

Kanuni Ya Kico

Kumpata Baba wa Yesu katika Torati

ADRIAN EBENS

Kanuni Ya Kioo

Kumpata Baba wa Yesu katika Torati

Adrian Ebens

Adrian Ebens, 2023

Hakimiliki © 2023, Adrian Ebens

Haki ya kimaadili ya mwandishi imethibitishwa.

Haki zote zimehifadhiwa. Hakuna sehemu ya chapisho hili inayoweza kunaswa tena kwa faida ya kibiashara, ikijumuisha kusambazwa kwa namna yoyote ile kwa njia yoyote ile, kielektroniki, mitambo, kunakili, kurekodi au vinginevyo, bila kibali cha maandishi cha awali cha mchapishaji na wenye hakimiliki. Tafadhali kumbuka kuwa mwandishi ameangazia sehemu za mistari kwa kuikoleza ili kuisitiza jambo fulani lililokusanywa kutoka kwenye maandiko hayo.

Isipokuwa imetambuliwa vinginevyo, nukuu za Maandiko zimetolewa katika New Living Translation. Hakimiliki © 1996, 2004, 2015 na Tyndale House Foundation. Inatumika kwa ruhusa.

Nukuu za Maandiko zinazohusishwa na NKJV zimetoka katika Biblia Takatifu, New King James Version. Hakimiliki © 1982 na Thomas Nelson, Inc. Imetumiwa kwa ruhusa.

Nukuu za Maandiko zinazohusishwa na YLT zimetoka katika Biblia Takatifu, Young's Literal Translation, hakimiliki© 1898, na Robert Young, ambayo sasa iko hadharani.

Nukuu za Maandiko zinazohusishwa na NASB zimetoka katika Biblia ya New American Standard Bible, hakimiliki © 1999, na Zondervan Publishing House. Haki zote zimehifadhiwa.

Viungo vyote vya tovuti na maudhui yaliyonukuliwa ni ya sasa kuanzia Agosti 2023.

Kitabu hiki na machapisho mengine yote ya Baba wa Upendo yanapatikana kutoka kwenye tovuti yetu fatheroflove.info ili kuagiza nakala za ziada tafadhali tuma barua pepe kwa adrian@life-matters.org

Kitabu hiki

Kimeandikwa na Adrian Ebens

Kimehaririwa na Danutasn Brown, Tony na Anna Pace

Kimethibitishwa na Lorelle Ebens

Jalada liliundwa na Adrian Ebens

Picha ya Jalada na Shutterstock

Mwandiko 10.5/14 Palatino Linotype

Kimechapishwa Australia

DIBAJI

“Mtu akidhani ya kuwa anajua neno, hajui neno lo lote bado, kama impasavyo kujua.” 1 Wakorintho 8:2

Katika kitabu hiki kipya, Mchungaji Adrian Ebens kwa mara nyingine tena amepanda hadi kwenye kilele kingine cha kushangaza katika ufunuo wa tabia ya Mungu. Kwa mtindo wa kweli wa Waberoya, Adrian anakazia ndani sana Biblia akitafuta majibu yake kwa maswali ya unyoofu ambayo wengi hata wasingeweza kuthubutu kuuliza.

Imekuwa changamoto, kwa kuwa kila ufunuo wa utukufu wa Mungu hutuangazia tena na kutuonyesha kwa uwazi zaidi hali ya dhambi ya wanadamu. Kitabu hiki kipya sio tofauti. Kitamkabili na kutoa changamoto kwa msomaji kuhoji ni Mungu yupi unayempenda na kumtumikia. Je, anazungumzaje nasi kibinafsi? Tunawezaje kujua ni sauti ya Mungu, na si mtu mwingine?

Kwa miaka mingi tumetembea pamoja na huduma ya Adrian na kuwa sehemu ya mijadala yao mingi ya kikundi kujaribu kuelewa jinsi Mungu anavyoongoza na kuwafundisha watoto Wake. Kila ugunduzi umekuwa nuru ambayo imeangaza zaidi chini ya njia, na kuifanya iwe wazi zaidi tunakopaswa kwenda. Tukisaidiwa na machapisho mengi yaliyoandikwa, tumepata ukuaji wa ajabu na mabadiliko ya tabia.

Mchungaji Adrian amesonga mbele kwa bidii katika kushughulikia vizuizi vinavyotukabili tunapopanda Mwamba wa wokovu, akiendesha kwa uangalifu maeneo ya kupanda milima kwa kanuni zilizo hakika na zilizothibitishwa zilizowekwa kwa miaka mingi. Baada ya kuanzisha njia yetu ya kupanda, anatupa sisi sote fursa ya kukagua na kujisomea hili sisi wenyewe, iwe ikiwa kweli mafunuo haya ya ajabu yanaweza kuwa ya kweli - na kwa upande wetu, tunasema kwa moyo wote 'Amina!'

Kwa kila nafsi iliyo na njaa na kiu ya haki ya Mungu, ikijitahidi kupata ushindi juu ya kila dhambi isumbuayo, na kutamani maarifa yatakayoleta mabadiliko ya tabia; kurasa zilizo ndani ya kitabu hiki zitagusa mapigo ya moyo wako.

Kwa kutazama matukio ya Torati kupitia maisha na mafundisho ya Yesu duniani, ukweli unang'aa kama ukombozi wa kuondoa giza lililofunika akili zetu na kumfungia Mungu kutoka mioyoni mwetu. Haya si maarifa ya kinadharia tu, kwani kujifunza jinsi ambavyo Mungu huwasiliana na mwanadamu hapo awali kutakupitisha katika matumizi ya vitendo ya jinsi Mungu anavyojaribu kuzungumza nawe kibinafsi sasa.

Nuru ya Mungu ni kuu kuliko giza ambalo alilomo mwanadamu. Lakini njia za Mungu ziko juu zaidi kuliko njia zetu, kwa hivyo jinsi nuru yake inavyopenya giza letu sio angavu kwetu. Ni lazima, kwa maombi na kutafakari kwa uaminifu, kufikia kuelewa, kusoma nje ya eneo letu la faraja. Uhuru ni tunu ya kweli, tunu ambayo Yesu anangoja tuielewe na kuamua juu yake kabla hajarudi tena.

Je, tunapaswa kukaa tumeridhika tukijikwaa kwa Mungu wakati wa usiku? Mchungaji Adrian ametia nanga kwenye pitoni, kwa hivyo na tuchukue uongozi wake na kuamka kama mapambazuko na kuona kwamba kurasa zifuatazo kwa hakika ni safi, za ajabu, na za kweli.

Tony na Anna Pace

Kisiwa cha Vancouver, Kanada.

Yaliyomo

1. KATIKA KUMTAFUTA BABA	1
2. KUPATA NA KUSHIKILIA	6
3. TUNDA LA UPENDO	10
4. MOYO NI MDANGANYIFU	16
5. NJIA, KWELI NA UZIMA.....	26
6. KWA NINI UMENIACHA.....	33
7. KWA USO USIOTIWA UTAJI	42
8. KUANGALIA USO WAKO WA ASILI	51
9. GHARIKA	60
10. KUCHUKUA WAJIBU	79
11. MWANADAMU AMEKUWA KAMA MMOJA WETU.....	86
12. HUDUMA YA MAUTI	92
13. KILIO CHA SODOMA.....	96
14. UANGAMIVU WA SODOMA	104
15. JE, UNANIPENDA UPENDO WA AGAPE?.....	121
16. SANDUKU LA ZANA ZA KUONDOA PAZIA.....	135
17. IBRAHIMU NA ISAKA	149
18. BWANA HARUSI WA DAMU.....	159
19. KALVARI NA FIMBO YA NYOKA.....	168
20. KUKATAA KUSIKILIZA	181
21. MITAMBO YA UA WA ULINZI	187
22. MAPIGO YA MISRI.....	198
23. MWANGAMIZAJI AU MLINZI WA PASAKA	215
24. KUUA JOKA BAHARINI	231
25. INJILI YA BAHARI NYEKUNDU.....	241
26. USHINDI WA WAAMALEKI, WASHINDA ISRAELI.....	259

27. NGURUMO NA UMEME JUU YA SINAI.....	275
28. NURU KUPITIA GIZA	292
29. ADHABU YA KIFO.....	302
30. MFUMO WA DHABIHU NA PATAKATIFU	308
31. NDAMA WA DHAHABU	317
32. NADABU NA ABIHU	330
33. KUPIGWA MAWE KWA KUKUFURU	337
34. MOTO KAMBINI!.....	343
35. KUISHI KWA KILA NENO LA MUNGU	349
36. UKOMA WA MIRIAM	353
37. UASI MPAKANI.....	359
38. UASI WA KORA.....	369
39. ARDHI IKAWAMEZA	376
40. WIMBO WA MUSA NA MWANAKONDOO	386
41. KIAPO CHA KUANGAMIZA.....	393
42. KUMHESHIMU NYOKA	403
43. MAUAJI YA WAAMORI.....	412
44. BALAAMU KWENYE KIOO	418
45. UASI KATIKA YORDANI.....	424
46. KUCHINJWA KWA WAMIDIANI.....	433
47. PAZIA LIKIWA LIMEONDOLEWA	441

SURA YA 1

KATIKA KUMTAFUTA BABA

Familia yetu iliketi mbele ya televisheni ikiwa imetulia, ikinywa hadithi ya *Sauti ya Muziki*. Ilikuwa filamu maarufu iliyotokana na uzoefu halisi wa familia ya Von Trapp huko Austria. Kapteni Von Trapp alikuwa na familia kubwa, lakini mke wake alikuwa amefariki na kumwacha awatunze. Hakuwa na uwezo wa kupata mtu ambaye angeweza kuwatawala watoto waovu, wenye njaa ya baba. Maria alipokuja nyumbani kama mlezi, alivutia mioyo ya watoto, akabadilisha nyumba, na kuleta muziki mtamu maishani mwao.

Nilikuwa na umri wa miaka 5 hivi wakati huo. Tulimtazama Maria akimhimiza kapteni aliyesita kuwaimbia watoto, na hatimaye akaanza kuimba wimbo ‘Edelweiss’.

Ilikuwa wakati wa wimbo huu kwamba niliona kitu ambacho sijawahi kuona hapo awali. Baba yangu alikuwa akiimba pamoja na wimbo huo kisha nikasikia sauti yake ikishika. Niligeuka kumwangualia usoni na nikaona machozi machoni mwake.

Hili lilikuwa siri kwangu, na nilijiuliza ni nini kilisababisha hili. Baba yangu mpendwa alitumbua kwa maneno ya kukariri kwamba mwanamume anayecheza sehemu ya kapteni alimkumbusha baba yake na maisha yake ya utotoni huko Uholanzi.

Machozi yake yaliniosha nafsi yangu na kufungua dirisha katika upendo wa mtoto kwa baba yao. Kupitia machozi ya baba yangu Baba yangu wa kimbangu alikuwa akinipigia kelele, akiniambia kuhusu upendo mwororo unaopaswa kuwa kati ya baba na mwana. Baba yangu wa mbinguni alikuwa akinifunulia mwangaza wa huruma Yake, kwa maana kila zawadi njema hushuka kutoka kwa Baba wa mianga.

Ingawa sikujua kilichokuwa kikiendelea, njaa iliwashwa ndani ya nafsi yangu na Roho wa Mungu akinivuta kwa Baba yangu wa mbinguni. Kupitia mahusiano ya kidunia ya ndani kabisa, Baba yetu aliye mbinguni anatafuta kujidhihirisha kwetu.

Kama Kapteni Von Trapp, nyakati fulani baba yangu alionekana kuwa mkali kwa nje, na niliogopa kumwaibisha. Wakati huohuo, anaweza kuwa mpole, mwenye kujali, na mara nyingi mcheshi, hasa kwenye matukio ya sherehe.

Nina deni kwa baba yangu kwa onyesho hili la upendo kwa baba yake. Lilipanda mbegu moyoni mwangu, katika shauku ninayohisi kwa baba yangu na jinsi lilivyoongeza hamu yangu kwa Baba yangu wa mbinguni.

Kama wote wanaotembea katika maisha haya, nimekabiliwa na hasira, migogoro, chuki, na kifo. Pia imenibidi kukiri kwa unyonge mambo katika asili yangu ambayo ni giza, ubinafsi, na uharibifu.

Wakati huo huo, ndani ya kitambaa hiki cha maisha ni mbingu zenye nyota na machweo ya kupendeza ya jua, ambayo mwanga wake hucheza juu ya bahari ya kioo. Nimetembea katika misitu mikubwa na kushangiliwa na sauti za furaha za ndege wanaoimba mitini; Nimeguswa na utunzaji mwororo wa kujali wa wanyama kwa watoto wao wenye manyoya, wanaovutia; na nilivyotazama uumbaji nimeona, katika kioo chenye giza la dhambi, mkono wa Baba yangu mwororo aliye mbinguni, na kusikia sauti yake ya upendo ikiniita, ikinibembeleza na kunivuta katika kumbatio Lake la Ubaba.

Kutafuta kwangu Baba yangu kumechanganyikiwa na kutatanisha, na mwanga mwingi wa rehema uliochanganyikana na usiku mrefu nikitambua kwamba imani zilizochukuliwa hapo awali hazikuwa sahihi. Nilipoutoa moyo wangu kwa Yesu nikiwa na umri wa miaka 20, nilichukua Maandiko kwa bidii na nikakabiliwa na sanamu zenye jeuri za Agano la Kale zilizoibua Enzi Kuu ya Mungu isiyopingika. Sikuuliza picha hizi kwa miaka mingi. Nilikubali tu kwamba watu waovu wanapaswa kufa na kuangamizwa. Baada ya yote, dhambi ni jambo la kutisha na mambo ya kutisha yanapaswa kuadhibiwa. Lakini jambo la msingi lilikuwa ni kutostarehekea kutazama zaidi, kwani uelewa wangu wa jeuri ya Mungu ulielekea kutiisha maswali yoyote ambayo ningekuwa nayo. Nilimpenda Baba yangu na sikuhoji kisa cha gharika au uharibifu wa Sodoma na Gomora. Kuhoji mambo kama hayo kulikuwa na mashaka, na shaka katika Mungu inaweza kusababisha uasi na uharibifu, hivyo bora kutohoji.

Haya hayakuwa mazungumzo niliyofanya na mimi mwenyewe, lakini ni kile kilichokuwa kikiendelea katika ufahamu wangu. Maoni yangu ya haki yaliimarishwa na washauri na walimu wangu kutoka vizazi vilivyopita. Walinithibitisha kwa mawazo kwamba unapoendesha ulimwengu wakati mwingine maamuzi magumu yanapaswa kuchukuliwa ili kuondoa mabaya na hivyo kupata mema.

Kuishi katika kivuli cha vita viwili vya dunia, nilikua na maoni meusi na meupe ya mema na mabaya. Hitler na Mussolini walikuwa waovu, wakati Wamarekani, Waingereza, na Waaustralia walikuwa wazuri. Hitler aliachilia uovu usio na kifani juu ya ulimwengu, hasa kwa watu aliowaona kuwa duni. Alistahili kifo kwa kile alichofanya. Hivyo ndivyo nilivyofundishwa na hilo lilikuwa na maana kamili kwangu, hasa tangu Hitler alipopiga kwa bomu nchi ya baba yangu katika Uholanzi, na kusababisha njaa ya makumi ya melfu katika majira ya baridi kali ya 1944.

Kwa hali hii, kutazama filamu za Kimarekani za Hollywood za Vita vya Pili vya Dunia kuliimarisha akili yangu ya ujana kufikiria kwa rangi nyeusi na nyeupe. Ujumbe ulikuwa rahisi: jeshi la Ujerumani lilikuwa na uovu na majeshi ya Marekani na washirika walikuwa

mashujaa. Hadithi nyingi katika Agano la Kale zilionekana kuthibitisha kwamba hivi ndivyo ulimwengu ulivyo. Jeshi la Wajerumani liliwafanya watu wa baba yangu kuwa watumwa na jeshi la Kanada lilikuja na kuwaachilia watu wa Uholanzi kutoka kwenye udhalimu. Akili yangu ilitaka hii iendane na hadithi ya wana wa Israeli huko Misri, licha ya hali mbaya.

Katika kiwango kingine, matangazo ya habari ya usiku yalituambia hadithi za kutisha za majambazi kuingia katika nyumba za watu ambao walikuwa tayari kuua ili kupata hazina fulani au, bila kufikiria, kumbaka mwanamke maskini aliyepatikana katika drama hiyo.

Simulizi hili lilinifanya kuwa na mazungumzo yasiyoisha na baba yangu na marafiki zangu kuhusu kile ambacho tungefanya ikiwa jambazi angejaribu kuingia nyumbani kwetu au kudhuru familia zetu.

Utata ulianza kuibuka akilini mwangu. Yesu aliwapenda adui zake na akageuza shavu lingine lakini Yoshua, kiongozi wa Israeli ya kale, angelinda na kutetea familia za Waisraeli na kufuta tishio lolote kwa watu wa Mungu.

Baadhi ya marafiki zangu wangehimiza kwamba tunapaswa kuweka silaha nyumbani, angalau popo wa besiboli au vipande vikubwa vya chuma, kuwa tayari kuwarushia wezi. Rafiki zangu wengine walizoezwa kucheza karate au ndondi ili kuwakabili watenda maovu.

Hata hivyo hadithi ya Yesu ilinitesa. Alikwenda Msalabani bila kulipiza kisasi dhidi ya wale waliomdhuru. Alikuwa mtu wa amani na upendo. Ingewezekanaje kuishi kwa njia hii katika ulimwengu uliojaa uovu?

Dawa ilitolewa kwenye dhamiri yangu katika kipindi cha televisheni kiitwacho Kung Fu kilichotolewa kati ya 1972 na 1975. Caine, mhusika mkuu, alijionyesha kuwa mtu mwenye amani; alikuwa mtulivu wa adabu na aliheshimu ubinadamu kwa watu wote. Wakati huohuo, kupitia sanaa ya Kung Fu, angewatiisha watenda maovu na kurejesha amani, hata kuwafundisha wanadamu jinsi ya kuishi maisha bora. Kila pigo la mwili kutoka kwa Caine juu ya watenda mabaya lilikuwa

muziki masikioni mwangu. Hisia zangu za haki ziliamshwa, na watu waovu walipotiishwa kwa nguvu na mtu mwingine mwenye amani, nilishawishika kuchanganya Yesu na Caine.

Ningewezaje kutofautisha? Je, Yesu hangetoka mbinguni akiwa juu ya farasi mkubwa mweupe ili kulipiza kisasi juu ya wale watendao maovu na kuwaangamiza?

Kanuni hii iliendelezwa zaidi kupitia mfululizo wa filamu za Star Wars ambapo Jedi knights walidumisha nidhamu kali ya maadili huku wakiwalinda wengine, kupitia utaalamu wao wa kupigana, kutoka upande wa giza wa jeshi.

Mtazamo wangu wa kutazama televisheni na sinema uliunda mfumo wa jinsi ninavyosoma Biblia. Biblia na sinema za miaka ya 1960 na 1970 mara nyingi zilionekana kusema kwa sauti moja: hisia kali ya maadili ambayo ilihitaji haki kwa watenda mabaya. Sio kwamba televisheni na sinema pekee ndizo zilihusika na mfumo huu. Ujuzi wangu wa kimsingi wa historia pia ulisisitiza njia hii ya kukabiliana na uovu.

Baada ya uongofu wangu kwa Kristo nikiwa na umri wa miaka 17, mzozo katika akili yangu kati ya Yesu mwenye amani na Mungu ambaye analipiza kisasi kwa jeuri juu ya watenda maovu uliendelea kukua kimya kimya, lakini mambo zaidi yalihitajika kabla ya mzozo huu kuwekwa wazi.

SURA YA 2

KUPATA NA KUSHIKILIA

Kando na uanaume wa kuwa shujaa kupitia ushujaa wa kijeshi, mada nyingine ambayo ilikuja kati ya marafiki zangu na mimi ilikuwa furaha na uchangamfu wa mapenzi ya kimapenzi. Kukua kwa Kikristo na katika nyakati za kihafidhina zaidi, mara nyingi hatukushughulikia moja kwa moja motisha ya furaha ya ngono, lakini ilikuwepo hata hivyo. Uchumba unaoongoza kwenye ndoa ulikuwa njia ya kuheshimika ya kuingia katika kujifurahisha kingono kupita kiasi, ingawa kulikiri kunaweza kuonekana kuwa mtu mzima asiye na adabu.

Lakini katika siku hizi na zama hizi, mwelekeo unaokua ni kuachana na taratibu hizi na ‘fanya upendavyo’ tu kwa raha zako. Ngono kama njia ya kuingia katika utukufu inatangazwa kwa kiburi bila kutoridhishwa. Kama wimbo maarufu wa Bruno Mars *Locked Out of Heaven* unavyosema:

“Ninazaliwa mara ya pili kila wakati unapolala, Maana penzi lako
linanipeleka peponi”

Lakini kwa mtazamo huu uliozidi juu ya furaha ya ngono dhidi ya majukumu ya ndoa kumekuja ongezeko la talaka na familia

zilizovunjika. Ndoa inaonekana kwa wengi kama ya zamani na haiwezi kutekelezeka. Hata hivyo, tofauti na vile ulimwengu unavyofikiri, Ukristo unafundisha kwamba ndoa ni mojawapo ya taasisi za juu zaidi tulizopewa na Mungu kwa ajili ya ujitoshelezaji na utimilizo wetu.

Furaha niliyokuwa nimepata katika uhusiano wenye kuokoa na Yesu Kristo iliniongoza kujifunza kanuni za ndoa iliyobarikiwa. Nilitaka kukaribia urafiki na ndoa kwa namna ambayo Yesu angenitaka nifanye. Moja ya kanuni iliyonijia kwa uwazi sana ilikuwa ni wajibu wangu kutafuta baraka kutoka kwa baba wa bibi harusi kabla ya kuingia katika mchakato wa ndoa.

Huku moyo wangu ukidunda kwa nguvu, nilimwendea baba wa Lorelle ili kumwomba ruhusa ya kumwoa binti yake. Mazungumzo hayo yalianza kuwa magumu lakini upendo wangu kwa Lorelle, ukisaidiwa na Roho wa Mungu, ulinitia moyo na ombi langu. Nilimwambia Baba yake kwamba nilimjali binti yake na kwamba ikiwa ningepata kibali chake cha kumchumbia, ningemtunza kwa ajili yake.

Baada ya kile kinachohisiwa kama umilele, nilimwona tena mtu mzima akilia, na kwa mara nyingine tena roho yangu ilioshwa wakati huo. Nilishuhudia upendo wa baba kwa binti yake, na namna ya ombi langu lilivyofungamanisha moyo wangu na wake katika agano. Nilikuwa nimeingia kwenye uhusiano na Lorelle kupitia agano na baba yake. Alikuwa akinikabidhi hazina yake ya thamani zaidi, akiamini uwezo wangu, kupitia kwa Mungu, wa kumtunza. Hakuwa wangu tu kuwa naye na kushikilia kwa ajili yangu mwenyewe, lakini kuwa naye na kushikilia ndani ya muktadha wa thamani wa upendo wa baba kwa mtoto wake. Tofauti ni kubwa.

Wakati huo sikuweza kamwe kufahamu umuhimu wa agano langu na baba wa Lorelle. Tangu wakati huo, jinsi nilivyomtendea kila mara ilihusishwa na ahadi yangu kwa baba yake. Imekuwa nuru ing'aayo kutuongoza, ikiweka msingi uhusiano wetu katika baraka za wazazi

na kutuimarisha katika uhusiano kati ya familia zetu mbili kubwa zaidi.

Ni maneno gani yanayoweza kutumiwa kufafanua pendeleo la umoja ambalo lilikusudiwa kuwepo kati ya mwanamume na mke wake?

Kuna mambo matatu yanayonishangaza—hapana, mambo manne ambayo sielewi: mwendo wa tai angani, jinsi nyoka anavyoteleza kwenye mwamba, jinsi meli inavyopita baharini, jinsi mwanamume anavyompenda mwanamke. Mithali 30:18-19

Moyoni mwangu, Lorelle ni zawadi kutoka kwa Baba yangu wa mbinguni kwangu. Alimleta kwangu ili tutembeke pamoja maishani, tukishikana mikono, tukikumbatiana kwa shukrani, tukishiriki furaha, changamoto na huzuni zetu pamoja.

Nyakati fulani ningelivunja ndoa yetu ambayo Baba yangu wa mbinguni alinikabidhi rafiki na mwandamani kama huyo. Kuongezeka kwa huruma kati yetu kulizungumza kwa uwazi zaidi kila siku wa upendo ambao ulikusudiwa kuwepo kati ya Mungu na watu Wake.

“Lakini basi nitamshinda tena. Nitampeleka jangwani na kusema naye kwa upole huko. Nitarudisha mashamba yake ya mizabibu kwake na kuligeuza Bonde la Shida kuwa lango la matumaini. Atajitoa Kwangu huko, kama alivyofanya zamani alipokuwa kijana, nilipomkomboa kutoka katika utumwa wake huko Misri. Siku hiyo itakapokuja,” asema BWANA, “utaniita ‘mume wangu’ badala ya ‘bwana wangu.’” — Hosea 2:14-16

Kama vile kanisa linavyomtii Kristo, vivyo hivyo ninyi wake watiini waume zenu katika kila jambo. Kwa waume, hii inamaanisha wapendeni wake zenu, kama Kristo alivyolipenda kanisa. Alitoa maisha yake kwa ajili yake. Waefeso 5:24-25

Urafiki wa karibu, upole, ufikirio, wema, na upendo ambao unapaswa kuchipuka katika uhusiano wa ndoa chini ya uongozi wa Roho wa Mungu hutuita kuutazama uso wa Mungu na kufikiria jinsi anavyotupenda. Tunapaswa kuelewa jinsi tabia Yake ya upole, ya

kufikiria, na kupenda ni kwamba Ana uwezo wa kusambaza sifa hizi katika mahusiano ya kibinadamu. Mungu alisema hapo mwanzo kwamba mwanamume na mke waliumbwa kwa mfano wa Mungu. Ukariibu unaodhihirishwa katika uhusiano wa ndoa ulikusudiwa kutoa picha ya upendo na tabia ya Mungu.

Uhusiano wa ndoa umejaa hatari hata hivyo, kwa kuwa ikiwa utaingiliwa bila upendo wa kweli uhusiano huo unaweza kupoa na hata kutumbukia katika giza la unyanyasaji, mateso, na kujilinda, na kufanya mambo kuwa mabaya zaidi kuliko kama walivyokuwa waseja. Anayemchukia mke wake anajichukia mwenyewe, kwa maana Biblia inasema:

Vivyo hivyo imewapasa waume kuwapenda wake zao kama wanavyoipenda miili yao wenyewe. Kwa mtu anayempenda mke wake kwa kweli huonyesha upendo kwake mwenyewe. Hakuna mtu anayeuchukia mwili wake mwenyewe, bali huulisha na kuutunza, kama Kristo anavyolijali kanisa. Waefeso 5:28-29

Ninamshukuru sana Baba yetu, Mwanawe na Lorelle kwa kunifundisha furaha ya kuishi kwa ajili ya wengine, hivyo kupanua mtazamo wangu wa kile ambacho ufalme wa Mungu unajumuisha.

Ndoa ikawa dirisha la pili na zuri zaidi katika moyo wa Mungu, baada ya dirisha la kwanza kupitia kwa wazazi wangu. Ili Mungu afikirie mfumo kama huo wa mahusiano ndani ya muundo wake wa asili wa kiungu hutokeza sifa kwa ajili ya Baba yetu Mungu. Ubarikiwe Baba sasa na hata milele, malaika wote wakuimbie sifa zako kwa tarumbeta na kinubi na vinanda vyote. Acha sauti za malaika ziungane na sauti ya waliokombolewa, zibariki jina la Bwana.

SURA YA 3

TUNDA LA UPENDO

Upendo wa kimungu pekee ndio ungeweza kufikiria uumbaji wa mtoto kutoka kwenye umoja wa karibu wa mwanamume na mke wake. Haiwezekani kuelezea hisia ya kuangalia kwa upendo kwa macho ya mtoto aliyeumbwa kwa mfano wako na mwenzi wako.

Nilipomwona mwanangu mzaliwa wa kwanza na kutazama machoni pake, niliduwazwa katika wakati wa milele. Hisia za kina za shukrani na kupendeza kwa mke wangu pamoja na furaha ya mwanangu kuja ulimwenguni. Hisia ya muunganisho ambayo iliundwa wakati huo ilimruhusu Baba yangu wa mbinguni kunena ndani ya nafsi yangu juu ya ufalme na tabia yake. Uhusiano mwingine uliobuniwa na mbingu ulikuja kuwepo na pamoja nao safu nyingine inayoweza kumuelewa Baba.

Sasa nikiwa baba, ningeweza kuanza kumtambua zaidi Baba yetu wa mbinguni na maana ya kuwa baba. Tunahisi kile ambacho Mungu anahisi katika hamu kubwa kwa watoto wetu, kwa ulinzi wao, maendeleo na furaha.

Pale ndoa na watoto wanapopokelewa kama mbingu ilivyokusudia, shauku ya mbingu inayoonesha kwamba uhusiano haukusudiwa kuisha hupata alama yake ya mshangao.

Kumkumbatia mwanangu mikononi mwangu na kuhisi hisia zote za kibaba za mapenzi na furaha ni kufungua madirisha ya mbinguni na kugusa Ubaba wa Mungu.

Nikitazama nyuma sasa inaonekana kuwa dhahiri kwamba katika kuzaliwa kwa wanangu wawili, moyo wangu ulivutwa kwenye kifungu kifuatacho cha Maandiko:

“Na sauti kutoka mbinguni ikasema, Huyu ni Mwanangu, mpendwa wangu, anileteaye furaha kuu.” Mathayo 3:17

Kuzaliwa kwa wanangu kulinifanya niwe na uhusiano wa ndani zaidi pamoja na Mungu. Furaha ya mbinguni ambayo Baba alionyesha kwa ajili ya Mwanawe ilinipa uhakika kwamba Baba yangu wa mbinguni alihisi vivyo hivyo kwangu. “Uhakikisho huo wa kupendwa sana” na kumpa Mungu “furaha kuu” uliongezeka niliposoma:

... kwa sifa ya utukufu wa neema yake, ambayo kwa hiyo alitufanya tukubalike katika huyo Mpendwa. Waefeso 1:6 (NKJV)

Miaka minne baada ya kuzaliwa kwa mwana wangu wa kwanza, wazo lilizuka akilini mwangu ambalo lilikuwa kubadilisha ukweli na maisha yangu yote. Upendo niliopata kwa ajili ya mke wangu na wanangu uliwafanya wawe wa thamani sana kwangu. Iwapo ningeweza, kama mume na baba, kuwastahi kuwa wa thamani kama hiyo, basi je, si wa thamani kweli— wawe wanahisi hivyo au la? Je, yawezekana kwamba kama baba ninaamua thamani ya watoto wangu, badala ya watoto wangu kuthibitisha thamani yao kwangu kwa mafanikio yao?

Huku ndiko kuzaliwa kwa vile nilivyoviita *Vita vya Utambulisho*¹ baadaye; vita kati ya kujitambulisha kwa utendaji na mafanikio yangu dhidi ya kumruhusu Baba yangu aliye mbinguni kufafanua thamani yangu kwa upendo alioweka juu yangu. Lilikuwa ni wazo rahisi lakini la kina. Kwa hayo Maandiko yalinifungua kwa njia mpya na hai, yakinikaribisha mbele katika ufahamu ambapo kilichokuwa muhimu

¹ Tazama Kitabu *Identity Wars* kinachopatikana fatheroflove.info.

kilikuwa maneno/ahadi za kibaba za Mungu kwangu badala ya maneno/ahadi zangu kwa Mungu aliyekuwa mbali.

Bwana asema hivi, “Mwenye hekima asijisifu kwa sababu ya hekima yake, wala mwenye nguvu asijisifu kwa sababu ya nguvu zake, wala tajiri asijisifu kwa sababu ya utajiri wake; bali ajisifuye na ajisifu kwa sababu hii, ya kwamba ananifahamu mimi, na kunijua, ya kuwa mimi ni Bwana, nitendaye wema, na hukumu, na haki, katika nchi; maana mimi napendezwa na mambo hayo, asema Bwana!” Yeremia 9:23-24

Ushauri wa kutojisifu katika hekima yako mwenyewe, uwezo wako, au utajiri wako bali katika fadhili zenye upendo za Baba yetu wa mbinguni ulithibitisha kabisa mchakato huu wa mawazo ya uhusiano. Ili kukabiliana na Shetani jangwani, Baba alithibitisha tu furaha aliyokuwa nayo kwa Mwanawe. Hakutukuza uwezo au akili ya Mwanawe, bali alimwambia Kristo kwamba anampenda.

Shetani alipodai kwamba Kristo athibitishe Uwana Wake kwa kufanya miujiza, Kristo alimkumbusha kwamba kupumzika katika neno la Mungu ndiko pekee alichohitaji kufanya. Baba alikuwa tayari ametangaza Uana wa Yesu kwa ulimwengu. Kristo alipumzika ndani ya Baba Yake badala ya kutafuta kujilinda kupitia onyesho la uwezo.

Wakati fulani katika mchakato huu, nilikabili hali halisi ya upendo wa Baba yangu wa mbinguni kwangu. Uhusiano wangu na wanangu ulikuwa umefungua akili yangu kufahamu kidogo ubaba wa Mungu, na siku moja mlango ulifunguka huku Baba yangu alipowasilisha uwana wangu Kwake bila pesa na bila bei - uana uliozaliwa kwa mapenzi ya Baba kupitia njia ya wazazi wangu wa kibinadamu. Nilisita kwanza kulifikiria. Ilikuwa ya fahari, kuu, na ninakoswa maneno ya kuelezea, lakini katika upendo wa Kristo niliingia katika uana wangu kwa Mungu kwa kuamini tu kwamba katika Uana wa Kristo ulikuwa jiwe kuu la msingi langu mwenyewe na hakuna mtu ambaye angeweza kuniibia thamani yangu tena.

Ingechukua miaka kadhaa kwa mbegu hii iliyopandwa katika nafsi yangu kupenya katika maeneo mengine ya maisha yangu. Siku moja

mnamo mwaka wa 2015 ghafla niligundua kwamba ikiwa ningekuwa na thamani isiyo na kikomo kwa Baba yangu, basi isingewezekana kwa Yeye kubadilika ghafla kuelekea kumaanisha kuniangamiza kwa sababu dhambi yangu ilikuwa imefikia tarehe ya mwisho. Kuendeleza uwezekano huo kulitoshia kusawazisha thamani yote iliyopatikana katika kuamini kuwa mimi ni mwana wa Mungu, ambaye amekusudiwa tangu mwanzo na kwa hiyo thamani yangu Kwake iliamriwa tangu mwanzo.

Nilianza kutambua ukweli wa aya inayosema:

Upendo wa namna hiyo hauna woga, kwa sababu upendo mkamilifu hufukuza woga wote. Ikiwa tunaogopa, ni kwa ajili ya kuogopa adhabu, na hii inaonyesha kwamba hatujapata upendo wake kamili. 1 Yohana 4:18

Upendo kamili hauwezi kufanya kazi mahali ambapo kuna hofu ya adhabu. Wazo la kwamba mwana au binti angeweza kuangamizwa na mkono wa Baba yao, Muumba wetu, hutokeza mvutano katika uhusiano unaofanya uhusiano huo kutokuwa thabiti, usio hakika, na baridi. Kuishi chini ya upanga husababisha wasiwasi, na kutuzuia tusipate upendo Wake mkamilifu.

Mkristo mwenye nia njema anapopaza sauti, “Mpokee Yesu au uchomwe motoni!” Yeye haonyeshi upendo mkamilifu kwa sababu unatolewa kwa hofu ya adhabu. Ombi lolote linalotolewa kwa mtu linaloungwa mkono na tishio la kifo linatia mizizi tu dhana ya kwamba wanadamu hawana thamani yoyote kwa Mungu isipokuwa wafanye sawasawa na Anavyowaamuru. Mawazo hayo humvua Mungu sifa nyororo za Baba na kumtawaza kuwa mwamuzi mwenye kulaani bila kuchoka wale wanaoacha kumpendeza.

Ukamilifu wa wema wa upendo wa Baba na rehema isiyo na mwisho unateketezwa katika moto wa jehanamu ya Kikristo. Sio tu hatima ya watenda-dhambi ambayo inakomeshwa katika moto wa kuteketeza bali pia ubaba wenye upendo wa Mungu.

Mshangao wangu wa miaka ya awali ulirudi. Mzozo kati ya Yesu mpendwa aliyegeuza shavu lingine, na hitaji la kulinda familia yangu dhidi ya watu waovu, ulilipuka na kuwa vita katika akili yangu kati ya Baba mpole ambaye ameweka thamani isiyo na kikomo kwa watoto Wake, na hitaji la haki kukomesha matendo maovu katika njia zake.

Sehemu kadhaa za Maandiko pamoja na uzoefu wa familia yangu zilikuwa zikinielegeza katika mwelekeo mmoja, wakati vifungu vingine kadhaa vya Maandiko pamoja na karibu Ukristo wote vilikuwa vikielekeza upande mwingine. Jinsi gani ya kutatua mzozo huu? Je, Baba yangu aliye mbinguni alikuwa na rehema ya ajabu siku moja na siku iliyofuata alikuwa mwenye jeuri ya kutisha, na kuwaua mabilioni ya watu kwa njia ya kutisha zaidi?

Je, ilikuwa muhimu? Kwa nini nisihitimishe kuwa ni fumbo lililo zaidi ya ufahamu wangu? Baada ya yote, Mungu hana mwisho na mimi ni mdogo sana na ubongo wangu ni katone kadogo kwa kulinganisha na Wake?

Ikiwa ningethubutu kumuuliza Baba yangu kuhusu hili, je, angeniambia? Je, kweli niliumbwa kwa mfano Wake, na je, hisia zangu zote za ndoa na matokeo yake ya baba hazikutoka Kwake? Je, nilikuwa najaribu kumfanya Mungu kwa mfano wangu mwenyewe? Au je, nilijaribu kupatanisha Biblia katika nuru ya yale niliyokuwa nimeanza kuona? Je, mambo niliojionea sana kuhusu urafiki wa karibu na mke wangu na tamanio lenye hamu ya ustawi wa watoto wangu ilinieleza lolote kuhusu Muumba wangu?

Jambo moja lilikuwa la uhakika na hilo ni Biblia iliyoshikilia majibu. Nikiwa mwana wa Mungu aliye hai, nilihisi kuwa na uhakika kwamba ikiwa ningekosa hekima, ningeweza kuja Kwake na kumwomba kwa imani rahisi anifafanulie mambo haya.

Kabla hatujaendelea na kujadili zaidi utafutaji wangu wa Baba yangu mpendwa wa mbinguni, tunahitaji kurudi nyuma na kutoa muktadha zaidi wa utafutaji huu. Watu wanapokuja kwenye Biblia hawaji bila mitazamo yao. Biblia inatufunulia kwamba moyo wa mwanadamu

una uadui kwa Mungu na haupendezwi hata kidogo na ukweli kumhusu. Tukishindwa kutambua mitazamo hii, tutashindwa katika kumtafuta Baba.

SURA YA 4

MOYO NI MDANGANYIFU

Msemo unasema kwamba mambo mawili maishani ni hakika – “Kifo na kodi.” Lakini kuna jambo la hakika zaidi kuliko haya: kwamba kila mtu hapa duniani lazima atoe uamuzi wake juu ya tabia ya Mungu.

Mkana Mungu (Atheist) humhukumu Mungu kifo. Usomaji wake wa Biblia unampeleka kwenye hitimisho kwamba sio tu kwamba Mungu ni mhusika wa kubuni, lakini kwamba Mungu kama wazo ana athari mbaya kwa wanadamu na kwa hiyo lazima avunjwe kifalsafa.

Mtu asiyeamini Mungu (agnostic) ana aibu kidogo kuchukua msimamo huo wa ujasiri, na anachagua badala yake kumweka Mungu mahali pa kutofaa, akibaki bila kujitolea kujua kama Mungu yupo au la. Lakini vile vile kwa mkana Mungu, hitimisho kwake ni kwamba hakuna kitu cha kuvutia kinachoonekana katika nafsi ya Mungu ambacho kingefanya suala hilo kustahili kuchunguzwa.

Wafuasi wa imani zote wanakana kwamba Yesu ni Mwana wa kweli wa Mungu. Imani ya Kikristo inamwita tena kama “Mungu Mwana”. Kwa sababu ya utii wa Ukristo katika mamlaka, unaoonekana katika historia kupitia kukamata kwake muundo wa kisiasa wa Kirumi, wanatheolojia wameandika na kuandika juu ya Kristo kuwa sawa na Baba kwa kusisitiza juu ya nguvu. Lakini nguvu hii ya usawa ambayo

wanadamu wa kimwili wanampa Mungu na Mwanawe imeficha kile ambacho ni cha thamani zaidi Kwao na msingi halisi wa usawa wao: Uhusiano wao. Lugha ya usawa (co-equal) na ya milele (co-eternal) inaharibu Uana wa kweli wa Yesu na Ubaba wa kweli wa Mungu.

Mwislamu na Myahudi wanamwona Kristo kama mwanadamu tu, akiharibu tabia ya kweli ya baba ya Mungu kutoka kwenye mtazamo tofauti na Mkristo wa kweli. Mungu, machoni pao, hana Mwana maalum, na kwa hivyo hatupati ufahamu wowote maalum wa namna Mungu alivyo wa kimahusiano.

Wale walioathiriwa na falsafa ya mashariki hutazama kwenye kioo na kujiona kuwa sehemu ya umoja wa kimungu; tone la maji linalosalimisha ubinafsi wake ndani ya bahari kuu ya uungu ili kuwa kitu kimoja na Mungu. Wanajitambulisha kuwa Mungu Mwenyewe, na hivyo kufanya mawazo ya Baba mpole kuwa yasiyofaa.

Kiini cha maamuzi haya yote juu ya Mungu ni ukweli wa kusikitisha wa asili ya mwanadamu. Haina upendeleo kwa Mungu kama baraza la uamuzi la kusini mwa Marekani katika filamu ya To Kill a Mockingbird. Licha ya majaribio ya kishujaa ya Atticus Finch kumwachilia Tom Robinson mweusi wa shtaka la ubakaji dhidi ya mwanamke mweupe, mahakama ilimpata na hatia ya ubakaji hata hivyo. Rangi ya ngozi zao na chuki ndani ya mioyo yao vilidai hivyo. Haikuwezekana kuliona kwa njia nyingine yoyote kwao.

Biblia inatufunulia rangi ya kiroho ya ngozi yetu na chuki iliyo ndani ya mioyo yetu kama ifuatavyo:

Kama Maandiko Matakatifu yasemavyo, “Hakuna aliye mwenye haki, hata mmoja. Hakuna aliye na hekima ya kweli; hakuna amtafutaye Mungu. Wote wamegeuka; wote wamekuwa bure, hakuna atendaye mema, hata mmoja.” “Maneno yao ni machafu, kama uvundo wa kaburi lililo wazi. Ndimi zao zimejaa uongo.” “Sumu ya nyoka huchuruzika midomoni mwao.” “Wanakimbilia kuua. Uharibifu na taabu huwafuata kila wakati. Hawajui mahali pa kupata amani.” “Hawana hofu ya Mungu hata kidogo.” Warumi 3:10-18

Biblia inafutilia mbali madai yenye kuheshimiwa ya mabilioni ya watu wanaosema kwamba wanamtafuta Mungu. Hii inawezekana vipi?

Moyo wa mwanadamu ndio mdanganyifu kuliko vitu vyote, na ni mwovu sana. Nani anajua kweli jinsi ilivyo mbaya? Yeremia 17:9

Hakuna kitu chenye udanganyifu zaidi ya moyo wa mwanadamu. Yeyote anayejiona kuwa bora kuliko wengine anadhihirisha kuwa yeye ni mwathirika wa udanganyifu wao wenyewe.

Vitabu vya historia ya mwanadamu vimejaa visa vya kuhuzunisha vya kiburi, ubinafsi, uwongo, ufisadi, na mauaji. Tembea kwenye korido za seneti ya kale ya Roma, ushuhudie hila za watu kama Julius Caesar na kufuatiwa na mauaji yake mabaya. Alikuwa, aliona, alishinda... na akafa katika dhambi zake.

Tembelea Sanamu ya 18-Ton Imperia katika jiji la Konstanz, Ujerumani na ukumbushwe kuhusu makahaba ambao waliwahudumia maaskofu na vilevile viongozi wa serikali katika Baraza la Constance kati ya 1414-1418. Baraza hilo lilimchoma moto John Huss na mafundisho yake ya Biblia kwenye mti na halikuweza kuamua ikiwa uongofu wa kulazimishwa kupitia vita ulikuwa unakubalika au la. Ni ishara gani ifaayo zaidi ingeweza kutumika kwa ajili ya baraza hilo kuliko watu wenye mamlaka wanaodai utakatifu umebebwa mikononi mwa mwanamke wa wanton, kwa mwendo wa haraka pamoja hadi kwenye malango ya kuzimu.

Baba yetu wa mbinguni anatufafanulia ukubwa wa tatizo kwa njia hii:

“Mawazo yangu si kama mawazo yenu,” asema BWANA. “Na njia zangu ni mbali sana kuliko zote mwezavyo kuziwazia; maana kama vile mbingu zilivyo juu sana kuliko nchi, kadhalika njia zangu zi juu sana kuliko njia zenu, na mawazo yangu juu sana kuliko mawazo yenu.” —Isaya 55:8-9.

Ikiwa kwa hakika mawazo ya Mungu yako juu sana na zaidi ya kitu chochote tunachoweza kufikiria na njia zetu si kitu kama Zake, basi tunawezaje kumpata duniani? Paulo anatukumbusha pia kwamba

kwa asili hatupendezwi na kumpata, lakini tunatosheka vyema kumuumba Mungu kwa sura yetu wenyewe na kumwabudu huyo badala yake.

Je, Mwethiopia aweza kubadilisha rangi ya ngozi yake? Chui aweza kuondoa madoa yake? Wala huwezi kuanza kutenda mema, kwa maana siku zote umefanya mabaya. Yeremia 13:23

Namna gani taifa ambalo Mungu alijaribu zaidi kufundisha mapenzi Yake? Israeli, ingawa walibarikiwa na ujuzi wa Mungu juu ya mataifa mengine yote, walimkataa mara kwa mara na kuingia katika uovu. Tunamwona Baba aliyevunjika moyo akimimina huzuni yake kwa jinsi walivyomtendea hapa:

“Lakini wewe [Israeli] ulijiona kuwa sifa na uzuri wako ni vyako mwenyewe, ukajifanya kuwa kahaba kwa kila mwanamume aliyekuja, uzuri wako ulikuwa wao kwa ajili ya kuuliza, ukatumia vitu vya kupendeza nilivyokupa kufanya mahali pa kuabudia sanamu, mahali ulipofanya uzinzi. Ajabu! Jambo kama hilo lingewezaje kutokea?

“Ukavichukua vile vito vya thamani na mapambo ya dhahabu na ya fedha niliyokuwa nimekupa, ukatengeneza sanamu za wanadamu na kuziabudu. Huu ni uzinzi dhidi yangu! Ulitumia nguo nzuri za taraza nilizokupa ili kuzivalisha sanamu zako, ukatumia mafuta yangu ya pekee na uvumba wangu kuziabudu. Hebu fikiria! Ukaweka mbele yao kama dhabihu unga bora zaidi, mafuta ya zeituni na asali niliyokupa, asema BWANA Mwenyezi.

“Kisha ukawachukua wana wako na binti zako -watoto ulionzalia Mimi- na kuitolea dhabihu kwa miungu yenu. Je, ukahaba wako haukutosha? Je! ni lazima pia uwachinje watoto Wangu kwa kuwatolea dhabihu kwa sanamu? Katika miaka yako yote ya uzinzi na dhambi ya kuchukiza, hukukumbuka hata siku moja siku za kale ulipolala uchi shambani, ukipiga teke katika damu yako mwenyewe.

“Ni huzuni gani inayowangojea, asema BWANA Mwenyezi. Zaidi ya uovu wenu wote, mlijenga mahali pa kuabudia miungu na kuweka madhabahu za sanamu katika kila kiwanja cha mji, na katika kila pembe ya barabara mlitia unajisi uzuri wenu, na kutoa mwili wenu kwa kila mpita njia katika mkondo usio na mwisho wa ukahaba. Ezekeili 16:15-25

Je, kanisa la wakati wa mwisho wa Mungu ni bora? Baada ya kupewa kielelezo cha maisha ya Kristo, je, hatuwezi kuona kiwango fulani cha uboreshaji?

“Mwana wa Adamu atakaporudi, itakuwa kama katika siku za Nuhu. Siku zile kabla ya gharika, watu walikuwa wakifurahia karamu na sherehe na arusi, hata wakati Nuhu alipoingia katika safina yake; watu hawakujua yatakayokuwa hata gharika ikaja na kuwafagilia mbali wote; ndivyo itakavyokuwa Mwana wa Adamu atakapokuja.” Mathayo 24:37-39

Wengi wanakuja kwenye Biblia wakidai bila kujali kwamba wanaichukua Biblia kama inavyosomeka. Lakini hilo linawezekanaje wakati hakuna hata mmoja wetu anayefikiri kama Mungu au kuelewa chochote kumhusu? **Dai lolote la kusema kwa niaba ya Mungu bila kukiri upotovu wetu kabisa linaweza kusababisha tu kumuumba Mungu kwa sura yetu na kuabudu sanamu ya mawazo yetu.** Daima tutakuwa na upendeleo katika tathmini yetu kwa sababu moyoni tunamchukia Mungu; tunaunganishwa na Shetani katika chuki yetu dhidi yake. Mpaka tukubali hukumu hii, vinginevyo hatutakuwa na nafasi yoyote ya kumjua Yeye. Tiba ya kweli huja tu na utambuzi wa kweli.

Tathmini hii ya asili ya mwanadamu ina hisia kali sana. Mojawapo ya miitikio mingi ya kujihami kwa hili ni wazo kwamba mara tunapomkubali Kristo, kwa namna fulani uadui wetu wote hutoweka. Ni rahisi kusahau maneno yake:

“Naam, mimi ni mzabibu; ninyi ni matawi; wakaao ndani yangu, nami ndani yao, watazaa sana; **maana pasipo mimi ninyi hamwezi kufanya neno lo lote.**” Yohana 15:5

Kujisalimisha ni vita vya kila siku, sio tukio la mara moja. Kila siku lazima tukabiliane na tabia zetu mbaya na tujitoe kwa Kristo kwa ajili ya msaada. Hatuko salama kwa saa moja bila hisia zetu za kuendelea kumtegemea Kristo kwa ajili ya nguvu.

Nimesulubiwa pamoja na Kristo; wala si mimi, bali Kristo yu hai ndani yangu; na uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani ya Mwana wa Mungu, ambaye alinipenda, akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu. Wagalatia 2:20(KJV)

Kwa kujivunia niliyo nayo juu yenu katika Kristo Yesu Bwana wetu, **ninakufa kila siku.** 1 Wakorintho 15:31 (NKJV)

Hakuna wazo moja jema linaloingia akilini mwetu isipokuwa tumepewa na Mungu kupitia Kristo.

Hiyo ndiyo nuru halisi ambayo huwaangazia kila mtu akija ulimwenguni. Yohana 1:9 (NKJV)

Kila wakati tunapofikiri na kutenda mema inaweza tu kuwa kwa sababu tumeruhusu Roho wa Mungu aingie moyoni mwetu. Hakuna wakati katika maisha haya ambapo tunaweza kufanya mema isipokuwa tu tupewe kutoka juu.

Chochote kilicho chema na kamilifu hushuka kwetu kutoka kwa Mungu Baba yetu, aliyeumba mianga yote mbinguni. Yeye kamwe habadiliki au anatoa kivuli kinachobadilika. Yakobo 1:17

Popote unapoona mema duniani, ni kwa sababu Mungu yupo. Je, unahisi kuwa mbali na Mungu; unatamani uwepo Wake, upendo Wake? Hii inaweza tu kuwa kwa sababu Anatamani kukubariki na kukuvuta kwa upendo Wake. Wala wewe na mimi hatuna mwelekeo wowote kuelekea Baba yetu aliye mbinguni. Tamanio lolote kumwelekea Yeye hutoka kwa Mungu kupitia Kristo. Kristo ndiye chanzo cha kila msukumo sahihi, kila tamanio sahihi.

Kwa sababu matamania haya hutujia kimya kimya, ndani yetu, kupitia wakala wa Roho wa Mungu, watu wanajaribiwa kufikiri kwamba wanaweza kuwa wema. Ingawa huu ni udanganyifu kamili,

unakuja kwa kawaida sana kwetu kwa sababu tunataka kujivunia sisi wenyewe. Unakumbuka suala letu la kukosa thamani? Tunafikiri sisi ni wazuri vya kutosha kuwa chanzo cha mamlaka sisi wenyewe, au wa kutosha kuchagua mwanadamu mwingine kuwa chanzo chetu cha mamlaka, na hivyo kila siku dini mpya inazaliwa.

Hii ndiyo sababu kuna mafundisho mengi yanayokinzana yanayodai kuwa yanatoka kwenye Biblia. Wanadamu wanapofanya matendo ya haki, wako katika hatari ya kufikiria kuwa wanaweza kusoma Biblia na kuelewa. Ni kwa msaada wa Roho Mtakatifu pekee ndipo tunaweza kuelewa Maandiko.

Ndivyo Maandiko yanavyomaanisha yanaposema, “Hakuna jicho lililoona, hakuna sikio lililosikia, na hakuna akili iliyofikiria kile ambacho Mungu amewaandalia wale wanaompenda.” **Lakini ilikuwa kwetu sisi kwamba Mungu alifunua mambo haya kwa Roho wake. Kwa maana Roho wake huchunguza kila kitu na kutuonyesha siri za ndani za Mungu.** Hakuna mtu anayeweza kujua mawazo ya mtu isipokuwa roho ya mtu huyo mwenyewe, na hakuna mtu anayeweza kujua mawazo ya Mungu isipokuwa Roho wa Mungu mwenyewe. Na sisi tumepokea Roho wa Mungu (si roho ya ulimwengu), ili tuweze kujua mambo ya ajabu ambayo Mungu ametupatia bure kabisa.

Tunapowaambia mambo haya, hatutumii maneno ya hekima ya kibinadamu. Badala yake, tunazungumza maneno tuliyopewa na Roho, tukitumia maneno ya Roho kufafanua ukweli wa kiroho. **Lakini watu ambao si wa kiroho hawawezi kupokea kweli hizi kutoka kwa Roho wa Mungu. Yote yanaonekana kuwa ya kipumbavu kwao na hawawezi kuyaelewa, kwa kuwa ni wale tu walio wa kiroho wanaweza kuelewa kile ambacho Roho anamaanisha.** 1 Wakorintho 2:9-14

Tunapokuja kwenye Biblia, ni lazima tukiri kwamba hatuelewi kwa sababu hatujui mawazo au njia za Mungu. Ni lazima tuombe msaada; lazima tuombe Roho wa Mungu atuongoze na kutusaidia. Ni lazima tuwe chini ya Maandiko kama mtoto mdogo; kutoyafanya Maandiko

kuwa chini yetu, tukiyagawanya kulingana na mapenzi yetu wenyewe na kuyafanya yaseme kile tunachotaka yaseme.

Ni lazima si tu kukiri hili katika mwanzo wa mwenendo wetu wa Kikristo, lakini njia yote katika hilo. Hakuna chuo kikuu au chuo kinachopaswa kuwa na ujasiri wa kutamka msomi wa Biblia anayestahili kupata shahada ya theolojia. Wanawezaje kujua? Je, wanaweza kusoma mioyo ya wanadamu? Je, wanaweza kujua kama mwanadamu ameingia katika kazi ya usomi kwa ajili ya utukufu wake mwenyewe au kwa ajili ya Mungu? Hili haliwezekani. Kadiri mtu anavyojiamini zaidi katika kujifunza kwake, ndivyo tunavyokuwa na ushahidi zaidi kwamba hajui chochote.

Mtu yeyote anayedai kujua majibu yote hajui sana. 1 Wakorintho 8:2

Ikiwa ningekuwa na karama ya unabii, na ikiwa ningeelewa mipango yote ya siri ya Mungu na kuwa na ujuzi wote, na kama ningekuwa na imani ya kwamba ningeweza kuhamisha milima, lakini sipendi wengine, singekuwa kitu. Kama ningewapa maskini kila kitu nilicho nacho, na hata kuutoa mwili wangu kama dhabihu, ningejisifu; lakini kama singewapenda wengine, nisingepata chochote. 1 Wakorintho 13:2-3

Makosa ya kingono ya mara kwa mara ya makasisi wa Kikatoliki na Kiprotestanti dhidi ya wanawake na watoto yanapaswa kuwa ushahidi wa kutosha kwamba kushika digrii au kuvaa mavazi ya kikuhani hakumaanishi chochote katika kujua ukweli.

Je, hatupaswi kuamini kwamba mtu yeyote anayeifanya dhamiri yake nyororo kumbaka mwanamke au mtoto amepoteza sana hisia zake za uadilifu wa kweli wa Baba yetu wa mbinguni?

Kwa kuzingatia sura zetu zilizotangulia kuhusu ndoa na familia, tunatokeza jambo hili muhimu: jinsi gani mwanamume au mwanamke asiyetubu anayeharibu nadhiri yao ya ndoa kwa kupendelea maeneo yanayofaa zaidi anaweza kuelewa kikweli utakatifu ambao Mungu huweka juu ya mahusiano au kuthamini

kikweli tabia Yake? Je, hii inaweza kuwa mojawapo ya sababu nyingi zinazofanya Mungu achukie talaka?

Lakini rudi kwenye shida ya msingi ya ubinadamu. Kwa vile hakuna aliye mwema, ni katika nafasi ya mtoza ushuru tu ndipo tunaweza kupokea ukweli:

“Watu wawili walikwenda Hekaluni kusali: mmoja Farisayo na mwingine mtoza ushuru aliyedharauliwa.

“Yule Farisayo akasimama peke yake, akaomba hivi: ‘Nakushukuru, Mungu, kwa kuwa mimi si mwenye dhambi kama watu wengine wote. Kwa maana sidanganyi, sitendi dhambi, wala sifanyi uzinzi. Hakika mimi si kama yule mtoza ushuru! Mimi nafunga mara mbili kwa juma, na kukupa sehemu ya kumi ya mapato yangu.

“Lakini yule mtoza ushuru akasimama kwa mbali, wala hakuthubutu hata kuinua macho yake mbinguni alipokuwa akiomba, bali alijipiga-piga kifua kwa huzuni, akisema, Ee Mungu, unirehemu, kwa kuwa mimi ni mwenye dhambi. Luka 18:10-13

Na tunaweza kujifunza kutoka kwa mtoto huyu mpendwa wa Mungu:

Washtaki waliposikia hayo, wakateleza mmoja baada ya mwingine, wakianza na wazee, hata Yesu akabaki peke yake katikati ya umati wa watu pamoja na yule mwanamke. Kisha Yesu akasimama tena, akamwambia yule mwanamke, “Wako wapi washtaki wako? Je, hata mmoja wao hakukuhukumu?” Akasema, “Hapana, Bwana.” Yesu akasema, “Wala mimi sikuhukumu. Nenda na usitende dhambi tena.” Yohana 8:9-11

Mwenye dhambi aliyesamehewa na mwenye shukrani ndiye pekee anayeweza kupokea ujuzi wa Mungu. Maarifa yake yanapoongezeka, toba yake inaongezeka na hisia zake za kumtegemea Mungu kabisa zinakuwa na nguvu zaidi. Kujiamini kunatoweka, kukiacha nafsi

ikiwa tupu dhidi ya hali yake inayonuka ili kutoa nafasi kwa Roho wa Mungu kufundisha na kuelekeza.

Kutoka kwenye nafasi hii tunaweza kuuliza swali linalowaka kwa unyenyekevu:

“Kila kitu kitakapokuwa tayari, nitakuja na kuwachukua, ili muwe pamoja nami siku zote nilipo; nanyi mnajua njia ya kwenda niendako.” “Hapana, hatujui, Bwana,” Tomaso alisema. **“Hatujui unakokwenda, kwa hiyo tunawezaje kujua njia?”** Yohana 14:3-5

Jambo la kuvutia kwa Tomaso jibu lilikuwa mbele ya uso wake, na bado hakuweza kuliona. Je, tunathubutu kudai kuwa bora kuliko Tomaso?

SURA YA 5

NJIA, KWELI NA UZIMA

Miaka yangu ya ujana ilichanua dhidi ya hali ya nyuma ya mapinduzi ya kidijitali ya miaka ya themanini wakati "video ilipomuua nyota huyo wa redio." Nilikua nikitazama skrini zilizojazwa na Space Invaders, Pacman, na Asteroids, bila kujua nilikuwa nikivutwa ndani ya tamaduni maarufu. Wimbo mmoja ulijitokeza akilini mwangu wakati huu ambao uliuliza swali muhimu: "Hata hivyo, upendo ni nini, je, kuna mtu yeyote anayempenda mtu yeyote?" Wimbo huo unaanza na taswira ya aina nzuri ya upendo ambayo haisumbuliwi na mashaka.

Ninakupenda kama unanipenda au la

Nakupenda hata kama unafikiri sikupendi

Wakati mwingine mimi hupata shaka juu ya upendo wangu kwako,
lakini sijali

Kwa nini nijali, kwa nini nijali

Lakini katika kiitikio swali linaibuliwa:

Upendo ni nini hata hivyo, je, mtu yeyote anapenda mtu yeyote

Upendo ni nini hata hivyo, je, mtu yeyote anapenda mtu yeyote

Utafutaji wa upendo kamili mtunzi anahitimisha kwamba upendo kamili bila woga hauwezi kupatikana, na kwa hiyo tunapaswa kukubali tu kwamba tutatilia shaka kila wakati.

Je, mtu yeyote anaweza kumpenda mtu yeyote kiasi kwamba
hatawahi kuogopa

Usijali kamwe kuwa na huzuni

Jibu ni kwamba hawawezi kupenda kiasi hiki, hakuna anayeweza
Hii ndiyo sababu sijali wewe kutilia shaka

Hatimaye humwambia msikilizaji kwamba unapaswa kuwa tayari
kwa watu wanaokupenda hatimaye kuamua kuondoka.

Na pengine upendo ni kuwaacha watu wawe vile wanavyotaka kuwa
Mlango daima lazima uachwe bila kufungwa

Kupenda pale hali inaweza kusababisha mtu kuondoka kwako
Na si kutumia muda tu kwa mashaka

Upendo ni nini hata hivyo? Swali lilibaki ndani ya moyo wangu, hata kama sikuliona. Chini ya miezi 12 baada ya wimbo huu kuachiliwa, nilipata mapenzi yangu ya kwanza. Chini ya miezi 8 baadaye yaliisha, na nilishuka kutoka kwenye kilele cha kimapenzi cha upendo wa kijana hadi shimo la huzuni na utupu, nikijisikia peke yangu na kujiuliza tena upendo ni nini. Wakati huu wimbo mwingine ulitoka ambao niliusikiliza mara kwa mara.

Inabidi nichukue muda kidogo, muda kidogo wa kufikiria mambo
Ni bora kusoma kati ya mistari, ikiwa nitahitaji ninapokuwa mkubwa
Sasa mlima huu lazima niupande, ninahisi kama ulimwengu kwenye
mabega yangu

Kupitia mawingu naona upendo unang'aa, huniweka kuwa na joto
kadri maisha yanavyozidi kuwa baridi

Katika maisha yangu kumekuwa na maumivu ya moyo na uchungu
Sijui kama naweza kukabiliana nayo tena

Siwezi kuacha sasa, nimesafiri sana, ili kubadilisha maisha haya ya
upweke

Nataka kujua upendo ni nini, nataka unionyeshe
Nataka kuhisi mapenzi ni nini, najua unaweza kunionyesha

Ingawa mtunzi wa nyimbo alizungumza juu ya upendo wa ulimwengu huu, kulikuwa na kilio cha moyo zaidi katika maneno yake ambayo niliyapata moyoni mwangu. Ilikuwa ni kilio kwa Muumba wangu -nataka kujua upendo ni nini, nataka unionyeshe.

Miezi michache baadaye, nikiwa nimekata tamaa uchaguzi wangu wa maisha ulipoanza kuonyesha matokeo yake, nilimlilia Mungu. Hatia ya ubinafsi wangu uliozungukwa na ulimwengu wa giza, mateso na maumivu, ulinifanya nitafute kwa dhati njia iliyo bora zaidi.

Nilipiga magoti chumbani kwangu huku nikiwa na huzuni sana. Nilisali kwa Yesu anikomboe kutoka kwenye unafiki, hisia mbaya za moyo, na ushindani kwa kugarimu urafiki na familia.

Nilipopiga magoti karibu na kitanda changu, tukio la Msalaba lilionekana mbele yangu. Niliweza kumwona Yesu, akiteseka kwa uchungu Msalabani, na moyo wangu ulimwendea Yeye. Niliona aibu kwamba dhambi zangu zilikuwa sehemu ya sababu ya Yeye kuning'inia pale. Nilipomwona Yesu, nilikuwa na hisia hii kwamba hakunihukumu kwa ajili ya dhambi zangu; Nilikuwa na hakika kwamba tamaa yangu ya kusamehewa imekubaliwa.

Furaha ilitanda moyoni mwangu na kububujikwa na mafuriko ya machozi. Nilisamehewa! Nilikuwa huru! Yesu alifanyika Mwokozi wangu na moyo wangu ukawa kiti chake cha enzi tangu siku hiyo na kuendelea. Nilitaka kujua upendo ni nini na alinionyesha. Nilisamehewa bure licha ya maumivu niliyokuwa nimemsababishia Mwokozi wangu. Huu ulikuwa upendo - upendo wa kweli. Ingawa nilikuwa na shaka na upendo wake kwangu ambao ulimuumiza sana, bado alinisamehe.

Sasa wimbo mpya ulijaza moyo wangu:
Kuna mkombozi
Yesu, Mwana wa Mungu mwenyewe
Mwanakondoo wa thamani wa Mungu, Masihi Mtakatifu

Asante ee Baba yangu
Kwa kutupa Mwanau
Na kuacha Roho yako
'Mpaka kazi duniani itimie.²

Yesu aliangaza maisha yangu yote. Ladha yangu na matamania yangu yalibadilika kabisa. Uhakikisho kamili wa msamaha ulinichochea kuacha yote kwa ajili Yake. Niliacha mambo ili si kumfurahisha Mungu, lakini kwa sababu sikutaka kumuumiza Mwokozi wangu. Wazo la kumuumiza, lilinimumiza. Niliona kuwa vigumu zaidi na zaidi kufanya mambo niliyokuwa nikifanya.

Kutoka kwenye nafasi ya “nihurumie mimi mwenye dhambi” Biblia ikawa kila kitu kwangu. Roho katika muziki niliosikiliza hapo awali iligongana na Roho wa Yesu akija kwangu kupitia Maandiko. Niliweza kuhisi mvutano ndani yangu - vita kati ya mwili wangu na Roho wa Mungu. Mara nyingi sana nilikuja kwenye magoti yangu kwa Yesu na kumwomba anikomboe kutoka kwenye tamaa za kimwili na ubinafsi, na alisikia maombi yangu na kunikomboa tena na tena.

Katika tukio moja, nilikuwa nikishindana kati ya tamaa yangu ya kusikiliza baadhi ya muziki wa rock wa 'top 40' na kusoma Biblia yangu. Sikuweza kutikisa wimbo huu unaozunguka kichwani mwangu ikifuatiwa na shinikizo la kuwasha muziki. Nilipiga magoti na kuomba kwa bidii ili nipate uhuru kutoka kwenye shinikizo hili. Iliendelea kwa zaidi ya saa moja. Swali lilipita akilini mwangu: kwa nini uache jambo kubwa dhidi ya suala dogo kama wimbo!

Lakini halikuwa jambo dogo, kwa kuwa muziki ni lango la msukumo nyuma ya muziki kuchukua udhibiti mkubwa wa mchakato wa mawazo yako na kukuongoza kwenye dhambi. Hatimaye kwa kukata tamaa, nilimlilia Yesu anikomboe. Nilihisi nguvu za papo hapo zikija

² Uliimbwa na Keith Green, *There is a Redeemer*. (1982)

kwenye utashi wangu na mara moja nikasimama, nikachukua rekodi ya muziki na kuiharibu.

Kupitia changamoto hizi na ushindi, upendo wangu kwa Yesu na imani yangu Kwake iliongezeka. Lo, jinsi maneno ya wimbo huu yalivyo kuwa kweli na ya thamani kwangu:

Ningependa kukuambia kile ninachofikiria juu ya Yesu,
Kwa kuwa nilipata kwake rafiki mwenye nguvu na wa kweli;
Ningekuambia jinsi alivyobadilisha maisha yangu kabisa,
Alifanya jambo ambalo hakuna rafiki mwingine angeweza kufanya.

Hakuna aliyewahi kunijali kama Yesu,
Hakuna rafiki mwingine mwema kama Yeye;
Hakuna mtu mwingine angeweza kuchukua dhambi na giza kutoka kwangu,
O ni kiasi gani Alinijali.

Kupitia mitihani na majaribu ya maisha, kifungo cha upendo kati ya Yesu na mimi kiliimarishwa. Katika kushindwa kwangu kwa kufedhehesha sana, Mwokozi wangu hakuniacha kamwe; katika ushindi wangu mkuu, Alikuwa na ndiye msukumo.

Kwa nini ninachukua wakati kushiriki upendo wangu kwa Yesu na maneno ya nyimbo ambazo zimenigusa? Je, hii ina uhusiano gani na utafutaji wa Baba yangu? Ni Kristo pekee ndiye aliyenikuta katika dhambi zangu; Kristo peke yake alienyanyua mizigo yangu; Kristo peke yake aliyeangazia njia yangu na kuangaza ulimwengu wangu. Alinithibitishia ukweli, si kwa nadharia tu bali katika uhalisia, kwamba Yeye ndiye nuru ya ulimwengu. Yeye ndiye nuru iliyonimulika nilipokuja ulimwenguni. Yeye ndiye aliyenipa kipimo cha imani ili niweze kuchukua msamaha niliopewa na kutembea naye.

Nilikuwa nimehudhuria kanisa maisha yangu yote. Nilikuwa kanisani kabla sijaweza kutembea. Nililelewa katika nyumba ya Kikristo na kwenda shule ya Kikristo, na hakuna hata moja ya hili iliyowasha mwanga ndani ya roho yangu hadi Yesu aliponijia. Mambo haya

yalitoa kuni kwa ajili ya kuwasha ule mwali ulioinuka ndani yangu, lakini hakuna hata kimoja kati ya hayo ambacho kingeweza kuwasha moto.

Kwa kipindi cha miaka kumi na sita, upendo wangu kwa Kristo ulikuzwa, tumaini langu likaimarishwa. Alishinda imani yangu; Alishikamana nami zaidi kuliko kaka na rafiki mpendwa. Na kwa kusudi gani Alifanya hivi? Ili anilete kwa Baba yake, Baba yangu mpendwa, ili nipate pumziko langu ndani Yake na kutulia mikononi Mwake pamoja na Mwanawe bila hata chembe ya wasiwasi au woga.

Walakini ili kuchukua safari hii, ilibidi nikubali ushauri huu:

Nanyi mtanitafuta na kuniona, mtakaponitafuta kwa moyo wenu wote. Yeremia 29:13 (NKJV)

Kwa nini itachukua moyo wangu wote? Kwa sababu tu hakuna mawazo yangu yaliyokuwa yanalingana na Yake; kwa sababu, bila kujua kwangu, moyo wangu ulikuwa wa kawaida katika vita naye; kwa sababu sikuwa na mwelekeo wa kumtafuta Yeye. Yote haya ilibidi nipewe mimi, upandikizaji wa moyo ulioweka uadui kati yangu na yule nyoka wa zamani aitwaye Ibilisi na Shetani. Kristo ndiye njia, ukweli na uzima wa Baba.

Haiwezekani kabisa kumjua Mungu nje ya ufunuo wa Yesu Kristo. Kristo Mwenyewe analiweka hili wazi kabisa:

Hakuna mtu aliyemwona Mungu wakati wowote. **Mwana pekee, aliye katika kifua cha Baba, ndiye aliyemfunua.** Yohana 1:18 (NKJV)

Nimekufunua kwa wale ulionipa kutoka katika ulimwengu huu. Walikuwa Wako daima. Ulinipa wao, nao wamelishika neno lako. Yohana 17:6

Baba yangu amenikabidhi kila kitu. Hakuna anayemjua Mwana kwa kweli isipokuwa Baba, na **hakuna anayemjua Baba kwa kweli isipokuwa Mwana na wale ambao Mwana anapenda kumfunulia.** Mathayo 11:27

Hapa tunagundua kanuni ya msingi kuliko zote katika kumtafuta Baba. Yesu, Yesu pekee, ndiye anayemfunua Baba katika ukamilifu wake. Hakuna jina lingine chini ya mbingu ambapo tunaweza kuona mng'ao wa utukufu au tabia ya Baba. Bila kanuni hii kutumika kwa uthabiti, hakuna tumaini la kumjua Baba.

Ilichukua miaka kumi na sita kabla ya mimi kuanza kweli kusikia sauti ya Baba yangu kwa njia ambayo sikuweza kufikiria kabla. Haikuwa jinsi nilivyotarajia, ambayo inaeleweka kabisa kwani njia zangu si kama Zake.

Kuanzia kijana mwenye huzuni ya moyo aliyepata maisha mapya, furaha na ukaribu wa ndoa, na kisha kuzaliwa kwa wanangu, Yesu ameweza kunivuta zaidi na zaidi kwa Baba yake. Nilipokua katika uhusiano wangu na wengine katika Mungu, nilizidi kuona na kuthamini upendo Wake wa Baba. Vipengele zaidi vya tabia ya Ubaba Wake vingeng'aa kupitia uzoefu wangu na mtazamo wa ulimwengu.

Daima alikuwa Yesu ambaye alikuwa kiongozi wangu na chujio, mfariji na mwandamani. Nilipotafakari juu ya maneno ambayo Baba alizungumza wakati wa ubatizo wa Mwanawe, niliona kwa Yesu uwana wangu mwenyewe kama nyongeza ya uwana Wake. Mwokozi wangu alinialika mahali hapo. Alishiriki nami kwa hiari furaha, baraka, na pumziko la kuwa mwana wa Mungu.

Kutoka mahali hapa pa mapumziko, tunarudi kwenye ugumu wangu kati ya mitazamo yangu ya haki na rehema isiyo na kikomo ya Baba yetu. Je, Baba yetu anashughulikaje na uovu wakati huo huo akionyesha rehema na neema kwa mkosaji mpotovu?

SURA YA 6

KWA NINI UMENIACHA

Swali la usimamizi wa Baba wa haki na rehema kimsingi ni swali la tabia ya Baba ni ipi? Hakuna swali kuu la kuulizwa kuliko hili kwani wokovu wa roho unahusishwa moja kwa moja na swali hili. Kama Yesu alivyosema:

Na hii ndiyo njia ya kuwa na uzima wa milele—kukujua Wewe, Mungu wa pekee wa kweli, na Yesu Kristo, Uliyemtuma duniani. Yohana 17:3

Ushindi wa mwisho wa watu wa Mungu dhidi ya Shetani na majeshi yake katika historia ya wanadamu unahusiana moja kwa moja na swali hili:

Kisha nikaona, na tazama, Mwana-Kondoo amesimama juu ya mlima Sayuni, na watu mia na arobaini na nne elfu pamoja naye, **wenye jina la Baba yake limeandikwa katika vipaji vya nyuso zao.** Ufunuo 14:1 (NKJV)

Je, basi Biblia inafafanua nini kuwa jina la Baba? Ni vile Yeye alivyo. Ndivyo Alivyo. Na ndivyo Mwana wa Mungu alivyoshuka kutoka mbinguni ili kutuonyesha.

"Nimekufunua kwa wale ulionipa katika ulimwengu huu, walikuwa wako siku zote, ukanipa mimi, na wao wamelishika neno lako." Yohana 17:6

Yesu anatuambia kwamba ni alimfunua Baba yake kwa wanafunzi wake. Angalia tafsiri nyingine inayounganisha moja kwa moja na Ufunuo 14:1.

"Jina lako nimewadhihirishia watu wale ulionipa katika ulimwengu; walikuwa wako, ukanipa mimi, na neno lako wamelishika. Yohana 17:6 (NKJV)

Hatuthubutu kukosa umuhimu wa jambo hili. Jina la Baba lilidhihirishwa na Yesu wakati wa utume wake hapa duniani miaka 2000 iliyopita. Mistari michache awali, Yesu anatuambia kwamba hili lilikuwa kusudi hasa la kazi Yake duniani.

Nimekutukuza katika nchi. Nimeimaliza kazi uliyonipa niifanye. Yohana 17:4 (NKJV)

Yesu anamaanisha nini kwamba alimtukuza Baba yake duniani? Yesu alipanua wazo hili katika mstari wa 6 wa sura hiyo hiyo. Alikuwa akisema kwamba alifunua tabia yote ya Baba kwa wanafunzi. Hii ndiyo sababu aliweza kumwambia Filipo:

Filipo akasema, "Bwana, tuonyeshe Baba, nasi tutatosheka." Yesu akajibu, "Nimekuwa pamoja nanyi muda wote huu, Filipo, na bado hunijui mimi ni nani? **Yeyote aliyeniona amemwona Baba!** Kwa nini unaniuliza nikuonyeshe?" Yohana 14:8-9

Ni furaha iliyoje kujua kwamba tunaweza kujua hasa jinsi Baba alivyo! Yesu alimfunua alipokuja hapa duniani. Hii ndiyo nuru kuu iliyokuja ulimwenguni na kuangaza giza.

Ndani yake ndimo ulimokuwa uzima, nao ule uzima ulikuwa nuru ya watu. Nayo nuru yang'aa gizani, wala giza halikuiweza... Hiyo ndiyo nuru halisi, ambayo huwatia nuru kila mtu, akija katika ulimwengu. Alikuwako ulimwenguni, na kwa yeye ulimwengu uliumbwa, wala ulimwengu haukumtambua. Alikuja

kwa walio Wake, na walio Wake hawakumpokea. Yohana 1:4-5, 9-11 (NKJV)

Tabia ambayo Yesu aliidhihirisha ilikuwa ya kikwazo kwa jamii ya wanadamu. Upendo, rehema, na wema Alioonyesha ulifichua asili finyu, ya kuhukumu ya wanadamu. Tunaambiwa ulimwengu haukumjua Yesu. Hii ni kwa sababu hawakutaka kumjua. Na kutokumjua Yesu kulimaanisha ulimwengu haumjui Baba. Hili ndilo giza kuu lililoifunika dunia nzima.

Kwa maana mimi nimekuja kwenu kwa jina la Baba yangu, nanyi mmenikataa. Lakini wengine wakija kwa jina lao wenyewe, mnawakaribisha kwa furaha. Yohana 5:43

Yeyote anayemkana Mwana hana Baba pia. Lakini yeyote anayemkiri Mwana anaye Baba pia. 1 Yohana 2:23

Kwa kumkataa Yesu taifa lililopendelewa zaidi duniani, lililokuwa na nafasi kubwa zaidi ya kumjua Mungu, lilimkataa Baba pia.

Yesu alisema, “Kwa maagizo ya Baba yangu nimefanya kazi nyingi njema; kwa ajili ya lipi mtakalonipiga kwa mawe?” Wakamjibu, “Hatukupigi kwa mawe kwa ajili ya kazi yoyote njema, bali kwa ajili ya kukufuru! Wewe, uliye mwanadamu tu, unajidai kuwa Mungu.” Yohana 10:32-33

Mawazo ya viongozi wa Kiyahudi juu ya Mungu yalikuwa tofauti na jinsi Yesu alivyokuwa akiishi kati yao. Badala ya kukiri kwa unyenyekevu kwamba walikuwa na dhambi kwamba wazo lao juu ya Mungu lilikuwa lisilo sahihi, walimkataa Yesu kuwa mwalimu wa uwongo anayestahili kifo.

Walipomwona, makuhani wakuu na walinzi wa Hekalu walianza kupiga kelele, “Msulubishe! Msulubishe!” Pilato akasema, “Mchukueni ninyi wenyewe mkamsulubishe. “Sikumwona kuwa ana hatia.” Viongozi wa Wayahudi wakajibu, “Kwa sheria yetu imempasa kufa kwa sababu alijiita Mwana wa Mungu.” Yohana 19:6-7

Taifa la Wayahudi lilitaka Yesu auawe. Ingawa Pilato alishuhudia kutokuwa na hatia kwa Yesu, bado alikuwa tayari kumruhusu Yesu afe ili kuokoa cheo chake. Maisha ya Yesu hayakuruhusiwa kupenya akili yake yenye giza. Kanisa la Kiyahudi na ulimwengu wa Kirumi waliungana pamoja kumkataa Yesu - na hivyo kukataa tabia ya Baba katika utu wa Mwanawe.

Katika kifo cha Kristo Msalabani, uso wa mwanadamu na uso wa Mungu unafunuliwa. Nuru safi ya tabia ya Mungu iliyodhihirishwa katika Kristo ilinyamazishwa na asili ya mwanadamu ambayo haijaongoka. Badala ya kuinama kwa toba ya unyenyekevu, wanadamu wangependelea kuua nuru iliyokuja ulimwenguni. Kauli ya Yesu Msalabani inadhihirisha huzuni ya moyo wa Baba.

Yapata saa tisa Yesu akapaza sauti kubwa, "Eli, Eli, lama sabakthani?" maana yake, "Mungu wangu, Mungu Wangu, kwa nini umeniacha?" Mathayo 27:46

Watu wengi husoma maneno haya kama Yesu akionyesha tu hisia kwamba Mungu ameachwa. Lakini Yesu alituambia kwamba kamwe hasemi maneno yake mwenyewe bali maneno tu ambayo Baba yake anampa.

"Je, husadiki ya kuwa mimi ni ndani ya Baba na Baba yu ndani yangu? Maneno ninayosema si yangu mwenyewe, bali Baba yangu akaaye ndani yangu anafanya kazi yake kupitia mimi." Yohana 14:10

Wale waliomsikiliza Yesu hawakuchukua kutoka kwenye maneno yake kwamba alikuwa akimwita Mungu:

Baadhi ya waliosimama hapo hawakuelewa na walifikiri alikuwa akimwita nabii Eliya. Mathayo 27:47

Kilichoongezwa kwenye hili ni wazo la kile neno Mungu linaweza kujumuisha katika maana yake:

Usitukane **miungu**, wala usimlaani **mkuu wa watu wako**. Kutoka 22:28 (KJV)

Jina miungu [El au Eli] yanaweza kurejelea viongozi wa watu. Na Yesu akawaambia watu:

.... "Haikuandikwa katika torati yenu, Mimi nilisema, Ninyi ni miungu? Ikiwa aliwaita miungu wale waliojiliwa na neno la Mungu, na andiko haliwezi kutanguka..." Yohana 10:34-35(KJV)

Kwa hiyo, je, Yesu alikuwa akimlilia Baba yake katika hali ya kukata tamaa iliyojaa hofu, akihisi kuwa ameachwa? Au je, Yesu alikuwa akizungumza kwa niaba ya Baba yake, akiwaita watawala wa watu, akiwauliza kwa nini wamemwacha Yeye na Baba yake?

Tukijua kwamba njia za Mungu si zetu, na kwamba ubinadamu kwa asili ni adui wa Mungu, je, ufahamu wetu wa maneno ya Kristo unafichua tabia ya Baba au yetu wenyewe? Karibu kwenye Kanuni ya Kioo. Tukio hili linadhihirisha tatizo la msingi ambalo sote tunalo katika kusoma Biblia. Hebu tuangalie hili kwa undani zaidi.

Akizungumzia wakati ambapo viongozi wa Kiyahudi wangemtundika Yesu Msalabani, Yesu alisema:

..."Mtakapokuwa mmemwinua Mwana wa Adamu msalabani, ndipo mtakapofahamu ya kuwa MIMI NDIYE. **Sifanyi neno kwa nafsi yangu ila kusema tu yale ambayo Baba alinifundisha.**"
Yohana 8:28

Je, Baba alimfundisha Mwanawe kusema kwamba atamtelekeza Msalabani? Je, Baba alimwambia Mwanawe amlilie kwa uchungu na kusema kwamba alihisi kuachwa na Baba yake? Katika aya inayofuata Yesu anasema:

"Na Yeye aliyenituma yu pamoja nami, hakuniacha, kwa maana mimi nafanya siku zote yampendezayo." Yohana 8:29

Yesu alifanya tu yale yaliyompendeza Baba yake, kwa hiyo Baba alikuwa pamoja Naye daima. Baba hakumwacha kamwe. Ikiwa Yesu alijitolea kwa wazo kwamba Mungu amemwacha, basi angewezaje kujitoa mwenyewe mikononi mwa Baba yake ikiwa aliamini kwamba Baba hayupo?

Yesu akalia kwa sauti kuu, akasema, "Baba, mikononi mwako naiweka roho yangu." Baada ya kusema hivyo, akakata roho. Luka 23:46 (KJV)

Bila shaka, Shetani alimshinikiza Yesu kwa kufikiri kwamba Baba yake alikuwa amemwacha afe. Kwa kuongeza, inaweza kuwa nini maana ya giza kumzunguka kutoka mchana wa saa 6 hadi saa 9 alasiri?

Saa sita mchana, giza likatanda katika nchi yote mpaka saa tisa. Mathayo 27:45

Biblia inatuambia Mungu ni nuru na ndani yake hamna giza hata kidogo. (1 Yohana 1:5). Yesu aliwaambia nini wale waliokuja kumkamata kwenye bustani?

"Kwa nini hamkunikamata Hekaluni? Nilikuwepo kila siku. Lakini huu ni wakati wenu, **wakati ambapo nguvu za giza hutawala.**" Luka 22:53

Yesu anahusisha giza na viongozi wa Israeli na tamaa yao ya kumwangamiza Yesu. Kwa hiyo giza lililomzunguka Yesu lilikuwa dhahirisho dhahiri la kuchukiwa na kukataliwa kwa Yesu na watu waliochaguliwa. Hayo yalitabiriwa miaka 700 mapema na nabii Isaya:

Alidharauliwa na kukataliwa-mtu wa huzuni, aliyejua huzuni kubwa zaidi. **Tulimpa kisogo na kutazama upande mwingine.** Alidharauliwa, nasi hatukumjali. Isaya 53:3

Na kuthibitishwa na Kayafa, Kuhani Mkuu:

Kayafa, aliyekuwa kuhani mkuu wakati huo, akasema, "Ninyi hamjui mnalosema! Hamjui ya kuwa ni afadhali kwenu mtu mmoja afe kwa ajili ya watu, kuliko taifa zima kuangamizwa."Yohana 11:49-50

Yesu alihisi kukataliwa na viongozi wa Israeli; Ndugu zake hawakuelewa utume Wake; mmoja wa wanafunzi wake hata akamsaliti; na usiku kabla ya kufa kwake wanafunzi wake walikuwa wakibishana kuhusu ni nani aliye mkuu kati yao, wakionyesha

kwamba hawakuwa wamekumbatia kanuni za msingi za ujumbe Wake.

Kisha wakaanza kubishana wao kwa wao kuhusu ni nani angekuwa mkuu kati yao. Luka 22:24

Yesu alipokuwa akining'inia Msalabani, akitazama chini katika nyuso za wale waliomfuata, aliona mashaka yakipanda mioyoni mwao. Angewezaje kuwa Masihi kama Akifa, walishangaa? (Luka 24:19-21).

Je! giza lililomzunguka Yesu lilikuwa ghadhabu ya Mungu mwenye hasira, kulipiza kisasi kwa mbadala? Au ilikuwa ni udhihirisho wa ghadhabu ya jamii ya wanadamu, wakimwacha yule Mungu aliyemtuma kwao?

Jibu la swali hili ni muhimu katika kumpata Baba. Tunaposoma historia ya shughuli za Mungu na wanadamu, tunauliza swali, ni nani anayemwacha nani?

Hatimaye, walimlilia BWANA ili awasaidie, wakisema, "Tumekutenda dhambi kwa sababu **tumekuacha wewe ukiwa Mungu wetu na kutumikia sanamu za Baali.**"...**"Lakini mmeniacha mimi na kutumikia miungu mingine**, kwa hiyo sitawaokoa tena." — Waamuzi 10:10, 13.

"Tangu nilipowatoa Misri wameniacha na kuifuata miungu mingine. Na sasa wanakutendea wewe [Samweli] vile vile." 1 Samweli 8:8

"Kwa maana watu wangu wameniacha na kutoa dhabihu kwa miungu ya kipagani.... " 2 Wafalme 22:17

Loo, ni taifa lenye dhambi jinsi gani—walioelemewa na mzigo wa hatia. Ni watu waovu, watoto waovu **waliomkataa BWANA. Wamemdharau Mtakatifu wa Israeli na kumpa kisogo.** Isaya 1:4

Katika shughuli zote za Mungu na watu waliochaguliwa, waliendelea kumkataa. Matokeo ya kufanya hivyo yalipokuja, walimshutumu Mungu kwa kuwaacha kwa sababu ndivyo wanadamu wanavyofanya: kumlaumu Mungu kwa matatizo waliyojitengenezea.

Hivi ndivyo tunavyofanya tunaposoma mstari huu huku Yesu akipaza sauti, “mbona umeniacha?” Tunaona kwamba Mungu anamwacha Yesu kwa sababu hivi ndivyo tunavyofikiri kuhusu tabia yake. Tunamwona Mungu akimfanyia Yesu kile tunachofikiri anapaswa kuwafanyia wenye dhambi. Hatuwezi kuona huzuni ya Mungu katika kuwaita viongozi wa Israeli kuuliza kwa nini wamemwacha. Kwa nini hatuwezi kuona hili? Kwa sababu mawazo yetu si Yake na hatujui Yeye ni mtu wa namna gani hasa.

Lakini vipi kuhusu unabii wa Zaburi 22? Je, hii haitabiri kwamba Mungu angemwacha Yesu Msalabani, na je, hii si zaburi ambayo Yesu ananukuu?

Zaburi ya Daudi. Mungu wangu, Mungu wangu, kwa nini umeniacha? Mbona uko mbali sana ninapougua kuomba msaada? Kila siku nakuita, Mungu wangu, lakini hunijibu. Kila usiku Unasikia sauti yangu, lakini sioni kitulizo. Lakini Wewe ni mtakatifu, Uketiye juu ya sifa za Israeli. Wazee wetu walikutumaini Wewe, nawe ukawaokoa. Zaburi 22:1-4

Zaburi hii inazungumza juu ya uzoefu wa Daudi katika kushinda hofu yake kwamba Mungu amemwacha. Unaposoma sura hiyo yote, unaweza kusoma kwamba anashinda mashaka yake na kuchagua kuamini kwamba Mungu yuko pamoja naye.

Msifuni BWANA, ninyi nyote mnaomcha! Enyi wazao wote wa Yakobo, mtukuzeni! Enyi wazao wote wa Israeli, mcheni Yeye! Kwani Yeye hajapuuza au kudharau mateso ya wahitaji. Hakuwageuzia kisogo, bali amesikiliza kilio chao cha kuomba msaada. Zaburi 22:23-24

Yesu anatumia maneno ya Zaburi yote mawili kueleza mapambano yake na woga wakati huo huo akieleza kilio cha Baba yake kwa watu wa Israeli. Ni maongozi safi kutoka kwa Kristo kwa sababu, bila shaka, Anazungumza maneno ya Baba Yake. Maneno haya yanaonyesha mapambano ya Mwokozi pamoja na uchungu wa Baba. Akiwa ndiye mpatanishi pekee kati ya Mungu na mwanadamu, katika wakati huu wa maamuzi, Anaakisi Mungu na mwanadamu.

Maneno haya ya Kristo ni usemi unaofafanua wa Kanuni ya Kioo. Tunaweza tu kuzielewa kulingana na ufahamu wetu wa Mungu na sisi wenyewe.

Ikiwa tunakubali maneno ya Yesu ambayo alifunua kikamilifu tabia ya Baba alipokuwa duniani, basi tunalazimika kutazama tena katika Maandiko ili kubaini kama tumeyaelewa kwa usahihi kuhusiana na Yesu. Ikiwa tunakubali kwamba Yesu kweli ni nuru ya ulimwengu na kwamba tuko katika giza kamili katika asili yetu ya kimwili, basi tunaweza tu kugundua Mungu ni nani kwa kutazama maisha ya Yesu alipokuwa akihudumu duniani. Lazima tukubali kwamba kile Yesu alichozungumza na viongozi wa Kiyahudi kinaweza kutumika kwa viongozi wa Kikristo:

"Kwa nini hamwezi kuelewa ninachosema? Ni kwa sababu hata hamnisikii! Ninyi ni watoto wa baba yenu Ibilisi, na mnapenda kufanya maovu anayoyafanya. Yeye alikuwa mwuaji tangu mwanzo. Sikuzote amechukia ukweli, kwa sababu hakuna ukweli ndani yake. Anaposema uongo, ni sawa na tabia yake; kwa maana yeye ni mwongo na baba wa uongo." Yohana 8:43-44

Je, tuna uhakika kwamba tunaelewa maneno ambayo Yesu anazungumza? Je, inawezekana kwamba tunatafsiri vibaya mambo mengi ambayo Yesu anasema kupitia chujio lisilo sahihi la asili zetu mbovu? Je, sisi bila kujua tunageuza maneno ya Yesu dhidi ya Baba Yake, na kumfanya Yeye kuwa mtoa adhabu asiye na kikomo kwa wale wasiompandeza?

Je, tuna uhakika tunaelewa kweli umuhimu wa Yesu kuwa nuru ya ulimwengu kama ufunuo wa tabia ya Baba Yake? Kama Filipo alivyouliza, je, tunauliza pia: Utuonyeshe Baba? Je, tunaelewa kikweli jibu la Yesu na umaana wake kwa jinsi tunavyosoma Biblia?

"...Yeyote aliyeniona mimi amemwona Baba! Basi kwa nini unaniuliza Mimi nikuonyeshe?" Yohana 14:9

SURA YA 7

KWA USO USIOTIWA UTAJI

Kwa kutazama uso wa Yesu, tunatazama sura kamili au mwonekano wa Baba. Paulo anaeleza hili kama kutazama kwenye kioo.

Lakini sisi sote, kwa uso usiotiwa utaji, tukiurudisha utukufu wa Bwana kama katika kioo, tunabadilishwa tufanane na mfano uo huo toka utukufu hata utukufu, kama vile kwa uweza wa Roho wa Bwana. 2 Wakorintho 3:18 (NKJV)

Utukufu tunaouona katika uso wa Bwana Yesu ni utukufu wa Baba.

Mwana huangaza utukufu wa Mungu mwenyewe na kudhihirisha tabia halisi ya Mungu... Waebrania 1:3

Vipimo vya kioo hiki vinafafanuliwa na utume wa Kristo duniani.

“Nilileta utukufu Kwako hapa duniani kwa kukamilisha kazi uliyonipa niifanye.” Yohana 17:4

Hakuna chochote zaidi kinachoweza kuongezwa kwenye ufunuo huu mkamilifu wa Mungu. Vitabu vya Mathayo na Yohana katika Agano Jipya ni mwanzo na mwisho wa kioo hiki, na Marko na Luka wakijaza sehemu iliyobaki ya ufunuo huu wa kiungu wa tabia ya Baba. Ni nuru inayoangazia Maandiko mengine yote na hivyo ulimwengu mzima.

Lakini nuru hii inaelekea kukataliwa na ubinadamu. Kwa nini? Kuna hadithi ya Agano la Kale ambayo inatusaidia kuelewa.

Baada ya Musa kukaa mlimani kwa siku 40, alijazwa na Roho wa Mungu kiasi kwamba uso wake ukang'aa. Utukufu ulikuwa mkali sana kwa watu. Hii iliashiria kutotaka kwa watu kukubali ufunuo wa kina wa tabia ya Mungu. Badala ya kubadili mtazamo wao, walimwomba Musa afunike uso wake. Badala ya kufungua akili kwenye upole na rehema ya kweli ya Mungu, walifunga mlango wa akili zao vinginevyo tofauti yao ingefichuliwa.

Kwa Waisraeli chini ya mlima, utukufu wa BWANA ulionekana kwenye kilele kama moto uteketezao. Kutoka 24:17

Kwa utaji huu juu ya nyuso zao, utukufu wa Mungu ulionekana kwa Waisraeli kama moto ulao. Katika akili zao, Mungu alikuwa mwangamizaji. Haya yalikuwa ni mawazo ya kujidanganya juu ya uungu, kwa kuwa wao wenyewe walikuwa waangamizaji ambao mara kwa mara walikosa kumwamini Mungu na hatimaye wakafia jangwani.

Paulo anazungumza juu ya kuja kwenye somo la Mungu pamoja na Kristo akiwa ameondoa pazia hili, tofauti na wale wanaoendelea kusoma Agano la Kale wakiwa na utaji - maana yake hawaoni kupitia ufunuo wa maisha ya Kristo.

Lakini akili zao zilipofushwa. Kwa maana mpaka leo utaji uo huo unakaa bila kufunuliwa katika usomaji wa Agano la Kale, kwa sababu utaji umeondolewa katika Kristo. 2 Wakorintho 3:14 (NKJV)

Mungu alikuwa amemfunulia Musa taswira bora zaidi Yake Mwenyewe, lakini kutazama uso wa Musa haikuwa sawa na kuutazama uso wa Kristo.

Sisi si kama Musa, ambaye aliweka utaji juu ya uso wake ili watu wa Israeli wasiuone utukufu huo, ingawa ulikuwa umekusudiwa kutoweka. 2 Wakorintho 3:13

Picha ya Mungu juu ya uso wa Musa ilitoweka. Hii ilikuwa ishara ya kukataa kwa Israeli kuruhusu nuru iingie katika akili zao zilizotiwa giza. Pia ilikuwa ni ishara ya tafakuri isiyo kamilifu ambayo Musa alitoa ya tabia ya Mungu. Huku si kumhukumu Musa, kwa kuwa alikuwa mtu mpole zaidi aliyeishi duniani hadi wakati wa Kristo. (Hesabu 12:3). Lakini kwa vile hakuna mwanadamu aliyekuwa amemwona Mungu wakati wowote, wala kumjua Mungu jinsi Alivyokuwa kweli, hakuna mwanadamu ambaye angeweza kufichua tabia ya Mungu kikamilifu. Mwana wa Mungu pekee ndiye aliyemjua Baba jinsi alivyo. Hata malaika hawakujua ukweli kamili kuhusu tabia ya Mungu hadi Yesu alipoifunua hapa duniani.

...na kwa yeye kuvipatanisha vitu vyote na nafsi yake, akiisha kufanya amani kwa damu ya msalaba wake, ikiwa ni vitu vilivyo juu ya nchi, au vilivyo mbinguni. Wakolosai 1:20 (NKJV)

Idadi kubwa ya malaika walimfuata Shetani katika uasi wake dhidi ya Mungu kwa sababu walishawishika kwamba Mungu alikuwa anajitumikia mwenyewe na dikteta, na mfumo wake wa utawala usio na hekima na usio wa haki. Je, huo ulikuwa ukweli wa tabia yake na njia zake? Kulikuwa na maswali mengi ambayo hayajajibiwa ambayo hayangeweza kupatanishwa kwa wale waliobaki mbinguni hadi Kristo alipokuja hapa duniani, akafunua tabia ya Baba tofauti na wanadamu, na akafa Msalabani, akiwasamehe wale waliomwua.

Musa alishusha amri za Mungu kutoka Mlima Sinai. Amri hizi zilikuwa maelezo yaliyoandikwa ya tabia ya Mungu. Utukufu juu ya uso wa Musa ulifunua ufahamu wa sehemu ya kile kilichoandikwa. Lakini katika uso wa Yesu sheria ya Baba yake ilieleweka kikamilifu, iliyoandikwa si kwa kalamu au wino, bali imeandikwa moyoni mwake.

Akitabiri juu ya Kristo, Mtunga Zaburi aliandika:

“Kuyafanya mapenzi yako, Ee Mungu wangu, ndiyo furaha yangu, na sheria yako imo moyoni mwangu.” Zaburi 40:8 (NKJV)

Musa alitupa maelezo yaliyoandikwa ya tabia ya Mungu katika torati, na Yesu alifunua sheria hii iliyoandikwa moyoni mwake. Kristo aliishi roho ya sheria, akidhihirisha mapenzi kamili na tabia ya Baba yake.

Maana torati ilitolewa kwa mkono wa Musa; neema na kweli zilionekana kupitia Yesu Kristo. Yohana 1:17 (NASB)

Kwa maana torati ilitolewa kwa mkono wa Musa, bali neema na kweli zilikuja kwa mkono wa Yesu Kristo. Hakuna mtu aliyemwona Mungu wakati wowote. Mwana pekee, aliye katika kifua cha Baba, ndiye aliyemfunua. Yohana 1:17-18 (NKJV)

Ni muhimu kutambua kwamba kazi ya Yesu haikuwa tofauti na yale ambayo Musa alitoa kupitia amri, bali utimilifu wa hayo katika mwili hai.

"Msielewe vibaya ni kwa nini nimekuja; sikuja kutangua torati ya Musa wala maandiko ya manabii; la, nilikuja ili kutimiza makusudi yao." Mathayo 5:17

Kwa hakika kuna tofauti kati ya kuandika tu kuhusu tabia ya Mungu na kuiakisi katika maisha. Paulo anatumia kanuni hizi katika kuzungumzia jinsi Wakorintho walivyokuwa barua hai inayofunua huduma ya Paulo kwao.

Je, tunaanza kujisifu tena? Je, sisi ni kama wengine wanaohitaji kuwaletea barua za mapendekezo, au wanaowaomba mwandike barua kama hizo kwa niaba yao? Hakika sivyo! **Barua pekee ya mapendekezo tunayohitaji ni ninyi wenyewe. Maisha yenu ni barua iliyoandikwa mioyoni mwetu;** kila mtu anaweza kuisoma na kutambua kazi yetu nzuri kati yenu. **Hakika, ninyi ni barua kutoka kwa Kristo** inayoonyesha matokeo ya huduma yetu kati yenu. "Barua" hii imeandikwa si kwa kalamu na wino, bali kwa Roho wa Mungu aliye hai. **Haikuchongwa kwenye vibao vya mawe, bali juu ya mioyo ya wanadamu.** 2 Wakorintho 3:1-3

Sheria ambayo Musa alipokea kutoka kwa Mungu juu ya Mlima Sinai haikuwa tatizo, bali tatizo lilikuwa jinsi sheria ilivyohudumiwa na kueleweka. Ingawa sheria ambayo Musa alipokea kutoka kwa Mungu

ilikuwa sheria ya uzima, bila ujuzi kamili wa sheria hiyo katika moyo wa Musa au viongozi wengine ilimaanisha kuwa mara nyingi ilisimamiwa na wao, na daima kueleweka na watu, kama sheria ya kifo.

Lakini ikiwa huduma ya mauti, iliyoandikwa na kuchorwa juu ya mawe, ilikuwa na utukufu, hata wana wa Israeli wasiweze kuutazama uso wa Musa, kwa sababu ya utukufu wa uso wake uliokuwa unapita, je, huduma ya Roho haitazidi kuwa na utukufu zaidi? 2 Wakorintho 3:7-8 (NKJV)

Hakukuwa na chochote kibaya kuhusiana na kile kilichoandikwa kwenye mawe. Ilikuwa barua kamili ya tabia ya Mungu. Kosa lilikuwa kwa ahadi za watu kufanya, kwa hekima yao wenyewe yenye dosari, kile kilichoandikwa (Ebr 8:6), na hii iliathiri jinsi sheria ilivyosimamiwa na kushughulikiwa. Lakini Mungu hakukutwa akiwa hajajiandaa kwa hili. Sheria ilitumiwa na Mungu kufichua hali iliyovunjika ya mwanadamu. Paulo anasema kazi hii bado ilikuwa tukufu.

Kwa maana ikiwa huduma ya hukumu ina utukufu, huduma ya haki ina utukufu mwingi zaidi. 2 Wakorintho 3:9 (NKJV)

Sheria iliingia kwa kusudi kwamba dhambi ya watu ipate kuwa dhahiri zaidi. Ndipo Mungu angeweza kuwapa neema nyingi zaidi. Hili lilikuwa kweli katika siku za Musa kama ilivyo leo.³

Jambo tunalosema ni kwamba tofauti anayoitoa Paulo kati ya andiko la torati na nafsi ya Kristo si kuonyesha sheria ni mbaya na Kristo ni mwema, bali ni kwamba Kristo alikamilisha kazi ambayo Musa alikuwa ameanza katika utoaji wa sheria. Mtume Yohana alieleza hivi:

Wapenzi, siwaandikii amri mpya; bali ni ya zamani mliyokuwa nayo tangu mwanzo [kutoka kwa Musa]. Amri hii ya zamani—ya kupendana—ndiyo ujumbe uleule mlisosikia hapo awali. Hata

³ Kwa mengi juu ya hili tazama *Removing the Veil* na Daniel Bernhardt kinachopatikana maranathamedia.com

hivyo pia ni mpya. Yesu aliishi ukweli wa amri hii, na wewe pia unaiishi. Kwa maana giza linatoweka, na nuru ya kweli imekwisha kuangaza. 1 Yohana 2:7-8

Utukufu katika uso wa Musa ulikuwa ufahamu wa sehemu ya barua aliyopewa. Utukufu katika uso wa Yesu ni picha kamili ya utukufu wa Mungu iliyoandikwa katika moyo wa mwanadamu.

Muhtasari wa kile tunachosema ni kwamba utaji uliofunika mioyo ya si tu Israeli bali ulimwengu mzima unaondolewa katika tabia iliyofunuliwa katika maisha ya Yesu duniani. Kupitia Yeye “utaji unaondolewa”.

Tunaposoma hadithi za Agano la Kale, utaji huondolewa tu tunapozisoma kupitia mtazamo wa maisha ya Kristo. Utukufu wa Mungu hauonekani tena kama moto ulao bali kama Baba mpole. Tunaona katika mateso ya Yesu maumivu ambayo Mungu anahisi kwa sababu ya kumkataa kwa mara kwa mara kwa wanadamu Anapojaribu kufikia na kutoboa utaji, hasa na Israeli mpendwa Wake - kanisa la kale na kanisa la Kikristo leo.

Ni ukweli huu rahisi unaobadilisha jinsi unavyoelewa usemi wa Kristo “Eli Eli lama sabakthani?” (Mt 27:46). Ikiwa tutakataa ufunuo wa Yesu duniani kama ufunuo kamili wa tabia ya Mungu, basi tutaona tu kwamba Yesu anaogopa Baba yake kumwacha kwa sababu ya dhambi. Hatuwezi kuona kilio cha uchungu cha moyo wa Baba kwa viongozi wa Israeli.

Tukijenga juu ya ukweli kwamba “ikiwa umeniona Mimi [Yesu], umemwona Baba,” kazi iliyo mbele yetu ni kuona tu ukweli wa tabia ya Mungu inayodhihirishwa katika Agano la Kale wakati inapatana na tabia ya Kristo inayoonyeshwa katika Agano Jipya. Hii ndiyo njia pekee ambayo pazia(utaji) linaweza kuondolewa katika usomaji wetu wa Agano la Kale.

Nilipotafakari kanuni hii mara ya kwanza, mara moja nilitatizwa na marejeo mengi ya wazi ya matendo ya Mungu katika Agano la Kale ambayo yalihusisha mauaji ya kikatili ya watu. Kwa vile hakuna

mambo haya yanayofunuliwa katika maisha ya Yesu, ni jinsi gani nilipaswa kusoma Agano la Kale kwa njia thabiti bila kukataa chochote kilichokuwa kikisema au kupotosha maana yake ili kukidhi wazo potofu.

Kwa upande mwingine, kulikuwa na wazo lenye kusumbua vile vile kuhusu kazi ya Yesu kama mjumbe wa Mungu. Ikiwa singeweza kuonyesha kwamba Mungu alikuwa sawa na Yesu katika Agano Jipya, basi tungelazimika kuhitimisha kwamba Yesu hakusema ukweli alipozungumza na Filipo. Dai lingewezaje kufanywa kwa Filipo, “ikiwa umeniona mimi, umemwona Baba,” wakati Filipo hakuwahi kushuhudia Kristo akiua mtu yeyote? Ikiwa Mungu kwa kweli aliua watu, basi ni wazi madai ya Kristo ni ya uwongo.

Tatizo jingine la kuzingatia lilikuwa maana ya maneno ya Paulo katika 2 Wakorintho 3:18. Chochote tunachokitazama kwenye kioo cha uso wa Yesu ndicho ambacho Roho wa Mungu anatusueza kuwa.

... tukiurudisha utukufu wa Bwana kama katika kioo, tunabadilishwa tufanane na mfano uo huo, toka utukufu hata utukufu, kama vile kwa Roho wa Bwana. 2 Wakorintho 3:18 (NKJV)

Nikimwona Mungu akiwaua kwa jeuri wale wanaovunja sheria Zake, je, inawezekana kwamba naweza kugeuzwa kuwa mfano huo huo? Ingewezekanaje kwangu kushika amri? Ikiwa amri zinafundisha kwamba nisiue na bado ninamwona Mungu katika fikra yangu ambaye anaua, basi ninawezaje kuacha kuwa kile ninachokiona? Ingeonekana kama kujaribu kupunguza uzito kwa kula keki ya chokoleti mara 3 kwa siku!

Ghafla njia iliyokuwa mbele yangu ilionekana kuwa nyembamba sana. Iliwezekana kuwa hivi? Mara moja nilienda kwa Baba yangu katika maombi na kumwomba anisaidie. Nilijua kwamba kutokana na ufahamu wangu wa sasa, kazi hiyo ilionekana kutowezekana. Nilihisi kama wana wa Israeli kwenye Bahari ya Shamu. Nyuma yangu na kuniangusha kulikuwa na wazo la haki ya Mungu yenye uharibifu ambayo ingezama, kuteketeza hai, mawe au kuua kwa upanga. Mbele

yangu ilionekana bahari ya utata isiyopitika katika kutafuta kuthibitisha kwamba Yesu alimaanisha kile hasa alichomwambia Filipo.

Bwana Yesu, ninapoutazama uso wako wa thamani, je, ninaweza kuwa na uhakika kwamba ninautazama uso wa Baba Yako? Je, kuna utaji juu ya akili yangu kama Waisraeli wa kale? Ninapoingia katika Agano la Kale, Baba Yako anaonekana kufutilia mbali mamilioni kwa muda mfupi katika gharika. Ninatetemeka nikifikiria maelfu mengi ya watu waliochomwa hadi kufa katika dhoruba ya moto huko Sodom na Gomora. Je, mayowe yao ya uchungu yalikuwa matokeo ya mlipuko wa mwali kutoka kwenye nafsi Yako? Je, inawezekana kwa mbali kuwa Unaweza kuonyesha sifa sawa na joka linalotema moto? Hakika Wewe hauko kama hivi? Lakini Biblia inasema kwamba moto ulishuka kutoka mbinguni "kutoka kwa Bwana!" Lakini Yesu hakuwahi kufanya hivyo duniani! Bwana niokoe la sivyo nitaangamia!

Nakumbuka maandiko hayo mawili tuliyotaja hapo awali:

Mtu akidhani ya kuwa anajua neno, hajui neno lo lote bado, kama impasavyo kujua. 1 Wakorintho 8:2

"Mawazo yangu si kama mawazo yenu," asema BWANA. "Na njia Zangu ziko mbali sana kuliko kitu chochote unachoweza kufikiria." Isaya 55:8

Bwana Yesu, tafadhali chukua mkono wangu na uniongoze. Mimi ni kama mtoto mdogo anayejaribu kuelewa ukweli wa Baba Yako. Kupitia miaka mingi ya kutembea na Wewe, nimejifunza kukutumaini Wewe-najua utayasikia maombi yangu. Tafadhali niambie Baba Yako ni mtu wa namna gani hasa. Lazima awe kama Wewe kwa sababu Wewe ni Mwanawe! Ninachagua kuamini kwamba Wewe ni ufunuo kamili wa Mungu na kwamba kile Ulichofunua duniani ndivyo hasa Baba Yako alivyo. Kuamini vinginevyo ni kukataa maneno Yako, na Biblia inasema kwamba ni pale tu tunapokuwa na Mwana wa Mungu ndipo tunaweza kuwa na Baba.

Kuanzia hatua hii mbele tunachukua msimamo kwamba Kioo cha Kimungu kinachotuonyesha tabia ya Mungu ni nafsi ya Yesu Kristo kama inavyofunuliwa duniani. Tutatumia nuru hii kutoka kwa Kristo kutembea kurudi katika Agano la Kale ili kuutafuta uso uliofunuliwa wa tabia ya Baba. Lakini kwanza tunahitaji kuchunguza kioo kingine ambacho Biblia inakitaja.

SURA YA 8

KUANGALIA USO WAKO WA ASILI

Mapema miaka ya 1990 wanasayansi wawili nchini Italia walifanya majaribio fulani na nyani wakikazia jinsi wanavyojifunza kupitia uchunguzi. Hii ilisababisha uwanja mzima wa utafiti unaoitwa niuroni za kioo. Hadi 20% ya niuroni katika ubongo hufanya kazi kwa kunakili au kuakisi tabia ya watu walio karibu nao.

Neuroni ya kioo ni niuroni ambayo huwaka mnyama anapotenda na mnyama anapotazama kitendo kile kile kinachofanywa na mwingine. Kwa hivyo, neuroni "huakisi" tabia ya mwingine, kana kwamba mtazamaji ndiye anayetenda. Neurons kama hizo zimeonekana moja kwa moja katika spishi za wanadamu na nyani, na kwa ndege.⁴

Neuroni za kioo ni sehemu kuu ya ustaarabu wa binadamu kwa sababu kupitia kwazo, wanadamu huwezesha kuhurumia wengine na kujumuika haraka katika jamii. Hii ndiyo sababu tunapomwona mtu mwingine akipitia kiwewe, mara nyingi tunaweza kuhisi kile anachohisi kwa sababu niuroni zetu za kioo hutufanya kuhisi kama vile tunapitia uzoefu uleule.

⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Mirror_neuron

Hii inazua maswali mengi kuhusu athari za filamu au michezo ya kompyuta inayoingiliana. Kupitia niuroni za kioo tunaweza kuhisi kana kwamba tumepitia uzoefu sawa na waigizaji ambao tunavutiwa nao zaidi.

Wakati mtu anaanza kuakisi matendo ya mtu mwingine bila kujua, inaweza kuonyesha kupendeza na mtu huyo au kutoa ushahidi wa hali ya kuaminiwa. Neuronni za kioo pia hutusaidia kukuza mitazamo ya tabia ya watu wengine na jinsi tunavyopaswa kutafsiri tabia zao.⁵

Je, inawezekana kuna maana kubwa zaidi kwa maneno ya Paulo katika 2 Wakorintho 3:18, kuhusu kioo, kuliko tulivyofikiria hapo awali? Kubadilishwa kuwa mfano wa Kristo kwa kumtazama, kwa kusaidiwa na Roho, kunapendekeza kwamba niuroni za kioo huwashwa. Ni kwa Roho pekee tunaweza kumwona Kristo, lakini mara tu tunapofanya hivi mfululizo, tutabadilishwa kuwa kama Yeye.

Kabla ya kuanguka kwa wanadamu, asili ya mwanadamu iliakisi matendo na tabia ya Mungu, Mwana wake (2 Kor 3:18), na pili, malaika waaminifu wa mbinguni. Adamu na Hawa walipofanya dhambi, walihamisha utii wao kwa Shetani na malaika zake. Neuronni zao za kioo zilianza kuakisi tabia za Shetani na zikaanza kutafsiri matendo ya viumbe wa mbinguni kwa njia sawa na Shetani na malaika zake. (Yohana 8:44).

Tunafahamu mchakato huu tunapomwona mtu anayejiunga na dini. Mtu hubadilika utu na kuanza kuvaa, kula na kuishi kama jamii iliyojitenga inayomzunguka tofauti na jamii ya jumla.

Mahali pengine ambapo niuroni za kioo hujidhihirisha ni kupitia shinikizo la rika. Ili kukubaliwa, wanafunzi wapya wanahitaji kupitisha sifa za "kabila" ili wafanane na kukubalika.

Tukiwa na mawazo hayo akilini, tunaweza kurudi kwenye maneno ya Baba yetu wa mbinguni na kufahamu kwa undani zaidi umaana wayo.

⁵ <https://www.sciencedirect.com/topics/neuroscience/mirror-neuron>

“Mawazo yangu si kama mawazo yenu,” asema BWANA. “Na njia Zangu ziko mbali sana na chochote unachoweza kufikiria.”
Isaya 55:8

Baada ya vizazi kadhaa vya historia ya mwanadamu, kanuni za uakisi tulizofanya kazi chini yake ziliondolewa zaidi na zaidi kutoka kwenye kanuni za mbinguni. Kila kizazi kilijengwa juu ya upotovu wa kizazi kilichotangulia, na kusababisha uharibifu unaoongezeka wa jamii ya binadamu. Mara baada ya kupotoshwa katika njia hii mpya, itakuwa vigumu sana kumbadilisha mwanadamu kurudi kwenye kanuni za mbinguni - ingawa Mungu alijaribu katika historia yote: kupitia uzao wa Shemu, kupitia Henoko, kupitia manabii, na kupitia kanisa Lake. Lakini kukataa mara kwa mara kutii njia za Mungu na badala yake kufuata mioyo yetu migumu wenyewe, kwa karne nyingi, na tukajifungia katika njia yetu wenyewe ya kufikiri.

Hii ndiyo sababu iliyofanya maisha na mafundisho ya Yesu kutoeleweka na kufasiriwa vibaya sana na wale waliomzunguka. Acha nionyeshe hili kwa hadithi ya Biblia:

Mwanamke mmoja Myunani aliyeishi huko alimjia na kumsihi, “Bwana, Mwana wa Daudi, unirehemu, kwa maana binti yangu ana pepo anayemtesa sana. Lakini Yesu hakumjibu hata neno moja. **Kisha wanafunzi wake wakamsihi amwache aende zake. “Mwambie aende zake,” walisema. “Anatusumbua kwa kuomba kwake.”** Mathayo 15:22-23

Wanafunzi walitafsiri matendo ya Yesu kwa mwanamke huyu kulingana na jinsi walivyozoea kumtendea mtu wa namna hiyo. Ukimya wa Yesu uliamsha niuroni za kioo za wanafunzi na kuwafanya watafsiri matendo yake kana kwamba alikuwa akimkataa kwa njia ile ile waliyokuwa nayo. Walitazamia tabia Yake kulingana na wao wenyewe.

Ukimya wake uliunda mazingira kamili ya kutovumiliana kwa ubaguzi wa wanafunzi kujidhihirisha. Ilifanya kazi kama kioo ambamo wangeweza kuanza kujiona katika nuru yao ya kweli.

Ikiwa Yesu angekabili na wanafunzi katika hatua hii, tofauti kati ya tabia Yake na yao isingegundulika kwa urahisi. Mazoea yao ya dhambi yangehitaji kutolewa nje zaidi; kwa hiyo Yesu anatembea njia inayowaruhusu wanafunzi kufichua wazi zaidi ubaguzi wao.

Lakini akajibu, akasema, Sikutumwa ila kwa kondoo waliopotea wa nyumba ya Israeli. Mathayo 15:24 (NKJV)

Yesu alijua mawazo ya wanafunzi na jinsi ambavyo wangepasiri maneno Yake, lakini Hafanyi juhudi katika hatua hii kuzuia ukuzi wa tabia zao za asili. Kwa wanafunzi wake, Yesu aliposema “Israeli” walimwelewa kuwa anamaanisha Wayahudi waliotahiriwa. Yule mwanamke aliyeomba msaada hakuwa Myahudi, kwa hiyo walitafsiri neno Lake kama kuthibitisha wazo lao kwamba angefukuzwa kama Mmataifa asiyejaa asiyeahili kutambuliwa.

Lakini wanafunzi walikuwa wameshuhudia hapo awali jinsi Yesu alivyoshughulika na Wasamaria alipokutana na mwanamke pale kisimani na alipowaleta wengine kumsikiliza. Baada ya kumsikia Wasamaria walisema:

...“Sasa tunaamini, si kwa sababu ya yale uliyotuambia tu, bali kwa sababu tumemsikia sisi wenyewe. **Sasa tunajua kwamba yeye kweli ni Mwokozi wa ulimwengu.**” Yohana 4:42

Hitimisho la Wasamaria baada ya kumsikia Yesu lilikuwa kwamba alikuwa Mwokozi wa ulimwengu, sio wa Wayahudi tu. Yesu alimwambia Nikodemo:

Mungu hakumtuma Mwanawe ulimwenguni ili auhukumu ulimwengu, **bali ili ulimwengu uokolewe kupitia Yeye.** Yohana 3:17

Huenda wanafunzi walitambua uwanja mpana zaidi ambao Yesu alikuwa akiuendeleza kwa maingiliano yake na wageni, na jinsi alivyowatendea. Lakini mazoea yao tangu utotoni yalichukua nafasi walipomwona mwanamke huyu wa Mataifa akimsihi kuhusu binti yake. Niuroni zao za kioo zilikuwa bado zinapatana na mitazamo ya Shetani kwa wengine. Shetani alipenda kujiona kuwa bora na mwenye

mapendeleo zaidi kuliko wengine; anawadharau wale anaowafikiria chini yake.

Lakini mwanamke huyu alikuwa sehemu ya Israeli - Israeli wa kiroho. Paulo anasema katika Warumi 2:29 kwamba Myahudi si katika mwili bali katika Roho, na mwanamke huyu alikuwa akiitikia kwa Roho wa Mungu. Katika ufalme wa mbinguni, maneno ya Yesu yalimaanisha kitu tofauti na kile yalichokuwa yakimaanisha kwa wanafunzi.

Ili kuwasaidia, Yesu lazima awaruhusu, bila makabiliano ya nguvu, wajione wao wenyewe tofauti zaidi na Yeye.

Lakini akaja, akamsujudia, akiomba tena, “Bwana, nisaidie!” Yesu akamjibu, “Si sawa kuchukua chakula cha watoto na kuwatupia mbwa.” Naye akajibu, “Ni kweli, Bwana, lakini hata mbwa wanaruhusiwa kula mabaki yanayoanguka chini ya meza ya bwana wao.” —Mathayo 15:25-27.

Yesu anajua wanafunzi wanamwona mwanamke huyu mbwa. Mwanamke huyu pia alijiona kuwa mbwa kwa kukiri kwake. Labda alikuwa amezoea kutendewa hivyo na Wayahudi, na pengine hata na watu wake pia. Lakini je, kuna mwanadamu yeyote katika sayari hii ambaye Mungu anamwona mnyama badala ya mwanadamu?

Yesu anawasilisha mbele yao mawazo yao yote; Anawainulia kioo ili wajione. Mawazo yao ya faragha yanafichuliwa katika kile Anachozungumza. Lakini angalia kwa uangalifu kwamba Yeye hakumwita mbwa. Anasema tu kwamba si sawa kuchukua mkate wa watoto na kuwapa mbwa. Huenda mwanamke huyo angejibu, “Mimi ni mtoto wako na ninaomba kupokea mkate kutoka mkononi mwako,” na Yesu angemsaidia.

Ingawa mwanamke huyu anaamini Yesu alimwita mbwa, imani yake Kwake hailegei. Wanafunzi wanahisi hakika sasa kwamba Yesu atamwambia aondoke, akitimiza tafsiri yao ya maneno yake kwamba hastahili kusaidiwa. Badala yake, wanashtuka anapofanya kinyume kabisa:

“Mwanamke mpendwa,” Yesu akamwambia, “imani yako ni kubwa, na ombi lako limekubaliwa. Na binti yake akapona mara moja. Mathayo 15:28

Kitendo hiki moja kwa moja, lakini kwa upole, kinakabiliana na simulizi ambalo wanafunzi walifikiria. Kumponya binti wa mwanamke huyu kulivunja picha yao ya Yesu. Huu ni mchakato wa jinsi Kristo anavyowafundisha watu kupitia Kanuni ya Kioo.

1. Anaakisi mawazo yao wenyewe kwao.
2. Wakati huo huo, Yeye hutafuta kuwafundisha kitu ingawa maoni yao potofu waliyoyafikiria hapo awali.
3. Wakikosa maana Yake ya kweli, basi udhihirisho mkubwa zaidi wa tabia yao mbaya hufichuliwa kupitia kutoelewa kwao.
4. Kristo anasema au anafanya jambo ambalo linapingana na mtazamo wao wa ulimwengu.
5. Wana chaguo la kufanya: kukubali ufahamu mpya au kubaki katika dhambi zao.
6. Anawapa wale wanaokubali ukweli Roho Wake ili kuwavuta katika kubadilisha njia wanayofikiri.

Sasa wanafunzi walikuwa na chaguo la kufanya. Wakiri ubaguzi wao au waanze kutilia shaka kwamba Yesu ni Masihi aliyengojewa kwa muda mrefu. Hadithi hii inafichua mchakato wa jinsi injili inavyofanya kazi.

Zaidi ya hayo sheria iliingia ili kosa liwe na kubwa. Lakini dhambi ilipozidi, neema iliongezeka zaidi, Warumi 5:20 (NKJV).

Maneno ya Yesu yalikuwa onyesho hai la sheria ya Mungu. Lakini niuroni za kioo za wanafunzi zilitafsiri maneno Yake kulingana na ufahamu wao usio sahihi. Yesu alipomponya binti ya mwanamke huyo, ilisababisha dhambi yao kuwa nyingi au kufunuliwa. Walithibitishwa miyoni mwao na Roho wa Mungu akawatolea

neema ya kubadilika. Walakini Biblia hairekodi kwamba hii iliwapadilisha wakati huu. Ikawa ni mbegu ambayo ingemea ndani yao na kudhihirika baadaye. Kama vile kitabu cha Yakobo kinavyoeleza, walijiona kwenye kioo hiki lakini mara moja wakasahau ni watu wa aina gani wangejificha kutokana na matokeo ya yale ambayo Yesu aliwafunulia.

Tunaposoma hadithi hii katika Biblia, tunaingia katika uzoefu sawa kupitia niuroni zetu za kioo. Tunajiwazia katika hadithi na tunapitia mchakato huo huo. Ikiwa tuna ubaguzi wa rangi, tutaelewa maneno ya Yesu kama wanafunzi. Tunapofika sehemu ambayo Yesu anamponya binti ya mwanamke huyo, tunafikishwa kwenye hatua ya uamuzi. Tunakabiliwa na chaguzi sawa na wanafunzi. Labda tunahisi usadikisho wa kuanza kumsihi Mungu atubadilishe, au tunasahau hadithi na kukandamiza kasoro yetu ya tabia kama njia ya ulinzi.

Maana mtu akiwa ni msikiaji wa neno tu, wala si mtendaji, **huyo ni kama mtu anayejitazama uso wake wa asili katika kioo; kwa maana hujiangalia, huenda zake, na mara husahau alikuwa mtu wa namna gani.** Lakini yeye aitazamaye sheria kamilifu iliyo ya uhuru, na kukaa humo, wala si msikiaji msahaulifu, bali mtendaji wa kazi, huyo atakuwa heri katika kutenda kwake. Yakobo 1:23-25 (NKJV)

Tunaposoma hadithi za Agano la Kale, niuroni zetu za kioo hufasiri hadithi kulingana na utamaduni tuliotelewa. Tunaposoma kuhusu hasira ya Mungu, kwa kawaida tunafasiri maneno haya kulingana na hasira yetu wenyewe. Tunapooni watu waovu wakiangamizwa, tunafasiri uharibifu huo kama Mungu anatekeleza haki kama vile ambavyo tungefanya katika hali sawa na kulingana na utamaduni na historia tunayoishi.

Kwa waaminifu unajionyesha kuwa mwaminifu; kwa wale walio na uadilifu Unaonyesha uadilifu. Kwa walio safi unajionyesha kuwa ni safi, lakini kwa waovu unajionyesha kuwa adui. Zaburi 18:25-26

Jinsi tunavyomwona Mungu inategemea sana juu yetu. Mtu mwaminifu huona uaminifu wa Mungu, mtu safi huona usafi wa Mungu, lakini mtu mwovu humwona Mungu kuwa mtukutu, mkatili na mharibifu.

Sababu nyingine ya kumwona Mungu kwa njia hii ni kwa sababu tunatamani kuepuka kukubali jinsi tulivyo waovu tofauti na jinsi Yeye alivyo mtakatifu. Ikiwa tunaelewa Biblia inayomtambulisha Mungu kuwa kama sisi, basi kuna machache ambayo yanahitaji kubadilika katika maisha yetu na sisi kwenda njia yetu wenyewe tukijisikia kuridhika kwa kiasi.

Lakini kama vile wanafunzi waliokuwa wakimtazama Yesu akikubali ombi la yule mwanamke mgeni, tunapewa muda wa kusoma Biblia ambapo Baba yetu anaitua kwa upole tufikirie njia tofauti na ile tunayojua. Lakini unapoanza kusoma Biblia kwa njia hii, unapaswa kuacha mambo mengi uliyokuwa ukiamini hapo awali. Wakristo wengi hawatafanya hivyo kwa sababu inafedhehesha sana kulazimika kujifunza tena kila kitu ambacho wamefundishwa.

Hii ndiyo sababu watu wengi husoma hadithi za Agano la Kale kwa shauku ya kuthibitisha kwamba Mungu huwahukumu na kuwaua wenye dhambi. Hii inawaruhusu kuendelea kulaani wengine na kutamani uharibifu wao. Ikiwa wangeanza kuwa na wazo la kwamba Mungu hakuwa hivi, lingekuwa jambo la kushangaza sana na kusababisha badiliko la mawazo kuhusu jinsi walivyomwelewa Mungu hivi kwamba lingekuwa kama tetemeko la ardhi.

Kwa hivyo ni kioo kipi utaangalia ili kuelewa tabia ya Mungu? Je, utasoma Agano la Kale moja kwa moja bila maisha ya kidunia ya Yesu kukupatanisha, na kuona mwonekano wa uso wako unaposoma kuhusu Mungu? Je, utaendelea kufikiria kwamba Yeye ni kama wewe tu?

Wewe huketi na kumnena ndugu yako; unamsingizia mwana wa mama yako mwenyewe. Mambo haya umeyafanya, nami nikanyamaza; **ulidhani ya kuwa mimi ni kama wewe**; lakini

nitakukemea, na kuyapanga mbele ya macho yako. Zaburi 50:20-21 (NKJV)

Ingawa tunaweza kuwa hatukumwelewa Mungu kabisa, kwa shukrani atatukemea kama vile Yesu alivyowafanyia wanafunzi wake. Hakuwafokea kama sisi. Hakuwafichua kama ambavyo tungefanya. Aliwaonyesha tu kimya kimya kwa kumwambia yule mwanamke kwamba alikuwa amemponya binti yake. Hili lilikemea kabisa mawazo yao. Alifanya hivi kwa upole. Hivi ndivyo Mwokozi wetu anavyofanya kazi:

Tena torati iliingia, ili kosa lizidi kuwa kubwa. Lakini dhambi ilipozidi, neema ilizidi zaidi. Warumi 5:20 (KJV)

Neno la Kigiriki la kuingia katika mstari huu linamaanisha kuingia kwa kibinafsi au kwa siri. Mwokozi wetu hatafuti kutufedhehesha au kutuaibisha, badala yake Yeye hutoa Roho Wake ili kutusadikisha katika dhamiri zetu. Kila hadithi ya jeuri katika Biblia inatupa fursa ya kusadikishwa tabia zetu za jeuri, uovu na kumtazamia Yesu kwa njia ya pekee kufika kwa Baba.

Sasa tutaanza kutazama baadhi ya hadithi za Agano la Kale katika nuru ya Kioo cha Injili. Tutaona jinsi tunavyojaribiwa kuitazama kupitia kioo chetu cha asili cha uelewa wa nyuroni wa mambo, lakini tunatumai utagundua njia mpya na iliyo hai ya kuuona uso wa Baba yetu.

Ikiwa hutaki kunyenyekezwa au kukemewa kwa upole katika mchakato huu, basi unaweza kupendelea kukomea hapa. Ninaomba kwamba usifanye hivyo. Sasa umefika wakati katika maisha yako ambapo umechoka kuanguka katika dhambi zile zile za siri, kufadhaika kulekule na hasira ya zamani, na kwa kweli unataka njia bora ya kuishi. Je, utajiunga nasi?

SURA YA 9

GHARIKA

BWANA aliona ukubwa wa uovu wa wanadamu duniani, akaona kwamba kila kitu walichowaza au kufikiria kilikuwa kibaya kabisa. Basi BWANA akajuta kwa kuwaumba na kuwaweka juu ya nchi. Ilivunja moyo Wake.

BWANA akasema, Nitamfuta mtu huyu niliyemuumba juu ya uso wa nchi, naam, nitaharibu kila kitu kilicho hai, watu wote, na wanyama wakubwa, na wanyama wadogo watambao juu ya nchi, na ndege wa angani; nasikitika kwamba nimewaumba. Mwanzo 6:5-7

Hadithi ya gharika ya Nuhu ni kati ya hadithi zinazojulikana zaidi za Biblia. Ni mojawapo ya hadithi zinazofafanua zaidi jinsi watu wanavyomwona Mungu na kuelewa jinsi Yeye alivyo. Chukua kwa mfano mcheshi wa Marekani, mwandishi, mtayarishaji, mchambuzi wa kisiasa, mwigizaji, na mtangazaji wa televisheni, Bill Maher, akitoa maoni kuhusu hadithi ya gharika:

"Jambo ambalo linasumbua sana kuhusu Nuhu ... ni ukosefu wa maadili. Inahusu muuaji wa watu wengi wenye akili timamu ambaye hajali na jina Lake ni Mungu. Kitabu cha Mwanzo kinasema kwamba Mungu alijighadhibikia sana kwa kujiharibu alipowafanya wanadamu kuwa na dosari sana hivi kwamba alituma gharika kuua kila mtu: wanaume, wanawake, watoto,

watoto wachanga. Je, ni jeuri gani anayeadhibu kila mtu ili tu arudi kwa wachache Anaowakera? ... Mungu unajua wewe ni [mtukutu] unapokuwa kwenye filamu na Russell Crowe na wewe ndiwe una matatizo ya hasira.

Unajua wahafidhina daima wanaendelea kuhusu jinsi Wamarekani wanavyopoteza thamani na maadili yao...Labda ni kwa sababu unaabudu mtu anayezamisha watoto wachanga! Na kisha mpango wa akili wa Mungu baada ya kuua kila mtu ni kujaza tena ulimwengu na mazao mapya ya [aina ya watu] wale wale ambao [walimkasirisha] mara ya kwanza, na matokeo ya kutabirika. Anaua mamilioni zaidi.

Ikiwa tungekuwa mbwa na Mungu anatumiliki, polisi wangekuja na kutuchukua. Kwa nini tunapata maadili yetu kutoka kwenye kitabu hiki? Kwa nini watu wanafuata yoyote kati yake?⁶

Kwa wazi, kuchukizwa kwa Bill Maher na maadili ya hadithi ya Nuhu ni moja ya sababu kuu za kumkataa Mungu na Ukristo. Sinema ya Nuhu ya 2014 ambayo Maher alirejelea inatoa kioo katika sehemu pana ya mawazo ya mwanadamu. Nuhu anaonyeshwa kuwa mtu mweusi, aliye mbali, mwenye kuhangaikia sana kufanya mapenzi ya Mungu ya kuwaangamiza wanadamu.

Mhusika Nuhu anasadiki sana kwamba Mungu anataka ubinadamu ukome hivi kwamba anakaribia kuwaua wajukuu zake ili kuzuia jamii ya wanadamu kuokoka. Alikataa kuruhusu mtu yeyote isipokuwa familia yake kwenye safina. Mkewe na watoto wake wanachukizwa na ukali wake wa kustaajibisha wa adhabu na hukumu. Wahusika wawili wakuu, Nuhu na Tubal-Kaini, wote wawili wanatoa maoni kwa nyakati tofauti juu ya ukimya wa Mungu na inaonekana kukataa kuzungumza nao.

Vipindi vya televisheni vya 1999 vinavyoitwa Safina ya Nuhu vinamdhidhaki kabisa Nuhu, vikimwakilisha kama mpumbavu kabisa. Nuhu anahangaikia sana kuwazuia wanawe na wake zao wasifanye

⁶ YouTube video – Bill Mahr Trashes the Bible Noah Story.

ngono. Mungu anamwambia Nuhu Hana uhakika kama Ataangamiza kabisa jamii ya wanadamu, kisha akanyamaza kwa muda mrefu. Mungu anapomrudia Nuhu hatimaye, Anamwambia kwamba Aliamua kuwaua wote, ambapo Nuhu anacheza dansi ya kuchekesha ambayo humfurahisha Mungu kumfanya abadili mawazo Yake na kuwaachilia wanadamu.

Filamu zote mbili zinapotoka sana kutoka kwenye hadithi ya Biblia, na kuongeza vipengele vingi ambavyo vinaakifisha tu mwelekeo wa mwanadamu wa kupindisha kile ambacho Mungu anasema katika mfumo unaomlaani. Inafunua ukweli kwamba hakuna amtafutaye Mungu wala kumtamani moyoni.

Ingawa Bill Maher pia anapindisha hadithi, bado anaibua mambo muhimu sana. Je, unamwabuduje mtu anayeangamiza watoto wachanga? Kwa nini Wakristo wengi hawasikii kilio cha kibinadamu cha kupata busara katika swali hili kuhusu watoto wachanga? Kwa wanadamu wengi, tunaelewa adhabu inapaswa kuendana na uhalifu. Je, hivi sivyo tunavyoelewa haki? Je! watoto wote hao walifanya kosa gani hadi kufa maji? Je, hili si swali halali kuuliza?

Ukristo umefundishaje ulimwengu kuhusu hadithi hii? Je, umepanda mbegu gani kwa jinsi ilivyomwakilisha Mungu kwa ulimwengu? Msikilize mkuu wa wahubiri wa Kiprotestanti, Spurgeon, akizungumza kuhusu hadithi hii:

Kwa kawaida tunasema kwamba “hakuna kanuni bila ubaguzi,” na kwa hakika kanuni kwamba hakuna kanuni bila ubaguzi ina ubaguzi yenyewe, kwa kuwa kanuni za Mungu hazina ubaguzi. Kanuni ya kwamba Mungu atawaadhibu wasiomcha Mungu haina ubaguzi; kanuni kwamba wote walio nje ya Kristo wataangamia ni kanuni isiyo na ubaguzi; na kanuni ya kwamba wote walio ndani ya Kristo wataokolewa pia haina ubaguzi...

“Kwani, yeye ni mpumbavu kama mzee Nuhu!” Mizaha ya Ribald ndiyo yote ambayo Nuhu angeweza kupata kutoka kwao; wakamdharau, wakamdhihaki, na kumdharau kabisa, lakini mafuriko yakaja na kuwachukua wote; Mafuriko yalikuwa

yamewanyamazisha kwa ufanisi zaidi. Ndivyo itakavyokuwa kwa yeyote kati yenu ambaye ameidhihaki injili ya Kristo. Utapata katika siku ile kuu na ya kutisha ya Bwana kwamba kicheko chako hakitakuwa na nguvu juu ya kifo na kukushindia ahueni kutoka kwenye maumivu ya kuzimu. **Hakutakuwa na nafasi ya ukafiri katika siku hiyo kuu. Mungu atakuwa halisi sana kwako atakapokurarua vipande vipande, na hakuna wa kukukomboa; na hukumu itakuwa ya kweli kabisa wakati ngurumo itakapowaamsha wafu, na vitabu vitafunguliwa na kusomwa na mwako wa umeme, na hukumu itatamkwa, “Ondokeni, ninyi mliolaaniwa!”** - Noah’s Flood, Charles Spurgeon.

Kwa Wakristo wengi, hadithi ya Nuhu inatoa faraja “Niliwaambia hivyo” na “mtaona siku moja” kwa dhihaka au dharau zote zilizovumiliwa kwa ajili ya kumwamini Mungu. Je, inawezekana iwe rahisi kuwakumbusha “waovu” kuhusu wakati wao ujao na jinsi ambavyo Mungu ‘atawararua vipande-vipande’ badala ya kuwasamehe kikweli adui zako?

Ikiwa kuna hadithi moja katika Biblia inayohitaji mpatanishi, ni hii. Ikiwa mawazo yetu si mawazo ya Mungu na tunakuwa na uadui wa asili kwake, je, tuko salama katika kusoma hadithi hii bila tabia ya Yesu kutupatanisha? Jinsi tunavyotafsiri hadithi hii kutaathiri jinsi tunavyofasiri majanga ya asili ambayo tunaona karibu nasi leo, kwa hivyo tunapaswa kuwa waangalifu sana.

Tazama! Ninakaribia kuifunika dunia kwa mafuriko ambayo yataharibu kila kiumbe chenye uhai kinachopumua. Kila kitu duniani kitakufa. Mwanzo 6:17

Kusoma mstari huu wa Biblia bila kulindwa na utu wa Kristo hutoa tu matokeo ya kutabirika yaliyosomwa katika kitabu cha Yakobo.

Kwa maana ikiwa unasikiliza neno na usilitii, ni kama **kutazama uso wako kwenye kioo**. Unajiona, unaondoka, na kusahau jinsi unavyoonekana. Yakobo 1:23-24

Kusikiliza mstari huu wa Biblia nje ya tabia ya Kristo inafichua kile unachofikiri kuhusu Mungu - unatazama kioo. Iwe ni kwamba unafikiri waovu wanastahili, au Mungu ni mbaya kufanya hivyo, au hadithi nzima ni kejele; zote ni tofauti za jinsi tunavyofikiri.

Kitabu cha Mwanzo ni sehemu ya Torati iliyoandikwa na Musa. Kwa hivyo, hadithi ya gharika ni sehemu ya sheria. Kusoma sheria nje ya tabia ya Kristo kunaweza tu kufunua mawazo yetu wenyewe. Kama tulivyogundua katika sura iliyotangulia, hii ndiyo kazi hasa ambayo sheria inakusudia kufanya kwanza na sisi.

Zaidi ya hayo sheria iliingia ili kosa liwe na kubwa. Lakini dhambi ilipozidi, neema iliongezeka zaidi... Warumi 5:20 (NKJV)

Kusoma hadithi ya gharika kwa hakika ni mchakato wa sheria kuingia katika akili zetu. Husababisha makosa yetu kuwa mengi au kuwa wazi zaidi. Inafichua nyuroni zetu za kioo, kuongozwa na kufunzwa kupitia vizazi vingi chini ya uongozi wa Shetani. Inatuonyesha hali yetu ya dhambi kupitia jinsi tunavyoona tabia ya Mungu kama muuaji mkuu.

Tunapokuwa katika mwili, katika akili zetu zenye dhambi, Mungu anaweza tu kuwa kama sisi kwa sababu hatujui mawazo ya Mungu. Hatuwezi kumwazia kuwa kitu kingine chochote zaidi ya tulivyo, kwa nguvu zaidi.

Yesu Kristo ni nuru ya ulimwengu. Yeye ni nuru ya Mungu. Ni ndani yake tu tunaweza kuanza kufahamu njia ya Mungu ya kufikiri na kwa hiyo jinsi Yeye alivyo. Ni kwa njia ya Kristo tu tunaweza kuiendea sheria na kuiruhusu ifanye kazi ambayo ilikusudiwa kutufanyia.

Wacha tuangalie kwenye vioo vyote viwili kwa pande zote. Tutaangalia sheria moja kwa moja bila Kristo na kisha tutamtazama Kristo na usemi wake wa Baba.

Uso wetu wa asili	Utukufu wa Bwana
Nitaifuta jamii hii ya wanadamu niliyoiumba kutoka kwenye uso wa dunia. Naam, nitaharibu kila kiumbe hai, watu wote, wanyama wakubwa, wanyama wadogo watambaao juu ya nchi, hata ndege wa angani. Ninajuta kuwafanya. Mwanzo 6:7 Tazama! Ninakaribia kuifunika dunia kwa mafuriko ambayo yataharibu kila kiumbe chenye uhai kinachopumua. Kila kitu duniani kitakufa. Mwanzo 6:17	Lakini mimi nawaambia, wapendeni adui zenu, wabarikini wale wanaowalaani, watendeeni mema wale wanaowachukia ninyi, waombeeni wanaowadhulumu na kuwaudhi, ili mpate kuwa wana wa Baba yenu aliye mbinguni; kwani Yeye huwaangazia jua lake waovu na wema, na huwanyeshea mvua wenye haki na wasio haki. Mathayo 5:44-45 (NKJV)

Kuangalia moja kwa moja juu ya usemi wa sheria, Mungu huwaangamiza maadui zake. Katika Kristo, anawabariki. Katika sheria isiyopatanishwa, Mungu hulinda wema na kuharibu uovu kwa jeuri. Katika Kristo, Mungu hutuma mambo mema kwa wema na wabaya.

Je, tunatatuaje utata huu unaoonekana? Je, Mungu anawapenda maadui zake au anawaua? Je, Yeye ni kigeugeu na kiholela, akichagua nyakati fulani kupenda na kusamehe na nyakati nyingine kuua na kuharibu? Je, Mungu ni mwema kwa muda fulani kisha anaamua kuwa ametosha na kufuta kila mtu? Au je, Mungu ni kama Yesu - siku zote?

Ikiwa tunasikiliza tu Neno la Mungu na kutolitii, basi kuna uwezekano mkubwa tutasimama na aya mbili katika safu ya kushoto hapo juu na kufikia hitimisho kwamba Mungu atawaangamiza watu

kwa jeuri wakati uvumilivu Wake utakapoisha. Hakuna haja ya kutafuta zaidi kwa sababu nuru ya tabia ya Kristo sio mpatanishi wa hadithi kwa ajili yetu. Lakini kwa wale wanaoamini kwamba Yesu ni ufunuo kamili wa Baba, watatafuta zaidi ili kupatanisha tofauti katika picha hizo mbili. Hii ndiyo tofauti kati ya kusikia tu neno na kulitii.

Itachukua juhudi; itachukua muda. Ni pale tu unapomtafuta Baba kwa moyo wako wote ndipo utampata. Ukihitimisha kwa kusoma maandiko machache katika Mwanzo kwamba Muumba wetu, anayejiita Baba yetu na anayetengeneza familia ya kibinadamu kulingana na uhusiano Wake wenye upendo na uumbaji, aliangamiza mamilioni ya watu wakiwemo watoto wachanga, basi ningekwambia kwamba hutafuti kwa moyo wako wote. Unasikiliza? Ndiyo. Unatii? Hapana.

Nilipomkubali Yesu kama ufunuo kamili wa tabia ya Mungu, ilinibidi kupiga magoti kwa unyenyekevu na kumuomba Mungu jinsi ya kupatanisha picha mbili nilizoziona. Sikuweza kuona jinsi ilivyowezekana. Hii ni sehemu muhimu ya mchakato. Ikiwa unajiamini sana katika somo lako la Biblia, basi Roho wa Mungu hana udhibiti. Unapofika mahali unapohisi kukwama na huwezi kuendelea, ukipiga magoti na kusihi “Baba tafadhali nionyeshe ukweli,” basi unajiweka mikononi mwa Mungu kumruhusu akufundishe. Hivi ndivyo nimefanya mara nyingi. Ninamwendea na kumwomba kwa imani kwamba Baba yangu angenifunulia kwamba Yeye yuko kama Yesu kwa kila njia.

Wazo lilikuja akilini mwangu jinsi dunia ilivyolaaniwa Adamu alipofanya dhambi.(Mwanzo 3:17-19). Swali lalinia, Kwa nini dunia ilizaa miiba na michongoma?Je, ni Mungu aliyeifanya miiba hiyo au ni dhambi ya Adamu iliyoifanya ikue? Hili likawa swali muhimu katika utafutaji wangu wa kupatanisha hadithi ya gharika na ufunuo wa Yesu wa Baba. Hebu tuangalie usomaji halisi wa Kiebrania wa kile ambacho Mungu alimwambia Adamu.

Akamwambia huyo mtu, Kwa kuwa umeisikiliza sauti ya mkeo, ukala matunda ya mti ambao nilikuagiza, nikisema, Usile, **ardhi**

imelaaniwa kwa ajili yako; kwa uchungu utakula matunda yake siku zote za maisha yako. Mwanzo 3:17 (YLT)

Mungu alimwambia Adamu kwamba ardhi imelaaniwa kwa sababu ya dhambi yake. Ni dhambi iliyoleta miiba na michongoma, sio Mungu. Laana hii ilipanuliwa kupitia mauaji ya Habili na Kaini.

"Basi sasa umelaaniwa wewe katika ardhi iliyofumbua kinywa chake ipokee damu ya ndugu yako kwa mkono wako; utakapoilima ardhi haitakupa tena nguvu zake; utakuwa mtoro na mtu asiye na kikao duniani." Mwanzo 4:11-12 (NKJV)

Angalia kwa makini jinsi Kaini anavyoelewa maneno ya Mungu.

Kaini akamjibu BWANA," akasema, Adhabu yangu ni kubwa sana siwezi kuibeba; umenifukuza katika nchi, na mbele zako; umenifanya kuwa mtu asiye na makazi; kila anionaye ataniua." Mwanzo 4:13-14

Kaini anaonyesha wazo kwamba Mungu alimwadhibu kiholela kwa kumfukuza kutoka nchi. Je, ndivyo Mungu alivyosema? Tunaposoma Mwanzo 4:11 , je, tunaweza kuona kwamba Mungu anamwambia Kaini kwamba matendo yake yameharibu ardhi? Damu ya Abeli inayotiririka katika ardhi kwa kweli inaharibu rutuba ya udongo. Nchi "ikifungua kinywa chake" ili kupokea damu ya Habili ni kitendo cha mauaji kuhamishiwa katika nchi yenyewe.

Je, tufasiri maneno ya Mungu kupitia kwenye mtazamo wa Kaini au kwenye mtazamo wa Kristo? Je, Mungu alikuwa akimwambia Kaini kuhusu matendo Yake ya kiholela dhidi yake, au alikuwa akimwambia tu matokeo ya asili ya kile Kaini alichofanya?

Je, Biblia inatupatia ushahidi zaidi wa dhambi ya wanadamu wanaoharibu usawa wa asili, na kuleta maafa? Tunapofuata mstari huu wa mawazo, tutaanza kuona tofauti katika jinsi watafsiri wa Biblia wanavyoelewa aya za Maandiko. Je, unaweza kuona tofauti katika tafsiri hizi mbili?

“Msijitie unajisi katika njia hizo mojawapo; kwa kuwa watu hao ninaowafukuza mbele yenu wamejitia unajisi kwa njia hizi zote; kwa sababu nchi yote imetiwa unajisi, **ninawaadhibu wakaao humo; Nitaifanya nchi iwatapike.**” Mambo ya Walawi 18:24-25 .

“Msijitie unajisi katika mambo hayo hata mojawapo; kwa maana mataifa hayo niliyoyatoa mbele yenu wametiwa unajisi katika mambo hayo yote; nayo nchi imetiwa unajisi; **kwa hiyo naipatiliza kwa ajili ya uovu wake, na hiyo nchi inawatapika wakaao ndani yake.** Mambo ya Walawi 18:24-25 (KJV)

Je, Mungu huwaadhibu watu kwa kufanya nchi iwatapike watu? Au je, Mungu anaruhusu athari ya uharibifu wao unaoendelea kwenye dunia uonekane, ambapo nchi hiyo inaharibika kwa sababu ya misiba ya asili? Ningependekeza ufahamu wa kwanza ni kusoma maandishi nje ya tabia ya Kristo. Inaonyesha kile tunachofikiria juu ya Mungu, lakini toleo la KJV linatoa maoni tofauti ambayo huturuhusu kuona kwamba Mungu anaruhusu tu dhambi za watu zinazoharibu dunia kujibu katika kazi yake ya uharibifu. Yeye hazui tena matokeo ya matendo yao.

Hebu tuchunguze kifungu kimoja zaidi cha Biblia kinachozungumzia uhusiano wa dhambi za wanadamu na matokeo yake duniani. Tena, hebu tulinganishe tafsiri mbili na tuone tofauti zinavyoonyeshwa.

Dunia inateseka kwa ajili ya dhambi za watu wake, kwa kuwa wamegeuza maagizo ya Mungu, wamevunja sheria Zake, na kuvunja agano Lake la milele. Kwa hiyo, laana inakula nchi. Watu wake lazima walipe gharama ya dhambi zao. Wanaangamizwa kwa moto, na wachache tu ndio wanaobaki hai. Isaya 24:5-6 (NLT)

Dunia nayo imetiwa unajisi chini ya wakazi wake, kwa sababu wameziashi sheria, wameibadili amri, wamevunja agano la milele. Kwa hiyo laana imeila dunia, nao wakaao ndani yake ni ukiwa. Kwa hiyo wakaaji wa dunia wameteketewa, na watu wachache wamesalia. Isaya 24:5-6 (NKJV)

Je, Mungu huwafanya watu walipe gharama ya dhambi zao kwa kuwaangamiza kwa moto? Je, watu wamelaaniwa na dunia, au wanalaaniwa na Mungu kwa kutumia ardhi? Ukitazama uso wa Yesu, jibu ni rahisi: kama vile Mungu alivyomwambia Kaini, laana inatoka katika ardhi kwa sababu ya matendo yake. Matendo yake mwenyewe yamemlaani.

Fikiria maandiko yafuatayo ili kuongeza uzito zaidi kwenye wazo kwamba ni matokeo ya asili kuwaangukia wanadamu kwa sababu ya dhambi zao.

BWANA anajulikana kwa haki yake. Waovu wamenaswa na matendo yao wenyewe. Zaburi 9:16

Usipotoshwe—huwezi kudhihaki haki ya Mungu. Siku zote utavuna unachopanda. Wagalatia 6:7

Haki ya Mungu ni ipi? Daima inaturuhusu kuvuna matunda ya kile tunachopanda. Ikiwa tutaruhusu ukweli wa wazo hili ndani ya mioyo yetu, hadithi nyingi katika Biblia zitabadilika kwa ajili yetu. Picha mpya itakuja.

Sasa tukirudi kwenye hadithi ya gharika. Tena, fikiria tafsiri mbili zinazoonyesha picha mbili tofauti kwetu.

Sasa Mungu akaona kwamba dunia imeharibika na imejaa jeuri. Mungu aliona uharibifu huu wote duniani, kwa maana kila mtu duniani alikuwa mpotovu. Kwa hiyo Mungu akamwambia Nuhu, “Nimeamua kuangamiza viumbe vyote vilivyo hai, kwa kuwa wameijaza dunia jeuri, naam, **nitaviangamiza vyote pamoja na dunia.**” Mwanzo 6:11-13

Dunia nayo ilikuwa imeharibika mbele za Mungu, dunia ikajaa jeuri. Basi Mungu akaiona nchi, na tazama, ilikuwa imeharibika; kwa maana wote wenye mwili walikuwa wameharibu njia yao duniani. Mungu akamwambia Nuhu, Mwisho wa kila mwenye mwili umekuja mbele zangu; kwa maana dunia imejaa dhuluma ndani yao; na tazama, **nitawaangamiza pamoja na nchi.** Mwanzo 6:11-13 (NKJV)

Toleo la kwanza linatoa hisia kwamba kwa sababu watu wa dunia wamepotoka, Ameamua kuwaangamiza pamoja na dunia.

Toleo la pili linaonyesha kwamba dunia yenyewe ilijaa jeuri kwa sababu wanadamu walikuwa wametenda jeuri duniani. Dunia ni kama betri inayofyonza nishati ya matendo ya wanadamu. Watu wanapojaza dunia kwa nishati hasi, hatimaye betri hulipuka kwa sababu uwezo wake unazidiwa. Mungu anasema kwamba atawaangamiza wanadamu pamoja na dunia; au kwa maneno mengine, Atairuhusu dunia kuwaangamiza. Yeye hawaangamizi pamoja na dunia bali huacha matunda ya matendo ya wanadamu duniani yawaangamize.

Toleo la pili linalingana na tabia ya Yesu. Katika muktadha huu mistari ifuatayo inaongeza maelezo muhimu zaidi kwenye hadithi.

“Je, utaishika njia ya zamani, ambayo watu waovu waliikanyaga, ambao walikatwa kabla ya wakati wao, ambao misingi yao ilichukuliwa na gharika?” **Wakamwambia Mungu, ‘Ondoka kwetu! Mwenyezi atawafanyia nini?’** Lakini alizijaza nyumba zao vitu vyema; Bali shauri la waovu liko mbali nami.” Ayubu 22:15-18 (NKJV) Ayubu 22:15-18 (NKJV)

Hapa tunaona kwamba watu wa ulimwengu wa kale walimwambia Mungu aondoke kwao. Hawakumtaka hata kama Aliwapa nyumba zao vitu vizuri.

Kuweka vipande pamoja inakuwa wazi kwamba mauaji ya watoto wachanga ya gharika yalisababishwa na dhambi za wanadamu wanaoharibu dunia, na watu hao hao wakimfukuza Mungu kutoka kwenye maisha yao, wakiwaacha watoto wao bila ulinzi. Mwanadamu pekee aliyemsikiliza Mungu alikuwa Nuhu. Nuhu “alipata neema machoni pa Bwana,” ikimaanisha Alimwamini Mungu, na kwamba Mungu alikuwa akijaribu kuwaokoa wanadamu.

Kupitia Nuhu, Mungu alijaribu kuwaonya watu kwamba msiba ulikuwa unakuja. Mungu hakuwa mwanzilishi wa maafa hayo, lakini alijua ni uovu kiasi gani mfumo wake ungeweza kushughulikia kabla

ya kutapika: miaka 120. Mungu hakuwaangamiza watoto hao wasio na hatia bali mbegu iliyoasi ya wanadamu iliyopandwa duniani ilivuna mavuno machungu yaliyotabiriwa.

Mtazamo huu wa gharika unamwondolea Mungu shtaka la kuua watoto wasio na hatia. Pia inamuweka huru kutokana na shtaka la kuwaua wanyama wote walionaswa kwenye gharika. Lakini jibu linakuja, "unataka tu kumfanya Mungu aonekane dhaifu juu ya dhambi na kwa hivyo unaota mawazo haya ili kuepusha Mungu kukushukia." Jibu langu kwa hili ni, "kwa kweli, ninajaribu kuoanisha maneno na maisha ya Yesu kwamba ikiwa tumemwona tumemwona Baba." Ikiwa Mungu alizamisha watoto wachanga basi Yesu ni mwongo na ni wazi sio ufunuo wa tabia ya Mungu. Kuchukua maneno ya Yesu kwa uzito kunahitaji sisi kushindana na hadithi hizi za Agano la Kale ili kwamba tuyaona Maandiko yote yanapatana na swali hili la tabia ya Mungu.

Zaidi ya hayo, tunaona kwamba Mungu si dhaifu juu ya dhambi, badala yake tunaona nguvu ya uharibifu ya dhambi na matokeo ya kusukuma Mungu na njia zake nje ya maisha yetu. Madhara ya hili ni ya kutisha. Je, dhambi za wanadamu zinaweza kuwa na matokeo makubwa sana duniani hata kusababisha gharika ya dunia nzima? Je, Mungu alimpa mwanadamu mamlaka hayo makubwa juu ya dunia? Je, dunia inaweza kuonyesha mbegu za kiroho ambazo wanadamu hupanda sawa na zile za kimwili wanazopanda?

Jambo moja ambalo bado nilihitaji kujijibu ni kwa nini gharika? Kwa nini kusiwe na majanga mengi, kama vile matetemeko ya ardhi, vimbunga, moto na gharika? Ili kujibu hili, niliongozwa kwenye aya hii:

"Msiwahukumu wengine, nanyi hamtahukumiwa, kwa maana mtatendewa kama mnavyowatendea wengine, na kipimo mnachotumia katika kuhukumu ndicho mtakachohukumiwa."
Mathayo 7:1-2

Kiwango kilekile tunachotumia sote kuhukumu ni kiwango kilekile cha Mungu tunayemtumikia. Tunawahukumu wengine kama

tunavyoamini kwamba Mungu anawahukumu, au angalau tunajaribu kufuata kile tunachoelewa Mungu anafanya. Neutroni zetu za kioo hutufanya kuiga Mungu tunayemwamini. Hata kama hatufikiri kwamba Mungu yuko, bado tunahukumu kulingana na jinsi tunavyofikiri mamlaka ya juu zaidi ingehukumu, ikiwa iko au haipo (Mungu anayewakilisha ubora wetu wa juu zaidi wa jinsi mamlaka inapaswa kutekelezwa). Kwa kuzingatia hili, watu katika siku za Nuhu waliionaje miungu yao?

Wasumeri waliamini kwamba ulimwengu ulikuwa umetokea kupitia mfululizo wa kuzaliwa kwa ulimwengu. Kwanza, Nammu, maji ya kitambo, alizaa Ki (dunia) na An (mbingu), ambao walipanda pamoja na kuzaa mtoto wa kiume aliyeitwa Enlil. Enlil alitenganisha mbingu na dunia na kudai dunia kuwa milki yake. Wanadamu waliaminika kuwa waliumbwa na Enki, mwana wa Nammu na An.⁷

Dini ya zamani ya wale walioishi kabla ya gharika iliamini mungu wa kwanza alikuwa Nammu, maji ya kitambo. Wanadamu walieleweka kuwa walitoka kwake na An - anga. Ikiwa mungu wa kike wa maji ndiye mungu wa kwanza, basi inafuata kwamba maji yangewakilisha aina ya juu zaidi ya msiba, hasira, na hukumu kwa watu. Watu walijua matendo yao ni maovu. Kama mtume Paulo anavyosema:

Na kama walivyokataa kuwa na Mungu katika fahamu zao, Mungu aliwaacha wafuate akili zao zisizofaa, wayafanye yasiyowapasa; wamejawa na udhalimu wa kila namna, uovu, kutamani, na uovu; wamejaa husuda, uuaji, ugomvi, hila, nia mbaya; ni wachongezi, wasengenyaji, wenye kumchukia Mungu, wenye jeuri, wenye kiburi, wenye majivuno, wazushi wa mabaya, wasiotii wazazi wao, wasio na akili, wasioaminika, wasio na upendo, wasiosamehe, wasio na rehema; **ambao wakijua hukumu ya haki ya Mungu, ya kwamba wayatendao hayo wanastahili mauti**, si hivyo tu, bali wanakubali wayatendao. Warumi 1:28-32 (NKJV)

⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Sumerian_religion

Sababu ya dunia kuharibiwa na maji ni kwamba wengi wa watu hao wa kale waliabudu mungu wa kike wa maji. Je, inawezekana kwamba mawazo ya pamoja ya watu yaliathiri ulimwengu unaowazunguka kwa kiasi kwamba uharibifu ulionekana kutoka kwa yule ambaye wao wenyewe walimwabudu?

Kwa muhtasari nimeweka mbele yenu mtazamo mbadala wa jinsi ya kuelewa hadithi ya gharika. Msukumo wa kufanya hivi unatokana na kutazama hadithi hii kupitia tabia ya Yesu ambaye aliwapenda adui zake na kuwatendea mema - daima.

Bila tabia ya Yesu, tunasikia tu Neno la Mungu katika hadithi ya gharika kama mawazo yetu na si ya Mungu; tunachoweza kufanya ni kufunua kile tunachofikiri juu ya Mungu na kwa hiyo vile tulivyo. Lakini tunapoutazama uso wa Yesu, Neno la Mungu linaanza kutubadilisha, kuleta uhai, na kutimiza yale ambayo Mungu alikusudia kwa ajili yetu.

"Mawazo yangu si kama mawazo yenu," asema BWANA. "Na njia Zangu ziko mbali zaidi ya chochote unachoweza kufikiria. Kwa maana kama vile mbingu zilivyo juu sana kuliko nchi, kadhalika njia zangu zi juu sana kuliko njia zenu, na mawazo yangu juu sana kuliko mawazo yenu. **Mvua na theluji hushuka kutoka mbinguni na kukaa juu ya ardhi kuinywesha dunia. Hufanya nafaka ikue, ikitokeza mbegu kwa mkulima na mkate kwa wenye njaa. Ni sawa na neno Langu. Mimi ninalituma, nalo huzaa matunda siku zote. Litatimiza yote ninayotaka, na litafanikiwa kila mahali nitakapolituma." Isaya 55:8-11**

Tunapokubali maisha ya Yesu kama tabia ya Mungu, tunaanza kuhamia kutoka kwenye kusikia tu Neno hadi kulitii. Biblia inakuwa kitabu kipya, tunaanza kumtafuta Mungu kwa mioyo yetu yote, na mbegu ya Neno inachipuka ndani yetu na kufanya kile ambacho Mungu alikusudia.

Swali linabaki ingawa: kwa nini Biblia Katika Mwanzo sita inatumia lugha kusema Mungu angeangamiza ulimwengu na kuifutilia mbali? Kwa nini haisemi dunia itajiangamiza yenyewe?

Tukichunguza kidogo zaidi katika Kiebrania, tutagundua jambo fulani la kuvutia katika matumizi ya umbo la Kiebrania la Hiph'il kwenye Mwanzo 6:13, na 6:17.

Mungu akamwambia Nuhu, Mwisho wa kila chenye mwili umekuja mbele zangu, kwa maana dunia imejaa dhuluma kupitia wao, na tazama, **nitawaangamiza** [Hiph'il] pamoja na nchi (Mwanzo 6:13)

Na tazama, **mimi naleta** [Hiph'il] maji ya gharika juu ya nchi, niharibu kutoka chini ya mbingu viumbe vyote vyenye pumzi ya uhai ndani yake; kila kitu kilicho juu ya nchi kitakufa. Mwanzo 6:17 (NKJV)

Muundo wa Hiph'il unaruhusu matumizi ya moja kwa moja na yanayoruhusu.

Utofauti wa hiph'il unaosababisha kutofautiana na nyenzake katika Kiaramu na Kiakadi haph'el/aph'el na šuprus, hujumuisha sio tu vitendo ambavyo mhusika husababisha kitu (mtu mwingine au kitu) kufanya jambo fulani, lakini safu ya njia zingine ambazo mhusika anawajibika kwa kitendo cha kitu, kama vile kukiwezesha, kukiruhusu, kukipa ruhusa ya kufanya.⁸

Inapomhusu Mungu, neno “Nitangamiza” linatumiwa kama nahau ya Kiebrania. Kuna madarasa mawili ya nahau zinazoweza kutumika. 1. Kisababishi. 2. Ruhusa. Matumizi ya mwandishi (si ya mfasiri) ya kishazi mara nyingi huwa katika hali ya ruhusu inapokuja katika kumnukuu Mungu—hasa wakati kitenzi kinapokuwa ni hasi, kama vile uharibifu na ugonjwa. Umbo hili la kitenzi ruhusu katika Kiebrania linaitwa Hiph'il, ambalo William Lowth anaeleza:

“... namna inayoitwa Hiph'il katika Kiebrania mara nyingi huashiria ruhusa tu, na inatolewa mahali pengine kwa maana

⁸ “On the Tolerative/Permissive Hiph'il,” in Le-Ma'an Ziony: *Studies in Honor of Ziony Zevit*, ed. Frederick E. Greenspahn and Gary A. Rendsburg. Eugene, Oregon: Cascade Books, 2017. p. 397

hiyo na watafsiri wetu." (A Commentary Upon the Prophet Isaiah, uk. 501)⁹

Lakini inaonekana kwamba muktadha pekee ndio utakaoamua ikiwa ni utendaji wa moja kwa moja au kuruhusu.

Mwongozo pekee wa kutofautisha kati yao ni muktadha, lakini kuamua ni nini muktadha unahitaji-au angalau kile kinachoendana na muktadha-inaweza kuwa kazi ya kuzingatia sana.¹⁰

Hii inamaanisha kuwa inawezekana kutafsiri Mwanzo 6:13 na 6:17 kwa njia hii:

Mungu akamwambia Nuhu, Mwisho wa kila chenye mwili umekuja mbele zangu, kwa maana nchi imejaa dhuluma ndani yake, na tazama, **nitawaacha waangamizwe** na nchi. Mwanzo 6:13

Na tazama, **Mimi mwenyewe nitaruhusu kuja kwa** gharika juu ya nchi, niharibu kutoka chini ya mbingu viumbe vyote vyenye pumzi ya uhai ndani yake; kila kitu kilicho juu ya nchi kitakufa. Mwanzo 6:17

Kusoma kifungu kwa njia hii kunaleta upatanifu kwenye kifungu katika Isaya ambacho pia kinazungumza juu ya gharika.

Kama vile nilivyoapa katika siku za Nuhu kwamba **sitaacha tena gharika kufunika dunia**, vivyo hivyo sasa naapa kwamba sitawakasirikia tena na kuwaadhibu. Isaya 54:9

Umbo la Kiebrania katika mstari huu ni *Niphal* ambalo daima ni hali ya kupita kiasi au kuruhusu. Ikiwa Mwanzo 6:13 na 6:17 zingekuwa katika sauti ya utendaji, ingepingana na tafsiri ya Isaya 54:9. Tunaporuhusu muundo wa Hiph'il kuchukua sauti ya kuruhusu, aya itatatuliwa.

⁹ Kevin J. Mullins, *Jesus Christ and Him Crucified*, p. 44. Kinapatikana kwa kupakua kutoka fatheroflove.info

¹⁰ Ibid, Greenspahn and Rensburg p. 399.

Kwa kuwa muktadha ndio huamua jinsi tunavyosoma umbo la Kiebrania la *Hiph'il*, tunapaswa kujua muktadha jinsi gani? Yesu Kristo, kama alivyofunuliwa kwetu duniani, lazima kila wakati aweke muktadha. Lakini kwa nini watafsiri hawajatumia muktadha unaoruhusu kwanza walipozungumza kuhusu uharibifu, badala ya muktadha utendaji wa mhusika moja kwa moja katika kesi hii? Kwanza, inaonekana kwamba wanasarufi wa enzi za kati hawakufahamu tofauti hii ya kuruhusu ya umbo la *Hiph'il*.

Utofauti wa kustahimili wa *hiph'il* inatambulika isivyo sawa katika sarufi ya Kiebrania cha Biblia. Sijapata ikiwa imetajwa na wanasarufi wa Kiebrania wa Zama za Kati...¹¹

Sababu nyingine, na muhimu zaidi ni kwamba tabia ya Mungu haijatambuliwa kupitia maisha ya Kristo duniani.

Sarufi ruhusu ya *Hiph'il* haitusaidii tu katika kueleza hadithi ya gharika, lakini itaathiri hadithi nyingine, kama tutakavyoona. Hata hivyo, hii haielezi kila hali katika Agano la Kale. Tunaposoma Mwanzo 6:7, inazungumza kwa sauti ya utendaji.

Kwa hiyo BWANA akasema, **Nitamwangamiza mwanadamu** [Qal Imperfect] niliyemwumba usoni pa nchi, mwanadamu na mnyama, na kitambaacho, na ndege wa angani; kwa maana naghairi kwamba nimewafanya. Mwanzo 6:7 (NKJV)

Umbo la Kiebrania hapa *si kamilifu* ambalo linamaanisha kwamba linaweza kutafsiriwa “nitaanza mchakato wa kumwangamiza mwanadamu.” Tukilinganisha hili na maandiko ya Mwa 6:13, 17 na Isaya 54:9, tunaona mchakato ambao Mungu alianzisha ulikuwa kuruhusu gharika kufurika duniani. Bila shaka, inawezekana kuyasoma haya yote kwa sauti tendaji, ili kuwasilisha Mungu kuwa anaangamiza watu kikamilifu katika gharika, kama vile msomaji anavyoweka muktadha.

¹¹ Ibid, Greenspahn and Rensburg p. 398.

Lakini hata tukichukua tu Mwa 6:7 kama Mungu akisema atauangamiza ulimwengu, Kanuni ya Kioo bado inazungumzia hili. Sheria inatueleza mawazo yetu tunapoisoma moja kwa moja bila upatanishi wa maisha ya Yesu. Kama Kaini, tunasahau kwamba Mungu alituambia laana ingetoka duniani. Ufunuo wa kweli wa tabia ya Mungu katika hadithi hii unahitaji kujifunza kwa kina zaidi, kwa utiifu ili kuoanisha vipande, na kwa kufanya hivi hutuletea ukweli wa ndani zaidi wa uovu wa mwanadamu katika jinsi tunavyomwona Mungu.

Inafunua kwamba tunamwona kama aliye tayari kuharibu kila kitu kilicho hai, pamoja na watoto wasio na hatia. Kudai kuamini hili huruhusu mtu kuficha bila kujua ukweli wa upotovu wao wenyewe, na kuuelekeza kwa Mungu. Kumshusha Mungu chini mpaka kwenye kiwango chetu hutufanya tujisikie vizuri zaidi sisi wenyewe.

Wengine wanataka kusoma hili katika Biblia ili kumhukumu na kulaani Yeye kama muuaji mkuu. Inawafaa kumuona Mungu kwa njia hii ili waweze kumfukuza kutoka kwenye kiti cha enzi cha mioyo yao. Mungu hamlazimishi mtu kuona mambo kwa njia Yake, bali ametufunulia Mwanawe, ili tuweze kutambua maana ya maneno yake.

Sababu nyingine ambayo Biblia inaonekana kumwonyesha Mungu akisema kwamba ataharibu kila kitu ni kwa sababu asili ya mwanadamu moja kwa moja hufanya miungu kuwajibika kwa msiba unaokuja katika maisha yetu. Mambo yanapoharibika ni rahisi kuuliza kwa nini Mungu ananiadhibu kuliko kuuliza nimefanya nini ili kujiletea madhara haya. Hivi ndivyo Kaini alivyofanya Mungu alipomfunulia matokeo ya asili ya matendo yake. Alibadilisha neno la Mungu kama adhabu ya moja kwa moja kutoka kwa Mungu.

Sababu kuu inayonifanya niamini kuwa Biblia inamtambulisha Mungu kama "anayedai kuwajibika" kwa uharibifu wa wanadamu ni kwa sababu ya utaratibu wa asili wa kujilinda wa kibinadamu ambao huelekeza lawama kwa mtu yeyote isipokuwa yeye binafsi. Ulimwengu wa saikolojia unaita hii Projection. Hii ni kanuni ya

msingi ya kibinadamu ambayo Biblia, ikiwa ina uwezo wa kweli wa uchunguzi wa hali ya kibinadamu, lazima iweze kutambua.

Kwa maana neno la Mungu li hai na lina nguvu. Ni kali kuliko upanga mkali wenye makali kuwili, hukata kati ya nafsi na roho, kati ya kiungo na mafuta yaliyomo ndani yake. Linafichua mawazo na tamaa zetu za ndani zaidi.—Waebrania 4:12

SURA YA 10

KUCHUKUA WAJIBU

Ukitafuta kwenye mtandao kwa ajili ya "kuwajibika kwa matendo yako," utawasilishwa na viungo vingi vya mawasilisho na nyenzo za jinsi ya kufanya hivyo. Ukweli kwamba mengi yameandikwa juu yake inaonyesha kwamba wanadamu wanaona ni vigumu sana kuwajibika. Kwa nini?

Hii inarudi kwenye bustani ya Edeni, wakati Adamu alipoulizwa kwa nini alitwaa matunda ya mti ambao aliamriwa asile.

"Nani alikuambia kuwa uko uchi?" BWANA Mungu akauliza. "Je, umekula matunda ya mti ambao nilikuamuru usile?" Mwanamume akajibu, "Huyo mwanamke **uliyenipa** ndiye aliyenipa tunda hilo, nikala. Mwanzo 3:11-12

Badala ya kukubali kosa lake na kuomba msamaha, Adamu anaelekeza lawama kwa mke wake na vilevile kwa Mungu. Inanikumbusha kisa cha kijana aliyempiga mtu mwingine bongwe la theluji alipokuwa kwenye mechi ya michezo. Alipoulizwa kutoa hesabu alisema, "kama theluji isingekuwa huko, hii haingeweza kutokea!"

Chaguo la kawaida-msingi kwa ubinadamu ni kuelekeza tatizo lao kwa wengine na kuwawajibisha kwa hilo, hasa wakati kunapokuwa na hofu inayohusika. Uelekezaji umefafanuliwa kama ifuatavyo:

Uelekezaji wa kisaikolojia ni mbinu ya utetezi ya mabadiliko yanayohusu maudhui ya "ndani" ambayo yanakosewa kuwa yanatoka kwa "nje" wengine. Inaunda msingi wa huruma kwa Uelekezaji wa uzoefu wa kibinafsi ili kuelewa ulimwengu wa mtu mwingine. Katika aina zake mbaya, ni **utaratibu wa ulinzi ambapo nafsi hujilinda dhidi ya sehemu zilizokataliwa na mbaya sana za nafsi kwa kukataa kuwepo kwao ndani yao wenyewe na kuwahusisha na wengine**, kuzalisha kutokuelewana na kusababisha uharibifu usiotamkika kati ya watu.¹²

Tunaona kanuni hii ikipitishwa kutoka kwa Adamu hadi kwa Kaini, kwani Kaini anapoulizwa kueleza kifo cha ndugu yake, mwanzoni anajifanya kuwa hajui lolote kuhusu hilo. Anatafuta kumaliza suala hilo kwa urahisi.

Katika sura iliyotangulia tuliangalia jinsi Kaini alivyogeuza kile ambacho Mungu alisema na kukifanya kionekane kama Mungu ndiye mtesaji na mtoa adhabu. Mungu alimwambia Kaini kwamba matendo yake yangeleta matokeo yake yenyewe na kuharibu dunia. Kaini aliweka matokeo haya kwa Mungu na kumlaumu kwa mateso ambayo sasa aliyapitia. Lakini mchezo wake wa lawama haukuishia hapo.

“Umenifukuza katika nchi, na mbele zako, umenifanya mtu asiye na makazi; **mtu ye yote atakayeniona ataniua.**” Mwanzo 4:14

Kwa nini anazungumza wazo hili la kipuuzi kwamba mtu yeyote atakayekutana naye atamuua? Kaini aliweka nje mauaji ya ndugu yake kwa kila mtu mwingine na kujifanya kuwa mhasiriwa wa jambo lile lile alilofanya. Ni Kaini ambaye ndiye muuaji, na baada ya kuua sasa anafikiri kila mtu mwingine ni muuaji kama yeye. Hatambui kwamba anadhani watu watamuua kwa sababu ya mawazo yake ambayo huona mauaji kuwa suluhisho la matatizo; badala yake, anamlaumu Mungu kwa kuunda mazingira ambayo yangesababisha kifo chake.

¹² https://en.wikipedia.org/wiki/Psychological_projection

Je, unamsaidiaje mtu ambaye anatengeneza kila jambo baya analofanya kwa mtu mwingine na kujifanya kuwa mwathirika? Biblia inafichua tabia hii ya mwanadamu kwa kuonekana ikimuonyesha Mungu kuwa anafanya kile ambacho mwanadamu anafanya.

Tunaona kwa makini kwamba kielelezo cha hadithi ya Kaini ni mbegu ya matukio yaliyoonyeshwa katika hadithi ya gharika.

Kaini	Gharika
Kaini anamuua Habili.	Ubinadamu unakuwa jeuri na mwovu mbele za Mungu.
Ardhi inaharibiwa na matendo ya Kaini.	Ardhi inapotoshwa na matendo ya watu duniani.
Kaini anamlaumu Mungu kwa kumfukuza katika nchi.	Wanadamu wanamlaumu Mungu kwa kuuangamiza ulimwengu wote.
Kaini anakataa kuchukua jukumu la kifo cha Habili na kwa ajili ya kupoteza rutuba ya ardhi, na anaweka msiba kwa Mungu.	Jamii ya wanadamu ilikataa kuchukua jukumu la uharibifu wa gharika, lakini inamlaumu Mungu kwa ajili yake na kuelekeza kwake uharibifu wake.

Kwa sababu Biblia inatambua mawazo ya wanadamu (Ebr 4:12), mchakato huu mbaya wa Uelekezaji umenaswa katika Maandiko.

BWANA akasema, Nitamfuta mtu huyu niliyemuumba juu ya uso wa nchi, naam, nitaharibu kila kitu kilicho hai, watu wote, na wanyama wakubwa, na wanyama wadogo watambao juu ya nchi, na ndege wa angani; nasikitika kwamba nimewaumba. Mwanzo 6:7

Lugha ambayo Mungu anatumia inaeleza jinsi wanadamu wanavyofikiri kuhusu hadithi ya gharika. Tunachagua kuamini kwamba Mungu aliifuta dunia kwa gharika ili kuepuka kuchukua jukumu ambalo Mungu ametupa sisi uwezo wa kuangamiza dunia sisi wenyewe.

“Mataifa walikasirika, na ghadhabu yako imekuja, na wakati wa wafu, ili wahukumiwe, nawe uwape thawabu watumishi wako manabii na watakatifu, na hao walichao jina lako, wadogo kwa wakubwa, **na kuwaangamiza hao waiharibuo nchi.**” Ufunuo 11:18

Mungu huwaangamizaje wale wanaoiharibu dunia? Kwa kutowazuia kufanya hivyo kupitia uasi wao dhidi yake.

Hatuna haja ya kusimulia historia ya jamii ya wanadamu na jinsi ambavyo wanadamu wameangamiza kabisa ustaarabu mwingine kutoka kwenye uso wa dunia. Hili ndilo linalokaa ndani ya moyo wa mwanadamu na litajidhihirisha kila linapopewa fursa. Tabia hii ya mwanadamu imeandikwa katika Mwanzo 6:7. Lugha huchangia Kanuni za Uelekezaji wa ubinadamu. Mara tu unapofahamu hili, ulimwengu wako wote utabadilika unaposoma Biblia na utata mwingi unaoonekana utajitua wenyewe.

Hebu tuchukue mfano ulio wazi sana wa hili katika kitabu cha Ezeieli.

Ndipo neno hili likanijia kutoka kwa BWANA, kusema, "Mwanadamu, geuka, uuelekee Yerusalemu, ukatabiri juu ya Israeli na patakatifu pake, umwambie, BWANA asema hivi: **'Mimi ni adui yako, Ee Israeli, nami niko karibu kuutoa upanga wangu alani ili kuwaangamiza watu wako- wenye haki na waovu vile vile.'**" — Ezeieli 21:1-3 .

Je, Mungu huwaangamiza wote wenye haki na waovu? Je, hii kweli ni tabia Yake?

Mungu anapozungumza na Israeli, anazungumza nao kile ambacho wao wenyewe wanafikiri. Yeye ni mjuzi wa mawazo yao na anawakabili kwa yale wanayoyaogopa. Mungu pia anatufunulia jinsi

wanadamu walivyo hasa. Katika aya hii tunayo utaftaji wa nje wa matamano ya moyo wa mwanadamu. Je, kumetokea matukio katika historia ya wanadamu ambapo wanadamu walikuwa tayari kuwaangamiza wenye haki pamoja na waovu?

Hapa kuna mfano mmoja. Mnamo mwaka wa 1209 kusini mwa Ufaransa, mjumbe wa Papa na kiongozi wa Vita vya Msalaba vya Albigenian, abate Arnaud Amalric, alisema maneno haya wakati jeshi lake lilipozunguka mji ambao ulikuwa mchanganyiko wa Waalbigenses na Wakatoliki: "Caedite eos. Novit enim Dominus qui sunt eius" - "Bwana mwenyewe anawajua wale ambao ni wake." Arnaud, katika barua yake kwa Papa mwaka huo alisema: "Watu wetu hawakumwacha mtu yeyote, bila kujali cheo, jinsia au umri, na waliua kwa upanga karibu watu 20,000. Baada ya mauaji hayo makubwa jiji lote liliporwa na kuteketezwa..."

Kwa hiyo maneno ya Ezekieli 21:1-3 yanabainisha uovu wa wanadamu ambao umedhihirika kwa watu kama vile Arnaud Amalric. Lakini tunasema tena kwamba hulka hii ya mwanadamu imetolewa kutoka kwa mwanadamu na kuelekezwa kwa Mungu ili kuwaokoa wanadamu kutoka kwenye aibu ya kuchukua jukumu kwa asili hii ambayo itafanya ukatili usioelezeka. Tunakumbushwa jinsi wanafunzi walivyoyachukua maneno ya Yesu na kuyafanya yaonekane kuwa Hakumvumilia mwanamke Mkanaani aliyemwomba Yesu amsaidie binti yake.

Idadi ya wasomi wa Biblia wamegundua kwamba baadhi ya lugha za Biblia haziwezi kuwa tabia Yake halisi. Hapa kuna mfano mmoja:

"Mungu anaposemekana kuifanya mioyo ya watu kuwa migumu [Kutoka 7-8], kuwatia katika nia zisizofaa [Warumi 1:27-29], kuwapelekea madanganyo yenye nguvu, wapate kuamini kwamba Mungu anatenda udhalimu [2 Thes 2:11] – ikimaanisha anatenda kinyume na tabia yake – iko mbali kabisa na kumaanisha msukumo wenye ufanisi katika Mungu Mwenyezi. Kwamba vitenzi hivyo vyote, - kufanya migumu, kupofusha, kutoa, kutuma udanganyifu, kudanganya, na kadhalika, ni kwa

Uebrania wa kawaida **kuruhusu tu katika maana, ingawa ni kazi kwa sauti**, huwekwa bila ubishi wowote." (Thomas Pierce, I, ukurasa wa 23-24 toleo la 1658 kama ilivyonyukuliwa katika Jackson, *The Providence of God*, ukurasa wa 401)

Anachosema ni kwamba ni ukweli wa kiisimu kwamba katika Kiebrania cha kale Mungu anaweza kuelezewa kuwa anafanya jambo moja kwa moja anaporuhusu tu. Biblia inaposema Mungu alidanganya, ina maana alimruhusu mtu huyo kudanganywa kutokana na matendo yake mwenyewe.

Sehemu ya sababu ya hii inahusiana na kile tulichogundua hapo awali kuhusu umbo la Hiph'il. Mukstadha huamua ikiwa ni moja kwa moja au kuruhusu. Kwa hiyo, katika baadhi ya matukio, si Kiebrania, bali ni ukosefu wa uelewa wa watafsiri kuhusiana na Kiebrania.

Hii inaturudisha kwenye kile ambacho Mungu alimwambia Kaini.

"Basi sasa umelaaniwa wewe katika ardhi, iliyofumbua kinywa chake ipokee damu ya ndugu yako kwa mkono wako; utakapoilima ardhi haitakupa tena nguvu zake; utakuwa mtoro na mtu asiye na kikao duniani." Mwanzo 4:11-12(NKJV)

Mungu hakuifanya ardhi ipoteze rutuba bali aliruhusu matokeo ya matendo ya Kaini kuathiri dunia hivyo rutuba ikapotea. Angeweza kuacha matokeo haya lakini Aliyaruhusu kulingana na sheria za asili ambazo aliziweka. Kitabu cha Apokrifa cha Hekima kinathibitisha uhusiano huu wa usababishaji kati ya Kaini na gharika kama ifuatavyo:

Alimhifadhi yule baba wa kwanza wa ulimwengu, aliyeumbwa peke yake, na kumtoa katika anguko lake, na kumpa uwezo wa kutawala vitu vyote. **Lakini yule asiye haki alipomwacha kwa hasira yake, aliangamia pia katika ghadhabu aliyomwua ndugu yake. Ambaye kwa ajili yake dunia ilizamishwa na gharika, hekima iliihifadhi tena, na kuelekeza mwendo wa wenye haki katika kipande cha mti chenye thamani ndogo.** Hekima 10:1-4

Vikwazo viwili vikuu ambavyo watu wanavyo katika kusoma Agano la Kale ni:1) kukataa au kukosa kuelewa kulisoma kupitia tabia ya Kristo, na 2) utaratibu wa kujilinda unaoelekeza asili zetu mbovu kwa Mungu. Sasa Baba yetu anaita tuwajibike kwa asili zetu. Yeye hatuhukumu ili tuache kujaribu kuelekeza uovu wetu kwa Mungu na wengine.

SURA YA 11

MWANADAMU AMEKUWA KAMA MMOJA WETU

Hadithi ya Kaini ilitupa muundo muhimu wa jinsi Mungu anavyoingiliana na wanadamu wenye dhambi na kufichua jinsi wanadamu wanavyoelekeza makosa yao Kwake. Sasa tunataka kurudi nyuma hatua chache katika hadithi ya Mwanzo na kuona jinsi Mungu alivyoshughulika na Adamu katika kumtoa nje ya bustani. Inajumuisha taarifa muhimu kwa jinsi kioo kinavyofanya kazi.

Adamu amekula tunda lililokatazwa na Mungu sasa anaamua nini kifanyike kwake:

Bwana Mungu akasema, **"Tazama, mtu amekuwa kama mmoja wetu, kwa kujua mema na mabaya.** Na sasa asije akanyosha mkono wake na kutwaa matunda ya mti wa uzima, akala, akaishi milele; kwa hiyo BWANA Mungu akamtoa katika bustani ya Edeni, ailime ardhi ambayo katika hiyo alitwaliwa. Basi akamfukuza mtu huyo; akaweka makerubi upande wa mashariki wa bustani ya Edeni, na upanga wa moto uliogeuka huko na huko, kuilinda njia ya mti wa uzima. Mwanzo 3:22-24 (NKJV)

Je, iliwezekanaje kwa Adamu kuwa kama Mungu kwa kula tunda la Mti wa ujuzi wa Mema na Mabaya? Adamu angeweza kuwa kama Mungu kupitia mchakato wa kutomtii? Ujuzi wa Adamu juu ya uovu ulikuwa wa uzoefu, hii ilimfanyaje kama Mungu? Sehemu mbaya zaidi kuhusu hili ni kwamba matendo ya Mungu yanaonekana kuthibitisha kile ambacho Shetani alimwambia Hawa:

Kisha nyoka akamwambia mwanamke, Hakika hamtakufa, kwa maana Mungu anajua ya kwamba siku mtakayokula matunda ya mti huo, macho yenu yatafumbuliwa, nanyi **mtakuwa kama Mungu, mkijua mema na mabaya**. Mwanzo 3:4-5 (NKJV)

Shetani alimwambia Hawa kwamba Mungu alikuwa akijaribu kuwazuia wasiwe na kitu ambacho kingewafanya wawe kama Yeye. Baadaye Mungu anasema kwamba mwanadamu amekuwa kama “sisi,” kumaanisha kama Mungu, kisha anawaambia waondoke kwenye bustani hiyo. Hii inaweza kuonekana kuthibitisha pendekezo la Shetani kwamba wangukuwa kama Mungu na kwamba Mungu hawezi kushughulikia hilo.

Kwa hiyo, ni nini kinaendelea hapa?

Hakuna kitu katika Mwanzo 3 kinachoonyesha kwamba Adamu alitubu dhambi yake. Tulisoma kwamba Adamu alimlaumu Mungu na mke wake kwa matendo yake. Wakati huo, Adamu yuko nje ya Kristo - maana yake hana Roho wa Kristo ndani Yake. Kanuni ya Kioo inatufundisha kwamba tunapokuwa nje ya Kristo, maneno ambayo Mungu huzungumza yanaweza tu kuakisi kile tunachofikiri. Hii ni kwa sababu mawazo yetu si mawazo ya Mungu na kama tulivyogundua hapo awali, “mtu wa tabia ya asili hayapokei mambo ya Roho wa Mungu kwa maana ni upuzi kwake.” (1Kor 2:14).

Yesu anaeleza:

“Kwa maana hukumu ile mhukumuyo, ndiyo mtakayohukumiwa; na kwa kipimo kile mpimacho, ndicho mtakachopimiwa.” Mathayo 7:2 (NKJV)

Adamu alipokula tunda hilo, alimruhusu Shetani amshawishi kwa njia kubwa zaidi. Maneno ya Shetani yalikuwa na maana kamili kwake. Ilibidi wafanye hivyo kwa sababu ama Adamu anatubu au njia yake pekee ya kuokoka ni kuamini maneno ambayo Shetani alisema kupitia nyoka.

Kwa kuamini maneno ya nyoka, Adamu aliamini amekuwa kama Mungu, na pia aliamini kwamba Mungu alitaka kumficha jambo hili, na kumfanya afikie hitimisho kwamba Mungu angejaribu kumzuia Adamu asibaki kwenye bustani iwe kwa kumuua au kumfukuza.

Maneno ya Mungu kwa Adamu kwa kweli ni mawazo ya Adamu yaliyofunuliwa, kwa kuwa tuligundua katika sura ya 8 kwamba sheria ya Mungu inapomjia mwanadamu, kwanza husababisha dhambi za wanadamu kuongezeka - ili watu waweze kutambua dhambi yao - na kwa hiyo neema inaweza kutumika. (Warumi 5:20).

Katika kunena maneno “mtu amekuwa kama mmoja wetu” Mungu anazungumza mawazo ya Adamu ambaye alifundishwa hili na Shetani. Katika kumwambia Adamu kwamba lazima afukuzwe nje ya bustani, Mungu anatoa hukumu ambayo Adamu anaamini kwamba Mungu atatoa. Mungu anamhukumu Adamu kama Adamu alivyomhukumu Mungu atafanya.

Tunaona kanuni hii katika hadithi ya talanta:

'Kwa maana nilikuogopa, kwa sababu wewe ni mtu mgumu. Unakusanya usichoweka akiba, na kuvuna usichopanda.' Naye akamwambia, '**Nitakuhukumu kutokana na kinywa chako mwenyewe**, wewe mtumishi mwovu. Ulijua ya kuwa mimi ni mtu mgumu, nakusanya nisichoweka na kuvuna nisichopanda.' Luka 19:21-22 .

Mwanamume mwenye talanta moja alichagua kuamini kwamba bwana huyo alikuwa mkali na anatenda isivyo haki. Bwana humhukumu mtu kutoka kwenye mawazo na maneno yake mwenyewe. Kilichompata mtu huyu ndicho kilichompata Adamu pale bustanini. Adamu alipokuwa ameanguka, alishawishiwa kuamini

kwamba Mungu alikuwa mkali katika kumzuia kutokana na Mti wa Ujuzi. Kwa hiyo alihukumiwa kulingana na mawazo yake mwenyewe na kuwekwa nje ya bustani na kuzuiwa kwa nguvu kuukaribia mti wa uzima.

Je, hilo linamaanisha kwamba ikiwa Adamu angetubu, angeweza kubaki katika bustani hiyo? Ndiyo, ni kweli, lakini Mungu alijua kwamba mara tu Adamu alipokula tunda hilo, Shetani angeathiri mawazo yake hivi kwamba Adamu hangeweza kutubu. Adamu hakujua upotovu wa kweli wa moyo wake. Ingechukua muda kwa Mungu kumsaidia kuona jinsi alivyokuwa ameanguka.

Moyo wa mwanadamu ndio mdanganyifu kuliko vitu vyote, na ni mwovu sana. Nani anajua kweli jinsi ulivyo mbaya? Yeremia 17:9

Njia ambayo Mungu hutusaidia kujiona ni kuruhusu kile tunachofikiri kujidhihirisha na kisha kutuelekeza kukilinganisha na tabia ya Kristo ili kuanza kuona shida yetu ya kweli. Ilimbidi Mungu ampe Adamu hukumu ambayo Adamu alifikiri Mungu angetoa.

Msomaji anaweza kufikiri kwamba kwa hakika kulikuwa na njia nyingine ya Mungu kushughulikia hali hii. Lakini kufikiria hivyo kunapunguza ule uadui aliokuwa nao Adamu wakati huo kwa Mungu; ni kiasi gani Adamu angejisikia kama mnyama aliyezingirwa na aliyetishwa. Hakuna kitu kingine ambacho Mungu angeweza kutoa zaidi ya kile ambacho Adamu alitarajia, kwa sababu mwanadamu wa asili hapokei mambo ya Roho wa Mungu. (1Kor 2:14). Kujaribu kueleza zaidi wakati huo kungeufanya moyo wa Adamu kuwa mgumu.

“Patana na mshitaki wako upesi, wakati uko njiani pamoja naye, mshitaki wako asije akakupeleka kwa hakimu, na hakimu akakupeleka kwa askari, ukatupwa gerezeni.” Mathayo 5:25 (NKJV)

Wakati huo Mungu aliweza tu kukubaliana na adui yake upesi alipokuwa na Adamu njiani. Adamu alikuwa ametoa hukumu yake ya

kesi ya tabia ya Mungu na hivyo Mungu hangeweza kufanya lolote ila kumkabidhi kwa ofisa ili afukuzwe nje ya bustani. (Mt 5:25).

Ingawa Mungu alizungumza mawazo ya Adamu kwa maneno - "mtu amekuwa kama sisi, akijua mema na mabaya," Mungu alikuwa na ujumbe kwa Adamu katika maneno haya ambayo kwa kweli yangethibitisha ukweli kwa njia tofauti sana na kile Adamu alichoelewa aliposikia. Mungu alikuwa akishughulika na Shetani hata kabla ya kuumbwa kwa mwanadamu, akitumia ukweli na uvumilivu kujibu uwakilishi mbaya wa Shetani kuhusu Mungu kwa malaika. Akiwa amefanya dhambi, sasa Adamu angelazimika kung'ang'ana na Shetani, akisaidiwa na Kristo, kwa njia ya ndani zaidi na ngumu zaidi, inayofanana zaidi na uzoefu wa Mungu pamoja na Shetani kuliko jaribu la awali la utii. Adamu angelazimika kuhubiri injili kwa miaka elfu na kukataliwa kila mara, kudhihakiwa, na kushambuliwa. Ni kwa njia hii tu kwamba amekuwa kama "sisi" - Mungu na Mwanawe - ambao wamekataliwa kila wakati, kudhihakiwa, na kushambuliwa kwa miaka elfu sita. Lakini Adamu aliposikia maneno hayo na kuondoka kwenye bustani, hakujua kwamba hilo lingekuwa hatima yake.

Kutumia Kanuni ya Kioo kuelezea kifungu hiki huhisi kudhoofisha sana mwanzoni kwa sababu inafichua mwelekeo wetu wa asili wa kibinadamu wa kuelekeza kwa Mungu jukumu la mawazo na matendo yetu wenyewe. Pia ni vigumu kukubali kwamba mioyo yetu ni migumu sana katika dhambi kwamba Mungu anapaswa kutumia njia hii. Inatusukuma kufikiria mawazo yetu kuhusu Mungu huku tukifanya uchunguzi wa nafsi na uchungu wa nafsi.

Kwa kawaida inafariji zaidi kuona Mungu akimtoa Adamu nje ya bustani na kuweka walinzi wa kumzuia asipate ufikiaji wa Mti wa Uzima. Hii ni kwa sababu ya jinsi tunavyofikiri. Lakini mawazo ya Mungu si mawazo yetu. Ukishakubali kwamba haikuwezekana kwa Adamu kuwa kama Mungu kupitia tendo la kutotii, basi uko tayari kufikiria mfumo tofauti.

Ikiwa Mungu alimuadhibu Adamu kwa kumfukuza kutoka bustanini, basi ni dhahiri kwamba Mungu mwenyewe alitekeleza adhabu hiyo juu yake. Lakini Biblia inasema kwamba:

Upendo wa namna hiyo hauna woga, kwa sababu upendo mkamilifu hufukuza woga wote. Ikiwa tunaogopa, ni kwa ajili ya kuogopa adhabu, na hii inaonyesha kwamba hatujapata upendo wake kamili. 1 Yohana 4:18

Kuadhibu Adamu kwa njia hii husababisha tu hofu ya kuadhibiwa zaidi katika siku zijazo, ambayo huzima upendo katika nafsi. Adhabu husababisha hofu, sio upendo. Upendo unaturuhusu kupokea adhabu tunayofikiri tunastahili kwa matumaini kwamba tunaweza kumtazama Kristo na kuishi. Upendo huturuhusu kuona ukweli wetu wenyewe, matendo yetu, na matokeo yake.

Inategemewa kwamba wasomaji wengi hawatakubali hili na kung'ang'ania uwongo kwamba Mungu alimlazimisha Adamu kutoka nje ya bustani kama adhabu na akatenda kama mwanadamu katika kuweka walinzi ili kumzuia Adamu. Je, si wakati wa kuona kwamba Mungu alimpa Adamu tu hukumu aliyofikiri Mungu anapaswa kutoa? Hilo tu ndilo lingetosheleza wazo la Adamu la haki na kwa hiyo kutumika kama msingi kwake kutubu baadaye.

SURA YA 12

HUDUMA YA MAUTI

Je, unaweza kuwazia uso wenye huzuni wa Adamu huku mkono wake ukiwa umemzunguka mke wake mpendwa, akimshikilia kwa faraja fulani anapoondoka kwenye bustani yake anayoipenda. Kama ambavyo ingefunuliwa baadaye katika mwanawe Kaini, Adamu alijaribiwa kwa sehemu kuhisi adhabu ilikuwa kubwa kuliko ambayo angeweza kustahimili na kwa sehemu akajaribiwa kuhisi uovu wake ulikuwa mkubwa kuliko ambavyo ungeweza kusamehewa. Mawazo haya mawili yanafunuliwa katika maana mbili zinazowezekana za Mwanzo 4:13.

Kaini akamwambia BWANA, “Adhabu yangu ni kubwa mno siwezi kuibeba!” Mwanzo 4:13 (NLT)

“Uovu wangu ni mkubwa kuliko ambavyo ungeweza kusamehewa.” Mwanzo 4:13 (Usomaji wa pambizo)

Hisia za Kaini ni udhihirisho wa mbegu zilizokaa ndani ya baba yake ambaye hajaongoka kabla hajatubu kikamilifu.

Tunapokuwa nje ya Kristo, sisi, kama wana wa Israeli, hatuwezi kuutazama uso wa Musa kwa sababu ya utukufu. Hatuwezi kuona tabia ya Mungu. Kwa utaji huu juu ya macho yetu, lazima tutembe katika huduma ya mauti.

Lakini ikiwa **huduma ya mauti**, iliyoandikwa na kuchorwa juu ya mawe, ilikuwa na utukufu, hata wana wa Israeli **wasiweze kuutazama uso wa Musa, kwa sababu ya utukufu wa uso wake**, ambao utukufu wake ulikuwa unapita, je, huduma ya Roho haitazidi kuwa na utukufu zaidi? 2 Wakorintho 3:7-8 (NKJV)

Huduma ya mauti inafichua nia ya kimwili ndani ya mwanadamu. Katika hali hii, tabia ya kweli ya Mungu imefichwa na pazia la asili yetu ya dhambi. Tunaona katika 2 Wakor 3:7 kwamba huduma ya mauti inafanya kazi pale ambapo hatuwezi kutazama kwa uthabiti utukufu wa tabia ya Mungu. Utukufu juu ya uso wa Musa ulikuwa uakisi wa tabia ya Mungu. Huduma ya Roho hufanya kazi pale ambapo pazia linalofunika utukufu wa kweli wa Mungu linapoondolewa.

Lakini akili zao zilipofushwa. Kwa maana mpaka leo utaji uo huo unakaa bila kufunuliwa katika usomaji wa Agano la Kale, **kwa sababu utaji umeondolewa katika Kristo**. 2 Wakorintho 3:14 (NKJV)

Huduma ya mauti hutokea pale ambapo wanadamu wanapotazama uso wa Mungu bila Kristo na hivyo kujiona tu katika uso wake kwa sababu tunafikiri Mungu ni kama sisi.

Tunapoamini jina au tabia ya Yesu na kuutazama uso wake kwa uthabiti, basi huduma ya Roho inaweza kuanza kutubadilisha.

... naye ndiye aliyetutosheleza kuwa wahudumu wa agano jipya, si wa andiko, bali wa Roho; kwa maana andiko huua, bali Roho huhuisha. 2 Wakorintho 3:6 (NKJV)

Huduma ya Roho ni Agano Jipya. Kwa hiyo huduma ya mauti ni Agano la Kale. Agano Jipya ni ufunuo wa kweli wa tabia ya Mungu ambayo ni tukufu zaidi kuliko Agano la Kale ambalo linafunua tabia ya mwanadamu. Kwa kweli kufunuliwa tabia zetu mbaya ili tuweze kutubu ni kazi tukufu lakini ni jambo la utukufu zaidi kuona tofauti katika tabia ya Mungu.

Ndani ya mfumo huu Biblia inasomeka tofauti kabisa tunapokuwa chini ya huduma ya mauti kuliko tunapokuwa katika huduma ya Roho.

Kwa maana ikiwa unasikiliza neno na usilitii, **ni kama kutazama uso wako kwenye kioo.** Unajiona, unaondoka, na kusahau jinsi unavyoonekana. Lakini ukiitazama kwa makini sheria kamilifu inayokuweka huru, na ukitenda inavyosema na usisahau yale uliyosikia, basi Mungu atakubariki kwa kufanya hivyo. Yakobo 1:23-25

Kusoma Biblia chini ya huduma ya mauti ni kusikiliza tu Biblia lakini si kuitii. Yote ambayo Biblia inaweza kufanya chini ya huduma ya kifo ni kwamba Mungu yupo kwako kama mdhalimu, mashine ya kuua ambayo ina uwezo fulani wa rehema inapomfaa. Hii ni kwa sababu sisi sote tuko hivi kwa asili.

"Hakuna aliye na hekima ya kweli, hakuna amtafutaye Mungu. Wote wamekengeuka; wote wamekuwa bure, hakuna atendaye mema hata mmoja." "Maneno yao ni machafu kama uvundo wa kaburi lililo wazi; ndimi zao zimejaa uongo." "Sumu ya nyoka inadondoka midomoni mwao." "Vinywa vyao vimejaa laana na uchungu." **"Wanakimbilia kuua, uharibifu na taabu huwafuata sikuzote."** Warumi 3:11-16

Kama tulivyojadili hapo awali, asili yetu ya asili ya kibinadamu inaelekeza juu ya Mungu sifa zisizohitajika ambazo zimo ndani yetu. Tunaposoma Agano la Kale bila upatanishi wa tabia ya Mungu, Biblia itamwonyesha Mungu tu kama tulivyo kweli. Hii ndiyo sababu kwa nini wanaume kama Richard Dawkins na Bill Maher wanamwona Mungu kuwa mhalifu mkatili, mwenye mauaji ya halaiki. Huu ni uthibitisho chanya wa moyo wa kimwili unaoonyesha asili yake kwa Mungu.

Biblia imeandikwa kwa njia ya ajabu ili kutufunulia sisi chini ya huduma ya mauti jinsi tulivyo kweli. Bila shaka, ikiwa tunaamini kwamba Mungu anahukumumu, analaani na kuangamiza watu basi kwa kutazama sura hii, asili zetu za asili zitajidhihirisha kwa haraka zaidi

na kisha tunapokuwa mahali ambapo dhambi yetu inazidi, Baba yetu aliye mbinguni basi hutafuta kumleta Yesu mpole na mnyenyekevu kwetu kama tofauti na anatusihi tumfikirie Mwanawe, tabia yake na kutupa mwaliko wa kujifunza kwa njia ya Roho Wake ili tuweze kubadilika kwake.

Njia bora ya kujifunza Kanuni ya Kioo ni kuitumia kanuni kwenye hadithi kadhaa za Biblia. Ni lazima tuziangalie kupitia huduma ya mauti na kuona asili yetu na kisha lazima tuangalie hadithi kupitia huduma ya Roho ambayo ina maana ya kuiangalia kupitia tabia ya Kristo na kuona hadithi hizi kutatua mkanganyiko ambapo Mungu anaonekana mkali na asiye na huruma.

SURA YA 13

KILIO CHA SODOMA

Hadithi ya gharika ni rahisi kuunganishwa mara tu tunapoondoa pazia lenye giza la kutoelewa kwa binadamu tabia ya Mungu. Madhara katika dunia ya Kaini kumuua Abeli yanatufungulia sisi uwezo wa kuona jinsi uovu unaoendelea wa wanadamu unavyoweza kusababisha gharika duniani kote.

Hadithi ya Sodoma na Gomora ni ngumu zaidi kufafanua. Imani yetu katika jitihada yetu ya kumwona Mungu kuwa asiye na jeuri kama Mwana Wake inaweza kusambaratishwa kwa urahisi kwa kuchukua hadithi ya moto kutoka mbinguni ambao uligeuza majiji matano kwenye uwanda huo kuwa majivu.

Tunaanza hadithi hii na Ibrahimu akijali kwamba Mungu anaweza kuwaangamiza wenye haki pamoja na waovu.

Kwa hiyo BWANA akamwambia Ibrahimu, Nimesikia kilio kikuu kutoka Sodoma na Gomora, kwa sababu dhambi yao ni nzito sana; nashuka ili nione kama matendo yao ni maovu kama nilivyosikia; Kama sivyo, nataka kujua.” Wale watu wengine wakageuka na kuelekea Sodoma, lakini BWANA akabaki pamoja na Abrahamu.

Ibrahimu akamkaribia na kusema, "Je, utawafagilia mbali wenye haki na waovu pia? Tuseme ukikuta watu hamsini wenye haki wanakaa humo mjini - je, bado utaufagilia mbali na hutauacha

kwa ajili yao? Hakika wewe hungefanya jambo kama hilo, kuwaangamiza wenye haki pamoja na waovu. Kwa nini, upate kuwatendea wenye haki na waovu kwa namna moja! Hakika Hungefanya hivyo! Je! Hapaswi Mwamuzi wa dunia yote kufanya yaliyo sawa?" Mwanzo 18:20-25

Mungu anasema hatauharibu mji kama kuna wenye haki hamsini ndani yake. Ibrahimu, hataki kuona jiji likiharibiwa, anajaribu kupunguza idadi hii. Ibrahimu ana pambano la ndani kati ya mtazamo wake wa haki na maisha ya wenye haki mjini. Kinachovutia katika hadithi hii ni kwamba Ibrahimu anaacha kuwaomba watu wema kwa watu kumi.

Hatimaye, Abrahamu akasema, "Bwana, tafadhali usinikasirikie nikizungumza mara nyingine tena. **Tuseme wamepatikana kumi tu?" Naye BWANA akasema, "Basi sitaiharibu kwa ajili ya hao kumi."** BWANA alipomaliza mazungumzo yake na Abrahamu, akaenda zake, naye Abrahamu akarudi hemani mwake. Mwanzo 18:32-33

Ikiwa Ibrahimu aliamini kwamba haikuwa tu kuwaua wenye haki pamoja na waovu, basi kwa nini hakwenda hadi kufikia hatua ya kuomba mtu mmoja? Je, Abrahamu aliamini kwamba kulikuwa na zaidi ya watu kumi wenye haki katika Sodoma kwa sababu Lutu alikuwa huko pamoja na familia yake? Labda alifikiri kwa hakika kungekuwa na kumi kati ya familia ya Lutu ambao wangeweza kuzuia msiba huo.

Lakini ukweli wa kuachia katika watu kumi ni kwamba Abrahamu anafunua kwamba angekuwa tayari kuwatoa kafara watu tisa wenye haki ili kutosheleza haki ya kimungu. Ni kana kwamba alifikiri, *ikiwa kuna watu wenye haki chini ya 10, hiyo ni idadi ndogo sana hivi kwamba inaleta maana kwamba jiji hilo lazima liharibiwe.*

Tukiutazama uso wa Yesu, tunaona kitu tofauti.

"Ikiwa mtu ana kondoo mia na mmoja wao akipotea, atafanya nini? Je, hatawaacha wale wengine tisini na kenda nyikani na

kwenda **kumtafuta yule aliyepotea** mpaka ampate? Naye akiisha kumpata atamchukua kwa furaha mabegani mwake.” Luka 15:4-5

Na Petro anasema:

Bwana hakawii sana kuhusu ahadi yake, kama watu wengine wanavyofikiri. Hapana, ana subira kwa ajili yako. **Hataki mtu ye yote aangamizwe**, bali anataka kila mtu atubu. 2Petro 3:9

Je, Ibrahimu anaelekeza kwa Mungu tabia ya kibinadamu ya kuwa tayari kuwaua wenye haki pamoja na waovu katika kufunika rehema ya Mungu kwa watu kumi wenye haki?

Hii inatuleta kwenye swali la kile kilichokuwa kikitokea katika Sodoma na miji mingine ya uwandani. Mungu alizungumza na Ibrahimu kuhusu “kilio” huko Sodoma. Kwa mara nyingine tena ona tafsiri mbili tofauti juu ya hili.

Kwa hiyo BWANA akamwambia Ibrahimu, Nimesikia kilio kikuu **kutoka** Sodoma na Gomora, kwa sababu dhambi yao ni nzito sana. Mwanzo 18:20 (NLT)

Ndipo BWANA akasema, Kilio **dhidi ya** Sodoma na Gomora ni kikubwa sana, na dhambi yao ni nzito sana. Mwanzo 18:20 (NIV)

kilio hiki kilitoka wapi? Je! Kulikuwa na kilio *kutoka* Sodoma au kulikuwa na kilio *dhidi ya* Sodoma? Ikiwa kilio kitatolewa dhidi ya Sodoma, kingekuwa cha wale walio nje wanaodai haki dhidi ya miji ya uwandani. Ikiwa kilio kinatoka Sodoma, basi ni wale walio ndani ambao wanaomboleza matokeo ya asili ya dhambi zilizofanywa katika mji huo.

Toleo moja hutazama aya kupitia kwenye mtazamo wa haki iliyowekwa juu ya dhambi wakati lingine hutazama aya kupitia mtazamo wa matokeo ya asili ya dhambi. Unasomaje? Ikiwa tutaisoma kupitia kwenye utu wa tabia ya Yesu duniani, ingelela mabadiliko? Je, ingependekeza matokeo ya asili badala ya uharibifu uliowekwa?

Inafurahisha kuona kwamba neno la kilio katika Kiebrania linabeba maana ya kupiga kelele. Ingawa inawezekana kwamba watu wanaweza kupiga mayowe ili wengine waadhibiwe, kuna uwezekano mkubwa zaidi kuwa kelele za wale wanaoteseka kutokana na uhalifu uliofanywa huko Sodoma. Inapendeza pia kuona kwamba ingawa Biblia hutumia neno tofauti la Kiebrania kufafanua sauti ya damu ya Habili ikilia kutoka ardhini, pia hubeba maana ya kulia.

Ni dhambi gani zilizokuwa zikifanywa huko Sodoma ambazo zilileta uangamivu kwa ajili yake? Manabii wanatupa mambo yafuatayo:

Basi Abram akakaa katika nchi ya Kanaani, na Lutu akahamisha hema zake karibu na Sodoma, akakaa kati ya miji ya uwanda huo. **Lakini watu wa eneo hili walikuwa waovu sana na walifanya dhambi daima dhidi ya BWANA.** Mwanzo 13:12-13

Dhambi za Sodoma zilikuwa kiburi, ulafi, na uvivu, wakati maskini na wahitaji waliteseka nje ya mlango wake. Ezeieli 16:49

“Lakini sasa naona kwamba manabii wa Yerusalemu ni wabaya zaidi, **wanafanya uzinzi na kupenda uasherati**, na kuwatia moyo wale wanaotenda maovu ili mtu yeyote asigeuke kutoka katika dhambi zao. **Manabii hawa ni waovu kama watu wa Sodoma na Gomora** walivyokuwa wakati mmoja.” Yeremia 23:14

Kiburi, ulafi, na uvivu ni njia ya hakika ya uzinzi na ukosefu wa uaminifu. Dhambi hizi za ubinafsi hufanya moyo kuwa mgumu, na kusababisha maskini kusahuliwa. Kula kupita kiasi hufunga akili na kuutayarisha moyo kwa ajili ya kuzidisha ngono. Kuzidisha ngono kwa njia ya uzinzi karibu kila mara huleta udanganyifu ili kuficha matendo yake maovu.

Yesu anafuatilia njia hii kutoka kwenye kula na kunywa hadi kupindukia kingono katika hadithi za Gharika na Sodoma kwa njia hii:

“Siku zile watu walikuwa wakifanya karamu na sherehe na arusi, hata wakati Nuhu alipoingia katika safina yake, Gharika ikaja ikawaangamiza wote; na dunia itakuwa kama ilivyokuwa siku za

Lutu; watu walifanya shughuli zao za kila siku, wakila, na kunywa, na kununua, na kulima, na kujenga, hata asubuhi Lutu akaondoka Sodoma; ndipo kulinyesha moto na kiberiti kutoka mbinguni vikawaangamiza wote." Luka 17:27-29

Yesu anatoa kauli kwamba walioa wake. Kuna ubaya gani kuoa mke? Hakuna, isipokuwa mwanamume mmoja ataoa wake wengi, kuwaweka wote pamoja au kuwatupa kando wake wa kwanza.

Inapendeza kuona kwamba mwanamume wa kwanza aliyerekodiwa kuoa wake wawili kwa wakati mmoja alikuwa muuaji wa pili katika Biblia.

Siku moja Lameki akawaambia wake zake, Ada na Sila, sikilizeni sauti yangu, nisikilizeni, enyi wake za Lameki, nimeua mtu aliyenishambulia, kijana aliyenijeruhi, kama mtu atakayemwua Kaini ataadhibiwa mara saba, basi yeye atakayeniua ataadhibiwa mara sabini na saba. Mwanzo 4:23-24

Nilionyesha katika sura ya pili kwamba urafiki nilioupata katika ndoa na mke wangu ulikuwa jambo kuu ambalo lilipelekea kutafuta ukweli wa tabia ya Baba yangu. Inapaswa kudhihirika kwamba urafiki wenye utulivu hauwezi kamwe kupatikana pale mwanamke anapogombana na mwanamke mwingine kwa ajili ya mapenzi ya mume wake. Tunaona wivu ambao ulitokea miongoni mwa wake za Yakobo na jinsi hili lilivyoleta huzuni nyumbani kwake. Baba yetu aliye mbinguni ana Mwana mmoja tu na Yeye peke yake anakaa katika kifua cha Baba. (Yohana 1:18). Ukaribu huu unaonyeshwa katika uhusiano wa mume na mke, si kingono, bali katika suala la uhusiano wa urafiki wa karibu. Pale mtu wa tatu anapoingia kwenye ndoa, uaminifu hugawanywa na kupumzika kunabadilishwa na mbio ya nani atakayependelewa zaidi. Hilo linafanya moyo kuwa mgumu, kama ilivyokuwa katika kisa cha Lameki, na kufanya iwe rahisi kwake kuua mtu mwingine.

Rutuba ya uwanda wa Sodoma ilimvutia Lutu na ndiyo sababu ya yeye kukaa huko. Uzazi huo ulifanya chakula kiwe rahisi na hivyo kurahisisha wakati zaidi wa raha. Wingi wa chakula pamoja na muda

mwingi wa burudani ulipelekea moyo kuzidisha ngono. Muungano wa ndoa ulishushwa hadhi na kutafuta furaha ya kidunia ikawa mungu wa wengi katika Sodoma. Upendo wa kweli kwa mwenzi wa ndoa unapobadilishwa na kutafuta kujifurahisha, mambo mapya katika shughuli za ngono yatajilazimisha yenyewe kwa wale wanaowaacha mke wa ujana wao.

Shughuli ya kawaida ya ngono hutoa homoni ya furaha, dopamine. Shughuli ya ngono nje ya amri za Mungu huleta adrenalineon juu ya dopamine kutokana na fahamu ya uovu moyoni. Moyo huenda kasi mbele ya kilio cha Mungu ndani ya mioyo ya wale wanaokimbia amri zake. Ajabu, matokeo yake ni uzoefu mkubwa wa kujamiiana katika mwili kwa muda mfupi hadi moyo unakuwa mgumu kwa sauti ya Mungu, na kumvuta mwenye dhambi zaidi katika dhambi ili kuleta adrenaline zaidi na dopamine kufikia uzoefu sawa na hapo awali. Pia inaelezea soko linalokua la adrenochrome miongoni mwa waovu wa siku hizi za mwisho. Katika muktadha huu inaleta maana kamili kwamba watu wa Sodoma walitaka kulala na wageni wawili wa Sodoma usiku ule wa maafa.

Jioni ile ile malaika wawili walifika kwenye mwingilio wa mji wa Sodoma. Lutu alikuwa ameketi pale, na alipowaona, akasimama kuwalaki. Kisha akawakaribisha na akainama na uso wake chini. "Mabwana zangu," akasema, "njooni nyumbani kwangu muoshe miguu yenu, na muwe wageni wangu wakati wa usiku, na mnaweza kuamka asubuhi na mapema na kurudi tena.

"La," wakajibu. "Tutalala tu hapa kwenye uwanja wa jiji." Lakini Lutu akasisitiza, kwa hiyo mwishowe wakarudi pamoja naye nyumbani. Lutu akawaandalia karamu, iliyojaa mikate safi isiyotiwa chachu, nao wakala.

Lakini kabla hawajalala, watu wote wa Sodoma, vijana kwa wazee, walikuja kutoka pande zote za jiji na kuizingira nyumba. Wakapiga kelele kwa Lutu, wakisema, "Wako wapi wale watu waliokuja kulala nawe usiku huu, Watoe nje ili tufanye nao ngono!" Mwanzo 19:1-5

Ni tukio la kustaajabisha kama nini! Si wachache, si baadhi, bali wanaume wote wa Sodoma walikuja kuwabaka wageni wawili wa jiji lao. Hitaji la dharura la marekebisho ya riwaya ya dopamini/adrenaline lilifanya wanaume wote wa jiji hilo kuwatembelea wageni hawa wawili ambao hawakuwafahamu. Walitafuta namna fulani ya hali ya juu ili kuchukua nafasi ya yale waliyokuwa wamepoteza: uhusiano na Mungu na urafiki wa kufurahisha unaotokana na kukaa kwenye ndoa na mtu mmoja katika roho ya upendo usio na ubinafsi.

Mtume Paulo anahusisha dhambi ya kuzidisha ngono kila aina nyingine ya uovu:

Na wanaume, badala ya kuwa na mahusiano ya kawaida ya ngono na wanawake, walichomwa na tamaa kwa kila mmoja wao. Kwa kuwa waliona kuwa ni upumbavu kumkiri Mungu, Yeye aliwaacha wafuate mawazo yao ya kipumbavu na kuwaacha wafanye mambo ambayo hayapaswi kufanywa kamwe. Maisha yao yakajaa kila aina ya uovu, dhambi, tamaa, chuki, husuda, uuaji, ugomvi, udanganyifu, uovu na masengenyoo. Wao ni waasi, wanaomchukia Mungu, wenye jeuri, wenye kiburi, na wenye majivuno. Wanabuni njia mpya za kutenda dhambi, na wanawaasi wazazi wao. Wanakataa kuelewa, kuvunja ahadi zao, hawana mioyo, na hawana huruma. Warumi 1:27-31

Wakati watu wanapowaka katika tamaa yao ya mtu mwingine, tuna ushahidi wa kutafuta mambo mapya na adrenaline ambayo lazima huja wakati wa kuvunja amri za Mungu. Huzuni ya ajabu hutokea wakati wanaume, katika kujaribu kupunguza wasiwasi wao, kutamani kufanya ngono na watoto wadogo, kuwaingizia watoto wazo kwamba mambo kama hayo ni tabia ya kawaida ya ngono, inachanganya hisia zao huku ikiwaibia utamu na kutokuwa na hatia ya upendo wa bikira kati ya mwanamume na mwanamke ambao hudumu kwa maisha. Mbaya zaidi ni pale wazazi wanapowafanyia watoto wao wenyewe; ufisadi kama huo wa upendo safi wa kifamilia unasumbua kaya milele.

Wanaume wa Sodom walikuwa wamepotoka sana, wagumu sana katika kufuatia raha, hivi kwamba walipoteza heshima yote kwa amri za Mungu pamoja na utakatifu wa ndoa na maisha yenyewe. Kama watu wa kabla ya gharika, “mawazo yao yalikuwa mabaya tu siku zote”.

Ni wazi kile Mungu alichomaanisha alipoweza kusikia kilio huko Sodom. Maisha yaliyovunjika ya watoto, yakiondolewa kutokuwa na hatia kutoka kwao na watu waliodhalilishwa wanaotafuta adrenaline kidogo katika woga wao wa kulisimua wa kuvunja amri za Mungu, yalipanda mbinguni kama sauti ya kukata tamaa kutoka kwa wahalifu na wahasiriwa. Walikuwa wamejaribu kujaza maisha yao na starehe zilizokatazwa na wakajikuta wanyonge na watupu.

Ukweli huu wa kusikitisha unathibitisha ukweli kwamba pumziko linaweza kupatikana tu kwa Mungu. Yeye ni Mungu wa faraja yote (2 Wakor 1:3) na amri zake ni mahali pekee pa kupata amani ya kudumu (Zab 119:165). Wale wote wanaomchukia Mungu, wanapenda kifo. (Mithali 8:36).

SURA YA 14

UANGAMIVU WA SODOMA

Baada ya kutoa baadhi ya usuli wa hadithi hii, hebu sasa tutazame uso wa Mungu moja kwa moja kupitia maandiko yanayozungumzia jinsi anavyoshughulika na upotovu wa Sodoma. Ni rahisi kwa kanuni zote tulizozingatia kufikia hatua hii kumezwa mara moja na yale tunayosoma katika Agano la Kale. Ni lazima tuchukue hatua ya kutofautisha huduma ya mauti na huduma ya Roho. Chukua muda kutazama mwitikio wako wa awali kwa kile ambacho Agano la Kale linasema:

Ndipo BWANA akanyesha moto na kiberiti kinachowaka kutoka mbinguni juu ya Sodoma na Gomora. Aliwaangamiza kabisa, pamoja na miji mingine na vijiji vya uwanda huo, akawaangamiza watu wote na kila sehemu ya mimea. Mwanzo 19:24-25

Inaonekana karibia haina maana kusema chochote. Inaonekana kamili sana. Mungu alinyesha moto juu ya miji hiyo na kuiteketeza pamoja na kila mtu ndani yake. Hakuacha jani moja la kijani nyuma bali aliharibu yote.

Je, aya hizi mbili zinatoshia kukusuluhisha hadithi nzima? Baada ya sasa kuruka ndani ya mawingu ambayo yanafunika hadithi hii, je,

tutaruka kwa kile tunachohisi au tutaruka kwa vyombo vyetu tulivyopewa ili kutuelekeza katika nafsi ya Kristo?

Kuna aina ya hali ambayo inashinikiza nafsi kuhitimisha tu utafutaji wa tabia ya Baba katika hadithi hii. Je, ninasalimisha mambo mazuri ambayo nimegundua kumhusu Yeye kwenye ukingo wa uso huu wa jabali? Je, upole wote niliouona usoni mwa Yesu umeteketezwa katika mistari hii miwili? Hakuna kitu kinachonitia moyo kutafuta zaidi ili kuona ikiwa nimeelewa hili kwa usahihi? Je, inawezekana kwamba ninaweza kuwa naelekeza mawazo yangu kwa Mungu bila kujua? Je, ninachukua jukumu vya kutosha kwa sehemu ya binadamu katika tukio hili? Katika kusoma hadithi hii, je, kutokuwa na hatia kwangu kwa tabia ya Mungu kumepotea? Je, nimekuwa kama Mungu, nikijua mema na mabaya, na je, ni lazima sasa nisukumwe nje ya bustani Yake ya amani na kuzuiwa kutoka kwenye utulivu wote unaowezekana kwa hofu na mateso ya kifo?

Hakika inafaa kutafutwa ili kuona kama Maandiko yote yanathibitisha kile tunachofikiria kuwa aya hizi mbili zinasema. Ikiwa uko tayari kuendelea na safari hii pamoja nami, basi ningesimama kwanza kwenye mstari huu ili tu kutikisa akili katika uwezekano kwamba kuna mengi zaidi kwenye hadithi kuliko kusoma tu Mwanzo 19:24 na 25.

Na mizoga yao [mashahidi wawili] italala katika njia ya mji mkuu, uitwao **kwa jinsi ya roho Sodoma** na Misri, **ambako pia Bwana wetu alisulubiwa.**” —Ufunuo 11:8 (NKJV).

Sura hii ya Ufunuo inazungumza juu ya mashahidi wawili na uwezo wao dhidi ya uovu. Hatimaye, mashahidi hawa wawili wanashindwa na kuuawa na wanasemekana kulala katika mitaa ya Sodoma na Misri. Mtume Yohana anaonyesha kwamba marejeleo haya ni ya kiroho, kumaanisha kuwa miji hii ina ishara fulani ya maana ya ndani zaidi. Kisha inasema kwamba Yesu alisulubishwa katika Sodoma (na tungeongeza kiroho, kwa sababu Yesu alisulubishwa kihalisi huko Yerusalemu, si Sodoma au Misri). Je, Mungu anawezaje kunyesha moto kutoka mbinguni na kuiteketeza Sodoma huku Yesu Kristo

akisulubishwa mahali pale pale? Je, yawezekana Yohana anarejelea tukio lile lile ambapo moto ulishuka juu ya Sodoma?

Tukichukua mada ya kusulubiwa, hebu tuzingatie kifungu cha kusulubishwa cha Isaya:

Anadharauliwa na kukataliwa na watu, Mtu wa huzuni na anayejua huzuni. Nasi tukamficha nyuso zetu mbele zake; Alidharauliwa na sisi hatukumheshimu. Hakika ameyachukua masikitiko yetu na amejitwika huzuni zetu; lakini tulimdhania kuwa amepigwa, amepigwa na Mungu na kuteswa. Isaya 53:3-4 (NKJV)

Kanuni ya Msalaba inahusisha ubinadamu ikizingatiwa kuwa Mungu ndiye anayepiga na kutesa. Ulimwengu wote wa Kikristo unaamini kwamba Mungu alipiga Sodoma na kwa hiyo tukio la moto kutoka mbinguni linalingana na kigezo hiki cha tukio la Msalaba.

Hapo awali tulizingatia maneno ya Yesu Msalabani: "Mungu Wangu, Mungu Wangu, mbona umeniacha." Tuligundua kuwa kifungu hiki kinaweza kueleweka kwa njia mbili. Kinaweza kusomwa kama Mungu akimtesa Mwanawe kwa hasira yake dhidi ya dhambi na kumwacha afe, au tunaweza kusoma hivi Yesu akiwaita viongozi wa Israeli kwa niaba ya Baba yake akiuliza kwa nini wamemwacha.

Ufunuo 11:8 inazungumza juu ya kusulubiwa kwa kiroho, ambayo inaonyesha kwamba kifo kinahusika. Kwa hiyo Kristo alisulubishwaje katika Sodoma?

Katika dhiki zao zote aliteswa, na Malaika wa uso wake akawaokoa; katika upendo wake na katika huruma yake aliwakomboa; **naye akawainua na kuwachukua siku zote za kale.**—Isaya 63:9(NKJV)

Huyu aliye uzima wenyewe alifunuliwa kwetu, nasi tumemwona. Na sasa tunashuhudia na kuwatangazia kwamba **Yeye ndiye aliye uzima wa milele**. Alikuwa pamoja na Baba, na kisha akafunuliwa kwetu. 1 Yohana 1:2

Mwana anang'aa utukufu wa Mungu mwenyewe na kudhihirisha tabia halisi ya Mungu, na **Yeye hutegemeza kila kitu kwa uweza mkuu wa amri yake.** (Waebrania 1:3).

Kila mwanamume, mwanamke, na mtoto anayeishi hapa duniani anategemewa na maisha ndani ya Kristo. Kila pumzi tunayovuta tumepewa kupitia Kristo. Hii ina maana kwamba Mwana wa Mungu yuko karibu zaidi nasi kuliko ndugu. (Mithali 18:24). Kwa kuwa sote tunaishi kwa maisha Yake, Yeye huhisi taabu zetu zote pamoja nasi. Hii ina maana kwamba Yeye hutubeba kupitia changamoto zote za maisha. Uhai wa Mungu uliotumwa kwetu kupitia Kristo unaonyeshwa na Paulo kwa njia hii:

“Kwa maana ndani yake yeye tunaishi, tunakwenda, na kuwepo, kama baadhi ya washairi wenu walivyonena, Sisi tu wazao wake.” Matendo 17:28

Kila mwanamume, mwanamke, na mtoto katika Sodoma alikuwa akiishi kwa maisha yaliyo katika Kristo Yesu. Kristo aliguswa na hisia za udhaifu wao; Alihisi huzuni, mateso na maumivu yao. Alihisi kwa undani uchungu wa watoto waliobakwa na wanaume wakubwa; Alitobolewa na ukatili wao waliofanyiana wao kwa wao. Wakati wote huo sauti yake ndogo tulivu ilizungumza nao waache njia zao mbaya na kupata amani katika matendo mema, kujitawala na haki. Lakini maombi yake kwa dhamiri zao yalidharauliwa.

Kristo alibeba Msalaba wake katika mitaa ya Sodoma. Alidharauliwa na kukataliwa nao. Je, hakuna kilio cha haki kutoka kwa wanyonge, maskini, na kunyanyaswa? Kilio cha uchungu cha wahasiriwa katika Sodoma chapatana na takwa la wasomaji wa Biblia la kutaka msongamano huo wa matukio usimame. Je, hatusikii mara nyingi ikisemwa siku hizi kwamba Mungu anapaswa kuingilia kati na kufanya jambo fulani kuhusu ukosefu wa haki unaotuzunguka? Ni katika hatua hii tunahitaji kuelewa ghadhabu ya Mungu.

‘Nchi yote ni kiberiti, chumvi na moto; haikupandwa, haizai, wala nyasi haimei humo, kama maangamizi ya **Sodoma na Gomora, na**

Adma, na Seboimu, ambayo BWANA aliiangusha kwa hasira yake na ghadhabu yake.’ Kumbukumbu la Torati 29:23 (NKJV).

Tunaelewa hasira ya binadamu kwa urahisi kwa kuwa sote tumejihusisha nayo. Tunahisi matendo yasiyo sahihi ya mwingine yanatusukuma hadi tunawaambia kwa hasira kwamba wamekosea na, ikihitajika, tunawafokea na kuwaadhibu. Lakini kwa kuwa mawazo ya Mungu si mawazo yetu, acheni tuchunguze yale ambayo Biblia inasema kuhusu ghadhabu ya Mungu.

“Ndipo hasira yangu itawaka juu yao siku hiyo, nami nitawaacha, nami nitawaficha uso wangu, nao wataliwa. Na mabaya mengi na taabu zitawapata, hata siku hiyo watasema, Je! Hayajatulupa maovu haya, kwa sababu Mungu wetu hayuko kati yetu?” Nami hakika nitauficha uso wangu siku hiyo kwa sababu ya uovu wote walioufanya, kwa kugeukia miungu mingine.” Kumbukumbu la Torati 31:17-18 (NKJV)

“Naye BWANA alipoona, akawakataa, kwa sababu ya kukasirishwa na wanawe na binti zake; akasema, **Nitawaficha uso wangu, nione mwisho wao utakuwaje**; maana wao ni kizazi cha ukaidi, watoto wasio na imani ndani yao. Wamenitia wivu kwa kitu ambacho si Mungu; **wamenighadhibisha** kwa sanamu zao za kipumbavu. Lakini nitawatia wivu kwa watu wasio taifa; nitawakasirisha kwa taifa la wapumbavu. **Kwa maana moto umewashwa katika hasira yangu, nao utawaka hata kuzimu iliyo chini kabisa**; utaiteketeza nchi pamoja na mazao yake, na kuiteketeza misingi ya milima.” Kumbukumbu la Torati 32:19-22 (NKJV)

"Wanakuja kupigana na Wakaldayo, lakini kujaza mahali pao na mizoga ya watu ambao nitawaua kwa hasira yangu na ghadhabu yangu, ambao kwa ajili ya uovu wao **nimeuficha mji huu uso wangu.**" Yeria 33:5 (NKJV)

Hasira ya Mungu inadhihirika kwa kuficha uso Wake na kuacha kushikilia na kuwalinda watu kutokana na matokeo ya maovu

wanayofanya. Yesu alionyesha hasira ya Baba yake kikamilifu alipozungumza na viongozi wa Israeli:

“Ninyi mna huzuni kubwa nyinyi waalimu wa sheria na Mafarisayo, wanafiki, kwa maana mmefanana na makaburi yaliyopakwa chokaa, ambayo kwa nje mnapendeza, lakini ndani yamejaa mifupa ya wafu na uchafu wa kila namna. Kwa nje mnaonekana kama watu wenye haki, lakini kwa ndani mioyo yenu imejaa unafiki na maasi. Ni masikitiko gani yanayowangojea ninyi walimu wa sheria na ninyi Mafarisayo! Wanafiki! Kwa maana mnajenga makaburi ya manabii waliouawa na baba zenu, na mnapamba makaburi ya wacha Mungu walioharibiwa na baba zenu.....

“Ee Yerusalemu, Yerusalemu, mji unaowaua manabii na kuwapiga kwa mawe wajumbe wa Mungu! ni mara ngapi nimetaka kuwakusanya watoto wako kama vile kuku avilindavyo vifaranga vyake chini ya mbawa zake, lakini hamkuniruhusu; na sasa tazama, nyumba yenu imeachwa na ukiwa.”—Mathayo 23:27-29,37-38.

Yesu alikasirishwa na viongozi wa Israeli kwa kuishi maisha ya unafiki na kuzuia ukweli kuwafikia watu. Hasira yake ilimfanya atamke kwamba alikuwa akiwaacha wafuate njia zao wenyewe. Hangejaribu tena kuwashawishi kutenda mema kwa sababu walikuwa wamemkataa kabisa. Yesu hakuuu kiongozi yeyote wa Kiyahudi ambaye alitaka kumuua na ambaye alikuwa akisababisha matatizo mengi, badala yake aliondoka na kuwaacha. Aliwaficha uso wake; Aliwaacha wafuate njia zao wenyewe.

Hivi ndivyo Mungu alivyoipindua Sodom. Wakati watu wote wa jiji walipotaka kuwabaka wageni hao wawili, Lutu alijaribu kuwakatisha tamaa wasifanye uovu huo, na kuwaongoza kutaka kumuua. Uovu huu ulikuwa hatua ya mwisho iliyosababisha Roho wa Mungu aondolewe.

Hili linaenda sambamba na Yesu kuning'inia Msalabani, kwani yote mawili yalikuwa matendo ya mwisho ambayo yalimaanisha

kukataliwa kabisa kwa Mungu. Giza liliifunika nchi yote, likionyesha kwamba Roho wa Mungu alikuwa ameondolewa kutokana na viongozi wa taifa kutaka kumuua Yesu. Kupitia wakati huu wa kutisha Kristo anabaki pamoja na wale waliokataa upendo na huruma ya Mungu na anahisi uchungu wa nyakati zao za mwisho. Hivi ndivyo Kristo anavyosulubishwa kiroho katika maisha ya wale wanaomwacha Mungu.

Upofu ambao malaika walileta kwa watu wa Sodoma kimwili ulikuwa ni udhihirisho tu wa hali yao ya kiroho.

Kwa hiyo akaipindua [H2015] miji hiyo, tambarare yote, wakaaji wote wa miji hiyo, na vilivyomea ardhini. Mwanzo 19:25 (NKJV)

Neno kupinduliwa katika andiko hili lina mzizi wa maana ya kugeuka. Pia linaweza kubeba maana ya kugeuka kando, kuacha, kurudi nyuma. Neno hili hili linatumika kama ifuatavyo katika vifungu mbalimbali:

Na BWANA akawazidisha watu wa Israeli hata wakawa na nguvu kuwashinda adui zao. Kisha akawageuza Wamisri dhidi ya Waisraeli, nao wakafanya njama dhidi ya watumishi wa Yehova. Zaburi 105:24-25

Kwa maana hawakuwa wamewapa Waisraeli chakula na maji jangwani. Badala yake, walimwajiri Balaamu ili awalaani, ingawa Mungu wetu aligeuza laana hiyo kuwa baraka. Nehemia 13:2

Je, Mungu aligeuza miji ya Sodoma na Gomora jinsi gani? Aliugeuza uso Wake kutoka kwao na kuuficha, hakumlinda tena kwa mkono Wake.

Na uovu wa binti ya watu wangu ni mkuu kuliko dhambi ya **Sodoma, ambayo ilipinduliwa mara moja, Wala haikuzuiliwa mikono juu yake.** Maombolezo 4:6 (YLT)

Ikiwa Mungu angeiteketeza Sodoma na kuwa majivu, ingesemwa kwa urahisi kwamba aliweka mkono wa haki juu yake na kuiteketeza hadi kufa - lakini Biblia inasema kwamba "hakuna mikono iliyozuiwa" juu

ya Sodoma. Mungu alikuwa amegeuka na matokeo ya matendo yake sasa yangemwangukia.

Biblia inatuambia kile kinachotokea kwa wale wanaofanya ngono kupita kiasi:

Usifanye mapenzi ya jinsia moja, kufanya mapenzi na mwanaume mwingine kama na mwanamke. Ni dhambi ya kuchukiza. Mwanamume asijitie unajisi kwa kufanya ngono na mnyama. Na mwanamke asijitoe kwa mnyama dume ili kulala naye. Hili ni tendo potovu. Msijitie unajisi kwa njia yoyote kati ya hizi, kwa maana watu ninaowafukuza mbele yenu wamejitia unajisi kwa njia hizi zote. Kwa sababu nchi yote imetiwa unajisi, ninawaadhibu watu wanaoishi humo. **Nitasababisha** [Hiph'il imperfect] **nchi kuwatapika**. Mambo ya Walawi 18:22-25

Ona tafsiri nyingine kuhusu Mungu akisababisha nchi kutapika watu.

Na hiyo nchi imetiwa unajisi; kwa hiyo ninaiadhibu kwa ajili ya uovu wake, na **nchi yenyewe inawatapika wakaaji wake**. Mambo ya Walawi 18:25 (KJV)

Katika kesi hii, KJV inatoa muktadha unaoruhusu kwa nchi kutapika, ikilinganishwa na NLT ambayo inatoa muktadha tendaji, ikisema kwamba Mungu angesababisha nchi kutapika.

Nchi yenyewe inatapika watu kwa sababu hakuna mkono wowote ulikuwa juu ya Sodoma kuilinda au kuidhuru. Mungu alikuwa ameuficha uso wake katika hasira yake na Sodoma iliachwa kutapika na sheria za asili ambazo Sodoma ilikuwa imekiuka.

Dunia inateseka kwa ajili ya dhambi za watu wake, kwa kuwa wamegeuza maagizo ya Mungu, wamevunja sheria Zake, na kuvunja agano Lake la milele. Kwa hiyo, laana inakula dunia. Watu wake lazima walipe gharama ya dhambi zao. Wanaangamizwa kwa moto, na wachache tu ndio wanaobaki hai. Isaya 24:5-6

Hii ni sawa na hadithi ya Kaini. Mungu alimwambia kwamba laana ingemjia kutoka duniani. Wakati wa gharika watu walikuwa wameiharibu dunia, na Mungu akawaangamiza kwa kuficha uso wake na kuruhusu dunia kuwatapika. Ndivyo ilivyotokea katika hadithi ya Sodoma na Gomora. Eneo ambalo Sodoma ilikuwepo lilizungukwa na lami au mashimo ya lami:

Ikawa, bonde la Bahari ya Chumvi lilijaa mashimo ya lami. Na jeshi la wafalme wa Sodoma na Gomora walipokimbia, wengine walianguka kwenye mashimo ya lami, na wengine walikimbilia milimani. Mwanzo 14:10

Mwanahistoria Josephus anatueleza hasa yaliyotukia Sodoma na Gomora. Kauli zifuatazo za kiakiolojia zinaweza kutupa dokezo zaidi juu ya jinsi miji hiyo ilivyoharibiwa na maovu yao wenyewe na sio moja kwa moja kutoka kwa Bwana.

4. Asili ya ziwa Asphaltitis pia inafaa kuelezea. Ni, kama nilivyokwisha sema tayari, ni chungu na haina matunda. Ni nyepesi [au nene] hivi kwamba hubeba vitu vizito zaidi vinavyotupwa humo; wala si rahisi kwa mtu yeyote kuzamisha kitu ndani yake chini, ikiwa ana akili kufanya hivyo. Kwa hiyo, Vespasian alipokwenda kukiona, aliamuru kwamba baadhi ya wasioweza kuogelea wafungwe mikono nyuma yao, na watupwe kilindini, ilipotukia kwamba wote waliogelea kana kwamba upepo umewalazimisha kwenda juu.

Zaidi ya hayo, mabadiliko ya rangi ya ziwa hili ni ya ajabu, kwa kuwa inabadilisha kuonekana kwake mara tatu kila siku; na miale ya jua inapoangukia kwa namna tofauti juu yake, mwanga huo huakisiwa kwa namna mbalimbali. Hata hivyo, **hutupa juu madongoa meusi ya lami katika sehemu nyingi zake;** haya huelea juu ya maji, na hufanana na ng'ombe wasio na kichwa kwa sura na ukubwa; na wafanyakazi wa ziwa wakiyajia, na kuyakamata kama yanavyoelea pamoja, huyavuta ndani ya merikebu zao; lakini merikebu ikijaa, si rahisi kuyakata yaliyobaki, kwani yana ustahimilivu kiasi cha kuifanya meli

ining'inie juu ya madongoa yake mpaka wayavunje kwa damu ya hedhi ya wanawake, na kwa mkojo, ambayo peke yake inaweza. Lami hii sio muhimu tu kwa ajili ya kuzuia maji kuingia kwenye meli, lakini kwa ajili ya tiba ya miili ya watu; vivyo hivyo , imechanganywa katika dawa nyingi sana.

Urefu wa ziwa hili ni maili mia tano na themanini, [km 116.5] ambapo limepanuliwa hadi Soari katika Arabia; na upana wake mia na hamsini. [Kilomita 30] Nchi ya Sodoma inapakana nayo. Zamani ilikuwa nchi yenye furaha sana, kwa matunda iliyozaa na utajiri wa miji yake, ingawa sasa imeteketewa kabisa. Inasimuliwa jinsi, kwa uovu wa wakazi wake, ilichomwa na radi; na matokeo yake bado kuna mabaki ya moto huo wa Kimungu, na athari [au vivuli] vya miji mitano bado inaonekana, pamoja na majivu yanayokua katika matunda yake; matunda gani yana rangi kama yanafaa kuliwa, lakini ukiyachuna kwa mikono yako, yanayeyuka na kuwa moshi na majivu. Na kwa hivyo kile kinachohusiana na nchi hii ya Sodoma kina alama hizi za kuaminika ambazo macho yetu yanatupatia. Josephus, War of the Jews, Kitabu cha 4, Sura ya 8, Aya ya 4.

Wanadamu wanapovunja amri za Mungu, huichaji dunia kwa masafa ambayo hatimaye lazima yatimizwe. Mungu alikuwa ameizuia dhoruba kali iliyoipiga Sodoma, lakini hatimaye alificha uso Wake na dunia ikawatapika wakaaji wake. Mashimo ya lami yalipigwa na radi na bonde lote likaungua vibaya kwa sababu hiyo.

Hilo lingeeleza kwa nini malaika walikuwa na haraka sana kumhamisha Lutu nje ya jiji.

Kulipopambazuka asubuhi iliyofuata malaika walisisitiza. “Fanya haraka,” wakamwambia Lutu. Mchukue mkeo na binti zako wawili walio hapa, **utoke sasa hivi, usije ukaangamizwa katika uharibifu wa mji huu.** Mwanzo 19:15

Ikiwa Mungu ndiye angeharibu jiji hilo kwa mkono wake, malaika wangeweza kuchukua muda wapendavyo. Hakungekuwa na haraka, kwani Mungu angewangoja watoke kabla ya kutenda. Lakini kwa

kuwa uovu wa watu wa Sodoma ndio ulioharibu dunia, jambo hilo lote lilikuwa karibu kulipuliwa na malaika walilazimika kumtoa Lutu nje ya jiji hilo.

Lakini malaika wangeharibuje mahali hapa? Wengi wanaamini kwamba Mungu alituma moto moja kwa moja kutoka mbinguni ili kuharibu Sodoma kulingana na usomaji wao wa Mwanzo 19:24. Ona kile ambacho malaika walimwambia Lutu. Tena nataka kutoa tafsiri mbili ili kukuonyesha jinsi watafsiri tofauti wanavyoliwasilisha:

“Kwa maana tutauangamiza mji huu kabisa; kilio dhidi ya mahali hapa ni kikubwa sana hata kimefika kwa BWANA, naye ametutuma tuuharibu.” Mwanzo 19:13

“Kwa maana tutapaharibu mahali hapa, kwa sababu kilio chao kimezidi kuwa kikubwa mbele za uso wa BWANA, naye BWANA ametutuma tupaharibu.” Mwanzo 19:13(KJV)

Tazama jinsi toleo la kwanza linavyozungumza juu ya kilio dhidi ya jiji, wakati KJV inazungumza juu ya kilio cha jiji? Tofauti ni muhimu, kama tutakavyoona.

Malaika wanasema wako karibu kuuharibu mji. Swali ni je watafanyaje? Hebu tuchimbue zaidi yale waliyosema Bwana amewaambia. Walisema kwamba Mungu alikuwa amewatuma ili kuiharibu. Je, hii haipingani na madai kwamba Mungu Mwenyewe alituma moto kutoka mbinguni kwenye Mwanzo 19:24? Malaika wana sehemu gani katika hili? Hebu tuzingatie neno kutumwa katika kishazi “Bwana ametutuma kuuangamiza.” Neno hili mahususi la Kiebrania liko katika muundo fulani wa Kiebrania unaoitwa Piel. Tukiangalia kamusi ya Kiebrania ya Brown, Driver, na Briggs tunaona maana ya hili:

1. kuachilia au kutoa au kutoka au kutoka ndani, kutoweka, kupatia, kutupwa nje
2. kuachilia, kuweka huru
3. kupiga (matawi)

4. kushuka

5. kupiga

Neno hili tuma linaweza kuelezwa kama kutuma mbali, kutoweka au kuachilia au kuachiliwa huru.

Kwa hivyo hivi ndivyo tunavyoweza kutafsiri aya hii:

Kwa maana tutapaharibu mahali hapa, kwa sababu kilio chao kimezidi mbele za uso wa Bwana; na BWANA ametutuma *tupaachilie na kupaacha huru*. Mwanzo 19:13 (KJV)

Tutaeleza kwa undani zaidi kazi ya malaika baadaye. Lakini kwa ufupi acheni tuone kwamba kazi kuu ya malaika ni kusimamia na kulinda familia ya kibinadamu.

Kwa maana malaika wa BWANA ni mlinzi; huwazunguka na kuwatetea wote wamchao. Zaburi 34:7

Kwa hiyo, malaika ni watumishi tu—roho waliotumwa kuwatunza watu watakaorithi wokovu. Waebrania 1:14

Mungu hutuma malaika wake kulinda kila mtu ambaye hajajitoa kikamilifu kwa Shetani. Wakati kundi la watu linapoamua kabisa kumwasi Mungu, anaamuru malaika Wake waache kuwalinda kwa sababu hawataki uwepo Wake tena. Usiku ule watu wote wa jiji walipokuja kuwabaka wale malaika wawili waliotokea kama wanadamu, walifunga rehema ya mji. Uovu wa watu ulikuwa umeiharibu dunia kiasi kwamba chaji ya umeme ya angahewa ilikuwa karibu kulipuka.

Kufikia wakati huu malaika walikuwa wakizuia matokeo kamili ya dhambi ya wanadamu duniani. Aina hii ya kazi imeonyeshwa katika aya hii:

Kisha nikaona malaika wanne wamesimama katika pembe nne za dunia, wakizizuia zile pepo nne ili zisivume juu ya nchi, wala baharini, wala juu ya mti wote. Ufunuo 7:1

Malaika waliomtokea Lutu walikuwa wakisaidia kulinda jiji dhidi ya pepo za ugomvi zilizosababishwa na uovu wa watu. Kuwapo kwa malaika kulileta hali ya amani ili kutuliza matokeo ya dhambi duniani, au “kuzuia” pepo za ugomvi. Mara malaika hao walipofukuzwa, hapakuwa na kitu chochote cha kuzuia ufasadi wa watu wa Sodoma kuharibu mahali hapo. Hii ndiyo maana ya malaika kwamba walikuwa karibu kuuangamiza mji. Walikuwa karibu kuondoka na mara tu wakiondoka, kila kitu kingelipuka.

Ikiwa kungekuwa na kilio dhidi ya Sodoma kutoka mbinguni, basi malaika wangeweza kuonekana kama wanakuja Sodoma ili kuiharibu kiholela. Ikiwa kilio kinatoka Sodoma yenyewe kama kielelezo cha huzuni, kiwewe na upotovu unaofanyika katika mji huo, basi wakati malaika wanapoondolewa mbali hakuna kitu cha kuzuia athari ya kilio hicho duniani.

Kwa wakazi wa uwanda huo waliotazama miale mikubwa ya umeme ikianguka kutoka mbinguni, ingeweza kuonekana kwa urahisi kama Mungu Mwenyewe akituma moto kutoka mbinguni. Hivi ndivyo mtumishi wa Ayubu alivyofikiri Shetani alipotuma moto kuteketeza kundi la Ayubu.

Alipokuwa bado anazungumza, mjumbe mwingine akaja na habari hii: “Moto wa Mungu umeshuka kutoka mbinguni na kuwateketeza kondoo wako na wachungaji wote, mimi peke yangu ndiye nimepona ili kukuletea habari.” Ayubu 1:16

Katika hadithi ya gharika tulitaja matumizi ya umbo la Kiebrania la Hiph'il ambalo linaweza kutoa maana tendaji au ruhusu kulingana na muktadha. Lugha ya Mwanzo 19:24-25 ni sawa na lugha ya Mwanzo 6:13. Zote mbili hutumia muundo wa Hiph'il:

Mungu akamwambia Nuhu, Mwisho wa kila mwenye mwili umekuja mbele zangu, kwa maana dunia imejaa dhuluma ndani yao, na tazama, **nitawaangamiza** [Hiph'il] pamoja na nchi Mwanzo 6:13 (NKJV)

Ndipo **BWANA akanyesha** [Hiph'il] moto na kiberiti kinachowaka kutoka mbinguni juu ya Sodoma na Gomora. Mwanzo 19:24

Hii inamaanisha, kulingana na muktadha, Mwa 19:24 inaweza kusomeka hivi:

Ndipo **BWANA akaruhusu kunyesha** [Hiph'il] moto na kiberiti kinachowaka kutoka mbinguni juu ya Sodoma na Gomora. Mwanzo 19:24—Toleo langu.

Kusoma maandishi kwa kuruhusu kuoanisha hadithi na historia ya Josephus, pamoja na ushuhuda dhahiri wa maisha ya Yesu.

Kusoma maandishi haya katika hali amilifu, ambayo sarufi inaturuhusu kufanya, kunatuwekea sifa ya kibinadamu ya Kuelekezea (Projection) ambayo inaepuka uwajibikaji wa kibinafsi kwa matendo yetu. Kuona umeme huo mkubwa wa radi ukipiga dunia na kusababisha milipuko mikubwa sana iliyoliangamiza bonde lote, na kuua makumi ya maelfu ya watu, kwaweza kupachikwa kwa urahisi juu ya Mungu kama yule aliyewa kila mtu katika hasira Yake. Lakini hiyo ni dhana tu yenye msingi wa jinsi ambavyo tungetenda kama tungekuwa Mungu. Ni makisio tunayofanya kulingana na jinsi tunavyofikiri Mungu anahusiana na uumbaji Wake.

Matendo ya wageni wa kimalaika waliokuja katika jiji hilo yalifanya dhambi ya watu wa Sodoma kuwa nyingi sana hivi kwamba ilianzisha tufani ambayo ingeachiliwa asubuhi iliyofuata. Hasira yao ya kukataliwa tamaa zao iliashiria “miungurumo ya Zeus” kutoka mbinguni. Hivi ndivyo malaika walivyoharibu mji. Walitenda kwa njia ya kudhihirisha kwa watu wa Sodoma tabia zao mbaya. Wakati huohuo wakaacha kuzizuia pepo za dhoruba iliyokuwa karibu kuvuma juu ya nchi. Lakini hawakutaka hili litokee. Walitumaini kwamba watatubu; walitarajia usadikisho wa dakika za mwisho ambao ungewaamsha ili wao (na watoto wao) waweze kuokolewa - lakini haikuwa hivyo. Badala yake, jaribio hili la mwisho la rehema lilifanya mioyo ya watu wa Sodoma kuwa migumu kabisa.

Ushahidi mmoja muhimu zaidi tunahitaji kuzingatia hapa. Je, watu ambao Mungu aliwaokoa kutoka Sodoma walikuwa kweli waadilifu? Katika uchangamfu wake wa kuwaonyesha wageni wake ukaribishaji-wageni, Lutu alikuwa tayari kutoa ubikira wa binti zake kwa wanaume wa Sodoma. Kitendo hiki ni ukiukaji wa Amri Kumi. Mawazo ya Lutu yalitiwa giza kwa kukaa Sodoma. Baada ya kutoroka mjini, binti za Lutu, wakiadini kuwa wao ndio pekee waliobaki duniani, walipanga kumlewesha baba yao ili wote wawili walale naye ili wazae watoto. Biblia inakataza watoto kufanya ngono na wazazi wao.

Asikaribie mtu ye yote aliye wa jamaa yake wa karibu ili kufunua utupu wake; mimi ndimi BWANA. Uchi wa baba yako, au uchi wa mama yako, usifunue. Yeye ni mama yako; usifunue utupu wake. Mambo ya Walawi 18:6-7

Lutu wala binti zake hawakustahili zaidi ya wakaaji wa Sodoma kuhusiana na kushika amri za Mungu. Ilikuwa ni maombi ya Ibrahimu, pamoja na hamu ya Lutu kuwa mkaribishaji wageni, ndiyo iliyomwokoza yeye na binti zake.

Tunatoa hoja hii muhimu kwamba ikiwa Mungu Mwenyewe angewaangamiza watu wa Sodoma kwa sababu walikuwa waovu, kuwa thabiti, Angemwangamiza Lutu na familia yake yote. Mungu aliweza kuwaokoa kwa sababu ya maombi na kwa sababu Lutu alihifadhi baadhi ya kanuni za ufalme wa Mungu. Biblia inamtaja Lutu kuwa mwenye haki (2 Petro 2:7), lakini Lutu hakuwa mwenye haki kwa sababu ya matendo yake; alikuwa mwenye haki kwa imani. Matendo yake yalimfanya astahili kupata hatima sawa na wale wengine kule Sodoma. Ni baba gani ambaye angewatoa binti zake mabikira kwa umati wenye jeuri ili kubakwa mara kwa mara? Hii si haki hata kidogo. Matendo ya mke wa Lutu yanaonyesha uasi wake dhidi ya Mungu. Aliasi waziwazi amri ya malaika. Hii ilimwacha bila ulinzi kutokana na mlipuko mkubwa nyuma yao. Mke wa Lutu hakuwa mwovu zaidi kuliko wengine, lakini alikataa kutii wakati wa shida kubwa na kulipwa kwa maisha yake.

Kuna ushahidi mwingi zaidi ambao unaweza kutolewa kwenye hadithi hii lakini wa kutosha umetolewa kuonyesha kwamba, kuhusu hadithi ya Sodoma na Gomora, Mungu binafsi hakuteketeza maelfu ya watoto wachanga na watoto wadogo kwa mkono Wake mwenyewe. Watu wa Sodoma, kama Kaini na kama wale waliotangulia gharika, walikuwa wameiharibu dunia na kuipotosha. Hatimaye Mungu alilazimika kuficha uso wake kwa huzuni na kuruhusu waovu kupokea matokeo ya matendo yao wenyewe.

Watu wa Sodoma walipokuwa wakiungua wakiwa hai kwa hofu kuu, Kristo “aliteswa katika dhiki zao zote” (Isa 63:9); kwa hiyo Kristo alisulubishwa kiroho huko Sodoma kama kitabu cha Ufunuo kinavyotuambia.

Je, tutaendelea kukufuru tabia ya Mungu kwa kusema kwamba Sodoma “ilipigwa na Mungu na kuteswa”, au tutaangalia uso wa Yesu na kutambua kwamba hadithi ya Sodoma na Gomora ilifunua utisho wa kweli wa asili zetu wenyewe katika kioo; uovu ambao tunauelekeza kwa Mungu ili kuepuka ukweli wa kusikitisha wa upotovu wetu wa kweli.

Kwa nini tunaomba Kanuni ya Kioo katika hadithi hii? Kwa sababu maisha ya Kristo duniani hayapatani na kuwachoma watenda-dhambi wakiwa hai kama adhabu. Maisha ya Kristo duniani yanapingana na wazo la Mungu kuwachoma watoto wadogo hadi kufa. Kristo anatuambia kwamba Yeye na watumishi wake wanakuja kuokoa kutoka dhambini, si kuokoa kutoka kwake yeye mwenyewe akiwapiga watu.

Hivi ndivyo kioo kinavyofanya kazi. Mtazamo wowote wa Mungu unaopendekeza kitu tofauti na kile Kristo alichofunua duniani unaweza tu kuwa onyesho la asili zetu mbovu zilizorudishwa kwake. Unatoka kwenye akili zetu zenye dhambi na tafsiri yake mbovu ya sheria, badala ya mawazo ya Kristo na kuishi kwake kikamilifu nje ya sheria. Pindi hali hii ya kutofautiana inapotambuliwa, tunaalikwa kuchimba zaidi katika Maandiko ili kupata vipande vinavyoruhusu mistari yote kupatana.

Hadithi ya Msalaba ndiyo ufunguo utakaofungua hadithi nyingi za Agano la Kale. Hadithi inayofuata dhahiri iliyunganishwa na mada ya kusulubiwa ni amri ya Mungu kwa Ibrahimu kumtoa mwanawe kuwa dhabihu.

Lakini kabla ya kuchunguza hadithi hiyo, tunahitaji kuchunguza kwa undani zaidi kwa nini Mungu huakisi au kumulika mawazo yetu kwetu na kwa nini anaturuhusu kutoelewa tabia Yake katika mchakato huo.

SURA YA 15

JE, UNANIPENDA UPENDO WA AGAPE?

Mojawapo ya changamoto kuu ambazo watu huwa nazo wanapokutana na Kanuni ya Kioo ni kwamba wanatatizika kuelewa kwa nini Mungu angewajibu watu mawazo yao wenyewe. Kwa nini hasemi tu kile Anachofikiria?

Swali hili muhimu hupata mwelekeo mkali katika hali ambapo watu wamepanga kuua wengine. Je, Mungu huwatendeaje, hasa wakati wao ni watu wanaomjua Mungu? Mfano wa jambo hilo unaozungumziwa kwa muda mrefu katika Biblia ni simulizi la Sauli, mfalme wa kwanza wa Israeli. Alikuwa amejiaibisha kwa kufanya kiapo cha ghafla, akapoteza imani ya askari wake mwenyewe. Alihisi kwamba njia ya kupata tena heshima yake ilikuwa kuharibu baadhi ya mataifa yaliyomzunguka na hivyo kujifunika utukufu. Hebu tuone jinsi ambavyo Mungu angeshughulikia hili pale anapoitwa.

Kiapo cha haraka cha Sauli kilikuwa kwamba hakuna askari wake yeyote anayepaswa kula mpaka yeye, Sauli, amelipizwa kisasi dhidi ya adui zake - maana yake hakuna mtu ambaye angeweza kula mpaka Sauli aliporidhika na ushindi uliopatikana. Mwana wake, Yonathani, hakuwa amesikia amri hiyo na akachukua asali ili kujitegemeza katika vita. Baada ya ushindi wa Israeli, watu walikuwa na njaa sana hivi kwamba walikimbilia nyara za vita na kula nyama iliyo na damu

ambayo ilikuwa kinyume na amri za Mungu. Sauli alitaka kuendeleza vita mara moja na kuwaangamiza kabisa maadui zake, lakini kuhani alipendekeza kwa Sauli kwamba wanapaswa kumuuliza Mungu la kufanya.

Ndipo Sauli akasema, Na tuwafukuze Wafilisti usiku kucha, na kuwateka nyara hata mapambazuko ya jua; na tuangamize kila mmoja wao.

Watu wake wakajibu, “Tutafanya chochote unachoona ni bora zaidi.”

Lakini kuhani akasema, “Hebu tumwulize Mungu kwanza.”

Kwa hiyo Sauli akamwomba Mungu, “Je, tuwafuate Wafilisti? Je, utatusaidia kuwashinda?” Lakini Mungu hakujiibu siku hiyo.

Kisha Sauli akawaambia viongozi, “Kuna jambo baya! Nataka wakuu wote wa jeshi langu waje hapa, lazima tujue ni dhambi gani iliyofanywa leo.” 1Samweli 14:36-38

Kama kisa cha mwanamke Mkanaani aliyemjia Yesu akiomba msaada kwa binti yake, jibu lililotolewa na Mungu ni ukimya. Hii inaleta wazi zaidi mawazo ya Sauli. Mfalme sasa anatazamia upatanisho kwa lolote linaloonekana kuwa lisilompendeza Mungu.

Sauli alikasirishwa na uhakika wa kwamba mwana wake alikuwa amechukua nafasi kuu katika vita dhidi ya maadui wa Israeli. Sauli alikuwa na wasiwasi juu ya taji yake baada ya kuamua kwa ujinga kuchukua nafasi ya makuhani na kutoa dhabihu kwa Bwana katika mchakato wa kutafuta mwongozo wa Mungu. Samweli hakufurahi sana alipoona kile Sauli alichofanya, na akamwambia Sauli kwamba ufalme utachukuliwa kutoka kwake. Kuanzia siku hiyo na kuendelea, Sauli alifadhaika, akiwa na hasira, na kumtazama mtu yeyote ambaye angeonekana kuwa tishio kwa kiti chake cha ufalme. Matendo ya mwanawe yanguweza kuanzisha vuguvugu miongoni mwa watu kumwondoa Sauli madarakani na kumweka mwanawe. Uovu wa kweli wa Sauli unadhihirika katika maneno anayosema anapotafuta sababu ya kwa nini Mungu hakuwa akisema naye.

“Naapa kwa jina la BWANA, aliyewaokoa Israeli, ya kwamba mwenye dhambi hakika atakufa, hata kama ni Yonathani mwanangu mwenyewe.” Lakini hakuna mtu ambaye angemwambia shida ilikuwa nini. 1Samweli 14:39

Kwa maneno haya, tunatambua mwangwi wa Msalaba. Yonathani hakuwa na hatia kabisa ya kutenda kosa lolote. Ili mfalme asuluhishe matatizo yake, yuko tayari kumtoa mwana wake mwenyewe kuwa upatanisho wa dhabihu.

Vivyo hivyo, ulimwengu wa Kikristo unafikiri hivi ndivyo Mungu hutatua matatizo yake; Anamtoa Mwanawe mzaliwa wa kwanza kama upatanisho kwa ajili ya maovu ya ufalme Wake. Athari za hili ni kubwa, lakini hatutachelewesha sasa kuzizingatia.

Bwana anaruhusu mawazo ya Sauli kujidhihirisha yenyewe kabisa kwa kuruhusu upigaji kura utambue ni nani aliyekuwa na hatia kwa nini Mungu hakuwa akizungumza na Sauli.

Ndipo Sauli akasema, Mimi na Yonathani tutasimama hapa, na ninyi nyote simameni huko.

Na watu wakamjibu Sauli, “Lolote unaloona ni jema zaidi.”

Kisha Sauli akaomba, “Ee BWANA, Mungu wa Israeli, tafadhali utuonyeshe ni nani aliye na hatia na ni nani asiye na hatia.” Kisha wakapiga kura takatifu, na Yonathani na Sauli wakachaguliwa kuwa wenye hatia, na watu wakatangazwa kuwa hawana hatia.

Ndipo Sauli akasema, Pigeni kura tena, mchague kati yangu na Yonathani. Na Yonathani alionyeshwa kuwa mwenye hatia.

“Niambie umefanya nini,” Sauli akamwuliza Yonathani.

“Nilionja asali kidogo,” Yonathani alikiri. “Ilikuwa kidogo tu kwenye mwisho wa fimbo yangu. Je, hiyo inastahili kifo?”

“Naam, Yonathani,” Sauli akasema, “lazima ufe! Mungu na anipige na hata kuniua kama hutakufa kwa ajili ya hili.” 1Samweli 14:40-44

Upendo wa Israeli kwa Yonathani unawahimiza kukusanyika pamoja ili kuzuia kichaa cha mfalme.

Lakini watu wakaingia ndani na kumwambia Sauli, “Yonathani amewaletea Israeli ushindi huu mkuu. Je! afe? Hasha! Na kama BWANA aishivyoy, hata unywele mmoja wa kichwa chake hautaguswa, kwa maana Mungu amemsaidia kutenda jambo kuu leo.” Kwa hiyo watu wakamwokoia Yonathani, naye hakuuawa. 1Samweli 14:45

Badala ya kukilinda kiti chake cha enzi kwa kumuua mwanawe, Sauli sasa alikuwa amewaweka watu wote dhidi yake kwa kitendo chake cha kipumbavu cha mtu mgumu. Kupitia kwa Yonathani, Sauli alikuwa amerudisha mamlaka yake kuhusiana na Wafilisti, lakini sasa alikuwa katika hatari ya kupoteza mioyo ya watu wa Israeli. Ilibidi arudishe uaminifu wao.

Basi Sauli alipokwisha kuuweka mkono wake juu ya kiti cha enzi cha Israeli, alipigana na adui zake kila upande, na Moabu, na Amoni, na Edomu, na wafalme wa Soba, na Wafilisti. Na popote alipogeuka, alikuwa mshindi. Alifanya mambo makuu na kuwashinda Waamaleki, akiwaokoa Waisraeli kutoka kwa wale wote waliowateka nyara. 1Samweli 14:47-48

Sauli alikuwa na kichocheo cha wazi cha kuharibu mataifa jirani. Alitaka kurejesha heshima ya taifa lake na kupata kiti chake cha enzi pamoja nao. Ikiwa mtu kama huyo alikuwa tayari kumuua mwana wake mwenyewe ili kulinda kiti chake cha ufalme, basi ingekuwa vigumu kwake kuwachinja wana na binti za taifa adui?

Katika muktadha huu Mungu sasa anazungumza kauli inayotatiza sana:

“Hili ndilo asemalo BWANA wa majeshi: Nimeamua kufanya hesabu na taifa la Amaleki kwa ajili ya kuwapinga Waisraeli walipotoka Misri. Sasa nendeni mkaangamize kabisa taifa lote la Waamaleki, wanaume na wanawake, watoto wachanga, ng’ombe, kondoo, mbuzi, ngamia na punda.” 1Samweli 15:2-3

Ukisoma andiko hili nje ya tabia ya Yesu, hukuacha na mawazo ya kutisha kwamba Mungu ataamuru kuchinjwa kwa watoto wadogo ikihitajika.

Hii inapingana kabisa na tabia ya Yesu, ni dhahiri kioo kinafanya kazi. Hilo humwongoza mwanafunzi mwaminifu wa Biblia kutafuta uthibitisho zaidi wa kwa nini Mungu alisema hivyo. Katika Toleo la biblia la Young's Literal Translation, tunapata jambo la kupendeza:

"BWANA wa majeshi asema hivi, Nimeyaangalia hayo Amaleki waliyowatenda Israeli, ambayo walimwekea katika njia ya kupanda kutoka Misri; **basi, enenda ukawapige Amaleki, na kuwaangamiza wote walio nao, wala hutawahurumia, nawe umeua tangu mwanamume hata mwanamke, tangu mtoto mchanga hata anayenyonya**, toka ng'ombe hata kondooo, ngamia hata punda." 1Samweli 15:2-3 (YLT)

Mungu alijua mawazo ya Sauli na kuyawasilisha kwake, akimwambia yaliyo moyoni mwake. Sauli anapata katika maneno haya uhakikisho anaotafuta kuendeleza na mipango yake ya awali. Mungu anamwonya Sauli kuhusu mipango ya Sauli mwenyewe; Sauli anapindisha maneno ya Mungu ili kuyafanya yaendane na ajenda yake mwenyewe. Sauli alisikia neno la Mungu jinsi alivyotaka kulisikia. Alikuwa msikiaji wa neno lakini si mtendaji. (Yakobo 1:23).

Je, tunafikiri kwa unyooфу kwamba mtu ambaye alikuwa tayari kumuua mwana wake asiye na hatia ili kulinda kiti chake cha ufalme angestahili kuwa mtu ambaye Mungu angemtumia kupigana na adui Zake? Je, hili ni kwa namna gani hata linaleta mantiki ?

Changamoto katika maneno aliyoambiwa Sauli ni kwamba kuna utata wa kutosha katika Kiebrania ili kuruhusu maneno kueleweka kwa njia tofauti. Swali linalopaswa kuulizwa ni kwa nini Mungu aliruhusu aeleweke vibaya? Huku maisha mengi ya watoto wachanga yakiwa hatarini, je, hangeweza kuweka mambo wazi zaidi kwa Sauli?

Mtunga Zaburi anatangaza sehemu ya tatizo anapoeleza kile ambacho Israeli walimfanyia Mungu mara kwa mara.

Naam, tena na tena walimjaribu Mungu, na kumwekea mipaka Mtakatifu wa Israeli. Zaburi 78:41 (NKJV)

Wanadamu humshikilia Mungu kwa mbali na kuwafanya kupotosha kile anachosema, wakihusisha kwake mawazo yao wenyewe. Hivyo, Mungu ana mipaka katika kile Anachoweza kusema na kufanya.

Mfano mzuri sana wa hili ni pale Yesu, ambaye ndiyo kwanza amefufuka, alimwuliza Petro ikiwa anampenda. Hili lilikuwa swali gumu kwa Petro baada ya kushindwa kwake kwa kutisha wakati wa kesi ya Kristo kabla ya kusulubishwa kwake.

Baada ya kifungua kinywa, Yesu alimwuliza Simoni Petro, “Simoni mwana wa Yohana, wanipenda mimi kuliko hawa?” Petro akajibu, “Ndiyo, Bwana, unajua nakupenda.” Yesu akamwambia, “Basi, lisha wana-kondoo wangu.

Yesu alirudia swali hili: “Simoni mwana wa Yohana, wanipenda?” “Ndiyo Bwana,” Petro akasema, “Unajua nakupenda Wewe.” “Basi, chungu kondoo Wangu,” Yesu akasema.

Akamwuliza mara ya tatu, Simoni wa Yohana, wanipenda? Petro aliumia kwamba Yesu aliuliza swali hilo mara ya tatu. Akasema, “Bwana, wewe wajua kila kitu. Yesu akasema, “Basi lisha kondoo Wangu.” Yohana 21:15-17

Ndani ya mfumo wa Agano la Kale, inaonekana kwamba Yesu anamshinikiza Petro kwa sababu ya kushindwa kwake kwa kutisha. Haki inadai kwamba Petro akabiliwe mpaka aumie; anahitaji kupata unyonge kidogo katika kukabiliana na kushindwa kwake. Tukizingatia jinsi Petro alivyoshindwa vibaya na bwana wake, matendo ya Yesu yanachukuliwa kuwa ya rehema sana na Kristo anamjeruhi rafiki yake kwa uaminifu ili kumrejeshea kibali.

Kwa kuzingatia kidogo zaidi, ni lazima itambuliwe kwamba hakuna mwanadamu aliye na uwezo wa kumpenda Yesu. Kama tulivyogundua katika sura ya nne, moyo wa mwanadamu uko katika vita na Mungu na Mwanawe. Hatumtafuti Mungu sembuse kumpenda. Pia tunakumbushwa na Yohana:

Sisi tunampenda kwa sababu yeye alitupenda sisi kwanza. 1
Yohana 4:19 (KJV)

Ni pale tu tunapoamini kwamba Mungu na Mwanawe wanatupenda, ndipo tunaweza kuanza kuwajibu kwa upendo. Kwa hiyo, katika Agano Jipya, ombi la Yesu "je wanipenda" haliwezekani kwa sababu hatuwezi kufanya lolote jema. Kwa nini basi, Yesu aliuliza swali hili?

Baada ya Petro kumkana Bwana wake, alihuzunishwa sana na kushindwa kwake. Alifikiri alimpenda Yesu, lakini matendo yake yalionyesha tofauti. Petro mwenyewe alihoji kama kweli alimpenda Yesu kama alivyodai. Kwa hiyo, swali la Yesu kwa Petro ni onyesho la kile Petro alichokuwa tayari anafikiri. Yesu alikuwa akikutana na Petro pale alipokuwa na Petro alikuwa akihukumiwa kwa hukumu yake mwenyewe.

Kutokuwa na shaka kwa Petro kulimfanya ashindwe kutoa jibu ambalo Yesu alikuwa akitafuta. Tafsiri ya Kiingereza inaficha suala la kina linalofanyika kati ya Petro na Yesu. Tutaingiza neno la Kigiriki katika maandiko tuliyonukuu hapo awali na kugundua jambo la kuvutia sana.

Baada ya kifungua kinywa Yesu alimuuliza Simoni Petro, "Simoni mwana wa Yohana, je, wanipenda [upendo wa agape] mimi kuliko hawa?" "Ndiyo, Bwana," Petro akajibu, "Unajua nakupenda [upendo wa kindugu-phileo] Wewe." "Basi, lisha wana-kondoo Wangu," Yesu akamwambia.

Yesu alirudia swali hili: "Simoni mwana wa Yohana, wanipenda [upendo wa agape]?" "Ndiyo, Bwana," Petro alisema, "Unajua nakupenda [upendo wa kindugu-phileo] Wewe." "Basi chungu kondoo Wangu," Yesu alisema.

Akamwuliza mara ya tatu, Simoni wa Yohana, wanipenda [upendo wa kindugu-phileo]? Petro aliumia kwamba Yesu aliuliza swali hilo mara ya tatu. Alisema, "Bwana, Wewe wajua kila kitu. Unajua kwamba nakupenda [upendo wa kindugu-phileo] Wewe." Yesu alisema, "Basi lisha kondoo Wangu." Yohana 21:15-17

Nini kimsingi tofauti kati ya agape na *phileo*? Tunapata neno upendo wa kindugu kutoka kwenye *phileo*. Agape ina maana ya kupenda huku *phileo* ina maana ya *kuwa rafiki*. Rafiki anaweza kuonyesha mapenzi na kuhisi hali ya kushikamana kwa sababu ya sababu ya kawaida au historia iliyoshirikiwa lakini agape anapenda chini ya hali zote. The Strong's Concordance inatofautisha maneno mawili hivi:

phileo

Kutoka G5384; kuwa rafiki wa (kupendezwa na [mtu au kitu]), yaani, kuwa na mapenzi kwa **(inayoashiria ushikamanifu wa kibinafsi, kama suala la hisia;** wakati G25 [agape] ni pana zaidi, ikikumbatia hasa hukumu na **uidhinishaji wa kimakusudi wa wosia kama suala la kanuni, wajibu na ustahiki:** hivyo viwili vinahusiana sana kama G2309 na G1014, au kama G2372 na G3563 mtawalia; wa **kwanza kuwa hasa wa moyo na wa mwisho wa kichwa**); hasa kumbusu (kama alama ya huruma): - busu, upendo.

Phileo hutoka kwenye hisia, wakati agape inatia nanga katika nia. Tunaweza hata kusema kwamba agape ni chanzo ambacho *phileo* inaweza kudumishwa kila mara. Hisia zetu ni tofauti na wakati mwingine hazina msimamo. Agape inahakikisha kwamba upendo wetu kwa wengine haubadiliki, hata kama wanatumiza au kutugeuka.

Kwa nini Petro alijibu swali la Yesu kwa neno tofauti na alilouliza Yesu? Ikiwa Petro hakuwa na uhakikisho wa kudumu kwamba Yesu alikuwa na upendo wa agape usioyumba kwake, basi Petro hangeweza kuakisi hili kwa Yesu. Uthabiti wa upendo wetu kwa Kristo umejikita katika uhakikisho wa upendo thabiti wa Kristo kwetu.

Matendo ya Petro yalimfanya awe na shaka ikiwa Yesu angeweza kumpenda; hakuweza kumjibu Yesu kwa aina ya upendo ambao Yesu alimuuliza kuuhusu. Bila shaka, Yesu alijua hili kwa maana Alijua moyo wa Petro kwa karibu, kama Anavyotujua sisi sote.

Petro alihisi kulaaniwa kwa yale aliyofanya. Hukumu hii aliyojiwekea haikumruhusu Petro kupokea agape kamili ya Kristo, hivyo kumwacha Petro asiweze kumrudishia Kristo agape aliyoonyeshwa.

Yesu alipomuuliza Petro mara ya tatu “Je, unanipenda,” hakuwa tu akimwuliza Petro mara ya tatu “Je, wanipenda,” alikuwa akimuuliza Petro, “Je, unawekea kikomo upendo wangu kwako kwa phileo?” Je! unanipenda kama ndugu? Je, huoni ndani yangu mmoja ambaye hutoa yote kwa ajili yenu? Je, huoni kwamba sikuhukumu kwa kosa ulilofanya? Kama ungeweza kumuona huyu Petro, basi ungejua kwamba ninakupenda na hili lingekuruhusu kunipenda.”

Hadithi hii ni muhimu sana. Kujihukumu kwa Petro kuliwekea mipaka upendo wa Mungu kwa upendo wa kindugu; upendo ambao unaweza kubadilishwa na hali. Tunapowekea kikomo upendo wa Mungu hivi, basi tunapoteza mtazamo wa agape yake. Angalia kile kinachotokea tunapopoteza agape.

Nijaposema kwa lugha za wanadamu na za malaika, kama sina upendo, nimekuwa **shaba iliayo** na upatu uvumao. 1 Wakorintho 13:1 (NKJV)

Ili tu kuweka hili wazi, tunapojihukumu sisi wenyewe au wengine, agape ya Mungu imefichwa kutoka kwetu. Kwa hivyo, ikiwa hatuwezi kufahamu agape ya Mungu kwa ajili yetu, hatuwezi kumpendeza Mungu au wengine. Kisha tunakuwa na mawazo ya shaba.

Kinachovutia kuhusu shaba ni kwamba hiki ndicho chuma kilichotumika katika ua wa patakatifu kwa ajili ya madhabahu ya dhabihu na birika la maji. Birika lilitengenezwa kwa vioo vya shaba vya wanawake wa Israeli.

Bezaleli akatengeneza beseni la kuogea la shaba na tako lake la shaba kwa **vioo vya shaba** [H4759] vilivyotolewa na wanawake waliokuwa wakihudumu kwenye mwingilio wa Hema. Kutoka 38:8

Shaba ilitumiwa na Israeli kutengeneza vioo ambavyo wangeweza wenyewe kujiona ndani yake. Kinachovutia kuhusu neno kioo katika

mstari hapo juu ni kwamba neno hilohilo linaweza pia kumaanisha maono.

H4759 mar'âh

Sifa ya kike{Feminine} ya H4758; **maono**; pia (causatively) kioo: - kuangalia kioo, maono

Tunaona neno lililotumiwa kwa maono katika kitabu cha Danieli sura ya nane:

Kisha nikasikia sauti ya mwanadamu ikisema kutoka Mto Ulai, "Gabrieli, mwambie mtu huyu maana ya maono yake." [H4758] Danieli 8:16

Je, kuna ujumbe hapa katika neno hili maono? Je, maono yaliyosimuliwa na manabii yanaweza kuathiriwa na kiwango cha shaba (ukosefu wa agape) katika kufikiri kwao? Nabii Danieli na Yohana walipomtazama Kristo, Danieli aliona mikono na miguu yake kama shaba lakini aliona dhahabu kiunoni mwake. Yohana aliona tu miguu ya Kristo kama shaba.

Nikainua macho, nikamwona mtu **aliyevaa mavazi ya kitani, na mshipi wa dhahabu safi kiunoni mwake**. Mwili wake ulionekana kama vito vya thamani. Uso wake ukamulika kama umeme, na macho yake yakiwaka kama mienge. **Mikono yake na miguu yake iling'aa kama shaba iliyosuguliwa**, na sauti yake ilinguruma kama kundi kubwa la watu. Danieli 10:5-6

Na katikati ya vinara alikuwa amesimama mtu kama Mwana wa Adamu. **Alikuwa amevaa vazi refu na mkanda wa dhahabu kifurani mwake**. Kichwa chake na nywele zake zilikuwa nyeupe kama sufu nyeupe, kama theluji. Na macho yake yalikuwa kama miali ya moto. **Miguu yake ilikuwa kama shaba iliyosuguliwa** iliyosafishwa katika tanuru, na sauti yake ilinguruma kama mawimbi makuu ya bahari. Ufunuo 1:13-15

Ndani ya Patakatifu, tunaona ua wenye madhabahu na birika la shaba, lakini vitu vilivyo katika Mahali Patakatifu na Patakatifu Zaidi

ni dhahabu nzima au mbao za Mshita zilizofunikwa kwa dhahabu. Miguu ya Patakatifu ilikuwa ya fedha.

Mwendo kutoka kwenye ua hadi Patakatifu pa Patakatifu ni safari kutoka kwenye shaba hadi dhahabu na fedha. Katika mchakato huu tunaalikwa mawazo yetu ya shaba kutakaswa kutoka kwetu.

“Mwanadamu, nyumba ya Israeli imekuwa takataka kwangu; wote ni shaba, na bati, na chuma, na risasi, katikati ya tanuru; hao ni takataka za fedha.” Ezekieli 22:18

Manabii walikuwa chini ya mawazo haya ya shaba pia, lakini Mungu alizungumza kupitia shaba yao (ukosefu wa agape) ufahamu ili kutupa ukweli. Maneno ambayo manabii walisema kwa njia ya shaba yanabainisha hali yetu ya dhambi, huku maneno wanayosema kupitia dhahabu yanatupa dawa. Uwezo wa kutambua tofauti kati ya shaba na dhahabu katika maandishi yao umefunuliwa katika tabia ya Yesu.

Katika neno lenyewe maono yamo ndani ya kanuni ya kioo! Uadilifu wa manabii haupungui hata kidogo kwa sababu Neno la Mungu limetolewa ili kufunua hali yetu ya dhambi na utukufu wa Mungu.

Angalia mwitikio wa Isaya kuona utukufu wa Mungu.

Ilikuwa ni mwaka ule mfalme Uzia alipokufa ndipo **nilipomwona Bwana. Alikuwa ameketi juu ya kiti cha enzi kilichoinuka sana, na upindo wa vazi lake ukaijaza Hekalu.** Waliomhudhuria walikuwa maserafi wenye nguvu, kila mmoja akiwa na mabawa sita. Kwa mabawa mawili walifunika nyuso zao, kwa mawili walifunika miguu yao, na kwa mawili waliruka. Walikuwa wakiitana wao kwa wao, wakisema, Mtakatifu, Mtakatifu, Mtakatifu, ni BWANA wa majeshi; dunia yote imejaa utukufu wake. Sauti zao zilitikisa Hekalu hata misingi yake, na jengo lote likajaa moshi. **Ndipo nikasema, Haya yametimia, nimehukumiwa, kwa kuwa mimi ni mtu mwenye dhambi; nina midomo michafu, na ninaishi kati ya watu wenye midomo michafu; lakini nimemwona Mfalme, Bwana wa majeshi.** Isaya 6:1-5

Isaya alijihukumu mwenyewe katika nuru ya utukufu wa Mungu. Lakini tunapouona utukufu wa Mungu na kuhisi upotovu wetu kabisa, tunapaswa kutumaini kwamba neema ya Mungu itakuwa nyingi zaidi na zaidi ya dhambi zetu; tunaweza kuamini maneno ya Yesu “wala mimi sikuhukumu, enenda zako na usitende dhambi tena.” (Yohana 8:11).

Ishara hapa ni ya kushangaza. Tunapojihukumu sisi wenyewe au wengine na kuweka hukumu hii mahali pa agape ya Mungu kwa ajili yetu, sisi bila kujua tunamfanya Mungu kwa mfano wetu na tunaanza kufikiria kwamba Yeye ni kama sisi. Tendo moja la kuhukumikiwa kwetu au kwa wengine hufuta agape na kisha tunamfikiria Mungu kuwa na tabia ambayo inalaani na kuangamiza kama sisi.

Msiwe na deni lolote kwa mtu yeyote isipokuwa jukumu lenu la kupendana ninyi kwa ninyi. Ikiwa unampenda jirani yako, utatimiza matakwa ya sheria ya Mungu. Warumi 13:8

Tunapokuwa na uhakikisho wa agape ya Mungu, basi itafunuliwa katika kushika sheria ya Mungu. Kuvunja sheria ya Mungu kunaonyesha kwamba hatuamini Mungu ana agape kwa ajili yetu bali kwamba tunastahili adhabu na pengine kifo.

“Lakini kama mkikataa kumsikiliza BWANA, Mungu wenu, na kutotii maagizo na amri zote ninazowapa leo, laana hizi zote zitakuja na kuwagharikisha: Miji yenu na mashamba yenu yatalaaniwa. Vikapu vyako vya matunda na mbao za mikate vitalaaniwa. Watoto wako na mazao yako yatalaaniwa. Wazao wa ng’ombe na kondoo wako watalaaniwa. Popote uendapo na kila utakalofanya, utalaaniwa. BWANA mwenyewe atakuletea laana, na machafuko, na kufadhaika katika kila jambo mtakalofanya, hata mtakapoangamia kabisa kwa ajili ya kufanya uovu na kuniacha. BWANA atawapiga kwa magonjwa hata mmoja wenu asibaki katika nchi mtakayoingia na kuikalia. BWANA atakupiga kwa magonjwa ya kudhoofika, na homa, na kuwashwa, na kwa joto kali, na ukame, na ukame na ukungu. Haya majanga yatakuandama mpaka ufe. **Mbingu juu hazitabadilika kama**

shaba, na nchi chini itakuwa ngumu kama chuma."

Kumbukumbu la Torati 28:15-23

Mungu anatuambia katika Kumbukumbu la Torati kwamba tunapovunja amri zake, mbingu zitakuwa shaba au shaba juu ya vichwa vyetu. Hii ina maana kwamba mtazamo wetu juu ya Mungu ni kwamba Yeye ni kioo cha sisi wenyewe. Ni sisi katika asili yetu ya kimwili ambao hatujisamehi sisi wenyewe au wengine, na tunafikiri Mungu yukokama sisi.

Mambo haya umeyafanya, nami nikanyamaza; Ulidhani ya kuwa mimi ni kama wewe; lakini nitakukemea, na kuyapanga mbele ya macho yako. Zaburi 50:21 (NKJV)

Mungu anatuambia kwamba tunafikiri Yeye ni kama sisi. Jambo linalosababisha haya ni hatuamini kwamba Mungu anaweza kutupenda kwa sababu tunajihukumu kuwa tunastahili adhabu.

Katika sura hiyo hiyo ambapo Yesu anamwuliza Petro kama ana agape kwa ajili yake, Yohana, mwandishi wa kitabu cha Yohana anajidhihirisha kuwa ni mfuasi ambaye Yesu alimpenda.

Petro akageuka, akamwona nyuma yao yule mwanafunzi Yesu aliyempenda [upendo wa agape]-yeye ambaye alikuwa ameegemea kwa Yesu wakati wa chakula cha jioni na kuuliza, "Bwana, ni nani atakayekusaliti?" Yohana 21:20

Yohana anafunua jibu kwa tatizo la Petro. Yohana aliamini kwamba Yesu alimpenda. Yohana pia alikuwa amemwacha Yesu (Mt 26:56), lakini alikubali upendo wa kusamehe wa Yesu na hakuamini kwamba Yesu alimhukumu. Kwa hiyo, Yohana angeweza kurudisha upendo wa agape kwa Yesu. Kama vile Yohana anavyosema katika waraka wake, "Sisi tunampenda kwa sababu Yeye alitupenda sisi kwanza." (1 Yohana 4:19).

Hapa tunapata sababu kuu zaidi kwa nini wanaume na wanawake hawawezi kuona ukweli wa tabia ya Mungu. Hukumu ambayo kwayo wanajihukumu wao wenyewe au wengine, inawazuia kukubali agape ya Mungu, kama vile Petro. Uamuzi wake mwenyewe wa hali yake

ulipunguza upendo wa Yesu kwake na kumficha Petro upendo wa kweli ambao Yesu alikuwa nao kwake.

Hadithi hii inatusaidia kuelewa kwa nini watu kama Sauli hawakuelewa maneno ya Mungu. Kuhukumu kwa Sauli kwa mwanawe kama matokeo ya kujihukumu mwenyewe kwa makosa yake ya awali kulimfanya asisikie Neno la Mungu kwa usahihi. Yesu alipokuwa anazungumza na Petro mawazo yake mwenyewe ili kudhihirisha suala hili, ndivyo Mungu alivyofanya vivyo hivyo kwa Sauli, akiweka wazi mawazo yake ya kuua. Sauli alipoyasikia bila kujua agape ya Mungu, aliweza tu kutambua katika maneno hayo uthibitisho wa tabia zake mwenyewe. Kama Yakobo anavyotuambia, wale wanaosikia neno la Mungu lakini hawafuati wanasoma katika maneno ya Mungu kioo chao wenyewe.

Ingawa Sauli hakupata kujua tabia ya kweli ya Mungu, kwa shukrani kabla ya Petro kufa, alihama kutoka kwenye phileo hadi agape. Kama anavyoandika katika waraka wake:

Lakini pia kwa sababu iyo hiyo, mkijitahidi sana, katika imani yenu ongezeni wema, katika wema wema maarifa, katika ujuzi kiasi, katika kiasi, saburi, katika saburi utauwa, katika utauwa upendano wa kindugu [phileo], na katika upendano wa kindugu upendo[agape]. 2Petro 1:5-7 (NKJV)

Petro alishinda kujihukumu kwake kwa kukubali agape kamili ya Mungu kupitia Kristo. Hii ilimruhusu kuongeza agape kwenye phileo yake.

Je, tutafanya vivyo hivyo? Bila hiyo, tutakuwa kama shaba iliayo; Mungu ataonekana kuwa kama sisi na tutasoma Biblia tukifikiri Mungu ni kama sisi. Ufunguo wa kuamini ukweli wa tabia ya Mungu ni kukubali kwamba dhambi zako zote zimesamehewa bure na kwamba Mungu hakuhukumu lakini ana agape kamili kwa ajili yako. Je, wewe ni mfuasi ambaye Yesu anampenda au unahoji kama Mungu anaweza kukupenda kwa sababu unajihukumu mwenyewe kwa ajili ya dhambi zako? Unachochagua hubadilisha sana jinsi unavyosoma Biblia na jinsi unavyomwona Mungu.

SURA YA 16

SANDUKU LA ZANA ZA KUONDOA PAZIA

Katika sura ya kwanza ya kitabu hiki nilitoa cheche iliyowasha utafutaji wangu wa kumtafuta Baba yetu wa mbinguni. Machozi ya baba yangu alipokuwa akiongea kwa upendo juu ya baba yake yaliamsa ndani yangu kanuni ya upole ambayo inapaswa kuwepo kati ya baba na mtoto wake. Kupitia uhusiano wa mzazi, Mungu alizungumza nami kuhusu upendo wake kwangu kama mwanawe.

Katika sura ya pili na ya tatu kanuni hii ya upole ilipanuliwa katika urafiki wa ndoa na furaha ya ubaba. Utamu na shauku ya shangwe iliyopo kati ya mume na mke huvutia nafsi kufikiria ni nani aliyeunda mfumo wa hali kama hiyo ya kuwepo. Kama tulivyosema katika sura ya pili, Mungu anatuita kupitia taasisi ya ndoa na kusema:

“Siku hiyo itakapokuja,” asema BWANA, “utaniita ‘mume wangu’ badala ya ‘bwana wangu.’” Hosea 2:16

Ndoa inapofungwa katika upendo wa Kristo, moyo hufunguliwa kumwona Baba kama mume mwororo, anayejali na aliyejitolea ambaye daima huwaza, kupanga na kutoa mahitaji ya bibi-arusi Wake. Ndani ya upendo uliopo kwenye ndoa hakuna kamwe wazo la mume kumuua mkewe. Upendo hauwezi kuwepo mahali ambapo tishio la kifo liko. Wanandoa wanapoahidi kupendana milele, ahadi

hii haijumuishi kanuni yoyote ya uharibifu. Katika muktadha wetu wa kibinadamu, kiapo kinachosema “mpaka kifo kitakapotutenganisha” haimaanishi kwa vyovyote vile kwamba kifo kinakuja kupitia mume kumuua mke wake. Mawazo kama haya ni ya kipuuzi.

Ni kweli kwamba katika ulimwengu huu waume huwaua wake zao na wake zao waume zao, lakini hii hutokea nje ya nyanja ya upendo, kujitolea na urafiki wa karibu, na kwa hakika hutokea nje ya eneo la upendo wa Mungu wa agape na amri zake.

Sura ya tatu inatoa mwenza wa upendo ambao nilimwona baba yangu kwa baba yake. Sasa kama baba mwenyewe, ningeweza kuanza kuelewa ukweli wa maneno haya:

Na sauti kutoka mbinguni ikasema, Huyu ni Mwanangu mpendwa, anileteaye furaha kuu. Mathayo 3:17

Furaha ya kuwashika wanangu mikononi mwangu haifanyi kuwa na wazo kwamba siku moja ningewaua kwa sababu ya tabia isiyofaa. Kwa mara nyingine tena dhana hiyo ni ya kipuuzi kabisa.

Muda mfupi kabla ya Yesu kuondoka hapa duniani alizungumza maneno haya mazuri:

“Usinishike Mimi,” Yesu alisema, “kwa maana sijapaa kwenda kwa Baba. Lakini enenda ukawatafute ndugu zangu, uwaambie, Ninapaa kwenda kwa Baba yangu naye ni Baba yenu, kwa Mungu wangu naye ni Mungu wenu.” Yohana 20:17

Yesu anatuambia kwamba Baba yake ni Baba yetu na kwamba Mungu wake ni Mungu wetu. Hii ina maana kwamba kila mwanadamu ni mtoto wa Mungu na anapendwa sana Naye. Kwa kuliita jina la Baba kwa ajili yetu, Yesu anatuonyesha jinsi tunavyopaswa kumwangalia. Hakuna mtoto anayeweza kusitawi na kufanikiwa akiwa na dhana kwamba wakati wowote baba yake angeweza kumuua kwa ajili ya makosa yake. Tena, wazo kama hilo ni upuuzi sana.

Hoja ya sura tatu za kwanza ni kutoa zana ya kwanza kwa sanduku letu la zana; kanuni ya kwanza ya kupata ukweli wa Baba yetu.

Upendo, ukaribu, huruma, furaha na utulivu ambao sisi sote tunatamani na tunapaswa kuwepo katika familia ni dirisha katika tabia ya Mungu. Ni kanuni ya msingi ya kumpata. Ni cheche inayowasha mwali wa upendo katika nafsi na kuivuta kifuani mwa Baba wa mianga.

Kwa watoto wengi, huruma, upendo na fadhili hazijaonyeshwa kwao. Uzoefu wao umekuwa tu wa kulaani, vurugu, kujilinda na chuki. Mtoto ambaye amepitia tukio hili anawezaje kuelewa upendo unaopaswa kuwepo kati ya wanafamilia?

Hata kama hakujakuwepo uzoefu, si kila mtoto alitamani kupendwa, kukumbatiwa na kushikiliwa kwenye matiti ya wazazi wao? Je, hakuna cheche ya kimungu katika nafsi ambayo inamulika kila mtu anayekuja ulimwenguni? Ingawa Shetani anatafuta kuponda matumaini ya watoto kupitia wazazi waovu, Roho wa Kristo angali anafika kwa kila mtoto, akiwaita kutafuta upendo ambao hautawaacha kamwe. Akimzungumzia Kristo, mtume Yohana alisema:

Yeye aliye nuru ya kweli, atiaye nuru kila mtu, alikuwa anakuja ulimwenguni. Yohana 1:9

Katika kila siku ya maisha yetu, Roho wa Mungu anatuita, akitualika katika ufalme Wake wa familia wa upendo na huruma. Tusipompinga Roho wa Mungu, tutaongozwa kufikiria maisha ya kidunia ya Yesu kama udhihirisho mkuu wa jinsi Mungu alivyo.

“Kwa maana hakuna mtu awezaye kuja Kwangu, asipovutwa na Baba aliyenipeleka;...” Yohana 6:44

Baba yetu wa mbinguni anatumvuta kumfikiria Mwana wake ambaye hutuandalia daraja la pekee kwa Baba.

Yesu alimwambia, Mimi ndimi njia, na kweli, na uzima, mtu hawezi kuja kwa Baba ila kwa njia ya mimi. Yohana 14:6

Yesu Kristo kama alivyofunuliwa katika Injili ndiye kipengele cha pili na muhimu sana katika kisanduku chetu cha kuondoa pazia

linaloficha uso wa Baba kutoka kwetu. Kipengele hiki tulikijadili katika sura ya tano.

“Nimekutukuza wewe duniani. Nimeimaliza kazi uliyonipa niifanye. ... Jina lako [tabia] nimewadhihirishia watu wale ulionipa kutoka katika ulimwengu. Walikuwa wako, ukanipa mimi, na wamelishika neno lako.” Yohana 17:4, 6 (NKJV)

Kwa kila mtoto ambaye alikataliwa, kuumizwa au kupondwa na wazazi au walezi wake, maneno haya yanatoa tumaini la thamani:

Na sauti kutoka mbinguni ikasema, Huyu ni Mwanangu mpendwa, anileteaye furaha kuu. Mathayo 3:17

... kwa sifa ya utukufu wa neema yake, ambayo kwa hiyo **alitukubali katika huyo Mpendwa**. Waefeso 1:6 (NKJV)

Miale ya nuru iliyotua juu ya Yesu katika umbo la njiwa inazungumza juu ya baraka za Baba na furaha katika Mwanawe. Huu ni udhihirisho wa hali ya juu zaidi wa kumwagwa kwa Roho Mtakatifu. Maneno yaliyonenwa na Baba hakika yamesemwa kwetu kama yalivyosemwa Kwake, kwa maana Yesu alisema kwamba Baba Yake pia ni Baba yetu na hivyo sisi pia tunapokea kumwagwa kwa Roho wa Baba tunapoamini maneno haya. Katika maneno haya tunaona utimilifu wa Zaburi inayosema:

Hata kama baba yangu na mama yangu wataniacha, BWANA ataniweka karibu. Zaburi 27:10

Katika utu wa Yesu, tunaona moja kwa moja kwenye uso wa Baba. Katika uponyaji wa Kristo wa wagonjwa, kuwajali maskini, na kuhubiri tumaini na upendo kwa wote, tunamwona Baba. Yesu alikabiliana na makosa kwa upendo na kwa upole alipokea lawama, mnyanyaso, na kifo mikononi mwa adui Zake. Katika haya yote alidhihirisha tabia ya Baba yake.

“Mmesikia sheria inayosema, ‘Mpende jirani yako’ na umchukie adui yako. Lakini mimi nasema, Wapendeni adui zenu, wabarikini wale wanaowalaani, watendeeni mema wale

wanaowachukia ninyi, waombeeni wanaowaudhi! Kwa njia hiyo, **utakuwa unafanya kama watoto wa kweli wa Baba yako aliye mbinguni**. Kwa maana yeye huwapa nuru yake ya jua waovu na wema, na huwanyeshea mvua wenye haki na wasio haki." Mathayo 5:43-45

Yesu hakuwahi kuua mtu yeyote, kwa hiyo akifunua ukweli wa tabia ya Baba Yake kama ilivyoandikwa katika Amri Kumi: "Usiue."

Katika nuru ya tabia ya Kristo tunacho chombo kikubwa zaidi cha kupenya maneno ya giza ya Agano la Kale na kuuona uso wa Baba yetu. (2 Kor 3:14).

Katika sura ya nne tuligundua zana ya tatu katika kisanduku chetu cha zana, ambayo inahusiana na somo dhahiri la kwa nini pazia liko hapo kwanza. Giza linalozingira tabia ya Baba yetu wa mbinguni linatokana moja kwa moja na uongo ambao jamii ya wanadamu ilipokea kutoka kwa Shetani. Adamu alipolitwaa tunda la mti huo, bila kujua alikumbatia giza lililotiririka kutoka moyoni mwa Shetani, na giza hili likawa gereza la Adamu likimzuia kupata njia yake kwa Baba.

Hakuna aliye na hekima kweli; **hakuna amtafutaye Mungu**. Wote wamekengeuka; wote wamekuwa bure. **Hakuna afanyaye mema, hata mmoja**. Warumi 3:11-12

Nia inayoongozwa na mwili ni **uadui** kwa Mungu; haitii sheria ya Mungu, wala haiwezi kufanya hivyo. Warumi 8:7 (NIV)

Uadui huu kwa Mungu ulifichwa ndani ya moyo wa Adamu. Hofu ya kifo ambayo Adamu alipatwa nayo baada ya anguko ilikuwa dhahirisho la tamaa yake ya kumuua Mwana wa Mungu bila kujua.¹³

Nao kama vile **Adamu** walihalifu agano, ndipo waliponitenda kwa hiana. Hosea 6:7 (YLT)

¹³ Tazama Sura ta 4 ya kitabu *At-one-ment*. Kinapatikana katika *fatheroflove.info* Kwa maelezo zaidi juu ya hili.

Baba yetu anajaribu kutufunulia kwa njia tofauti jinsi uadui huu ndani yetu unavyoingia, kama tutakavyogundua katika sura zinazofuata.

Kwa sababu akili zetu kwa asili zina chuki na Mungu, mbinu yetu ya msingi ya kumshirikisha ni kupindisha kila kitu Anachosema dhidi yake. Hii ndiyo sababu hatuwezi kusoma Agano la Kale kwa ukweli; tutalipindisha kila mara kwa uharibifu wetu isipokuwa tukiwa na Roho wa Kristo ndani yetu ili kuangaza Agano la Kale ili tuweze kulisoma bila utaji wa giza. Mtume Petro anagusia jambo hili hapa:

... akinena mambo haya katika barua zake zote [za Paulo]. Baadhi ya maelezo yake ni magumu kueleweka, na wale ambao ni wajinga na wasio imara wamegeuza barua zake kuwa na maana tofauti kabisa, kama wanavyofanya na sehemu nyingine za Maandiko. Na hii itasababisha uharibifu wao. 2 Petro 3:16

Ni muhimu kwetu kuelewa kwamba haiwezekani sisi kusoma Biblia bila kusaidiwa na Kristo. Kila tunapoisoma tutaangukia kuelewa vibaya kwa sababu njia zetu si njia za Mungu. Kukubali kanuni hii kutatuongoza kumsihi Mungu kwa unyenyekevu atufundishe ukweli.

Katika sura ya sita tulijaribu kanuni hii ya jinsi watu wanavyoelewa vibaya Biblia kwa urahisi kwa kujifunza maneno ya Yesu “Mungu wangu, Mungu Wangu, mbona umeniacha.” Mara tu tunapokubali maneno ya Kristo kwamba hakuzungumza chochote juu yake Mwenyewe bali tu kile ambacho Baba yake alimpa kusema (Yohana 12:49), basi tulifunua kwamba Yesu alikuwa akiwaita viongozi wa Kiyahudi akiwauliza kwa nini wamemwacha Baba yake. Maneno haya yaliyonenwa na Kristo ni mfano mkuu wa jinsi wanadamu wanavyopotosha Maandiko kwa urahisi kulingana na ufahamu wao.

Ni kawaida kwetu kufikiri kwamba Mungu atamwacha mwenye dhambi afe. Ukristo unafundisha kwamba Kristo alichukua nafasi yetu na kuteseka kwa adhabu ambayo tulistahili. Kwa hiyo, Kristo anawakilisha ufahamu wetu wa kile ambacho Mungu huwafanyia wenye dhambi ambao Yeye huwaacha.

Uwezo wa kusoma maneno ya Kristo kwa njia mbili tofauti kabisa ulianzisha kwetu somo linalopatikana katika sura ya saba na ya nane. Katika uso wa Kristo tunatazama kwenye kioo kinachoakisi uso wa Mungu kikamilifu. Pale ambapo hatutazami uso wa Kristo, usomaji wetu wa Biblia utaakisi tu uso wetu wa asili. Vioo viwili vimeelezewa katika vifungu hivi viwili:

Lakini sisi sote, **kwa uso usiotiwa utaji, tukiurudisha utukufu wa Bwana** kama katika kioo, tunabadilishwa tufanane na mfano uo huo toka utukufu hata utukufu, kama vile kwa uweza wa Roho wa Bwana. 2 Wakorintho 3:18 (NKJV)

Maana mtu akiwa ni msikiaji wa neno wala si mtendaji, huyo ni **kama mtu anayejitazama uso wake wa asili katika kioo**; Yakobo 1:23 (NKJV)

Vioo hivi viwili vinatupa zana ya nne katika kisanduku chetu cha kuondoa pazia la giza. Kisha tulijaribu kanuni hii katika sura ya tisa kuhusu hadithi ya gharika. Tulitumia kanuni ya kuangalia moja kwa moja maandiko kama Mwanzo 6:7 ambapo Mungu alisema angeharibu dunia nzima. Kumkubali Mungu kungeharibu dunia nzima na kila kiumbe hai kinapingana na kile Yesu alichofunua alipokuwa hapa duniani. Kuangalia katika kioo cha uso wa Kristo kunatuhimiza kuhoji usomaji wetu wa mwanzo wa Mwanzo 6:7. Wakati wowote ambapo Mungu anaonekana hatendi kama Yesu kama inavyofunuliwa katika Injili, tunaweza kuwa na hakika kwamba tunajitazama kwenye kioo.

Tulipoendelea kujifunza, tuligundua ukweli ambao Mungu alizungumza na Kaini: kwamba dhambi inailaani dunia na kwamba laana hii ingemrudia mwenye dhambi. Kwa sababu ya ukweli kwamba mawazo ya wanadamu yalikuwa maovu tu sikuzote, yaliipotosha dunia kiasi kwamba hatimaye dunia ikaporomoka chini ya uzito wa dhambi ya mwanadamu. Kwa hiyo, tunaona kwamba dhambi ya mwanadamu inaharibu dunia na kusababisha gharika, moto, matetemeko ya ardhi na dhoruba. Hapa tunapata chombo chetu cha tano. Hii ndiyo sababu Mungu alisema “Nitawaangamiza pamoja

na dunia,” ambayo inaeleweka kwa usahihi ina maana kwamba Mungu hangezuia dunia isiwaangamize wanadamu wote isipokuwa wale wanaoingia kwenye safina.

Uhakika wa kwamba karibu watu wote wanaosoma Biblia wanaamini kwamba Mungu aliharibu ulimwengu kibinafsi kwa gharika, ikijumuisha watu wote isipokuwa Nuhu na familia yake, unaonyesha kwamba karibu hakuna mtu anayetazama uso wa Yesu ili kuondoa utaji unaoning’inia juu ya hadithi hii. Bila kujua, wanadamu husahau maneno ya Yesu kwamba hakuna awezaye kuja kwa Baba isipokuwa kupitia ufunuo uliotolewa katika maisha ya kidunia ya Yesu. Wanashindwa kuruhusu ufunuo huu upatanishe hadithi zinazoonekana kuashiria Mungu mkatili ambaye yeye binafsi hutoa adhabu.

Ikiunganishwa na chombo hiki cha tano ni chombo cha sita ambacho tulijadili kuhusu uharibifu wa Sodoma. Malaika wanaotumwa kuzuilia pepo za ugomvi zinazotokezwa na dhambi ya wanadamu hatimaye wanaamriwa waondoke mahali walipolinda kwa sababu ya azimio la kibinadamu la kumpinga Mungu. Kuwepo kwa malaika huzuia athari mbaya za wanadamu duniani, lakini malaika watakapoondoka mwishowe madhara ya dhambi yataruhusu dunia kutapika wakaaji wake.

Hii inatuleta kwenye chombo cha saba katika kisanduku chetu cha zana, ambacho ni nyongeza ya zana ya tatu kuhusu upotovu na giza ndani ya wanadamu. Chombo cha saba kinafichua kutokuwa na uwezo wa watu kuwajibika kwa matendo yao. Katika sura ya kumi tulichunguza tabia ya mwanadamu ya Kuelekezea, ambayo katika hali yake hasi ni njia ya wakala wa mwanadamu kuelekezea mambo ambayo ndani yake ni mabaya kwa Mungu.

Neno la Mungu lina uwezo wa kupambanua mawazo na makusudi ya moyo, (Ebr 4:12), kwa hiyo lina uwezo wa kutambua tabia ya mwanadamu ya Kuelekezea. Inafanya hivyo kwa kufichua Uelekezeaji kupitia jinsi Vioo Viwili vinavyofanya kazi kuokoa roho. Tulitoa hadithi ya jinsi Mungu alivyoshughulika na Adamu baada ya

kuanguka kwake ambapo Mungu alisema, "mtu amekuwa kama mmoja wetu akijua mema na mabaya," kama mfano wa jinsi Mungu anavyotumia kioo ili kusababisha dhambi ya mwanadamu kukuzwa hadi ionekane wazi. Ndipo watu wanapotazama katika kioo cha maisha ya Kristo, tofauti inaonekana mara moja na wakati wa kuhesabu unawadia. Roho wa Mungu huihakikishia nafsi ya haki katika nafsi ya Kristo na nafsi inajisalimisha kwa neema ya Mungu, bila matendo, na hivyo inakuwa yenye haki kwa imani.

Tunahitaji kushughulikia jinsi mchakato huu ulivyofanya kazi katika Agano la Kale, kwani watu katika enzi hii hawakuwa na maisha ya kidunia ya Yesu yaliyodhihirishwa kwao. Iliwabidi kumtegemea Roho wa Kristo aliyekuwa ndani yao, (1 Pet 1:11), (pia inafananishwa na kanuni ya uzao wa mwanamke, Mwa 3:15) ili kuwaongoza kwenye neema. Lakini tutarudi kwenye hili baadaye.

Kanuni ya Uelekezeaji pia inaweza kueleweka kama kanuni ya kufadhili. Hili limeeleweka na wasomi wengi wa Biblia. Kanuni hii inasema kwamba Mungu huchukua jukumu kwa kile anachoruhusu. Kwa maneno mengine, kile kinachosema kwamba Mungu anachukua hatua kwa kweli ni Mungu kuruhusu wanadamu kupata matokeo ya uchaguzi wao wenyewe. Msomi mmoja wa Biblia alieleza hivi:

"Katika lugha ya Uelekezeaji, matokeo ya asili wakati mwingine yanasemwa kana kwamba yalikuwa maagizo ya awali na yasiyoweza kubatilishwa. Kinachotokea tu kwa idhini ya Mwenyezi, katika mwendo wa kawaida wa Maongozi yake, kinaelezwa kana kwamba kilitukia kwa uingiliaji kati maalum na usiozuilika wa mkono wake. Hivyo, waandikaji watakatifu wanapomwakilisha Mungu kuwa "amepofusha macho ya watu wasipate kuona, na kuifanya mioyo yao kuwa migumu ili wasielewe; maana yao kwa ujumla ni kwamba yeye haingilii kwa nguvu kuzuia yale maovu ambayo ni matunda ya asili ya upumbavu wetu wenyewe, upotovu, na kutokutubu." (John Goodge Foyster, Sermons, 1826)

Kizuizi cha kueleza mambo kwa njia hii ni kwamba haishughulikii uhalisia wa msingi kwamba wanadamu wanaelekeza mambo haya kwa Mungu na kumfanya Yeye kuwajibika kwa matendo yao. Kwa kusema kwamba Mungu “hupofusha macho” na “huifanya migumu mioyo,” anaeleza waziwazi tabia ya kibinadamu ya kumlaumu Mungu kwa ajili ya watenda-dhambi wanaojidanganya.

Chombo cha nane ni jinsi Vioo Viwili vinavyoonyeshwa katika mawazo ya Agano la Kale na Agano Jipya, ambazo ni njia mbili tofauti ambazo mwanadamu na Mungu huhusiana. Agano la Kale ni huduma ya kifo ili kutufunulia kikamilifu katika kioo chetu cha asili kiwango cha kweli cha upotovu wetu. Paulo anaeleza kazi hii kuwa ya utukufu (2Kor 3:9), lakini ni utukufu zaidi jinsi gani huduma ya Roho inayojaa kwetu sisi tunapotazama katika kioo cha Kristo ambaye ni mfano wa Mungu asiyeonekana.

Hii inatuleta kwenye kilele cha kitabu hiki, ambacho ndicho nimekiita Kanuni ya Kioo. Ni matumizi ya Vioo hivi viwili vilivyoelezewa katika Biblia kumrudisha mtu katika kifua cha Baba na kutoka katika ulimwengu wa giza la mwanadamu na kutoelewa tabia yake ya thamani. Vioo hivi viwili kama ilivyofunuliwa katika Maagano Mawili ndivyo vilivyonipa mlango wa kuinua pazia lililofunika akili yangu ninaposoma Agano la Kale.

Tunaposoma hadithi zote za Agano la Kale, huduma ya kifo inafunua mawazo ya ndani ambayo sote tunayo katika kile tunachohusisha na Mungu. Sisi sote tumekusudiwa, kwa asili yetu iliyopotoka, kuelewa kwamba Mungu aliangamiza ulimwengu, akifuta mamilioni yasiyohesabika ya nafsi katika gharika. Lakini Mungu anajua jinsi tulivyo na jinsi tunavyofikiri, na ana njia ya kuturuhusu kwa upole tuone uovu wetu hadi kufikia hatua ya kujikatisha tamaa, huku akitutia moyo tuje kwa Mwanawe kama jibu la thamani kwa tatizo tulilo nalo. Ni kupitia Yeye ndipo tunaweza kuuona uso wa Mungu.

Ni mchakato nyeti, kwa kuwa watu wengi ulimwenguni hawakubaliani na utambuzi, wakichagua badala yake kuendelea kuelekeza upotovu wao kwa wengine na kwa Mungu - huu ni ugumu

wa kutisha wa moyo wa mwanadamu. Ni hapa tunastaajabia uhalisi wa maneno ya Kristo ambayo ni njia nyembamba iendayo uzima wa milele na ni wachache watakaoipata. (Mt 7:14). Pengo kati ya Vioo Viwili hatua moja ndogo kwa mtu binafsi, hata hivyo inathibitika kuwa kubwa sana kwa watu walio wengi.

Kwa hivyo ninawasilisha kwenu muhtasari wa mambo manane katika kisanduku chetu cha zana kabla ya kuhamia ya tisa, ambayo ndiyo kanuni tukufu na ya kuvutia zaidi kuliko zote na ambayo kwayo tunawiwa kila kitu.

Zana	Ushahidi wa Biblia
1. Huruma ya Mungu kama inavyofunuliwa katika mahusiano ya kifamilia.	Mit 17:6; 30:19; Mt 3:17; Efe 5:22-24; Yer 9:23-24; Efe 1:6
2. Ufunuo kamili wa tabia ya Baba katika maisha ya Yesu Kristo kama ilivyofunuliwa duniani na kuandikwa katika Injili nne za Agano Jipya.	Yohana 5:19,30,43; 14:6,9; 17:4,6; Ebr 1:3-4; Kol 1:15; 2 Kor 3:14
3. Uadui wa moyo wa mwanadamu dhidi ya Mungu unaosababisha upotoshaji wa makusudi wa tabia yake.	Rum 3:10-18; Rum 8:7; Isa 55:8-9
4. Vioo Viwili. Kristo kama kioo cha tabia ya Baba dhidi ya kioo chetu tunapotafuta kumwangalia Mungu moja kwa moja nje ya Kristo	2 Kor 3:18; Yakobo 1:23
5. Hali ya dhambi ya mwanadamu unailaani dunia na kusababisha dunia kuwatapika wakaaji wake.	Mwa 4:13; Mambo ya Walawi 18:25; Isa 24:4-6

6. Ulinzi wa Malaika.	Zab 34:7; Ebr 1:14; Ayubu 1:10
7. Tabia ya kibinadamu ya kuelekezea uovu ulio ndani yao kwa wengine na hasa kwa Mungu.	Zab 50:21
8. Matumizi ya Vioo Viwili ndani ya Maagano Mawili yanayoitwa huduma ya kifo na huduma ya haki.	2 Kor 3:7-18

Zana ya tisa tuliyoeleza katika sura ya 14 katika hadithi ya Sodoma. Kitabu cha ufunuo kilizungumza juu ya Kristo kusulubiwa kiroho huko Sodoma. Tuligundua kwamba Kristo anampa uzima kila mtu anayekuja ulimwenguni; Yeye binafsi huhisi huzuni na maumivu yote ambayo mtu anahisi. Tulijifunza katika Isaya 63:9 kwamba Kristo anateswa katika dhiki zetu zote na hakika amebeba huzuni zetu na kubeba masikitiko yetu. (Isa 53:4). Tafsiri halisi ya Kiebrania hufanya kiungo hiki nasi kuwa thabiti zaidi:

Hakika ameyachukua magonjwa yetu, na maumivu yetu ameyachukua... Isaya 53:4 (YLT)

Ili kumpa kila mmoja wetu nafasi ya kutambua jinsi tulivyo wadhambi, Kristo analazimika kubeba Msalaba wake na kuvumilia kila dhambi tunayomtenda Mungu na wengine. Kristo anafanywa kushuhudia kila tendo la upotovu na hii inamsababishia Kristo mateso makubwa kwa sababu Yeye ni mnyenyekevu na mpole moyoni.

Tukitulia kwa muda kufikiria mabilioni ya roho zinazoishi katika ulimwengu huu na jinsi mateso mengi yanavyoendelea, basi tunaweza kuanza kufahamu kwa ufinyu kiasi gani Kristo anateseka. Kristo anasulubishwa upya kila siku (Ebr 6:6) katika dhambi ambazo watu hutenda. Kufikiria ni kiasi gani cha kujinyima ambacho Yesu

anapaswa kuvumilia kwa ajili yetu kunapaswa kutufanya tulie kwa mshangao kwa upendo huo usio na ubinafsi unaoonyeshwa kwetu.

Lakini hata iweje, Yesu hatatutupa kamwe. Hatatuacha wala hatatutelekeza; Yuko pamoja nasi hata ukamilifu wa dunia. Lakini kufanya hivi lazima ateseke kila siku dhambi ya wanadamu wote.

Ili kuepuka uhalisia wa Msalaba huu, Msalaba unaofunua kwamba Kristo alichinjwa tangu kuwekwa msingi wa ulimwengu, jamii ya wanadamu inaelekezea maafa yanayowaangukia kwa Mungu. Kama tulivyoona katika hadithi ya Sodoma, kwa kawaida tunafikiri kwamba Mungu aliwaangamiza wakazi wa mji huu kwa mkono wake mwenyewe. Tunafanya hivyo ili kuepuka kuona jinsi Mungu na Mwana wake wanavyoteseke kwa kupoteza nafsi moja ya kibinadamu.

Inachukuliwa kuwa muhimu kwa watu wenye dhambi kuamini kwamba Mungu aliwachoma watu wa Sodoma hadi kuwa majivu ili kuficha uzuri wa mateso ya Kristo, ambaye alisulubiwa kiroho huko Sodoma. Hii ndiyo sababu watu wanahitaji utaji katika kusoma hadithi za jeuri za Agano la Kale, kwa sababu historia hii inaposemwa katika mazingira yake halisi tunamwona Kristo na Yeye tu amesulubiwa. (1Kor 2:2).

Mpendwa msomaji, ninakusihi umruhusu Roho wa Yesu alete nuru hii akilini mwako. Hebu Msalaba wa kweli wa Kristo uje kwako na uone uzuri usioweza kutamkwa wa tabia ya Mungu kama inavyofunuliwa katika Kristo. Kwa kuutazama ukweli huu tutabadilishwa kuwa sura ile ile, hata kwa Roho wa Bwana. (2 Kor 3:18).

Kwa hivyo, acheni tufanye muhtasari wa zana tisa ambazo tumezingatia kwa maneno machache.

1. Familia
2. Tabia ya Injili
3. Uadui

4. Vioo viwili
5. Laana ya Dunia
6. Ulinzi wa malaika
7. Uelekezeaji
8. Mfumo wa Magano Mawili
9. Msalaba wa Kweli

Hizi ni zana au kanuni ambazo tutazifikia tunapozingatia hadithi ya Agano la Kale ambayo inaonekana kuwasilisha Mungu kuwa mkali na mharibifu.

Inachukua muda kujifunza kutumia zana hizi na kuona ni zipi zinazotumika kwa hadithi zipi. Kila moja ya zana hizi ni kanuni ambayo imetolewa mara kwa mara katika Maandiko. Ili kutumia mlinganisho mwingine, zana hizi ni kama vifaa kwenye ndege. Mungu anapoonekana kuwa tofauti na Yesu, ni kama kuruka juu ya mawingu na kupatwa na mkanganyiko wa nafasi: ni jambo la kawaida kuamini hisia zetu ili kutusuluhisha, lakini rubani aliyezoezwa anajua kwamba kwenda kwa maoni yake mwenyewe ni hatari zaidi kuliko kuamini vyombo vyake vitamsaidia.

Tunataka kuangalia hadithi kadhaa huku tukitumia zana/kanuni hizi hadi iwe rahisi kuona jinsi zinavyofanya kazi.

Sasa tugeukie kisa cha agizo la Mungu kwa Ibrahimu kumtoa mwanawe kuwa dhabihu.

SURA YA 17

IBRAHIMU NA ISAKA

Mlima Moria ni kilele cha pili kwa urefu katika kutafuta kilele cha Golgotha. Kupanda hadi urefu huu bila kusaidiwa na zana katika kisanduku chetu cha zana kutasababisha kukosa hewa. Ni vigumu kuepuka ukweli kwamba sisi, kama wasomaji wa hadithi, tunajaribiwa imani yetu tunapona imani ya Ibrahimu iliyojaribiwa na Mungu katika kitabu cha Mwanzo.

Katika muktadha huu basi, tunaweza kusikia pumzi ya Ibrahimu katika utulivu wa asubuhi na mapema akipanda mlimani pamoja na mwanawe asiye na mashaka ambaye anabeba kuni kwa ajili ya dhabihu yake mwenyewe. Tunautazama uso wa Ibrahimu kwa mshangao na tunaona mzozo ukiendelea akilini mwake. Amepitia mengi sana kuwa na Isaka, mrithi wa ahadi, lakini sasa ilikuwa imefika kwenye mtihani huu mbaya sana. Kanuni ya Familia ya upendo mwororo kwa ajili ya Isaka inapinga amri ya Mungu ya kumtoa mwanawe mpendwa kuwa dhabihu.

Mgongano kati ya wajibu na rehema ulianza miaka 3500 baadaye wakati mwanamatengenezo mkuu Martin Luther alipojadili hadithi hiyo na mke wake. Ilikuwa zamu yao kupanda kilele hiki pamoja na Ibrahimu na mwanawe. Akimsikiliza mume wake asiye na ujasiri akisimulia hadithi hiyo, Katie Luther, akiwa na huruma nyingi kama mama, alisema hivi kwa ghafula: “Siamini! Mungu hangemtendea

Mwanawe hivyo!” Akitikiswa lakini hakukatishwa tamaa na kilio cha mke wake, Luther alijibu, “Lakini Katie, Alimtendea.”

Muda fulani baadaye, Mungu alijaribu imani ya Abrahamu. “Abrahamu!” Mungu aliita. “Ndiyo,” akajibu. Mimi hapa.” Mchukue mwanao, mwanao wa pekee, Isaka, umpendaye sana, ukaende zako mpaka nchi ya Moria, ukamtoe sadaka ya kuteketezwa juu ya mlima mmojawapo nitakaokuonyesha. Mwanzo 22:1-2

Ukweli kwamba Abraham alificha mpango mzima kutoka kwa mke wake unaonyesha hofu kwamba Sarah angejibu kama vile Katie Luther alivyofanya. Katie Luther anaonekana kukubaliana zaidi na kanuni ya upole na huruma ya familia, hata hivyo hatupaswi kujaribu kulikwepa neno la Mungu.

Ikiwa tutachukua zana ya Injili ya kutazama uso wa Yesu, hatuoni ushahidi kwamba Yesu alimtoa mtu yeyote kuwa dhabihu hata kidogo. Kwa kuchukua uongozi huu, tunaunganisha Maandiko tukitafuta kauli zinazofunua zaidi kuhusu mawazo ya Mungu juu ya dhabihu.

Hupendezwi na dhabihu au matoleo. Sasa kwa kuwa umenifanya nisikilize, hatimaye ninaelewa—Huhitaji dhabihu za kuteketezwa au dhabihu za dhambi.”—Zaburi 40:6

Ikiwa Baba yetu wa mbinguni hataki dhabihu, basi kwa nini inaonekana alimtaka Ibrahimu amtoe dhabihu mwanawe? Pia, hii ina maana gani kwa mahitaji yote ya dhabihu aliyopewa Musa kwa ajili ya Israeli? Je, Mungu hakuwataka Israeli wafanye mambo haya yote?

“Kwa maana sikusema na baba zenu, wala sikuwaamuru siku ile nilipowatoa katika nchi ya Misri, katika habari ya sadaka za kuteketezwa, wala dhabihu; lakini hili ndilo nililowaamuru, nikisema, Sikilizeni sauti yangu, nami nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu; mkaende katika njia zote nilizowaamuru ninyi, mpate kufanikiwa.”—Yeremia 7:22-23 (NKJV)

Je, tunapatanishaje mzozo huu unaoonekana kati ya Mungu akimwambia Musa ni dhabihu na matoleo yapi yalihitajika, huku Yeye akisema hakutaka haya yote? Tunapaswa kupata maana ya yote. Mwenyezi Mungu pia alisema katika Taurati:

“Usimruhusu yeyote katika watoto wako kutolewa dhabihu kwa Moleki, kwa maana hupaswi kuliaibisha jina la Mungu wako; mimi ndimi BWANA.” Mambo ya Walawi 18:21

Mungu anawaambia Israeli waziwazi kutotoa watoto wao kama dhabihu kwa Moleki kwa sababu inaleta aibu kwa jina la Mungu. Neno la Kiebrania kwa ajili ya jina linajumuisha maana ya tabia. Je, inawezaje kuwa aibu kwa tabia ya Mungu kutoa watoto kama dhabihu kwa Moleki, lakini isiwe aibu kwa Mungu kumtaka Ibrahimu amtote mwanawe kama dhabihu Kwake Mwenyewe?

Katazo ambalo Mungu aliweka la kutoa watoto kuwa dhabihu kwa Moleki linaonyesha kwamba dhabihu ya watoto ilikuwa sehemu ya mazoea ya kidini ya dini za kipagani zilizowazunguka ambazo zilikuwa na uvutano juu ya Waisraeli. Dini hizi zinaonyesha tamaa ya kimwili ya kuridhisha mungu kupitia zawadi ya gharama kubwa - na hakuna iliyo ghali zaidi kuliko mtoto wa mtu mwenyewe, kwa hivyo hakuna kitu kinachoweza kuwa na nguvu zaidi ya kutuliza.

Baada ya Adamu kufanya dhambi, alikuwa tayari kumlaumu mke wake kwa matendo yake na kuhamishia uwajibikaji kwake. Sadaka ya mtoto ni nyongeza ya kanuni hii ya kuhamishia wajibu kwa mtu mwingine kama upatanisho wa dhambi. Hii inatuleta kwenye zana ya Uadui. Moyo wa asili wa mwanadamu, katika chuki yake kwa Mungu, uko tayari kushuka hadi kiwango cha kuwatoa watoto wake wenyewe na kudai kwamba Mungu anatamani hivyo. Hii inaleta aibu kwa jina la tabia ya Mungu.

Je, tumtolee maelfu ya kondoo waume na mito elfu kumi ya mafuta? **Je, tuwatoe dhabihu wazaliwa wetu wa kwanza ili kulipia dhambi zetu? La, enyi watu, BWANA amewaambia yaliyo mema, na hili ndilo analotaka kwenu: kutenda haki,**

kupenda rehema, na kwenda kwa unyenyekevu na Mungu wako.
Mika 6:7-8

Mungu anaonyesha wazi kwamba kutoa watoto kama dhabihu kamwe hakuwezi kulipia dhambi zako. Kwa kweli, Baba yetu mpendwa anatuambia kwamba wazo kama hilo halikuingia akilini Mwake:

Wamemjengea Baali mahali pa kuabudia miungu, na huko wanawateketeza wana wao kuwa dhabihu kwa Baali; mimi sijaamuru neno la kuchukiza namna hii, wala halikuingia moyoni mwangu kuamuru jambo kama hilo.” —Yeremia 19:5

Ikiwa Mungu hakuwahi kuamuru dhabihu ya watoto, basi tunaweza kusema kwamba kuna kioo kinachofanya kazi katika amri ya Mungu kwa Ibrahimu. Je, inawezekana kwamba Ibrahimu anasikia kile anachofikiri Mungu anataka kulingana na ufahamu wake mwenyewe na malezi yake? Kama vile ambavyo Yesu hakutoa kamwe dhabihu ya mtoto, basi ingewezekanaje kwamba Mungu angewahi kufanya hivyo? Kama Yeye Mwenyewe alivyosema, wazo kama hilo halikuingia akilini Mwake. Je, inawezekana kwamba zana yetu ya tano ya Uelekezeaji inafanya kazi tunaposoma amri ya Mungu kwa Ibrahimu?

Abrahamu alikuja kutoka Uru ya Wakaldayo. Hii ilikuwa nchi ya Babeli na dhabihu ya watoto ilikuwa sehemu muhimu ya dini yake. Ili Baba yetu wa mbinguni aondoe kanuni hii ya kina kutoka kwa Ibrahimu, ilimbidi aidhihirishe wazi kupitia zana yetu ya nane, kwa kutumia huduma ya kifo.

Kwa kuzingatia zana ambazo tumetumia hadi sasa, inakuwa dhahiri kwamba kanuni ya dhabihu ya watoto inatoka kwenye moyo mpotovu wa mwanadamu - na Baba yetu wa thamani anataka kumkomboa Ibrahimu kutoka kwayo.

Lugha anayozungumza Mungu ni sawa kabisa na ile iliyotokea wakati Kristo alipozungumza kutoka Msalabani: “Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?

Kwa hiyo, katika kesi hii, Mungu alimwambia Ibrahimu amchukue mwanawe wa pekee na afanye nini hasa?

Fikiria kishazi “mtoe sadaka ya kuteketezwa,” katika Mwanzo 22:2. Neno mtoe lina maana zifuatazo katika *Kamusi ya Brown, Driver na Briggs*:

Kuleta, kusababisha **kupanda juu au kukwea**, kusababisha kwenda juu, kuleta, kuleta dhidi, kuchukua, kuleta, kuvuta juu, kufundisha, kusababisha kupanda, kuamsha, kuchochea (kiakili), kutoa, kuleta (zawadi), kuinua, kusababisha kupaa, kutoa - Hiph'il aina ya H5927.

Katika muktadha huu tunaona jinsi Tafsiri ya Young's Literal Translation inavyotafsiri neno hili:

Akasema, Umchukue, nakuomba, mwanao, mwanao wa pekee, uliyempenda, Isaka, ukaende zako mpaka nchi ya Moria, **ukampandishe huko** kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa juu ya mlima mmojawapo wa mlima ninenao nawe. Mwanzo 22:2 (YLT)

Walipokuwa wakienda kupanda Mlima Moria, neno kupanda ni chaguo la asili kwa safari hiyo. Neno la sadaka ya kuteketezwa, H5930, lina maana mbili. Ya kwanza ni *sadaka ya kuteketezwa* na ya pili ni kupanda, ngazi au kwenda juu. The Strong's Concordance inaitafsiri hivi:

H5930: Kishirikishi amilifu cha kike (Feminine) cha H5927; hatua au (kwa pamoja ngazi, kama kupanda); kwa kawaida dhabihu ya kuteketezwa (kama kupanda moshi): - kupandisha, sadaka ya kuteketezwa (dhabihu), kwenda juu. Tazama pia H5766.

Tazama jinsi neno la ‘sadaka ya kuteketezwa’ linavyotafsiriwa katika mstari huu:

Tena *palikuwa* na madaraja saba ya **kuliendea**, na matao yake yalikuwa mbele yake; nalo lilikuwa na mitende, mmoja upande huu, na mwingine upande huu, juu ya miimo yake.” — Ezeieli 40:26

Uwezo wa kutafsiri neno hili kwa njia tofauti umewafanya wafasiri kuelewa mambo mbalimbali ambayo Malkia wa Sheba aliona katika nyumba ya Sulemani.

Na chakula cha meza yake, na kuketi kwa watumishi wake, na kuhudhuria kwa wahudumu wake, na mavazi yao, na wanyweshaji wake, na mahali pa kupandia kwake pa kwenda nyumbani kwa Bwana; hapakuwa na roho tena ndani yake. 1Wafalme 10:5 (KJV)

... na chakula cha mezani pake, na kuketi kwa maofisa wake, na watumishi waliovaa mavazi yao, na wanyweshaji wake, na **sadaka za kuteketezwa** alizotoa katika hekalu la BWANA, alizidiwa sana. 1Wafalme 10:5 (NIV)

Kwa hiyo, kile ambacho Mungu alizungumza na Ibrahimu kinaweza kutafsiriwa hivi:

Kisha akasema, Mchukue sasa mwanao, mwana wako wa pekee, umpendaye, Isaka, ukaende zako mpaka nchi ya Moria, **ukakwee** huko na **kupanda juu** ya mlima mmojawapo nitakaokuambia. Mwanzo 22:2 (NKJV)

Mungu alijua lugha inaweza kueleweka kwa njia mbili. Alijua kwamba Ibrahimu angeelewa kifungu kulingana na ufahamu wake mwenyewe wa tabia ya Mungu. Kwa kawaida, watafsiri wanaielewa jinsi Ibrahimu alivyoielewa, kama sadaka ya kuteketezwa, kwa sababu ya kile Ibrahimu alichofanya.

Ibrahimu alikuwa amekuza hamu kwa muda mrefu kwa Ishmaeli kuwa mwana wa kurithi ahadi ambazo Mungu alimpa Ibrahimu. Mungu alimpenda Ishmaeli, lakini Abrahamu alionyesha ukosefu wa imani katika kuingia kwa Hajiri ili kuzaa mtoto nje ya uhusiano wa ndoa na Sara.

Abrahamu alipolazimika kumfukuza Hajiri na mwana wake mpendwa Ishmaeli, jambo hilo lilimchoma sana. Alitambua kwamba matendo yake mwenyewe yalikuwa yamesababisha maumivu haya

yote na kwamba mtoto wake mpendwa Ishmaeli alipaswa kutengwa naye kama matokeo.

Kina cha huzuni yake kilijaribu imani yake kwamba Mungu bado angembariki na taifa kubwa kupitia Isaka. Hilo, pamoja na makosa yake mbalimbali kwa miaka mingi, kama vile kusema uwongo kwamba Sara hakuwa mke wake, vilimfanya asiwe na uhakika asilimia mia moja kama alikuwa sawa na Mungu- na kwa hiyo ndani yake kulikuwa na wazo kwamba labda Mungu angehitaji aina fulani ya kutuliza. Katika muktadha huu, maneno ya Mungu yalijitokeza ndani ya Ibrahimu mbegu iliyobaki ya upagani ambayo bado imezikwa ndani kabisa ya nafsi yake, bila kujua kwake.

Ibrahimu alijua amri ya Mungu ya kutoua. Hii ingelea mgongano ndani yake kati ya kile alichoelewa kutoka kwenye sheria na mapokeo ya kurithi ya wanadamu ambayo yalisema Mungu anahitaji kutulizwa kwa dhabihu.

Kwa kushangaza, ingawa alikuwa akifanya kazi chini ya ufahamu usio sahihi, Abrahamu aliamini kwamba Mungu angeweza kumfufua mwana wake kutoka kwa wafu tena. (Ebr 11:19). Ushindi huu wa imani ulimsaidia Ibrahimu kumtumaini Mungu kabisa, hata kufa.

Na Ibrahimu akaokota kisu ili amchinje mwanawe kama dhabihu. Mara malaika wa BWANA akamwita kutoka mbinguni, akasema, "Ibrahimu! Ibrahimu!"

"Ndiyo," Abrahamu akajibu. "Mimi hapa!"

"Usinyooshe mkono juu ya kijana!" malaika alisema. "Usimdhuru kwa lolote, kwa maana sasa najua ya kuwa unamcha Mungu kweli kweli, wala hukunizuilia mimi hata mwanao, mwanao wa pekee." Mwanzo 22:10-12

Ushahidi kwamba Mungu hakutaka Ibrahimu amue mwanawe unadhihirishwa wazi katika amri ya kutomuua. Ikiwa Mungu alitaka Ibrahimu amwue mwanawe, angeweza kumfufua Isaka kutoka kwa wafu kwa urahisi. Ingekuwa udanganyifu wa kikatili ikiwa Mungu alikuwa akimjaribu Ibrahimu kwa kumfanya amini kwamba alitaka

Isaka atolewe dhabihu wakati kwa kweli hakufanya hivyo. Mungu si mwanadamu hata aseme uongo. Mungu hawajaribu watoto Wake kwa kuwaongoza kuamini kitu cha uongo na kisha kusema, "Umefaulu mtihani. Umefanya vizuri!"

Akitumia zana ya huruma ya Familia, Mungu kwa hakika alitaka Ibrahimu aje mlimani pamoja na mwanawe wa thamani na kumwabudu na kufanya ushirika pamoja Naye. Hii inapatana na tabia ya Mungu kama ilivyofunuliwa katika Kristo.

Uelewa huu wa hadithi ya Ibrahimu na Isaka ni muhimu kufahamu maana ya Msalaba. Ibrahimu alimtoa mwanawe chini ya kutoelewa uadui uliokuwa umejificha ndani yake mwenyewe. Kutolewa kwa Mwana wa Mungu Msalabani kulikuja tu kwa sababu ya kutokujua uadui unaokaa ndani ya roho za wanaume na wanawake. Msalaba ndiyo huduma kuu ya kifo tunapotazama kwenye kioo cha mwanadamu wa asili. Tunapotazama kwenye kioo cha Agano Jipya tunaona upendo usio na kifani wa Baba akiwa tayari kumtoa Mwanawe kwa maoni yetu ya dhabihu na upatanisho.

Sadaka ya Isaka ndiyo ambayo Ibrahimu alifikiri Mungu alitaka. Msalaba ambao Yesu alikufa juu yake ndio wale wanaoamini katika Biblia wanafikiri Mungu alitaka. Yote mawili ni mawazo yasiyo sahihi yanayotokana na fikra za binadamu.

Kwa kuwa tayari kumtoa mwana wake, Abrahamu aliimarishwa katika imani na kuwezesha kutembea karibu na Mungu. Vivyo hivyo, kukubali kifo cha Yesu kulingana na imani kwamba Mungu alihitaji hivyo ili haki itendeke huimarisha imani ya mwamini na kuwaleta katika uhusiano wa karibu zaidi na Mungu. Lakini katika hali zote mbili, mawazo na hamu ya Mungu hayajawakilishwa. Hii ni kwa sababu tu mawazo ya Mungu si mawazo yetu.

Katika kutumia zana katika kisanduku chetu cha zana, pazia juu ya hadithi hii huondolewa na tunaona ufunuo mzuri kama huu wa tabia ya Baba. Pia, tunaona kwa uwazi zaidi jinsi upotovu wa kibinadamu unavyokuwa katika kufikiri kwamba Baba yetu mpendwa anatamani damu na kifo kwa ajili ya dhambi. Haya ni mashtaka ya kikatili dhidi

Yake na husababisha giza linalozunguka mioyo ya wanadamu kubaki kwa ukaidi.

Tunaposhuka kutoka Mlima Moria, naomba kuwe na shukrani nyingi na furaha mioyoni mwetu. Baba yetu hakutaka Ibrahimu amuue mwanawe, bali alitaka kumweka huru Ibrahimu kutokana na kuamini mambo kama hayo ili kumleta Ibrahimu karibu na kifua chake.

Ninaona kuwa ni muhimu sana kwamba baada ya hadithi hii, hakuna tena kutajwa kwa Ibrahimu kutoa dhabihu. Hii haimaanishi kwamba aliacha kutoa, lakini chini ya uvuvio Maandiko yameandikwa kwa namna ambayo yanatutumia ujumbe kwamba kupitia mchakato wa kumtoa mwanawe, Mungu aliweza kusababisha dhabihu na sadaka kukoma. (Dan 9:27, KJV).

Tunapoelewa mchakato huu wa jinsi Mungu anavyotoa kwa uwazi zaidi mambo yaliyofichwa ndani ya mioyo yetu kwa huduma ya kifo ili tupate ujuzi wa kina zaidi wa Baba yetu, basi tunaweza kutumia hili kwa urahisi kwa kanuni ya tohara, ambayo ni sura yetu inayofuata.

Ili kumaliza sura hii, hebu tufanye muhtasari wa zana tulizotumia na jinsi zinavyotumika kwenye hadithi hii.

Zana	Matumizi
1. Familia	Abrahamu hakumwambia mke wake jambo ambalo alihisi kuchochewa kufanya. Mauaji ya mwanafamilia yanafanya kazi nje ya kanuni za huruma, wema na utunzaji. Lakini zaidi ya yote inatia shaka neno Baba kama linatumika kwa Mungu Mwenyewe.
2. Tabia ya Injili	Yesu hakuwahi kumtoa yeyote kuwa dhabihu alipokuwa duniani.
3. Uadui	Tafsiri ya Ibrahimu ya amri ya Mungu ilifunua uadui uliofichwa ndani ya Ibrahimu ambaye aliamini kwamba Mungu anataka dhabihu kwa ajili ya dhambi.

4. Vioo viwili	Amri ya Mungu inaweza kueleweka kwa njia mbili. Tunapomwona Mungu akimwamuru Ibrahimu kutoa dhabihu, tunatazama kwenye kioo ambacho kinafunua kile tunachofikiri juu ya Mungu lakini kwa kweli ni onyesho la sisi ni nani. Tunapojua Mungu ni kama Yesu tunaongozwa kuona kwamba Mungu alimwamuru Ibrahimu amchukue mwanawe wa thamani na aje kumwabudu Mungu milimani. Hiki ndicho kioo cha Agano Jipya na kinadhihirisha tabia ya Mungu.
5. Ua wa Malaika	Haitumiki kwenye hadithi hii.
6. Laana ya Dunia	Haitumiki kwenye hadithi hii.
7. Uelekezeaji	Ufafanuzi wa Ibrahimu wa amri ya Mungu ulifunua uadui uliofichwa ndani ya Ibrahimu ambao aliweka kwa Mungu kupitia kutoelewa maneno Yake.
8. Maagano Mawili	Mungu alifanya kazi kupitia kutokuelewa kwa Ibrahimu na kudhihirisha uadui wa Ibrahimu, lakini kupitia mchakato huu imani ya Ibrahimu iliimarishwa. Mungu alipomzuia Ibrahimu asimtoe dhabihu mwanawe, Ibrahimu alipata muda wa kutafakari kwamba Mungu hapendi dhabihu na sadaka.
9. Msalaba wa Kweli	Hadithi ya Ibrahimu na Isaka ni kiolezo cha jinsi tunavyoelewa Msalaba. Pia, bila kujali ukweli kwamba Ibrahimu hakujua alikuwa na uadui huu ndani yake ambao ulidai dhabihu, Kristo alimbeba Ibrahimu na kutokuelewa kwake maisha yake yote na kuvumilia yote hata ilipokuwa kinyume kabisa na kanuni za mbinguni.

SURA YA 18

BWANA HARUSI WA DAMU

Sura za kwanza za kitabu cha Kutoka zinasimulia hadithi ya ukandamizaji wa watu wa Mungu katika nchi ya Misri chini ya mkono mzito wa Farao. Tumeshikwa na kisa cha kuvutia cha Musa ambaye aliepuka amri ya kifo cha Farao katika kikapu kilichokuwa kinaelea, kisha akawa mshiriki wa nyumba ya Farao kama mkuu wa Misri.

Je! ni hatima gani iliyomngoja Musa baada ya kudanganya kifo fulani na kupata njia ya kuingia kwenye korido za mamlaka? Kwa miaka arobaini anaandaliwa kuwa farao ajaye, na anachukuliwa na Wamisri kuwa na ujuzi na uwezo wa kuwa kiongozi mkuu kwa taifa lao. Lakini Musa hasahau kamwe urithi wake na, akijua kuteswa kwa watu wake na kwa kuwa anatambua hatima yake ya pekee, anaingia katika nafasi ya kuokoa watu wa Mungu kwa kumuua bwana-mkubwa wa mtumwa wa Misri.

Hatua hii ya jeuri ya Musa ilimtaka akimbilie jangwani na kusahaulika. Kwa miaka arobaini alichunga kondoo na kujifunza ustadi mwororo wa mchungaji. Ilichukua muda kwa kanuni za jeuri ambazo alikuwa amefundishwa kutiishwa.

Kisha Mungu anamwita arudi Misri ili kuwakomboa watu wake. Lakini Musa amepoteza imani kabisa katika uwezo wake mwenyewe. Hatimaye Mungu anamshawishi, akimwambia kwamba ndugu yake Haruni anaweza kumsaidia, na Musa akiwa na umri wa miaka themanini hatimaye yuko tayari kufanya kile ambacho Mungu amemwita kufanya.

Musa anapoelekea Misri, tunakutana na tukio la ajabu sana.

Walipokuwa njiani kuelekea Misri, mahali ambapo Musa na jamaa yake walikuwa wamesimama kwa usiku kucha, BWANA akakabiliana naye na alikuwa karibu kumuua. Lakini Sipora, mke wa Musa, akachukua kisu cha gumegume na kumtahiri mwanawe. Akaigusa miguu yake kwa govi na kusema, “Sasa wewe ni bwana arusi wa damu kwangu. (Aliposema “bwana-arusi wa damu,” alikuwa akimaanisha tohara.) Baada ya hapo, BWANA alimwacha peke yake. Kutoka 4:24-26

Je! Musa anapokaribia kuanza kazi ambayo Mungu alimwambia afanye, Mungu anamkabili kwa nia ya kumuua? Ukweli huu pekee unaonekana kupingana. Mistari michache mapema Mungu anamwambia Musa kuhusu miujiza atakayofanya huko Misri na jinsi Farao atakavyoitikia. Je! Mungu alibadilisha mawazo Yake ghafla na kugeuza kisogo miaka themanini ya maandalizi na kumuua tu pale jangwani?

Je, hii inafeli mtihani wa Familia? Je, Mungu angemuua mume wa Sipora na kuwaacha watoto wake bila baba? Mshangao unazidi kuongezeka kadiri hadithi inavyoendelea. Sipora, mke wa Musa, anaamka ghafula, amtahiri mwana wao na kutupa govi miguuni pa Musa na kumwita bwana-arusi wa damu. Kisha tohara inapokamilika, Mungu anaangusha kusudi lake la kumuua Musa. Je, haya yote yanahusu nini duniani?

Inaonekana, Sipora hakutaka mtoto wake atahiriwe kulingana na sheria ya Israeli. Je, Musa afe kwa kuchelewa kutekeleza ibada hii? Kwa msomaji mkweli, Mungu anaonekana kuwa mdogo sana kuhusu suala hili. Haifanyi Aonekane thabiti. Yaonekana, Mungu angevunja

familia, kumwacha mwanamke asiye na mume na watoto wake wasio na baba, ili tu kuhakikisha Musa anamtahiri mwanawe?

Katika kiwango kingine, inaonekana kama "Fanya kile ninachokuambia au nitakuua!" Je, Yesu aliwahi kusema hivyo kwa mtu yeyote? Hakuna kumbukumbu ya Yeye kusema hivi. Kwa hivyo, hadithi hii inashindwa kwa urahisi mtihamu wa tabia ya Injili. Tunapoona jaribio hili limekiukwa, inamaanisha kwamba Kanuni ya Kioo inafanya kazi: njia yetu ya asili ya kusoma kifungu hiki inaonyesha kitu fulani katika ubinadamu ambacho kinaonyeshwa kwa Mungu.

Tunahitaji kurudi nyuma katika historia ili kuangalia muktadha wa mahali tohara ilipoanza kwa Israeli.

Mungu akamwambia Ibrahimu, Na wewe utalishika agano langu, wewe na uzao wako baada yako katika vizazi vyao, hili ndilo agano langu mtakalolishika, kati ya mimi na wewe, na uzao wako baada yako: Kila mtoto mwanamume wa kwenu atatahiriwa, na kutahiriwa nyama ya govi zenu, **na itakuwa ishara ya agano kati yangu na ninyi.**

"Yeye aliye na umri wa siku nane miongoni mwenu atatahiriwa, kila mtoto mwanamume katika vizazi vyenu, yeye aliyezaliwa nyumbani mwako, na aliyenunuliwa kwa fedha kwa mgeni awaye yote ambaye si mzao wako. Yeye aliyezaliwa nyumbani mwako na aliyenunuliwa kwa fedha yako lazima atahiriwe, na agano langu litakuwa katika miili yenu kuwa agano la milele. Na mtoto mume asiyetahiriwa, nyama ya govi lake, mtu huyo atakatiliwa mbali na watu wake; amelivunja agano langu." Mwanzo 17:9-14 (NKJV)

Tohara ilitolewa kama ishara ya agano ambalo Mungu alikuwa akifanya na Ibrahimu. Agano ambalo Mungu alifanya na Abrahamu lilikuwa kwamba angemfanya Abrahamu kuwa taifa kubwa na kwamba watoto wake wangukuwa wengi kama nyota za mbinguni. Mungu alipozungumza na Ibrahimu kwa mara ya kwanza kuhusu hili, Ibrahimu aliamini tu kile ambacho Mungu alisema na Abrahamu

alihesabiwa kuwa mwenye haki kama matokeo. Tohara ilikuja baadaye kama ishara ya kuonekana ya ahadi hiyo.

Kisha akamleta nje, akasema, Tazama sasa mbinguni, uzihesabu nyota kama ukiweza kuzihesabu. Naye akamwambia, Ndivyo utakavyokuwa uzao wako. Naye akamwamini BWANA, naye akamhesabia jambo hili kuwa haki. Mwanzo 15:5-6 (NKJV)

Je, baraka hii ni kwa ajili ya Wayahudi tu, au ni kwa ajili ya watu wa Mataifa wasiotahiriwa pia? Naam, tumekuwa tukisema kwamba Abrahamu alihesabiwa kuwa mwenye haki na Mungu kwa sababu ya imani yake. Lakini hii ilitokeaje? Je, alihesabiwa kuwa mwenye haki baada tu ya kutahiriwa, au ilikuwa kabla ya kutahiriwa? Ni wazi kwamba Mungu alimkubali Abrahamu kabla ya kutahiriwa!

Kutahiriwa ilikuwa ishara kwamba Abrahamu tayari alikuwa na imani na kwamba Mungu alikuwa tayari amemkubali na kumtangaza kuwa mwenye haki—hata kabla ya kutahiriwa. Kwa hiyo Abrahamu ndiye baba wa kiroho wa wale walio na imani lakini hawajatahiriwa. Wanahesabiwa kuwa wenye haki kwa sababu ya imani yao. Warumi 4:9-11

Ikiwa Ibrahimu alihesabiwa kuwa mwenye haki na Mungu kwa ajili ya imani yake, basi kwa nini Mungu alihitaji kumpa Ibrahimu ishara?

Lakini Abram u akajibu, “Ee Mwenyezi-Mungu, **nitajuaje kwamba hakika** nitaimiliki?” Mwanzo 15:8

Mungu alipomuahidi Abrahamu taifa kubwa, aliamini tu. Mungu alipoahidi kumpa nchi yote, Abrahamu aliomba kionyesho fulani cha kwamba hilo lingetukia. Kwa nini aliomba hivi? Kwa sababu hakuwa na imani ya kuamini kwamba Mungu angefanya bila ishara fulani kwanza. Tunaona kile ambacho Yesu anasema kuhusu kuomba ishara kuhusu mambo ambayo Mungu tayari ameahidi.

“Kizazi kibaya na cha zinaa chatafuta ishara...” Mathayo 16:4 (NKJV)

Tunahitaji kulipitia hili kwa makini. Katika kutoa ishara kwa Ibrahimu, Mungu anamsaidia Ibrahimu kutoka katika kutokuamini hadi imani. Kwa hiyo, ingawa ilikuwa ni ishara ya imani ya Ibrahimu, hitaji la ishara hiyo lilifunua kutokuamini kwa asili alikokuwa nako Ibrahimu. Kutokuamini ni uadui kwa Mungu. Inapendekeza kwamba Mungu hawezi au hatashika neno Lake, ambalo ni shambulio kwa tabia Yake. Na hii ndiyo sababu Paulo anatoa kauli zifuatazo:

Kwa maana hakuna tofauti ikiwa mwanamume ametahiriwa au la. Jambo kuu ni kushika amri za Mungu. 1Wakorintho 7:19

Kwa kweli, watu wa Mataifa wasiotahiriwa wanaoshika sheria ya Mungu watakuhukumu ninyi Wayahudi ambao mmetahiriwa na mnamiliki sheria ya Mungu lakini hamtii. Kwa maana wewe si Myahudi wa kweli kwa sababu tu ulizaliwa na wazazi Wayahudi au kwa sababu umepitia desturi ya tohara. Warumi 2:27-28

Katika muktadha huu, ikiwa tutatumia kanuni ya Agano Mawili, Mungu alimpa Ibrahimu tohara kama huduma ya kifo. Kutokuamini kwake kulifanya ishara hii iwe ya lazima. Lakini Mungu angetumia ishara hiyo kumleta katika Agano Jipya na kulifanya kuwa ishara ya imani (na haki na kukubalika) badala ya ishara ya kutokuamini.

Swali tunalopaswa kujiuliza ni kwa nini Mungu alichagua tohara kuwa ishara? Kutokuamini kwa Ibrahimu kulihitaji hivyo, kwa hiyo kile ambacho Mungu anamletea Ibrahimu ni ufunuo wa ndani zaidi wa kile kilicho moyoni mwa Ibrahimu. Tunaposoma chimbuko la tohara, tunagundua jambo la kuvutia sana.

Mchoro wa kaburi la Nasaba ya Sita (2345–2181 BCE) **huko Misri umefikiriwa kuwa ushahidi wa zamani zaidi wa maandishi wa tohara**, taswira ya zamani zaidi ikiwa unafuu kutoka kwa necropolis huko Saqqara (c. 2400 BCE). Katika masimulizi ya kale zaidi yaliyoandikwa, na Mmisri aitwaye Uha, katika karne ya 23 BCE, anaelezea tohara ya watu wengi na kujivunia uwezo wake wa kustahimili maumivu hayo:

"Nilipotahiriwa, pamoja na watu mia moja na ishirini ... hapakuwa na hata mmoja wao aliyepigwa, hakuna hata mmoja wao aliyepigwa, na hakuna hata mmoja wao aliyekwaruzwa na hakuna hata mmoja kati yake aliyekwaruzwa."¹⁴

Tohara imeandikwa kwa mara ya kwanza huko Misri na ilianza kutumika kabla ya wakati wa Ibrahimu. Tohara ilifanywa nchini Misri wakati wa balehe. Kinachovutia ni kwamba mama ya Ishmaeli, Hajiri, alikuwa Mmisri, na Mungu alipomwomba Abrahamu achukue ishara ya tohara katika familia yake, mwana wake Ishmaeli alikuwa na umri wa miaka 13, akiwa karibu na umri wa balehe. Akiwa Mmisri, Hajiri angejua sana tohara na huenda alimwomba Abrahamu mtoto wake atahiriwe anapobalehe kama ilivyokuwa huko Misri.

Abrahamu alikuwa na umri wa miaka tisini na kenda alipotahiriwa, na Ishmaeli mwanawe alikuwa kumi na mitatu. Wote wawili Ibrahimu na mwanawe, Ishmaeli, walitahiriwa siku hiyo, Mwanzo 17:24-26.

Mara tu baada ya Mungu kumpa Ibrahimu ishara ya tohara, anaahidi tena kumpa Ibrahimu mwana kupitia Sara. Sasa Abrahamu ana umri wa karibu miaka 100 na Sara amepita umri wa kawaida wa kuzaa watoto. Mungu anapotoa ahadi, kutokuamini kwa Ibrahimu kunafichuliwa.

Ndipo Mungu akamwambia Ibrahimu, "Kwa habari ya Sarai mkeo, jina lake halitaitwa tena Sarai, tangu sasa jina lake litakuwa Sara, nami nitambariki na kukupa mwana kutoka kwake; naam, nitambariki sana, naye atakuwa mama wa mataifa mengi, na wafalme wa mataifa watakuwa kati ya uzao wake."

Kisha Abrahamu akainama mpaka ardhini, **lakini alicheka peke yake kwa kutoamini.** "Ningewezaje kuwa baba nikiwa na umri wa miaka 100?" aliwaza. "Na Sara anawezaje kupata mtoto akiwa na umri wa miaka tisini?" Kwa hiyo Ibrahimu akamwambia

¹⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_circumcision

Mungu, "Ishmaeli na aishi chini ya baraka zako maalum!"
Mwanzo 17:15-18

Kwa hiyo, tunaona kwamba Abrahamu hakuamini neno la Mungu. Badala yake, alitaka Mungu akubali kazi zake mwenyewe katika kumzalisha Ishmaeli. Amri ya Mungu ya tohara inaonekana kuthibitisha tamaa ya Abrahamu kwa Ishmaeli kuwa uzao ulioahidiwa. Ishmaeli alikuwa amefikia umri wa balehe na kulingana na desturi za Wamisri, alipaswa kutayarishwa kwa ajili ya uanaume kupitia ibada hii ya kupita. Mungu anazungumza na Ibrahimu mawazo ambayo anafikiria kama vile Mungu alivyofanya na Adamu kwa kusema, "mtu amekuwa kama mmoja wetu kujua mema na mabaya". Tohara inatoka kwa Ibrahimu, labda kupitia kwa Hajiri. Mungu anakuza kutokuamini kwa Ibrahimu kupitia huduma ya kifo na kubadilisha mchakato kuwa ishara ya imani. Ni nini kinachoweza kuitwa huduma ya kifo kwa usahihi zaidi kuliko mtu mzima kuchukua kisu na kukiweka kwenye uume wake na kukata sehemu yake!

Tohara kwa Wamisri ilikuwa ishara ya utu uzima, nguvu na uwezo wa kustahimili maumivu makubwa bila kulalamika. Ilikuwa ni dhabihu ya damu ambayo ilitumika kuwaunganisha Wamisri kama ndugu.

Katika moyo wa mwanadamu, tunaona hitaji la maumivu, damu na kifo ili kumwamini Mungu. Hapa tunaona ishara ya Msalaba kwa mara nyingine tena. Hapa tena ni uadui wa mwanadamu kwa Mungu katika imani yake kwamba Mungu anahitaji mwanadamu ateseke kwanza kabla hajatukubali. Lakini Mungu anafanya kazi na mawazo yetu yaliyopotoka na kubadilisha ishara hii kuwa zawadi ya kuokoa maisha kwa ulimwengu.

Katika muktadha huu tunaona kwamba kama vile haiwezekani kwa wanadamu kuja katika msamaha wa Mungu bila kukubali kifo cha Msalaba, hivyo katika wakati wa Ibrahimu kuelekea Msalaba, itakuwa vigumu kwa wanadamu kukubali msamaha wa Mungu bila kutahiriwa. Kwa hiyo, yeyote ambaye hakutahiriwa angekatiliwa mbali na watu waliochaguliwa. Tohara ikawa njia ya uzima.

Kwa mara nyingine tena hakuna lolote kati ya haya linaloakisi mawazo ya Mungu. Ni mawazo ya wanadamu na Mungu hukutana na wanadamu mahali walipo ili kuwaokoa. Hii ndiyo sababu iliyomfanya Musa kumtahiri mwanawe. Ndani ya urithi wake, kutofanya hivi kungeleta maafa na kutokukubalika kwa Mungu kungekuwa kunaning'inia juu ya Mwisraeli yeyote ambaye hakuwatahiri wana wao.

Kwa sababu ya ukweli kwamba Sipora alimsihi Musa asimtahiri mwana wao, Musa alichelewesha yale ambayo mababu zake walifanya kwa vizazi. Akilini mwake kulikuwa na hofu na hukumu juu yake mwenyewe kwamba kwa sababu hakufanya kile ambacho Mungu aliamuru kwamba anaweza kuuawa.

Ili kumsaidia Musa kushinda hofu hii, Bwana anamkabili kwa mawazo yale ambayo Musa anayo ambayo yeye hayatambui kabisa. Mungu anaonekana kwa njia ile ile Musa anayowazia. Mungu hufanya dhambi ya Musa kuwa nyingi ili neema izidi kuwa nyingi zaidi.

Mara baada ya Sipora kumtahiri mwana wao, Musa aliachiliwa kutoka kwenye hofu yake kwamba Mungu anaweza kumuua na hivyo akawa salama kwenda Misri na kufanya kazi ya Bwana.

Ni kwa namna gani Baba yetu wa mbinguni alivyo na subira kwetu. Anajishusha ili kukutana nasi katika mawazo yetu ya ajabu ya kipagani, akipatanisha matatizo yetu ili tuweze kuamini zaidi katika upendo na ulinzi Wake!

Hebu tufanye muhtasari wa zana zetu zilizotumiwa katika hadithi hii.

Zana	Matumizi
1. Familia	Familia ya Musa ilipaswa kunyimwa mume na baba ili kukidhi matakwa ya tohara. Hii inapendekeza suala kuu. Kama Baba, ikiwa Mungu alitaka watoto Wake watahiriwe kwa nini hangeweza kuwaumba hivyo? Kwa nini

	kuchukua kisu kwenye moja ya sehemu nyeti zaidi za mwili na kuleta maumivu?
2.Tabia ya Injili	Yesu hakuwahi kutishia kumuua mtu yeyote kwa kutotahiriwa. Huduma ya Yesu ilisababisha tohara kuwa isiyo na maana.
3. Uadui	Musa aliogopa kwamba Mungu angemdhuru kwa kushindwa kufanya alichojua kuwa ni sahihi.
4. Vioo viwili	Mungu alionyesha mawazo ya Musa kwa kumtokea kwa namna ambayo Musa aliwazia. Hili lilimsukuma Zipora kufanya tendo lililohitajika. Lakini maneno yake yanaonyesha hakufanya hivyo kwa kupenda bali kwa kulazimishwa..
5. Ua wa Malaika	Haitumiki kwenye hadithi hii.
6. Laana ya Dunia	Haitumiki kwenye hadithi hii.
7. Uelekezeaji.	Kwa Musa kuwazia kwamba Mungu angemuua au kumwacha auawe huko Misri, alikuwa akielekeza mawazo ya kibinadamu kwa Mungu, ya kuamini hukumu ya kifo kwa kutotii.
8. Maagano Mawili	Mungu au zaidi malaika kumtokea Musa ilikuwa huduma ya kifo kwa Musa. Ilimkabili kwa mawazo yake mwenyewe kutatua hofu ndani ya Musa.
9. Msalaba wa Kweli	Kristo anachomwa na wazo kwamba Musa aliamini kwamba Mungu angemwua kwa ajili ya hili.

SURA YA 19

KALVARI NA FIMBO YA NYOKA

Hadithi ya mapigo nchini Misri imekuwa hadithi ya msingi ya kuwapa Wakristo wanaokandamizwa na kuteswa hisia ya mamlaka juu ya watesi wao. Kufedheheshwa kwa mfalme wa kiulimwengu mbele za Mungu wa Biblia kunatoa tumaini kwa Mkristo kwamba mateso yao yataleta thawabu na maadui wa Mungu watanyenyekezwa na kuangamizwa ikiwa watakataa kutii. Kwa wahubiri kama Spurgeon, ilitoa wito wa nguvu kwa wale ambao hawajaamua juu ya kutoa mioyo yao kwa Kristo:

Kama ningeweza kulinena kama vile ambavyo Yehova angelisema kupitia mtumishi wake Musa, nadhani lingenda hivi- "BWANA, Mungu wa Waebrania, asema hivi, Utakataa hata lini kujinyenyekeza mbele zangu? Wape watu wangu ruhusa waende ili wanitumikie." Mungu kama Mungu anamwambia Farao, "Si kazi yako kusimama dhidi yangu. Vile vile nondo awezavyo kushindana na tanuru. Haikufai wewe kuinua mkono wako dhaifu dhidi yangu. Hujui jinsi uweza wangu ulivyo mkubwa. Nimekuonjesha, lakini ninayo mapigo ya kutisha zaidi huko nyuma ambayo nitakuletea mbele Yangu." Nanyi mnajua, Ndugu na Dada, jinsi ambavyo Farao hatimaye alilazimika kuinama mbele za Yehova! Mzaliwa wa kwanza wa nguvu zake alikatiliwa

mbali katika usiku wa kufa na kukawa na maombolezo katika jumba la kifalme na katika nchi yote.

Na kisha, Farao aliposema, "Nitafuatia, nitapata, nitagawanya nyara. Tamaa yangu itashibishwa juu yao. Nitauchomoa upanga wangu, mkono wangu utawaangamiza" - alipiga mbio kuwafuatia majeshi ya Bwana na unajua nini kilifuata. "Kwa maana farasi wa Farao na magari yake na wapanda farasi wake waliingia ndani ya bahari, na Bwana akayarudisha maji ya bahari juu yao." Ndipo ukasikika wimbo wa Miriamu, ukisema, Mwimbieni BWANA, kwa maana ameshinda kwa utukufu; farasi na mpanda farasi amewatupa baharini. Maji yenye kasi yalipomchosha, Farao mwenye kiburi alijifunza wakati, akiwa amechelewa sana, jinsi alivyokuwa mpumbavu mkuu kushindana dhidi ya Ukuu wa Mungu Mweza Yote!

Nami nawaambia, Ndugu na dada, mnaopigana na Mungu, mnapaswa kuinama au kuvunja! Kama Mungu aishivyo, lazima uiname mbele zake kwa toba, au utapondwa chini yake katika siku ya hasira yake! Msifikirie, tunapozungumza nanyi juu ya rehema ya Mwenyezi Mungu, ili tuje kwenu kama awezavyo kuwajieni sawa nanyi, na kujadiliana nanyi kama kwamba Mungu anakuogopa! Je, unazungumzia nguvu zako kubwa? Yeye ni mwenyezi! Na wewe, pumzi yako i katika mianzi ya pua yako na Bwana angeweza kukufanya, kwa dakika moja, kuanguka na kufa, kama wengi ambavyo wamefanya kabla yako! Ikiwa hautasalimu amri Kwake, Yeye ni mtukufu usio na kikomo bila wewe! Na mkimwasi, ni kwa njia gani mnaweza kuathiri ukuu wa himaya Yake? Vile vile tone la dawa linaweza kutumaini kutikisa miamba ya Albion ili uweze kushindana dhidi ya Ukuu wa Mungu! - Charles Spurgeon – *The Question Between the Plagues*

Kama masimulizi hayo yanavyoeleweka, kila mara Musa alipoinua fimbo yake hewani, pigo lingine lingepiga Misri, na kusababisha ukiwa na uharibifu. Mapigo yalizidi kuwa makali, kana kwamba Mungu alikuwa akikandamiza shingo ya Farao polepole mpaka akakubali takwa la Mungu la kuwaruhusu Waisraeli waende zao.

Pigo la mwisho haliwezi kusahaulika mara tu umesikia: kifo cha mzaliwa wa kwanza. Je, unaweza kuwazia kilio cha akina mama wa Wamisri walioinama juu ya hali zisizo na uhai za watoto wao waliokufa ambao walitukia tu kulaaniwa kwa kuzaliwa wa kwanza katika familia?

Hatimaye, Farao anasalimu amri chini ya mkazo mkali wa mapigo yenye mauti ya Mungu na kuwaruhusu Waisraeli waende zao. Lakini ana badiliko la moyo, anawakimbiza Waisraeli, na yeye na jeshi lake ovu wanazama baharini, na kuwahakikishia Waisraeli uhuru. Wana wa Israeli wanamsifu Mungu wao kama Mungu shujaa.

“BWANA ni shujaa, BWANA ndilo jina lake; magari ya Farao na jeshi lake amevitupa baharini. Maafisa wa Farao walio bora kabisa wamezama katika Bahari ya Shamu; maji ya vilindi yaliwafurika, yakazama chini kama jiwe; mkono wako wa kuume, Ee Bwana, una utukufu wa nguvu. **Mkono wako wa kuume wawaseta-seta adui.”** Kutoka 15:3-6

Tunasimama kwa muda na kugeuka kutazama uso wa Yesu ili kuanza kutathmini ikiwa tunasoma mambo kwa usahihi. Tukitazama moja kwa moja hadithi hii katika Agano la Kale, Mungu kwa hakika anaonekana kama vita, asiyechoka, na anayetia hofu kwa wale wanaompinga.

Israeli wanaimba kwamba Bwana anawapiga adui zake, lakini Yesu anatuambia kwamba Mungu anawapenda adui zake, na ikiwa tunataka kuwa watoto wa Mungu, tunapaswa kuwapenda wao pia.

“Mmesikia sheria inayosema, ‘Mpende jirani yako’ na umchukie adui yako. **Lakini mimi nasema, ‘Wapendeni adui zenu,** wabarikini wale wanaowalaani. Kwa njia hiyo, **utakuwa unafanya kama watoto wa kweli wa Baba yako aliye mbinguni.** Kwani yeye huwapa nuru Yake ya jua waovu na wema, na huwanyeshea mvua wenye haki na wasio haki.” Mathayo 5:43-45

Tukitazama uso wa Yesu tunatengana mara moja kutoka kwenye hadithi ambayo tumesoma hivi punde katika Kutoka. Je, unawezaje

kuwapiga adui zako na kuwapenda kwa wakati mmoja? Je, unawapenda hadi kiwango fulani kisha uwavunje baada ya hapo? Je, tunapatanishaje mzozo huu? Tena tunauliza, je Yesu alileta mapigo kwa watu? Je, aliwaua wazaliwa wa kwanza wa Warumi waliowadhulumu Israeli? Tunajua majibu ya maswali haya. Hakika ni HAPANA!

Ni kwa namna gani maisha ya Yesu ni ya thamani kuwa kiongozi wetu kupitia hadithi hizi katika Agano la Kale. Mgongano wa hadithi hii na tabia ya Yesu unatuhitaji kutafuta ili kuleta uso wa Mungu katika mapigo kupatana na uso wa Yesu katika Injili.

Ingawa hii ni kazi ngumu, mambo ambayo tumejifunza kutoka kwenye hadithi za Adamu, Kaini na Habili, gharika, na Sodoma na Gomora zitatupatia kanuni nyingi zinazohitajika kushughulikia maafa huko Misri, lakini tutahitaji kuangalia kwa undani zaidi jinsi ambavyo Ua wa Malaika unavyofanya kazi ili kuoanisha hadithi hii na tabia ya Yesu mpendwa. Hadithi hii inachukua juhudi zaidi, lakini hii itatusaidia kuwa wastadi zaidi katika kuondoa pazia kwenye nyuso zetu.

Kwa sababu ya ukweli kwamba mapigo tisa kati ya kumi ni matokeo ya misiba ya asili, mara moja tunafikiria laana ya miiba na michongoma iliyotokana na dhambi ya Adamu. Kaini aliambiwa kwamba laana ingemjia kutoka ardhini na kwa hiyo tunauliza swali rahisi: Je, kulikuwa na kitu chochote ambacho Wamisri walikuwa wakifanya ambacho kingeweza kusababisha majanga ya asili?

Miaka mamia kidogo kabla ya wakati wa Musa, njaa kubwa ilikuja juu ya Misri, Kanaani na mataifa jirani ya eneo hilo. Hii ilikuwa wakati Yusufu alipokuwa mtawala katika Misri chini ya Farao. Watu wa Kanaani na Misri hawakumwabudu Mungu wa kweli wa mbinguni, wala hawakushika Sabato au amri zake. Zawadi hii ya mvua imeunganishwa na kushika amri za Mungu, kama tunavyoona hapa:

"Msijifanyie sanamu yo yote, wala sanamu ya kuchonga, wala msijisimamishie sanamu ya kuchongwa, wala msisimamishe jiwe lo lote katika nchi yenu ili kulisujudia; kwa kuwa mimi ndimi

Bwana, Mungu wenu; **mtazishika Sabato zangu, na kustahi patakatifu pangu; mimi ndimi BWANA. Mkienenda katika amri zangu, na kuyashika maagizo yangu, na kuyafanya; ndipo nitawanyeshea mvua kwa wakati wake, na nchi itazaa mazao yake, na miti ya mashambani itazaa matunda yake.**" Mambo ya Walawi 26:1-4(KJV)

Mataifa ya kipagani bado yalipata mvua kwa sababu huruma ya Mungu huwanyeshea wenye haki na wasio haki, lakini kwa mataifa ya kipagani haiji kwa majira yake. Watu wa Mungu wanapoishi katika maeneo ya wapagani, wanaathiriwa na hali ileile ya hali ya hewa. Hii ni moja ya sababu nyingi kwa nini kuchagua kuishi katika miji mikubwa ya makafiri huleta changamoto zisizohitajika.

Njaa ya miaka saba katika Misri na Kanaani ilikuwa onyo la maafa makubwa ambayo yangekuja kwa sababu mataifa haya yalikataa kumheshimu Mungu wa kweli wa mbinguni, kupokea ulinzi Wake au kushika amri na sheria za Mungu. Kuvunjwa kwa sheria yake hatimaye kungekuwa na matokeo kwenye mazingira. Mungu alikuwa anazuia matokeo haya, lakini Hangelazimisha rehema Yake juu yao mbele ya kukataliwa kwao mara kwa mara.

Kwa hiyo, Wamisri walikuwa wakifanya nini kilichoathiri nchi? Walikuwa wakiiga mambo ambayo miungu yao ilifanya. Miungu ya Misri ilikuwa mingi, lakini mungu wa kwanza wa Wamisri alikuwa Atum.

Hapo mwanzo hapakuwa na kitu (Nun). Kilima cha ardhi kiliinuka kutoka kwa Nuni na juu yake Atum akajiumba mwenyewe. Alitema Shu (hewa) na Tefnut (unyevu) kutoka kinywani mwake. Wazao wawili wa Atum walitenganishwa naye na walipotea katika giza, kwa hivyo Atum alituma "Jicho" lake kuwatafuta (mtangulizi wa "Jicho la Ra", epithet iliyotolewa kwa miungu mingi kwa nyakati tofauti). Walipopatikana, alimtaja Shu kama "maisha" na Tefnut kama "amri" na akawaunganisha pamoja.

Atum alichoka na alitaka mahali pa kupumzika, hivyo akambusu binti yake Tefnut, na kuunda kilima cha kwanza (Iunu) kinachoinuka kutoka kwenye maji ya Nuni. Shu na Tefnut walizaa dunia (Geb) na anga (Nut) ambao nao walizaa Osiris, Isis, Set, Nephthys na Horus mzee. Katika matoleo ya baadaye ya hadithi hiyo, Atum hutoa Shu na Tefnut kwa kupiga punyeto na kuwatenganisha Geb na Nut kwa sababu ana wivu wa upatanishi wao wa mara kwa mara.

Asili yake ya ubunifu ina pande mbili. Katika Kitabu cha Wafu, Atum anamwambia Osiris kwamba hatimaye ataharibu ulimwengu, akiingiza kila kitu ndani ya maji ya kwanza (Nun), ambayo yote yalikuwapo mwanzoni mwa wakati. Katika hali hii ya kutokuwepo, Atum na Osiris wangeishi katika umbo la nyoka.¹⁵

Juu ya kanuni ya kuwa kile unachokiona, si vigumu kutambua matokeo ya kuamini mungu mkuu aliyepiga punyeto ili kuumba vitu. Wazo la kwamba Isis na Osiris walikuwa kaka na dada waliooana liliongeza mfano wa kujamiiana na jamaa. Ingawa watu wengi wa kawaida hawakufunga ndoa ndani ya familia, washiriki wengi wa familia ya kifalme walifanya hivyo. Ongeza hapa wazo la mungu muumba kuwaonea wivu watoto wake wawili kila mara na si vigumu kutambua kuzorota kwa ngono kwa Misri. Ingawa uzinzi ulipingwa sana katika tamaduni za Wamisri, ngono kabla ya ndoa ilikuwa jambo la kawaida na ubikira haukuwa jambo la maana kwao.

Pia kuna ushahidi wa utoaji mimba unaofanywa na kwamba Wamisri walikuwa na aina ya kale ya ponografia iliyoonyeshwa katika sanaa zao na michoro.

Hatuhitaji kuwa na shaka yoyote kuhusu ngono ya Wamisri kwa sababu Mungu anawaambia Waisraeli wasiige ngono ya Wamisri mara tu walipotoka Misri.

¹⁵ <https://ancientegyptonline.co.uk/atum/>

“Wape wana wa Israeli maagizo yafuatayo; mimi ndimi BWANA, Mungu wako; basi msifanye kama watu wa Misri mlikokuwa mkikaa, wala kama watu wa Kanaani, huko ninakowapeleka, wala msiige njia yao ya maisha.” Walawi 18:2-3

Orodha ya shughuli zilizoordheshwa katika sehemu iliyobaki ya sura inakuambia kile ambacho Wamisri na Wakanaani walikuwa wakifanya:

1. Kufanya ngono na jamaa yeyote - Law 18:6-17
2. Kuoa wake wengi - Law 18:18
3. Ngono wakati wa hedhi - Law 18:19
4. Uzinzi - Mambo ya Walawi 18:20
5. Dhabihu ya mtoto - Mambo ya Walawi 18:21
6. Ushoga - Mambo ya Walawi 18:22
7. Kulala na mnyama - Mambo ya Walawi 18:23

Kama tulivyonukuu hapo awali, shughuli hizi pekee zitasababisha dunia kuleta misiba ya asili.

“Msijitie unajisi katika mambo hayo hata mojawapo; kwa maana mataifa hayo niwafukuzao wametiwa unajisi katika mambo hayo yote; nayo nchi imetiwa unajisi; kwa hiyo naiadhibu kwa ajili ya uovu wake, na hiyo nchi inawatapika wakaa ndani yake.” Walawi 18:24-25(KJV)

Ninanukuu mstari huu kutoka kwenye KJV kwa sababu inaonyesha wazi kwamba *nchi yenyewe inawatapika* wakazi wake.

Ongeza kwenye machukizo hayo utumwa wa taifa la Israeli uliohusisha mauaji, kupigwa na ukatili kwa muda wa zaidi ya miaka mia mbili, na dunia ilikuwa tayari kutapika wakazi wake. Kama vile wakati wa gharika, Mungu aliweza kuona mwisho wa Misri ukija mbele zake kupitia machukizo yao yote.

Basi Mungu akaiona nchi, na tazama, ilikuwa imeharibika; kwa maana wote wenye mwili walikuwa wameharibu njia yao duniani. Mungu akamwambia Nuhu, Mwisho wa kila mwenye mwili umekuja mbele zangu; kwa maana dunia imejaa dhuluma ndani yao; na tazama, nitawaangamiza pamoja na nchi. Mwanzo 6:12-13 (NKJV)

Kama vile Mungu alivyoharibu dunia wakati wa gharika kwa kuruhusu dunia kuwatapika, kwa mara nyingine tena Mungu angefanya jambo lile lile huko Misri. Safari hii sanduku la usalama lilipatikana kwa kutii maagizo waliyopewa Musa na Haruni. Kama Nuhu, Musa aliwaambia watu yale yaliyokuwa yanakuja, lakini wakati huu inaonekana kwamba Musa ndiye hasa anayeleta uharibifu kwa niaba ya Mungu.

Kanuni ya Familia katika kisanduku chetu cha zana inatukumbusha kwamba Mungu aliwapenda watoto Wake huko Misri. Hakutaka wafe; Alitaka kuwaokoa. Lakini Mungu angewezaje kusema na Farao wakati Farao hakujua lolote kuhusu njia za Mungu? Mungu angeweza tu kuzungumza na Farao kwa njia ambayo alielewa. Wamisri walitembea nje ya amri za Mungu. Huenda walimjua Mungu wa kweli kupitia Yusufu, aliyetumwa kwao. Lakini waliasi na kujiletea maafa.

Baba yetu aliye mbinguni angeweza kuachilia tu kuachilia pepo za uharibifu zilizofungwa duniani, lakini hata katika mchakato huu Alitaka kuwasaidia angalau baadhi yao kuona makosa yao, kutubu, na kugeukia nuru.

Muujiza wa fimbo kugeuka kuwa nyoka ulituma ujumbe moja kwa moja kwa Farao. Alijua hekaya ya nchi yake kuhusu mungu wao muumba, Atum, kuwa nyoka baada ya kuharibu dunia na kuirudisha kwa maji tu. Je, hapakuwa na ujumbe hapa kwa Farao?

Ilikuwa haiwezekani kwa Mungu kumwambia Farao: "Mwanangu mpendwa, mtindo wa maisha wa taifa lako unakaribia kukuangamiza, tafadhali tubu na unirudie nami nitakusamehe na kuiponya nchi yako." Mungu angeweza tu kuzungumza lugha ambayo Farao

alielewa; Angeweza tu kuakisi mawazo ya Farao kwa matumaini kwamba angeongozwa, kama Ibrahimu, kupitia kutokuelewana kwake, kuingia katika uhusiano bora na Mungu, na balaa la Misri kupunguzwa kadiri iwezekanavyo.

Kuna maana ya ndani zaidi katika fimbo kugeuzwa kuwa nyoka. Tunarudi kwa mara nyingine tena kwenye kitabu cha Ufunuo ili kuzingatia mstari uliozungumza kuhusu Kristo kusulubiwa kiroho huko Sodoma.

Na maiti zao zitakuwa katika njia ya mji mkuu, uitwao kwa jinsi ya roho Sodoma na **Misri, ambako pia Bwana wetu alisulubiwa.**
Ufunuo 11:8 (NKJV)

Kristo alisulubishwa huko Misri. Kristo alichomwa katika yote ambayo Israeli waliteseka chini ya udhalimu wa Misri na vile vile katika upotovu wa ngono na dhabihu ya watoto ambayo ilifanywa, kama ilivyokuwa huko Sodoma. Lakini huzuni kuu kwa Kristo ilikuwa wakati Misri ilipoharibiwa na watu wengi na wanyama kufa. Haya yalikuwa mateso kwa ajili ya Kristo ambaye hutunza kwa upole kila mmoja wa watoto wake.

“Na kama vile Musa alivyomwinua yule nyoka jangwani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa...” Yohana 3:14 (NKJV).

Maana ya msingi ya mstari huu ni wakati Musa alipotengeneza nyoka wa shaba na kumwinua juu ya mti. Watu walipomtazama nyoka, wangeishi. Kristo alijilinganisha na yule nyoka aliyeinuliwa juu ya mti. Lakini katika hatua nyingine, Musa alimshika nyoka kwenye mkia kule nyikani na akamwinua na akageuka tena kuwa fimbo. (Kut 4:4). Je, kunaweza kuwa na muunganisho hapa?

Kila muujiza na pigo alilofanya Musa lilitokana na fimbo iliyogeuzwa kuwa nyoka.

“Nenda kwa Farao asubuhi, hapo atakapotoka kwenda majini, nawe simama karibu na ukingo wa mto ili kumlaki; na **ile fimbo**

iliyogeuzwa kuwa nyoka utaishika mkononi mwako. Kutoka 7:15 (NKJV)

Farao alijua ufananisho wa fimbo iliyokuwa mkononi mwa Musa na Haruni, kwa kuwa aliona fimbo hiyo ikigeuka kuwa nyoka kisha ikarudi kuwa fimbo.

Basi Musa na Haruni wakaingia kwa Farao, nao wakafanya hivyo, kama BWANA alivyoamuru. Haruni akaitupa fimbo yake chini mbele ya Farao na mbele ya watumishi wake, nayo ikawa nyoka. Kutoka 7:10 (NKJV)

Tunaona katika pigo la kwanza kwamba ile fimbo iliyoinuliwa juu ilikuwa ni ile ile iliyofanyika nyoka.

Musa na Haruni wakafanya hivyo, kama Bwana alivyoamuru. **Basi akainua fimbo**, akayapiga maji ya mtoni, machoni pa Farao na machoni pa watumishi wake. Na maji yote ya mtoni yakageuka kuwa damu. Kutoka 7:20 (NKJV)

Fimbo inatumika kama ishara katika Biblia kwa ajili ya Kristo.

Fimbo itatoka katika shina la Yese, na Tawi litatoka katika mizizi yake. Roho ya BWANA atakaa juu yake, roho ya hekima na ufahamu, roho ya shauri na uweza, roho ya maarifa na ya kumcha BWANA. Furaha yake ni katika kumcha BWANA, wala hatahukumu kwa ayaonayo kwa macho yake, wala hatatoa hukumu kwa kusikia kwa masikio yake; bali kwa haki atawahukumu maskini, na kuwahukumu wanyenyekevu wa dunia kwa adili; **Ataipiga dunia kwa fimbo ya kinywa chake, na kwa pumzi ya midomo yake atawaua waovu** (Isaya 11:1-4).

Hadithi ya mapigo inatuunganisha na maneno ya Yesu kwamba kama vile Musa alivyomwinua nyoka, ndivyo Kristo anapaswa kuinuliwa, kuashiria kusulubishwa kwake.

Kwa hivyo tunaunganishaje ishara hii ya Msalaba na Musa kuinua fimbo na kuleta mapigo makubwa juu ya Misri? Kwanza, Yesu alipokufa Msalabani, inaeleweka kwa wengi kwamba Mungu alidai

dhabihu hii ili haki yake itimizwe. Ukweli ni kwamba Yesu hakutolewa dhabihu na wanadamu waliovuviwa na Mungu, bali kwamba Yesu aliuawa na watu wenye dhambi ili tu kumuondoa. Vivyo hivyo, ingawa Mungu anaonekana kuwa ndiye anayewaangamiza Wamisri, kwa kweli ni kazi ya watu wenye dhambi ambao walikuwa wameharibu dunia, wakisaidiwa na malaika walioanguka.

Pili, kama tulivyotangulia kusema, uzima wote huja kwa njia ya Kristo kutoka kwa Baba.

Lakini kwa wale walioitwa na Mungu kwa wokovu, Wayahudi na Wayunani, **Kristo ni nguvu ya Mungu** na hekima ya Mungu. 1Wakorintho 1:24

Mungu amesema wazi, na nimesikia mara nyingi: **Nguvu, Ee Mungu, ni Zako**; Zaburi 62:11

Nguvu zote za kuumba na kuharibu hutoka kwa Mungu, lakini nguvu za uharibifu hujidhihirisha pale tu Mungu anapoficha uso Wake na kuruhusu Mwanawe kusulubiwa. Mungu anapoficha uso wake, Shetani huchukua mamlaka ndani ya Kristo na kuitumia kuharibu. Fimbo inakuwa nyoka pale Kristo anapoanguka chini kutoka kwenye mkono wa Mungu. Anakataliwa na hivyo anaanguka na “kuipiga dunia.”

Hiki ndicho kilichotokea katika bustani ya Gethsemane.

Akaenda mbele kidogo, **akaanguka kifudifudi**, akaomba... Mathayo 26:39 (NKJV)

Kristo kuanguka kama matokeo ya Yeye kufanywa dhambi kwa ajili yetu - kumaanisha kupoteza uhusiano na, na ulinzi wa Baba yake - ni pale Anaporuhusu Shetani kufanya anachotaka kwake. Kinachotokea Yesu anapoanguka chini kinadhihirishwa na maneno aliyowaambia watu waliokuja kumuua:

“Nilipokuwa pamoja nanyi kila siku hekaluni hamkunikamata, **lakini hii ndiyo saa yenu, na nguvu za giza.**” Luka 22:53 (NKJV)

Viongozi wa Kiyahudi na askari wa Kirumi waliomsulubisha Yesu wote walikuwa na pumzi ya uhai kutoka kwa Kristo Mwenyewe. Ilikuwa ni nguvu ya Kristo ndani ya askari wa Kirumi ambayo ilipigilia misumali kupitia mikono na miguu yake. Hapa tunaona wazi fimbo iligeuka kuwa nyoka. Nguvu ya Kristo ndani ya askari chini ya udhibiti wa Shetani, yule nyoka wa zamani, akifanya kazi ya uharibifu.

Ni lazima tulete taswira hii yote kwenye hadithi ya mapigo kwa sababu kitabu cha Ufunuo kinatuambia kwamba Kristo alisulubishwa kiroho huko Misri. Lakini Biblia inatupa zaidi ya haya:

“Kwa maana *mimi* ni BWANA, Mungu wako; Mtakatifu wa Israeli, Mwokozi wako; **nimetoa Misri kuwa ukombozi wako**, na Kushi, na Seba badala yako.” Isaya 43:3 (NKJV)

"Kwa maana **Mwana wa Adamu** naye hakuja kutumikiwa, bali kutumika, na **kutoa nafsi yake iwe fidia ya wengi**." Marko 10:45 (NKJV)

Ili kuwakomboa Waisraeli kutoka utumwani, Mungu alilazimika kuruhusu watoto wake wa Kimisri waangamizwe, na mara nyingi kuuawa. Kifo cha mzaliwa wa kwanza wa Wamisri ni ishara ya Mwana mzaliwa wa kwanza wa Mungu, aliyesulubishwa kama fidia ili sisi tuwe huru. Kama vile Ukristo unavyoamini kwamba Mungu alihitaji kifo cha Mwana wake ili kuturuhusu sisi kuwa huru, ndivyo tunaona katika mauaji ya wazaliwa wa kwanza wa Misri kwamba inadhaniwa kwamba Mungu aliua wazaliwa wa kwanza ili Israeli wawe huru hatimaye.

Tunaona basi kwamba hadithi ya mapigo ni mfano wa hadithi ya Msalaba wa Kristo. Yesu aliinuliwa juu kwenye fimbo, ikimaanisha alisulubishwa huku nguvu za nyoka zikiachiliwa na kuleta uharibifu. Kuchomwa huku kwa moyo wa Kristo kunakosababishwa na dhambi lazima kutambuliwe; ni lazima "kuinuliwa juu" - basi watu wote watakuja kwa Kristo kwa uchungu na majuto kwa ajili ya uponyaji.

Katika uharibifu huu wote Mungu alikuwa akikutana na Farao katika ardhi yake mwenyewe, kwa maana Farao hakuweza kujizuia kushangaa kwamba Atum, mungu muumba wa Wamisri, alikuwa akiiharibu Misri huku akigeuka kuwa nyoka. Shida kwa Farao ilikuwa ni kwamba fimbo ilikuwa mikononi mwa Musa, ambayo ina maana kwamba Farao hatimaye atalazimika kukiri Mungu aliye juu kuliko yeye alivyokuwa tayari kukubali.

Kwa kutumia kanuni za Tabia ya Injili, Laana ya Dunia, Kanuni ya Kioo, na Msalaba wa Kweli, tunatumai kwamba akili yako inafunguka kuona mapigo bila pazia la giza la ufahamu wa mwanadamu.

Tabaka lingine la Msalaba ambalo tunapaswa kuzingatia ni kwamba wengi wa Israeli hawakumkubali Yesu kama Masihi. Walidhihirisha kutomwamini Yeye ambayo ingekuwa na matokeo mabaya. Ndivyo ilivyotokea huko Misri.

SURA YA 20

KUKATAA KUSIKILIZA

Katika sura ya 18, tuliangalia kutokuamini alidhihirisha Ibrahimu alipoahidiwa nchi kwa ajili ya uzao wake ambao wangukuwa kama nyota za mbinguni. Ishara ya tohara ilitolewa ili kushughulikia ukosefu wa imani wa Abrahamu. Mungu hukutana na Ibrahimu mahali ambapo akili yake iko na kumpa tohara kama ishara ya imani - ishara kwamba Mungu angefanya kile alichosema. Basi kwa Mwenyezi Mungu ni dalili ya kitokuamini, lakini kwa watu ilikuwa ni dalili ya imani.

Kutokuamini kunachoma moyo wa Mungu. Ni kutomwamini Yeye na mapenzi yake. Kutokuamini kwa Ibrahimu ni ushahidi wa mawazo ya kimwili katika uadui na Mungu. Hatufikirii kuwa tuna uadui Naye wakati ni kweli tunao.

Tukija kwenye zama za Musa tunakuta kutokuamini kule kule kukidhihirika:

“Sasa enenda, kwa maana ninakutuma kwa Farao, nawe utawatoa watu wangu Israeli kutoka Misri. Lakini Musa alimpinga Mungu, “Mimi ni nani niende mbele ya Farao, mimi ni nani niwatoe wana wa Israeli watoke Misri?” Kutoka 3:10-11

Musa anasema “Mimi ni nani nifike mbele ya Farao,” lakini katika maneno haya yana maoni ya msingi ya “Lazima uwe unafanya makosa kwa sababu umechagua isivyofaa.” Hii haikuwa nia ya Musa,

bali ni athari. Bwana anatoa uhakikisho kadhaa kwa Musa, akionyesha kwamba Mungu angemsaidia. Lakini bado Musa anasumbuliwa na shaka.

Lakini Musa akasema tena, “Itakuwaje kama hawataniamini au kunisikiliza? Itakuwaje wakisema, ‘BWANA hakukutokea’? Kutoka 4:1

Baada ya pingamizi hili la tatu kutoka kwa Musa, Bwana anaendelea kumpa Musa ishara. Haja ya kumpa Musa ishara ni ushahidi wa kutoamini. Kama tulivyoona hapo awali, Bwana anampa Musa ishara ya fimbo kugeuka kuwa nyoka ikifuatiwa na mkono wa Musa kugeuka kuwa ukoma. Kisha Bwana akasema hivi:

Mwenyezi-Mungu akamwambia Musa, “Kama wasipokuamini na kutosadikishwa na ishara ya kwanza, watasadikishwa na ishara ya pili.” Kutoka 4:8

Musa na Haruni walikuja Misri na kuwaonyesha wana wa Israeli ishara, nao wakaamini, kama Bwana alivyosema.

Haruni akawaambia kila kitu ambacho BWANA alikuwa amemwambia Musa, naye Musa akafanya ishara hizo walipokuwa wakitazama. Ndipo wana wa Israeli wakasadiki kwamba BWANA ndiye aliyewatuma Musa na Haruni. Waliposikia kwamba BWANA alikuwa anawajali na kuona taabu zao, wakainama na kuabudu. Kutoka 4:30-31

Ingawa mambo yalikuwa yameanza vizuri, haikuwa muda mrefu kabla ya kutokuamini kutokea kwa Waisraeli. Baada ya Farao kukataa kuwaruhusu watu waende zao, aliwaadhibu watu kutokana na matengenezo ya Sabato ambayo Musa alijaribu kuleta kwa watu. Farao aliwataka watu watengeneze matofali bila majani kwa kiwango sawa na hapo awali. Wakati wasimamizi wa Kiebrania hawakuweza kudumisha kiwango sawa, walipigwa. Kwa kawaida watu walimgeukia Musa:

Wasimamizi Waisraeli wangeweza kuona kwamba walikuwa katika matatizo makubwa walipoambiwa, “Msipunguze hesabu

ya matofali mnayotengeneza kila siku.” Walipotoka katika ua wa Farao, wakawakabili Musa na Haruni, waliokuwa wakiwangoja nje. Wasimamizi wakawaambia, “BWANA na awaadhibu kwa sababu mmetufanya tuwe uvundo mbele ya Farao na watumishi wake, na kwamba mmeweka upanga mikononi mwao ili kutuua. Kutoka 5:19-21

Imani ya Waisraeli ilipungua na sasa Musa alihuzunishwa na matukio yaliyokuwa yakitokea. Tunaona kwamba Musa anaandika kwa unyenyekevu mazungumzo yake ya faragha na Mungu na kutufunulia pigano lililo moyoni mwake.

Kisha Musa akarudi kwa BWANA na kulalamika, “Mbona umewaletea watu wako taabu hii yote? Kwa nini umenituma? Tangu nilipokuja kwa Farao kama msemaji wako, yeye amekuwa mkatili zaidi kwa watu wako. Na wewe hujafanya lolote kuwaokoa! Kutoka 5:22-23

Hatuthubutu kumhukumu Musa, kwa maana sote tunajaribiwa kukata tamaa pale ambapo mambo hayaendi jinsi tunavyotamani. Lakini tunaona kutokumtumaini Mungu kuonyeshwa katika maneno haya, na kutokumtumaini huku kuna maana.

Baba yetu wa mbinguni anafanya kazi kwa upole pamoja na Musa na kumkumbusha juu ya agano pamoja na Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, kisha anatoa ahadi saba kwa Musa akithibitisha tena agano hilo, akitoa baraka, na kusema tena kwamba Yeye atawakomboa watu kutoka kwa Wamisri na kuwaleta katika nchi ya ahadi, na kuwa Mungu wao.

Musa anapotoa ujumbe huu kwa Waisraeli kwa uaminifu, wanajibu vibaya:

Kwa hiyo Musa akawaambia wana wa Israeli yale ambayo Yehova alikuwa amesema, lakini wao wakakataa kusikiliza tena. Walikuwa wamekatishwa tamaa sana na ukatili wa utumwa wao. Kutoka 6:9

Ikiwa unaachiliwa kutoka kwenye dhuluma, kwa nini uikatae kwa kutoamini? Sababu moja inaweza kuwa kwamba walilaumu utumwa wao kwa Mungu. Ukweli wa mambo ni kwamba wengi katika Israeli walikuwa wameiga desturi na mtindo wa maisha wa Wamisri. Wengi walikuwa wameacha Sabato na maagizo mengine ya Mungu.

Wakiwa wameziacha kanuni hizi, walijidhihirisha wenyewe kwa njama ya Shetani ya kuchochea woga wa Wamisri na kuwalazimisha utumwani. Ugumu wa hali yao ulitokana na matendo yao wenyewe. Lakini wakiwa wanadamu, hawakuchukua jukumu bali walielekeza tatizo kwa Mungu.

Ikiwa Musa alikuwa na shida katika kumwamini Mungu na Waisraeli walikataa kuamini katika ahadi za Mungu, je, hili lingekuwa na matokeo gani kwa Wamisri? Ikiwa Waisraeli wangepanya mioyo yao kuwa migumu dhidi ya kile ambacho Mungu alikuwa akiwapa, je, hilo lingeweza kusababisha ugumu wa moyo wa Farao?

Na bila imani haiwezekani kumpendeza Mungu. Yeyote anayetaka kuja kwake lazima aamini kwamba Mungu yuko na kwamba huwapa thawabu wale wanaomtafuta kwa dhati. Waebrania 11:6

Karibia hakukuwa na mtu katika Israeli ambaye aliamini kwamba Mungu angewakomboa. Musa alishindana mweleka ili kuamini hapo kwanza, lakini imani yake ilizidi kuwa na nguvu baada ya muda na hivyo kimsingi alisimama peke yake katika kuamini kwamba Mungu angewakomboa. Musa anaonekana kufanya uhusiano kati ya ukosefu wa imani wa Israeli na uwezekano wa Farao kutilia shaka.

"Rudi kwa Farao, mfalme wa Misri, umwambie awaruhusu Waisraeli waondoke katika nchi yake." "Lakini BWANA!" Musa alipinga. "Watu wangu hawatanisikiliza tena. Ninawezaje kutarajia Farao asikilize? Mimi ni mzungumzaji asiye na akili!" Kutoka 6:11-12

Kutokuwa na imani kabisa kwa Waisraeli, pamoja na ukweli kwamba walimlaumu Musa kwa matatizo yao, kungeathiri ombi ambalo Musa

alitoa kwa Farao. Badala ya kujawa na ujasiri na kujiamini, angelazimika kushindana na mashaka na kukatishwa tamaa katika rufaa yake.

Mungu alimwambia Musa tangu mwanzo (Kut 3:19) kwamba Farao hatasikiliza, lakini ni kiasi gani cha upinzani wa Farao uliunganishwa na upinzani wa Israeli kuamini?

Roho wa Kristo alipowafikia Waisraeli wote huko Misri, lazima akabiliane na upinzani na ukosefu wao wa imani. Huzuni yake ilikuwa kuu kwamba hakuna mtu aliyemwamini. Sadaka ya mwana-kondoo wa Pasaka iliamriwa kwa ajili ya Waisraeli. Ilikuwa ni ishara inayofaa ya kile walichokuwa wakimfanyia.

Kama tu katika suala la tohara, Mungu alichukua kile kilichofunua kutokuamini na kugeuza kuwa ishara ya imani. Vivyo hivyo, dhabihu ya Pasaka, ambayo iliashiria kutokuamini kwa Waisraeli kumchoma Kristo, ikawa ishara ya ulinzi na ukombozi kwao. Ni namna gani Baba yetu wa mbinguni alivyo mvumilivu, mwenye upendo, na mwenye kusamehe.

Jambo kuu hapa ni kwamba dhabihu ya mwana-kondoo haikuwa tendo la kustahiki la Waisraeli kuwaokoa, hata kama walifikiri hivyo kuwa hivyo. Ikifanywa kwa imani, dhabihu ya mwana-kondoo ilikuwa njia ya kuwaleta watu katika njia ya utii ambayo iliruhusu Mungu kuwalinda.

Watu hawakutambua kwamba kuchinjwa kwa mwana-kondoo kuliashiria kile kutokuamini kwao kulivyokuwa kukimfanyia Kristo. Lakini ijapokuwa hawakuelewa, Mungu bado aliwaokoa kutoka kwa Mwangamizi wa wazaliwa wa kwanza. Tutamshughulikia mharibifu zaidi baadaye. Jambo hapa ni kwamba wanadamu wanamwendea Mungu katika mfumo wa kutoelewa kile kinachotendeka, lakini Mungu hutumia pale walipo kuwaleta katika uhusiano wa ndani zaidi Naye.

Kutokuwa na imani kwa Waisraeli kungesababisha wote wafe nyikani waliokuwa na umri wa miaka 20 na zaidi, isipokuwa Kalebu na YOSHUA. Huu ndio ukweli wa kusikitisha wa kutokuamini. Hakuna hata mmoja wa watu wazima waliotoka Misri aliyefika nchi ya ahadi

kwa sababu hakuna hata mmoja wao aliyeamini, isipokuwa Musa, Haruni akifuatiwa na Kalebu na Yoshua.

Vipi kama Waisraeli wangemwamini Mungu? Je, hii inaweza kuwa na athari kwa Farao? Ikiwa Israeli wote wangemwomba Farao kwa imani, je, ingelela tofauti na mapigo yangekoma mapema? Hatuwezi kujua kwa hakika. Vyovyote vile, uharibifu wa Misri haukusababishwa tu na uovu wa Wamisri huku Waisraeli wakiwa hawana hatia. Kama katika kisa cha Lutu na familia yake kuondolewa Sodoma, haikuwa kwa sababu walikuwa wenye haki waliokolewa, ikionyesha uhakika kwamba Mungu hakuwapenda Waisraeli zaidi ya Wamisri. Lakini kama Lutu, Waisraeli hatimaye waliamua kufanya yale ambayo Musa aliwataka na Mungu aliweza kufanya kazi nayo. Lakini hakuna hata mmoja wao aliyefanya lolote ili kustahili kuokolewa.

Mambo hayo yaliwapata wao kama mifano kwetu. Yaliandikwa ili kutuonya sisi tunaoishi mwisho wa nyakati. Ikiwa unafikiri umesimama imara, jihadhari usianguke. 1Wakorintho 10:11-12

Tunapokaribia matukio ya mwisho ya historia ya dunia, tunakabili hali kama hiyo. Wafalme wa dunia wanataka kutawala idadi ya watu wa dunia na kuwaweka chini ya malengo yao. Ili Bwana awakomboa watu wake, ulimwengu utapitia mapigo saba ya mwisho ili ukombozi huu ukamilike.

Tutaitikiaje matukio haya? Tunaposoma juu ya kutoamini kwao, je, tunatambua uwezo wetu wenyewe wa kufanya mambo yale yale? Je, tutatafuta msaada wa Mungu katika kushikilia sana imani yetu Kwake, au tutasahau sisi ni kama Israeli na kuwa na shaka kama wao?

Mtazamo wetu utakuwa na athari kwa viongozi wa ulimwengu na wale wanaotuzunguka. Na tuamini kwamba Baba yetu atatukomboa. Uelewa mzuri zaidi wa jinsi Mungu alivyofanya kazi zamani utupe hekima ya kukabiliana na yale yajayo.

Tutakumbana na mazito na magumu, lakini hatatuacha kamwe wala hatatutelekeza ikiwa tutaweka tumaini letu Kwake na kutembea katika amri zake.

SURA YA 21

MITAMBO YA UA WA ULINZI

Kabla hatujapitia maelezo ya kila pigo lililoipata Misri, tunahitaji kubainisha kanuni za ua wa ulinzi wa Mungu. Katika sura ya 19 tulionyesha wazi kwamba mtindo wa maisha wa Wamisri ulikuwa nje ya amri za Mungu. Ni pale tu tunaposikiliza neno la Mungu ndipo tunaweza kulindwa naye kikamilifu.

Kwa maana BWANA Mungu ni jua letu na ngao yetu. Anatupa neema na utukufu. BWANA hatawanyima jambo jema watendao haki. Zaburi 84:11

Wewe ni kimbilio langu na ngao yangu; Neno lako ndio chanzo cha matumaini yangu. Zaburi 119:114

Kwa kuwa wewe unawabariki wacha Mungu, Ee BWANA; Unawazunguka kwa ngao Yako ya upendo. Zaburi 5:12

Ayubu alimpenda na kumstahi Mungu. Alizishika amri zake kwa maana Biblia inasema hakuwa na lawama.

Kulikuwa na mtu mmoja aitwaye Ayubu aliyeishi katika nchi ya Usi. Hakuwa na lawama—mtu mwadilifu kabisa. Alimcha Mungu na kujiepusha na uovu. Ayubu 1:1

Shetani alipojigamba kwamba anaidhibiti dunia, Mungu alimkumbusha kuhusu Ayubu, ambaye Shetani alilalamika kuhusu ua wa ulinzi unaomzunguka.

Ndipo BWANA akamwuliza Shetani, "Je! umemwona mtumishi wangu Ayubu, kwamba yeye ndiye mtu mzuri kuliko wote duniani, Yeye hana lawama—mtu mwadilifu kabisa. Anamcha Mungu na kujiepusha na uovu." Shetani akamjibu BWANA, "Naam, lakini Ayubu ana sababu nzuri ya kumcha Mungu. **Umeweka ukuta wa ulinzi kumzunguka yeye na nyumba yake na mali yake kila mara**, na umemfanikisha katika kila jambo analofanya, tazama jinsi alivyo tajiri!" Ayubu 1:8-10

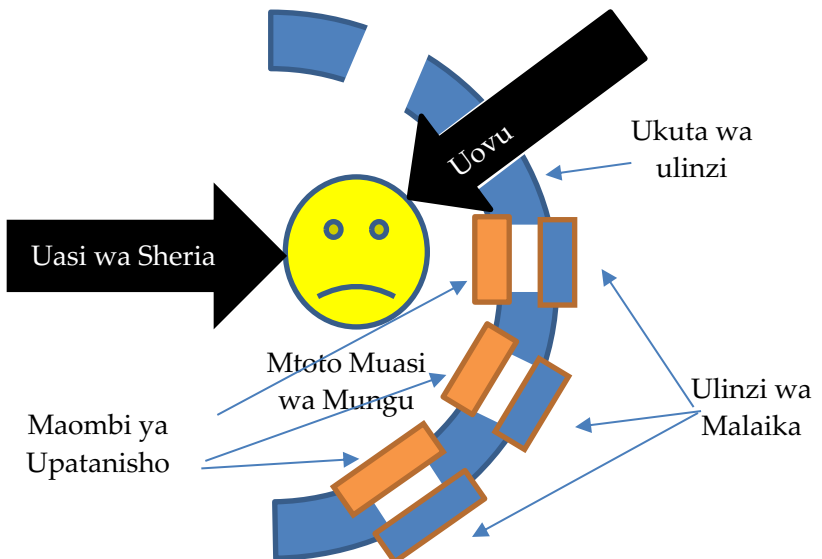
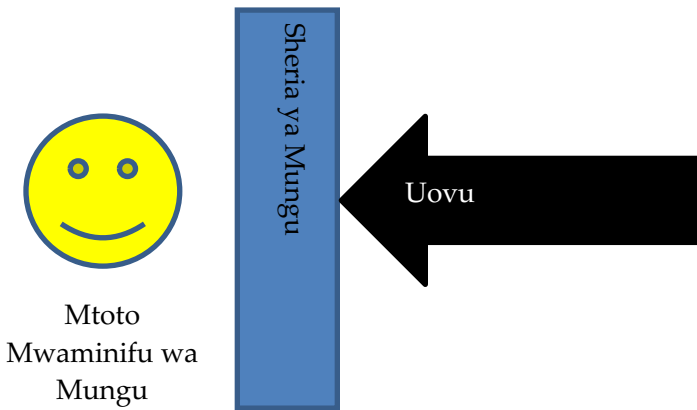
Kila mtu anayetembea katika amri za Mungu ana ukuta wa ulinzi unaomzunguka. Wale wanaovunja amri huunda mapengo katika ukuta wa ulinzi ambayo yanahitaji malaika kusimama katika mapengo hayo. Malaika hawa wanatumwa kwa kujibu maombi ya watoto wa Mungu wanaomwamini. Tunasoma mara nyingi jinsi Musa alivyomsihi Bwana awaokoe Israeli wakati wa kutangatanga kwao jangwani.

Kwa hiyo alisema ya kwamba atawaangamiza, kama Musa, mteule wake, asingalisimama mbele zake mahali palipobomoka, ili kugeuza ghadhabu yake, asije akawaangamiza [Hiph'il]. Zaburi 106:23 (NKJV)

Biblia inamfafanua Mungu akiwa na hasira na kufikiria kuwaangamiza. Hii inaelekezea lugha kueleza kwamba Mungu alikuwa anafikiria kuruhusu mapengo yaliyoundwa na Israeli kubaki wazi, kumruhusu Shetani kuingia na kuwaangamiza watu. Hili linathibitishwa na matumizi ya umbo la kitenzi cha Hiph'il linaloruhusu muktadha ruhusu. Kama tulivyoona, hasira ya Mungu ni kuficha uso Wake na kuruhusu mambo kufunuliwa bila kuingilia kati Kwake kwa neema. Katika kisa cha Israeli, Musa alisimama kwenye pengo na kusali, akiwaleta malaika kuwakinga watu kutokana na nguvu za uharibifu za Shetani.

Biblia hutuambia waziwazi kile kinachotokea wakati neno la Mungu linapokataliwa.

Hili ndilo jibu la Mtakatifu wa Israeli: **“Kwa sababu mmedharau ninayowaambia na kutumainia dhuluma na uongo, basi msiba utakuja juu yenu ghafula—kama ukuta unaochipuka na kuanguka. Mara moja utavunjika na kuanguka chini.”** Isaya 30:12-13

Uasi-sheria husababisha ukuta wa ulinzi kupasuka, na kutengeneza mapengo yanayohitaji kujazwa kupitia maombi na ulinzi wa malaika.

Mfano wa awali wa uasi-sheria unaosababisha mapengo kwenye ukuta ni hadithi ya Eri, mwana wa Yuda.

Ndipo Yuda akamwoza Eri mzaliwa wake wa kwanza mke, na jina lake akiitwa Tamari. Lakini Eri, mzaliwa wa kwanza wa Yuda, alikuwa mwovu machoni pa BWANA, naye BWANA akamwua. Mwanzo 38:6-7 (NKJV)

Biblia inasema kwamba Eri alikuwa mwovu. Uovu ni uasi. Biblia haituambii Eri alijihusisha na uovu gani. Tunaambiwa tu kwamba Mungu alimuua Eri kwa sababu alikuwa mwovu.

Hatuambiwi jinsi Eri alivyouawa, lakini tunapotazama katika uso wa Yesu mara moja tunaona mgongano na wazo la Mungu kihalisi na moja kwa moja kumuua mtu huyu mwovu. Tukilinganisha kisa hiki na kisa cha kifo cha Sauli, tunapata picha ya wazi zaidi ya kile “Bwana alimwua” maana yake hasa.

Basi Sauli akafa kwa sababu hakuwa mwaminifu kwa BWANA. Alikosa kutii amri ya BWANA, na hata akatafuta ushauri kwa mwenye pepo badala ya kumwomba BWANA mwongozo. Kwa hiyo BWANA akamuua na kumkabidhi ufalme Daudi mwana wa Yese. 1 Nyakati 10:13-14

Katika hadithi hii, tunaambiwa jinsi Sauli alivyokufa:

Mapigano yalikuwa makali sana karibu na Sauli, na wapiga mishale Wafilisti wakamkamata na kumjeruhi. Sauli akalalamika kwa mchukua silaha zake, akisema, “Chukua upanga wako uniue kabla hawa Wafilisti wapagani hawajaja kunidhihaki na kunitesa.” Lakini mchukua silaha zake aliogopa na hakutaka kufanya hivyo. **Basi Sauli akautwaa upanga wake mwenyewe na kuuangukia.** 1 Nyakati 10:3-4

Kwa kushauriana na mchawi, Sauli alivunja uzio wa ulinzi. Mungu hakuweza kumlinda Sauli kama alivyofanya hapo awali. Wakati Sauli

alipojeruhiwa na vita kuonekana kupotea, Sauli alimwomba mchukua silaha wake amuue, lakini alikataa. Kisha Sauli akajiua kwa kuangukia upanga wake. Je, Mungu alimuua Sauli jinsi gani? Kwa kumruhusu avune matokeo ya maamuzi yake mwenyewe. Kauli kwamba Mungu alimuua Sauli ni uelekezeaji kwa Mungu kumfanya awe na jukumu la kifo cha Sauli. Ni kweli katika maana ya kwamba Mungu alimruhusu Sauli ajiue, lakini hiyo ni kwa sababu Mungu aliheshimu maamuzi ya Sauli, si kwamba Alimweka Sauli kwenye kona kwa sababu Alitaka Sauli auawe.

Je, tunapaswa kufikiria kwamba Mungu ndiye aliyesababisha matendo ya uasi ambayo Sauli alichukua dhidi yake? Jibu linapaswa kuwa wazi, lakini sio jibu tunalopenda. Moyo wa mwanadamu umetiwa muhuri na asili ya Adamu ya kumlaumu Mungu kwa kula kwake tunda lililokatazwa, na hadithi hii inanasa kiini kile kile cha kuhusisha wajibu kwa Mungu.

Mtindo huu huu lazima utumike kwa hadithi ya Eri. Biblia inasema Eri alikuwa mwovu, na Mtunga Zaburi anatuambia kile kinachowaua waovu.

Uovu utamuua mwovu, na wale wanaomchukia mwenye haki watahukumiwa. Zaburi 34:21 (NKJV)

Biblia inasimulia hadithi za watu wengi waliofanya maovu machoni pa Bwana, lakini hatuambiwi kwamba Bwana aliwaua. Matendo yao maovu yaliwaangamiza. Mungu hana upendeleo, bali huwatendea watu wote sawa. (Yakobo 2:9). Kanuni hiyo hiyo inatumika kwa Eri pia inatumika kwa kaka yake mdogo Onan ambaye alikiuka sheria ya kibiblia (Kum 25:5-6) kwamba ndugu mdogo anapaswa kuinua uzao kwa heshima ya kaka yake mkubwa, ikiwa atakufa.

Ndipo Yuda akamwambia Onani, nduguye Eri, Enenda ukamwoe Tamari, kama sheria yetu inavyotaka kwa ndugu wa mtu aliyekufa; lazima umletee ndugu yako mrithi. Lakini Onani hakuwa tayari kuwa na mtoto ambaye hangekuwa mrithi wake mwenyewe. Kwa hiyo kila alipolala na mke wa kaka yake, alimwaga shahawa chini. Hii ilimzuia kupata mtoto ambaye

angekuwa wa kaka yake. Lakini Bwana akaona ni vibaya kwa Onani kumnyima ndugu yake aliyekufa mtoto. Basi BWANA akautwaa uhai wa Onani pia. Mwanzo 38:8-10

Kwa kukataa kumheshimu kaka yake aliyekufa, Onani alitoka nje ya ua wa ulinzi. Ubinafsi wake ulimpeleka katika milki ya Shetani, ambaye wakati huo angeweza kusababisha uharibifu wake. Katika hatua ya juu, tunazingatia uamuzi wa Yuda kuoa mwanamke Mkanaani. Historia ya familia yake, urefu ambao Ibrahimu alienda ili kupata mke kwa Isaka, juhudi za Yakobo kuoa mke katika muundo wa familia moja - yote yalionekana kupotea kwa Yuda. Kwa hiyo wanawe waliathiriwa na mtindo wa maisha wa mke wake Mkanaani ambaye alikuwa mwabudu sanamu maisha yake yote. Eri hakuwa mwovu katika ombwe; kulikuwa na mvuto ambao ulimpeleka katika mwelekeo huu. Mambo haya yote hurahisisha uvunjaji unaosababisha kifo.

Mungu anawajibika kwa kifo cha Eri, Onani na Sauli, lakini kwa vile tunavyojua kwamba Yesu hakuwahi kuua watu na amri za Mungu zinakataza mambo kama hayo, tunaongozwa kuona kwamba vifo hivi vilikuwa ni uvunjaji wa ua unaoruhusu uovu kuua waovu.

Hii inathibitishwa kwa mara nyingine tena na ukweli kwamba katika kila moja ya matukio haya umbo la kitenzi cha Hiph'il linatumiwa kuelezea matendo ya Bwana kwa kila mmoja wa watu hawa, Eri, Onani, na Sauli. Katika nuru ya tabia ya Kristo tunapaswa kuamua muktadha wa hadithi hizi kwani Mungu aliwaruhusu watu hawa wafe kama matokeo ya matendo yao wenyewe.

Sasa tunageukia kitabu cha Ezekieli, kinachozungumza kuhusu ufisadi katika uongozi wa Israeli. Hebu tuchunguze kwa makini mchakato uliosababisha kuangamizwa kwao na Babeli.

“Njama ya manabii wake katikati yake ni kama simba angurumaye akirarua mawindo; [1]**wamekula watu; wametwaa hazina na vitu vya thamani; wamefanya wajane wengi ndani yake.** Makuhani wake [2] **wameihalifu sheria yangu,** na kuvitia unajisi vitu vyangu vitakatifu; [3]**hawakupambanua vitu**

vitakatifu na visivyo vitakatifu; [4]nao wameyaficha macho yao wasizione sabato zangu, hata nikatiwe unajisi kati yao.

[5]Wakuu wake katikati yake ni kama mbwa-mwitu wanaorarua mawindo, ili kumwaga damu, kuharibu watu, na kupata faida ya udanganyifu. Manabii wake walizipiga chokaa, wakiona maono ya uongo, [6]na kuwatabiria uongo, wakisema, Bwana MUNGU asema hivi, wakati BWANA hajanena. Watu wa nchi [7] wametumia dhuluma, wameiba, na kuwatesa maskini na wahitaji; na wanamdhulumu mgeni.

Basi nikatafuta mtu miongoni mwao, atakayetengeneza ukuta, na kusimama mbele zangu mahali palipobomoka, kwa ajili ya nchi, nisije nikaiharibu; lakini sikupata mtu. Kwa hiyo nimemwaga ghadhabu yangu juu yao; Nimewateketeza kwa moto wa ghadhabu yangu; nami nitawalipa matendo yao juu ya vichwa vyao wenyewe, asema Bwana MUNGU.” — Ezeieli 22:25-31 (NKJV)

Biblia inaorodhesha mambo saba yanayopelekea kwenye maafa:

1. Viongozi wa dini hutumia fursa ya watu kwa kuiba na kuua
2. Kuvunja sheria
3. Kuchanganya vitu vitakatifu na vichafu
4. Kupuuza Sabato
5. Viongozi wa kiraia kuiba na kuua, jambo ambalo halikemewi na viongozi wa dini
6. Kupiga ramli uongo
7. Kuwakandamiza na kuwatesa maskini na wageni

Hivi ndivyo viongozi wa Misri walivyokuwa wakiwafanyia Israeli na watu wao wenyewe. Mungu alitafuta mtu wa kusimama katika pengo kwa ajili ya Misri, kurejesha sheria na kuimarisha kiungo kati ya Mungu na watu. Kama hili lingefanyika, Misri ingekuwa na muda

zaidi. Mungu alitoa njia ya kufanya hivi, kupitia maagizo ya kushika Sabato na ombi la kushika sikukuu.

Tulitaja katika sura ya 19 uovu wa Misri katika ibada ya miungu yao na uovu wao wa kingono. Kama wale walioishi kabla ya gharika, na watu wa Sodoma, Misri imeharibu dunia iliyowazunguka.

Ili kujenga ua, Mungu alimwambia Musa amwombe Farao wafanye sikukuu. Musa pia aliagizwa awaambie Waisraeli waanze kushika Sabato tena.

Farao akasema, Tazama, watu wa nchi sasa ni wengi, nanyi mwawastarehesha [Sabato] waachane na kazi zao! " Kutoka 5:5 (NKJV)

Neno kupumzika kwa hakika ni Shabat au Sabato. Yesu anasema kwamba Yeye ni "Bwana wa Sabato" na kwa hiyo pumziko tunalopata katika Kristo hutujia kwa namna ya pekee siku ya Sabato na vilevile sikukuu.¹⁶ Watu wanapoitunza Sabato, roho zao hupewa pumziko. Wanaume na wanawake wanapopumzishwa, dunia yenyewe inaathiriwa, kwa kuwa kama vile dhambi za wanadamu zinavyoharibu dunia, ndivyo ambavyo matendo ya haki ya watu wa Mungu yanaponya dunia.

Hapa tunagundua sababu mojawapo ya kujitenga kwa Waisraeli na Wamisri. Kupitia matengenezo ya Musa na Haruni, Waisraeli walikuwa wameanza kushika Sabato. Amani iliyoletwa kwao ilihakikisha kwamba dunia iliyowazunguka haikupata mapigo saba ya mwisho juu ya Misri. Cha kusikitisha ni kwamba kutokuamini kwa Waisraeli kulifanya wapate mapigo matatu ya kwanza.

Inapendeza kuona kwamba sehemu ya matakwa ya Mungu hujumuisha kupumzika kwa nchi kila mwaka wa saba.

"Wape wana wa Israeli maagizo yafuatayo: Mtakapokuwa mmeingia katika nchi ninayowapa, nchi yenyewe italazimika

¹⁶ Kwa maelezo zaidi juu ya hili, tazama kitabu *Fountain of Blessing* kinachopatikana fatheroflove.info.

kuadhimisha sabato mbele za Yehova kila mwaka wa saba. Kwa muda wa miaka sita mnaweza kupanda mashamba yenu na kukata mizabibu yenu na kuvuna mazao yenu, lakini mwaka wa saba nchi itakuwa na mwaka wa sabato wa kustarehe kabisa. Ni Sabato ya BWANA. Msipande mashamba yenu wala kukata mizabibu yenu katika mwaka huo.” Mambo ya Walawi 25:2-4

Amri hii inadhihirisha kwamba dunia yenyewe imejumuishwa katika kanuni ya Sabato na inahitaji kupumzika. Wakati watu wanapopumzika kila siku ya saba, hii pia huathiri dunia. Amani waliyopewa wanadamu siku ya Sabato hububujika hadi duniani kwa njia tofauti kabisa na namna Kaini alivyomwua Habili alivyoweka mtetemo wa uharibifu ndani yake.

Sikukuu pia ni sehemu ya mchakato huu, na Farao alipewa fursa ya kuwa sehemu ya kuziba uvunjaji dhidi ya maafa - bila hata kushiriki mwenyewe, kwa kuruhusu uhuru wa kidini tu!

Wakasema, Mungu wa Waebrania amekutana nasi, twakusihi, twende safari ya siku tatu jangwani, tumtolee dhabihu Bwana, Mungu wetu, asije akakutana nasi kwa tauni au kwa upanga.”
Kutoka 5:3 (YLT)

Tunaona uhusiano kati ya kushika sikukuu na kuepuka tauni. Hii ni kanuni muhimu kwetu leo katika kutafuta kujaza mapengo katika ukuta yaliyofanywa kwa njia ya uasi-sheria. Sikukuu za Bwana zitazuia tauni na upanga kukutana nasi ikiwa tutatembea katika matukio haya yenye baraka.

Kwa kusikitisha, Farao alikataa kumtambua Mungu, wala hakuwapa wakati kwa ajili ya Sabato au sikukuu ambayo Musa aliomba. Kwa hiyo, ndipo Mungu akamwaga ghadhabu yake na hasira yake juu ya Misri. Hii ina maana gani? Ina maana aliuficha uso Wake kama tulivyogundua hapo awali.

“Ndipo hasira yangu itakapowaka juu yao, nami nitawaacha, nikiwaficha uso wangu, nao wataliwa, taabu ya kutisha itawashukia, na siku hiyo watasema, Maafa haya yametupata kwa

sababu Mungu hayuko kati yetu tena.” Kumbukumbu la Torati 31:17

Hakukuwa na njia inayowezekana ya kuziba mapengo yaliyofanywa na Misri. Huenda Mungu angeachilia kila kitu mara moja, lakini kwa hekima Yake, Mungu “alilipa matendo yao juu ya vichwa vyao wenyewe” hatua kwa hatua ili baadhi ya watu waweze kuamka, kutubu, na kumgeukia Bwana.

Tunapogeuka kuchunguza kila moja ya mapigo, ni lazima hasa tukumbuke Vioo Viwili, Laana ya Dunia, Ua wa Malaika na Msalaba wa Kweli.

1. Ndani ya Kanuni ya Vioo Viwili, Mungu anazungumza na Farao kwa lugha anayoelewa. Mungu anamwambia Musa katika Kutoka 7:1 kwamba angemfanya Musa aonekane kama Mungu kwa Farao. Ili kuonekana kama Mungu kwa Farao, ni lazima Musa azungumze kama Farao anavyozungumza kwa sababu Farao anaamini kuwa yeye mwenyewe ni mungu.
2. Mungu anaweza na lazima azungumze na Farao kwa maneno makali kwa sababu Wamisri wameichafua dunia kwa uasi wao na hali inazidi kuwa mbaya. Mungu amekuwa akizuia matokeo ya asili kwa muda mrefu, lakini sasa Atawaachilia kwa njia ambayo itamfanya Farao akose imani katika miungu yake mwenyewe, na vile vile yeye mwenyewe, ili kugeuka na kutubu.
3. Malaika ni walinda-lango wa uharibifu unaoanguka duniani. Kama vile mapigo katika Ufunuo 16, tunaona malaika wakiachilia mapigo kwa kuacha kusimama kwenye pengo la kuta zilizotengenezwa na Wamisri. Hivi ndivyo malaika “wana mapigo mikononi mwao”: ni kwa sababu wanaziba mapengo katika kuta zilizotengenezwa na Wamisri wenyewe.
4. Lugha ya mapigo pia inafunua hadithi ya Msalaba. Damu katika pigo la kwanza, ngurumo na umeme katika la saba, giza katika la tisa na kifo cha mzaliwa wa kwanza katika pigo

la kumi, vyote vinatulilia kuona mateso ya Kristo katika mateso ya Wamisri.

Mambo haya yote yanatokea kwa wakati mmoja katika hadithi. Mara ya kwanza huonekana kuchanganya, lakini ni busara zaidi kuelekeza hadithi hii kwenye zana zetu badala ya hisia zetu za asili. Ni lazima tuache kila neno la Mungu liwe na nafasi yake katika hadithi; lazima tuthibitishe mambo yote; ni lazima tuwe wavumilivu na waaminifu kuweka vipande vyote pamoja ili uso wa Yesu na mapigo yapatane.

Jambo moja zaidi kabla ya kushughulikia mapigo. Tunahitaji kushughulikia ugumu wa moyo wa Farao. Mungu alisema angeliufanya kuwa mgumu.

BWANA akamwambia Musa, "Utakaporudi Misri, nenda kwa Farao, ukafanye miujiza yote niliyokupa uwezo wa kufanya, lakini **nitaufanya mgumu moyo wake** hata atakataa kuwapa watu ruhusa waende zao." Kutoka 4:21

Je, hii inatokeaje kweli? Je, tunafikiri kwamba Mungu anamwomba Farao awaruhusu watu waende zao na kumzuia kimakusudi Farao asifanye hivyo? Wazo kama hilo haliwezekani na halionyeshi tabia ya Mungu hata kidogo.

"Enyi watu wa ukaidi! Ninyi ni wapagani mioyoni na ni viziwi kwenye ukweli. Je, unapaswa kumpinga Roho Mtakatifu milele? Hivyo ndivyo walivyofanya babu zenu, nanyi pia!" Mdo 7:51

Farao alikuwa mpagani na alikuwa kiziwi katika ukweli. Alizidi kuwa mgumu kwa kumpinga Roho Mtakatifu ambaye aliisihi dhamiri yake kujisalimisha kwa Mungu. Kadiri Roho alivyozidi kusihi, ndivyo Farao alivyokuwa akijifanya mgumu zaidi ili kupinga. Kwa hiyo kwa hakika, Mungu aliufanya mgumu moyo wa Farao kwa kujaribu kuutuliza. Na ndiyo maana inaweza pia kuwa kweli kwamba Farao aliufanya moyo wake kuwa mgumu.

Lakini Farao akaufanya moyo wake kuwa mgumu wakati huo pia; wala hakuwaacha watu waende zao. Kutoka 8:32 (NKJV)

SURA YA 22

MAPIGO YA MISRI

Kisha BWANA akanena na Musa na Haruni, na kuwaambia, "Farao atakaposema nanyi, na kuwaambia, Jifanyieni miujiza, ndipo utamwambia Haruni, Twaa fimbo yako, uitupe mbele ya Farao, nayo iwe nyoka."

Basi Musa na Haruni wakaingia kwa Farao, nao wakafanya hivyo, kama BWANA alivyoamuru. Haruni akaitupa fimbo yake chini mbele ya Farao na mbele ya watumishi wake, nayo ikawa nyoka.

Lakini Farao naye akawaita wenye hekima na wachawi; ndivyo waganga wa Misri wakafanya vivyo hivyo kwa uganga wao. Kwa maana kila mtu aliitupa fimbo yake, nazo zikawa nyoka. Lakini fimbo ya Haruni ikameza fimbo zao. Na moyo wa Farao ukawa mgumu, wala hakuwasikiliza, kama BWANA alivyosema. Kutoka 7:8-13 (NKJV)

Yesu anatuambia kwamba kizazi kiovu kinatafuta muujiza, lakini Mungu anakutana na waovu mahali walipo na anampa Farao muujiza wa fimbo kugeuka kuwa nyoka. Mungu pekee ndiye mwenye uwezo wa kugeuza fimbo kuwa nyoka. Ulikuwa ni muujiza uliokuwa na umuhimu mkubwa kwa Farao, kwa kuwa unarudia kisa cha baba wa miungu ya Wamisri, Atum, ambaye angeangamiza wote na kugeuka kuwa nyoka.

Shetani anaigiza miujiza ili kumpa Farao kisingizio cha kupuuza ishara iliyotolewa na Musa na Haruni. Farao hakuwa na imani hivyo kila mara alikuwa akitafuta njia fulani ya kupuuza muujiza uliotolewa kama vile Mafarisayo walivyopata njia ya kupuuza miujiza ya Yesu na kumuua.

Kisha Mwenyezi-Mungu akamwambia Musa, “Mwambie Haruni, ‘Chukua fimbo yako na uinulie mkono wako juu ya maji ya Misri, mito yake yote, mifereji ya maji, madimbwi na mabwawa yote ya maji, na kuyageuza maji yote yawe damu.”

Basi Musa na Haruni wakafanya kama vile BWANA alivyowaamuru. Farao na watumishi wake wote walipotazama, Haruni aliinua fimbo yake na kuyapiga maji ya Mto Naili. Ghafla, mto wote ukageuka kuwa damu! Samaki waliokuwa mtoni wakafa, na maji yakachafuka hivi kwamba Wamisri hawakuweza kuyanywa. Kulikuwa na damu kila mahali katika nchi yote ya Misri. Kutoka 7:19-21

Baba yetu wa mbinguni anategemeza viumbe vyote. Yeye husafisha hewa na maji na huihifadhi kwa ajili yetu. Roho yake inapoondolewa basi mauti hufuata mara moja.

Lakini ukijiepusha nao wanaogopa. Ukiondoa pumzi zao, hufa na kugeuka tena kuwa mavumbi. Unapowapa pumzi yako, uhai unaumbwa, na unaufanya upya uso wa dunia. Zaburi 104:29-30

Harpi alikuwa mungu wa Naili kwa Wamisri. Baadhi ya majina ya Harpi yalikuwa “Bwana wa Samaki na Ndege wa Milimani” na “Bwana wa Mto Anayeleta Mimea.” Katika Yehova kuondoa nguvu Zake za kuzaa upya, Harpi akawa mharibifu wa samaki na mimea. Ikitoka kwenye fimbo katika mkono wa Haruni, hii iliwakilisha uwezo wa Mungu wa Israeli juu ya mmoja wa miungu muhimu zaidi kwa Misri.

Neno la Kiebrania la damu linatumiwa kwa njia ya mfano kwa maji ya zabibu. Yesu aligeuza maji kuwa divai kama ishara tamu ya injili. Kama vile viongozi wa Kiyahudi waliomkataa Kristo, aliyefananishwa

na mtini uliolaaniwa ambao maisha yake yalinyonywa kutoka kwake, ndivyo Mto Naili ukawa sawa na mtini: maisha yake yalinyonya kutoka kwake kwa kuondolewa kwa Roho wa Mungu. Mto Naili uliachwa ukiwa. Kama vile nuru inavyotokezwa na giza ni matokeo ya asili ya kutokuwepo kwa nuru, vivyo hivyo mto kuwa damu ulikuwa ni matokeo ya asili ya kutokuwepo kwa uzima wa Kristo.

Lakini kwa nini maji yaligeuka kuwa damu? Kwa nini hayakutuama au kukauka tu? Kitabu cha Ufunuo kinatuambia kwa nini.

Kisha malaika wa pili akamwaga bakuli lake juu ya bahari, nayo ikawa damu kama ya mfu; na kila kiumbe hai ndani ya bahari kikafa. Kisha malaika wa tatu akamwaga bakuli lake juu ya mito na chemchemi za maji, navyo vikageuka damu.

Nikamsikia malaika wa maji akisema, Wewe ni mwenye haki, uliyeko na uliyekuwako, na uliyekuwako, kwa kuwa umeyahukumu haya; **kwa maana wamemwaga damu ya watakatifu na ya manabii, nawe umewapa damu wainywe**, kwa maana ndiyo haki yao. Ufunuo 16:3-6 (NKJV)

Wamisri walikuwa wamewatendea Waisraeli kikatili, wakaua wana wao wachanga, na kuwatupa mtoni. Farao wa baadaye anajulikana kama nyoka/joka mtoni (Eze 29:3), ishara inayofaa kwa mtu aliyeongoza kazi hii. Sasa damu ya hawa watoto wachanga waliouawa katika mito ikawarudia. Mungu hakuhitaji kugeuza maji kiholela kuwa damu, Ilimbidi tu kuondoa Roho Wake kutoka humo na matendo ya zamani yalifichuliwa.

Mungu pia aliruhusu maji yaonekane kwa njia hiyo kwa sababu damu ni mfano wa fidia ambayo Kristo anapaswa kulipa kwa ajili ya Waisraeli. Kama vile Yesu alivyotoa jasho la matone ya damu katika usiku ule kabla ya kutundikwa Msalabani, hivyo Kristo alimwaga matone ya damu katika Naili kama dalili ya mateso yake kuja katika kifo cha wazaliwa wa kwanza wa Misri.

Shetani alifanya muujiza ili kuiga ufunuo wa asili katika Mto Naili. Kwa kufanya hivyo, Shetani alimsadikisha Farao kwamba Mungu wa

Musa alikuwa ametenda moja kwa moja kusababisha uharibifu huo huku akimhakikishia Farao kwamba miungu yake mwenyewe ingali ingeweza kupatana na Mungu wa Musa.

Kisha Yehova akamwambia Musa, “Mwambie Haruni, ‘Inua fimbo iliyo mkononi mwako juu ya mito yote, mifereji ya maji na madimbwi yote ya Misri, nawe ulete vyura juu ya nchi yote.’” Basi Haruni akainua mkono wake juu ya maji ya Misri, na vyura wakaja na kuifunika nchi yote! Lakini wale waganga waliweza kufanya vivyo hivyo kwa uchawi wao. Wao, pia, walifanya vyura waje juu ya nchi ya Misri. Kutoka 8:5-7

Heqet alikuwa mungu wa uzazi aliyeunganishwa na mafuriko ya Naili. Anawakilishwa kwa namna ya chura. Katika lugha ya Farao, fimbo ya nyoka inamgeuza Heqet kuwa mharibifu. Uzazi wake unaingia kwenye kasi kupita kiasi na vyura wako kila mahali. Mizani ya asili iliyozuiliwa na Roho wa Mungu inaachiliwa.

Alituma makundi makubwa ya nzi kuwaangamiza na makundi ya vyura ili kuwaangamiza. Zaburi 78:45

Neno lililotumwa katika Zaburi hii liko katika umbo la Piel ambalo linamaanisha *kuachilia, kuweka huru, kukataa au kutoa*. Hii ni muhimu katika muktadha wa Laana ya Dunia. Mungu hakuwatuma vyura bali aliwaachilia. Pili, neno la uharibifu liko katika umbo la *Hiph'il* ambalo tunajua linaweza kutafsiriwa “kuruhusiwa kuharibu.” Hii inapatana kikamilifu na Mungu kuachilia au kuweka huru mapigo haya ili kuyaruhusu kuwaangamiza Wamisri.

Hii ni muhimu kwa kuzingatia ua wa ulinzi. Mungu anaruhusu sehemu ya ukuta wa ulinzi ambao Alikuwa ameufunika kwa ulinzi wa malaika kufungua. Alifungua tu sehemu ya ukuta ili kumpelekea Farao onyo.

Kwa nini ni muhimu kufanya tofauti kati ya kutuma vyura na kuwafungua? Kwa sababu tunapoutazama uso wa Yesu, tunaona amani, utulivu na mpangilio. Tunaona mawimbi yamezuiliwa ndani ya mipaka yao. Vyura huwakilisha machafuko na mafarakano ambayo

yanatokana na roho tofauti. Nchi yenyewe huanza kutapika kwa sababu ya dhambi za watu.

Vyura pia ni muhimu kwa sababu ya namna wanavyoonyeshwa katika mapigo ya Ufunuo:

Kisha nikaona pepo wachafu watatu waliofanana na vyura, wakiruka kutoka katika kinywa cha yule joka, na katika kinywa cha yule mnyama, na katika kinywa cha yule nabii wa uongo. Hizi ni roho za kishetani zinazofanya miujiza na kwenda kwa wakuu wote wa ulimwengu ili kuwakusanya kwa ajili ya vita dhidi ya Bwana katika siku ile kuu ya hukumu ya Mungu Mwenyezi. Ufunuo 16:13-14

Je, katika Mungu kuachilia roho ya machafuko katika uzazi wa vyura, je, alituma onyo kwamba roho za kishetani zinazofanya miujiza zilikuwa karibu kuachiliwa juu ya Misri? Tunakumbuka kwamba kila wakati mapigo yanapokuja, hutoka kwenye fimbo ambayo iligeuzwa kuwa nyoka.

Shetani, kupitia mawakala wake, anaiga vyura, akiufanya moyo wa Farao kuwa mgumu zaidi. Lakini Shetani ni mwerevu, kwa sababu kwa kuwafanya makuhani wake wazae vyura, Farao anaongozwa kuamini kwamba Mungu anatuma vyura kwa bidii ili kumwadhibu badala ya kumwondoa Roho Wake na kuruhusu machafuko kutawala. Ni muhimu kukazia kwamba vyura hawangevuka mipaka yao ikiwa Wamisri wangeshika amri za Mungu.

Pigo la tatu na la nne ni la mchakato sawa na pigo la vyura. Mtungazaburi aliyaunganisha pamoja kama kuachiliwa, au kuruhusiwa na Mungu. Tunakumbuka kwamba Musa alimwambia Farao kwamba sikukuu isipofanyika Mungu angeruhusu tauni idhihirike, lakini tauni hii ni matokeo tu ya uovu wa Wamisri.

Kwa kuruhusu mapigo haya mfululizo, Mungu alikuwa akiweka kizuizi na kuwekea mipaka yale ambayo yangepaswa kutokea mara moja. Hivi ndivyo Mungu anavyofanya kazi nasi sote, akiwekea kikomo idadi ya matatizo tuliyo nayo ili tujifunze; lau angeyaachilia

yote juu yetu, tungelemewa, na kama asingeachilia yoyote tusingeweza kamwe kuelewa sababu na matokeo, wala kuchagua kupatanishwa Naye.

Jambo la kuvutia kuhusu tauni ya chawa ni kwamba ilionekana kwamba mawakala wa Farao hawakuweza kuiga. Ikiwa Shetani angeweza kutumia uchawi kusababisha nyoka na vyura kuonekana, ingekuwa rahisi kwake kusababisha chawa kutokea ikiwa angetaka. Lakini Shetani alitaka ionekane kwamba Mungu alikuwa mharibifu mkuu kuliko yeye mwenyewe. Ilionyeshwa kwamba kazi ya Mungu ilikuwa bora kuliko ile ya Shetani. Lakini Shetani alikuwa akiwaongoza watu ndani zaidi katika udanganyifu.

Wakati huohuo, Mungu anajiruhusu kuonekana kama mharibifu ili kwamba wazao hatimaye watambue kwamba sifa hizi zinaonyesha tabia ya mwanadamu, si tabia ya kimungu.

Vyura hao walikuwa wakikasirisha na uvundo wao walipokufa haukuwa mzuri. Chawa hao waliudhi zaidi, lakini nzi waumao ndio waliokuwa wa kwanza kuleta maumivu kwenye miili ya Wamisri. Kwa mara nyingine tena muundo wa Hiph'il unatumika ambapo unatoa muktadha wa ruhusa.

Waisraeli walikuwa wamevumilia mapigo matatu ya kwanza pamoja na Wamisri kwa sababu ya kutoamini kwao, lakini sasa mapigo yalipoanza kuikumba miili ya wanadamu, malaika wa Mungu waliwalinda Waisraeli.

“Lakini wakati huu nitaliachilia eneo la Gosheni, wanakokaa watu wangu, wala inzi hawataonekana huko; nanyi mtajua ya kuwa mimi ndimi BWANA, na ya kuwa niko moyoni mwa nchi yenu, nami nitafanya tofauti kati ya watu wangu na watu wako; ishara hii ya ajabu itatokea kesho.” Kutoka 8:22-23

Inapendeza kuona kwamba inzi walihusishwa na mungu wa Wakanaani Beelzebuli, linaloonekana kuwa jina lingine la mungu

Baali.¹⁷ Hawa walikuwa nzi wakubwa wenye sumu kali ambao walitoa uchungu wenye kuumiza, ambapo ni tabia kabisa kwa Bwana wa Nzi, Shetani.

Wakati wa pigo hili Farao ananza kuonyesha nia ya kusikiliza, akithibitisha ukweli wa watu wengi kile ambacho Shetani alimwambia Mungu kuhusu Ayubu:

Shetani akamjibu Bwana, “Ngozi kwa ngozi, mtu atatoa vyote alivyo navyo ili kuokoa maisha yake.” Ayubu 2:4

Farao anaweka vizuizi kwa Musa, akiamuru kwamba Waisraeli watoe dhabihu katika Misri badala ya kuondoka.

Farao akawaita Musa na Haruni. “Sawa, endeleeni kumtolea Mungu wenu dhabihu,” akasema. “Lakini fanya hapa katika nchi hii.” Kutoka 8:25

Lakini mara tu Musa alipoomba kwamba nzi hao waondolewe, Farao aliufanya moyo wake kuwa mgumu na kubadili mawazo yake.

Tauni iliyofuata ilikuwa tauni juu ya mifugo yao yote. Tunajikumbusha kwamba Misri tayari ilikuwa imejiweka mahali ambapo tauni ilikuwa hakika kuja. Mungu alipozungumza na Israeli kuhusu umuhimu wa kutembea katika amri zake, alisema yafuatayo:

“Nami nitaleta upanga juu yenu, utakaolipiza kisasi cha agano; mtakapokusanyika ndani ya miji yenu, **nitatuma tauni kati yenu; nanyi mtatiwa mikononi mwa adui.**” Mambo ya Walawi 26:25 (NKJV)

Kwa hiyo pigo lililofuata lililotayarishwa kutolewa Misri lilikuwa ni Mungu kuiweka Misri “mikononi mwa adui”:

“Rudi kwa Farao,” Yehova alimwamuru Musa. “Mwambie, Bwana, Mungu wa Waebrania, asema hivi, Wape watu wangu ruhusa waende zao, ili wapate kuniabudu; ukiendelea kuwashika na kukataa kuwapa ruhusa waende zao, mkono wa BWANA

¹⁷ <https://en.wikipedia.org/wiki/Beelzebub>

utawapiga kwa tauni mbaya sana, farasi wako, na punda, na ngamia, na ng'ombe, na kondoo wako, na mbuzi wako wote-kwa tauni mbaya.” Kutoka 9:1-3

Mtazamo wa uso wa Yesu na hatumwoni akiua farasi, punda, ngamia, kondoo na mbuzi kwa tauni. Hivi ndivyo Zaburi inavyosema kuhusu jinsi Mungu anavyoshughulika na mapigo:

Wale wakaa katika kimbilio la Aliye Juu watapata raha katika uvuli wa Mwenyezi. Ninasema hivi juu ya Bwana, Yeye peke yake ndiye kimbilio langu, na mahali pangu pa usalama; Yeye ni Mungu wangu, na ninamtumaini. Kwa maana **atakuokoa na kila mtego na kukukinga na maradhi hatari**. Atakufunika kwa manyoya Yake. Atakukinga kwa mbawa zake. Ahadi zake za uaminifu ni silaha na ulinzi wako. Zaburi 91:1-4

Je, Mungu aliwalinda wanyama wa Waisraeli kwa mkono mmoja na kuua wanyama wa Misri kwa mkono mwingine? Wazo hili ni upumbavu. Tukimtazama Kristo, tunaona kwamba alirejesha kila kitu alichogusa. Kristo ni uzima; Yeye sio mwanzilishi wa magonjwa na kifo.

Mara tu Shetani alipowahakikishia Wamisri kwamba Mungu ndiye anayeleta mapigo haya kwa bidii, sasa anaweza kufanya kazi yake ya uharibifu kwa kuridhika kwamba Mungu atalaumiwa kwa hilo - anahitaji tu kungoja wakati uvunjaji utakapofunguka. Kama vile Mungu alivyowaambia Israeli, tauni ni ushahidi wa kukabidhiwa kwa adui (Mambo ya Walawi 26:25), na Shetani ni adui yetu. Mungu alilinda mifugo ya Waisraeli dhidi ya kazi ya Shetani ya kuwaua wanyama wote. Ikiwa Farao angemsikiliza Musa, Mungu angalizuia pengo la ukuta na kuwalinda wanyama wa Wamisri. Lakini alipokataa kusikiliza, Mungu alificha uso wake na karibu wanyama wote wakafa.

Pigo la sita lilileta majipu yenye uchungu sana. Sahihi ya majipu haya inapatikana katika hadithi ya Ayubu:

Kwa hiyo Shetani akaondoka mbele ya BWANA, naye [Shetani] akampiga Ayubu na majipu mabaya kutoka kichwani hadi miguuni. Ayubu alikuna ngozi yake kwa kipande cha vyungu vilivyovunjika alipokuwa ameketi katikati ya majivu. Ayubu 2:7-8

Huu ni mfano mwingine pekee tulionao katika Biblia wa mtu kupigwa na majipu. Mke wa Ayubu alifikiri kwamba Mungu ndiye aliyemfanyia hivi:

Mkewe akamwambia, Je! bado unajaribu kudumisha uadilifu wako? Mlaani Mungu na ufe.” Ayubu 2:9

Kama tulivyosema hapo awali, kwa Wamisri, majipu haya yalikuja kwa sababu ya kuvunja amri za Mungu kiasi kwamba Shetani angeweza kuwashambulia. Kama kisa cha Ayubu, Mungu anawekea mipaka kiwango cha mateso ambacho adui anaweza kufanya.

Majipu hayo yalitoa huduma ya kifo, hasa kwa waganga wa Kimisri. Pigo hili lilivunja imani ya watu katika uongozi wao na kufichua kwamba hawawezi kuwalinda watu kwa sababu nao walikuwa wamefunikwa ndani yao.

Katika suala la Kristo kusulubishwa Misri, katika mateso yote ya Wamisri, Kristo aliteswa. Alihisi uchungu wao mwingi, mfano wa uchungu wa Kristo katika ukumbi wa Pilato na Msalabani. Na kama tu tukio la Msalaba, wasomaji wa Biblia leo wanawafikiria Wamisri "waliopigwa na Mungu na kuteswa," wakati kwa kweli, Shetani alikuwa ameachiliwa kufanya kazi hii, kama vile alivyokuwa nyuma ya mateso ya Kristo Msalabani.

Mvua kali ya mawe ni pigo linalofuata, na tuna uthibitisho wa wazi katika tauni hii ya utendaji wa kishetani.

Akaiachilia [Hiph'il] mifugo yao pia kwenye mvua ya mawe, na makundi yao kwa ngurumo za radi. Akawaangushia juu yao ukali wa hasira yake, na ghadhabu, na taabu, Kwa kutuma malaika wabaya kati yao.” — Zaburi 78:48-49(KJV)

KJV inatafsiri kwa usahihi Hiph'il kama ruhusu, "kukata tamaa". Umbo lilo hilo la kitenzi hutokea katika Kutoka, na linaweza kutafsiriwa kwa njia iyo hiyo, kuthibitisha kwamba Zaburi 78:48 na Kutoka 9:18 zitapatana pamoja wakati wa kutumia muktadha unaoruhusu.

Kwa hiyo kesho wakati huu **nitatuma** [kuruhusu, Hiph'il] mvua ya mawe yenye uharibifu zaidi kuliko yoyote katika historia yote ya Misri. Kutoka 9:18

Zaburi 78:49 inasema kwamba ni malaika waovu ambao wanaachiliwa juu ya Misri. Lakini tafsiri kadhaa huficha ukweli kwamba malaika waovu walikuwa wakileta mvua ya mawe.

Akawatupia ukali wa hasira yake, ghadhabu yake, na uchungu wake; na taabu, kwa **kutuma malaika wa uharibifu** *kati yao*. Zaburi 78:49 (NKJV)

Aliachilia juu yao hasira yake kali, ghadhabu yake, chuki na uadui - **kikosi cha malaika waangamizaji**. Zaburi 78:49 (NIV)

Lakini neno katika Kiebrania ni ovu na linatumika katika maneno 'mti wa ujuzi wa mema na mabaya'. Kitabu cha Zaburi kinatuambia waziwazi kwamba hasira ya Mungu imewashwa, ikimaanisha kujiondoa Kwake kwa huzuni, kuruhusu malaika waovu kufanya kazi yao.

Pia inatuambia kwamba Mungu aliwaachilia ng'ombe kwenye mvua ya mawe badala ya Yeye kutuma mvua ya mawe moja kwa moja. Maelezo haya ni muhimu. Hii ndiyo sababu Baba yetu mpendwa aliye mbinguni alihangaikia mchungaji na ng'ombe.

"Kwa hiyo kesho wakati kama huu nitaleta mvua ya mawe yenye uharibifu zaidi kuliko yoyote katika historia yote ya Misri. Haraka, amuru mifugo yako na watumishi wako waingie kutoka mashambani kutafuta mahali pa kujikinga; mtu yeyote au mnyama aliyebaki nje atakufa wakati mvua hiyo ya mawe itanyesha. Baadhi ya watumishi wa Farao waliogopa kwa sababu

ya yale ambayo BWANA alikuwa amesema. Wakaleta watumishi na mifugo yao upesi kutoka mashambani. Kutoka 9:18-20

Ikiwa Mungu alitaka kuiadhibu Misri, basi kwa nini anajaribu kuwaokoa wachungaji na ng'ombe? Hilo linapatana na akili kabisa tunapooni kwamba malaika waovu wanakusanyika ili kuleta uharibifu. Mungu anaendelea kujaribu kuokoa wakati Shetani anafanya kazi yake ya uharibifu.

Tunaposoma Biblia kwa makini na kuangalia yote inayosema, picha huanza kubadilika na tunaona Shetani akifunuliwa kwa namna alivyo muuaji.

Wacha tupitie zana zetu tena tunaposoma juu ya mvua ya mawe. Tukisoma kifungu hiki nje ya tabia ya Kristo, tunaona tu Mungu mwenye hasira kali akiwaangamiza wale wasiomtii. Kuangalia katika uso wa Kristo, tunaanza kugundua maandiko zaidi ambayo yanafichua malaika waovu wanahusika katika mchakato huo. Maneno ya maandiko ya Biblia yanakuwa wazi zaidi. Tunaona kufichwa kwa uso wa Mungu na Shetani anafunuliwa kama yule anayehusika katika uharibifu. Tunatambua sababu ya wao kuachiliwa ni kwa sababu Ua wa Malaika umevunjwa kupitia Wamisri wanaovunja amri za Mungu.

Utaratibu huu unakuwa rahisi kwa kila matumizi ya kanuni. Tukijua kwamba Kristo alisulubishwa Misri kulingana na Ufunuo 11:8, tunatafuta miunganisho zaidi.

Kitani na shayiri zote ziliharibiwa na ile mvua ya mawe, kwa sababu shayiri ilikuwa imefanyiza vichwa na kitani kilikuwa kinachipuka. Kutoka 9:31

Shayiri ni zao linalotikiswa kama toleo la kwanza la tunda wakati wa Pasaka. Aya ifuatayo inatuambia malimbuko yanawakilisha nani:

Lakini kila mmoja kwa mpangilio wake: Kristo limbuko, kisha wale walio wake Kristo wakati wa kuja kwake. 1 Wakorintho 15:23 (NKJV)

Kuvunjwa kwa zao la shayiri kunawakilisha kupondwa kwa Kristo jinsi anavyoteswa katika mateso ya Wamisri. Mioyo yetu inasukumwa na mawazo ya mateso ya Kristo. Tunaanza kuuona Msalaba kwa undani zaidi. Tunaona jinsi maumivu Yake yanavyopanuliwa kwa wakati. Anataka tujue hili lakini pia hataki kutulazimisha kujua hili. Roho wa Mungu anatusihi tuache tamaa yetu ya asili ya dhabihu na kutoa ili kutuliza mitazamo ya wanadamu kuhusu haki. Tamaa yetu ya kulipiza kisasi inamuumiza, lakini Yesu hatadai tuiache ipite kinyume na mapenzi yetu bali anatumaini kuamsha kwetu thamani ya upendo na msamaha.

Ikiwa tutatafuta miunganisho zaidi kuhusu mvua ya mawe, tunagundua vito kama hivi katika Zaburi. Mojawapo ya sababu zinazotufanya tuangalie Zaburi ni kwamba Yesu anataja hasa kwamba Zaburi inazungumza juu yake.

Kisha akasema, Nilipokuwa pamoja nanyi hapo awali, **naliwaambieni kwamba yote niliyoandikiwa** katika torati ya Musa, na katika manabii na katika Zaburi, ni lazima yatimizwe. Luka 24:44

Katika Zaburi ya 18, tunapata kumbukumbu ya mvua kubwa ya mawe. Sehemu ya ufunguzi ya Zaburi inazungumza juu ya pambano la Kristo kuuelekea Msalaba.

Nilimwita BWANA astahiliye kusifiwa, akaniokoa na adui zangu. Kamba za mauti zilinishika; mafuriko ya uharibifu yalinikumba. Kaburi lilinizunguka kamba zake; kifo kiliweka mtego katika njia yangu. Lakini katika shida yangu nalimlilia BWANA; naam, nilimwomba Mungu wangu anisaidie. Alinisikia kutoka patakatifu pake; kilio changu kwake kilifika masikioni Mwake. Zaburi 18:3-6

Kinachofuata ni maelezo ya mwitikio wa Mungu:

Kisha nchi ikatikisika na kutetemeka. Misingi ya milima ikatikisika; vilitetemeka kwa sababu ya hasira yake. Moshi ulitoka puani mwake; miali mikali iliruka kutoka kinywani Mwake.

Makaa yanayowaka yalitoka Kwake. Alizifungua mbingu na kushuka; mawingu meusi ya dhoruba yalikuwa chini ya miguu yake. Akiwa amepanda juu ya kiumbe cha malaika mwenye nguvu, akaruka, akipaa juu ya mbawa za upepo. Alijifunika giza, akifunika njia Yake na mawingu meusi ya mvua. Mawingu mazito yalilinda mwangaza uliomzunguka na kunyesha mvua ya mawe na makaa yanayowaka. BWANA alinguruma kutoka mbinguni; sauti ya Aliye juu ilisikika katikati ya mvua ya mawe na makaa ya moto. Zaburi 18:7-13

Kutetemeka kwa dunia kunatukumbusha juu ya tetemeko la ardhi wakati wa kusulubiwa kwa Yesu. Giza lililoonyeshwa linaonyesha giza la kutisha karibu na Msalaba lililodumu kuanzia saa sita mchana hadi saa 3 alasiri (Luka 23:44), likifichua uwepo wa Baba Msalabani uliogubikwa na giza.

Kuna mengi zaidi ambayo tunaweza kuchunguza hapa, lakini tunatoa hoja kwamba ufahamu wa kweli wa Msalaba unaunganisha sehemu nyingi za Maandiko ambazo zilikuwa zimebakia kufichwa hapo awali. Pigo la mvua ya mawe limeunganishwa na tukio la Msalaba, na kutufanya tutambue zaidi na zaidi kwamba Msalaba wa Kristo ni ufunguo wa kufungua mafumbo yote ya Biblia ambapo Mungu alionekana hapo awali kuwa mkali wa kutisha. Ndio ufunguo wa kuelewa uhusiano wake na ulimwengu na jinsi kila kitu kinavyopitia Mwanawe Yesu.

Nzige waliiangamiza Misri katika pigo la nane. Baada ya mvua ya mawe yenye moto kuvunja kila kitu, wale nzige waliondoa kila kitu kijani kutoka Misri. Katika kitabu cha Ufunuo, tarumbeta ya tano inazungumza juu ya kundi la nzige. Kiongozi wa nzige anajulikana kuwa Apolioni, mharibifu.

Nzige hao walionekana kama farasi waliotayarishwa kwa vita.

Juu ya vichwa vyao walikuwa na kitu kama taji za dhahabu, na nyuso zao zilikuwa kama nyuso za wanadamu. Walikuwa na nywele kama nywele za wanawake na meno kama ya simba. Walivaa silaha za chuma, na mbawa zao zilinguruma kama jeshi

la magari yanayokimbilia vitani. Walikuwa na mikia iliyochoma kama nge, na kwa muda wa miezi mitano walikuwa na uwezo wa kuwatesa watu. Mfalme wao ni malaika kutoka kuzimu; **jina lake kwa Kiebrania ni Abadoni, na kwa Kigiriki ni Apolioni, Mwangamizaji.**” — Ufunuo 9:7-11

Upepo wa mashariki ukawaleta hao nzyme Misri.

Basi Musa akainua fimbo yake juu ya Misri, na BWANA akavumisha upepo wa mashariki juu ya nchi mchana kutwa na usiku kucha. Asubuhi ilipofika, upepo wa mashariki ulikuwa umeleta nzyme. Kutoka 10:13

Uzio wa Malaika ambao ulizuia pepo za ugomvi ukaachiliwa, na Shetani, mharibifu, akaondoa tumaini lote kutoka Misri.

Kisha nikaona malaika wanne wamesimama katika pembe nne za dunia, wakizizuia zile pepo nne ili zisivume juu ya nchi, wala baharini, wala juu ya mti wo wote. Ufunuo 7:1

“Wasikiaji wa neno ambao si watendaji” (Yakobo 1:23) watasoma hili kama Mungu mwenyewe akituma nzyme, lakini Biblia inaonyesha kwamba Misri ilikabidhiwa kwenye nzyme.

Akatoa [aliwakabidhi] mazao yao kwa viwavi; mavuno yao yaliliwa na nzyme. Zaburi 78:46

Hili linathibitishwa tena na matumizi ya kuruhusu ya umbo la Kiebrania la Hiph’il.

La sivyo, ukikataa kuwaruhusu watu Wangu waende zao, tazama, kesho nitaleta nzyme [Hiph’il] katika eneo lako. Kutoka 10:4 (NKJV)

Maafisa wa Farao walimsihi awaruhusu Waisraeli waende zao kwani waliona kwamba Misri ilikuwa imeharibika:

Sasa watumishi wa Farao wakaja kwa Farao na kumwomba. “Mtamwacha mtu huyu atushike mateka mpaka lini? Waache

watu hawa waende kumwabudu BWANA, Mungu wao; hamjui ya kuwa Misri imeharibika?” Kutoka 10:7

Kijani ni ishara ya maisha na matumaini. Nzige hao walizima tumaini lote kwa Misri, wakiwatayarisha kushuka kwenye giza kuu la pigo la tisa. Shetani alijaribu kuzima matumaini yote katika Kristo alipokuwa akining'inia Msalabani. Alimkumbusha Kristo kwamba wanafunzi wote walikuwa wamemwacha. Taifa lote lilikuwa limemgeuka. Usiku kabla ya kusulubishwa, wanafunzi wake walibishana kuhusu nani alikuwa mkuu zaidi. Matumaini yote yalionekana kutoweka isipokuwa machipukizi mawili ya kijani kibichi yaliyopatikana kwa mwanamke mzini na mwizi. Mariamu alikuwa amepaka miguu yake mafuta na mwizi msalabani alimwomba Yesu amkumbuke wakati Kristo atakapokuja katika ufalme wake.

Kiasi hiki kidogo cha nuru kwa Kristo kinafananishwa na kumeta kwa nuru katika nyumba za Waisraeli wakati wa tauni ya giza.

Basi Musa akaunyosha mkono wake mbinguni, kukawa giza nene katika nchi yote ya Misri siku tatu. Hawakuonana; wala hakuna mtu aliyesimama kutoka mahali pake kwa muda wa siku tatu. **Lakini wana wa Israeli wote walikuwa na nuru katika makao yao.** Kutoka 10:22-23 (NKJV)

Giza ni nguvu za Shetani. (Matendo 26:18). Mungu ni nuru na ndani yake hamna giza hata kidogo. (1 Yohana 1:5). Mateso ya Kristo kupitia uharibifu wa Misri yalimletea huzuni mbaya sana. Kama vile Kristo alivyofunikwa na giza Msalabani, vivyo hivyo Misri ilifunikwa gizani kabla ya kifo cha wazaliwa wao wa kwanza.

Wakati huo ilikuwa yapata saa sita mchana, na giza likatanda katika nchi yote mpaka saa tisa. Luka 23:44

Ukitazama kwenye kioo cha Agano la Kale, mmoja wa miungu yenye nguvu zaidi huko Misri alikuwa ameipa kisogo Misri na kuwaacha gizani. Katika mikono ya Musa, inawakilisha kushindwa kwa Yehova kwa mlinzi wao, Amen-Ra.

Katika kioo cha Agano Jipya, Kristo amefunikwa gizani anapoteseka pamoja na watoto wake wa Misri. Kristo hawaachi wala hawatelekezi; Anahisi upweke wa moyo, huzuni, na maumivu yao. Shetani anaifunika Misri katika giza na kujitayarisha kuwapiga dhidi yao katika pigo la kumi.

Je, ulimwengu haujifunzi chochote kutokana na kisa cha giza kule Misri? Inaonekana siyvo:

Kisha malaika wa tano akamwaga bakuli lake juu ya kiti cha enzi cha yule mnyama, na ufalme wake ukaingia gizani. Raia wake walisaga meno kwa uchungu, nao wakamlaani Mungu wa mbinguni kwa ajili ya maumivu na vidonda vyao. Lakini hawakutubu matendo yao maovu na kumgeukia Mungu. Ufunuo 16:10-11

Wamisri hawakutubu pia, kwa hivyo wengi walilazimika kutembea Umisri kupitia Dolorosa ili kusulubiwa kiroho upande wa kushoto na wa kulia wa utu wa Kristo. Katika nyakati zao za kufa wengi wa wale wanaoteseka chini ya mapigo ya mwisho katika Ufunuo watamlaani Kristo, lakini baadhi yao watamwambia Yesu, “tafadhali unikumbuke utakapokuja katika ufalme wako.”

Ndivyo itakavyokuwa katika siku za mwisho za historia ya dunia. Wafalme wa dunia wataufanya ulimwengu kuwa mtumwa na kuwasaga kwa dhuluma. Watakatifu walio dhaifu miongoni mwao watamlilia Bwana wa Sabato.

Njoni sasa enyi matajiri, lien na kupiga yowe kwa ajili ya taabu zenu zinazowajia! Utajiri wenu umeharibika, na nguo zenu zimeliwa na nondo. Dhahabu yenu na fedha zenu zimeota kutu, na kutu yake itakuwa shahidi dhidi yenu na itakula miili yenu kama moto. Mmejiwekea hazina katika siku za mwisho. **Hakika ujira wa vibarua waliokata mashamba yenu, mliwazuia kwa hila, unalia;** na vilio vya wavunaji vimefika masikioni mwa Bwana wa majeshi. Mmeishi duniani kwa starehe na anasa; mmejinene pesha mioyo yenu kama siku ya machinjo. Mmemhukumu, mmemwua mwenye haki; hakupingi.

Kwa hiyo, ndugu, vumilieni, hata kuja kwake Bwana. Tazama jinsi mkulima anavyongoja matunda ya ardhi yenye thamani, akingojea kwa saburi mpaka yapate mvua ya masika na ya vuli. Wewe pia kuwa na subira. Imarisheni mioyo yenu, kwa maana kuja kwake Bwana kumekaribia. Yakobo 5:1-8 (NKJV)

Hakuna hata mapigo hayo tisa ambayo yangeweza kumfanya Farao awatoe watumwa wake. Hii inatuhakikishia kwamba msiba hautoshi kuufungua moyo wa mwanadamu kutoka katika utumwa wa dhambi. Katika kipindi cha baadaye, Israeli walikuwa na jibu sawa na Wamisri, kuonyesha kwamba sisi sote ni wa asili moja.

Loo, ni taifa lenye dhambi jinsi gani—walioelemewa na mzigo wa hatia. Ni watu waovu, watoto waovu waliomkataa BWANA. Wamemdharau Mtakatifu wa Israeli na kumpa kisogo. Kwa nini unaendelea kukaribisha adhabu? Je, ni lazima uasi milele?

Kichwa chako kimejeruhiwa, na moyo wako ni mgonjwa. Umepigwa kuanzia kichwani hadi mguuni—umefunikwa na majeraha, michubuko, na vidonda vilivyoambukizwa—bila mafuta yoyote ya kutuliza au bandeji. Nchi yako imekuwa magofu, na miji yako imeteketewa. Wageni wanateka mashamba yenu mbele ya macho yenu na kuharibu kila kitu wanachokiona. Isaya 1:4-7

Kifo tu cha mwana mzaliwa wa kwanza wa mfalme kingeweza kutosheleza akili ya Farao ambayo ilikuwa chini ya udhibiti kamili wa Shetani. Ikiwa mzaliwa wa kwanza wa safu za chini za Misri angeuawa haingetosha kuugusa moyo wa mfalme. Kifo cha mwana wa mfalme peke yake kingeweza kufanya hivyo.

SURA YA 23

MWANGAMIZAJI AU MLINZI WA PASAKA

Kuchinjwa kwa mzaliwa wa kwanza huko Misri ni kilele sawa na Mlima Moria ambapo Ibrahimu alipanda kutoa dhabihu mwanawe. Hofu ya majanga ya asili ya hapo awali huko Misri hufifia katika vivuli vya tukio hili.

Kusoma katika Kutoka kwa nia ya Baba ya kumuua mwana mzaliwa wa kwanza wa Farao pamoja na wazaliwa wa kwanza wote wa Misri kunanitetemeka kwenye uti wa mgongo wangu. Ninatazama kwenye kundi la nyota lenye kung'aa sana la Milky Way usiku na ninajiuliza, "Je, kweli utafanya hivyo, Baba yangu mpendwa? Je, utamwua kila mzaliwa wa kwanza wa Misri ambaye hakuwa chini ya damu ya mwana-kondoo ili kumshurutisha Farao kuwaacha Waisraeli waende zao?"

Ndipo utamwambia Farao, "Bwana asema hivi, Israeli ni mwanangu, mzaliwa wangu wa kwanza; basi nakuambia, Mwache mwanangu aende ili anitumikie, lakini ukikataa kumwacha aende zake, nitamuua mwana wako, mzaliwa wako wa kwanza." — Kutoka 4:22-23

"Ninatafuta sana kukujua Wewe, Baba yangu wa mbinguni. Je, huyu ndiye Wewe kweli? Urafiki wa karibu Ulioweka moyoni mwangu ili

kukupenda Wewe, wonyesho mzuri wa upendo ulioonyeshwa katika Mwana Wako, upendo ninaopata pamoja na mke na watoto wangu, yote haya yananiomba nitafute kwa moyo wangu wote ili kujua ukweli.”

“Wakati mwingine maamuzi magumu yanahitajika kwa hali ngumu,” nasikia wengine wakisema. “Lazima tuchukue Biblia kama inavyosomwa, Adrian,” asema vinginevyo. “Je, unathubutu kuhoji haki ya Mungu katika kuwaweka huru watu wake waliochaguliwa?”

Lakini je, Wamisri pia si watoto wa Mungu? Je, Mungu hawapendi wao pia? Ni Farao ambaye anakataa kumsikiliza Mungu, si mwana wake. Mwanawe hana hatia; kwa nini kumuua mwana?

Je, ungefanya hivyo Baba? Je, kweli ungefanya hivyo? Ikiwa mambo kama hayo yangekuwa kweli, inahisi kama Unamlazimisha Farao ajinyenyekeze kwa kutafuta kumuua aliye wa thamani zaidi kwake.

Ikiwa tutapanda hadi kilele cha hadithi hii, ambapo hewa ni nyembamba sana na unakuwa mwepesi, basi lazima tuwe na nidhamu ya kutumia zana ambazo tumepewa hadi sasa.

Hebu tujikumbushe kwa ukweli kwamba njia za Mungu si njia zetu. Yeye hafikirii kama sisi. Tuna mwelekeo mkubwa sana wa kumfikiria Yeye kuwa kama sisi na kuelekeza mambo mabaya ya asili zetu kwake.

Mungu anapomwambia Musa kwamba ikiwa Farao hatamwacha mwanawe aende zake basi atamuua mwana wa Farao, hii inapingana mara moja na maisha yaliyoonyeshwa na Kristo duniani. Hajawahi kumuua mtoto wa mtu yeyote. Warumi walikuwa wakiwaponda watu wake. Kwa nini Yesu hakwenda Rumi na kutishia kumuua mwana wa Kaisari ikiwa hangeacha kuwakandamiza watu waliochaguliwa? Je, hiyo haingekuwa safu thabiti ya mashambulizi ikiwa ndivyo Mungu alivyoifanyia Misri?

Tishio hili pia linapingana na amri ya sita - "usiue." Jibu la haraka kwa hili ni kusema kwamba Mungu anaweza kutekeleza haki kwa mtu yeyote pale wanapokuwa ni waovu. Lakini kumbuka, yaonekana

Mungu hakutishia kumuua Farao bali mwana wake, ambaye hakuna uhalifu ulioorodheshwa dhidi yake ambao tunafahamu. Kando na hayo Yesu Kristo alionyesha Amri Kumi katika umbo hai. Alitunyesha jinsi ya kuiishi amri ya sita. Maisha yake ndio nuru kuu zaidi ya kuangazia maana ya amri ya sita na tunapaswa kumtazama Yeye kila wakati ili kufafanua maana yake.

Tunasema tena: Wakati hadithi inayohusiana na tabia ya Mungu katika Agano la Kale inapingana na maisha ya Yesu duniani, basi tunajua mara moja kwamba kile ambacho Mungu anasema kwa kweli ni kioo cha kile msikilizaji wake anachofikiri.

Ni muhimu kufanya hivyo kwa sababu ufunuo wowote wa Mungu ambao haukubaliani na maisha ya Kristo duniani ungethibitisha mara moja Kristo kuwa Masihi wa uwongo kwa sababu ya dai Lake kwa Filipo kwamba wale ambao wamemwona duniani wamemwona Baba. Kwa nini Wakristo hawaelewi jambo hili la msingi? Uadilifu wote wa Kristo unafungamanishwa na uwezo wa kumwasilisha Mungu katika Agano la Kale sawa kabisa na Kristo katika Agano Jipya, kwa sababu Yesu ndiye sura dhahiri ya Baba. (Ebr 1:3). Kukosa kupatanisha wahusika wawili kunaharibu kabisa Biblia.

Kuongeza ukweli huu wa ajabu, sababu kuu kwa nini ulimwengu huu unaelekea kwenye uharibifu kwa kiwango ambacho haujawahi kushuhudiwa ni kwa sababu haujawahi kuona katika Ukristo upatanisho wa Mungu wa Agano la Kale na Yesu katika Jipya.

Kanuni ya Kioo inatupa ufunguo wa kurekebisha janga hili baya. Ni shauku yangu kwamba wewe kama msomaji uelewe uzito na umuhimu wa kanuni hii katika kusoma Biblia.

Tunakumbuka hadithi pale Mungu alipozungumza huku Adamu akisikiliza.

Ndipo BWANA Mungu akasema, "Tazama, mtu amekuwa kama mmoja wetu, kwa kujua mema na mabaya, na sasa asije akanyosha mkono wake na kutwaa matunda ya mti wa uzima, akala, akaishi milele" - kwa hiyo BWANA Mungu akamtoa katika

bustani ya Edeni, ailime ardhi ambayo katika hiyo alitwaliwa.
Mwanzo 3:22-23 (NKJV)

Mungu huzungumza yaliyo katika mawazo ya Adamu, si yake mwenyewe. Anapaswa kufanya hivi kwa sababu dhambi husababisha watu kufanya kazi wakiwa na aina fulani ya shida ya akili. Je, umewahi kujaribu kumshawishi mtu mwenye shida ya akili kuhusu jambo fulani? Dhambi huwafanya watu kusahau mambo; inawaruhusu kuishi katika ukweli tofauti na ulimwengu wa kweli. Ushauri wa kitaalamu unatuambia kwamba tunapowasiliana na mtu ambaye ana shida ya akili, inatubidi kuishi katika ulimwengu wao na kufanya kazi kulingana na dhana yake. Kujaribu kuwashawishi juu ya kitu ambacho hawawezi kuona au kukumbuka husababisha tu mabishano na kuwafanya wakasirike. Hii ndiyo sababu Mungu anazungumza na Adamu katika uhalisia wake mwenyewe.

Mungu pia anafanya hivyo kwa kufuata kanuni ya kusababisha dhambi kuwa nyingi. Hawezi kufanya chochote zaidi ya hili kwa sababu ya tabia ya kibinadamu ya kuelekezea tabia zake mbaya kwa wengine. Mungu hutembea nasi katika hali yetu ya hali ya kichaa ili kusaidia katika kukuza tatizo letu kwa matumaini kwamba tunaweza kuliona.

Moyo wa mwanadamu hautaki kukubali ukweli huu rahisi. Inaonekana kuwa tata kwetu; akili zetu zinayeyuka; uasi wetu wa akili kwa sababu athari zake ni za kutisha sana kukubalika. Hii ndiyo sababu njia ya uzima wa milele ni nyembamba sana.

Mungu alipozungumza na Musa ujumbe wa kumpa Farao, anazungumza na hekima potovu ya wanadamu. Farao yuko nje ya Agano Jipya. Akili yake inaelewa tu lugha ya kifo. Yeye haelewi kanuni za mbinguni na kwa hiyo kile ambacho Mungu anazungumza na Farao kwa hakika ni ufunuo wa roho anayemtawala, Shetani. (Eze 29:3).

Hakuna kitu katika Kutoka 4:22 kinachopingana na tabia ya Kristo. Mungu anaposema kwamba Israeli ni mzaliwa wake wa kwanza au mwana wake mkuu, anazungumza ukweli. Lakini Kutoka 4:23 ina

kishazi kinachopingana na tabia ya Kristo na kwa hiyo tunatazama tabia ya Farao na Shetani anayemtawala, na ndani yao tunaona upotovu wa kweli wa kila mwanadamu wa asili. Asili ya mwanadamu ni adui wa Mungu (Rum 8:7), lakini shida yake ya akili ya kiroho inamfanya asahau jambo hili kwa urahisi.

Ukweli wa Agano Jipya wa hadithi hii ni kwamba Shetani anamwambia Mungu "Israeli ni mwanangu mkuu wa kufanya utumwa (kwa sababu ya hatari wanayoniletea kupitia ujuzi wao) kwa kuwa wanaishi katika nchi yangu ya Misri. Usipowaacha wanitumikie kwa uhuru, basi nitamuua Mwanao. Unaendelea kujaribu kuwavuta mbali nami kwa Roho wako na hii lazima ikome - la sivyo!"

Katika Agano la Kale, inasomeka kama Mungu akisema Yeye ndiye muuaji na mharibifu, lakini katika Agano Jipya usemi huu ni kioo ndani ya moyo wa joka na hamu yake ya kumuua Mwana wa Mungu.

Ewe msomaji mpendwa, usifunge akili yako kwa uwezekano huu. Tunaweza kuhisi wepesi tunapoitafakari. Sasa tuko katika mawingu ya Himalaya za kiroho ambapo ni vigumu kupumua kawaida. Baadhi yetu tunataka tu kulala chini na kulala kwa sababu tumechoka na kupanda huku, lakini tumwombe Yesu apulizie Roho wake juu yetu ili tuweze kutembea mbele kidogo. Kilele kilichobarikiwa kiko karibu sana na picha ni tukufu isiyoweza kueleweka!

Yesu alituambia kwamba Shetani alikuwa muuaji tangu mwanzo. (Yohana 8:44). Alitazamia ulimwengu usio na Mwana wa Mungu. Ametaka afe tangu mwanzo. Roho ya malaika huyu aliyeanguka inakuja ndani ya mioyo ya kila mwanadamu katika hali yake ya asili. Kifo cha wazaliwa wa kwanza wote katika Misri kinaonyesha ukweli ulio ndani kabisa kwamba wanadamu wote katika hali yao ya kimwili wanamchukia Mwana wa Mungu. Wayahudi na Warumi walitunyeshwa sisi sote tutafanya nini kwa Yesu bila kusaidiwa na neema ya Mungu. Imeandikwa katika kila mmoja wetu kifo cha mzaliwa wa kwanza - tamanio la Yesu kufa.

Jaribu kuelewa maana yake. Kwa kweli tuko kwenye mwinuko wa juu sasa. Tunajikumbusha yafuatayo.

.... Mji mkubwa uitwao kwa jinsi ya rohoni Sodom na Misri, ambako pia Bwana wetu alisulubiwa. Ufunuo 11:8 (NKJV)

Alikuwa kwa walio Wake, na walio Wake hawakumpokea. Yohana 1:11 (NKJV)

Waisraeli walihitaji mtu mwingine ili kupunguza kelele zao za asili za kifo cha Mwana mzaliwa wa kwanza wa Mungu. Kumwagika kwa damu ya mwana-kondoo kulikusudiwa kuwakilisha, katika Agano Jipya, ungamo lao la tendo kama hilo na kupokea msamaha. Katika Agano la Kale, kumwagika kwa damu ya mwana-kondoo ni utulizaji tu kwa mungu mwenye hasira anayeelekea kuchinja.

Ikiwa Mungu alikuwa akitafuta tu kuwaokoa wana wa Israeli kutoka katika udhalimu wa Misri, kwa nini inaonekana anatishia kuwaua wazaliwa wa kwanza wa Waisraeli na wale wa Wamisri? Wakati fulani, lazima kuwe na nuru ndani ya nafsi ili kutambua kwamba jambo fulani la ndani zaidi linaendelea katika hadithi hii ya Kutoka kuliko Wakristo wengi walivyoamini hapo awali.

Kina zaidi ni imani ya wanadamu kwamba Mungu anaweza tu kutatua tatizo la dhambi kwa kifo cha Mwanawe. Tunaamini kwamba haki ya Mungu inadai hivyo. Hii inaonekana katika mawazo haya:

Je, tumtolee maelfu ya kondoo waume na mito elfu kumi ya mafuta? Je, tuwatoe dhabihu wazaliwa wetu wa kwanza ili kulipia dhambi zetu? Mika 6:7

Ibrahimu alitufunulia kanuni hii ya kina ambayo ilimfanya aelewe maneno ya Mungu kama hitaji la kumtoa mwanawe ili kutatua tatizo lake la dhambi. Lakini haya si mawazo ya Mungu kwa sababu hakutamani kamwe dhabihu na matoleo kwa ajili ya dhambi (Zab 40:6). Uelewa sahihi wa hadithi ya Ibrahimu na Isaka unatufunulia tabia ya kibinadamu ya kutoa mzaliwa wa kwanza - kile ambacho kilikuwa cha thamani zaidi kwake - kulipa dhambi.

Kwa nini kumtoa mzaliwa wako wa kwanza kanuni iliyojikita sana katika mioyo ya wanadamu? Kwa sababu Adamu alikuwa tayari kumtoa mke wake Hawa, mzaliwa wake wa kwanza kutoka kwa nafsi

yake, ili aepuke adhabu ambayo alifikiri kwamba Mungu alitaka kumfanyia.

Tukirudisha kanuni hii kwenye vita mbinguni (Ufu 12:7), tunatambua kwamba Shetani anamlaumu Mungu kwa kumfanya Mwanawe kuwa sawa na Yeye mwenyewe huku akiwa hafanyi vivyo hivyo kwa Shetani. Shetani alihisi kwamba Mungu alihitaji kutuliza ghadhabu yake kwa kujitolea kumuua Mwana Wake ili kulipia dhambi alizofikiri kwamba amemtendea Shetani.

Yesu anasema kwamba Shetani alikuwa muuaji tangu mwanzo. Yeye ndiye aliyetaka Kristo afe. Katika kelele za viongozi wa Israeli juu ya kifo cha Yesu tunaona hila, mipango, na tamaa ya Shetani ya kumuua Yesu. Baada ya tendo hilo kutimizwa, Shetani alielekezea uhitaji wa kifo cha Kristo kwa Mungu, na kumfanya Yeye kuwajibika kwa kifo hicho. Shetani "alitunga maovu kwa sheria" (Zab 94:20, KJV), ili kuficha matendo yake katika haki bandia ambayo ilionekana kuwa ya busara kwa ulimwengu.

Hebu sasa tuzungumzie usiku huo wa kutisha wakati wazaliwa wa kwanza wote wa Misri walipokufa.

“Kwa maana nitapita kati ya nchi ya Misri usiku huo, nami nitawapiga wazaliwa wa kwanza wote katika nchi ya Misri, wa mwanadamu na wa mnyama; nami nitafanya hukumu juu ya miungu yote ya Misri; mimi ndimi BWANA. Kutoka 12:12 (NKJV)

Tunakumbuka maneno ya Ibrahimu aliposihi kwa ajili ya jiji la Sodoma.

“Hakika wewe hungefanya jambo kama hilo, kuwaangamiza wenye haki pamoja na waovu. Kwani, ungekuwa unawatendea wenye haki na waovu vivyo hivyo! Hakika wewe hungefanya hivyo! Je, hapaswi mwamuzi wa dunia yote kufanya hivyo?”
Mwanzo 18:25

Vipi kuhusu wazaliwa wa kwanza wote wa Wamisri waliokuwa watoto wachanga? Vipi kuhusu watoto wa miaka miwili? Vipi kuhusu watoto wa miaka mitano? Je, walikuwa wametenda uovu gani ili

Mungu awakatilie mbali? Hatuwezi kusema watoto hawa ni wenye haki, lakini tunaweza kusema watoto hawa walifanya uhalifu unaostahili kifo? Je, maswali haya yana umuhimu?

Namna gani watu wote ambao hawakuwa na neno katika kukataa kwa Farao kusikiliza? Vipi kuhusu wanyama wote? Walifanya kosa gani hadi kuuawa? Vipi kuhusu watu ambao huenda wamesahau kutia damu kwenye miimo ya mlango au hawakusikia kuhusu hilo, je, hilo linatosha kufa? Je, inajalisha?

Kiini cha hadithi hii ni neno Pasaka. Kwa ujumla inaeleweka kumaanisha kwamba katika kazi ya Mungu ya kuchinja wazaliwa wa kwanza, Angepita na kutoua wazaliwa wa kwanza wa wale walioweka damu ya mwana-kondoo kwenye mlango wa nyumba zao.

Cha ajabu tunashuka zaidi kwenye sura ya Kutoka 12 na kusoma:

Kwa maana Bwana atapita ili awapige Wamisri; na hapo atakapoiona hiyo damu katika kizingiti cha juu, na katika miimo miwili ya mlango, BWANA atapita juu ya mlango, **wala hatamruhusu mharibifu** [Hiph'il] **kuingia ndani ya nyumba zenu** ili kuwapiga. Kutoka 12:23 (NKJV)

Ni nani mharibifu katika aya hii? Je, ni malaika mtakatifu anayeharibu au ni mwovu? Tunahitaji kurejea Zaburi 78 ili kusaidia kujibu hili.

Akawashushia ukali wa hasira yake, na ghadhabu, na uchungu, na taabu, **kwa kutuma malaika waovu kati yao.** Aliifanyia njia hasira yake; hakuziepusha nafsi zao na mauti, bali aliutoa uhai wao kwenye tauni; akawapiga wazaliwa wa kwanza wote katika Misri; mkuu wa nguvu zao katika hema za Hamu... Zaburi 78:49-51 (KJV)

Zana ya Ua wa Malaika na hasira ya Mungu vimeamilishwa katika aya hizi. Hasira ya Mungu ni kuficha uso wake na kuwaacha malaika waovu wafanye kazi ya uharibifu. Katika aya hizi malaika waovu wanaleta tauni na kifo kwa wazaliwa wa kwanza wa Misri. Hili linatoa uthibitisho kwamba Mungu anaposema hatamruhusu

mharibifu kuingia ndani ya nyumba, ina maana hatamruhusu Shetani na malaika zake kufanya kazi yao ya uharibifu.

Lakini hii inaelezaje neno Pasaka? Ikiwa Shetani anafanya kazi ya uharibifu, basi Mungu anawezaje kusemwa kuwa ndiye anayepita juu yao huku akiwaangamiza wale wasio na damu ya mwana-kondoo? Ona jinsi Septuagint inavyotafsiri kifungu hiki:

Na hiyo damu itakuwa ishara kwenu katika zile nyumba mtakazokuwamo, nami nitaiona damu, **na kuwalinda, wala halitakuwa juu yenu pigo la uharibifu**, nitakapowapiga katika nchi ya Misri. Kutoka 12:13 (*Tafsiri ya Kiingereza ya Brenton ya Septuagint*)

Hapa tunaona neno kulinda kuliko pasaka. Kwa nini watafsiri wa matumizi ya Kigiriki walilinda badala ya kupita? Neno la Kiebrania ni Pasaka. Tunapotafuta neno hili katika Agano la Kale, tunapata kitu cha kuvutia. Kando na kutumika mara tatu katika Kutoka 12, limetumika mara nne zaidi katika Agano la Kale. (Hii ni umbo la kitenzi cha neno - H6452, si umbo la nomino ambalo ni Pasaka - H6453, ambalo ni 'pesach', si 'pasach')

Na Yonathani, mwana wa Sauli, alikuwa na mwana mwenye kilema cha miguu. Alikuwa na umri wa miaka mitano zilipokuja habari za Sauli na Yonathani kutoka Yezreeli, na yaya wake akamchukua na kukimbia; ikawa, alipokuwa akikimbia haraka, alianguka, akawa **kilema** [pasach]. Na jina lake aliitwa Mefiboshethi. 2 Samweli 4:4 (KJV)

Hapa tunaona kwamba pasach ina maana kilema, ikimaanisha kukaa sehemu moja, kutosonga sana.

Eliya akawakaribia watu wote, akasema, "Mtasita-sita katikati ya mawazo mawili hata lini [pasach], ikiwa Bwana ndiye Mungu, mfuateni yeye; bali ikiwa ni Baali, mfuateni yeye." Na watu hawakumjibu neno lolote. 1 Wafalme 18:21 (KJV)

Hapa watu wa Israeli wamekwama, wamejikita mahali pake, kati ya maoni mawili: kumfuata Mungu au kumfuata Baali.

Wakamtwaa yule ng'ombe dume waliyepewa, wakamtengeneza, wakaliitia jina la Baali tangu asubuhi hata adhuhuri, wakisema, "Ee Baali, utusikie." Lakini hapakuwa na sauti, wala aliyejibu. Nao wakaruka [pasach] juu ya madhabahu iliyofanywa. 1 Wafalme 18:26 (KJV)

Hapa manabii wa Baali walirukaruka mfululizo mahali pamoja, madhabahu ya Baali, wakimwomba Baali aitikie dhabihu yao. Hii inaonekana tofauti kidogo, lakini inafanana kwa maana kwamba inatokea katika sehemu moja. Hawakusogea mbali na madhabahu kwenda mahali pengine; walikuwa wakizunguka huku na huko kwa hasira (hali ya ulemavu?) mahali hapo.

Kuna mstari mmoja zaidi unaotumia neno pasach, na ndio mstari unaovutia zaidi kati ya ile iliyo nje ya Kutoka 12.

Kama ndege warukao, ndivyo Bwana wa majeshi ataulinda Yerusalemu; akiitetea pia ataiokoa; na akipita juu [pasach] ataihifadhi. Isaya 31:5 (KJV)

“Akipita juu [Mungu] ataihifadhi”? Hapa tunaona kwamba tafsiri haina maana. Katika tafsiri ya Septuagint ya Brenton inasema hivi:

Kama ndege warukao, ndivyo Bwana wa majeshi atakavyolinda; ataulinda Yerusalemu, naye atanusuru, **na kuokoa na kukomboa**. Isaya 31:5 (*Tafsiri ya Kiingereza ya Brenton ya Septuagint*)

Hapa tunaona kwamba badala ya kupita juu, tafsiri ya ulinzi, hifadhi, kusimama akilinda, na kusimama juu itakuwa bora zaidi. Mungu hatapita juu ili asiwaangamize Israeli; Anaahidi kulinda Israeli kama vile ambavyo ndege hulinda vifaranga vyake.

Tunapofikiria ndege wanaoruka kulinda watoto wao, tunafikiria maneno ya kusikitisha sana ya Yesu ambaye alitaka kuokoa na kulinda Israeli, lakini hawakumruhusu.

“Ee Yerusalemu, Yerusalemu, mji unaowaua manabii na kuwapiga kwa mawe wajumbe wa Mungu! Ni mara ngapi nimetaka kuwakusanya watoto wako kama vile kuku alindavyo

vifaranga vyake chini ya mbawa zake, lakini hamkuniruhusu.”
Mathayo 23:37

Hawangejifunika kwa tabia yake ili kujilinda na mharibifu, badala yake wakamchagua Kaisari badala ya Yesu (kama Wamisri wa kale walivyomfuata Farao badala ya Mungu), na bila shaka wakaangamia. Kwa huzuni Mungu aliwaruhusu kuvuna walichopanda, na hivyo wakaangamizwa na Warumi.

Ilikuwa ni somo hili ambalo Mungu alikuwa anajaribu kuwafundisha wanadamu katika Pasaka. Na lingekuwa na nguvu zaidi kama neno hilo lingetafsiriwa kwa njia tofauti kidogo! Hebu tufikirie upya baadhi ya mistari hii katika Kutoka 12:

“Nanyi mtamla hivi; mmejifunga viuno vyenu, mmevaa viatu vyenu miguuni, na fimbo zenu mkononi mwenu; nanyi mtamla kwa haraka; ni **ulinzi** wa BWANA. Kutoka 12:11 (KJV)

Na hiyo damu itakuwa ishara kwenu katika zile nyumba mtakazokuwamo; nami nitakapoiona hiyo damu, **nitawalinda**, isiwapate tauni hata kuwaangamiza, nitakapoipiga nchi ya Misri.”
Kutoka 12:13 (KJV)

“Kwa kuwa BWANA atapita ili kuwapiga Wamisri, na hapo atakapoiona damu katika kizingiti cha juu, na katika miimo miwili, BWANA **ataulinda mlango**, wala hatamwacha mwenye kuharibu aingie ndani ya nyumba zenu na kuwapiga ninyi.
Kutoka 12:23 (KJV)

“Na itakuwa, watoto wenu watakapowauliza, ‘Ni nini maana yenu katika utumishi huu?’ Nanyi mtasema, ‘Ni dhabihu ya **ulinzi** wa BWANA, aliyezilinda nyumba za wana wa Israeli huko Misri, hapo alipowapiga Wamisri, akaziokoa nyumba zetu.’”
Ndipo watu wakainama kichwa na kuabudu. Kutoka 12:26-27 (KJV)

Ni zuri zaidi jinsi gani wazo la Mungu akiwalinda watoto Wake ili kuwalinda na Shetani mharibifu. Wale ambao hawakuisikiliza sauti ya Musa, mwakilishi wa Mungu, waliachwa kwenye udhibiti wa Shetani.

Ili kuthibitisha hili tena, tunaona kwamba kauli ya Mungu ya kuwapiga wazaliwa wa kwanza wa Misri inatumia umbo la *Hiph'il*, kumaanisha kwamba tunaweza kuisoma kwa njia hii.

“Kwa maana nitapita kati ya nchi ya Misri usiku huo, nami nitaruhusu upigaji wa wazaliwa wa kwanza wote katika nchi ya Misri, wa mwanadamu na wa mnyama; nami nitafanya hukumu juu ya miungu yote ya Misri; mimi ndimi BWANA.” Kutoka 12:12 (NKJV) - usomaji mbadala

Ikawa usiku wa manane BWANA akaruhusu kupigwa [*Hiph'ili*] wazaliwa wa kwanza wote katika nchi ya Misri, tangu mzaliwa wa kwanza wa Farao aliyeketi katika kiti chake cha enzi, hata mzaliwa wa kwanza wa mfungwa aliyekuwa ndani ya shimo, na wazaliwa wa kwanza wote wa mifugo. Kutoka 12:29 (NKJV) - usomaji mbadala

Shetani alijua kwamba kwa kuruhusiwa kufanya kazi hii, kwamba Mungu angeeleweka kuwa mharibifu. Shetani alificha matendo yake katika tabia ya Mungu.

Baba yetu mpendwa aliye mbinguni si mchinjaji mbaguzi wa watoto. Yeye ni mlinzi kwa wale wanaoisikiliza sauti yake na kufanya anayowataka. Hawezi kuwalinda wale wasiomsikiliza na kumuasi.

Kuchinjwa kwa wazaliwa wa kwanza huko Misri si onyesho la tabia ya Mungu bali ni kioo cha tabia ya Shetani kilichowekwa kwenye moyo wa mwanadamu. Ufunguo wa kufunua ukweli huu ni Kanuni ya Kioo ambayo haimwonyeshi Mungu kama anatenda tofauti na Yesu, lakini inatutuma kutafuta majibu pale ambapo utata wowote unaoonekana hutokea.

Tumedhihirisha wazi kupitia usomaji mbadala wa neno Pasaka, ukiunganishwa na Mungu kutomruhusu mharibifu kuingia kwenye nyumba za watiifu, kwamba Mungu si mharibifu bali ni mlinzi. Kauli kutoka kwa Mungu kwamba eti alikusudia kuua wazaliwa wa kwanza wote nchini Misri inaonyesha hila iliyofichwa ya wanadamu

dhidi ya Mungu na Mwana Wake. Kila nafsi ya mwanadamu, kwa kujua au kutojua, imebandikwa muhuri huu wa uzushi:

Kwa nini mataifa yana hasira sana? Kwa nini wanapoteza muda wao kwa mipango ya bure? Wafalme wa dunia wanajitayarisha kwa vita; watawala wanafanya shauri pamoja juu ya BWANA na juu ya masihi wake. **“Na tuivunje minyororo yao,” wanapaaza sauti, “na tujikomboa kutoka katika utumwa wa Mungu.”**
Zaburi 2:1-3

Shetani na mwanadamu wa asili wanamwona Mungu kama bwana wa mtumwa. Kwa kuitazama sanamu hii, wanabadilishwa ndani yake, wakijitengeneza wenyewe kuwa jamii ya bwana na ya watumwa. Shetani ndiye mtumwa halisi, na roho yake ilimtawala Farao, hivyo Farao akawafanya watu kuwa watumwa. Waisraeli wakawa watumwa wake kwa urahisi kwa sababu tayari walimwona Mungu kama bwana wa watumwa, kwa hiyo walikuwa tayari wamewekewa masharti ya kufikiri kama watumwa.

Katika mioyo yao ya asili wafuasi wa Mungu hawamwamini Mungu, kama inavyohibitishwa na kukataa kusikiliza pendekezo la Mungu la kuwaweka huru kwa mikono ya Musa katika Kutoka 6. Walikataa kusikiliza au kujinyenyekeza kutii. Huu wenyewe ni uasi na chuki dhidi ya Mungu. Kama inavyoonyeshwa katika uzao wao, Kristo alipokuja, walimwua.

Ufafanuzi kati ya Wamisri na Waisraeli unazungumzia tofauti kati ya watu wa ulimwengu na wale wanaodai kumtumikia Mungu Muumba wa ulimwengu wote mzima. Vikundi vyote viwili vinabeba mbegu ya nia ya kuua kwa Mwana wa Mungu, na chuki yao isiyotimizwa inakanusha tamaa zao kwa Mungu kama yule anayetaka kuua wazaliwa wao wa kwanza wakati kwa kweli wanadamu wote wanatafuta kumwua mzaliwa wa kwanza wa Mungu.

Waisraeli wanapata upatanisho kwa njia mbadala huku Wamisri wakihukumiwa jinsi walivyohukumu. Upatanisho uliotolewa kwa Waisraeli ulikuwa na matokeo ya muda tu, kwa kuwa karibu wote walikufa jangwani kabla ya kufika nchi ya ahadi; hawakuingia kwa

sababu ya kutokuamini. Ni kundi dogo tu lililoingia katika uzoefu wa kina wa upatanisho wa Agano Jipya.

Maelezo haya yote ni mfumo muhimu wa Msalaba na mwikikio wetu wa kibinadamu kwa huo.

Kuna mengi zaidi ambayo tungependa kusema kuhusu hili, lakini ni vigumu kueleza, hasa kwa vile wewe ni mzito kiroho na unaonekana husikii. Ninyi mmekuwa waamini muda mrefu sasa hata mnapaswa kuwafundisha wengine. Badala yake, unahitaji mtu wa kukufundisha tena mambo ya msingi kuhusu neno la Mungu. Ninyi ni kama watoto wachanga wanaohitaji maziwa na hawawezi kula chakula kigumu.”—Waebrania 5:11-12

Ninahisi kuumwa kwa maneno haya. Kama mtu ambaye nimeamini na kuhubiri injili kwa zaidi ya miaka 35, mambo haya ninayoshiriki ni mapya sana kwangu. Nilipaswa kujifunza miaka mingi iliyopita, lakini sikusikia vizuri, ni aibu yangu.

Lakini sasa nuru nyingi inapambazuka katika nafsi yangu. Naomba nikufikishie hili ndugu msomaji na naomba nuru hii pia ikufikie. Hadithi ya mapigo ni ufunuo wa kusulubiwa kwa Yesu Kristo. Inatupa maelezo mengi ya kutusaidia kufahamu ukubwa wa upotovu wa kibinadamu na rehema kuu, neema, na huruma ya Baba yetu mpendwa.

Nia ya Farao kuwaacha Waisraeli waondoke mara tu wazaliwa wa kwanza walipokufa, inatuonyesha ukweli wa Shetani kuinama mbele ya Msalaba na kuikubali kama fidia kwa ajili ya kufungwa kwake kwa jamii ya wanadamu. Sio kwamba angetoa mawindo yake kwa hiari kama inavyothibitishwa na Farao anayeonekana kuamka kutoka kwenye ndoto yake ili kuwafuata watumwa waliotoroka, na kuwarudisha gerezani kwao. Msalaba wa Kristo umekamata kwa kitambo kushuka chini kwa ubinadamu kwenye uharibifu, lakini wafalme wa dunia hatimaye wataamka ili kutekeleza alama ya mnyama juu ya wanadamu wote kabla ya uharibifu wa ghafla kuja na ulimwengu kumalizika.

Kwa mtazamo wa kibinadamu, Msalaba wa Kristo kwa siri unateka moyo wa mwanadamu unapoonekana kwa uaminifu. Una uwezo wa kuachilia mioyo ya watu kutoka katika gereza lao la giza, hatia na dhambi. Lakini katika haya yote tusingahau kamwe kwamba Mungu kamwe hakutamani dhabihu kwa ajili ya dhambi. Ni tabia yake kwa kuwa inadhihirisha kujitolea kwake na utayari wa kufanya chochote kinachohitajika, lakini ni asili ya mwanadamu ambayo ilihitaji mateso na kuridhika. Kifo cha Kristo kinawatolea wanadamu wokovu katika hali yao ya shida ya akili iliyoanguka; ni kukubaliana naye tu na kumpa dawa ambayo wanaume wanaamini ni muhimu. Dawa kama hiyo ina uwezo mdogo tu wa kuupatanisha moyo na Mungu kikweli. Ni mwanzo muhimu wa safari, lakini dhabihu ya damu haiwezi kuikamilisha. Tunapooona ukweli wa tabia ya Mungu, husababisha dhabihu na sadaka kukoma. (Dan 9:27).

Swali linakuja, kwa nini tunapaswa kupenya katika tabaka nyingi ili kushughulikia somo hili la Msalaba? Kwa sababu tumejaa matabaka ya kujidanganya. Mtu yeyote ambaye ameishi miongo michache ameanza kufahamu matabaka ya hila, uovu, na upotovu wa moyo wa mwanadamu. Mada hii ni ngumu kwa sababu ya shida ya akili ya mwanadamu. Baba yetu hawezi kujadiliana nasi kwa sababu ya mitazamo yetu yenye giza ya ukweli. Abrahamu angewezaje kupokea wazo kwamba Baba yake mpendwa angetamani amuue mwana wake ili kumtumikia Mungu? Ujinga huu unatoka wapi? Unatoka katika mioyo ya wanadamu inayotawaliwa na mkuu wa giza.

Tazama mapigo ya Misri na uone Kristo amesulubiwa. Ninakiri kuwa ni njia nyembamba, lakini njia nyingine yoyote juu ya mada hii inakuacha ukimwabudu Mungu wa kiholela anayechinja watoto wasio na hatia. Ninapoutazama uso wa Yesu Kristo, sioni kitu kama hicho na kwa hiyo dhamiri yangu hailazimiki kujisalimisha kwa dhana potovu kama hiyo ya ukuu wa kimungu.

Katika kusoma hadithi hii, ninaalikwa kujiona kama Farao, nikishirikiana na Shetani dhidi ya mzaliwa wa kwanza wa mbinguni, nikionyesha upotovu wangu kwa Muumba wa ulimwengu na kumfanya Yeye kuwajibika. Ikiwa ningechagua kuendelea katika

udanganyifu huu kama Farao alivyofanya, basi Baba yetu angeachwa bila chaguo ila kuniruhusu nihukumiwe kulingana na hukumu yangu mwenyewe: hasira ya Mungu husababisha kufichwa kwa uso Wake, Ua wa Malaika unafunguliwa na ninapokea matokeo ya matendo yangu kutoka kwa mwangamizaji mwenyewe.

Nashukuru, mimi simhukumu Baba yangu kwa njia hii. Ninamhukumu Baba yangu kupitia kwa mwanadamu Kristo Yesu na hivi ndivyo atakavyonihukumu.

... katika siku ile Mungu atakapozihukumu siri za wanadamu, sawasawa na injili yangu, kwa Kristo Yesu. Warumi 2:16 (NKJV)

Unaona nini kwa Yesu Kristo? Je, unaona kiumbe ambacho hupenda kila mtu, husema ukweli kwa uaminifu, na kamwe hawahukumu au kuwaua wale wanaompinga? Au unaona kiumbe kinachovumilia uovu kwa muda, na kisha kufutilia mbali kila kitu kinachosimama katika njia yake?

Kama unavyohukumu, ndivyo utakavyohukumiwa. Naomba uchague kwa makini.

SURA YA 24

KUUA JOKA BAHARINI

Hatua yetu inayofuata ni kuvuka Bahari ya Shamu. Kama tulivyotaja hapo awali, Waisraeli walipokwisha kutoka Misri na baada wanajeshi wote wa Misri kufa maji, sifa zao zilimwendea Mungu wa vita.

"BWANA ni mtu wa vita, BWANA ndilo jina lake; magari ya Farao na jeshi lake amewatupa baharini; maakida wake wateule wamegharikishwa katika Bahari ya Shamu; vilindi vimewafunika; walizama chini kama jiwe." Kutoka 15:3-5 (NKJV)

Lakini Yesu anafunuliwa kwetu si kama mtu wa vita bali kama mfalme wa amani: mtakatifu, asiye na madhara na asiye na unajisi. (Isa 9:6, Ebr 7:26). Kwa mara nyingine tena, tuna mzozo kati ya Ufunuo wa Mungu katika Yesu Kristo na usomaji usio na upatanishi wa hadithi hii maarufu. Kioo kwa mara nyingine tena kinatualika tuchunguze kwa undani zaidi ili kupata upatanisho kati ya Maagano haya mawili.

Tunaposoma hadithi hii kwa utaji wetu wa asili juu ya macho yetu, hadithi inaonekana rahisi sana.

Kwa hiyo wana wa Israeli wakupita katikati ya bahari katika nchi kavu, yenye kuta za maji kila upande! Kisha Wamisri—farasi zote

za Farao, magari ya vita na wapanda farasi—wakawafukuza mpaka katikati ya bahari.

Lakini kabla ya mapambazuko, Mwenyezi-Mungu alilitazama jeshi la Wamisri kutoka kwenye ile nguzo ya moto na wingu, naye akayavuruga majeshi yao. Akayapinda magurudumu ya magari yao, na kuyafanya magari yao kuwa magumu kuendesha.

“Na tuondoke hapa—tuwaache Waisraeli hawa!” Wamisri walipiga kelele. “BWANA anawapigania juu ya Misri!”

Wana wa Israeli wote walipokwisha kufika ng'ambo ya pili, BWANA akamwambia Musa, Inua mkono wako juu ya bahari tena, ndipo maji yatarudi nyuma na kuwafunika Wamisri na magari yao ya vita na wapanda farasi. Kwa hiyo jua lilipoanza kuchomoza, Musa aliinua mkono wake juu ya bahari, na maji yakarudi kwa kasi mahali pake pa kawaida.

Wamisri walijaribu kutoroka, lakini BWANA akawafagilia baharini. Kisha maji yakarudi na kufunika magari yote ya vita na wapanda farasi, jeshi lote la Farao. Kati ya Wamisri wote waliowakimbiza Waisraeli ndani ya bahari, hakuna hata mmoja aliyeokoka. Kutoka 14:22-28

Kuna hisia ya azimio lenye kuridhisha wakati adui mkuu wa watu wa Mungu atakapoangamizwa kabisa. Inaonekana wazi kwamba Mungu aliingilia kati na kutumia nguvu zake kuwazamisha adui zake.

“Nami nitaufanya moyo wa Farao kuwa mgumu tena, naye atawafuatia ninyi; nimekusudia jambo hili ili niudhihirishe utukufu wangu kwa Farao na jeshi lake lote; baada ya hayo Wamisri watajua ya kuwa mimi ndimi BWANA.” Basi Waisraeli wakapiga kambi huko kama walivyoambiwa. Kutoka 14:4

Mungu alisema kwamba angeonyesha utukufu wake kupitia kwa Farao. Je, tunafikiri kwamba utukufu wa Mungu ni kuwazamisha watu? Je, utukufu wa Mungu hupatikana katika maiti zilizotapakaa kando ya ufuo? Ingekuwa jambo la kawaida kupendekeza kwamba Mungu anaonyesha upendo na utunzaji wake kwa kuwaua wale

ambao wangeua watoto Wake. Hii inaleta maana kamili kwa watu wengi. Lakini tunakumbuka kwamba mawazo ya Mungu si mawazo yetu. Tunamtazama Yesu na kuona kwamba hakuwahi kumzamisha mtu yeyote. Kwa hivyo, ni wakati wa kuchukua zana zetu na kutafuta azimio la jinsi hadithi hii ya kuvuka Bahari ya Shamu inapatana na tabia ya Yesu.

Huenda baadhi yetu tukahisi upinzani wa kutafuta zaidi kwa sababu inahisiwa sahihi kwamba Farao anapaswa kuadhibiwa kwa uhalifu wake dhidi ya watu waliochaguliwa na Mungu. Hisia zetu za asili za haki huhisi kukerwa na pendekezo kwamba kuna mengi kwenye hadithi kuliko Mungu binafsi kuzamisha kundi la askari waovu na viongozi wao wapumbavu kwa ajili ya kuwafuata watumwa, ambao walipaswa kujua kuwaacha waende zao kwa sababu ya mapigo.

Lakini Biblia yenyewe inatutaka tuangalie hadithi hii. Tunajuaje? Kwa sababu hadithi hii ina taswira nyingi zinazounganishwa na sehemu nyingine nyingi za Biblia, na mistari hii ya baadaye inapanua kile kinachotokea. Miunganisho hii ni muhimu kwa sababu hadithi hii, kama hadithi zote katika Agano la Kale, imeandikwa kwa manufaa yetu katika siku za mwisho.

Mambo hayo yaliwapata wao kama mifano kwetu. Yaliandikwa ili kutuonya sisi tunaoishi mwisho wa nyakati. 1Wakorintho 10:11

Biblia inatumia mfano wa kifo cha Farao kwenye Bahari Nyekundu kama kielezi cha jinsi Shetani mwenyewe atakavyofikia mwisho wake.

Basi Bwana MUNGU asema hivi; “Kwa kuwa umeuweka moyo wako kama moyo wa mungu, basi, tazama, nitaleta wageni [Hiph'il - kuruhusu] juu yako, watu wa kutisha sana kati ya mataifa; nao watachomoa panga zao juu ya uzuri wa hekima yako, na kuutia unajisi utukufu wako. Watakutupa shimoni, **nawe utakufa kifo cha hao waliouawa katikati ya bahari.**” Ezeieli 28:6-8 (NKJV)

Ezeieli anatumia mfalme wa Tiro kama mfano wa kazi ya Shetani. Mapema katika sura hiyo anasema kwamba kiumbe huyu ana hekima

zaidi kuliko Danieli, na baadaye inataja kwamba alikuwa katika bustani ya Edeni. Katika sura inayofuata Ezeieli anatumia kanuni hiyo hiyo katika kuzungumza juu ya Farao.

Mwanadamu, uelekeze uso wako juu ya Farao, mfalme wa Misri, ukatabiri juu yake, na juu ya Misri yote, Nena, useme, Bwana MUNGU asema hivi; "Tazama, mimi ni juu yako, **Ee Farao, mfalme wa Misri, joka kubwa alalaye kati ya mito yake**, ambaye asema, Mto wangu ni wangu mwenyewe, nami nimeufanya kwa ajili yangu." Ezeieli 29:2-3(KJV)

Joka kuu ni ishara ya Shetani ambaye alitupwa kutoka mbinguni.

Huyo joka mkubwa, yule nyoka wa kale aitwaye Ibilisi au Shetani, audanganyaye ulimwengu wote, akatupwa hata nchi pamoja na malaika zake wote. Ufunuo 12:9

Kwa hiyo kuna uhusiano ulio wazi kati ya Shetani na Farao, si kwa sababu tu Farao alifanya uovu, bali matendo yake yanaakisi utu wa Shetani kiasi kwamba Farao anafananishwa na Shetani.

Hebu sasa tuchunguze hadithi hii. Tunaona kwa kupendezwa mahali ambapo Mungu aliwaleta Waisraeli wavuke Bahari Nyekundu.

"Waagize Waisraeli warudi nyuma na kupiga kambi karibu na Pihahirothi kati ya Migdoli na bahari, na kupiga kambi huko kando ya pwani, mbele ya Baal-sefoni." Kutoka 14:2

Gesenius anaonyesha kwamba jina *Pihahirothi*, mahali ambapo Waisraeli walipiga kambi kabla ya kuvuka, maana yake ni *mdomo wa pango*. The Strong's Concordance inataja *mdomo wa mabonde* na Josephus anawezesha hili kwa taarifa ifuatayo:

Basi Wamisri walipokwisha kuwapata Waebrania, wakajitayarisha kupigana nao, na kwa wingi wao wakawafukuza mpaka mahali pembamba; kwa maana hesabu iliyowafuatia ilikuwa ni magari mia sita, na wapanda farasi hamsini elfu, na askari waendao kwa miguu laki mbili, wote wenye silaha. Pia walikamata njia ambazo walifikiri kwamba Waebrania wanaweza

kuruka, wakawafunga kati ya milima isiyoweza kufikiwa na bahari; kwa maana palikuwa na [kila upande] [kitungo cha] milima iliyoishia baharini, ambayo haikupitika kwa sababu ya ukali wake, na kuzuia kukimbia kwao; kwa hiyo wakawasonga Waebrania pamoja na jeshi lao, pale milima ilipofungwa na bahari; jeshi ambalo waliliweka kwenye miamba ya milima, ili waweze kuwanyima njia yoyote ya kuingia uwandani. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 2, Sura ya 15

Ni wazi kwamba Waisraeli walipita kati ya miinuko miwili hadi baharini. Ilionekana kuwa haiwezekani kwao kutoroka.

Neno Migdol linamaanisha mnara au ngome, likipendekeza kituo chenye ngome cha Misri kwa ajili ya ulinzi wa taifa hilo. Baalzefoni ulikuwa mji wa Misri ambao unafafanuliwa kama ifuatavyo:

Baal-zefoni (Kiebrania: בַּעַלְזַפּוֹן Ba'al Šəfōn; Kiakadi: Bēl Ḥazi (dIM ḤUR.SAG); Kiugariti: ba'lu šapāni; Hurrian: Tešub Ḫalbaḡe wa Misri;[1] **umbo la mungu wa dhoruba wa Wakanaani**, Ba'al (lit. "Bwana") katika jukumu lake kama **bwana wa Mlima Zafoni**;^{[1][n 1]} **anatambulishwa katika maandishi ya Ugariti kuwa Hadadi**.^{[6][7]} Kwa sababu ya umuhimu na mahali pa mlima huo, ulikuja kumaanisha "kaskazini" kwa njia inayojulikana katika Kiebrania;^[8] kwa hiyo jina hilo nyakati nyingine hutolewa katika tafsiri kuwa Bwana wa Kaskazini.^[n 2] Alilinganishwa na **mungu wa Kigiriki Zeus** katika umbo lake Zeus Kasios na baadaye na **Jupiter Casius wa Kiroma**.¹⁸

Mapatano ya Gesenius na Strong yanaonyesha kwamba Baalzefoni ni aina ya Kimisri ya Typhon, mwangamizi, Baali au Bwana wa Majira ya baridi.

Tyndale's Bible Dictionary inasema kwamba mungu Baal-sefoni anatajwa katika maandishi ya Ugariti, Misri, na Foinike kuwa mungu wa bahari na dhoruba.

¹⁸ <https://en.wikipedia.org/wiki/Baal-zephon>

“Nena na wana wa Israeli, nao warudi na kupiga kambi yao mbele ya Pi-hahirothi, **kati ya Migdoli na bahari, mbele ya Baalsefoni**; mtapiga kambi kando ya bahari kuikabili,” Kutoka 14:2(YLT)

Katika kusoma Kiebrania halisi, kuna pendekezo fulani kwamba Baalsefoni ilikuwa ng'ambo ya bahari upande mwingine au juu yake au kinyume chake; ikimaanisha ufukwe unaowakabili.

Farao anarejelewa kuwa joka, au joka, wa mito. Wana wa Israeli wanaonekana wamenaswa na miungu ya Farao. Baalsefoni, mungu wa ngurumo, dhoruba na umeme anakuja kumsaidia Farao na kuwatega Israeli kando ya bahari. Mungu wa bahari anaonekana kuwa rafiki wa Farao na anamsaidia kukamata tena mawindo yake.

Lakini kama tulivyoona katika mapigo ya Misri, Mungu anamwongoza Musa kwa kutumia fimbo kubadilisha hasira ya miungu ya Misri kuelekea Wamisri wenyewe. Bwana akamwambia Musa kabla tu ya Pasaka:

"Nitafanya hukumu juu ya miungu yote ya Misri, kwa maana mimi ndimi BWANA." Kutoka 12:12

Hapa ndipo ni muhimu kutambua jinsi Mungu anavyoleta hukumu kwa wale wanaompinga. Hapa ndipo mahali pazuri pa kutambulisha **zana ya kumi** kwenye kisanduku chetu cha zana. Tutaiita **Hukumu ya Mungu**.

BWANA anajulikana kwa haki yake. Waovu wamenaswa na matendo yao wenyewe. Zuia kuingilia kati. Zaburi 9:16

Shida wanazofanya kwa wengine zinawarudisha nyuma. Jeuri wanayopanga inaangukia vichwani mwao. Zaburi 7:16

"... Mimi, Bwana, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu; nawapatiliza wana maovu ya baba zao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao;..." Kutoka 20:5 (NKJV).

Usipotoshwe—huwezi kudhihaki haki ya Mungu. Siku zote utavuna unachopanda. Wagalatia 6:7

"Kwa maana utatendewa kama unavyowatendea wengine. Kiwango unachotumia katika kuhukumu ndicho kiwango ambacho utahukumiwa." Mathayo 7:2

Kulikuwa na angalau sehemu tatu zilizowekwa wakfu kwa Baalzefoni kaskazini mwa Misri. Ilikuwa ni mungu aliyeabudiwa na Wamisri.¹⁹ Musa anapoagizwa kuinua fimbo yake, maji yagawanyika, yakivunja nguvu za Baalsefoni. Mtunga Zaburi anatangaza:

Umeigawanya bahari kwa nguvu zako na kuvunja vichwa vya nyangumi wa baharini. Uliviponda vichwa vya Lewiathani na kuwaacha wanyama wa jangwani wamle. Zaburi 74:13-14

Israeli wanatembea baharini kwenye nchi kavu na wanakuja salama ng'ambo ya pili. Kinachotokea baadaye ni cha kuvutia. Tunakumbuka kwamba Baalzefoni ni mungu wa dhoruba, aliyehusishwa na Zeus, mungu wa radi na umeme. Hebu tusome kile ambacho Josephus anarekodi kuhusu tukio hili.

Kwa hiyo, mara jeshi lote la Wamisri lilipokuwa ndani yake, bahari ikatiririka hadi mahali pake, ikashuka pamoja na dhoruba ya upepo, ikashuka na kuwazunguka Wamisri. Manyunyu ya mvua pia yakashuka kutoka mbinguni, na **ngurumo za kutisha na umeme pamoja na miali ya moto. Na miungurumo ya radi pia ilipigwa juu yao.** Wala hapakuwa na kitu chochote kilichokuwa kikitumwa na Mungu juu ya wanadamu, kama dalili za ghadhabu yake, ambayo haikutokea wakati huu, kwa kuwa usiku wa giza na wa huzuni uliwakandamiza. Na hivyo watu hao wote waliangamia, hata hakusalia mtu hata mmoja kuwa mjumbe wa msiba huu kwa Wamisri waliosalia. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 2, Sura ya 16.

Mtego uleule ambao Farao aliwazia ungefanya kazi kwa kibali chake katika kuwakamata Waisraeli sasa unageuka dhidi yake; jeshi lake limepigwa kwa ngurumo za kutisha na umeme kwa miali ya moto.

¹⁹ <https://www.bible.ca/archeology/bible-archeology-exodus-route-baal-zephon.htm>

Yule mnyama mkubwa wa baharini ambaye alikuwa amevunjwa kwa fimbo ya Musa sasa anamgeukia bwana wake Farao na kumwangamiza.

Yaonekana Baalsefoni anapata nafuu baada ya kurudishwa nyuma na Israeli, maji yanavuma mbele, na Farao, joka wa mito, anauawa na joka kubwa la baharini. Hivyo Farao joka, mfano wa Shetani, anavunjwa kichwa chake katikati ya bahari.

Bwana alichonga njia kupitia yule mnyama mkubwa wa baharini ili kuwaokoa watu wake. Malaika wa Mungu walikuwa wamemshikilia huyu jini pembeni, lakini Farao anapoingia majini, uasi ulio ndani ya nafsi yake unaharibu mazingira na maumbile yote yanapigana naye. Mungu hazuii nguvu za uharibifu zisije juu yake.

Josephus anaeleza hivi:

...Wamisri hawakujua kwamba walienda katika njia iliyotengenezwa kwa ajili ya Waebrania, na si kwa ajili ya wengine; kwamba barabara hii ilitengenezwa kwa ajili ya kuwakomboa wale walio katika hatari, lakini si kwa ajili ya wale ambao walikuwa na bidii ya kuitumia kwa ajili ya maangamizi ya wengine. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 2, Sura ya 16.

Tunakumbuka kwamba Mungu alikuwa anazuia mambo ambayo yalionekana kuwa washirika wa Farao. Ikiwa Farao alikuwa joka la mito, basi asingeweza kumtiisha yule nyoka mkubwa baharini?

Kinachoongezwa kwa wazo hili ni somo la imani. Musa na Waisraeli waliweza tu kupita kwenye maji kwa imani.

Ilikuwa ni kwa imani kwamba watu wa Israeli walivuka Bahari ya Shamu kana kwamba walikuwa kwenye nchi kavu. Lakini Wamisri walipojaribu kufuata, wote walizama. Waebrania 11:29

Njia ya baharini ilikuwa njia ya imani. Farao na askari hawakuwa na imani, kwa hiyo njia isingeweza kubaki wazi kwa ajili yao.

Uthibitisho zaidi wa kwamba Mungu aliruhusu badala ya kusababisha Bahari Nyekundu ije juu ya Farao wapatikana katika wimbo wa ushindi wa Kiebrania.

Farasi wa Farao, magari ya vita, na wapanda farasi walipoingia baharini, BWANA akaleta [Hiph'il – akaruhusu] maji yawashukie. Lakini watu wa Israeli walikuwa wamepita katikati ya bahari kwenye nchi kavu! Kutoka 15:19

Andiko linaweza kusomeka, kwamba Bwana aliruhusu maji yawashukie kwa mujibu wa imani na matendo yao.

Katika Agano la Kale, Mungu anamharibu Farao; lakini katika Agano Jipya, Mungu anamruhusu Farao ajiangamize mwenyewe. Watu wa Misri walikuwa wamepata kumwogopa Musa huko Misri, na Mungu anawaruhusu wanajeshi wa Misri kupokea kile walichoogopa.

... "Hebu tuondoke hapa—mbali na hawa Waisraeli!" Wamisri walipiga kelele. "BWANA anawapigania dhidi ya Misri!" Kutoka 14:25

Katika Agano Jipya, tunaweza kuona ua wa ulinzi ukiondolewa kutoka kwa Farao na anateseka matokeo ya uchaguzi wake. Tunaona uelekezeaji wa matukio kwa Mungu katika aya zifuatazo:

Wana wa Israeli wote walipokwisha kufika ng'ambo ya pili, BWANA akamwambia Musa, Inua mkono wako juu ya bahari tena, ndipo maji yatarudi nyuma na kuwafunika Wamisri na magari yao ya vita na wapanda farasi. Kutoka 14:26

Nje ya tabia ya Yesu, huonekana sana kama Mungu binafsi aliwaua Wamisri. Zana zote ambazo tumejifunza zilionekana dhaifu katika hadithi hii. Je, tukomee hapa na kuamini tu kwamba Mungu aliwazamisha Wamisri? Je, hili linafanya nini kwa ushuhuda wa Yesu? Inamfanya Yeye kuwa mwongo. Yeye si ufunuo kamili wa Baba ikiwa ni hivyo.

Kesi inayokubalika imefanywa kwa uelewa mbadala wa kile kilichotokea katika hadithi hii, lakini tunahitaji kuchimba zaidi.

Hadithi ya kuvuka Bahari Nyekundu inatuunganisha na juma la uumbaji na vilevile matukio ya mwisho yanayozunguka uharibifu wa Shetani. Tunahitaji kuchunguza matukio haya ili kuangaza zaidi hadithi hii.

SURA YA 25

INJILI YA BAHARI NYEKUNDU

Katika sura iliyotangulia tuliweka kisa cha kuvuka Bahari ya Shamu katika mazingira ya Farao kuwatega Israeli, na kujikuta amenaswa na mtego wake mwenyewe na kuangamia. Ingawa hii inaeleza mambo mengi, haitoi muktadha kamili kwa nini Mungu alimwambia Musa anyooshe mkono wake na kuamuru maji yaliyogawanyika yakusanyike, na kusababisha kifo cha Farao na jeshi lake. Wazo hili linasisitizwa katika mstari huu kuonyesha kwamba Mungu alileta bahari juu ya Wamisri na kuwafunika.

“Nao walipomlilia BWANA, akaweka giza kati yenu na Wamisri, **akailleta** [Hiph'il] **bahari juu yao, akawafunika**; na macho yenu yameona niliyoyatenda katika Misri; nanyi mlikaa jangwani siku nyingi.” Yoshua 24:7 (KJV)

Ili kuelewa sehemu hii ya hadithi ni lazima tuutambulishe Msalaba wa Kweli wa Kristo; lazima tuangalie juu ya Wamisri kupitia nguzo ya moto ili kuona ni nini kiliwasumbua Wamisri na kuwaangamiza. (Kut 14:24). Kristo alikuwa ndiye aliye ndani ya nguzo ya moto na Mungu alikuwa akiwatazama Wamisri kupitia Yeye.

Kisha malaika wa Mungu aliyekuwa akiwaongoza watu wa Israeli akasogea nyuma ya kambi. Nguzo ya wingu nayo ikasogea kutoka mbele na kusimama nyuma yao. Kutoka 14:19

Paulo anaunganisha malaika huyu wa Mungu na Kristo. Yeye ndiye aliyewaongoza wana wa Israeli.

Sitaki msahau, kaka na dada wpendwa, juu ya mababu zetu huko nyikani zamani. Wote wakaongozwa na wingu lililokuwa likisonga mbele yao, na wote wakatembea katikati ya bahari kwenye nchi kavu. **Katika wingu na katika bahari**, wote walibatizwa kuwa wafuasi wa Musa. Wote walikula chakula kile kile cha kiroho, na wote wakanywa maji yale yale ya kiroho. **Kwa maana walikunywa kutoka kwenye mwamba wa kiroho uliosafiri nao, na mwamba huo ulikuwa Kristo.** 1Wakorintho 10:1-4

Kristo ameunganishwa tu na neno malaika kwa heshima ya kuwa mjumbe kutoka kwa Mungu. Katika kitabu cha Danieli anaitwa Mikaeli, malaika mkuu, na Gabrieli alimwita Mikaeli mkuu wa watu wa Danieli.²⁰

Sasa tunahitaji kuingia ndani zaidi katika hadithi hii katika nuru ya zana yetu ya tisa inayozungumza kuhusu Msalaba wa Kweli wa Kristo. Nyenzo hii kwa hakika ni nyama, si maziwa, hivyo itachukua jitihada fulani kutafuna na kumeng'anya.

Mtume Paulo anatuambia kwamba injili ya Kristo ni uweza wa Mungu uletao wokovu.

Kwa maana siionei haya **Injili ya Kristo**; kwa maana **ni uweza wa Mungu uletao wokovu**, kwa kila aaminiye; kwa Myahudi kwanza, na kwa Myunani pia. Warumi 1:16 (KJV)

Injili, au habari njema, ya Kristo ni nguvu ya Mungu. Paulo anafafanua uweza wa Mungu mistari michache chini ambapo anasema:

²⁰ Tazama Daniel 10:13, 21

Kwa maana tangu kuumbwa kwa ulimwengu tabia zake zisizoonekana zinaonekana, na kufahamika kwa kazi zake, yaani, uweza wake wa milele na Uungu wake, hata wasiwe na udhuru Warumi 1:20 (NKJV)

Ni kwa sababu hii kwamba mtume Yohana anaunganisha mahubiri ya injili na ibada ya Mungu Muumba.

Kisha nikaona malaika mwingine, akiruka katikati ya mbingu, **mwenye Injili ya milele, awahubiri hao wakaao juu ya nchi** kwa kila taifa, na kabila, na lugha, na jamaa, akisema kwa sauti kuu, Mcheni Mungu, na kumtukuza, kwa maana saa ya hukumu yake imekuja; **mwabuduni yeye aliyezifanya mbingu na nchi, na bahari na chemchemi za maji.** Ufunuo 14:6-7 (NKJV)

Inahitaji nguvu ya uumbaji ya Mungu ili kumwokoia mtu, nguvu ile ile iliyozungumza ulimwengu na kuwepo inaweza kuumba upya moyo wa mwanadamu ili kuufanya kama Kristo. Katika kitabu chake The Everlasting Covenant, Mchungaji na daktari E.J. Wagoner anatoa uchunguzi huu wa kina.

Hiyo ni kusema, tangu kuumbwa kwa ulimwengu, wanadamu wameweza kuona uweza wa milele wa Mungu, ikiwa wangetumia hisia zao, kwa kuwa unatambulika waziwazi katika vitu alivyoviumba. Uumbaji unaonyesha nguvu za Mungu. **Kwa hiyo nguvu za Mungu ni nguvu za uumbaji. Na kwa kuwa Injili ni uweza wa Mungu uletao wokovu, inafuatia kwamba Injili ni udhihirisho wa nguvu ya uumbaji ili kuwaokoa wanadamu kutoka kwenye dhambi.**

Lakini pia tumejifunza kwamba Injili ni habari njema ya wokovu kupitia kwa Kristo. Injili ni mahubiri ya Kristo na Yeye aliyesulubiwa. Mtume asema hivi: “Kwa maana Kristo hakunituma ili nibatize, bali ni mahubiri Injili; si kwa hekima ya maneno, msalaba wa Kristo usije ukabatilika. Kwa maana neno la msalaba kwao wanaopotea ni upuzi, **bali kwetu sisi tunaokolewa ni nguvu ya Mungu.**” (1Kor 1:17,18)

Na bado zaidi: “Sisi tunamhubiri Kristo aliyesulubiwa, kwa Wayahudi ni kikwazo, na kwa Wayunani ni upuzi; bali kwao walioitwa, Wayahudi kwa Wagiriki, ni **Kristo uweza wa Mungu na hekima ya Mungu.**” (1 Wakorintho 1:23, 24)

Ndiyo maana mtume alifanya kama asemavyo: “Na mimi, ndugu zangu, nilipokuja kwenu, sikuja kwa ufasaha wa maneno, wala kwa hekima, nikiwahubirini ushuhuda wa Mungu. Kwa maana naliazimu nisijue neno lo lote kwenu, ila Yesu Kristo, naye aliyesulubiwa.” (1Kor 2:1, 2))

Kuhubiri kwa Kristo na Yeye aliyesulubiwa ni kuhubiri uweza wa Mungu, na kwa hiyo ni kuhubiri Injili, kwa maana Injili ni uweza wa Mungu. Na hili linapatana kabisa na wazo kwamba kuhubiriwa kwa Injili ni kudhihirishwa kwa Mungu kama Muumba; kwani uweza wa Mungu ni uweza wa uumbaji, na **Kristo ndiye ambaye kupitia kwake vitu vyote viliumbwa.** Hakuna anayeweza kumhubiri Kristo bila kumhubiri kama Muumba. Wote wanapaswa kumheshimu Mwana kama vile wanavyomheshimu Baba. **Mahubiri yo yote yanayoshindwa kudhihirisha ukweli kwamba Yesu Kristo ndiye Muumba wa vitu vyote, si kuhubiriwa kwa Injili.** E.J. Waggoner, *The Everlasting Covenant* (1900), ukurasa wa 22.

Katika kazi ya Mungu ya kuwaokoa Waisraeli, ni dhahiri kwamba nguvu za uumbaji za Mungu zilikuwa zikifanya kazi. Tunapotazama kwa makini kuvuka kwa Bahari ya Shamu, tunaona vipengele vya wiki ya Uumbaji vikijidhihirika. Hebu tuzingatie mambo matatu katika Kuvuka Bahari Nyekundu ambayo yana umuhimu kwenye hadithi ya uumbaji:

Malaika wa Mungu, aliyetangulia mbele ya jeshi la Israeli, akaondoka, akaenda nyuma yao; na ile nguzo ya wingu ikatoka mbele ya nyuso zao, ikasimama nyuma yao; ikafika kati ya jeshi la Wamisri na jeshi la Israeli; nalo lilikuwa wingu na giza kwao, [1] **lakini liliwaangazia hawa usiku,** hata hawa hawakukaribiana usiku kucha.

Musa akaunyosha mkono wake juu ya bahari; BWANA akairudisha nyuma bahari kwa upepo wa nguvu wa mashariki usiku kucha, akaifanya bahari kuwa nchi kavu, **maji yakagawanyika** [2]Wana wa Israeli wakaingia kati ya bahari katika **nchi kavu** [3]yale maji yalikuwa ni ukuta kwao mkono wa kuume na mkono wao wa kushoto. Kutoka 14:19-22.

Siku ya kwanza ya uumbaji, nuru ilionekana na Mungu akatenganisha nuru na giza. Tunaona kwamba nguzo ya wingu ilipokuja kati ya Waisraeli na Wamisri kwamba nuru ilitenganishwa na giza. Siku ya pili ya uumbaji Mungu alitenganisha maji kutoka juu na maji chini. Kisha siku ya tatu maji ya chini yakakusanyika pamoja na nchi kavu ikaonekana. Neno lile lile lililotumika kwa nchi kavu katika hadithi ya uumbaji linatumika kwa nchi kavu ambayo Waisraeli walivuka.

Katika kitabu cha *Divine Risk*, tunaeleza kwa undani hadithi ya uumbaji na umuhimu wake kwenye injili.²¹ Kabla Mungu hajasema iwe nuru, palikuwa na giza juu ya uso wa dunia na kufunikwa na maji. Shetani alikuwa amekuja duniani ili kuzuia kazi ya Kristo katika uumbaji wa ulimwengu huu na kuharibu makusudi ya Mungu katika Mwanawe. Katika hadithi ya Bahari ya Shamu, Shetani angevuruga makusudi ya Mungu kwa kuzuia kutoroka kwa Israeli kwa sababu ya kizuizi cha bahari.

Kristo ni nuru ya ulimwengu na katika ufunuo wake mbinguni, kulikuwa na utengano kati ya nuru na giza. Utengano huu ulipanuliwa wakati maji yalipotenganishwa. Maji yaliyo juu yanawakilisha malaika waaminifu walioamini ufunuo wa Mungu wa Mwanawe huku maji yaliyo chini yanawakilisha Shetani na malaika zake walioiacha nuru. Maji yaliyo chini ya Mungu yaliitwa bahari. Katika maji chini Mungu aliumba nyangumi wakubwa. (Mwanzo 1:21). Neno la nyangumi katika sura hii ni neno lile lile lililotumika kwa nyoka aliyetoka kwenye fimbo ya Musa, na pia ni neno lile lile lililotumika katika Zaburi 74:13 kwa mazimwi waliovunjwa vichwa

²¹ *Divine Risk* Kinapatikana katika fatheroflove.info kwa kupakua.

vyao wakati Mungu alipogawanya Bahari ya Shamu ambayo tulitaja hapo awali.

Watu wa Mungu wanapopita kwenye korongo hadi kwenye kinywa cha bahari, ambacho kilikuwa kinywa cha nyoka/joka lililo majini, tunapata kielelezo kinachorejelea nyuma wakati Mwana wa Mungu alipozungumza ulimwengu kuwapo. Yule nyoka wa zamani, Ibilisi, alijiweka ili kumzuia Kristo asifanye kazi yake ya uumbaji; alikuwa tayari kumeza mzao aliyezaliwa mara tu anapopatwa kuumbwa.

Kwa maana Mungu, aliyesema, “Iwepo nuru gizani,” ndiye aliyeifanya nuru hii iangaze mioyoni mwetu ili tuweze kuujua utukufu wa Mungu unaoonekana katika uso wa Yesu Kristo. 2 Wakorintho 4:6

Ufunuo wa Yesu Kristo, Mwana wa Mungu, ulimfanya Shetani na jeshi lake kurudi nyuma, katika hadithi ya uumbaji na kuvuka kwa Bahari ya Shamu. Taswira ya Baalzefoni yule jitu inazungumza nasi juu ya milki ya Shetani ambayo Waisraeli wanaingia kwa uwezo wa Mungu. Malaika wa nuru huzuia nguvu za giza ili kuwawezesha watu wa Mungu kupita.

Tunasoma juu ya upepo mkali wa mashariki ambao ulipeperusha maji na kuyafanya yatengane. Katika hadithi ya uumbaji, Roho wa Mungu, ambaye wakati mwingine huwakilishwa na upepo, alizunguka juu ya maji ya giza, na siku ya pili anga ilijaa hewa kati ya maji, inayoitwa anga. Ikiwa hakuna anga, maisha hayangeweza kuwepo. Bila kugawanyika kwa maji, kusingekuwa na nchi kavu kwa sisi kuishi tunapozunguka katika ulimwengu huu.

Yote haya ni muhimu kuelewa kwa sababu ya kile tunachosoma baadaye:

Kisha Wamisri—farasi zote za Farao, magari ya vita na wapanda farasi—wakawafukuza mpaka katikati ya bahari. **Lakini kabla ya mapambazuko, Mwenyezi-Mungu alilitazama jeshi la Wamisri kutoka kwenye ile nguzo ya moto na wingu, naye akayavuruga majeshi yao. Akayapinda magurudumu ya magari yao, na**

kuyafanya magari yao kuwa magumu kuendesha. “Na tuondoke hapa—tuwaache Waisraeli hawa!” Wamisri walipiga kelele. “BWANA anawapigania dhidi ya Misri!” Kutoka 14:23-25

Kabla tu ya jua kuchomoza uwepo wa Mungu, akiwatazama chini kupitia nguzo ya moto na wingu, kulisababisha jeshi la Farao kutetemeka. Aliyekuwa katika nguzo ya moto na wingu alikuwa Kristo.

Jua ni ishara ya Kristo, nuru ya ulimwengu. Wamisri walipofunikwa na giza na kuona kizuizi kati yao na Waisraeli, walikuwa na onyo la kutosha kujua kwamba haikuwa busara kujaribu kuwafukuza Waisraeli. Lakini baada ya moyo wa Farao kuwa mgumu kupitia mapigo, Farao alikuwa ameacha kusikia michomo ya dhamiri, na mara tu wingu hilo lilipoanza kutembea, waliendelea na jitihada yao ya kuazimia kuwakamata Waisraeli.

Haya yote yanafanyika wakati jua linapoanza kupambazuka, ambalo ni ukumbusho wa siku ya nne ya uumbaji na kuchomoza kwa Kristo, Jua la haki.

Lakini kwenu ninyi mnaolicha jina langu, **Jua la Haki litawazukia likiwa na uponyaji katika mbawa zake**. Nanyi mtakwenda huru, mkiruka-ruka kwa furaha kama ndama waliotolewa malishoni. Malaki 4:2

Katika hadithi ya Bahari Nyekundu, tumeona mambo manne yanayounganisha juma la uumbaji. Lakini wiki nzima ya uumbaji imefunuliwa katika hadithi hii.

Wiki ya Uumbaji	Kuvuka Bahari Nyekundu
1. Tenga nuru na giza. (Mwanzo 1:1-5).	1. Wamisri waliojitenga na Waisraeli kwa nguzo ya wingu. Nuru kwa Waisraeli na giza kwa Wamisri (Kut 14:20).
2. Maji yaliyogawanyika. (Mwanzo 1:6-8).	2. Maji ya Bahari ya Shamu yamegawanyika. (Kut 14:21).

3. Ardhi kavu [H3004] ilitokea ambayo ilikusanywa mahali pamoja paitwapo Nchi; maji yalikusanyika pamoja kama Bahari. (Mwanzo 1:9-13).	3. Ardhi kavu [H3004] inaonekana na maji kurudi nyuma. (Kut 14:22).
4. Jua na Mwezi viliumbwa. (Mwanzo 1:14-19).	5. Farao joka [H8577] yuko baharini. (Eze 29:3).
5. Viumbe Wakubwa [H8577] baharini. (Mwanzo 1:21).	5. Pharaoh the dragon [H8577] is in the sea. (Eze 29:3).
6. Mwanadamu ameumbwa kwa uhuru. (Mwanzo 1:26-28).	6. Waisraeli waliokolewa na wakawa taifa jipya huru. (Kut 14:30, 15:16) “watu uliowanunua [H7069] (uliowaumba).”
7. Nguvu za Mungu zikidhihirika. (Warumi 1:20).	7. Nguvu za Mungu zikidhihirika. (Kut 14:31).

Paulo alifahamu ukweli wa injili iliyodhihirishwa katika uumbaji alipochukua maneno ya Zaburi 19 kwenye mahubiri ya injili.

Mbingu zauhumbiri utukufu wa Mungu, Na anga laitangaza kazi ya mikono yake. Mchana husemezana na mchana, Usiku hutolea usiku maarifa. Hakuna lugha wala maneno, Sauti yao haisikilikani. Sauti yao imeenea duniani mwote, Na maneno yao hata miisho ya ulimwengu. Katika hizo ameliwekea jua hema. Zaburi 19:1-4

Basi imani chanzo chake ni kusikia, yaani, **kusikia Habari Njema ya Kristo**. Lakini ninauliza, je, watu wa Israeli wamesikia ujumbe

huo kweli? Ndiyo, wamesema hivi: **“Ujumbe umeenea duniani kote, na maneno hayo ulimwenguni kote.”** — Warumi 10:17-18

Hii inadhihirisha kwamba uweza wa ukombozi wa Mungu katika Kristo unaonyeshwa katika hadithi ya uumbaji. Ukombozi wa Waisraeli kwenye Bahari ya Shamu umetiwa mhuri na hadithi ya uumbaji. Waliumbwa upya. Ndiyo maana Paulo anaona "walibatizwa" (1 Wakor 10:2), ikimaanisha "walizaliwa mara ya pili."

Nguvu hiyo hiyo ya ukombozi/uumbaji inadhihirika katika hadithi ya Nuhu wakati maji yaliyogawanyika yalipokutana kutoka juu na chini na Nuhu aliokolewa katika safina pamoja na familia yake. Wokovu mzima wa wanadamu unaonyeshwa katika hadithi ya uumbaji na unaweza kufupishwa kama ifuatavyo.

Tukio	Mafungu	Uwakilishi
1. Nuru kutoka gizani	Mwa 1:1-5	Vita Mbinguni. (Ufu 12:7-9). Shetani alieneza giza juu ya tabia ya Mungu. Nuru inaangaza katika uso wa Kristo. (2 Kor 4: 6). Henoko, ambaye mahubiri yake ya haki ni nuru katika kipindi cha kwanza cha miaka 1000 , alifikia kilele kwa kuchukuliwa kwake mbinguni. (Mwa 5:21-24).
2. Kutengana kwa maji	Mwa 1:6-8	Nuru ya injili husababisha giza kuondoka. Kutengwa kwa Shetani na malaika zake kutoka kwa Mungu. (Yuda 1:6). Nuru na giza sasa vinapigania akili za ulimwengu. (1 Yohana 1:5). Nuhu mhubiri wa haki katika kipindi cha pili cha miaka 1000 . Hustahimili kuja pamoja kwa maji ya juu na chini. Kwa neema ya Mungu katika agano la milele maji yanatenganishwa tena. (Mwanzo 9:9-17).

3. Maji yalikusanyika pamoja na Nchi Kavu inaonekana	Mwa 1:9-13	Mpanzi anaenda kupanda mbegu ya injili. (Mt 13:3). Injili inatoa msingi thabiti kwa miguu na inatutoa kwenye shimo la kutisha. (Mwa 1:2, Zab 40:1-2). Mungu anazuia utendaji wa Shetani na kuweka mipaka juu ya maji. (Ayubu 26:10). Tofauti kati ya falme za nuru na giza inadhihirishwa katika maisha ya Nimrodi na Ibrahimu na uzao wao kupitia kipindi cha tatu cha miaka 1000.
4. Nuru mbili kubwa na Nyota	Mwa 1:14-19	Mbegu ya Injili inaonekana angani - inalingana na siku ya kwanza. Mbingu zinatangaza utukufu, au tabia, ya Mungu. (Zab 19:1). Mfumo wa Mwanamke wa ufunuo 12 umeidhinishwa. (Ufu 12:1). Nuru hizi zimetolewa kwa ajili ya uteuzi wa Mungu na mkondo wa uzima kutoka kwenye kiti chake cha enzi. (Eze 46 na 47). Kristo, Jua la haki, anatokea mwishoni mwa kipindi cha nne cha miaka 1000.
5. Samaki na Ndege	Mwa 1:20-23	Injili inajidhihirisha baharini na angani - inalingana na siku ya pili. (Ayubu 12:7-8). Ndege wa angani walikusudiwa kudhihirisha tabia ya Mungu. Uhusiano wa siku ya pili pia unaonyesha utengano kati ya kanisa la nyikani na kanisa la Rumi katika kipindi cha tano cha miaka 1000. (Ufu 12:6). Injili mbili tofauti zinawasilishwa. Moja inakuwa ngome ya kila ndege mwenye kuchukiza (Ufu 18:2) na nyingine inabaki kama wavuvi wa Kristo wa watu. (Mt 4:19).

6. Wanyama na Mwanadamu	Mwa 1:24-31	Mwanadamu ameumbwa kwa mfano wa Mungu na ameumbwa ili kudhihirisha tabia yake. Wanyama pia walipaswa kufichua nuru ya tabia ya Mungu. Mwanadamu anapofikia tamati katika Adamu wa pili, basi tunakuwa tayari kwa ajili ya kupumzika. (Mwa 1:26, Ayubu 12:7. 1Kor 15:22). Wale 144,000 watakaodhihirishwa mwishoni mwa kipindi cha sita cha miaka 1000 watadhihirisha utukufu wa Mungu (Ufu 14:1-5).
7. Pumziko la Sabato	Mwa 2:1-3	Pambano Kubwa linaisha na tunaingia katika pumziko giza linapoondolewa na hakuna tena usiku. Watakatifu wako mbinguni kwa miaka 1000. (Ufu 21:23-25).

Jambo kuu katika jedwali hili ni kwamba Kristo alifunuliwa mwishoni mwa kipindi cha nne cha historia ya mwanadamu. Yeye ni nuru ya ulimwengu, Jua la haki. Ufunuo mkuu wa nuru ulikuja ulimwenguni wakati huu. Pia ni wakati ambapo Kristo alisulubishwa.

Mungu alitaja ishara mbili ambazo zingewafanya watu wamwamini Musa. Ishara ya kwanza ilikuwa kugeuza fimbo kuwa nyoka. Ishara ya pili ilikuwa ni kuweka mkono wake kifuani mwake na kuutoa kama ukoma. Musa alionyesha ishara hizi zote mbili kwa Waisraeli huko Misri, lakini kwa Farao alionyesha tu fimbo iliyogeuka kuwa nyoka. Je, Farao aliona ishara ya pili?

Mbona unaurudisha mkono wako, hata mkono wako wa kuume? **Uutoe kifuani mwako.** Maana Mungu ni Mfalme wangu tangu zamani, Atendaye wokovu katikati ya dunia. **Wewe uliigawanya bahari kwa nguvu zako, Umevivunja vichwa vya nyangumi majini.** Zaburi 74:11-13 (KJV)

Kristo ndiye anayekaa katika kifua cha Baba. (Yohana 1:18). Kristo ni nguvu ya Mungu. (1Kor 1:24). Farao na jeshi lake walipokuwa wakizama kwa hofu, Kristo alikuwa pamoja nao, akiteseka pamoja nao. Zaburi 18 inazungumza juu ya Kristo Msalabani na tunaona kwamba lugha hii inafanana na ile ambayo Farao alipitia kwenye Bahari ya Shamu.

Kamba za mauti zilinishika; **mafuriko ya uharibifu** yalinikumba. Kaburi lilinizungushia kamba zake; kifo kiliweka mtego katika njia yangu. Zaburi 18:4-5

Kwa mwangaza uliokuwa mbele yake mawingu yake mazito yalipita, mawe ya mvua ya mawe na makaa ya moto. **BWANA naye alinguruma mbinguni**, Aliye juu akatoa sauti yake; mawe ya mvua ya mawe na makaa ya moto. Naam, alipeleka mishale yake, na kuwatawanya; **akapiga umeme na kuwafadhaisha**. Ndipo mifereji ya maji ikaonekana, Misingi ya ulimwengu ikafichuliwa kwa kukemea kwako, Ee BWANA, Kwa mlipuko wa pumzi ya puani mwako. Zaburi 18:12-15 (KJV)

Ukoma ni ishara ya dhambi (Law 13) na juu ya Msalaba Kristo anafanywa kuwa dhambi kwa ajili yetu (2 Kor 5:21). Katika kuutoa mkono wenye ukoma kutoka kifuni, tunamwona Kristo akisulubiwa katika kifo cha Wamisri. Lakini katika hali yetu ya kibinadamu tunawahesabu kuwa wamepigwa na Mungu na kuteswa.

Hakika ameyachukua masikitiko yetu, Amejitiwika huzuni zetu, lakini tulimdhania ya kuwa amepigwa, Amapigwa na Mungu na kuteswa. Isaya 53:4 (KJV)

Zana ya Msalaba wa sasa inatufunulia mateso ya Kristo katika uzoefu wa Bahari ya Shamu. Lakini Mungu alilazimika kuwatoa Wamisri wawe fidia ili kuwaokoa Waisraeli kwa sababu hiyo ndiyo njia pekee ambayo Wamisri na Waisraeli wangeweza kupatanisha maovu yaliyofanywa Misri.

Sasa tunakuja kwenye kiini cha yote ambayo tumekuwa tukielezea. Tunakumbuka katika sura ya sita jinsi wanadamu wanavyoelewa

kishazi “Mungu Wangu, Mungu Wangu, mbona umeniacha?” Tunafikiri kwamba Mungu anamwacha Mwanawe kwa sababu haki yake inadai kifo cha Kristo kwa ajili ya wokovu wetu. Jambo lile lile linatokea katika hadithi ya Kuvuka Bahari Nyekundu. Hisia zetu za haki hutufanya tuone kuinuliwa kwa fimbo na kuja pamoja kwa maji kama haki ya kulipiza kisasi ya Mungu inayowaangamiza watu wa Misri kwa ajili ya dhambi zao dhidi ya Israeli. Hisia zetu za haki hutufanya tumwone Mungu bila sifa Zake za kibaba.

Giza lililoifunika dunia, ngurumo na umeme vilivyodhihirishwa pale Msalabani, vinaeleweka kama hasira ya Mungu kwa dhambi, lakini katika Zaburi ya 18 Kristo alikuwa akisema maneno ya Baba aliyevunjika moyo ambaye Mwana wake alikuwa ameuawa tu na wanadamu.

Mungu anaonekana kuwa mharibifu wa Farao hata kama anavyoonekana kuwa mwangamizi wa Kristo pale Msalabani. Katika visa vyote viwili, Kristo alisulubishwa. Katika hali zote mbili ukombozi unafanyika kwa watu wa Mungu. Yesu alipokufa duniani, wote wasio na hatia na wenye hatia walitundikwa kwenye misalaba. Moyo wa mwanadamu unahitaji kifo cha asiye na hatia na mwenye hatia ili hisia zake za haki zitoshelezwe.²² Hili linatokana na mawazo ya kimwili ya kile tunachofikiri Mungu anataka na kimeongozwa na Shetani. Nimeangazia somo hili kwa undani zaidi katika kitabu *At-one-ment* kinachopatikana katika *fatheroflove.info*.

Kifo cha mwana wa Farao asiye na hatia na wazaliwa wa kwanza wote wa Misri kilikuwa ufunguo wa kuwaruhusu Waisraeli watoke Misri, lakini haikuwa mpaka kifo cha Farao mwenye hatia kwenye Bahari Nyekundu ndipo Israeli walipata ukombozi kamili.

Kuna ushahidi mmoja zaidi tunaohitaji kuzingatia na Kuvuka Bahari Nyekundu na unahusiana na uharibifu wa mwisho wa Shetani. Tulizungumza kwa ufupi juu ya hii katika sura iliyotangulia. Shetani

²² Tazama Kitabu *At-one-ment*, sura ya 9 kwa maelezo zaidi juu ya hili. Kinapatikana kwa kupakuliwa katika *fatheroflove.info*.

anasemekana kuuawa kama mtu katikati ya bahari. (Eze 28:8). Hebu tuchunguze kwa makini mstari wa saba wa sura hii.

“Sasa nitaleta [Hiph’il - ruhusu] juu yako jeshi la kigeni, kitisho cha mataifa, nao watachomoa panga zao juu ya hekima yako ya ajabu, na kuutia unajisi utukufu wako.” — Ezekieli 28:7.

Mungu anatuambia kwamba Shetani atashambuliwa na jeshi ambalo ni hofu ya mataifa. Neno katika Kiebrania kwa ajili ya utisho linamaanisha dhalimu, mkandamizaji mwenye jeuri. Wale ambao Shetani ametawala katika enzi zote huonyesha tabia yake, na wanapotambua kuwa wamepotea wanamgeukia Shetani na kutafuta kummeza. Sura ya Ezekieli inaendelea:

“Je, utajisifu, ‘Mimi ni mungu!’ kwa wale wanaokuua? Kwao hutakuwa mungu ila mwanadamu tu! Utakufa kama mtu aliyefukuzwa mikononi mwa wageni [H2114]. Mimi, Bwana Mwenye Enzi Kuu Yehova, nimesema!” Ezekieli 28:9-10

Mungu anaonyesha kwamba wageni watamuua Shetani. Hawa ni watu wageni kwa Mungu kwa sababu hawamjui. Kinachovutia zaidi kuhusu neno kwa wageni ni kwamba ni neno lile lile linaloelezea tendo la ajabu la Mungu.

BWANA atakuja kama alivyofanya juu ya Wafilisti katika Mlima Perasimu na juu ya Waamori huko Gibeoni. Atakuja kufanya jambo la ajabu [H2114]; Atakuja kufanya kitendo kisicho cha kawaida: Isaya 28:21

Kitendo cha ajabu cha Mungu ni kugeuka kando na kuruhusu matokeo kujidhihirisha. Mwishowe, Mungu atageuka na kuacha mbegu mbaya ambazo Shetani amepanda katika mataifa ziinuke na kumwangamiza. Lakini kama vile hadithi ya Bahari Nyekundu, itaonekana kwamba Mungu alimharibu Shetani.

Maji ya Bahari ya Shamu yanawakilisha watu na mataifa.

Kisha malaika akaniambia, “Maji anayotawala yule kahaba yanawakilisha makundi ya watu wa kila taifa na lugha.” Ufunuo 17:15

Maji haya yalichochea na Shetani kupitia tabia yake ya jeuri na dhuluma. Leviathan, ambaye pia anamwakilisha Shetani, anafichua tabia hii.

“Leviathan huchemsha maji kwa msukosuko wake, huvikoroga vilindi kama chungu cha marhamu. Maji humeta-meta, na kuifanya bahari ionekane nyeupe.” Ayubu 41:31-32

Hasira ambayo Shetani alivuvia ndani ya wanadamu itarudi juu yake. Atazamishwa katika mavuno ya mbegu za jeuri alizozipanda kwa wanadamu. Mungu hadhihakiwi, kama alivyopanda Shetani ndivyo atavuna. Lakini hata katika mchakato huu Kristo anasulubishwa. Alimuumba Lusifa na anampenda. Ni mateso kumwona akifika mwisho wake. Kila pumzi ya Shetani inatoka kwa Kristo na kwa hiyo Kristo anateseka pamoja naye hadi mwisho. Lakini ubinadamu humwona Kristo aliyepigwa na Mungu, si aliyepigwa na mwanadamu. Je, si wakati wa kutoka katika upofu wa usomaji wetu wa juu juu wa Biblia?

Je, tutaendelea kuridhika na usomaji wa juu juu wa Maandiko? Hadithi hii ya Bahari ya Shamu ina maana nyingi sana; kuna mambo mengine ambayo bado hatujagusa. Kuna uhusiano kati ya Baalsefoni, Bwana wa Kaskazini, na Mfalme wa Kaskazini ambaye anaweka kasri lake kati ya mlima mtukufu na bahari kwenye Danieli 11:45. Lakini hatutaacha kuchunguza hili sasa. Ni mfano mmoja tu wa jinsi Neno la Mungu lilivyo tajiri na ni kiasi gani zaidi kinaweza kuchunguzwa hapa.

Tutakuwa tukijifunza mambo haya milele na hayatachosha. Nilivyoomba juu ya hadithi hii na kumwomba Baba yangu aliye mbinguni anifanulie; mambo ambayo nimeshiriki nanyi ndiyo niliyopewa. Hadithi hii ina utajiri na nzuri zaidi katika mwanga huu. Kweli mawazo ya Mungu si mawazo yetu, wala njia zetu si njia zake. Je, utaamini injili ya Bahari Nyekundu? Au utabaki katika giza la

kumwona Mungu kama Mungu shujaa anayezamisha adui zake? Unavyohukumu ndivyo utakavyohukumiwa.

Hebu tufanye muhtasari wa hadithi hii kuhusiana na zana zetu kumi:

Zana	Matumizi
1. Familia	Wamisri ni watoto wa Mungu pia, ingawa wanamfahamu kidogo kuliko Waisraeli. Hatuwezi kuwaona tu kama maadui wa Mungu. Walijifanya kuwa maadui wa Mungu, lakini Mungu aliwapenda sawa na Waisraeli. Yeye hana upendeleo.
2. Tabia ya Injili	Yesu hakuwahi kumzamisha mtu yeyote alipokuwa hapa duniani. Viongozi wa Kiyahudi walijifanya kuwa adui zake kwa hiyo nyumba yao ikaachwa ukiwa kwao. Hakuwaua bali aliwaruhusu wamuue.
3. Uadui	Musa alisema kwamba hawatawaona Wamisri tena milele. (Kut 14:13). Mungu hakusema hivi. Alisema tu kwamba angeheshimiwa kupitia kwa Farao. Farao aliufanya moyo wake kuwa mgumu kiasi kwamba hakuona ishara za maonyo katika nguzo ya wingu ikibadilika nuru na giza, wala onyo la kugeuka pale walipokuwa wamekwama.

4. Vioo viwili	Amri ya Mungu kwa Musa kuinua mkono wake ili maji yaungane inaonekana kuwa Mungu anawaua Wamisri kwenye kioo cha Agano la Kale. Katika Agano Jipya, Farao aliingia katika njia ya ukombozi bila imani na malaika hawakuweza kuyazuia maji. Maji yanafananisha mataifa ambayo hatimaye yatamharibu Shetani kupitia ghadhabu aliyopanda ndani yao.
5. Ua wa Malaika	Malaika waliwalinda Waisraeli kupita Bahari Nyekundu lakini wakaacha kuwalinda Wamisri walipopita.
6. Laana ya Dunia	Kutokuwa na imani kwa Farao kulifanya isiwezekane kwa maji kuendelea kugawanyika. Kama katika siku za Nuhu, maji yalikusanyika kwa sababu ya uovu wao.
7. Uelekezeaji	Tunaposoma Biblia, tunafikiri kwamba Mungu ni kama sisi; na kwa vile Farao alikuwa mtawala katili, kwa kawaida tunafikiri kwamba anastahili kufa. Tunafikiri kwamba Farao anapigwa na Mungu na kuteswa, lakini kwa kweli Kristo aliteseka na mateso ya kusulubiwa katika kifo cha Farao na askari wa Misri.
8. Maagano Mawili	Kifo cha Farao na wanajeshi kilikuza imani ya Waisraeli kwamba Mungu ni Mungu wa vita. Tabia hii ya dhambi ilisababishwa kuwa nyingi katika hadithi ya Bahari ya Shamu. Pia inaenea kwa wote wanaoamini Mungu binafsi aliwazamisha Wamisri.

9. Msalaba wa Kweli	Kristo alisulubishwa katika Bahari ya Shamu katika hasara ya Wamisri. Walitolewa kama fidia ili kuokoa Israeli. Mwana mzaliwa wa kwanza asiye na hatia wa Farao aliuawa katika Misri na Farao mwenye hatia aliuawa katika Bahari ya Shamu, hivyo kukamilisha mchakato wa upatanisho kwa Israeli. Vivyo hivyo, Kristo aliuawa kwanza ili kufungua akili zetu, lakini upatanisho utakamilika kwa ajili yetu wakati waovu pamoja na Shetani watakapoangamizwa.
10. Hukumu ya Mungu	Farao alifikiri kwamba amewanasa Waisraeli, lakini mtego huo ulimwangamiza Farao mwenyewe. Mungu alimhukumu Farao kwa kumruhusu kupokea matokeo ya uchaguzi wake. Ikiwa Mungu angewavuta Wamisri ndani ya maji, basi tungeweza kusema kwamba Mungu aliwaua; lakini alijaribu kuwazuia wasiingie majini na akavuta magurudumu ya magari yao ili kuwapunguzia mwendo. (Zab 9:16).

SURA YA 26

USHINDI WA WAAMALEKI, WASHINDA ISRAELI

Shangwe iliikumba kambi ya Israeli. Wanawake, wakiongozwa na Miriamu, wanamsifu Mungu aliyewazamisha Wamisri na kuwapiga adui.

‘BWANA ni shujaa; Yehova ndilo jina lake! Magari na jeshi la Farao amevitupa baharini. Maafisa bora zaidi wa Farao wanazama katika Bahari Nyekundu. Vilindi vya maji viliwafurika; walizama chini kama jiwe. Mkono wako wa kuume, Ee BWANA, una utukufu wa nguvu. Mkono wako wa kuume, ee Mwenyezi-Mungu, uwaseta adui.” Kutoka 15:3-6

Sifa hii kwa Yehova ilifunika hofu yao ya kina ya Mungu ambayo hatimaye ilitokeza kutomtumaini Yeye. Saa 24 awali, watu walimshtaki Musa kwa kujaribu kuwaua wote. Josephus anatuambia walitaka kumpiga mawe.

Farao alipokaribia, Waisraeli waliinua macho na kuogopa walipowaona Wamisri wakiwapata. Wakamlilia BWANA, wakamwambia Musa, **Mbona ulitutoa hapa ili tufe nyikani?** Je, hapakuwa na makaburi ya kutosha kwa ajili yetu huko Misri?

Umetufanyia nini? Kwa nini ulitufanya tutoke Misri? Je, hatukukuambia hili lingetokea tukiwa bado Misri? Tukasema, ‘Tuache! Tuwe watumwa wa Wamisri. Ni afadhali kuwa mtumwa katika Misri kuliko kuwa maiti nyikani!’” Kutoka 14:10-12

Wazee wetu huko Misri **hawakufurahishwa na miujiza ya BWANA**. Mara walisahau matendo yake mengi ya fadhili kwao. Badala yake, **walimwasi kwenye Bahari ya Shamu**. Zaburi 106:7

Kwa hiyo, Waebrania waliposhindwa kustahimili, kana kwamba wamezingirwa hivyo, kwa sababu walitaka riziki, wala hawakuona njia yo yote ya kuokoka; na kama wangefikiria kupigana, **hawakuwa na silaha**; walitazamia maangamizi ya ulimwengu mzima, isipokuwa wangejisilimisha wenyewe kwa Wamisri. Basi wakamtuhumu Musa, na wakasahau ishara zote alizozifanya Mwenyezi Mungu kuwarejeshea uhuru wao; na hii hadi sasa, **kwamba ukafiri wao uliwafanya kumtupia mawe nabii**, huku akiwatia moyo na kuwaahidi ukombozi...Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 2, Sura ya 15:4

Yesu alituambia kwamba tunavyowahukumu wengine, ndivyo tutakavyohukumiwa, akimaanisha kwamba sisi wenyewe tutahukumiwa vivyo hivyo. Ingawa Waisraeli walifurahi kwa kuamini kwamba Mungu ni muuaji wa wale wasiompemdeza, walibaki na wazo kwamba dhambi zao wenyewe zingeweza kumfanya Mungu awafanyie vivyo hivyo. Ili kumaliza woga huo, walihitaji mtu wa kuchukua lawama kwa matatizo yaliyotukia, isiye ikafahamika kwamba Mungu alikuwa akijiandaa kuwaua kwa sababu ya kukosa shukrani kwao kwa dhambi.

Kabla hawajaondoka ufuo wa bahari, jambo la maana sana lilifanyika. Walipokuwa wakimsifu Mungu wa vita, ilionekana kwao kwamba Mungu huyohuyo aliwapa silaha za Wamisri.

Kesho yake Musa akakusanya silaha za Wamisri, walioletwa kambini mwa Waebrania kwa mkondo wa bahari, na nguvu za pepo zikaishinda; na alidhani kwamba hii pia ilitokea kwa Maongozi ya Kimungu, ili kwamba wasiwe na uhaba wa silaha.

Kwa hiyo alipokwisha kuwaamuru Waebrania kujizatiti nazo, aliwaongoza mpaka Mlima Sinai, ili kutoa dhabihu kwa Mungu, na kutoa matoleo kwa ajili ya wokovu wa umati, kama alivyoagizwa kufanya hapo awali. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 2, Sura 15:6.

Josephus asema kwamba Musa alidhani kwamba usimamizi wa kimungu ulikuwa umewapa silaha. Musa alikuwa amechunga kondoo kwa miaka 40 kwa fimbo, na Mungu alimwezesha kuwakomboa mamia ya melfu ya Waisraeli kwa kutumia fimbo bila kuhitaji silaha. Ni nini kilimfanya Musa afikiri kuwa ulikuwa ni uongozi wa kimungu ambao uliwaleta silaha kutoka kwenye maji yaliyochochewa na Baalsefoni?

Waisraeli walikuwa wamemsifu Mungu wa vita, huku Yesu akituonyesha kwamba Baba yake si Mungu wa vita. Kutojua huku kwa tabia ya kweli ya Mungu kungekufa na kusababisha kutokuelewana kukubwa zaidi katika historia ya mwanadamu kwa kusoma kwa vizazi vya baadaye juu ya vita vya Waisraeli.

Ingawa kulikuwa na uthibitisho wa hila wa tabia ya kweli ya Mungu katika shughuli zote za Mungu na wanadamu, giza la akili ya mwanadamu, pamoja na uongo wa Shetani, lilifanya hili kuwa gumu sana kulitambua. Mungu alionekana kuwa kama miungu mingine yote ya mataifa; waliita miungu yao iwasaidie kupigana na ndivyo Waisraeli walivyofanya. Alishawishiwa kuingia katika hila zisizoisha za falme zilizopigana kwa niaba ya miungu yao, na kizazi baada ya kizazi kingemwelewa Mungu kuonyesha kupendezwa kwake nao kwa kuwapa ushindi katika vita.

Ni janga la kutisha kwamba moyo wa mwanadamu unaweza kuhisi kina cha upendo na ukaribu ndani ya mzunguko wa familia yake mwenyewe, lakini kusahau athari inayoondoa maisha ya mtu kwenye familia ya mtu mwingine. Jinsi moyo wa mwanadamu ulivyo mgumu kwa upole ambao Mungu alikusudia kwa ajili yetu sote. Yesu anatufunulia asili ya ufalme wake:

Yesu akajibu, "Ufalme wangu si ufalme wa duniani. Kama ingalikuwa hivyo, wafuasi wangu wangepigana kunizuia nisitiwe mikononi mwa viongozi wa Wayahudi, lakini ufalme wangu si wa ulimwengu huu." Yohana 18:36

Maneno haya yanahitaji kuzama katika akili zetu. Wafuasi wa kweli wa Kristo hawapigani kwa bunduki, panga au mikuki. Ufalme ambao sehemu yake ni ufalme wa kiroho. Hata Ibrahimu alikuwa akitafuta ufalme wa mbinguni na kamwe hakudai umiliki wa mahali alipokuwa akiishi.

Kwa imani alikaa katika nchi ya ahadi kama ugenini, akikaa katika hema pamoja na Isaka na Yakobo, warithi pamoja naye wa ahadi iyo hiyo; **kwa maana alikuwa akiungoja mji wenye misingi, ambao mwenye kuubuni na kuujenga ni Mungu.** Waebrania 11:9-10 (NKJV)

"Akatoka katika nchi ya Wakaldayo, akakaa Harani; na kutoka huko alipokufa baba yake, akamhamisha mpaka nchi hii mnayokaa sasa; **wala Mungu hakumpa urithi ndani yake, hata mahali pa kuweka mguu wake;** lakini Ibrahimu alipokuwa hana mtoto, aliahidi kumpa iwe milki yake, na kwa wazao wake baada yake. Matendo 7:4-5 (NKJV)

Musa alilelewa Misri kuwa shujaa. Alijua ufundi wa vita, lakini Mungu alimchukua kutoka katika jumba la kifalme la Misri ili kumzoeza kuchunga kondoo. Ni taaluma hiyo iliyomtayarisha kuwaongoza watu wa Mungu, si mafunzo ya kishujaa huko Misri.

Mtungu Zaburi anasema, "Bwana ndiye mchungaji wangu." Yeye si shujaa. Kwa mara nyingine tena tunapoutazama uso wa Yesu, hatuoni ushahidi wa shujaa mkuu. Tunamwona mchungaji mnyenyekevu akichunga kondoo wake waliopotea.

Lakini mmoja wa watu waliokuwa na Yesu akauchomoa upanga wake na kumpiga mtumishi wa kuhani mkuu, akamkata sikio. **"Rudisha upanga wako," Yesu akamwambia. "Wale wanaotumia upanga watakufa kwa upanga.** Je, hutambui

kwamba ningeweza kumwomba Baba Yangu maelfu ya malaika watulinde, na Yeye angewatuma mara moja?" Mathayo 26:51-53

Ni wajibu wetu kuangalia ndani ya Agano la Kale kupitia mistari hii. Yesu anaonyesha imani kamili kwa Baba yake kwa ajili ya ulinzi; na ikiwa ulinzi haupo, basi Anaamini kwamba kusudi la Mungu litafanyika katika mateso anayopitia. Kristo kamwe hakujitetea Mwenyewe, hata watu walipompiga makofi, kumtesa, kumpiga mijeledi. Hili ni somo la kukabiliana nalo. Kama Yesu anavyosema:

"Lakini mimi nasema, usimpinge mtu mwovu; mtu akikupiga kofi kwenye shavu la kuume, mpe shavu la pili pia." Mathayo 5:39

Yesu huyu huyu ndiye aliyewaongoza Israeli jangwani. (1Kor 10:1-4). Tunaambiwa kwamba Yesu Kristo ni yeye yule jana na hata milele (Ebr 13:8). Kwa hiyo, ni muhimu kwetu kuangalia katika hadithi hizi katika Agano la Kale ambapo vita hutokea na kujua kwa hakika kwamba watumishi wa Yesu hawapigani kwa panga, lakini wanatumaini ulinzi wa Mungu.

Huenda wengine wakasema kwamba Yesu aliwaamuru wanafunzi wake wauze mavazi yao na kununua upanga.

"Lakini sasa," Akasema, "chukua fedha yako na mfuko wa msafiri. Na kama huna upanga, uza vazi lako na ununue! Kwa maana wakati umefika wa kutimizwa unabii huu kunihusu: 'Alihesabiwa miongoni mwa waasi.' Ndiyo, kila kitu kilichoandikwa kunihusu mimi na manabii kitatimia." "Tazama, Bwana," wakajibu, "tuna panga mbili kati yetu." "Inatosha," alisema. Luka 22:36-38

Ikiwa Kristo alimwambia kila mtu anunue upanga, je, panga mbili zingetoshaje wanafunzi kumi na wawili? Kwa mara nyingine tena, kioo cha Agano la Kale kinatuvutia kuamini kwamba Yesu aliwaambia wanaume hawa wanunue panga za kimwili, wakati kioo cha Agano Jipya kinakuonyesha kwamba Yesu alimaanisha, "Inatosha, acha kusema hivyo – kwa upanga nilimaanisha upanga wa kiroho, neno la Mungu." Msomaji anaamua maana.

Baada ya Waisraeli kukusanya silaha kutoka kwa askari wa Misri waliokufa na kuingia jangwani, walifika mahali pa maji panapoitwa Mara. Walipogundua kwamba maji yalikuwa machungu, walionekana kusahau yote ambayo Mungu alikuwa amewafanyia. Josephus anaonyesha kwamba wanawake na watoto “walipunguza ujasiri wa wanaume,” jambo lililowafanyia waende kwa Musa kulalamika kwamba hawakuwa na maji ya kutosha ya kunywa. Badala ya kusali kwa Mungu ili awasaidie, walimnung’unikia Musa. Musa anaomba kwa Mungu na ukombozi huja kupitia tawi lililotupwa ndani ya maji.

Je, Waisraeli wangejifunza kumtumaini Mungu? La, ibada yao kwa Mungu mpiganaji muuaji ilisababisha hali ya akili na ukosefu wao wa usalama kudhihirika kila wakati walipohisi mahitaji yao hayakutimizwa mara moja.

Kisha jumuiya yote ya Israeli ikaondoka Elimu na kusafiri mpaka jangwa la Sini, kati ya Elimu na Mlima Sinai. Walifika huko siku ya kumi na tano ya mwezi wa pili, mwezi mmoja baada ya kuondoka katika nchi ya Misri. **Huko pia, jumuiya yote ya Israeli ililalamika kuhusu Musa na Haruni.**

“Laiti BWANA angetuua kule Misri,” wakalalamika, “Huko tuliketi karibu na vyungu vilivyojaa nyama na kula mikate yote tuliyotaka, lakini sasa mmetuleta katika jangwa hili ili kutuua kwa njaa sisi sote.” Kutoka 16:1-3

Tunatumai tunaweza kuanza kutumia baadhi ya zana ambazo tumejifunza katika safari hii ili kutambua uelekezeaji katika kifungu hiki. *Kusanyiko lote* - kumbuka kuwa kwa uangalifu, mkutano wote - ulipendekeza kulikuwa na njama kazini ambayo ingesababisha kifo chao, na sasa walihoji kwa nini Mungu hakuwaua tu huko Misri?

Mawazo hayo ya kipuuzi yanatoka wapi? Kutaniko zima linafikiaje hitimisho kwamba watakufa baada ya miujiza yote ambayo Mungu alifanya ili kuwakomboa kutoka Misri? Je, tunaweza kuona jinsi kumwabudu Mungu muuaji kunavyotatua mambo yanapoonekana kuwa mabaya? Kuamini na kutaka Mungu aue wengine kutatugeuka

na kutufanya tuamini kwamba Mungu anataka kutuua. Waisraeli walitawaliwa na wazo kwamba Mungu alipendelea wafe.

Tunaona mtindo huu wa kufikiri kwa Kaini baada ya kumuua kaka yake. Alifikiri kila mtu alitaka kumuua. Israeli walipofurahia kuangamizwa kwa Farao, bila kujua walikuwa wakashangilia kwa kuchomwa kwa Kristo. Waliamini kwamba Mungu alikuwa amewapiga, lakini hawakuweza kuona kwamba walitamani jambo hili kwa sababu ya uadui wao wa ndani. Uadui dhidi ya wazaliwa wa kwanza wa mbinguni bado ulikuwa nao. Waliweka uovu huu kwa Mungu, wakifikiri kwamba sasa alitaka kuwaua.

Baba yetu wa mbinguni anavumilia shitaka hili la uwongo dhidi yake. Kwa malipo yake huwabariki wale wanaomlaani na kuwafanyia wema wale wanaomtumia vibaya. Anaahidi mana kutoka mbinguni kuwalisha kila siku isipokuwa Sabato kwa sababu ya muujiza mwingine wa sehemu maradufu iliyotolewa siku ya Ijumaa. Riziki kama hizo kwa watu wasio na shukrani.

Mwishoni mwa Kutoka 15, Mungu anawasihi watu wamsikilize tu ili aweze kuwalinda. (Kut 15:26). Katika Sura ya 16, Mungu anauliza:

...“Mtakataa kushika amri zangu na sheria zangu hata lini?”
Kutoka 16:28 (NKJV)

Nini kilitokea kwa shukrani, shangwe, sifa na ibada ya Mungu aliyewatoa Misri? Katika kila hatua Mungu hukutana na malalamiko, shutuma, uasi, na kutotii. Katika Kutoka sura ya 17, malalamiko ya maji yanajitokeza tena.

Ndipo mkutano wote wa wana wa Israeli wakasafiri kutoka nyika ya Sini, kwa amri ya Bwana, wakapanga Refidimu; lakini hapakuwa na maji kwa ajili ya watu kunywa. Kwa hiyo watu wakashindana na Musa, wakasema, "Tupe maji tunywe."

Basi Musa akawaambia, "Mbona mnashindana nami, kwa nini mnamjaribu Bwana?"

Watu wakawa na kiu huko, nao wakamnung'unikia Musa, wakasema, **Mbona mmetupandisha kutoka Misri, ili kutuua kwa kiu sisi na watoto wetu** na wanyama wetu?"

Basi Musa akamlilia BWANA, akisema, Niwafanyie nini watu hawa, **wako karibu kunipiga kwa mawe!** Kutoka 17:1-4 (NKJV)

Kwa mara nyingine tena, watu wanamshtaki Musa kwa kujaribu kuwaua, lakini kama andiko linavyoonyesha, wao ndio wanaojaribu kumuua. Kwa subira, Baba yetu wa mbinguni huwakomboa kwa kumwaga maji kutoka kwenye mwamba jangwani, mfano mzuri wa Kristo, chemchemi ya maji ya uzima.

Lakini ukosefu wao wa imani daima ulileta matokeo. Biblia inatuambia waziwazi:

Achimbaye shimo atatumbukia ndani yake; na avunjaye boma, nyoka atamuuma. Mhubiri 10:8 (KJV)

Kunung'unika, kulalamika, na kumshtaki Mungu na Musa walifanya ufa katika ukuta wa ulinzi. Ibilisi anatangaza kwamba watu hawataki ulinzi wa Mungu, na anadai ufikiaji. Kama tunavyosoma katika Zaburi 78:49 ambapo Mungu aliwaachilia malaika waovu kufanya kazi yao ya kuua kwa sababu ya kukataa kwao kusikiliza, hivyo sasa Mungu anaruhusu malaika waovu kuwachochea Waamaleki kuwashambulia. Tafsiri ya King James Version inafanya uhusiano kati ya malalamiko kuhusu ukosefu wa maji na mashambulizi ya Waamaleki:

Naye akapaita mahali pale Masa, na Meriba, kwa sababu ya mabishano ya wana wa Israeli, na kwa sababu walimjaribu Bwana, wakisema, **"Je, BWANA yu katikati yetu, au hayupo?"** **Ndipo Amaleki akaja**, akapigana na Israeli huko Refidimu. Kutoka 17:7-8(KJV)

Kisha neno hilo linaunganisha matukio hayo mawili kama moja linalokuja kama tokeo la lingine. Kwa kuhoji kama Bwana alikuwa miongoni mwao, kwa kawaida ilimbidi arudi nyuma kulingana na ukosefu wao wa imani.

Shambulio la Waamaleki lilikuwa la kikatili, la woga, na lisilo na huruma. Shambulio hilo lilikuwa lenye kuudhi sana hivi kwamba usomaji wa pambizo wa Kutoka 17:16 unasema “mkono wa Amaleki uko juu ya kiti cha enzi cha Mungu.”

“Msisahau kamwe walichowatendea Waamaleki mlipokuwa mkitoka Misri; walikupiga mlipokuwa mmekwisha kuwa dhaifu na kuchoka, wakawapiga wale waliokuwa wakienda nyuma, wala hawakumcha Mungu.” Kumbukumbu la Torati 25:17-18

Hakuna kitu kinachoweza kuamsha shauku za mtu kama wakati wanyonge na wasio na ulinzi wa familia yake na kabila wanashambuliwa. Maneno ya Yesu yanatupigia kelele sasa kwa sababu tunayajua, “Yeye ashikaye upanga atakufa kwa upanga,” lakini Musa alipaswa kufanya nini? Alikuwa amenusurika kupigwa mawe na sasa ua wa kundi lao ulikuwa ukipigwa chini.

Hatua ya haraka ilihitajika. Hakuna wakati wa kwenda na kuomba kimya kimya! Maombi yalisemwa huku maamuzi yakichukuliwa. Musa alipoinuka kama jemadari na kuanza kukusanya majeshi yake na kuwateua viongozi wa vita, ghafula uasi wote ukatoweka; wanaume walikuja kwenye maelewano na kufanya kazi pamoja kwa umoja ili kutupilia mbali shambulio hilo lisilo na huruma. Josephus anaonyesha mabadiliko haya muhimu ya Israeli.

Kwa maneno hayo Musa akawatia moyo makutano, ambao ndipo walipowaita wakuu wa kabila zao, na wakuu wao, kila mmoja na kwa pamoja. Vijana aliwaagiza kuwatii wazee wao, na wazee wamsikilize kiongozi wao. **Kwa hivyo watu walikuwa wameinuliwa katika akili zao, na tayari kujaribu bahati yao katika vita, na walitarajia kwa njia hiyo kukombolewa kutoka kwenye taabu zao zote; bali, walitamani kwamba Musa awaongoze mara moja dhidi ya adui zao bila kukawia hata kidogo, ili kurudi nyuma kusiwe kizuizi kwa azimio lao la sasa.**

Basi Musa akawapanga wote waliofaa kwa vita kuwa vikosi, akamweka Yoshua, mwana wa Nuni, wa kabila ya Efraimu, juu yao; mmoja aliyekuwa na ujasiri mkubwa, na mvumilivu wa

kufanya kazi; mwenye uwezo mkubwa wa kuelewa, na kunena yaliyo sawa; na makini sana katika kumwabudu Mungu... Josephus, *Antiquities of the Jews* Book 3, Sura ya 16:3

Musa alibadilishwaje kutoka kuwa mtu waliyeshuku kuwa alikuwa akijaribu kuwaua hadi kwa mtu waliyetaka kuwaongoza mbele vitani? Wanaume waliokuwa waoga na walioshuka moyo wanakuwaje “walioinuliwa katika akili zao” kwa kutafuta kusudi na utukufu katika vita? Jinsi moyo wa mwanadamu ulivyo wa ajabu!

Musa akamwagiza Yosh ua, akisema, "Utuchagulie watu watokee na kupigana na jeshi la Amaleki kwa ajili yetu, kesho nitasimama juu ya kilima, nikiwa nimeshika fimbo ya Mungu mkononi mwangu." Kutoka 17:9

Mungu shujaa ambaye walimwabudu kwenye ufuo wa Bahari ya Shamu sasa alikuwa akiwabariki na kuwapa mfano wa kibinadamu - Yoshua. Yoshua akawa mwana wa Mungu aliyefanyika mwili, mteule, shujaa waliyekuwa wakitamani sana.

Mungu anaweza kufanya nini katika hali hii? Angewatelekeza kabisa, wangelichinjwa. Walikuwa wamekataa Roho wake na kumwasi, hivyo Mungu hakuweza kuwafukuza adui zao kwa mavu (Kut 23:28) ya usadikiaho wa hofu. Hapa ndipo zana yetu ya nane ya Maagano Mawili ni muhimu. Sababu kuu ya Amaleki kuweza kushambulia Israeli ilikuwa ni kwa sababu ya manung'uniko ya uasi wao. Walionyesha ukosefu kamili wa imani katika Mungu, hivyo hawakuwa katika uhusiano wa agano wenye kuokoa pamoja na Mungu. Katika muktadha huu, mawasiliano ya Mungu kwao ni vioo vya fikra zao wenyewe. Hawako tayari kukubali kitu kingine chochote. Mambo ambayo Mungu aliwataka wafanye walikataa kufanya; kwa hiyo, anazungumza nao mambo wanayofikiri ili dhambi yao izidi kuwa kubwa na tumaini la kuwaleta katika agano la milele, ambalo pia linaitwa Agano Jipya, kwa njia ya neema nyingi.

Hapa ndipo kutokuelewana kuuu kunapotokea tunaposoma Agano la Kale. Chukulia maneno ambayo Mungu huzungumza yanawakilisha mawazo yake mwenyewe. Lakini mawazo ya

wanadamu si mawazo ya Mungu na kwa jinsi ya kimwili yanapinga mawazo ya Mungu, hivyo Mungu analazimika kuingia katika Agano la Kale na mwanadamu, kukubaliana naye kudumisha mawasiliano naye na kusema maneno yake mwenyewe kumrudishia, hivyo kuruhusu mchakato wa dhambi kukua hadi kufikia hatua ambayo inaweza kufunuliwa kwake. Mungu anamsaidia mwanadamu kufanya kazi kupitia mchakato wake wa mawazo ili aweze kutambua dhambi yake.

Ufahamu wa dhambi unapomjia mwanadamu, basi neema inatolewa kutubu na kuingia katika Agano Jipya. Mara mchakato huu wa Maagano Mawili unapoeleweka, unaweza kusoma Agano la Kale kwa upatanifu na tabia ya Kristo.

Kubadilishwa kwa Israeli kutoka katika kundi la woga, waasi, na wenye mashaka kuwa jeshi lililoamriwa kuwashinda adui zao ndilo walilotamani. Ndivyo walivyofikiria hatima yao inapaswa kuwa. Ahadi za Mungu kwa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo zilitaka wazao wao wasiangamizwe, kwa hiyo Mungu aliwalinda na kuwasaidia, si katika kuwaua adui, bali katika kuwalinda Waisraeli na kuwapa ujasiri licha ya hatari ili wajifunze kumtegemea Mungu katika upeo wao. Hii ingejenga uhusiano wao; imani yao ingeongezeka na woga wao kupungua, na hilo lingeruhusu msingi wa wao kupata kumjua Yeye zaidi.

Musa kuinua mikono yake kuruhusu Israeli kushinda lilikuwa somo kwa watu waasi na kuwatia moyo kumwamini Mungu. Waamaleki walikuwa wamemwacha Mungu na hawakuweza kulindwa zaidi, lakini kama katika mapigo ya Misri, Mungu bado angeweza kuwafundisha Waisraeli katika bonde hili la uvuli wa mauti. Mungu alijua kwamba ushindi kwa Israeli ungekuwa na matokeo mabaya, lakini hii ilikuwa ndogo kati ya maovu mawili. Kuwaacha wote wafe wakati huu halikuwa chaguo.

Josephus anatueleza jinsi Waisraeli walivyoitikia ushindi waliouputa.

Kwa hivyo mababu zetu walipata ushindi wa ishara na wa msimu; kwa maana hawakushinda tu wale waliopigana nao, bali

waliyatia hofu mataifa jirani, wakapata faida kubwa na za ajabu, walizozipata kutoka kwa adui zao kwa uchungu wao katika vita hivi; kwani walipokwisha kutwaa kambi ya adui, walijiwekea nyara kwa ajili ya umma, na kwa ajili ya jamaa zao wenyewe, ambapo mpaka wakati huo hawakuwa na aina yo yote ya chakula, hata cha muhimu.

Vita vilivyotajwa hapo awali, walipokwisha kuvipata, vilikuwa pia tukio la ustawi wao, si kwa sasa tu, bali kwa nyakati zijazo pia; kwani hawakuifanya tu miili ya adui zao kuwa watumwa, bali walitiisha akili zao pia, na baada ya vita hivi, wakawa wa kutisha kwa wote waliokaa karibu nao. Zaidi ya hayo, walipata wingi mkubwa wa mali; kwa maana fedha nyingi na dhahabu ziliachwa katika kambi ya adui; kama vile vyombo vya shaba, ambavyo walitumia kawaida katika familia zao; vyombo vingi pia vilivyopambwa vilikuwa vya aina zote mbili, yaani, vilivyofumwa, na vile vilivyokuwa mapambo ya silaha zao, na vitu vingine vilivyotumika kwa matumizi ya familia, na samani za vyumba vyao; nao walipata mateka ya ng'ombe zao, na kila kitu ambacho wakitumia kufuata kambi, walipokuwa wakihama kutoka mahali pamoja hadi mahali pengine.

Kwa hiyo Waebrania sasa walijithamini wenyewe juu ya ujasiri wao, na walidai sifa kuu kwa ushujaa wao; na daima walijilazimisha kuchukua uchungu, ambao kwao waliona kila ugumu ungeweza kushinda. Hayo yalikuwa matokeo ya vita hivi. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 3, Sura ya 16:4

Ona maneno haya, “Waebrania walijihesabu kwa uhodari wao, wakajidai kustahili sana kwa ushujaa wao.” Swali basi ni nani walimshukuru kwa kushinda vita? Waliposimama kwenye ufuo wa Bahari Nyekundu, wote walimletea Mungu utukufu. Lakini katika hadithi hii, hakuna kumbukumbu ya watu kujawa na shukrani, hata kwa ishara ya Musa kuinua mikono yake juu. Walijitwalia utukufu. Walitumia neema ya Mungu kujigeuza na kuwa chombo cha kuua ambacho kiliangamiza mataifa yote, wanaume, wanawake na watoto wachanga.

Ni kweli kwamba Musa alijenga madhabahu na kuiita “Bwana ni bendera yangu.” (Kut 17:15). Musa alikuwa mmoja wa wachache wenye imani. Lakini bado alikuwa na masomo ya kujifunza kuhusu tabia ya Mungu.

Basi Musa akamtolea Mungu dhabihu za shukrani, akajenga madhabahu, aliyoiita Bwana Mshindi. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 3, Sura 16:5

Musa alielewa kuwa Mungu ni mshindi na mharibifu wa maadui wa Mungu. Hii inaeleweka kabisa kama Kristo, ufunuo kamili wa tabia ya Mungu, alikuwa hajaja ulimwenguni bado.

Kesho yake, Musa akaivua mizoga ya adui zao, na **kukusanya silaha za wale waliokimbia**, na kuwapa thawabu wale waliojionyesha kwa ajili ya kazi yao; na kumsifu sana Yoshua, jemadari wao, ambaye alishuhudiwa na jeshi lote, kwa sababu ya matendo makuu aliyoyafanya. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 3, Sura 16:5

Silaha zaidi zilikusanywa na thawabu zilitolewa kwa wale ambao walikuwa wamefaulu katika vita. Je, hivi ndivyo Mungu alivyotaka kweli? Tunapoangalia hadithi katika nuru ya Yesu, lazima tuhitimishe jibu ya kuw hapana.

Sehemu ya kusikitisha zaidi ya hadithi hii ni kwamba ushindi juu ya Waamaleki uliondoa hitaji la toba kwa ajili ya kushindwa kwao kwa zamani. Israeli walipata upatanisho kwa kuwaua wengine badala ya kuungama dhambi zao. Katika maana hii ya giza kabisa, Waamaleki wanakuwa badala ya toba.

Waamaleki walikuwa wameshindwa kimwili, lakini Waisraeli walikuwa wamejishinda wenyewe kwa kukwepa kutubu, kutafuta maana na thamani katika vita badala ya uhusiano wao na Mungu, na kujifunza kujitegemea wenyewe kwa kupata nyara za vita. Hawangukuja Mlima Sinai kama taifa la unyenyekevu, la upole, na lenye shukrani, lakini wangukuja na mashauriano ili kujadiliana na Mungu wao anayeonekana kuwa shujaa.

Agano ambalo Mungu alitamani kufanya na Israeli halikuwa kama lile walilotaka kufanya naye. Walitaka agano na Mungu wa vita ambaye angewasaidia katika vita, huku akitaka kuwajaza na Roho wake wa amani. Aliahidi kuwapeleka katika nchi ya Kanaani. Kama wangeruhusu Roho Wake kujaza mioyo yao, wangeitakasa Kanaani kwa njia ile ile ambayo Yesu alisafisha hekalu: wale walioshikamana na ibada yao ya sanamu wangepigwa na woga wao. Wangeshinda Kanaani bila kuua mtu ye yote, na hivyo kuthibitisha kweli maneno ya Yesu, “Ufalme wangu si wa ulimwengu huu. Kama ufalme wangu ungekuwa wa ulimwengu huu, watumishi wangu wangepigana...”

(Yohana 18:36). Lakini Waisraeli hawakuwa na imani ya kutambua “ufalme usio wa ulimwengu huu,” kwa hiyo wangepigana ili kujenga ufalme “wa ulimwengu huu.”

Tunaposoma Agano la Kale nje ya tabia ya Yesu, Waisraeli wanaonekana wamethibitishwa kwa ushindi. Mtu wa chini hushinda mchokozi dhidi ya tabia mbaya. Hisia yetu ya haki inataka kuunga mkono Waisraeli dhidi ya wale waliowashambulia bila kuchokozwa. Msaada ambao Mungu alitoa unaonekana kutoa uthibitisho kwa wazo la kwamba Mungu alitaka waue Waamaleki.

Tukitazama ndani ya kioo cha Agano Jipya, tukilinganisha hadithi hii na tabia ya Yesu, tunaona asili ya mwanadamu ikitumia silika yake na kutumia neema ya Mungu kuimarisha hali yake ya utambulisho kama shujaa huku ikigeuza mawazo yake kutoka kwenye hitaji la toba.

Jambo la thamani kukumbuka ni kwamba Mungu alitembea na Israeli kupitia kutokuelewana kwao kwa Agano la Kale. Aliwasaidia kusitawisha imani katika muktadha ambao walitaka kufanyia kazi. Hakuwaacha. Israeli walitaka kumwabudu Mungu shujaa. Ilihitaaji imani kwenda vitani kwa kutumaini kwamba Mungu angewasaidia kumshinda adui mkuu zaidi. Mungu alikutana nao pale walipo.

Sababu nyingine kwa nini tunajua Mungu hakupenda Israeli waichukue nchi ya Kanaani kwa vita ni kwa sababu hakuna hata mmoja wao aliyeingia katika nchi ya ahadi isipokuwa Kalebu na YOSHUA. Mungu alikuwa amewaambia kwamba alitaka kuwapeleka

katika nchi ya Kanaani. Alionyesha kwamba adui zao wangeweza kushindwa bila kutumia silaha walipotoka Misri. Lakini walitaka kufanya mambo kwa masharti yao wenyewe na hii ndiyo sababu hakuna hata mmoja wao aliyeingia katika nchi ya ahadi.

Na ni nani waliomwasi Mungu, hata walisikia sauti yake? Je! hawakuwa watu ambao Musa aliwaongoza kutoka Misri? Na ni nani aliyemkasirisha Mungu kwa miaka arobaini? Je! si watu waliotenda dhambi, ambao mizoga yao ililala nyikani? Na ni akina nani Mungu alikuwa akizungumza na nani alipoapa kwamba hawataingia katika pumziko lake kamwe? Je, si watu waliomuasi? Kwa hiyo tunaona kwamba kwa sababu ya kutokuamini kwao hawakuweza kuingia katika pumziko lake. Waebrania 3:16-19

Kuna mafungu mengine katika hadithi hii ambayo tunahitaji kushughulikia.

Bwana akamwambia Musa, Andika haya katika kitabu, yawe ukumbusho, na uyaweke masikioni mwa Yoshua, ili niufute kabisa ukumbusho wa Amaleki chini ya mbingu; Kutoka 17:14 (YLT)

Josephus anarekodi tukio hilo kwa njia hii:

Yeye [Musa] pia alitabiri kwamba Waamaleki wataangamizwa kabisa; na kwamba baadaye hakuna hata mmoja wao atakayesalia, kwa sababu walipigana na Waebrania, na wakati huu walipokuwa nyikani, na katika dhiki yao pia. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 3, Sura 16:5

Nani alitaka Waamaleki waangamizwe kabisa? Alikuwa ni Mungu au Musa? Msukumo wa Musa uko wazi: alikuwa mwanadamu ambaye alitaka kuadhibiwa. Kuhusisha msukumo huo huo kwa Mungu inakuwa vigumu sana katika ufunuo wa Yesu Kristo ambaye aliwapenda adui zake.

Tunakumbuka tena neno la Mungu kwa Adamu aliposema “Mwanadamu amekuwa kama mmoja wetu.” Mungu alinena mawazo ya Adamu nyuma yake kwa sababu Adamu alikuwa anafanya kazi

katika mazingira ya Agano la Kale. sawa hapa. Mungu anazungumza naye mawazo ya Musa, kwa sababu Musa hakutambua au kuelewa muktadha mwingine zaidi ya kuangamizwa kwa Waamaleki.

Ikiwa Mungu alitaka ukumbusho wa Amaleki ufutiliwe mbali kutoka chini ya mbingu, basi kwa nini uandike ukumbusho wake? Kwa nini hata iko kwenye Biblia? Je! hiyo haihifadhi ukumbusho wa Waamaleki? Je, ulimwengu wote unaosoma vitabu vya Musa haujui kuhusu Waamaleki?

Swali linalojitokeza ni je, kwa nini Mungu anafanya hivi?! Kwa nini Mungu anazungumza maneno ambayo kwa hakika ni mawazo ya Musa? Mwitikio wetu wa asili ni kusema, "hii haina maana hata kidogo! Ni vema kama unageuza Maandiko!" Lakini kukubali kwamba Mungu Mwenyewe alisema hivi ni kukubali kwamba Mungu anaamini katika mauaji ya halaiki na kwamba anawaamuru wafuasi wake kuwakatakata watoto wachanga hadi kufa kwa panga. Hiyo ndiyo maana yake. Ikiwa huna shida na hilo, basi una tatizo kubwa.

Tabia ya Injili haifunui sifa ya mauaji ya halaiki. Hutoa uhai wake kwa ajili ya adui zake. Asili ya mwanadamu haitaki chochote cha kufanya na hili; ni afadhali kukubali mauaji ya halaiki. Lakini ubinadamu hufanya nini na sifa hii ya kuchukiza na iliyo dini ndani yake mwenyewe? Inaielekezea kwa Mungu na kumfanya Yeye ndiye mwanzilishi wayo. Hiyo ndiyo maana ya Kutoka 17:14. Maandiko yananasa sanaa ya binadamu ya Uelekezeaji, ambayo katika kesi hii ni mauaji ya halaiki.

Ninakupa zana hizi. Natumai dhamiri yako ni nyeti vya kutosha kutafuta njia mbadala ya kuamini kwamba Mungu anaua watoto wasio na hatia kama wanyama waharibifu wanaokandamizwa chini ya buti za chuma. Ninapomtazama Yesu, naona mwanga unaoangazia Agano la Kale na kunipa ujasiri wa kuhoji kwa undani zaidi; na ninastaajabia jinsi Mungu anavyoweza kuingiliana na watoto wake waovu ambao mawazo yao si kama Yake.

SURA YA 27

NGURUMO NA UMEME JUU YA SINAI

Tunapokaribia Mlima Sinai, tunafika kilele cha tatu cha juu baada ya Moria na Golgotha. Tunasikia ngurumo ikitetemesha dunia chini ya miguu yetu na mwanga wa kupofusha wa umeme ukitokea mlimani. Tunaingiliwa na woga tunaposikia maneno ya Mungu kwa Musa:

“Weka mpaka kuzunguka mlima huo pande zote, uwaonye watu, ukisema, ‘Jihadharini, msipande mlimani, wala msiguse mipaka yake; mtu ye yote atakayeugusa mlima hakika atauawa; hakuna mkono utakaomgusa mtu au mnyama avukaye mpaka; badala yake uwapige kwa mawe, au kuwapiga kwa mishale; ni lazima wauawe.’ Hata hivyo, wakati baragumu itakapopiga mlio mrefu, ndipo watu wanaweza kupanda mlimani.” Kutoka 19:12-13

Ni hofu iliyoje ambayo lazima iwe ilipiga mioyoni mwa watu! Wanapokuja chini ya mlima, tunasoma:

Musa akawatoa nje ya kambi ili kukutana na Mungu, nao wakasimama chini ya mlima. Mlima Sinai wote ulifunikwa na moshi kwa sababu BWANA alikuwa ameshuka juu yake kwa namna ya moto. Moshi ulitanda angani kama moshi wa tanuru ya matofali, na mlima wote ukatikisika kwa nguvu. Kutoka 19:17-18

Umeme unaopofusha, ngurumo, moshi unaofuka, na athari kama tetemeko la ardhi hutikisa mlima. Je, huyu ni Mungu wa Yesu Kristo? Je, huyu ndiye Mungu wa faraja yote, Mungu anayedai kuwa upendo, lakini hapa anatishia kuua mtu yeyote anayekaribia sana?

Songa mbele hadi wakati wa Eliya. Nabii anakimbia kuokoa maisha yake kutoka kwa Yezebeli mwovu hadi kwenye Mlima Sinai. Eliya analala usiku kucha kwenye pango kwenye mlima. Asubuhi iliyofuata, Bwana anaanza kuzungumza naye. Nabii analalamika kwa Bwana wa watumishi wake wote ambao wameuawa na Yezebeli na Ahabu. Anamwambia Bwana jinsi ambavyo amekuwa na bidii kwa ajili ya ukweli.

Bidii ambayo Eliya aliizungumzia ilijumuisha kazi yake ya kuwaua manabii 450 wa Baali kwenye Mlima Karmeli. Wivu huamsha hisia ya kukasirika kwa uovu unaofanywa dhidi ya Bwana; huamsha mtu kutenda ulinzi wa Mungu, kukata maovu katika njia zake. Eliya alikasirishwa sana na uovu wa Ahabu na manabii wake waliodharauliwa.

Bwana anamkaribisha Eliya kwenye mlango wa pango. Bwana alipomjia Eliya na kupita, ghafla upepo mkali ukapiga mlima, na kupasua mwamba. Mara baada ya hayo, tetemeko la ardhi linatikisa mlima kwa nguvu. Lakini ona kwa makini kile kilichorekodiwa kuhusu tukio hili.

“Njoo usimame mbele yangu juu ya mlima,” BWANA akamwambia. Na Eliya alipokuwa amesimama hapo, BWANA akapita, na tufani kuu ya upepo ikapiga mlima. Ulikuwa mlipuko wa kutisha hata miamba ikapasuka, **lakini BWANA hakuwamo katika upepo ule.** Baada ya upepo kukatokea tetemeko la ardhi, **lakini BWANA hakuwamo katika tetemeko hilo.** 1 Wafalme 19:11

Bwana hayuko katika upepo au tetemeko la ardhi! Ikiwa Bwana hayumo katika upepo au tetemeko la ardhi, basi ni nini kilisababisha? Wacha tuendeleo na hadithi ili kugundua kwa nini:

Na baada ya tetemeko la ardhi palikuwa na moto, lakini BWANA hakuwamo ndani ya moto huo. Na baada ya moto kulikuwa na sauti ya kunong'ona kwa upole. Eliya aliposikia hivyo, akajifunika uso wake katika vazi lake na kutoka nje na kusimama kwenye mwingilio wa pango. Na sauti ikasema, "Unafanya nini hapa, Eliya?" 1Wafalme 19:12-13

Mungu alizungumza na Eliya kwa sauti ya upole ya utulivu, kama mama mpole anayetuliza mtoto wake aliyefadhaika. Eliya alikuwa akikimbia kuokoa maisha yake. Hisia nyingi zinazopingana zilikuwa zikipita akilini mwake. Katika bidii yake kwa Mungu alikuwa ameuwa watu 450 waabudu sanamu; alibeba tumaini lililokatishwa tamaa la taifa lililokataa kuingia katika hatua yake na kumsaidia kurekebisha taifa.

Hisia ya Eliya ya haki na kupenda kweli ilimsukuma alipize kisasi juu ya wale wanaoongoza taifa hilo kwenye uharibifu. Ilikuwa kama moto ndani ya nafsi yake ambao ulimteketeza na kumfanya kuwa peke yake katika kusudi na utume wake.

Mungu anapomkaribia Eliya, anatenda kama kioo cha nafsi yake, akiimarisha mawazo na hisia ndani yake. Mtume Paulo anazungumzia jambo hili kwa njia hii:

Lakini dhambi ilipata nafasi kwa ile amri ikazaa ndani yangu *kila namna ya tamaa*. Kwa maana pasipo sheria dhambi ilikuwa imekufa. Nalikuwa hai hapo zamani bila sheria, lakini amri ilipokuja, dhambi ilifufuka, nami nikafa. Warumi 7:8-9 (NKJV)

Zaidi ya hayo sheria iliingia ili kosa liwe kubwa. Lakini dhambi ilipozidi, neema iliongezeka zaidi, Warumi 5:20 (NKJV).

Mungu ndiye kielelezo hai cha amri. Sheria ya Mungu ni nakala ya tabia yake mwenyewe. Sheria iliyo hai katika nafsi ya Mungu inaposogea kuelekea kwa Eliya, inazalisha ndani yake kila namna ya tamaa mbaya. Inasababisha dhambi kuhuishwa na kuwa na nguvu zaidi. Lakini hii hutokeaje? Mchungaji na mwalimu, Alonzo T. Jones, anaieleza hivi:

Lakini ni kweli pia kwamba haki yenyewe ya Mungu iko katika sheria; kwa sababu sheria ni usemi tu wa mapenzi ya Mungu, ni nakala tu ya tabia yake. Na kwa kuwa hii iko hivyo, inafuata katika asili ya kwamba hakuna mtu anayeweza kupata katika sheria haki ya Mungu, **hakuna mtu anaweza kupata katika sheria haki ya Mungu, lakini Mungu mwenyewe.** Na hii inasisitiza tu ukweli mkuu kwamba yote ambayo mtu ye yote, **awe Mungu au mwanadamu, anaweza kuona au kupata katika sheria ni haki YAKE MWENYEWE.** Kwa upande wa mwanadamu, hii ni dhambi; kwa sababu inapungukiwa na haki ya Mungu. Lakini kwa upande wa Mungu, ni haki; kwa sababu ni haki ya Mungu katika ukamilifu wote. A.T. Jones, *Review and Herald*, Desemba 12, 1899

Wanadamu wanapoitazama sheria ya Mungu, wataitumia kuwahukumu watu wengine ili kuthibitisha au kupata haki yao wenyewe. Eliya angeweza kuona uovu wa watu wengine, upotovu wao na upotovu wa maadili. Sheria ya Mungu ilichochea ndani yake hisia ya haki ambayo ilimtia moyo kutekeleza hukumu dhidi ya watenda maovu. Lakini kwa upande wa mwanadamu hii ni dhambi kwa sababu, kama Yesu alivyowaambia wale waliotaka kumpiga kwa mawe mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi, ni wale tu wasio na dhambi ndio wanaoweza kutekeleza hukumu. Eliya hakuwa mtu asiye na dhambi.

Sasa fikiria kwa makini athari ya mtoa sheria kuja kwa Eliya. Mwenendo kuelekea kwake unaweza tu kuongeza, kuimarisha au kukuza mawazo ambayo Eliya anayo kuhusu Mungu, haki na mahitaji ya uharibifu wa uovu. Eliya alikuwa mtu mwaminifu wa Mungu. Alitembea katika sheria ya Mungu kwa ujuzi wake wote. Mwitikio huu ni tofauti na wakati Mungu au malaika Wake wanapokaribia watu waovu; hawahisi hamu ya haki kwa wengine bali wanahisi woga wa haki ya Mungu dhidi yao wenyewe.

Kuhusiana na Eliya, niliona kwamba ufafanuzi huu wa Biblia unaonekana kukamata wazo hili:

Eliya alipotoka pangoni, dhoruba ikavuma mlimani na tetemeko la ardhi likaitikisa ardhi. Yote yalionekana kuwa katika ghasia, huku mbingu zikiwaka moto na dunia ikitikiswa na nguvu ambazo zilionekana kuwa karibu kuigawanya. Yote haya yaliambatana na roho ya mshituko ya nabii. Alichohitaji kujifunza ni kwamba, ingawa nguvu hizi ni zenye nguvu na zinazosonga, hazionyeshi picha halisi ya Roho wa Mungu. – *Adventist Bible Commentary* on 1 Kings 19:11-12

Utaratibu huu unanikumbusha wakati wangu wa kufanya kazi kwenye shamba. Tulitayarisha udongo, tukapanda mbegu, na kuanza kumwagilia ardhi. Kabla ya dunia kutiwa maji, kila kitu kilionekana kuwa safi, sawa na kuwa katika utaratibu. Lakini maji yalipoingia ardhini, yalifanya kila kitu kiote duniani, kizuri na kibaya.

Maji ni ishara ya kazi ya Roho wa Mungu. Huota chochote kilicho kwenye udongo. Udongo ni ishara ya moyo wa mwanadamu. Dhambi yoyote inayopatikana moyoni itadhihirika wakati Roho wa Mungu anapoingia moyoni.

“Mtu mwema hutoa mema katika hazina ya moyo mwema, na mtu mwovu hutoa mabaya katika hazina ya moyo mwovu. Nami nawaambia, siku ya hukumu mtatoa hesabu ya kila neno lisilo maana mtakalolinena; maneno hayo mtakayosema yatakuweka huru, au yatakuhukumu.” —Mathayo 12:35-37.

Roho huotesha mbegu ndani ya moyo wa mwanadamu. Ikiwa mbegu ni mbaya, itaitikisa roho ambayo nayo itaitikisa ardhi kuizunguka. Kanuni hii inapoeleweka, mambo mengi sana ambayo yameonekana kuwa fumbo kwetu huwa wazi na rahisi.

Tunapoelewa zana ya Laana ya Dunia ambayo tumekuwa tukitumia, inaleta maana kwamba mitetemo ndani ya roho ya nabii Eliya ingejidhihirisha duniani. Wakati Bwana anapokuja karibu na Eliya, inazidisha mchakato huu. Kwa wasiozingatia, inaonekana kama Mungu anayesababisha ghasia hizi kali, lakini hii inaficha ukweli kwamba maumbile yamechanganyikiwa na shauku ya mwanadamu

ambayo iko nje ya amri za Mungu. Hii ndiyo sababu Mungu anaonekana kuwachukia wale walio na nia mbaya kwa wengine.

Kwa waaminifu unajionyesha kuwa mwaminifu; kwa wale walio na uadilifu Unaonyesha uadilifu. Kwa walio safi unajionyesha kuwa safi, lakini kwa waovu unajidhihirisha kuwa adui. Zaburi 18:25-26

Tusisahau kamwe Baba yetu aliye mbinguni hayuko kwenye upepo, tetemeko la ardhi na moto. Mistari hii inabainisha ukweli wa majanga ya asili kama tulivyojadili hapo awali.

Dunia nayo imetiwa unajisi chini ya wakazi wake, kwa sababu wameziasi sheria, wameibadili amri, wamevunja agano la milele. Kwa hiyo laana imeila dunia, nao wakaa ndani yake ni ukiwa. Kwa hiyo wakaaaji wa dunia wameteketewa, na watu wachache wamesalia. Isaya 24:5-6 (NKJV)

Hadithi ya Eliya inatupatia muktadha wa Israeli kuja kwenye mlima wa Mungu. Josephus anaeleza kilichotukia watu walipokuja mlimani kwa mara ya kwanza na kile walichofikiri kwamba Mungu angewafanyia.

Basi wakakaa siku mbili katika njia hii ya karamu; lakini siku ya tatu, kabla ya jua kuchomoza, wingu likatanda juu ya kambi yote ya Waebraia, ambalo hajapata kuona mtu ye yote, likaizunguka mahali pale walipopiga hema zao; na wakati sehemu nyingine ya hewa ilikuwa safi, **zikaja pepo kali, ambazo zilileta manyunyu ya mvua kubwa, ambayo ikawa tufani kuu. Kulikuwa na umeme wa namna hiyo, mbaya sana kwa wale waliouona; na ngurumo, pamoja na tufani zake, zikateremshwa,** na kumtangaza Mungu kuwa yupo pale kwa njia ya neema kwa vile Musa alivyotaka awe na neema.

Sasa, kuhusu mambo haya, kila mmoja wa wasomaji wangu anaweza kufikiri apendavyo; lakini niko chini ya ulazima wa kusimulia historia hii kama inavyoelezwa katika vitabu vitakatifu. Mwonekano huu, na sauti ya kustaajabisha iliyofika masikioni

mwao, iliwafadhaisha Waebrania kwa kiwango cha ajabu, kwani hawakuwa vile walivyozea; na kisha uvumi ulioenea, jinsi Mungu alivyozunguka mlima ule, ukashangaza sana akili zao, hivyo **wakajizuia kwa huzuni ndani ya hema zao, wakidhani kwamba Musa angeangamizwa na ghadhabu ya Kimungu, na wakitazamia uharibifu kama huo kwao wenyewe.** Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 3, Sura ya 5.2

Angalia kwa makini jinsi hali ya anga inavyobadilika kutokana na furaha aliyokuwa nayo Musa katika mawazo yake kuhusu Mungu.

Walipokuwa chini ya mashaka hayo, Musa alionekana mwenye furaha na mwenye kuinuliwa sana. Walipomwona, waliachiliwa kutoka kwenye hofu yao, na walikiri kuwa na matumaini ya kustarehesha zaidi juu ya yale yatakayokuja. Hewa nayo ilikuwa safi dhidi ya machafuko yake ya zamani, juu ya kuonekana kwa Musa; ndipo alipowaita watu pamoja kwenye kusanyiko, ili wasikie yale ambayo Mungu atawaambia... Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 3, Sura ya 5:2

Musa alikuwa mwaminifu kwa Mungu na Mungu alionekana mwaminifu kwake. Hali ya anga ilibadilika. Wakati watu walipokuja chini ya ushawishi wa Musa, woga wao ulipungua hadi hali ya dhoruba ikatulia.

Sasa tunaweza kuelewa kwa nini Bwana anaweka mipaka kuzunguka mlima ili watu wasimkaribie sana. Ingejidisha mitazamo yao ya uungu katika angahewa. Wakati amri inapokuja, dhambi iliyo ndani yao ingefufuka na wangekufa. (Warumi 7:9).

Umeme, ngurumo, mtikiso mkali wa mlima, wingu zito, yote haya yalikuwa dhihirisho la mawazo yao ya uungu, mitazamo yao ya haki na woga wao wa kiumbe hiki ambacho kilionekana zaidi kama Zeus kwao kuliko Baba wa Yesu Kristo. Baba yetu alitamani kusema nao kwa kunong'ona kwa upole, lakini yale waliyosikia Mungu alipozungumza yalikuwa kama ngurumo, na woga wao ukarudi.

Basi watu wote wakashuhudia zile ngurumo, na umeme, na sauti ya tarumbeta, na mlima ukifuka moshi; na watu walipoona, walitetemeka na kusimama mbali. Kisha wakamwambia Musa, "Wewe sema nasi, nasi tutasikia, lakini Mungu asiseme nasi, tusije tukafa." Kutoka 20:18-19 (NKJV)

Watu waliposikia sauti ya Mungu, walihisi watakufa kwa hofu. Haya yote yalikuwa ni kioo cha mitazamo yao juu ya Mungu ambayo, pamoja na athari zao wenyewe kwa asili, ilisababisha mazingira yanayowazunguka kutetereka.

Msikiko wa sauti ya Mungu unabadilika kulingana na msikilizaji. Biblia inarekodi jambo hili wakati Yesu alipokuwa duniani na Baba yake alipozungumza.

"Baba, litukuze jina lako." Kisha sauti ikasema kutoka mbinguni, "Nimelitukuza jina langu, na nitafanya hivyo tena." Umati uliposikia sauti hiyo, wengine walidhani ni ngurumo, huku wengine wakitangaza kwamba malaika alikuwa amesema naye. Yohana 12:28-29

Wale walio katika Agano la Kale wanasikia ngurumo, huku wale walio katika Agano Jipya wakisikia sauti ya malaika ikisema. Tunapokumbuka, Agano Jipya linamtazama Baba kupitia maisha ya Yesu duniani.

Matukio yote ya Mlima Sinai yangeweza kuwa tofauti kama watu wangesikiliza kwa furaha kile ambacho Mungu alikuwa amewataka. Angalia kwa makini kile ambacho Mungu alisema kama Kiebrania halisi kinavyoeleza.

"Na sasa ikiwa mtaitii sauti yangu kweli kweli, ndipo mtakapolishika agano langu, nanyi mmekuwa tunu kwangu kuliko mataifa yote; maana dunia yote ni yangu; nanyi mmekuwa ufalme wa makuhani kwangu, na taifa takatifu; haya ndiyo maneno utakayowaambia wana wa Israeli." Kutoka 19:5-6 (YLT)

Mungu aliwataka tu wasikilize sauti yake - sauti yake ya kunong'ona ya upole. Kusikiliza tu ni kushika agano. Hivyo ndivyo ilivyokuwa.

Aliwaambia kwamba tayari walikuwa kwake ufalme wa makuhani. Hawakulazimika kufanya chochote ili wawe hivi. Ilikuwa tayari ukweli kwa sababu Mungu aliamua iwe hivyo.

Na watu wote wakaitikia pamoja, wakisema, "Tutafanya yote aliyotuamuru BWANA. Basi Musa akamrudishia BWANA jibu la watu." —Kutoka 19:8

Jibu la watu lilikuwa kumwambia Mungu, "Kila kitu ulichoamuru, tutakifanya." Lakini kulikuwa na jambo moja tu la kufanya nalo lilikuwa ni kusikiliza. Mengine walikuwa wamepewa tayari. Hawakupaswa kufanya chochote. Hii inathibitisha hawakuwa wakisikiliza kweli. Walisikia maneno ya Mungu lakini hawakuyafanya. Walisikia sheria lakini walisahau kutoweza kwao kufanya lolote, na hilo likamzuia Mungu kuwasaidia kuingia katika njia yake, njia yake ya kufikiri.

Kwa maana ikiwa unasikiliza neno na usilitii, ni kama kutazama uso wako kwenye kioo. Unajiona, unaondoka, na kusahau jinsi unavyoonekana. Yakobo 1:23-24

Israeli walimwambia Mungu kwamba wangepanya mambo ambayo Mungu alikuwa amewapa tayari. Kilichopaswa kutokea ni kwamba walipaswa kulia kwa furaha kwa wema wa Mungu katika kuwapa kila kitu bure. Wangeungama dhambi zao na kumwambia Bwana kuwa wamejuta kwa yote waliyomtendea na walipaswa kusema, "tunaamini utafanya ulichosema." Lakini hawakufanya hivyo. Paulo anatuambia kwamba Mlima Sinai unawakilisha utumwa. Watu waliahidi yasiyowezekana. Hakuna mtu anayeweza kuahidi kutimiza amri za Mungu, kwa sababu hakuna hata mmoja wetu aliye na uwezo wowote wa kufanya haki kutoka kwake mwenyewe.

Tunaona kile Paulo anachosema kuhusu tukio la Mlima Sinai:

Wanawake hao wawili ni Kielelezo cha maagano mawili ya Mungu. Mwanamke wa kwanza, Hajiri, anawakilisha Mlima Sinai ambapo watu walipokea sheria iliyowafanya watumwa. Na sasa Yerusalemu ni kama mlima Sinai ulioko Arabuni, kwa maana

yeye na watoto wake wanaishi katika utumwa wa sheria.
Wagalatia 4:24-25

Ingekuwa bora kusema kwamba watu walijitia utumwani kwa sheria kwa kujaribu kufanya wao wenyewe yale ambayo Mungu aliahidi kuwafanyia. Paulo anaita uzoefu huu kuwa ni Agano la kwanza au la Kale.

Israeli walikuwa wakifanya kile ambacho Ibrahimu alifanya na Hajiri; akijaribu kutimiza ahadi za Mungu mwenyewe. Mara walipojitoa wenyewe kwa mchakato huu, Mungu angeweza tu kufichua kwa watu mawazo yao wenyewe; Angeweza tu kusababisha “dhambi kuwa nyingi” ndani yao kwa tumaini la kuwaleta kwenye Agano Jipya, au Yerusalemu ya juu.

Watu walisema wangefanya yote ambayo Mungu alitaka. Aliwataka wasikilize. Aliposema, walimwambia Musa amwambie Mungu aache kusema kwa sababu waliogopa kufa. Papo hapo walivunja agano na Mungu; hawakumtii.

Katika kuhutubia watu katika Agano la Kale, Mungu bado anatafuta kuwafundisha na kuwavuta katika Agano Jipya. Anapozitambulisha Amri Kumi, Anasema:

“Mimi ni BWANA, Mungu wako, niliyekutoa katika nchi ya Misri, mahali pa utumwa wako. Kutoka 20:2

Katika muktadha wa kuokolewa tayari, Mungu ndipo anazungumza amri. Nitanukuu kutoka kwenye toleo letu la kawaida la New Living Translation ili kuonyesha walichosikia na kisha nitanukuu kutoka kwenye Young’s Literal Translation ili kuonyesha kile ambacho Mungu alisema. Utaona tofauti kwa urahisi. Nitafupisha amri ndefu zaidi katika orodha hii.

“Haupaswi kuwa na mungu mwingine ila Mimi.

“Haupaswi kujifanyia sanamu ya kuchonga, wala sanamu ya kitu cho chote kilicho mbinguni, wala kilicho juu ya nchi, wala kilicho baharini....

“Haupaswi kutumia vibaya jina la BWANA, Mungu wako,...

“Kumbuka kushika siku ya Sabato kwa kuitakasa....

"Waheshimu baba yako na mama yako ...

“Haupaswi kuua.

“Haupaswi kuzini.

“Haupaswi kuiba.

“Haupaswi kumshuhudia jirani yako uongo.

“Haupaswi kutamani nyumba ya jirani yako. Haupaswi kumtamani mke wa jirani yako.” —Kutoka 20:3-17(NLT)

Sasa kwa mara nyingine tena kama Mungu alivyokusudia:

“Huna Miungu mingine ila Mimi.

“Usijifanyie mwenyewe sanamu ya kuchonga, wala mfano wo wote ulio juu mbinguni, wala ulio chini duniani, wala ulio majini chini ya dunia....

“Usichukue jina la Yehova, Mungu wako kwa ajili ya ubatili

“Ikumbuke siku ya Sabato uitakase;...

“Waheshimu baba yako na mama yako,...

“Usiue.

“Usizini.

“Usiibe.

“Usimjibu jirani yako ushuhuda wa uongo.

“Usiitamani nyumba ya jirani yako, wala usimtamani mke wa jirani yako;...” Kutoka 20:3-17 (YLT)

Tafsiri mbili tofauti zinaonyesha Maagano Mawili. Tafsiri ya kwanza inafasiri mafungu na hitaji ambalo Mungu anataka kutoka kwao. Lakini Mungu aliwaambia tu waisikilize sauti yake. Hakuwaambia

wafanye kitu kingine chochote. Toleo halisi la Kiebrania linakuonyesha maana halisi ya kile ambacho Mungu aliwaambia. Kwa sababu nimewaokoa, hamtafanya mambo haya kwa sababu mtakuwa na Roho wangu ndani yenu.

Lakini watu waliogopa sana kumsikiliza Mungu akisema. Kwao ilionekana kama Zeus akizungumza na radi na umeme. Musa alikuwa mtulivu zaidi kuliko watu wengine na kama mpatanishi aliwasaidia sana.

Musa akawajibu, “Msiogope, kwa maana Mungu amekuja kwa njia hii ili kuwajaribu, ili kumcha kwenu kusiwe na dhambi!”
Kutoka 20:20

Lakini, ingawa Musa hakuwa na woga kuliko wale wengine, Biblia ingali inatuambia kwamba Musa aliogopa.

Kwa maana walisikia sauti ya tarumbeta ya kutisha na sauti ya kutisha hata wakamwomba Mungu aache kusema. Walirudi nyuma chini ya amri ya Mungu: “Hata mnyama akiugusa mlima, lazima apigwe kwa mawe hata afe.” **Musa mwenyewe aliogopa sana kuona jambo hilo hivi kwamba alisema, “Ninaogopa na kutetemeka.”** Waebrania 12:19-21

Hii inadhihirisha kwamba Musa bado kwa kiasi fulani alimtazama Mungu kupitia mtazamo wa Agano la Kale. Mtazamo wake juu ya Mungu haukuwa mkamilifu. Tunajua hilo kwa sehemu kwa sababu sura 13 baadaye, Musa anasema “nionyeshe utukufu wako,” akimaanisha kwamba anataka kujua tabia ya Mungu. Kama Musa angemjua Mungu tayari, hangeuliza swali hili. Ilikuwa dhahiri kwamba bado alikuwa na mambo ya kujifunza kuhusu tabia ya Mungu. Hofu aliyoipata Musa inadhihirisha kuwa alikuwa bado hajakamilishwa katika upendo.

Upendo wa namna hiyo hauna woga, kwa sababu upendo mkamilifu hufukuza woga wote. Ikiwa tunaogopa, **ni kwa ajili ya kuogopa adhabu, na hii inaonyesha kwamba hatujapata upendo wake kamili.** 1 Yohana 4:18

Musa bado alishikilia maoni ya hitaji la adhabu kwa ajili ya dhambi. Hii inatusababishia hofu ya adhabu sisi wenyewe. Katika muktadha huu, Musa anaonyesha kiwango cha ajabu cha upendo kwa watu wake anapotoa maisha yake mwenyewe badala ya Israeli wenye dhambi.

"Lakini sasa, ikiwa utawasamehe tu dhambi yao; kama sivyo, lifute jina langu katika kumbukumbu uliyoandika!" Kutoka 32:32

Ni ishara nzuri katika muktadha usio sahihi. Musa anaonyesha bado aliamini kifo kilihitajika kwa ajili ya mwenendo mzito wa dhambi, na hivyo kufa kwake kwa ajili ya mwingine kungekubalika kwa Mungu. Hii ndiyo sababu bado alishindwa na kutetemeka kwa hofu.

Kutokana na ukweli kwamba Israeli hawakuwa wakimsikiliza Mungu na kwamba wao pia hawakutaka, ilibidi Bwana awape maagizo ambayo yaliakisi njia yao ya kufikiri. Kumwambia Bwana "Yote ambayo Bwana ameamuru tutafanya," ilikuwa wakati muhimu sana. Iliamaanisha kila kitu ambacho Mungu alizungumza kuanzia hatua hii na kuendelea kilikuwa kielelezo cha mawazo yao wenyewe.

Watu waliamini katika kupiga mawe, kuua na kuwaangamiza wale waliochukuliwa kuwa waovu. Walitamani dhabihu na matoleo, na kwa hivyo Bwana akawapa vitu walivyotaka ili kukuza mawazo yao wenyewe.

"Kwa hiyo naliwatia katika amri zisizokuwa njema, na hukumu ambazo hawawezi kuishi kwazo." Ezeieli 20:25 (NKJV)

Tutazungumzia jambo hilo kwa undani zaidi katika sura ya wakati ujao, lakini ni muhimu kuelewa kwamba sheria na hukumu nyingi ambazo Mungu alitoa zilikuwa sheria zinazopatana na mawazo ya watu wenyewe. Kwa nini Alifanya hivi? Kwa sababu rahisi kwamba hawakuwa wanasikiliza kile alichokuwa akisema. Angeweza tu kuwapa walichotaka au wangekataa kusikiliza. Moyo wa mwanadamu ni mbaya kiasi gani. Ni neema iliyoje Baba yetu kutembea na watoto wake waliodanganywa ambao wana hekima

machoni pao wenyewe na kufanya mambo kulingana na tamaa zao wenyewe.

Kutoka 21 inaanza kuorodhesha amri ambazo watu wanataka.

“Hata hivyo, ikiwa mtu amemwua mtu mwingine kimakusudi, mwuaji huyo lazima akokotwe hata kutoka kwenye madhabahu yangu na kuuawa. Mtu yeyote atakayempiga baba au mama yake lazima auawe. Watekaji nyara lazima auawe, kama wamekamatwa na watu wao waliouawa au tayari wamewauza kuwa watumwa. Yeyote asiyemheshimu baba au mama yake lazima auawe. Kutoka 21:14-17

Ikiwa watu wangemwamini Mungu na kuisikiliza sauti yake, angaliweza kuwapa Roho wake ili waweze kuzitenda zile amri kumi. Lakini kutafuta kuyafanya kwa nguvu zao wenyewe, ambayo ni kujitia katika utumwa wa amri, ilimaanisha Mungu alipaswa kujishusha ili kuwapa adhabu ya kifo, dhabihu na amri za kukabiliana na ugumu wa mioyo yao.

Kama Israeli wangeisikiliza sauti ya Mungu, hawangefanya uzinzi kamwe au kutamani mke wa pili. Lakini kwa kusema “Hayo yote aliyosema Bwana tutayafanya,” ilimbidi Mungu awape sheria kama hii.

"Ikiwa mtu aliyeoa mjakazi anajitwalia mke mwingine, basi asipuuze haki ya mke wa kwanza ya chakula, mavazi na ngono."
Kutoka 21:10

Hii ni amri kwa mtu ambaye ameufanya moyo wake kuwa mgumu. Kuoa mke wa pili ni ukatili kwa wake wote wawili. Inamwambia tu mke wa kwanza, "hunitoshi." Yesu alizungumza haswa juu ya amri ya talaka kama imetolewa kwa sababu ya ugumu wa moyo wa mwanadamu.

“Tuseme mwanamume akimwoa mwanamke lakini yeye hakupendezwi naye, akiisha kugundua kosa kwake, anamwandikia hati ya talaka, na kumpa, na kumfukuza nyumbani kwake. Anapoondoka nyumbani kwake, yuko huru kuolewa na mwanamume mwingine.” Kumbukumbu la Torati 24:1-2

Baadhi ya Mafarisayo walikuja na kujaribu kumtega [Yesu] kwa swali hili: “Je, mtu aruhusiwe kumwacha mkewe?”

Yesu akawajibu kwa swali: “Musa alisema nini katika torati kuhusu talaka?”

“Naam, aliruhusu,” wakajibu. Alisema mwanamume anaweza kumpa mkewe hati ya maandishi ya talaka na kumfukuza. Lakini Yesu akajibu, “Ameandika amri hii kwa ajili ya ugumu wa mioyo yenu.” Marko 10:2-5

Yesu anatuambia waziwazi nia ya kweli ya ndoa:

“Lakini ‘Mungu aliwaumba mwanamume na mwanamke’ tangu mwanzo wa uumbaji.” ‘Hii ndiyo sababu mtu humwacha baba yake na mama yake na kuunganishwa na mke wake, na hao wawili huunganishwa kuwa mmoja.’ Kwa kuwa wao si wawili tena bali ni mmoja, basi mtu yeyote asitenganishe alichounganisha Mungu.” Marko 10:6-9

Ndoa ilikusudiwa kwa kipindi chote cha maisha haya ya kidunia. Mungu hakutaka talaka kamwe. Kwa kweli, Biblia inasema anachukia talaka.

“Kwa maana nachukia talaka!” asema BWANA, Mungu wa Israeli. “Kumtaliki mke wako ni kumlema kwa ukatili,” asema BWANA wa majeshi. “Basi linda moyo wako; usikose kuwa mwaminifu kwa mkeo.” Malaki 2:16

Katika muktadha huu tunaweza kuona sheria nyingi ambazo Mungu alitoa zilitolewa kwa sababu ya ugumu wa mioyo ya watu. Haziakisi tabia ya Baba yetu. Lakini walipewa kwa sababu watu hawakusikiliza sauti ya kunong’ona ya Mungu, bali walimwelewa Mungu kama ngurumo na umeme, na kuazimia kufanya amri za Mungu kwa njia yao wenyewe.

Inasikitisha jinsi gani kutambua kwamba Waisraeli walipotazama kilele cha Mlima Sinai, waliona tu Mungu kuwa moto uangamizao na uteketezao.

Kwa Waisraeli chini ya mlima, utukufu wa BWANA ulionekana kwenye kilele kama moto uteketezao. Kutoka 24:17

Kwa sababu hizi zote, si salama kupanda Mlima Sinai nje ya upatanishi wa tabia ya Kristo. Kadiri unavyomkaribia Mungu kwenye mlima huu, ndivyo unavyoweza kujiangamiza. Kuahidi kushika amri za Mungu, wakati hautulii katika Roho Wake na kusihi neema, husababisha wazimu au kifo.

Baadhi ya jumua za kutisha sana katika historia ya mwanadamu zimejitengeneza kuzunguka sheria za Musa na kujaribu kuzitekeleza kulingana na ufahamu wao wenyewe.

Tunawezaje basi kujua ni amri zipi zinazoakisi tabia ya Mungu na ni zipi ambazo ni kanuni zilizotolewa ili kumhifadhi mwanadamu katika mawazo Yake yaliyoanguka? Mwangelie Yesu - aliishi kwa amri gani? Kristo ndiye kielelezo chanya cha sheria. Alizishika amri zote 10. Aliishika Sabato na Sikukuu. Aliamini katika utakatifu wa ndoa na bila shaka kuna zaidi, lakini Yesu anatuonyesha zipi ni amri chanya za kuzishika. Nyingine yote ni za wanadamu wanaotafuta kumtumikia Mungu kwa njia yao wenyewe.

Lakini je, Yesu hakusema, “Sikuja kutangua torati au manabii, la! hata kidogo”? (Mt 5:17-18). Hii ni kweli, kwa sababu sheria aliyopewa Musa ilikuwa “mwalimu wa kutuleta kwa Kristo.” (Gal 3:24). Haipaswi kuondolewa. Haipaswi kutupwa. Ni lazima ichunguzwe na kufuatwa kwa wote wanaoanza safari ya Kikristo. Kwa maana wote wametenda dhambi na hawajaongoka wanapoanza. Sheria kama ilivyotolewa ni chombo cha uchunguzi kufichua upotovu wa kweli wa hali ya binadamu. Huwezi kuiondoa yoyote kwa sababu sehemu kubwa ni kioo ndani ya moyo wa mwanadamu.

Tunapokua katika ufahamu wa Bwana Yesu, anatufundisha ni sheria zipi zilitolewa ambazo si nzuri na zinaonyesha asili ya mwanadamu, na ambazo ni za tabia yake kweli. Anatufundisha jinsi ya “kukomesha dhabihu na matoleo.” (Dan 9:27).

Natumai kwamba, baada ya kutafakari somo hili, Mlima Sinai hautupi picha ya Mungu ambaye anatumia radi na ngurumo kuwaogopesha watu watii, bali kioo cha mitazamo ya wanadamu juu ya Mungu.

Ni hadithi ya kusikitisha ya tahadhari ambayo iliaweka Waisraeli nje ya matakwa ya Baba yetu wa mbinguni. Hata hivyo, bila kujali mambo haya yote, bado tulipokea Amri 10, hati ya thamani sana kuwahi kutolewa kwa jamii ya wanadamu. Na tuzisikie kupitia sauti ndogo tulivu badala ya kupitia radi na ngurumo.

SURA YA 28

NURU KUPITIA GIZA

Tunapokaa chini ya Mlima Sinai na kurekebisha mawazo yetu ili kutambua kwamba vipengele vyote vilivyoachiliwa katika vurugu juu ya mlima vilikuwa vinatoka kwa wanadamu, si kwa Mungu, tunaona Musa akimkaribia Mungu katika wingu jeusi.

Watu waliposimama kwa mbali, Musa alikaribia lile wingu jeusi ambapo Mungu alikuwa. Kutoka 20:21

Tunauliza swali rahisi, “Mungu anafanya nini katika wingu jeusi?” Giza kwa kawaida huhusishwa na Shetani na uovu. Biblia inataja ufalme wake kuwa ni ufalme wa giza.

Kwa maana alituokoa katika **ufalme wa giza**, akatuhamisha na kutuingiza katika ufalme wa Mwana wa pendo lake, Wakolosai 1:13

Cha ajabu ni kwamba, Biblia inazungumza katika sehemu kadhaa za Mungu zikiwa zimezungukwa na giza.

Alijifunika giza, akifunika njia Yake na mawingu meusi ya mvua. Mawingu mazito yalilinda mwangaza uliomzunguka na kunyesha mvua ya mawe na makaa yanayowaka. Zaburi 18:11-12

BWANA ni mfalme! Acha dunia ishangilie! Acha nchi za pwani za mbali zaidi zifurahi. **Mawingu meusi yanamzunguka**. Haki na uadilifu ndio msingi wa kiti chake cha enzi. Zaburi 97:1-2

Ndipo Sulemani akaomba, “Ee BWANA, umesema ya kwamba **utaishi katika wingu zito la giza.** 2 Mambo ya Nyakati 6:1

Giza hili linaonekana kuwepo karibu Naye kiasi kwamba anasemekana kuishi gizani. Lakini Biblia pia inasema kwamba hakuna giza kwa Mungu hata kidogo.

Huu ndio ujumbe tuliosikia kutoka kwa Yesu na tunawatangazia ninyi sasa: **Mungu ni nuru, na ndani yake hamna giza hata kidogo.** 1 Yohana 1:5

Yesu alizungumza na watu kwa mara nyingine tena na kusema, **“Mimi ndimi nuru ya ulimwengu. Ukinifuata, hutalazimika kutembea gizani,** kwa sababu mtakuwa na nuru iongozayo kwenye uzima. Yohana 8:12

Je, kunawezaje kuwa hakuna giza ndani ya Mungu na bado Yeye amezungukwa na giza? Sauli wa Tarso alipokutana na Yesu njiani kuelekea Dameski na akabadilishwa na kuwa mtume Paulo, Bwana Yesu alimwagiza hivi:

"Sasa simama kwa miguu yako, kwa maana nimekutokea ili nikuweke uwe mtumishi wangu na shahidi wangu. Unapaswa kuiambia dunia yote uliyoyaona na yale nitakayokuonyesha siku zijazo. Nami nitakuokoa kutoka kwa watu wako na kwa mataifa pia. Naam, nakutuma kwa watu wa mataifa, uwafumbue macho yao, **wapate kugeuka kutoka gizani na kuingia katika nuru, na kutoka katika nguvu za Shetani na kumwelekea Mungu.** Kisha watapata msamaha wa dhambi zao na kupewa nafasi miongoni mwa watu wa Mungu, ambao wametengwa kwa imani kwangu." Matendo 26:16-18

Sambamba na kugeuka kutoka gizani kwenda kwenye nuru ni kuachiliwa kutoka kwenye nguvu za Shetani na kumwendea Mungu. Kwa hiyo giza ni nguvu za Shetani.

Usishirikiane na wale wasioamini. Je, haki inawezaje kuwa mshirika na uovu? Nuru inawezaje kuishi na giza? 2 Wakorintho 6:14

Yeye asemaye yumo nuruni, naye anamchukia ndugu yake, yumo gizani hata sasa. 1 Yohana 2:9 (NKJV)

Njia ya wenye haki ni kama nuru ya kwanza ya mapambazuko, ambayo huzidi kung'aa mpaka nuru kamili ya mchana. Lakini njia ya waovu ni kama giza kuu. Hawajui ni lipi liwakwazalo. Mithali 4:18-19

Kanuni ya nuru ni udhihirisho wa uzima ulio ndani ya Mwana wa Mungu, Yesu Kristo.

Neno [Kristo] alikipatia uhai kila kitu kilichoumbwa, na **uhai Wake ukawa nuru kwa kila mtu**. Yohana 1:4

Katika hali yake rahisi, nuru= uzima, na giza = mauti. Tunapomtazama Mungu na kumwona akiwa amezingirwa gizani, hii inaakisi mtazamo wa kibinadamu wa Mungu kama Mungu wa kifo. Sababu ya sisi kumwona kama Mungu wa kifo ni kwa sababu tunatazama kupitia miwani ya giza.

Kwa maana sasa tunaona katika kioo, hafifu, lakini wakati huo uso kwa uso. Sasa najua kwa sehemu, lakini wakati huo nitajua kama mimi pia ninavyojulikana. 1 Wakorintho 13:12 (NKJV)

Tunasoma katika 1 Yohana 2:9 kwamba wale wanaochukia wamo gizani. Giza liliingia katika ulimwengu wakati Lusifa alipoanza kumchukia Mwana wa Mungu. Chuki hii ilisababisha hamu ya kumuua Kristo. Kristo alizungumza haya katika Yohana 8:44 alipomwita Shetani muuaji tangu mwanzo.

Shetani alidhihirisha kwa werevu tamaa yake ya kutaka Kristo auawe kwa Mungu kwa kuanzisha nadharia ya haki ambayo ilifanya msamaha usiwezekane bila kifo cha mkosaji au mbadala anayestahili.²³

²³ Kwa maelezo ya kina juu ya somo hili tazama kitabu *Divine Risk* sura ya 12 na 13, kinachopatikana kwa kupakuliwa katika *fatheroflove.info*.

Shetani aliambatanisha tamaa ya kuua kwa tafsiri yake ya sheria ya Mungu. Alianzisha wazo la kwamba kila dhambi lazima iadhibiwe kwa kifo isipokuwa mbadala angepatikana. Katika kuanzisha wazo la mbadala, Shetani alitumaini kumburuta Kristo chini ili auawe kwa ajili ya uhalifu wa waovu, uhalifu ambao Shetani mwenyewe aliongoza watu kufanya.

Kuamini kwamba haki ya Mungu inadai kifo ni kuamini kwamba Mungu ni Mungu wa kifo, anayetawala ulimwengu kwa hofu ya kifo. Lakini ni Shetani kwenye kiti chake cha udhalimu ambaye aliendeleza dhana hii ya haki.

Je! Kiti cha uovu, ambacho hupanga uovu kwa sheria, kitashirikiana nawe? Zaburi 94:20 (NKJV)

Hadithi ya Danieli katika tundu la simba inatoa kielelezo cha jinsi amri ya kifo ilivyoanzishwa hapo mwanzo. Mfalme alikusudia kumfanya Danieli kuwa mtawala wa pili katika ufalme.

Mfalme pia alimchagua Danieli na wengine wawili kuwa wasimamizi wa kusimamia maofisa wakuu na kulinda masilahi ya mfalme. Upesi Danieli akajionyesha kuwa mwenye uwezo kuliko wasimamizi wengine wote na maofisa wakuu. Kwa sababu ya uwezo mkubwa wa Danieli, mfalme alifanya mipango ya kumweka juu ya milki yote. Ndipo wale wasimamizi wengine na maofisa wakuu wakaanza kutafuta kosa fulani katika jinsi Danieli alivyokuwa akishughulikia mambo ya serikali, lakini hawakuweza kupata lawama au kushutumu. Alikuwa mwaminifu, mwenye kuwajibika sikuzote, na mwenye kutumainiwa kabisa. Danieli 6:2-4

Mungu alipomweka Mwanawe kuwa mtawala wa ulimwengu wote mzima, Shetani, na muda mfupi baadaye, baadhi ya “wasimamizi” wengine walipanga mpango wa kumwua Mwana wa Mungu. Katika hadithi ya Danieli, maombi yaliletwa kwa mfalme ambayo hayakuruhusu mtu yeyote kumwomba “Mungu” yeyote isipokuwa Dario. Huu ulikuwa ni mpango ambao ulionekana kumheshimu mfalme, lakini ulikusudiwa kumwangamiza Danieli.

Shetani alianzisha nadharia ya haki isiyopatana na rehema. Alidai kwamba Mungu alihitaji kutawala kwa mamlaka kamili na kukiuka sheria Zake zozote kunapaswa kusababisha kifo cha mkosaji. Kwa habari ya Dario, aliidhinisha sheria hiyo kwa sababu hakujua nia yake ya kweli. Kwa habari ya Mungu, Hangeweza kuzuia amri ya kifo kwa sababu Shetani, kama kiumbe wa kwanza aliyeumbwa, alikuwa ameambukiza ulimwengu wote mzima kwa nadharia yake. Uumbaji wa dunia hii unatupa dokezo la mamlaka inayotawala katika ulimwengu kwa ukweli kwamba giza lilikuwa mahali pa kuanzia la uumbaji.

Dunia ilikuwa ukiwa na utupu, na **giza** lilifunika vilindi vya maji. Na Roho wa Mungu alikuwa akitulia juu ya uso wa maji.
Mwanzo 1:2

Mungu ni nuru na uzima. Uwepo wa giza sio bahati mbaya. Inatuambia kwamba nguvu za giza zilikuwa zimeshikamana na ulimwengu. Mfumo wa haki wa Shetani ulikuwa umemzunguka Mungu na Mwana Wake, nao walikuwa wamefunikwa katika wingu la giza. Shetani alikuwa amewashawishi viumbe wote walioumbwa kwa hila kutazama haki kupitia mtazamo wa uwongo ambao alikuwa ameunda.

Shetani alitumia kanuni iyo hiyo alipotaka kuchukua udhibiti wa Israeli kupitia Absalomu. Mwana wa Daudi alijitambulisha kuwa alipaswa kuboresha haki, na aliwasilisha kesi yake kwa taifa kwamba alifaa zaidi kutekeleza mabadiliko yaliyohitajiwa katika makao ya mfalme.

Baada ya hayo, Absalomu akanunua gari la vita na farasi, naye akaajiri walinzi hamsini ili kukimbia mbele yake. Aliamka asubuhi na mapema na kutoka nje hadi kwenye lango la jiji. Watu walipoleta kesi kwa mfalme ili kuhukumiwa, Absalomu angeuliza walikotoka katika Israeli, na wangemwambia kabila lao. Ndipo Absalomu angesema, “Kweli una kesi yenye nguvu hapa! Ni mbaya sana mfalme hana mtu wa kuisikiliza. **Laiti ningekuwa**

mwamuzi, basi kila mtu angeleta kesi zake kwangu kwa ajili ya hukumu, nami ningewapa haki yao!"

Watu walipojaribu kusujudu mbele yake, Absalomu hakuwaruhusu. Badala yake, aliwashika mkono na kuwabusu. Absalomu alifanya hivyo kwa kila mtu aliyekuja kwa mfalme ili kuhukumiwa, na **hivyo akaiba mioyo ya watu wote wa Israeli.**
2Samweli 15:1-6

Absalomu aliongozwa na roho ya Shetani, akitumia mbinu zake kuudhibiti ufalme. Shetani aliiba mioyo ya viumbe wa mbinguni kwa kuanzisha mfumo wake wa haki unaohitaji kifo. Malaika hawakutambua kuwa hii yote ilikuwa njama ya kumwua Mwana wa Mungu. Ni pale tu Shetani alipomuua Kristo Msalabani ndipo malaika walitambua kikamilifu kile kilichokuwa kikitokea.

Kwa maana Mungu katika utimilifu wake wote alipenda **kuishi ndani ya Kristo, na kwa njia yake Mungu akapatanisha kila kitu naye.** Alifanya amani na kila kitu **mbinguni na duniani** kwa damu ya Kristo msalabani. Wakolosai 1:19-20

Ni mambo gani yaliyohitaji upatanisho mbinguni? Kristo alidhihirisha msukumo wa kweli wa Shetani kupitia kubeba kwake Msalaba. Mazungumzo haya yote kuhusu haki na adhabu yalikuwa ni kifuniko cha mpango wa Shetani wa kumuua Kristo. Hiki ndicho kioo cheusi au kioo tunachotazama tunapomwangukia Mungu. Adamu alikubali mfumo wa haki wa Shetani, lakini aliamini kwamba ulikuwa ni mfumo wa haki wa Mungu. Jambo hili liliingiza dunia nzima gizani. Shetani alifanya uharibifu kupitia sheria ya Mungu mwenyewe na kutusadikisha sisi sote kwamba Mungu alidai kifo. Kumwona Mungu wa mauti kutakuua.

Dhambi ilichukua faida ya amri hizo na kunidanganya; ilitumia amri kuniua. Warumi 7:11

Kupitia uwongo huu Shetani, kama Absalomu, alichukua udhibiti wa kiti cha enzi.

“Kwa maana wewe [Shetani] ulisema moyoni mwako, ‘Nitapanda mpaka mbinguni, na kuweka kiti changu cha enzi juu ya nyota za Mungu, nami nitaketi juu ya mlima wa miungu, ulio mbali sana, upande wa kaskazini, nitapanda hata mbinguni, nami nitafanana na yeye Aliye juu.” — Isaya 14:13-14 .

Shetani alifanikisha lengo lake la kuweka kiti chake cha enzi, kiti cha uovu, juu ya nyota za Mungu. Alijifanya kuwa Aliye Juu Zaidi. Ni mfumo wake wa haki ambao ulitawala akili na mioyo ya wengi na kuathiri kwa kiwango fulani wengine wote. Mfumo huu huu wa haki sasa unatawala karibia huu ulimwengu wetu wote, na kwa hiyo Kristo anamwita Shetani mkuu wa ulimwengu huu kwa sababu nzuri.

Kurudi kwenye juma la uumbaji, tunaona kwamba kutoka katika giza hili, nuru iliyo ndani ya Yesu, Mwana wa Mungu, iling’aa.

Kwa maana Mungu ndiye aliyeamuru **nuru kung’aa kutoka gizani**, ndiye aliyeng’aa mioyoni mwetu, atupe nuru ya elimu ya utukufu wa Mungu katika uso wa Yesu Kristo. 2 Wakorintho 4:6 (NKJV)

Nuru ilibidi iangaze kutoka gizani kwa sababu Shetani alikuwa ameiba mioyo ya ufalme. Shetani alitoa dai la kijasiri kwamba dhambi haiwezi kusamehewa tu, ni lazima ipate upatanisho kupitia kifo. Ni katika muktadha huu ambapo Matendo 26:18 inaleta maana zaidi. Kuhama kutoka gizani hadi nuru kunamaanisha kuhama kutoka kwenye kutowezekana kusamehe hadi msamaha wa bure.

... ili kuwafungua macho yao, wapate kugeuka kutoka **gizani na kuingia kwenye nuru** na kutoka katika **nguvu za Shetani na kumwelekea Mungu**. Kisha **watapokea msamaha wa dhambi zao** na kupewa nafasi kati ya watu wa Mungu, ambao wametengwa kwa imani kwangu. Matendo 26:18

Njia pekee ya kuwakomboa wanadamu kutoka kwenye uwongo wa Shetani kwamba dhambi lazima iadhibiwe kwa kifo ilikuwa Kristo afe kwa ajili ya wanadamu. Kitendo hiki kilirudisha ubinadamu kwenye

uwezekano wa kuamini kwamba kifo kilikomeshwa na uzima na kutokufa vilirudi kwetu.

... Lakini sasa imefunuliwa kwa kudhihirishwa kwake Mwokozi wetu Yesu Kristo, *ambaye amebatilisha mauti na kuudhihirisha uzima na kutokuharibika kwa Injili*, 2Timotheo 1:10 (NKJV).

Injili ya Yesu Kristo ilileta nuru tena katika akili ya mwanadamu; ilifungua akili zetu kuamini katika msamaha wa dhambi. Mara tu tulipokuwa chini ya mshiko wa Shetani, jambo pekee ambalo lingeweza kuokoa familia ya kibinadamu lilikuwa Kristo kufa.

Hapo mwanzo, Shetani hakuja juu ya ufufuo wa wafu, kwa maana hakuna mtu aliyekufa. Alihisi salama kwamba mpango wake wa haki ungehakikisha kifo cha Mwana wa Mungu. Lakini mtego aliouweka kwa ajili ya Kristo utamwangukia yeye mwenyewe. Kama vile Hamani, aliyetengeneza mti wa kumwua Mordekai, alivyoanguka kwa hila yake mwenyewe, ndivyo Shetani atakufa kulingana na kanuni zake za haki.

Hitimisho la kile tunachosema ni kwamba kwa kadri tu ambavyo wanadamu wanaamini kwamba Mungu anadai kifo kwa ajili ya dhambi, wanamtazama Mungu kupitia kioo cheusi. Anatutokea katika wingu jeusi. Yesu ametuachilia kutoka kwenye mawazo yetu yaliyodanganywa kwa kutuletea rehema katika muktadha tunaouielewa. Sasa kwa kuwa tunajua Mungu ni mwenye rehema, tunaweza kuendelea kujua ukweli wa tabia ya Baba.

Giza linahusishwa na dhambi na kifo. Hakuna giza kwa Mungu hata kidogo. Kwa hiyo, hakuna kifo katika Mungu hata kidogo. Kanuni ya kifo kwa ajili ya dhambi inajenga hofu ya kifo. Baba yetu akiadhibu dhambi kwa kifo basi tutamwogopa daima na hatuwezi kamwe kumpenda kwa dhati.

Upendo wa namna hiyo hauna woga, kwa sababu upendo mkamilifu hufukuza woga wote. Ikiwa tunaogopa, ni kwa ajili ya kuogopa adhabu, na hii inaonyesha kwamba hatujapata upendo wake kamili. 1 Yohana 4:18

Kupata upendo kamili ni kupoteza hofu yote ya adhabu. Kristo alikomesha kifo Msalabani (2 Tim 1:10), kwa hiyo Mungu hatatumia mauti kutia hofu ndani yetu.

Ukweli wa mambo haya hivi karibuni utaiangaza dunia nzima kwa utukufu wa tabia ya kweli ya Mungu. Hii hatimaye itasababisha kifo kutupwa katika ziwa la moto.

Kisha mauti na kaburi vikatupwa ndani ya ziwa la moto. Ziwa hili la moto ni mauti ya pili. Ufunuo 20:14

Ili kifo kiharibiwe maana yake ni kwamba wazo la kifo kuwa adhabu litaondolewa katika akili za viumbe vyote katika ulimwengu wote mzima wa Mungu. Kifo huja kwa kutengwa na Mungu, sio kutoka kwa Mungu anayekimbilia kuua. Mara tu tunapotambua kwamba Mungu anataka tupatanishwe naye katika akili zetu ili atuokoe, basi adui yake - kifo - ataharibiwa.

Na adui wa mwisho atakayeangamizwa ni mauti. 1 Wakorintho 15:26

Wakati huo giza litakuwa limeshindwa kabisa, na Mungu asifiwe, hakutakuwa na usiku tena.

Na hakutakuwa na usiku huko, hakuna taa wala jua, kwa maana Bwana Mungu atawaangazia. Nao watatawala milele na milele. Ufunuo 22:5

Huu ndio uzima wa milele, kwamba tumjue Mungu na Mwana wake (Yohana 17:3), na kwamba tunajua kwamba hakuna kifo ndani yao. Hawaui mtu yeyote hata kama amri zao zinatufundisha jinsi ya kuishi.

Tunamsifu Yesu, ambaye alimshinda Shetani na mamlaka aliyokuwa nayo juu yetu kupitia hofu ya kifo. Katika kulipa bei ya fidia ya Shetani, akili zetu zaweza kuwekwa huru kutoka katika giza na tunaweza kupata msamaha wa dhambi.

Kwa sababu watoto wa Mungu ni wanadamu—waliofanywa kwa mwili na damu—Mwana pia alifanyika mwili na damu. Kwa

maana ni kama mwanadamu tu angeweza kufa, na **kwa kufa tu angeweza kuvunja nguvu za ibilisi, ambaye alikuwa na nguvu za mauti. Ni kwa njia hii tu angeweza kuwaweka huru wote ambao wameishi maisha yao kama watumwa wa hofu ya kufa.**

Waebrania 2:14-15

Kifo uchungu wako uko wapi? Mara tu tunapojifunza kupitia Kristo kwamba haki ya Mungu haikudai kifo kamwe, lakini badala yake, kwa upendo mkuu, Mungu alimtoa Mwanawe kama fidia kwa ufahamu wetu uliotiwa giza, basi tunaweza kuimba:

BWANA ni nuru yangu na wokovu wangu, basi kwa nini niogope? BWANA ndiye ngome yangu, anilindaye na hatari, basi kwa nini nitetemeke? Zaburi 27:1

SURA YA 29

ADHABU YA KIFO

Waisraeli walipopitia Bahari ya Shamu, walimsifu Mungu kama shujaa wa kuua. Israeli walipokuwa na kiu, walitaka kumpiga Musa kwa mawe hadi afe. Waisraeli walipowashinda Waamaleki, waliwafanyia wengine yale waliyofikiri kwamba Mungu aliwafanyia Wamisri. Mungu alipowataka Waisraeli wasikilize sauti yake, aliwaambia, “Msiue”; lakini walimwambia Musa, “hatutaki Mungu aseme nasi.” Wakati Israeli waliposema, “yote aliyosema Bwana, tutayafanya,” walimaanisha kwamba wangetimiza ahadi za Mungu wenyewe, wakijidhihirisha wenyewe kweli katika roho ya Hajiri na Agano la Kale.

Kukataa kusikiliza kulimwachia Mungu kazi yenye kuhuzunisha ya kutunga sheria zilizoakisi mawazo yao wenyewe. Tunapotazama katika uso wa Yesu Kristo, hatuoni mauaji ndani yake. Tunaposikiliza maneno ya Amri Kumi, tunasikia kwamba hakuna kuua ni sehemu ya kile kilichoahidiwa.

Kila adhabu katika Biblia inayojumuisha kifo ni onyesho la mawazo ya wanadamu na si ya Mungu. Kristo ndiye uzima wenyewe. (1 Yohana 1:1-3). Yeye hana uhusiano wowote na kifo. Mauti ni utawala wa Shetani. (Ebr 2:14). Kwa hiyo, adhabu zote za kifo zinasababisha dhambi kuwa nyingi kwa wanadamu. Wanaruhusu amri za Mungu zitekelezwe kwa kutumia mawazo ya wanadamu. Zinapaswa kukidhi hitaji la mwanadamu la kuhisi kuna haki. Kama tulivyoona katika

sura iliyotangulia, Mungu aliwakabidhi Israeli kwenye sheria ambazo hazikuwa nzuri.

“Mimi nami nimewainulia mkono wangu huko jangwani, ili kuwatawanya kati ya mataifa, na kuwaeneza katika nchi nyingi; kwa sababu hawakuzitenda hukumu zangu, na kuzidharau sheria zangu, na kuzitia unajisi sabato zangu, na macho yao yamevifuata vinyago vya baba zao. **Nami pia nimewapa amri zisizo njema, na hukumu ambazo hawaishi kwazo.**” Ezeieli 20:23-25 (YLT)

Huwezi kuishi katika hukumu ambapo kuna amri ya kifo. Kwa hiyo tunaona katika vitabu vya Musa maneno haya: “Lazima auawe.”

Mtu ye yote atakayemshambulia na kumuua mtu mwingine **lazima auawe.**” —Kutoka 21:12.

Yeyote anayempiga baba au mama yake **lazima auawe.** Kutoka 21:15

Watekaji nyara **lazima wauawe**,... Kutoka 21:16

Yeyote anayefanya ngono na mnyama **lazima auawe.** Kutoka 22:19

Ni lazima mshike siku ya Sabato, kwa maana ni siku takatifu kwenu. Mtu ye yote atakayeinajisi **lazima auawe**;... Kutoka 31:14

Ikiwa mtu yeyote miongoni mwao atawatoa watoto wake kuwa dhabihu kwa Moleki, **lazima atauawa**.... Mambo ya Walawi 20:2

Yeyote asiyemheshimu baba au mama yake **lazima auawe.** Mtu kama huyo ana hatia ya kosa la kifo. Mambo ya Walawi 20:9

Mwanamume akifanya uzinzi na mke wa jirani yake, mwanamume na mwanamke ambaye amefanya uzinzi **lazima wauawe.** Mambo ya Walawi 20:10

Mtu alalaye na mke wa baba yake amefunua utupu wa baba yake; wote wawili **hakika watauawa.** Damu yao itakuwa juu yao. Mambo ya Walawi 20:11 (NKJV)

Mtu mume akilala na mkwewe, wote wawili **hakika watauawa**. Wamefanya upotovu. Damu yao itakuwa juu yao. Mambo ya Walawi 20:12 (NKJV)

Ikiwa mwanamume anafanya ngono ya jinsia moja, akifanya ngono na mwanamume mwingine kama na mwanamke, wanaume wote wawili wamefanya tendo la kuchukiza. Wote wawili **wanapaswa kuuawa**, kwa maana wana hatia ya kifo. Mambo ya Walawi 20:13

Mwanamume akilala na mnyama, **lazima auawe**, na mnyama huyo lazima auawe. Mambo ya Walawi 20:15

Ikiwa mwanamke atajitoa mbele ya mnyama dume ili kulala naye, ni lazima yeye na mnyama huyo **wauawe**. Ni **lazima uwaue** wote wawili, kwa kuwa wana hatia ya kosa la kifo. Mambo ya Walawi 20:16

Wanaume na wanawake miongoni mweni wanaotumia pepo, au wanaoshauriana na roho za wafu, **lazima wauawe** kwa kupigwa mawe. Wana hatia ya kosa la kifo. Mambo ya Walawi 20:27

Yeyote atakayelikufuru Jina la BWANA **lazima atauawa** kwa kupigwa mawe na jumuiya yote ya Israeli. Mambo ya Walawi 24:16

Yeyote anayeuua mtu mwingine **lazima auawe**. Mambo ya Walawi 24:17

Mungu aliwapa Waisraeli sheria kulingana na mawazo yao wenyewe. Israeli wote walikuwa wameelewa Misri. Chukua uzinzi kwa mfano. Huko Misri uliadhibiwa kwa kifo.

Ingawa hakukuwa na adhabu rasmi iliyoidhinishwa kwa ajili ya uzinzi, wale wanaofanya uzinzi hupata adhabu ya kifo kwa kuchomwa moto, kukatwa viungo, kupigwa mawe, na kupigwa.

Adhabu hizi zilitumika kuhifadhi maadili na desturi ya jamii na kuzuia kuenea kwake.²⁴

Kutukana miungu yoyote ya Misri kungemfanya mtu apigwe mawe.

Farao akawaita Musa na Haruni. "Sawa, endeleeni kumtolea Mungu wenu dhabihu," akasema. "Lakini fanya hapa katika nchi hii."

Lakini Musa akajibu, "Hilo halitakuwa sawa; Wamisri wanachukia sana dhabihu tunazomtolea Mwenyezi-Mungu, Mungu wetu; tazama, tukitoa dhabihu zetu mahali ambapo Wamisri wanaweza kutuona, watatupiga kwa mawe." Kutoka 8:25-26

Mungu alikuwa akiwapa Israeli zaidi ya yale waliyokuwa wanayafahamu. Walikataa kusikiliza sauti ya Mungu, kwa hiyo Mungu akawapa sheria ambazo wasingeweza kuishi kwazo. Inajulikana leo kwamba adhabu za kifo hazizuii uhalifu.²⁵ Adhabu za kifo huleta hofu ya adhabu na hofu ya adhabu kamwe haileti upendo, ambayo ina maana kwamba adhabu za kifo si sehemu ya tabia ya Mungu kwa sababu Mungu ni upendo.

...Ikiwa tunaogopa, ni kwa ajili ya kuogopa adhabu, na hii inaonyesha kwamba hatujapata uzoefu kamili wa upendo Wake mkamilifu. 1 Yohana 4:18

Tunaona jinsi Yesu anavyopitia adhabu za kifo zilizoandikwa katika sheria ya Musa wakati mwanamke anapoletwa kwake aliyekamatwa katika uzinzi.

Wakamwambia Yesu, "Mwalimu, mwanamke huyu alinaswa akizini. Sheria ya Musa yaamuru kumpiga kwa mawe. Wewe wasemaje?" Walikuwa wakijaribu kumnasa ili kusema jambo ambalo wangeweza kutumia dhidi yake, lakini Yesu aliinama chini na kuandika katika udongo kwa kidole chake.

²⁴ <https://pcweb.info/adultery-in-ancient-egypt-and-india>

²⁵ <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/06/act500062008en.pdf>

Waliendelea kutaka jibu, naye akasimama tena akasema, "Sawa, lakini yule ambaye hajawahi kufanya dhambi na amtupie jiwe la kwanza!" Kisha akainama tena na kuandika katika udongo. Washtaki waliposikia hayo, wakaondoka mmoja baada ya mwingine, wakianza na wazee, hata Yesu akabaki peke yake katikati ya umati wa watu pamoja na yule mwanamke.

Kisha Yesu akasimama tena, akamwambia yule mwanamke, Wako wapi washitaki wako? Je, hata mmoja wao hakukuhukumu?

"Hapana, Bwana," alisema.

Naye Yesu akasema, "Wala mimi sikuhukumu. Nenda wala usitende dhambi tena." Yohana 8:4-11

Yesu ndiye mtoa sheria. Hakutaka mwanamke huyo apigwe mawe hadi afe. Alikuwa peke yake katika umati ambaye hakuwa ametenda dhambi. Ikiwa Yesu aliamini hukumu ya kifo, basi angempiga kwa mawe mwanamke huyo. Lakini hakufanya hivi. Yesu alimpa mwanamke Roho wake ili kumpa uwezo wa kutozini. Angeweza kufanya hivi kwa sababu alisikiliza sauti yake.

Kanuni ya Kioo inafunua kwamba adhabu zote za kifo katika Biblia ni onyesho la mawazo ya wanadamu. Mungu aliwapa sheria zinazoipendeza mioyo yao ili kuruhusu tabia yao mbaya isitawi zaidi. Masomo magumu ya maisha yanayotokana na kuendeleza uovu huzifanya kuwa mwalimu wa kuwaleta wanadamu kwa Kristo. Tunaona jinsi hukumu ya kifo katika torati ya Musa ilimfanya mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi aletwe kwa Kristo. Hiki ndicho ambacho Mungu alikusudia kufanya kupitia ufahamu wa Agano la Kale wa sheria. Adhabu ya kifo ilisababisha dhambi kuwa nyingi na ikamleta kwa mpaji sheria. Neema na rehema basi hutolewa bure na msamaha hupatikana, na kusababisha shukrani kwa Baba yetu wa mbinguni.

Kuondoa adhabu za kifo katika torati ya Musa ni kuvunja kioo kinachowaonyesha wanadamu njia yao mbaya ya kushughulika na

wavunja sheria. Hatuthubutu kuondoa zana hii ya utambuzi. Bila shaka, uvunjaji wa sheria husababisha kifo. Lakini tunatazama machoni pa Yesu na kupata, upendo, rehema na msamaha, na uwezo wa kuacha kutenda maovu. Atatatua tatizo si kwa kutuua, bali kwa kutuweka sawa na sheria.

Sheria za Musa hazingehitajiwa kamwe ikiwa Israeli wangeisikiliza sauti ya Mungu. Inafurahisha kwamba Josephus anasema kwamba lilikuwa wazo la Israeli kwa Mungu kuwapa maagizo zaidi juu ya maneno ambayo Mungu alizungumza kwenye Mlima Sinai.

... siku iliyofuata walifika hemani mwake, wakamwomba awaletee, pamoja na sheria zingine kutoka kwa Mungu. Kwa hiyo aliteua sheria kama hizo, na baadaye akawajulisha ni namna gani walipaswa kutenda katika hali zote...Josephus, *Antiquities of the Jews*, Book3, Sura ya 5:6

Kama Israeli wangemsikiliza Mungu, hawangehitaji sheria hizi zote zenye adhabu ya kifo. Kile ambacho wangehitaji ni kuomba msamaha na kupokea Roho wa Mungu ili kuacha kufanya maovu.

Kuhusiana na adhabu za kifo, Kanuni ya Kioo kwa mara nyingine tena inatuonyesha kwamba sheria hizo ni taswira ya wanadamu. Chombo cha Maagano Mawili kinatuonyesha kwamba Mungu anatumia sheria kama hizo zilizoakisiwa kuwaleta wanadamu kwa Kristo kwa ajili ya msamaha.

Ninaomba, msomaji mpendwa, ili uweze kumuona Baba yetu kwa njia tofauti kabisa na hapo awali. Adhabu za kifo ni sawa na giza. Hakuna giza kwa Mungu hata kidogo. Hebu nuru ya Yesu iangaze katika giza la sheria hizi ambazo si nzuri ili tupate kusikia maneno haya, “wala mimi siku hukumu, pokea Roho Wangu na usitende dhambi tena.”

SURA YA 30

MFUMO WA DHABIHU NA PATAKATIFU

Katika sura ya 17 tulichunguza maana ya kina ya toleo la Isaka. Tuligundua tabia ya asili ya wanadamu kuua kitu cha thamani kwao ili kufidia dhambi zao. Watu wote ni wapagani mioyoni mwao kwa sababu wana uadui na Mungu na wanalenga kutuliza maoni yao juu yake kwa njia ya dhabihu.

Katika ukingo wa bustani ya Edeni, Adamu na wanawe walikuja kutoa mwana-kondoo kama dhabihu ya dhambi. Biblia inatoa dokezo la ilifanyika mara ngapi kama ifuatavyo:

Ikawa mwisho wa siku Kaini akamletea Bwana katika matunda ya nchi zawadi; na Habili naye amemleta wazaliwa wa kwanza wa kike katika walionona; na Bwana akamtazama Habili na zawadi yake, Mwanzo 4:3-4 (YLT)

Maana ya fungu ni *mwisho wa mzunguko*. Haijulikani haswa ikiwa mzunguko huu ni mwaka au wiki. John Wesley anaonekana kupendelea mara moja kwa mwaka kwa kuipendekeza kwanza, lakini pia anapendekeza inaweza kuwa mara moja kwa wiki:

Katika mchakato wa wakati - Mwishoni mwa siku, ama mwishoni mwa mwaka ambapo walifanya sikukuu yao ya kukusanya, au mwisho wa siku za juma, siku ya saba; wakati fulani Kaini na Habili wakamletea Adamu, kama kuhani wa familia, kila mmoja wao sadaka kwa Bwana; - John Welsey, Ufafanuzi wa Mwanzo 4:3

Mtu anapoua wanyama mara nyingi, ndivyo hudumu kupoteza hisia kupitia mchakato huo. Baada ya muda, kuua mwana-kondoo mara moja kwa mwaka kungekuwa kuchungu zaidi kuliko mara moja kwa wiki. Ndani ya mwaka mmoja au miwili, moyo haungehisi chochote baada ya kuua mnyama zaidi ya mara 100.

Kama tulivyosema hapo awali, Mungu alimpa Adamu mfumo wa dhabihu kama kioo cha kile ambacho Adamu alikuwa akimfanyia Mwanawe. Ilikusudiwa kumwonyesha utisho wa kweli wa kile ambacho dhambi yake inamfanyia Kristo. Tendo la kujitolea katika kutoa mwana-kondoo halikuwa kumridhisha Muumba kwa njia ya dhabihu, bali ni kuungama kwa Muumba uovu uliokuwa moyoni mwake, na kutumaini kwamba Mungu anamsamehe kwa ajili ya uovu huo.

Mfumo mzima wa dhabihu uliomo ndani ya huduma ya Patakatifu unazunguka kuhani kutoa dhabihu za wanyama na kutoa damu katika hekalu. Je, Mungu angeweza kuanzisha utaratibu kama huo kwa Israeli wakati hataki dhabihu?

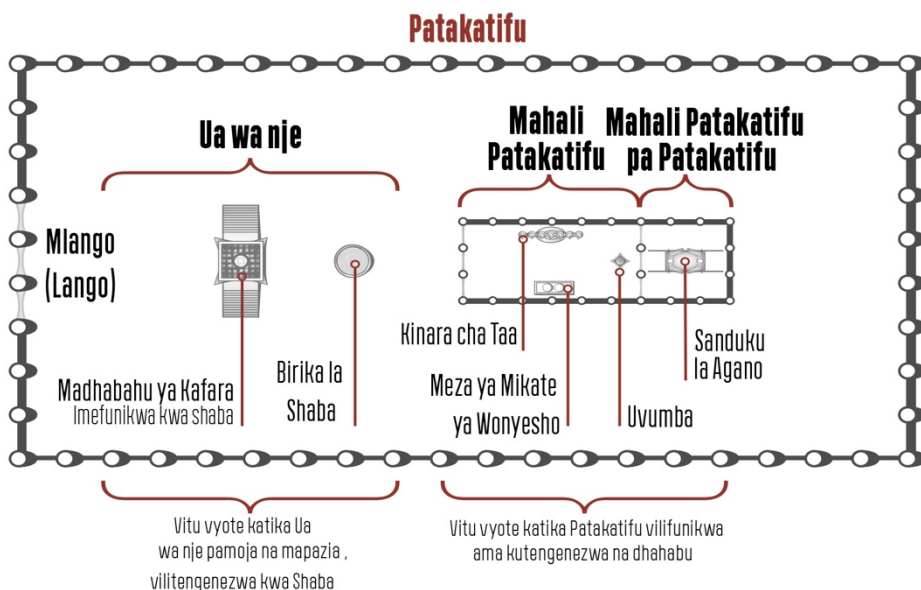
Hupendezwi na dhabihu au matoleo. Sasa kwa kuwa Umenifanya nisikilize, hatimaye ninaelewa—Huhitaji sadaka za kuteketezwa au dhabihu za dhambi. Zaburi 40:6

Kama tulivyozingatia katika sura ya 27, tukio zima la Sinai lilikuwa kioo cha Agano la Kale. Watu walikataa kumsikiliza Mungu au kufanya mambo kwa njia yake. Ikiwa Baba yetu wa mbinguni alitaka kutembea na watoto Wake, ilimbidi afanye mambo kwa njia yao na kutafuta kuwafundisha kupitia mitazamo yao isiyo sahihi.

Mungu alimwambia Musa kwamba alitaka wajenge Patakatifu:

“Waambie watu wa Israeli wanijengee mahali patakatifu ili nipate kukaa kati yao.” Kutoka 25:8

Ili Mungu aishi na Israeli, ilimbidi kuwajia kupitia jinsi wanavyoishi, kutenda, na kufikiri. Hakuweza kuwajia jinsi anavyofikiri kwa sababu hawakujua chochote kuhusu Jinsi Mungu anavyoishi. Kutoka sura ya 25 hadi 27 inaandika maelezo ya Patakatifu.

Watu walipaswa kuleta dhabihu zao kwenye ua. Walipaswa kuchukua uhai wa mnyama huyo, kisha kuhani angepaka damu hiyo kwenye pembe za madhabahu ya dhabihu. Kisha kuhani angeondoa mafuta yake yote na kuweka sehemu inayobaki ya mnyama huyo juu ya madhabahu ili kuteketezwa.

Mbali na sadaka za dhambi ambazo watu wangeleta, makuhani wangetoa mwana-kondoo mara mbili kwa siku, mmoja asubuhi na mwingine jioni (Hesabu 28:4). Kisha siku ya Sabato wangetoa wana-kondoo wanne badala ya wawili (Hesabu 28:9-10). Hiyo ni wana-kondoo 834 wanaouawa kila mwaka. Kila mwezi mpya wangetoa wana-kondoo 7. (Hesabu 28:11). Wakati wa Sikukuu ya Mikate

Isiyotiwa Chachu wangetoa 7 kila siku zaidi ya toleo la kila siku. (Hesabu 28:19,24). Siku ya Pentekoste walitoa wana-kondoo 7, Baragumu wana-kondoo 7, Wana-kondoo 7 wa Upatanisho na wana-kondoo 98 wa Vibanda. Hiyo inakuja kwa jumla ya wana-kondoo 1086 kwa mwaka mbali na kondoo dume, mafahali na sadaka za dhambi zinazoletwa na watu binafsi kila mwaka. Je, Mungu alitaka wanyama wote wachinjwe?

Lakini Samweli akajibu, “Ni nini kinachompendeza Mwenyezi-Mungu: sadaka zenu za kuteketezwa na dhabihu au kutii sauti yake? Sikiliza! Kutii ni bora kuliko dhabihu, na unyenyekevu ni bora kuliko kutoa mafuta ya kondoo waume.” 1Samweli 15:22

Je, uchinjaji wa wanyama ulizuia watu wasitende dhambi?

Kwa maana torati, kwa kuwa ni kivuli cha mema yatakayokuwa, wala si sura yenyewe ya mambo hayo, kwa dhabihu zile zile wanazozitoa daima mwaka baada ya mwaka, haiwezi kamwe kuwakamilisha wale wakaribiao. Kwa maana hapo hazingelikoma kutolewa? Kwa maana wale wanaoabudu, wakiwa wametakaswa mara moja tu, wasingekuwa na ufahamu tena wa dhambi. Waebrania 10:1-2 (NKJV)

Tunaposoma katika kitabu cha Kutoka na Mambo ya Walawi, na tunaona maagizo yote kuhusu jinsi wana-kondoo wangapi wangechinjwa na jinsi walivyopaswa kutolewa, tunapaswa kuoanisha haya yote na yale ambayo Mungu alisema katika wakati wa Yeremia.

“Nilipowatoa baba zenu kutoka Misri, sikuwa nataka dhabihu za kuteketezwa na matoleo. Hili ndilo nililowaambia, ‘Nitiini [msikilizeni], nami nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu. Fanyeni kila kitu kama nisemavyo, na yote yatakuwa sawa.”

“Lakini watu wangu hawakunisikiliza. Waliendelea kufanya waliyotaka, wakifuata matamano ya ukaidi wa mioyo yao. Walirudi nyuma badala ya kwenda mbele. Tangu siku ambayo babu zenu waliondoka Misri hadi sasa, nimeendelea kuwatuma

watumishi wangu, manabii, siku baada ya siku. Lakini watu Wangu hawakunisikiliza Mimi au hata kujaribu kusikia. Wamekuwa wakaidi na wenye dhambi—wabaya hata zaidi kuliko mababu zao.” Yeremia 7:22-26

Je, unaweza kuona kile ambacho Mungu anasema? Hakutaka kamwe dhabihu hizi zote. Mambo hayo yote yalikuwa onyesho la kile walichofikiri kilihitajiwa ili kumpendeza Mungu. Mfumo mzima wa dhabihu ni kioo cha mawazo ya mwanadamu.

Tunakumbuka pale sura ya nane sehemu sita za jinsi kioo kinavyofanya kazi:

1. Anaakisi mawazo yao wenyewe kwao.
2. Wakati huo huo, Yeye hutafuta kuwafundisha jambo fulani kupitia maoni yao potofu waliyoyafikiria hapo awali.
3. Wakikosa maana yake ya kweli, udhihirisho mkubwa zaidi wa tabia yao mbaya hufunuliwa kupitia kutoelewa kwao.
4. Kristo anasema au anafanya jambo ambalo linapingana na mtazamo wao wa ulimwengu.
5. Wana chaguo la kufanya: kukubali ufahamu mpya au kubaki katika dhambi zao.
6. Anawapa wale wanaokubali ukweli Roho Wake ili kuwavuta katika kubadilisha njia wanayofikiri.

Kwa marejeleo ya dhabihu, tunaona:

1. Mungu aliwapa dhabihu kulingana na tamaa zao wenyewe.
2. Mungu alijaribu kufundisha kweli muhimu kupitia maoni yao potovu waliyofikiri. Ukweli wa kina wa kiroho unaunganishwa na mateso ya Kristo katika dhabihu za wanyama.

3. Mungu alituma manabii ili kuwatia moyo watii badala ya kutoa dhabihu, lakini watu wakafanya mioyo yao kuwa migumu.
4. Kristo aliwapa msamaha kwa kumtazama yule nyoka wa shaba kuliko dhabihu, lakini hawakutambua maana yake ya ndani zaidi.
5. Walikataa ufahamu mpya wa mambo.
6. Hawakuwahi kufikia hatua hii, kwa hivyo walibaki katika udanganyifu wao.

Israeli walikataa maana ya ndani zaidi ya dhabihu kama onyesho la kile walichokuwa wakimfanyia. Kwa hiyo, hawakuweza kuepuka kabisa kumuua Yesu alipokuja duniani.

Nabii Danieli alitabiri kwamba Masihi atakapokuja, atakomesha dhabihu na matoleo.

Kisha [Kristo] atafanya agano imara na watu wengi kwa muda wa juma moja; lakini katikati ya juma **ataikomesha dhabihu na matoleo.**” —Danieli 9:27 (NKJV)

Mafundisho ya Yesu kuhusu kumpenda jirani yako, kumpenda hata adui yako, na kusamehe wale waliokuumiza, yalifunua njia ya kukomesha dhabihu na sadaka. Lakini watu walimkataa. Mungu alipaswa kukomesha dhabihu kwa njia ambayo watu walielewa; Aliwaruhusu Warumi kuharibu hekalu mnamo 70AD na dhabihu zikasimamishwa.

Jambo muhimu katika haya yote ni kwamba mfumo mzima wa patakatifu uliendelezwa kama ufunuo wa mitazamo ya kibinadamu ya upatanisho. Katika mfumo huu Mungu alisema ukweli wa thamani kupitia mawazo yao potofu.

Kama uthibitisho zaidi wa mfumo wa dhabihu unaoonyesha mitazamo ya kibinadamu, tunazingatia chuma cha shaba kinachotumiwa katika samani za ua. Chuma hiki hakijatengenezwa na Mungu. Shaba(Brass) ni mchanganyiko wa shaba(copper) na zinki. Ni

chuma kilichotengenezwa na mwanadamu kilichotengenezwa na Tubal-Kaini, mwana wa Kaini.

Sila naye akamzaa Tubal-kaini, mfua kila chombo cha kukatia, cha shaba na cha chuma; na umbu lake Tubal-kaini alikuwa Naama.
Mwanzo 4:22 (KJV)

Ikiwa Mungu alianzisha dhabihu kama sehemu ya mawazo yake, madhabahu ya dhabihu ingekuwa imetengenezwa kwa dhahabu na fedha, au angalau shaba; hizi ni metali ambazo alikuwa ametengeneza. Lakini matumizi ya chuma kilichotengenezwa na mwanadamu kwa ajili ya madhabahu ya dhabihu yanatuambia kwamba dhabihu ni kile ambacho wanadamu hutamani kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi.

Kanuni ya Kioo ni ya thamani kiasi gani kutufunulia ukweli wa asili ya mwanadamu na tabia ya Mungu. Baba yetu hakutaka kamwe wanyama wachinjwe. Wana-kondoo ni viumbe safi, wasio na hatia. Hakutaka zaidi ya wana-kondoo 1000 wauawe kwa mwaka. Sulemani alipoweka wakfu hekalu la Yerusalemu, aliua kondoo 120,000! (1 Wafalme 8:63). Je, hivi ndivyo Mungu alivyotaka? Hapana, Yeye kamwe hakutamani hili. Baba yetu ndiye mpaji uzima, si mharibifu.

Mfumo wa kutoa dhabihu uliendelezwa kwa sababu Israeli walimwambia Mungu, “kila utakaloamuru, tutalifanya.” Walimwambia Mungu wangepuata suluhisho la Hajiri la kufanya mambo kwa njia yao wenyewe.

Mungu alianzisha utaratibu wa dhabihu katika Edeni ili mwana-kondoo atolewe mara moja kwa mwaka, lakini wanadamu waligeuza hili kuwa tafrija ya damu ya zaidi ya wana-kondoo 1000 kwa mwaka kwa ajili ya hekalu na 1000 zaidi kwa kila mwenye dhambi mmoja mmoja.

Sasa kwa kuwa tunaelewa ukweli huu, tunaweza sasa kuanza kuthamini maneno ya Yohana katika Ufunuo.

Kisha nikapewa kijiti cha kupimia, nikaambiwa, “Nenda ukapime Hekalu la Mungu na madhabahu, ukahesabu idadi ya watu

wanaoabudu, lakini **usiupime ua wa nje, kwa maana umekabidhiwa kwa mataifa**, nao wataukanyaga mji mtakatifu kwa muda wa miezi 42. Ufunuo 11:1-2

Ua wa nje ndipo dhabihu zilitolewa. Mungu alimwonyesha Yohana kwamba ujumbe ungekuja katika siku za mwisho ambapo kanuni ya dhabihu ingetambuliwa kuwa ni tamaa ya kibinadamu iliyoongozwa na Shetani.

Mtu mmoja aliyeanza kufunua nuru ya ukweli juu ya suala hili alikuwa ni Daktari na Mwanatheolojia aliyeitwa E.J. Wagoner. Angalia alichosema kuhusu kanuni ya dhabihu na mahali ilipotoka.

“Lakini,” mtu fulani atasema, “Mmefanya upatanisho wote kwa upande wa wanadamu; sikuzote nimefundishwa kwamba kifo cha Kristo kilimpatanisha Mungu na mwanadamu; kwamba Kristo alikufa ili kutosheleza haki ya Mungu, na kumridhisha Yeye.” Naam, tumeliacha suala la upatanisho pale tu ambapo Maandiko yameliweka; na ingawa yana mengi ya kusema kuhusu ulazima wa mwanadamu kupatanishwa na Mungu, **kamwe hayaonyeshi hata mara moja kitu kama umuhimu wa Mungu kupatanishwa na mwanadamu. Pamoja na ulazima wa jambo kama hilo ni kuleta mashtaka makubwa dhidi ya tabia ya Mungu. Wazo hilo limekuja katika Kanisa la Kikristo kutoka kwenye Upapa, ambalo nalo lililileta kutoka kwenye Upagani, ambamo wazo pekee la Mungu lilikuwa juu ya kiumbe ambaye lazima ghadhabu yake itoshelezwe kwa dhabihu.** Present Truth UK, Septemba 21, 1893, ukurasa wa 386.7

Wazo la upatanisho au dhabihu ni kwamba kuna ghadhabu ya kutuliza. Lakini zingatia sana kwamba ni sisi tunaohitaji dhabihu, na sio Mungu. Anatoa dhabihu. **Wazo la kwamba ghadhabu ya Mungu inapaswa kusuluhishwa ili tupate msamaha haipati kibali katika Biblia. Ni upuuzi wa juu sana kusema kwamba Mungu amewakasirikia sana wanadamu hivi kwamba hatawasamehe isipokuwa kitu fulani kimetolewa ili kutuliza ghadhabu Yake, na kwamba kwa hiyo Yeye Mwenyewe hutoa**

zawadi kwake, ambayo kwayo anatulizwa... Present Truth UK,
August 30, 1894, page 549.8

Sasa ni wakati wa kutubu kwa kuamini Mungu alitaka dhabihu ya damu.

Sasa tunaweza kuona kwamba Mungu alimtoa Mwanawe ili afe kwa ajili yetu ili atuondolee kutoka katika udanganyifu ambao Mungu angesamehe tu kupitia dhabihu ya damu. Sheria inaakisi mitazamo ya kibinadamu inaposema hapawezi kuwa na msamaha bila kumwaga damu. (Ebr 9:22).

Kuna nuru ya thamani sana katika utambuzi huu. Sheria ya Musa inazungumza nasi kuhusu tatizo la kibinadamu la dhabihu ya damu. Mungu sasa anaitua kutubu mambo haya na kumgeukia Mwanawe na kupokea Roho wake.

Ninatoa shukrani kwamba Yesu alikuwa tayari kufa ili kunifikia katika ufahamu wangu mbaya wa upatanisho. Hakuna kitu kingine ambacho kingeweza kunifikia isipokuwa kifo cha Kristo. Ninashukuru milele kwa hili. Lakini sasa kwa kuwa nimeachiliwa, ninaweza kuacha ua wa nje na kwenda kwenye ukamilifu katika Kristo. Je, utajiunga nami?

SURA YA 31

NDAMA WA DHAHABU

Ibada ya ndama wa dhahabu ilifunua kwamba ingawa Waisraeli walikuwa wametoka Misri, Misri haikuwa imetoka Israeli. Aibu ya tukio hili kwa watu wa Kiyahudi inafunuliwa katika ukweli kwamba Josephus aliondoa hili kutoka kwenye historia yake juu yao.

Huko Misri, Musa alikuwa amewatia moyo watu kumwamini Bwana na kumfuata. Katika Bahari ya Shamu, aliwaambia wamtumaini Bwana na kuona wokovu wake. Waliponung'unika kuhusu chakula na maji, alisali kwa Mungu na kupokea kile walichohitaji. Kwa kujibu walimshtaki kwa kujaribu kuwaua jangwani huku wakipanga kumpiga mawe kwa kutowatimizia mahitaji yao ya mara moja.

Sasa kwa kuwa Musa alikawia, tabia ya kweli ya Waisraeli ilianza kudhihirika.

Watu walipoona ni muda gani ulichukua Musa kuteremka mlimani, wakakusanyika karibu na Haruni. Wakasema, "Haya, tufanyie miungu itakayoweza kutuongoza, hatujui yaliyompata mtu huyu Musa, aliyetuleta hapa kutoka nchi ya Misri." Kutoka 32:1

Wakichochewa na roho ya watu waliochanganyikana (Kut 12:38, NKJV), Israeli hawakuweza kungoja kwa subira. Hawakuomba na kutafuta mwongozo wa Bwana. Hawakutafakari juu ya maneno ya

thamani ya Amri Kumi, lakini walichukua mambo mikononi mwao na kufanya kama Wamisri walivyowaonyesha wakiwa Misri: walitengeneza miungu sawa na ile ambayo Wamisri waliabudu.

Haruni, akiwaogopa watu ambao walikuwa wametishia kumpiga nduguye kwa mawe katika hali zilizopita, alihatarisha msimamo wake na kuwa mshiriki katika uovu wa taifa. Baada ya yote ambayo Mungu alikuwa amefanya kuwaokoa na kuwatunza, walitengeneza sanamu ya ndama na kuitangaza kuwa mwokozi wao.

Kisha Haruni akaichukua ile dhahabu, akaiyeyusha, na kuitengeneza kuwa umbo la ndama. Watu walipoona hayo, wakasema, "Ee Israeli, hii ndiyo miungu iliyokutoa katika nchi ya Misri!" Kutoka 32:4

Haruni alijaribu kuchanganya ibada ya ndama na ibada ya Yehova kwa kutangaza sikukuu kwa Bwana.

Haruni aliona jinsi watu walivyosisimka, akajenga madhabahu mbele ya ndama. Kisha akatangaza, "Kesho itakuwa sikukuu kwa BWANA!" Kutoka 32:5

Hilo ndilo jaribu ambalo wanadamu huanguka ndani yake wakati wowote tamaa inapokuwepo ya kuhifadhi cheo na mamlaka, ibada ya Mungu wa kweli inachanganyikana na mazoea ya ibada ya wanadamu.

Tunaona uthibitisho zaidi wa tamaa ya watu ya dhabihu za kuteketezwa katika ibada yao ya ndama ya dhahabu.

Watu wakaamka asubuhi na mapema ili kutoa **sadaka za kuteketezwa na sadaka za amani**. Baada ya hayo, walisherehekea kwa karamu na kunywa, na **walijihusisha na karamu za kipagani**. Kutoka 32:6

Watu walikuwa wamesikia sauti ya Mungu ikiwaambia wasifanye sanamu ya kitu chochote duniani ili kuabudu. Walikuwa wameahidi kufanya chochote ambacho Bwana alikuwa amewaambia. Katika muda wa majuma machache waliacha kiapo chao kwa Mungu.

Kujihusisha na karamu za kipagani, walikiuka amri zilizosalia ambazo Mungu alikuwa amewapa.

Wakatengeneza ndama huko Horebu, wakaisujudia sanamu ya kusubu. Hivyo wakaubadili utukufu wao kuwa mfano wa ng'ombe alaye majani. Wakamsahau Mungu Mwokozi wao, Aliyefanya mambo makuu katika Misri, Zaburi 106:19-21 (NKJV)

Je! Yeye anayejua mwisho tangu mwanzo alishangazwa na ukengeufu huu? Sivyo kabisa. Mungu aliwaruhusu Waisraeli watoe ahadi kwake ambazo alijua kwamba hawawezi kuzitimiza. Hakuweza kufanya lolote lingine. Katika ukengeufu wao kamili wanaweza kuanza kuona kutokuwa na uwezo wao kamili na kumgeukia Mungu kwa imani na maombi.

Kama tulivyoona katika hadithi zilizopita, kutotii kimakusudi kunaongoza kwenye hasira ya Mungu. Hasira ya Mungu inamaanisha kuficha uso wake. Kujificha kwa uso Wake kunamaanisha kwamba malaika hawawezi kuwalinda watu kama walivyofanya hapo awali, jambo ambalo linaleta uvunjaji.

Kwa hiyo alisema ya kwamba atawaangamiza, kama Musa mteule wake asingalisimama mbele zake mahali **palipobomoka**, ili kuizuia ghadhabu yake, asije akawaangamiza. Zaburi 106:23 (NKJV)

Mtunga Zaburi anatufunulia uvunjaji wa ulinzi kwa kujibu ghadhabu ya Mungu au kuficha uso Wake. Tunaposoma maneno kwamba Mungu angewaangamiza watu, moyo wa kawaida hufikiria mara moja Mungu akiwaua watu. Lakini tunapotazama uso wa Yesu, tunaelewa kwamba Mungu anasema kwamba hawezi kuwalinda tena kwa sababu ya roho yao ya uasi.

Hatupaswi kukwepa kuona kwamba katika kuabudu ndama wa dhahabu, Waisraeli walikuwa wakimshawishi Shetani aje awe kiongozi wao. Kwa kusema kwamba ndama ya dhahabu ilikuwa imewatoa Misri, watu walikuwa wakimfukuza Mungu kutoka kwao.

Akiwa mwakilishi wa Mungu, Musa mwenyewe alihisi kukataliwa huko. Baada ya yote Musa kufanya ili kuwaokoa watu, hisia za asili za haki zingepanda ndani. Roho ya kutokuwa na shukrani ni kichocheo kamili cha hamu ya adhabu ndani ya kiongozi. Katika tukio hili, Mungu anachukua fursa ya kuendeleza tabia ya Musa. Musa alipotambua dhambi mbaya sana ambayo watu walikuwa wamefanya, alishawishiwa kujiuliza ikiwa kweli watu hao wangeweza kusamehewa. Ni katika muktadha huu ambapo Mungu anazungumza na Musa kuhusu kile ambacho inaonekana anapanga kufanya.

Ndipo BWANA akasema, "Nimeona jinsi watu hawa walivyo wakaidi na waasi; basi sasa niache, ili hasira yangu kali iwake juu yao, nami nitawaangamiza; kisha nitakufanya wewe, Musa, kuwa taifa kubwa." Kutoka 32:9-10

Kusoma andiko hili bila upatanishi wa maisha ya Kristo kunapelekea kwenye hitimisho ngumu sana.

Lakini Musa akajaribu kumtuliza BWANA, Mungu wake. "Ee BWANA!" Alisema. Kwa nini unawakasirikia sana watu wako uliowaleta kutoka nchi ya Misri kwa uweza mkuu na mkono wenye nguvu namna hii? Kwa nini Wamisri waseme, 'Mungu wao aliwaokoa kwa nia mbaya ya kuwaua milimani na kuwaangamiza kutoka juu ya uso wa dunia'? Geuza hasira yako kali, ubadili nia yako kuhusu maafa haya makubwa uliyowatishia watu wako!" Kutoka 32:11-12

Ikiwa Musa kwa hakika anatafuta kumtuliza Mungu, je, tunaweza kufikia hitimisho kwamba Musa ni mwenye rehema zaidi kuliko Mungu? Biblia inatuambia kwamba rehema ya Mungu hudumu milele. (Zab 136, NKJV). Ujuzi wetu wa uadui wa asili ndani ya mwanadamu unatuambia kwamba mwanadamu hana uwezo wa kufanya jambo lolote jema isipokuwa linatoka kwa Mungu kwanza.

Kwa nini basi Mungu anamwambia Musa amwache Yeye ili apate kuwaangamiza Israeli? Kwa nini Musa hatii amri ya Mungu? Je, Musa anajaribu kumtuliza Mungu? Au je, Mungu anamletea Musa mawazo

yake ya ndani na kuyafikisha kwenye hitimisho lake la kimantiki ili kumpa Musa uwezo wa kuingia ndani zaidi katika neema ya Mungu?

Baadaye katika sura hiyo tunaona Musa akipambana na ukubwa wa dhambi ya Israeli. Anasihi Mungu awasamehe Israeli, lakini anatulia na kujitoa kama dhabihu ili kutuliza haki ya Mungu.

"Lakini sasa, ikiwa utawasamehe tu dhambi yao, **kama sivyo**,
lifute jina langu katika kumbukumbu uliyoandika!" Kutoka 32:32

Kama tulivyosema hapo awali, Musa anafanya ishara nzuri katika muktadha mbaya. Kama Ibrahimu, anajitahidi kuepuka wazo la hitaji la kifo kwa ajili ya dhambi.

Kabla tu ya hili Musa alikuwa ameamuru kwamba wale waliokataa kutubu wauawe. Wale wakosefu waliangamia katika kuchinjwa. Musa bado anaogopa kwamba haitoshi na anajitoa kama mhasiriwa asiye na hatia, kama mfano wa Kristo, ili kukidhi haki ambayo aliamini ilihitaji kutoshelezwa. Katika mauaji ya waovu pamoja na dhabihu ya Musa asiye na hatia, tunaona tena kanuni za upatanisho za wanadamu zikifunuliwa kwa namna sawa na Kristo - asiye na hatia akitolewa kafara pamoja na wezi wawili wenye hatia.²⁶

Hadithi ya Musa akimsihi Mungu asiwaue watoto wake, akitafuta kutuliza hasira yake, inazungumza moja kwa moja katika mtazamo wa mwanadamu wa Mungu. Mungu hawezi kufanya lolote ila kuonekana hivi kwetu kwa sababu ya uadui wetu dhidi yake. Kutokuwa na uwezo wetu wa kuwajibika kwa matendo yetu kunamaanisha kwamba wakati Ua wa Malaika wa ulinzi unapoondolewa, msiba wowote unaowaangukia wanadamu unaelekezewa kwa Mungu, ambaye anaonekana kufanya uharibifu katika hali mbaya.

Kama tulivyoonyesha mara kadhaa, mawazo ya Mungu si mawazo yetu. Ndani ya amri za Mungu tunaambiwa kwamba tunapoabudu

²⁶ Kwa maelezo zaidi juu ya hili tazama *At-One-Ment* kurasa za 60-63 kinachopatikana kwa kupakuliwa katika *fatherooflove.info*.

miungu ya uongo, Mungu huwa na wivu. Biblia nyingi hutafsiri mafungu kama 'Mungu ana wivu'. Lakini neno "ana" limeongezwa. Mungu anaonekana mwenye wivu kwa sababu matokeo yanapompata mtenda-maovu, anamlaumu Mungu kuwa mtesaji, kama vile Adamu alivyomlaumu Mungu kwa kumuumba mwanamke.

Katika sura ya 20, tuliangalia jinsi ua ambavyo hufanya kazi. Pale watu wanapovunja sheria ya Mungu, inafungua mapengo katika ukuta wa ulinzi. Musa aliingia kwenye pengo na kuwaomba watu wa Israeli. Alifanya kile ambacho Mungu alitaka afanye kwa sababu baadaye katika historia ya Israeli, tunaona Mungu anatafuta mtu wa kusimama kwenye pengo ili kuokoa Israeli.

“Basi nikatafuta mtu miongoni mwao, atakayejenga ukuta, na kusimama mahali palipobomoka mbele zangu, kwa ajili ya nchi, nisije nikaiharibu; lakini sikuona mtu.” Ezeieli 22:30 (NKJV)

Nashukuru Mungu alipata mtu ndani ya Musa wa kusimama katika pengo ambalo Israeli walikuwa wametengeneza. Ni rahisi jinsi gani Musa angeweza kuchukua amri ya Mungu ya kumwacha peke yake moyoni kwa sababu ilikubaliana na mawazo yake ya asili. Mungu hangemlazimisha Musa kuwaongoza Waisraeli, na kwa kweli angetengeneza taifa jipya kutoka kwenye uzao wa Musa ikiwa ndivyo Musa alitaka.

Lakini Roho wa Mungu alikuwa akijitahidi pamoja na Musa kumvuta katika mfano wa Kristo. Musa alijibu kwa uzuri, na katika kuomba kwake Mungu kwa magoti yake tunamwona Kristo akidhihirishwa katika mwili wa Musa, kwa njia sawa kabisa na ilivyodhihirishwa katika mwili wa Ibrahimu aliposihi kwa ajili ya Sodoma. Mahali ambapo watu wengi wangesema “Amina” kwa Mungu akiharibu uovu, Musa aliona tumaini katika maneno haya ya Mungu: “Niache.” Musa alisoma moyo wa Mungu kwa uzuri katika kesi hii.

Maneno ya Mungu, “niache,” ni sawa na Kristo alipomwambia mwanamke, “Si sawa kutwaa chakula cha watoto na kuwapa mbwa.” Kioo kinafanya kazi hapa. Huenda Musa alitambua kwamba Mungu atakuwa na nia ya kutafuta haki na kwamba wakati wa majadiliano

umekwisha. Lakini wakati Mungu anaposema wazo na kulikuza, Musa anabadilika na kuchukua nafasi ya rehema kama vile Mungu alivyotaka afanye.

Mtazamo mbadala wa Musa kutaka kumtuliza Mungu na kumtuliza kwa kumkumbusha jinsi atakavyoonekana mbaya kwa mataifa mengine ni upumbavu rahisi. Ni wakati wa kuondoa utaji unaoficha tabia ya Mungu kutoka kwetu na kumwona katika nuru ya tabia ya Kristo.

Mungu alimwambia Musa kuhusu kile ambacho Waisraeli walikuwa wamefanya katika kujichafua wenyewe. Mungu aliona kabisa walichokifanya na akawasamehe kwa uovu wao, lakini Musa alipoona hivyo, hasira yake ikawaka zaidi.

Walipokaribia kambi, Musa aliona ndama na kucheza, akawaka hasira. Akazitupa zile mbao za mawe chini, akazipiga chini ya mlima. Alichukua ndama walioitengeneza na kuiteketeza. Kisha akaisaga kuwa unga, akautupa ndani ya maji, na kuwalazimisha watu wanywe. Kutoka 32:19-20

Musa anavunja zile amri za thamani ambazo Mungu alikuwa ameziandika kwa mkono wake mwenyewe kama ishara ya kile ambacho watu walikuwa wametenda kwa maneno ya Mungu. Kuna hisia ya azimio katika matendo ya Musa. Sanamu hiyo bubu isiyo na uhai iliyogeuzwa kuwa unga na kutiwa ndani ya maji ili watu wanywe inabeba hisia ya haki kwa watu waovu na wasio na shukrani.

Haruni anahisi joto la swali la Musa: “Watu hawa walikutendea nini hata ukafanya jambo baya kama hili? Jibu la kusikitisha la Haruni kudai kwamba aliitupa dhahabu kwenye moto na kusababisha ndama atoke kiuchawi lisingemridhisha hata kidogo Musa.

Israeli sasa ilikuwa katika mgogoro wa kutisha. Kulikuwa na masuala kadhaa ambayo yalihatiji kushughulikiwa.

1. Kuabudu Ndama wa Dhahabu kulifanya uvunjaji ufanyike ili kumruhusu Shetani aingie.

2. Wakati wa kuingia katika nchi ya Kanaani, mataifa ya kipagani yanguweza kuelekeza kwenye ibada ya sanamu ya Israeli kuwa tegemezo kwa wao wenyewe. Uthibitisho fulani wa kutopendezwa na Mungu ulipaswa kuonyeshwa.
3. Israeli hawakuwa wameisikiliza sauti ya Mungu na walikuwa wamechagua kuingia katika agano pamoja Naye kwa hiari yao wenyewe. Mungu hangeweza kurekebisha hali hii jinsi alivyotaka, kwa hivyo ilimbidi kuifanya kulingana na maoni ya Israeli juu ya haki na upatanisho wa dhambi.
4. Israeli waliabudu mungu wa vita ambaye aliwaua watenda mabaya. Hukumu yao wenyewe kwa wengine lazima sasa iwahukumu.
5. Historia ya Adamu kutafuta upatanisho kwa kuweka lawama kwa Mungu na mke wake bado ni sehemu ya msingi ya asili yao na inadhihirishwa katika hadithi hii.
6. Hadithi ya Ibrahimu ambaye aliona kwamba Mungu alimtaka amtoe mwanawe asiye na hatia ili kulipia dhambi zake pia ilijumuishwa katika mlingano huu.

Musa alikuwa anatafuta kufanya upatanisho kwa ajili ya wana wa Israeli.

Ikawa siku ya pili yake, Musa akawaambia watu, "Mmefanya dhambi kubwa; basi sasa nitapanda juu kwa Bwana, labda **naweza kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi yenu.**" Kutoka 32:30 (NKJV)

Musa anawaita watu waliotubia uovu wao mbele ili wapate msamaha. Wale ambao hawakumjia Musa, wakikataa kutubu, wangeweka pengo wazi dhidi ya Israeli. Ikiwa wangeendelea kubaki sehemu ya Israeli, Shetani angekuwa na ufikiaji wa mara kwa mara kwenye kambi nzima. Angeweza kuyachochea mataifa yaliyowazunguka na yangeruhusiwa kuwaangamiza Waisraeli kwa sababu ya dhambi hii.

Ili Israeli na mataifa jirani waelewe kwamba kuabudu sanamu ni kosa kwa Mungu na haitakubaliwa kamwe, hukumu ilipaswa kuangukia taifa na uvunaji huo ulipaswa kufungwa.

Tunaona kwa makini maneno ya Musa katika kushughulikia hali hii.

.... **Ndipo Musa akasimama mlangoni pa kambi, akasema, Mtu ye yote aliye upande wa BWANA, aje kwangu. Na wana wote wa Lawi wakakusanyika kwake. Naye akawaambia, “Yehova Mungu wa Israeli anasema hivi: ‘Kila mtu na atie upanga wake ubavuni, na aingie na kutoka kutoka mwingilio hadi mwingilio katika kambi, na kila mtu amue ndugu yake, kila mtu mwenzake, na kila mtu jirani yake.’”****Basi wana wa Lawi wakafanya kama vile Musa alivyoamuru.** Na watu wapata elfu tatu wakaanguka siku ile. Kutoka 32:26-28 (NKJV)

Jambo la kuzingatia hapa ni kwamba Musa hajumuishi mazungumzo aliyokuwa nayo na Mungu. Katika maeneo mengine Musa anaandika mambo kama haya:

Mungu akamwambia Musa, “Mimi ni Yehova—‘BWANA.’ Nilimtokea Ibrahimu, Isaka, na Yakobo kama El-Shaddai—‘Mungu Mwenyezi’—lakini sikuwafunulia jina langu, Yehova, nami nikathibitisha tena agano langu nao...” Kutoka 6:2-4

Kwa hiyo Musa akawaambia wana wa Israeli yale ambayo BWANA alikuwa amesema... Kutoka 6:9

Na tena:

Kisha Bwana akamwambia Musa, "Sikiliza neno hili, nitakufanya uwe kama Mungu kwa Farao, na Haruni ndugu yako atakuwa nabii wako." Kutoka 7:1

Basi Musa na Haruni wakafanya kama vile BWANA alivyowaamuru. Kutoka 7:6

Na tena:

Kisha BWANA akamwambia Musa, "Tazama, nitawanyeshea chakula kutoka mbinguni..." Kutoka 16:4

Basi Musa na Haruni wakawaambia Waisraeli wote, "Ifikapo jioni mtatambua ya kuwa BWANA ndiye aliyewatoa katika nchi ya Misri." Kutoka 16:6

Na tena:

Kisha Musa akapanda mlimani ili kuonekana mbele za Mungu. BWANA akamwita kutoka mlimani, akasema, Uwaagize jamaa ya Yakobo haya, uwahubiri wana wa Israeli... " Kut 19:3

Basi Musa akarudi kutoka mlimani na kuwaita wazee wa watu na kuwaambia yote ambayo Yehova alikuwa amemwamuru. Kutoka 19:7

Utaratibu huu unarudiwa tena na tena katika maandishi ya Musa. Tunapokuja kwenye hadithi ya kushindwa kwa Waamaleki na kuuawa kwa elfu tatu kwenye Mlima Sinai, mtindo huu haufuatwi. Musa haandiki "Bwana alimwagiza Musa - kuua kila mtu asiyetubu." Kwa nini Musa haandiki mazungumzo aliyokuwa nayo na Mungu katika kisa hiki?

Walawi walitii amri ya Musa, na watu wapatao 3,000 walikufa siku hiyo. Kutoka 32:28

Kwa nini Musa aliandika kwamba hili lilikuwa ni agizo la Musa? Kwa nini haandiki hii ilikuwa amri ya Mungu? Swali hili ni muhimu kwenye hadithi hii.

Mungu anajua kanuni za upatanisho ambazo wanadamu hufanya kazi juu yake. Waisraeli walipodai maji katika hadithi ya Kutoka 17, Musa aliamriwa kuupiga mwamba ili maji yatoke. Kupigwa kwa mwamba ni ishara ya Kristo, mwamba uliowafuata. (1Kor 10:4). Kupigwa kwa mwamba kunaonyesha kupigwa kwa Kristo ili kutupa uzima.

Kuelekea mwisho wa kutangatanga kwao jangwani, Musa aliombwa aongee na mwamba badala ya kuupiga, lakini aliupiga mara mbili kwa hasira, akirudia ishara ya azimio kupitia kifo.²⁷

Baba yetu aliye mbinguni anajua mawazo ya wanadamu na kanuni za upatanisho kupitia dhabihu. Anajua kwamba Waisraeli hawawezi kuamini katika msamaha wa Mungu bila dhabihu, kwa hiyo anamruhusu Musa kutenda kulingana na mawazo yake ya urejesho katika kuitisha mauaji ya wale waliokataa kutubu. Kwa kitendo cha kutomzuia Musa kufuata mawazo yake juu ya hali hii, Mungu anaweka mamlaka yake juu yake.

Haya ni matokeo sawa kabisa na kifo cha Farao baharini. Mungu lazima aonekane kama mharibifu kwa wanadamu kuhisi kwamba upatanisho na urejeshwaji umepatikana. Kwa njia hii Mungu anaadhibu dhambi ya wale walioasi kupitia mfumo wao wa haki. Mungu kama mtu hawakilishwi katika matendo haya, kama tunavyoona yakionyeshwa katika kutoweka kwa Musa kusema kwamba Mungu alimwagiza kufanya hivyo. Hii inaifanya kwa uwazi mchakato wa ruhusa badala ya Yeye kuwa mwanzilishi wa kitendo.

Kupitia kwa Mungu kuruhusu dhambi ya kanuni za upatanisho za wanadamu kuwaadhibu wakosaji, uvunjaji ulifungwa, mataifa ya kipagani yalielewa kutopendezwa na Mungu na Israeli walikuwa tayari kuamini wanaweza kusamehewa.

Mungu aliwabariki Walawi kwa hatua waliyochukua kulingana na maoni yao ya upatanisho. Mtoto anapofanya jaribio gumu katika ujuzi fulani wa maisha, mzazi mwenye busara hatamkaripia mtoto, bali hubariki ili kumtia moyo ili aendelee kusonga mbele.

Ubayu kwa Walawi ambao watu wachache hufikiria ni kwamba walipaswa kuishi na sanamu za kifo na uharibifu walizochilia juu ya ndugu zao. Ingekuwa kiwewe sana kwa wengi wao. Lakini

²⁷ Nimeliangazia hili kwa kina katika sura ya 8 ya *At-One-Ment* kinachopatikana kwa kupakuliwa katika *fatherooflove.info*.

walidhamiria kufanya matengenezo kwa Mungu kwa njia bora waliyoelewa na Mungu akabariki hili.

Kama tulivyojadili hapo awali, kifo cha wenye hatia hakikutosha kwa Musa kuamini kwamba Mungu angesamehe Israeli. Alijitoa mwenyewe kama dhabihu isiyo na hatia.

Mungu alipokataa Musa kama mwathirika asiye na hatia, ilikuwa vigumu kwa Israeli kufahamu msamaha katika ukamilifu wake. Kwa hiyo katika mawazo ya Musa na watu, uvunjaji bado ulikuwepo ambao uliruhusu Shetani kuendelea kuwatesa.

“Basi sasa, nenda ukawaongoze watu hawa mpaka *mahali* pale nilipokuambia, tazama, Malaika Wangu atakutangulia. Lakini siku nitakapowaadhibu nitawaadhibu kwa dhambi zao.”Kwa hiyo BWANA akawapiga watu kwa sababu ya ile ndama aliyofanya Haruni. Kutoka 32:34-35 (NKJV)

Musa alikuwa amemwomba Mungu awasamehe watu wake. Katika mistari iliyonukuliwa, tunaona kuonekana kwa kile kinachoonekana kama ukosefu wa msamaha wa Mungu kwa sababu Yeye anaendelea kuwatesa na kuwaadhibu. Ni kweli kwamba Mungu hawaondolei hatia ya matendo yao, watawuna walichopanda, lakini pigo linatokana na hisia ya hatia ya watu ambayo inawaweka kwenye majaribu ya Shetani na kuanguka tena katika dhambi.

Ikiwa watu wangekubali msamaha kamili katika kifo cha mwenye hatia, mambo yangekuwa hayawasumbui sana. Lakini wenye hatia walipoona kifo cha wale wasiotubu, ilisababisha shaka kama Mungu bado alitaka kuwaua kwa ajili ya dhambi zao.

Ni namna gani moyo wa mwanadamu ulivyo mzito kutambua upendo wa kweli wa Mungu kwa watu wake na mwepesi kwenye asili ya mwanadamu kuhusisha kulipiza kisasi kwa mkono wa Mungu. Baba yetu wa mbinguni ana hekima iliyoje kusuluhisha hali hii tata pamoja na Ndama wa Dhahabu na kuwakomboa Israeli kutokana na kuangamizwa kabisa na Shetani.

Kwa muhtasari, tunaona kifo cha wale 3000 kikiwa sehemu ya mapenzi ya Mungu yenye kuruhusu ili kutosheleza kanuni za upatanisho za binadamu. Jinsi Musa alivyoandika kuhusu hadithi hii inadhihirisha wazi kwamba amri ya kuua ilikuwa ni amri ya Musa. Wakati Baba yetu hakupinga au kuzuia matendo ya Musa, Mungu aliwajibika kwa yote yaliyotukia na kwa hiyo hukumu yake ilifunuliwa na waasi walikamatwa katika mfumo wao wa haki na kuangamizwa.

Natumaini unaweza kuona tabia halisi ya Baba yetu katika hadithi hii. Hakutaka mtu yeyote auawe, lakini kanuni za kibinadamu za upatanisho zilidai hivyo, hivyo Mungu akawapa. Kristo alisulubishwa ndani ya wale waliokufa kwa sababu Kristo yuko karibu na kila mmoja wetu na anahisi maumivu na huzuni zetu. Lakini ili kuokoa taifa, waasi walipaswa kufa; ilibidi mwamba upigwe.

Je, unaweza kuona nuru ya thamani katika hadithi hizi? Ninaomba Baba yetu akusaidie kuona uzuri wa ukweli huu na jinsi ambavyo Mungu hukutana na wanadamu mahali walipo katika mawazo yao ili kuwaokoa.

NADABU NA ABIHU

Tunapoendelea na matembezi yetu kupitia hadithi za Agano la Kale, tunatumai zana ambazo tumezipata zitakuwa rahisi kutumia kwa kila hadithi mpya tunayokutana nayo. Nilijionea mwenyewe mwanzoni kwamba bila maarifa na ujuzi unaohitajika kutumia kanuni za Agano Jipya, wakati mwingine ningepoteza ujasiri wakati wa kupata hadithi fulani ambayo ilionekana kwa mtazamo wa kwanza kuelekeza kwa wazi sana Baba yetu mpendwa kama mharibifu.

Mara nyingi, nilipiga magoti na kumwomba Baba yetu anionyeshe jinsi ya kuelewa hadithi fulani. Ninapotazama usoni mwa Yesu na kumtazama akiwasamehe wale wanaomchukia na kuwatendea mema wale wanaotaka kumuua, ninavutwa na matumaini ya kuamini kuwa Baba yake naye yuko vivyo hivyo. Ninajikumbusha kwamba Baba yetu ameniambia juu ya thamani yangu isiyo na kikomo Kwake kupitia kwa Mwanawe na jinsi ambavyo Amenifundisha juu ya ukaribu mwororo zaidi ambao Aliuumba kupitia familia.

Kisha ninakumbuka kwamba asili yangu ni mbaya, na ninakiri kwamba kwa asili nina vita na Baba yangu. Ninakubali kwamba kosa langu ni kusoma vibaya Biblia na kuigeuza dhidi ya Baba yangu mpendwa, na hilo hunifanya nitetemeke.

Hapo awali, ningesoma maandishi ya Agano la Kale kwa asili na kudhani kwamba ninaelewa kile kinachosemwa, bila kutambua

kwamba ninatafuta bila kujua kuwa mbele ya Baba yangu wa mbinguni bila upatanishi wa tabia ya Yesu.

Ninakumbushwa kwamba ikiwa nina hisia zozote za uadui kwa wengine, nitasoma bila kipingamizi picha ya Agano la Kale ya Mungu kama mkali wa kuadhibu. Kisha ninakumbuka maana ya kweli ya ghadhabu ya Mungu kama kuficha uso Wake na kuruhusu wanadamu kupokea matokeo ya kile wanachoamua kufanya. Hii inahusisha kujiondoa kwa malaika kutoka kwenye nafasi zao huku wakitokwa na machozi huku wakilazimika kuacha ulinzi wa mtu ambaye huenda wamemlinda kwa miongo kadhaa. Na kwa nini wanapaswa kugeuka kando kutoka kwenye kazi yao ya ulinzi? Kwa sababu ya kuendelea kukataa kusikiliza sauti ya Baba kupitia neno Lake na kwa Roho Wake. Kwa huzuni, Baba yetu analazimika kuuzika uso Wake mikononi Mwake na kuwaachia waasi mikononi mwa Shetani na vipengele vya nchi ambayo wameviharibu kwa ushawishi wao.

Kila kitu ambacho tumejifunza lazima tukilete kwenye hadithi inayofuata ya Nadabu na Abihu.

Na Nadabu na Abihu, wana wa Haruni, wakatwaa kila mmoja chetezo chake, akatia moto ndani yake, na kutia uvumba, wakatoa moto wa kigeni mbele za Bwana, ambao yeye hakuwaamuru. Kisha moto ukatoka kwa Bwana, ukawala, nao wakafa mbele za Bwana Mambo ya Walawi 10:1-2. (KJV)

Je, unaweza kutambua nini kimetokea katika hadithi hii? Kuisoma moja kwa moja bila Kristo kunathibitisha mawazo yetu ya asili kwamba watenda mabaya lazima waangamizwe; upatanisho unafanywa tu kupitia kifo. Tukitazama katika uso wa Yesu, kwa maombi tunatafuta maana zaidi.

Kwa hiyo wakaja mbele na **kuwachukua, hali wamevaa nguo zao** na kuwatoa nje ya kambi, kama Musa alivyooamuru. Mambo ya Walawi 10:5

Somo la kwanza linaweza kupendekeza kwamba Nadabu na Abihu waliteketewa hadi kufa. Hii ingemaanisha kuwa miili yao ingekuwa

imeteketea, iliyoharibika. Lakini Biblia inatuambia walibebwa wakiwa wamevaa mavazi yao. Hii inathibitisha kwamba moto halisi haukuwaangamiza. John Wesley anatoa maoni haya ya utambuzi juu ya kifungu hiki.

Kutoka kwa Bwana - Kutoka mbinguni, au tuseme kutoka kwenye patakatifu. Aliwaangamiza - Aliharibu maisha yao; kwa maana miili na mavazi yao havikuteketea. Hivyo upanga unasemekana kuwala, 2Sam 2:26. Hivyo radi mara nyingi huwaua watu, bila kudhuru mavazi yao. Wesley Commentary on Leviticus 10:2

Utambuzi wa Nadabu na Abihu bila shaka uliharibika kwa matumizi yao ya pombe.

Kisha Mwenyezi-Mungu akamwambia Aroni, “Wewe na wazawa wako kamwe msinywe divai wala kileo chochote kabla ya kuingia ndani ya hema la ibada, mkifanya hivyo, mtakufa. Hii ni sheria ya kudumu kwenu, nayo ni lazima ifuatwe kutoka kizazi hadi kizazi.” Mambo ya Walawi 10:8-9

Nadabu na Abihu walikuwa wamelewa kabla ya kuingia kwenye Hema. Wanaume hawa hawakuwa watu wasiokiwa na uelewa. Walikuwa sehemu ya watu sabini waliomwona Mungu katika Mlima Sinai.

Ndipo Musa wakapanda juu, na Haruni, na Nadabu, na Abihu, na wazee sabini wa Israeli, wakamwona Mungu wa Israeli. Na chini ya miguu yake palikuwa na kitu kama mawe ya samawi, na palikuwa kama mbingu kwa uangavu wake. Kutoka 24:9-10 (NKJV)

Tabia ya kuyumba-yumba ya baba yao, Haruni, kama inavyofunuliwa katika kisa cha Ndama wa Dhahabu, yadokeza kwamba uaminifu kwa maagizo ya Mungu haukufundishwa kwa bidii kwa wanawe. Haruni alipochanganya ibada ya Yehova na ibada ya dini za kipagani, aliwafundisha wanawe kanuni ya kuchanganya roho tofauti pamoja. Kichocheo kiliishia kwenye maafa.

Tunapotumia zana ya Tabia ya Injili, hatupati kamwe Yesu akiwapiga watu kwa radi ili kuwaua. Tunajua Waisraeli waliabudu mungu wa vita sawa na Zeu ambaye bila shaka alipenda kuwarushia watu radi.

Tukikumbuka kisa cha Eliya Mungu alipomkaribia, kulitoka upepo, tetemeko la ardhi na moto. Nadabu na Abihu walipokaribia Mahali patakatifu ambapo uwepo wa Mungu ulikaa, roho ndani yao iliimarishwa. Mungu hangeweza kuwalinda kwa sababu ya kupuuza kwao amri zake. Ibada yao kwa mungu mpiganaji kama Zeu huenda ilidhihirishwa katika radi inayopiga kutoka Patakatifu Zaidi pa Patakatifu kwa namna hususani ambayo walimchukulia Mungu.

Kinachonivutia ni neno lililotumiwa kuelezea moto mwanzoni mwa hadithi hii.

Na Nadabu na Abihu, wana wa Haruni, wakatwaa kila mtu chetezo chake, akatia moto ndani yake, na kutia uvumba juu yake, wakasongeza mbele za BWANA moto wa kigeni[H2114] , ambao yeye hakuwaamuru.”—Mambo ya Walawi 10:1 (KJV).

Neno kigeni linamaanisha yafuatayo:

Zûr [H2114] kugeuka kando (hasa kwa malazi); *hivyo kuwa mgeni, ajabu, najisi*; hasa (kishiriki kikamilifu) *kufanya uzinzi*: - (kutoka) mwingine (mwanamume, mahali), shabiki, ondoka, (e-) kigeni (-r, kitu, mwanamke).

Hili ndilo neno lile lile ambalo Mungu hutumia wakati wa kueleza tendo lake la ajabu.

Kwa maana Bwana atasimama kama katika mlima Perasimu, atakuwa na ghadhabu kama katika bonde la Gibeoni, ili afanye kazi yake, kazi yake ya ajabu [H2114]; na kutimiza tendo lake, tendo lake la ajabu. Isaya 28:21 (KJV)

Moto ambao Nadabu na Abihu walitoa ulikuwa moto ambao uligeuka kando. Je, moto ulikuwa unajisi kwa njia gani? Haukuwa moto ambao Mungu alikuwa amewasha hapo mwanzo. Ulikuwa moto wa kawaida. Lakini ni nini kilichoufanya kuwa tofauti? Ni hivi tu:

ulikuwa ni moto uliotolewa nje ya amri za Mungu. Kwa hiyo, ilimbidi Mungu kugeuka kando na kuficha uso Wake. Au tunaweza kusoma kwamba Nadabu na Abihu walikengeuka kutoka kwenye njia ya uzima, na kupoteza ulinzi wa Mungu.

Jinsi ilivyo muhimu kwetu kuelewa kazi ya upatanishi ya Kristo. Je, tunaelewa ukweli kwamba kumkaribia Mungu kwa mawazo Yake ambayo ni ya uwongo ni lazima kuonyeshwa tena kwetu, isipokuwa kwamba Kristo anatuomba ili kufunika upumbavu wetu wa ujinga?

Ninakuomba uzingatie athari za kioo. Kumwendea Mungu nje ya tabia ya Kristo kutasababisha fikira zozote potofu, zisizo imara juu ya Mungu zijidhihirishe. Sisi ni wagumu kwa asili, asili hujibu kwa kile tunachofikiri, kutenda, na kuhisi. Mungu alimwambia Kaini kwamba laana ingetoka “kutoka kwenye nchi” tunapovunja amri za Mungu.

Wale wote wanaoweka mawazo ya kulipiza kisasi kwa wengine au wenye roho ya kutosamehe wanaotamani adhabu ya wengine watakuwa na haya yanadhihirishwa kwao katika ulimwengu wa asili wanapomwendea Mungu. Kwa hivyo, tumkaribie Baba bila sanamu zozote za mawazo yetu. Tukimkaribia bila kuachilia sanamu hizi, tutaangamia kwa hukumu yetu wenyewe ya uungu.

Ninahisi hisia ya haraka juu ya swali hili na ninaomba Baba atasisitiza juu yako uzito wa kujua Baba ni nani. Hakuna njia ya mkato katika suala hili. Ikiwa una kipande chochote cha ibada ya sanamu katika mawazo yako, kitakuangamiza. Mwana mzaliwa wa Mungu ndiye ufunuo kamili wa Baba. Ni wale tu wanaoamini katika jina Lake, linalomaanisha tabia, wanaweza kuokolewa.

Fikiria watu wa Bethshemesi wakati wa Eli Kuhani Mkuu. Sanduku la Mungu lilikuwa limetekwa na Wafilisti. Umiliki wa sanduku uliwasumbua hadi walitaka kuliondoa. Ujinga wa Wafilisti ulipunguza athari ya moja kwa moja ya sanduku, ishara ya uwepo wa Mungu, kwa watu. Lakini hatimaye, hawakuweza kulistahimili tena.

Liliporudi kwa Israeli, ikafika Beth-shemesi. Watu walifurahi sana. Lakini Israeli walijua kwamba iliwakilisha uwepo mtakatifu wa

Mungu. Lakini kama Nadabu na Abihu, baadhi ya wanaume walikaribia sanduku bila kufikiria utakatifu wake.

Lakini BWANA akawaua watu sabini kutoka Beth-shemeshi kwa sababu walitazama ndani ya Sanduku la BWANA. Na watu wakaomboleza sana kwa sababu ya yale BWANA aliyoyafanya. "Ni nani awezaye kusimama mbele za BWANA, huyu Mungu mtakatifu?" walipiga kelele. "Tunaweza kulipeleka wapi Sanduku kutoka hapa?" 1Samweli 6:19-20

Wanaume walipotazama ndani ya Sanduku, waliitazama moja kwa moja sheria ya Mungu ambayo ni kioo kwa wote wanaoitazama. Bila upatanishi wa mwombezi, Mungu wa vita ambaye Waisraeli walimwabudu alidhihirika katika uumbaji na kuwakata. Sabini waliuawa kama matokeo.

Watu waliosalia waliuliza swali muhimu ambalo waovu watauliza wakati Mungu wa mbinguni atakapoikaribia dunia mwishoni mwa nyakati.

Nao wakaililia milima na miamba, wakisema, "Tuangukieni, mkatufiche mbali na uso wa yeye aketiye juu ya kiti cha enzi, na ghadhabu ya Mwana-Kondoo, **kwa maana siku iliyo kuu ya ghadhabu yao imekuja, na ni nani awezaye kuokoka?**" Ufunuo 6:16-17

Sisi leo tunapoutazama uso wa Yesu, tunaweza kuona kwamba hakuna hukumu kwetu kwa sababu tunaona kwamba Yesu hahukumu mtu yeyote.

Mnanihukumu kwa viwango vya kibinadamu, lakini Mimi simhukumu mtu yeyote. Yohana 8:15

Tunapomkumbatia huyu Roho wa Kristo, tutakoma kuhukumu; na tunapoacha kuhukumu, tunaweza kuingia katika uwepo wa Baba bila kuogopa kifo kwa sababu kioo katika nafsi zetu kitalingana na uso wa Kristo. Zeus, Mungu wa umeme na radi, atakuwa amekufa kwetu na sisi kwake. Tutaishi katika uwepo wa Mungu bila mwombezi wa kufunika roho yetu ya hukumu, kwa maana haitakuwepo.

Ikiwa umetambua maana ya kweli ya mambo haya, basi umeitwa kuwa sehemu ya wale 144,000 wanaomfuata Mwana-Kondoo popote aendako. Kwa wale walio na masikio ya kusikia, sikilizeni yale ambayo Roho anasema.

SURA YA 33

KUPIGWA MAWE KWA KUKUFURU

Tunapoingia zaidi katika kitabu cha Mambo ya Walawi, tunakutana na kisa cha mtu ambaye alilikufuru jina la Mungu ambaye kwa ajili yake alipigwa mawe hadi kufa.

Tukikumbuka kuanzia sura ya 29, Mungu aliwapa Waisraeli sheria kulingana na akili zao au mawazo yao wenyewe. Ni lazima tukumbuke daima kwamba Waisraeli hawakukubali kamwe tamanio la Mungu la kuwafundisha kuhusu Yeye Mwenyewe. Walifikiri Mungu alikuwa sawa na wao. (Zab 50:21 , NKJV). Kwa hiyo kwa waovu, Mungu anajionyesha kuwa adui. (Zab 18:26).

Mtu aliyemkufuru Mungu hakuwa na damu safi ya Waisraeli. Alikuwa nusu Mwisraeli na nusu Mmisri.

Siku moja mwanamume mmoja aliyekuwa na mama Mwisraeli na baba yake Mmisri alitoka katika hema lake na kupigana na mwanamume mmoja wa Waisraeli. Mambo ya Walawi 24:10

Kumkufuru mungu wa Misri kulimaanisha mtu kupigwa mawe hadi kufa.

Lakini Musa akajibu, akasema, "Hiyo haitakuwa sawa. Wamisri wanachukia sana dhabihu tunazomtolea Bwana, Mungu wetu;

tazama, tukitoa dhabihu zetu hapa pale Wamisri watakapotuona, watatupiga kwa mawe." Kutoka 8:26

Ikiwa Waisraeli wangetoa dhabihu ya ng'ombe maksai au ng'ombe huko Misri, ingezingatiwa kuwa ni kufuru na Wamisri wangewapiga kwa mawe.

Kinachotokea baadaye katika hadithi ni cha kuvutia.

Wakati wa vita, mwana huyu wa mwanamke Mwisraeli alilikufuru Jina la BWANA kwa laana. Basi huyo mtu akaletwa kwa Musa ili ahukumiwe. Mama yake alikuwa Shelomithi, binti Dibri, wa kabila la Dani. **Walimtia mtu huyo kizuizini mpaka mapenzi ya Yehova kuhusu jambo hilo yatakapokuwa wazi kwao.**

Kisha BWANA akamwambia Musa, "Mtoe huyo aliyekufuru nje ya marago, ukawaambie wale wote walioisikia laana hiyo waweke mikono yao juu ya kichwa chake; kisha mkutano wote na ampige mawe, afe; uwaambie wana wa Israeli, Wale wanaomlaani Mungu wao, wataadhibiwa kwa ajili ya dhambi yao." Mambo ya Walawi 24:11-15

Watu wengi wangeona kifungu hiki kuwa ushahidi wa wazi kwamba Mungu alitaka watu wake wawaue kwa mawe wale wanaolikufuru jina la Mungu. Lakini tunapolinganisha hili na kile Yesu anachosema katika Agano Jipya, tunapata mgongano wa mara moja.

"Kwa hiyo nawaambia, Kila dhambi na kufuru vinaweza kusamehewa, isipokuwa kumkufuru Roho Mtakatifu, jambo ambalo halitasamehewa kamwe. Mtu yeyote anayemsema vibaya Mwana wa Adamu atasamehewa, lakini yeyote anayemsema vibaya Roho Mtakatifu hatasamehewa kamwe, katika ulimwengu huu au ule ujao." Mathayo 12:31-32

Je, mtu huyu alimkufuru Roho Mtakatifu? Unawezaje kumkufuru Yesu na kusamehewa na bado huwezi kumkufuru Roho Mtakatifu na kusamehewa? Roho Mtakatifu ni Roho wa Yesu. (Yohana 20:22). Ni Roho wa Kristo anenaye ndani ya dhamiri ya mtu. Unapoikataa sauti

hiyo ndani yako inayokusihi usifanye mambo fulani, basi utakuwa umemaliza uwezekano wote wa kusamehewa. Anayetenda dhambi dhidi ya dhamiri yake hawezi kujisamehe mwenyewe. Maandiko yanatuonya juu ya ukweli huu kama ifuatavyo:

Kwa maana kusikiliza tu sheria hakutufanyi kuwa wenye haki mbele za Mungu. Ni kutii sheria ndiko kunakotufanya tuwe wenye haki machoni pake. Hata watu wa Mataifa, ambao hawana sheria ya Mungu iliyoandikwa, wanaonyesha kwamba wanaijua sheria yake wakati wanaitii kisilika, hata bila kuisikia. Wanaonyesha kwamba sheria ya Mungu imeandikwa mioyoni mwao, **kwa maana dhamiri zao wenyewe na mawazo yao huwashtaki au kuwaambia kwamba wanafanya mema.** Warumi 2:13-15

Kama tulivyosema hapo awali, tunahukumiwa kama tunavyowahukumu wengine. Hii inatumika moja kwa moja kwa Mungu. Ikiwa tunamhukumu Mungu kuwa njia fulani, basi Baba yetu hawezi kufanya chochote isipokuwa kuruhusu sisi kupokea kile tulichohukumu.

“[Mtumishi akamwambia bwana-mkubwa:] ‘Kwa maana nilikuogopa, kwa kuwa wewe ni mtu mgumu, wakusanya usichoweka akiba, na kuvuna usichopanda.

Naye [bwana] akamwambia, **‘Nitakuhukumu kutokana na kinywa chako mwenyewe,** wewe mtumishi mwovu. Ulijua ya kuwa mimi ni mtu mgumu, nikusanyaye nisichoweka na kuvuna nisichopanda.’” Luka 19:21-22 (NKJV)

Neno lililotumiwa kuelezea *kufuru* katika hadithi hii katika Mambo ya Walawi si neno la Kiebrania linalotumiwa mara kwa mara kwa ajili ya kufuru.

Naqab -Strong's Concordance H5344. Mzizi mkuu; kutoboa, kihalisi (kutoboa, kwa vurugu zaidi au kidogo) au kwa njia ya kitamathali (kubainisha, kuteua, kukashifu): - kuteua, kukufuru,

kuchosha, kulaani, kueleza, kwa mashimo, jina, kutoboa, kupenya.

Laana ya maneno haya dhidi ya Mungu ilichoma moyo wa Baba. Ni huzuni iliyoje kwa Baba yetu kusikia mwana akizungumza naye kwa hasira, akimlaani. Mtu huyu alijua sheria. Sheria ilisema:

“Usimdharau Mungu wala kumlaani yeyote kati ya watawala wako.” Kutoka 22:28

Katika kumlaani Mungu kwa maneno yanayochoma na kutoboa, mtu huyu angeweza tu kumrudishia kile kilichotoka kinywani mwake mwenyewe. Wana wa Israeli wanakuja kwa Mungu ili kujua mapenzi yake. Mungu anawapa mawazo ya mtu mwenyewe. Mtu huyo anajua kwamba amekufuru, naye anajua adhabu ya jambo hili ambalo Israeli wote walikubali kufanya.

Mungu anachoweza kufanya ni kuruhusu mawazo ya mtu huyu na Israeli yote yakuzwe. Ikiwa Mungu angesema, mwonee huruma, ingepindua mawazo ya taifa zima ambalo lilikuwa limejifunga kuwaadhibu wale wanaomkufuru Mungu.

Lakini katika jitihada za kumwokoza mtu huyu, Bwana anawaambia jambo ambalo lingewazuia kwenda mbele kumuua mtu huyu.

"Yeyote anayeua mtu mwingine lazima auawe." Mambo ya Walawi 24:17

Waisraeli hawakuunganisha kauli hii na kitendo cha kumuua mtu huyu. Inaonekana hawakufikiri mara mbili; ingawa vizazi vilivyofuata vinaweza kuwa hivyo, kwa sababu hukumu ya kifo ilifikia isitumike katika historia ya baadaye ya Israeli ya kale.²⁸

Bila kujali, kama mtu huyo angefikiria kuomba rehema juu ya toba, Bwana angeweza kumpa rehema.

²⁸ <https://www.myjewishlearning.com/article/the-death-penalty-in-jewish-tradition/>

Kwa mwenye kurehemu utajionyesha Mwenye kurehemu; kwa mtu mkamilifu utajionyesha kuwa mkamilifu; Zaburi 18:25 (NKJV)

Si mtu aliyekuwa akikabiliwa na hukumu, wala yeyote kati ya watu waliokuwapo, aliyefikiria kuomba rehema - kwa sababu hakuna aliyeitarajia.

Baada ya Musa kuwapa Waisraeli maagizo hayo yote, wakamtoa yule mtu aliyekufuru nje ya kambi na kumpiga kwa mawe hadi akafa. Waisraeli wakafanya kama vile Yehova alivyomwamuru Musa. Mambo ya Walawi 24:23

Mtu huyu maskini alikuwa amemchoma Mungu kwa maneno yake na hivyo kulingana na hukumu yake mwenyewe, alipigwa kwa mawe. Tunaposhambulia dhana yenyewe ya Mungu tuliyo nayo, hatuwezi kupokea chochote ila kile ambacho tumetamka sisi wenyewe.

Ni namna gani ambavyo Bwana alitaka kumkomboa mtu huyu kutoka kwenye kifo kama Yesu alivyofanya alipomkomboa mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi. Lakini Hakuweza kwa sababu hapakuwa na mtu wa kusimama katika pengo kwa ajili yake.

Wakati Bwana alipomwambia Musa asimame nyuma ili Aweze kuwaangamiza Israeli, Musa alisimama kwenye pengo kati ya kile Israeli walichofikiri Mungu angefanya na ukweli wa tabia ya Mungu. Musa angeweza kufanya vivyo hivyo kwa mtu huyu. Angeweza kumsihi Mungu amwokoe mtu huyu na amwonee huruma. Lakini taifa zima halikuwa hatarini. Mtu huyu alikuwa amelikufuru jina la Mungu. Ikiwa adhabu haikupatikana, shida ingeenea. Kitu fulani kilipaswa kufanywa.

Mtu huyu alipokuwa akipigwa mawe, Yesu alikuwa pale akihisi kila kitu alichohisi mtu huyu. Kristo alisulubishwa pamoja naye. Ili Israeli wapate kibali cha Mungu, mtu huyu alipaswa kutolewa dhabihu. Ilikuwa afadhali mtu mmoja afe ili taifa zima lisiangamie. (Yohana 11:50).

Tunaposoma vifungu hivi, tunajaribiwa kufikiri kwamba mtu huyo alipigwa na Mungu na kuteswa, lakini ukweli ni kwamba Mungu angeweza tu kumpa mwanadamu kile ambacho yeye na taifa waliamini kwamba kingepatanisha dhambi hii.

Mungu alitaka kuwaleta katika ufahamu wa Agano Jipya kwa kusema, ikiwa mtu yeyote atamuua mtu yeyote, basi lazima auawe. Alikuwa akiwaonya kwamba wale wanaoua namna hii watakumbana na hali hiyo hiyo wanapotenda dhambi au kukosea. Hukumu yao wenyewe dhidi ya mwingine itathibitika kuwa uharibifu wao wenyewe mwishowe.

Yesu hakuwahi kumpiga mtu yeyote mawe hadi kufa. Je, hii si dhahiri? Alifanya kazi ya kuokoa watu wasipigwe mawe. Hiyo ndiyo tabia ya Yesu. Hiyo ndiyo tabia ya Mungu.

Wakati watu katika Agano la Kale wanapotaka kujua mapenzi ya Mungu ni nini, Anaweza tu kuwapa mapenzi yao wenyewe, kwa sababu hawatakubali mapenzi ya Mungu au njia Yake ya kufikiri. Israeli walikuwa wamekataa kumsikiliza Mungu wakati zile Amri 10 zilipotolewa. Walitaka amri za kifo na adhabu kama walivyokuwa huko Misri. Kwa hiyo, Mungu aliwapa matamaniao ya mioyo yao.

Je, hili ni ngumu sana kuelewa? Kama tulivyosema hapo awali - unapojaribu kuzungumza na mtu mwenye shida ya akili, unachoweza kufanya ni kukubaliana naye na kuambatana na toleo lao la ukweli. Kuwapa ukweli husababisha tu migogoro, dhiki na kuvunjika kwa mawasiliano.

SURA YA 34

MOTO KAMBINI!

Hebu na tushushe macho yetu kutoka kwenye mambo ya mbinguni yasiyoeleweka na tuwazie baba akiwasikiliza watoto wake wakilalamika. Tunamuona akiwa na hasira kiasi kwamba anawasha moto unaowaacha watoto wake wanaolalamika wakiteketea kwa moto. Je, tunathubutu kudumisha macho yetu na kutazama nyuso za watoto? Je, tunaona utambuzi wao kwamba thamani yao kwa baba yao ilikuwa ndogo sana hivi kwamba baba yao hakufikiria tu kuwachoma hadi kufa, lakini kweli alifanya hivyo? Je, tunaziba masikio yetu wanapolia kwa uchungu, miili yao ikiyeyuka chini ya joto kali la miali ya moto?

Katika ulimwengu wa kibinadamu, hakika ni lazima turudi nyuma kwa woga kutokana na wazo hilo la kutisha. Lakini ni jinsi gani akili ya mwanadamu huondoa hofu hii inapotazama katika ulimwengu wa mbinguni? Mawazo fulani ya haki ya kimungu yanazima hali hiyo ya kutisha, inanyamazisha watu wanaohojiwa, na yaonekana kuwaridhisha wengi waamini kwamba Mungu huwachoma moto watoto Wake waovu katika jitihada Yake ya kupata haki.

Hebu tuangalie mafungu yaliyo wazi ya Maandiko nje ya uso wa Kristo na tutafakari maana yake:

Basi watu walipolalamika, jambo hilo lilikuwa baya machoni pa BWANA; kwa kuwa Bwana alisikia, na hasira yake ikawaka. Basi

moto wa Bwana ukawaka kati yao, ukateketeza baadhi ya viunga vya kambi. Hesabu 11:1 (NKJV)

Je, tunakimbiza macho yetu na kusoma mafungu mara ya pili ili kuhakikisha kwamba tunasoma hili kwa usahihi? Je, ni kweli kwamba mabadiliko katika hali ya Mungu yanaweza kumgeuza Yeye kuwa chombo cha kupumua moto ambacho huwaangamiza wale wasiompendeza Yeye? Kwa nini inaonekana hivi? Je, zana ambazo tumekusanya bado zimepata nafasi katika ufahamu wetu? Je, tunaweza kuona katika mafungu mwonekano wa uso wetu wenyewe? Je, tunaweza kuona picha za wanaume na wanawake katika zama za giza zimefungwa kwenye vigingi na kuchomwa moto wakiwa hai kwa jina la dini?

Tunajikumbusha kwamba ili kuwa na hakika kwamba Mungu anatenda kwa njia fulani, ni lazima tutazame uso wa Yesu katika Injili ili kuona kama Alichukua hatua hiyo. Hakuna hatua kama hiyo iliyorekodiwa. Kwa hiyo, tunaweza kuwa na hakika kwamba tunatazama kwenye kioo cha upotovu wa kibinadamu. Maandiko yananasa kwa ukamilifu mwonekano wa uso wa mwanadamu unaoweza kuwashwa hadi kuwaangamiza wale wasiompendeza.

Hebu sasa tuanze kuondoa utaji unaofunika macho yetu na kutazama usoni mwa Mwana wa Mungu ili kuleta hadithi hii katika upatanifu na ufunuo wa Yesu Kristo..

Na hao watu walikuwa waovu kama wale wanaougua masikioni mwa Bwana; naye Bwana akasikia, na hasira yake ikawaka; na moto wa Bwana ukawaka kati yao, ukateketeza mwisho wa marago. Hesabu 11:1 (YLT)

Tunaposoma Kiebrania halisi, jambo la kwanza tunaloona ni kwamba watu walikuwa wakitenda kwa njia mbaya kupitia kulalamika kwao. Hili si lalamiko rahisi; ni jambo ovu wanalolifanya.

Kufikia sasa tunapaswa kutambua neno hasira ya Mungu kama kuficha uso Wake kwa huzuni ili kuwaacha walio katika uasi wavune

walichopanda. Jambo moja ambalo hatujazingatia hapo awali ni neno la hasira ya Mungu katika hadithi hii.

H639 Aph Kutoka H599; [Anaph: Kupumua kwa shida] pua au matundu ya pua; hivyo uso, na mara kwa mara mtu; pia (**kutoka kupumua kwa kasi kwa shauku**) ire: - **hasira** (-huzuni), + mbele, mwonekano, uso, + uvumilivu, paji la uso, + **mateso** [ya muda mrefu], pua, X kustahili, hasira.

Neno la Kiebrania linamaanisha *kupumua kwa haraka kupitia pua*. Hii inaweza kuwa kutoka kwenye hasira au mateso na huzuni. Tukijua kwamba watoto Wake, wakipuza kusihi kwake ili kugeuka kutoka kwenye dhambi bila shaka kutawaletea mateso, tunayo picha ya Mungu akilia kwa huzuni. Hii ndiyo picha tunayoiona ya Yesu akizungumza na viongozi wa Kiyahudi katika Mathayo 23; Macho yake yamejaa machozi anapozungumza nao maneno yanayochoma. Hataki wafe katika dhambi zao; Anataka kuwaokoa, hivyo anaonekana kuwa na hasira. Hiki ndicho kinachotokea katika hadithi ya Hesabu 11. Neno lenyewe "hasira yake ikawaka" hutuunganisha moja kwa moja katika ufafanuzi wetu wa hasira ya Mungu.

"Ndipo hasira yangu itawaka juu yao siku hiyo, nami nitawaacha, nami nitawaficha uso wangu, nao wataliwa; na mabaya mengi na taabu zitawapata, hata siku hiyo watasema, 'Je, maovu haya hayakutupata kwa sababu Mungu wetu hayuko kati yetu?'" Kumbukumbu la Torati 31:17 (NKJV)

Kama tulivyosema hapo awali, hasira ya Mungu na Ua wa Malaika huenda pamoja. Mungu anapoficha uso wake, hii ina maana kwamba malaika wanarudi nyuma polepole kutoka kuwalinda watu.

Akawashushia ukali wa hasira yake, ghadhabu, na uchungu, na taabu, kwa kutuma [kuwaachilia] malaika wabaya *kati yao*. Zaburi 78:49 (KJV)

Mungu anapoficha uso Wake, Shetani na malaika zake wanaachiliwa kufanya kazi ya uharibifu. Neno la kutuma kwa Kiebrania linaweza pia kutafsiriwa kama kuachilia. Msomaji anaamua maana. Mungu

hafanyi kazi na malaika waovu; hawafanyi kazi kwa ajili ya Mungu. Malaika wazuri wanapenda kuokoa, lakini malaika waovu wanapenda kuharibu - kwa hivyo wanawahimiza wanadamu kuvunja sheria, ili waweze kudai haki ya kutuumiza.

Shetani anapowezeshwa kuwaathiri watu moja kwa moja zaidi, anaweza kuzichochea akili zao kwa jeuri na uovu kiasi kwamba dunia huanza kuwatapika.

Dunia nayo imetiwa unajisi chini ya wakazi wake, kwa sababu wameziasi sheria, wameibadili amri, wamevunja agano la milele. Kwa hiyo laana imeila dunia, nao wakaa ndani yake ni ukiwa. Kwa hiyo wakaaji wa dunia wameteketewa, na watu wachache wamesalia. Isaya 24:5-6. (NKJV)

Kama tulivyoona katika hadithi ya mapigo huko Misri, uondoaji wa Mungu ni kwa viwango. Hawaachi watu mara moja isipokuwa wapo katika maasi kabisa. Anatamani watu watambue hali zao na atajiondoa polepole. Kadiri Mungu anavyojiondoa, ndivyo Shetani anavyoweza kuwashawishi watu waasi jambo ambalo linaweza kuathiri sana dunia.

Kwa kutumia zana za Kioo cha Injili, Vioo Viwili, Ua wa Malaika na Laana ya Dunia, hadithi hii inanza kuleta maana. Tukitazama tena katika maisha ya Kristo tunagundua kidokezo kingine muhimu cha kwa nini Mungu binafsi hakutuma moto juu ya watu.

Ikawa, saa ya kupandishwa kwake ilipofika, alikaza uso wake kwenda Yerusalemu, akatuma wajumbe mbele ya uso wake. Na walipokuwa wakienda, wakaingia katika kijiji cha Wasamaria, ili kumwandalia. Lakini wao hawakumpokea kwa sababu uso wake ulikuwa unaelekea Yerusalemu.

Na wanafunzi wake, Yakobo na Yohana, walipoona hayo, wakasema, "Bwana, wataka tuamuru moto ushuke kutoka mbinguni, uwateketeze, kama Eliya alivyofanya?"

Lakini akageuka, akawakemea, akasema, "Hamjui ni roho ya namna gani mliyo nayo; kwa maana Mwana wa Adamu hakuja

kuziangamiza roho za watu, bali kuziokoa.” Na wakaenda kijiji kingine. Luka 9:51-56 (NKJV)

Yesu anamkemea mwanafunzi kwa ajili ya mtazamo wao kwa Wasamaria. Hakusema, “sasa si wakati mwafaka wa mambo haya; Alisema, “Huyu si Roho wangu.” Tunapotazama kwa undani zaidi Kiyunani cha neno hili roho, tunaona yafuatayo:

Pneuma G4151. Kutoka G4154; mkondo wa hewa, yaani, pumzi (mlipuko) au upepo; kwa mlinganisho au kwa njia ya kitamathali roho, yaani, (mwanadamu) nafsi yenye akili timamu, (kwa kudokeza) **kanuni muhimu, mwelekeo wa kiakili**, n.k., au (mwenye nguvu zaidi ya binadamu) malaika, daemon, au (wa kiungu) Mungu, roho ya Kristo, roho Mtakatifu: - mzimu, uhai, roho (-ual, -ually), akili. Linganisha G5590.

Yesu anawaambia wanafunzi kwamba si kanuni yake muhimu kuwachoma watu wakiwa hai; sio tabia Yake ya kiakili kuwateketeza wale wasiomheshimu. Maana ya kauli hii ya Yesu ni ya kushangaza sana hivi kwamba haishangazi kwamba tafsiri nyingi hazijumuishi. Lakini ninaamini huu ni ushahidi muhimu wa jinsi tabia ya Mungu ilivyo hasa.

Kukataa kabisa kwa Yesu kuwaangamiza Wasamaria kwa moto, akitaja kuwa ni kinyume cha Roho Wake kufanya hivi, ni sehemu kuu ya fumbo la kuonyesha kwamba Mungu hakuwateketeza Waisraeli kwenye ukingo wa kambi. Ikiwa Yesu ni ufunuo wa Baba jinsi anavyodai kuwa, basi mawazo hayo hayawezezekani.

Tunakumbuka kuanzia sura ya 27 kwamba giza, radi na moto kwenye Mlima Sinai huakisi mawazo ya watu badala ya Mungu. Kanuni hii inajidhihirisha katika hadithi hii pia.

Na kuonekana kwa utukufu wa Bwana kulikuwa kama moto uteketezao juu ya mlima mbele ya macho ya wana wa Israeli. Kutoka 24:17 (NKJV)

Wana wa Israeli walimwazia Mungu kuwa moto ulao, kwa hiyo Mungu alipoficha uso wake vitu vya asili, kwa kusaidiwa na

ushawishi wa Shetani, aliruhusu moto kuingia kambini na kuwaangamiza watu. Jinsi watu hawa walivyomhukumu Mungu kuwa, ndivyo walivyohukumiwa kwa mambo ya awali kulingana na mawazo yao wenyewe. Watu waliokuwa wakitazama wangeweza kufikiria tu kwamba Mungu alikuwa amewaua watu hawa; asili ya mwanadamu inahusisha msiba hatimaye kwa Mungu au mtazamo wao wa juu zaidi wa kimungu.

Jinsi gani Neno la Mungu ni la ajabu kupambanua mawazo na makusudi ya moyo! Fungu la Maandiko linafunua mchakato wa wanadamu kuelekezea maafa kwa Mungu na kumfanya kuwa mchokozi. Mungu analazimika kukubali hukumu hiyo kwa sababu wanadamu hawasomi Maandiko kupitia ufunuo wa Mwanawe. Ninaomba kwamba kanuni tunazoshiriki zifanye hadithi za Agano la Kale kuwa wazi zaidi. Ninaomba kwamba uweze kuhisi moyoni mwako furaha tele ambayo hutujia tunapotambua kwamba Baba yetu hamdhuru yeyote.

SURA YA 35

KUISHI KWA KILA NENO LA MUNGU

Sasa kwa kuwa tumeshughulikia idadi kubwa ya hadithi kutoka katika vitabu vya Musa, ni muhimu kufafanua vipengele vya Kanuni ya Kioo vinavyohakikisha uadilifu wa Biblia nzima kama Neno la Mungu lililovuviwa.

Mojawapo ya mambo magumu zaidi kwa watu wanapotambulishwa kwenye Kanuni ya Kioo ni mara nyingi wanakuza upesi hisia kwamba Biblia haimaanishi tena inachosema. Watu husema mambo kama, “Tkiwa Biblia inasema kwamba Mungu alishusha moto kutoka mbinguni, basi hiyo ndiyo maana yake!” Mara nyingi kuna hisia ya uadui kwa wazo kwamba labda hawasomi Biblia kwa usahihi wakati inaonekana kwao kuwa wazi sana.

Chukua somo la hukumu kwa mfano. Biblia ina mengi ya kusema kuhusu hili.

Lakini BWANA anatawala milele, akifanya hukumu kutoka katika kiti chake cha enzi. Zaburi 9:7

Mungu wetu anakaribia, wala hanyamazi. Moto unakula kila kitu katika njia yake, na tufani kubwa inamzunguka. Anaziita mbingu juu na ardhi chini kushuhudia hukumu ya watu wake. Zaburi 50:3-4

Mungu atatuhukumu kwa kila jambo tunalofanya, pamoja na kila jambo la siri, liwe jema au baya. Mhubiri 12:14

Lakini basi tunasoma maneno ya Yesu yanayosema:

“Tena, Baba hamhukumu mtu ye yote, bali amempa Mwana mamlaka kamili ya kuhukumu,” Yoh 5:22.

“Ninyi mnanihukumu mimi [Kristo] kwa jinsi ya kibinadamu, lakini mimi simhukumu mtu yeyote.” Yohana 8:15

Je, tunawekaje maandiko haya pamoja? Tukisoma Zaburi au Mhubiri, inaonekana wazi kwamba Mungu anahukumu, lakini Yesu anatuambia kwamba Yeye wala Baba yake hawahukumu kwa njia ya kushutumu. Ni kweli wanahukumu kwa haki, wanaamua kutoa rehema na kuokoa, lakini hawamhukumu mtu yeyote.

Mojawapo ya njia ambazo watu hujaribu kusuluhisha mzozo huu ni kupendekeza kwamba manabii walioandika Biblia katika Agano la Kale hawakuelewa ukweli au kwamba walikuwa na ufahamu mdogo. Hatari katika kuchukua mtazamo huu ni kwamba tunaanza kugawanya Biblia katika kile ambacho kimevuviwa na kile ambacho hakijavuviwa. Lakini Biblia iko wazi kwamba Biblia nzima imevuviwa.

Maandiko yote yamevuviwa na Mungu na yanafaa kutufundisha yaliyo ya kweli na kutufanya tutambue yaliyo mabaya maishani mwetu. Inatusahihisha tunapokosea na inatufundisha kufanya yaliyo sahihi. 2Timotheo 3:16

Yesu anaongeza kwenye hili:

Lakini Yesu akamwambia, “Hapana, Maandiko Matakatifu yasema, ‘Watu hawaishi kwa mkate tu, bali kwa **kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu.**’” Mathayo 4:4

Yesu akawajibu, Je! haikuandikwa katika torati yenu, Mimi nilisema, Ndinyi miungu? Ikiwa aliwaita miungu wale waliojiliwa na neno la Mungu, na **Maandiko Matakatifu hayawezi kutanguka...**” Yohana 10:34-35 (KJV)

Ikiwa tunatamani kujua kile ambacho Biblia inafundisha, ni lazima tujumuishe kila kitu kilichoandikwa ndani yake. Hatuwezi kupuuza sehemu yake yoyote. Watu wanaposoma andiko kwamba Mungu atamhukumu kila mtu, mara nyingi husahau au kupuuza maneno ya Yesu yanayosema kwamba Mungu hahukumu. Wanapata upatano kwa kuondoa sehemu za Biblia akilini mwao.

Kwa upande mwingine, wale wanaotafuta kuonyesha kwamba Mungu na Mwanawe hawahukumu wanashawishiwa kueleza waandikaji wa Biblia walioandika kuhusu hukumu kuwa hawana ujuzi au kuelewa kweli. Lakini hii inaleta shaka katika Biblia na hakika itamwingiza mtu kwenye hatari ikiwa atakubali wazo hili.

Ni busara sana kwa Baba yetu kuwa na Biblia imeandikwa hivi kwa sababu tunaalikwa katika kila hadithi ya Biblia kumchagua Kristo au Baraba. Msalaba ni ufunuo kwa hisia zetu butu za mateso ambayo Mungu na Mwanawe wamevumilia kutoka kuingia kwa dhambi. Lawama zote, jeuri, na mauaji hutoka kwa Shetani na wanadamu. Kristo anawasamehe wauaji wake kwa ajili ya uovu wao. Huu ndio ukweli wa kila hadithi ya vurugu katika Biblia. Msalaba unasimikwa kila mtu anapoumizwa au kuuawa. Shetani anachochea vurugu; Kristo anapata uchungu wa kutengwa na kupoteza.

Baba yetu hatulazimishi kumwamini. Anatumia kwa undani, na hutambua mawazo na makusudi ya mioyo yetu kupitia jinsi alivyovuvia Biblia. Sisi ndio tunaamua tutakachoamini. Kristo na Baraba wamesimama bega kwa bega katika kila tendo la vurugu katika Maandiko. Ni lazima iwe hivi. Mioyo yetu ya asili itashika taswira za Mungu akionekana kuhukumu, kuua, na kuharibu huku Yesu akituita kwa sauti yake ya upole tumtazame Yeye, nuru ya ulimwengu, na kuomba azimio bila kuondoa chochote kutoka kwenye Maandiko.

Kwa wale wanaovumilia kwa subira, wakitafuta hekima kutoka kwa Baba, Kanuni ya Kioo inatualika. Wakati waandikaji wa Biblia walipoandika juu ya Mungu kwa namna ambayo si kama ufunuo wa Yesu Kristo, tunajitazama uso wetu katika kioo. Biblia inatupa

utambuzi wa tatizo letu. Moyo wa mwanadamu ni mdanganyifu kiasi kwamba haiwezekani kupokea karipio bila kusaidiwa na Roho wa Mungu. Kwa hiyo, Mungu anafunua utambuzi wetu kwa kuruhusu Biblia kuandikwa kwa njia ambayo inafunua kile tunachofikiri juu yake.

Mambo haya umeyafanya, nami nikanyamaza; **ulidhani ya kuwa mimi ni kama wewe**; lakini nitakukemea, na kuyapanga mbele ya macho yako. Zaburi 50:21 (NKJV)

Tunakemewa tunapotazama katika uso wa Yesu Kristo. Kisha tunaanza kuona kwamba Mungu si kama sisi. Kazi ya wokovu ni kuturudisha katika uhusiano kamili na Mungu. Kwanza, tunahitaji kujua hali yetu ya kutisha, lazima tuanze kujiona kwenye kioo cha neno la Mungu. Kisha, tunapomtaazama utu mzuri wa Yesu, tunatiwa hatiani kwa ajili ya dhambi, haki, na hukumu. (Yohana 16:8). Biblia inafunua asili yetu ya dhambi na tabia kamilifu ya Mungu. Lakini ni tabia ya Yesu ambayo inafungua sehemu gani ya kioo inaonyeshwa kwetu. Tabia yake inaondoa utaji machoni petu na ndipo utukufu wa Bwana unafunuliwa. (2 Kor 3:14).

Biblia inapoonekana kumwonyesha Mungu kuwa anachoma, anaangamiza, na anafutilia mbali mataifa, ni asili yetu ya kibinadamu ambayo inafunuliwa kwa ajili ya mambo haya yanayopingana na nafsi ya Yesu. Ikiwa mambo haya hayakuwa katika Biblia, tusingeweza kufahamu kikweli kina cha upotovu wetu. Hatuwezi kuyaondoa; lazima yabaki katika Maandiko kama chombo muhimu cha uchunguzi.

Hatuhitaji kupunguza sehemu zozote za Biblia. Tunaweza kukumbatia kwa uhuru kila sehemu yake bila wasiwasi. Jinsi inavyopendeza kuwa na njia iliyo wazi ya kupatanisha Yesu mwenye upendo na kile tulichojua hapo awali kama Mungu mwenye hasira kali. Yote yametatuliwa katika kuelewa kazi ya injili ili kufichua asili yetu ya kweli na kuitofautisha na tabia ya Mungu. Kisha tunapewa neema ya kuuacha utu wa kale na kuwa kiumbe kipya katika Kristo. Ubarikiwe Bwana Yesu kwa kutuonyesha Baba! Wewe ni mlango wa uzima wa milele.

UKOMA WA MIRIAM

Katika harakati zozote za mbele za mwanadamu, nafasi za uongozi ambazo lazima zijazwe hufungua mlango kwenye roho ya kushindana kudhihirika. Chimbuko la pambano kuu kati ya Kristo na Shetani hupata mwanzo wake katika roho ya ushindani ambayo iliingia moyoni mwa Shetani kuhusiana na nafasi iliyoinuliwa aliyopewa Kristo, Mwana wa Mungu.

Shetani huwekeza nguvu maalum ili kuwashawishi wale walio karibu na viongozi waliochaguliwa na Mungu. Anatafuta uvunjaji wa mawazo yao, na kuwavuta kwenye wivu dhidi ya watiwa-mafuta wa Bwana. Ushirikiano wao wa mara kwa mara na wale walio katika nyadhifa za kuwajibika mara nyingi unaweza kuwavuta wale ambao hawajajiandaa kwenye chungu cha wivu kupitia kudai nguvu na mamlaka ambayo hawajapewa.

Walipokuwa Haserothi, Miriamu na Aroni walimlaumu Musa kwa sababu alikuwa ameo mwanamke Mkushi. Wakasema, Je! Bwana amesema kwa mkono wa Musa peke yake? Je, hajasema kupitia sisi pia?" Lakini BWANA akawasikia. Hesabu 12:1-2

Miriamu ameorodheshwa wa kwanza, akifuatiwa na Haruni. Neno linaloshutumiwa kwa hakika liko katika sintaksia ya umoja wa kike, ikionyesha waziwazi Miriamu kama mchochezi wa wivu dhidi ya Musa na, hasa, mke wake.

Miriamu ndiye aliyetumiwa na Mungu kuokoa maisha ya Musa na kumweka katika nyumba ya Farao. Lingekuwa jaribu kwa Miriamu kuchukua mamlaka juu ya Musa akiwa dada yake mkubwa. Aliwaongoza wanawake katika sifa kwa Mungu katika ushindi wao juu ya Wamisri. Akiwa na kipawa, asiye na akili timamu chini ya shinikizo, Miriamu alivutwa katika kumdharau Sipora mwenye woga na mpole. Tunakumbuka mke wa Musa alichukizwa na wazo la kumtahiri mwana wake, akiwa amehuzunishwa sana na mateso hayo.

Tofauti hii ya tabia ilimshawishi Miriam kujiona kuwa bora zaidi. Musa alipopokea maagizo kutoka kwa baba-mkwe wake kuhusu kuweka wazee sabini, Miriamu na Haruni hawakushirikishwa. Sipora alihangaikia mizigo ya mume wake na akaipeleka kwa baba yake.

Miriamu alihisi ushawishi wake ukipungua kwa kulinganisha na Sipora na baadaye akajawa na ladha ya roho ile ile ambayo ilijaza mwasi mkuu wa kwanza wa mbinguni. Kama ilivyo kawaida, aliyeudhika hupata sikio la kusikiliza ili kumwaga sumu ya wivu. Haruni alipaswa kumtahadharisha dada yake kukumbuka kwamba Mungu amemwita mkubwa kumtumikia mdogo na kwamba Mungu alizungumza na Musa uso kwa uso badala ya kupitia maono tu. Cha kusikitisha ni kwamba, Haruni badala yake alichoea moto ndani ya Miriamu, na kwa mara nyingine tena akawaweka Israeli katika hatari kwa kuwezesha mapinduzi yanayoweza kutokea dhidi ya wapakwa mafuta wa Bwana kama alivyofanya na tukio la ndama wa dhahabu.

Ikiwa mgogoro huu haungetatuliwa mara moja, ungeweza kuligawanya taifa zima, kama ilivyokuwa mbinguni wakati theluthi moja ya malaika walipoacha eneo lao la kwanza. (Yuda 1:6). Huzuni kwa Mungu na Mwanawe hapa ilikuwa ukumbusho wa huzuni kubwa zaidi juu ya kile kilichotokea mbinguni. Lusifa alikuwa amejawa na upendo wa Mungu na Mwanawe. Ili Lusifa aachane na upendo huu alihitaji kufisha hisia kama hizo, ambazo ziliwakirishwa vizuri na ukoma.

Kama vile Mwana wa Mungu anavyoishi katika kifua cha Baba, vivyo hivyo Lusifa alikuwa amekaa katika kifua cha Mwana wa Mungu.

Lusifa aliondoa mkono wake kutoka mahali pa upendo mwororo wa wazazi; alifisha hisia zake kuelekea Muumba wake, alikusudia kumuua mpaji uhai wake.

Bila kutambua mahali alipokwenda, Miriam alikuwa akivutwa kwenye njia ileilw. Ilibidi Mungu aingilie kati ili kuwaokoa Miriamu na Haruni.

Ndipo BWANA akashuka katika nguzo ya wingu, akasimama mlangoni pa hema, akawaita Haruni na Miriamu. Wakasonga mbele wote wawili. Kisha akasema, Sikieni basi maneno yangu; akiwapo nabii kati yenu, mimi, Bwana, nitajifunua kwake katika maono, nitasema naye katika ndoto; sivyo ilivyo kwa mtumishi wangu Musa; yeye ni mwaminifu katika nyumba yangu yote. Nasema naye uso kwa uso, na kwa uwazi, wala si kwa mafumbo; naye anaona umbo la BWANA. Mbona basi, hamkuogopa kumnena Musa mtumishi wangu?

Basi hasira ya BWANA ikawaka juu yao, akaenda zake. Na lile wingu lilipoondoka juu ya hema, mara Miriamu akawa na ukoma, mweupe kama theluji. Kisha Haruni akamgeukia Miriamu, na tazama, alikuwa mwenye ukoma. Hesabu 12:5-10 (NKJV)

Kufikia sasa tunapaswa kuwa wepesi kutambua uhusiano kati ya hasira ya Bwana na ukoma uliompata Miriamu. Mungu hakuingilia kati ili kuzuia ukosefu wa hisia ambao Miriamu alikuwa akikuza dhidi ya Sipora, na kwa sababu hiyo Musa, asijidhihirishe. Badala yake “sheria iliingia” na kusababisha dhambi hii kuwa nyingi ili Miriamu na Haruni watambue mapito ya miguu yao. Miriam alitetemeka kwa kukosa kumtunza ndugu yake mpakwa mafuta. Alikuwa anakaribisha ugonjwa ndani yake. Bwana katika hasira yake, akimaanisha kuficha uso Wake, aliruhusu mbegu aliyoipanda Miriamu idhihirike. Hii ilikuwa ni kumuonya juu ya hatari yake.

Katika muktadha huu, Mungu alitumia fimbo ya marudi. Haruni aliungama mara moja dhambi yake na ya dada yake. Miriam alisema na hakuhisi chochote katika hali yake ya kupooza kiroho. Musa alimwomba dada yake kwa upendo. Hisia zake hazikupoozwa na

ukoma dhidi yake. Musa anapoomba, Bwana anasema jambo la kupendeza.

Basi, Musa akamlilia BWANA, akasema, Ee Mungu, nakuomba, umponye! Lakini Mwenyezi-Mungu akamwambia Musa, “Ikiwa baba yake hangefanya lolote zaidi ya kumtemea mate usoni, je, hangekuwa najisi kwa muda wa siku saba? Basi muweke nje ya kambi muda wa siku saba, kisha atakubaliwa kurudishwa.” Hesabu 12:13-14

Roho ndani ya Shetani iliwaongoza wafuasi wake kumtemea Yesu mate usoni alipokuwa tayari kusulubiwa. Miriamu alitemea mate usoni mwa Muumba wake akitaka kumdhoofisha mtumishi Wake mtiwa-mafuta, Musa. Lakini Bwana hushuka mpaka mahali pa ufahamu wa mwanadamu. Ingawa Bwana alikuwa akimpa Miriamu muda wa kutubu, ukoma na kutengwa kungeeleweka kama Mungu akimtemea mate usoni. Mwanadamu wa asili daima huelekezea matendo yake kwa Mungu kama njia ya ulinzi.

Kulikuwa na wakati mmoja Yesu alitemea mate machoni pa mtu, lakini ilikuwa ni kumrudishia kuona tu.

Yesu akamshika mkono yule kipofu na kumpeleka nje ya kijiji. Kisha, akamtemea mate machoni, akamwekea mikono, akamwuliza, Je! unaona kitu chochote sasa? Mtu huyo alitazama pande zote. “Ndiyo,” akasema, “naona watu, lakini siwaoni vizuri sana. Wanaonekana kama miti inayotembea huku na huku.” Marko 8:23-24

Yesu alimtoa Miriamu nje ya kambi, hata alipokuwa akimwongoza mtu huyo nje ya kijiji. Katika siku hizo saba Yesu alifanya muujiza machoni pa Miriamu, ili apate kugundua hatari aliyokuwa ameingia na kutubu.

Tumezingatia mtazamo wa hadithi hii katika Hesabu 12 kupitia maisha ya Yesu Kristo. Mtazamo mbadala, wa kuutazama uso wa Mungu moja kwa moja bila mpatanishi wetu ni kuwa na wazo kwamba Mungu huwapa watoto wake magonjwa ya kudhoofisha na

kuhatarisha maisha ili kuwatia hofu ili watii. Nje ya Kristo, Mungu anaonekana kuwa kama sisi lakini ukweli yuko tofauti sana.

Ugonjwa ni matokeo ya dhambi; ni kuvurugika kwa mwili kwa kuitikia kushindwa kwa maadili. Ni matokeo yasiyoepukika ya kutembea nje ya amri za Mungu. Kama vile giza lilivyo ukosefu wa nuru, ndivyo maradhi ni ushahidi wa kutokuwepo kwa haki.

Kutoka kwenye utu wa Kristo hutiririka Roho aletaye uzima. Popote Roho huyo anapopata kuingia kuna uzima (Yohana 7:38; Eze 47:9). Asili ya Yesu ni uzima. Kama mtume Yohana anavyosema:

Tunawatangazia ninyi yeye aliyekuwepo tangu mwanzo, ambaye tumemsikia na kumwona. Tulimwona kwa macho yetu na tukamgusa kwa mikono yetu wenyewe. Yeye ni Neno la uzima. Huyu aliye uzima alifunuliwa kwetu, nasi tumemwona. Na sasa tunashuhudia na kuwatangazia kwamba Yeye ndiye aliye uzima wa milele. Alikuwa pamoja na Baba, na kisha akafunuliwa kwetu. 1Yohana 1:1-2

Yesu hana uzima wa milele tu; Yeye ni uzima wa milele. Kila kitu Anachogusa kinarejeshwa, kinaponywa, na kufanywa upya. Hakuna giza ndani yake. Hana maradhi katika nafsi Yake ili kueneza kwa wengine. Haoti kamwe kumsababishia mtu ugonjwa hatari. Ni kwa sababu hii kwamba Yesu alilazimika kukaa mbali na Lazaro kwa siku kadhaa ili kumwacha afe. Ikiwa Yesu angekuwa mbele ya Lazaro, basi hangeweza kufa. Kama mwamini wa mpaji-uzima, Roho ndani ya Yesu hangemruhusu Lazaro kufa. Kwa kwenda zake, Yesu alimruhusu mharibifu afanye kazi yake. Kisha Yesu akaja na kuipindua, akifunua kwa kina kirefu cha nguvu Zake za uzima juu ya kifo.

Haiwezekani kabisa kwa Roho wa uzima kuweka magonjwa kwa mtu. Njia pekee ambayo Mungu anaweza kufanya hivi ni kuficha uso Wake au, kama Biblia inavyosema, kuwa na hasira, ili ugonjwa uweze kujidhihirisha; na sababu pekee ya Mungu kufanya hivi ni kwa kusudi la kufanya dhambi kuwa nyingi kwa matumaini kwamba anaweza kufanya neema kuwa nyingi zaidi.

Je, unaona Mungu akiwapiga watoto wake kwa nia ya kuua? Ikiwa ndivyo, basi unaweza kumwabudu mungu wa magonjwa na kifo. Tukimwona mungu kama huyo, ni lazima tuwe wagonjwa na kufa. Kwa kweli sio ngumu kuelewa.

Hebu tumtazame Yesu ili kufahamu hadithi ya Miriamu. Acheni tuone uchungu ambao matendo yake yalitokeza tangu mwanzo wakati Shetani alipouondoa mkono wake wenye ukoma, ukiwa umekufa kwa hisia, akimgeukia Muumba wake.

Je, Baba yetu atalazimika kutuwekea mate machoni ili kutusaidia kuona ukweli wa hadithi hii? Je, haingekuwa bora kumwangalia Yesu, kuondoa utaji na kuona upendo mwororo wa Baba kwa Miriamu na Haruni, akitafuta kuwaokoa na uharibifu?

SURA YA 37

UASI MPAKANI

Uongozi wa kimungu unaoonekana katika kukusanya silaha za Wamisri waliozama kwenye Bahari Nyekundu, pamoja na sherehe ya Waisraeli ya mungu wao wa vita, ulikuwa mwanzo wa kile ambacho kilikusudiwa kutukia wakati Israeli walipofika kwenye mipaka ya Kanaani. Kushindwa kwa Waamaleki kulisaidia kuwatia nguvu Waisraeli katika wazo kwamba kile ambacho Mungu alikuwa ameahidi kuwapa, lazima wapate kupitia ushujaa wao wenyewe, wakimtumia Mungu kama hirizi ya bahati shingoni mwao ili kuwaharakisha katika njia yao ya ushindi.

Kama vile Ibrahimu alivyoyumbayumba katika kuamini kwamba Mungu angempa mtoto wa kiume kupitia Sara, ndivyo Israeli ilivyoyumbayumba katika kuamini kwamba Mungu angewapa nchi ya ahadi.

Amri ya Mungu katika Hesabu 13 ya kupeleleza nchi ya Kanaani kwa hakika ilikuwa ni ombi la Waisraeli kuwaongezea adui zao.

"Tazama, ameweka nchi mbele yenu; enendeni mkaimiliki, kama BWANA, Mungu wa baba zenu, alivyowaahidi; msiogope, msife moyo, lakini ninyi nyote mlikuja kwangu na kuniambia, 'Kwanza, na tuwatume wapelelezi wakaipieleleze nchi kwa ajili yetu, nao Watatushauri juu ya njia bora zaidi ya kuchukua na ni miji gani tunapaswa kuingia.' Hilo lilionekana kuwa wazo zuri kwangu,

kwa hiyo nikachagua wapelelezi kumi na wawili, mmoja kutoka katika kila kabila lenu.” Kumbukumbu la Torati 1:21-23

Kumi kati ya wale watu kumi na wawili waliokwenda kuipeleleza nchi walikadiria kulingana na uwezo wao wenyewe walivyoona; hawakufikiria ni nini Mungu angeweza kuwafanyia. Mwanzoni, ripoti nzuri ilitolewa kuhusu nchi hiyo, lakini hilo lilibadilika upesi baada ya wao kueleza ukubwa wa watu wa Kanaani.

Baada ya kuichunguza nchi kwa muda wa siku arobaini, watu hao wakarudi kwa Musa, Haruni na jumuiya yote ya Israeli huko Kadeshi katika nyika ya Parani. Wakatoa taarifa kwa jumuiya yote waliyoyaona na kuwaonyesha matunda waliyoyachukua kutoka katika nchi hiyo. Hii ndiyo ilikuwa ripoti yao kwa Musa: “Tuliingia katika nchi uliyotutuma kuipeleleza, na hakika ni nchi yenye neema, nchi inayotiririka maziwa na asali, haya hapa ni aina ya matunda ambayo inazaa. Lakini watu wanaokaa huko ni wenye nguvu, na miji yao ni mikubwa na yenye ngome. Tuliona hata Wana wa Anaki na Waamaleki wanaishi huko! Wahiti, Wayebusi na Waamori wanaishi katika nchi ya vilima, Wakanaani wanaishi kando ya Bahari ya Mediterania na kando ya bonde la Yordani.” Hesabu 13:25-29

Ni Kalebu na Yoshua pekee walioitazama miji ya Kanaani katika muktadha wa kile ambacho Mungu angeweza kuwafanyia.

Lakini Kalebu alijaribu kuwatuliza watu waliposimama mbele ya Musa. “Twende mara moja kuchukua nchi,” alisema. “Hakika tunaweza kuushinda!” Lakini wale watu wengine waliokuwa wameipeleleza nchi pamoja naye hawakukubali. “Hatuwezi kwenda dhidi yao! Wana nguvu kuliko sisi!” Kwa hiyo wakaeneza habari hii mbaya kuhusu nchi kati ya Waisraeli: “Nchi tuliyoipitia na kuipeleleza itamla mtu yeyote anayeenda kukaa humo. Watu wote tuliowaona walikuwa wakubwa sana, hata tuliona majitu huko, wazao wa Anaki.” Hesabu 13:30-33

Imani ya Kalebu na Yoshua haikuangaziwa na ukweli wa tabia ya Mungu isiyo na jeuri kama inavyoonyeshwa katika nafsi ya Yesu

Kristo. Lakini Mungu alikutana nao pale walipo. Katika muktadha wa ufahamu wao, Kalebu na Yoshua walionyesha imani kuu kwa Mungu. Kwao kuwatazama hawa watu wapenda vita wakubwa katika miji yenye ngome nyingi na kuendelea kuamini kwamba Mungu angewasaidia kuyashinda mataifa haya ilikuwa imani ya ajabu.

Kama vile Yesu alivyowaongoza kwa subira wanafunzi wake waliokosea ambao hawakuelewa ufalme wa mbinguni kuhusu matumizi ya panga, ndivyo alivyokuwa akiwaongoza wana wa Israeli. Haikuwa hamu ya Mungu kamwe kwa Israeli kuichukua nchi ya Kanaani kwa vita, bali kumwamini tu kama alivyowaonyesha katika kuvuka Bahari ya Shamu. Ushindi juu ya Waamaleki uliwasadikisha Yoshua na Kalebu kwamba Mungu angewaongoza katika vita kwa upanga. Mungu hakuwaacha kwa sababu ya kutokuelewa huko. Alikutana nao pale walipokuwa na kuendelea kutafuta kujenga imani na tumaini lao Kwake kupitia mtazamo wao wa Agano la Kale.

Katika muktadha huu, Kalebu na Yoshua walisimama vichwa na mabega juu ya ndugu zao, ambao walijidhihirisha kuwa hawana imani. Ripoti mbaya ya wale wapelelezi kumi ilienea katika kambi nzima. Hakuna hata mmoja wao aliyekumbuka maneno ya Mungu kwamba angewapa nchi ya ahadi.

Kisha jumuiya nzima ikaanza kulia kwa sauti kubwa, nao wakalia usiku kucha. Sauti zao zilisikika katika kiitikio kikuu cha kupinga Musa na Haruni. Laiti tungalifia Misri, au hata huku jangwani! walilalamika. “Mbona BWANA anatupeleka nchi hii ili tufe vitani? Wake zetu na watoto wetu watachukuliwa mateka! Je! si afadhali sisi kurudi Misri?” Kisha wakashauriana, “Tuchague kiongozi mpya na turudi Misri!” Hesabu 14:1-4

Katika upendo na utunzaji wake, Mungu alikuwa amewaweka huru Israeli kutoka katika utumwa wao ingawa hawakumwamini au kumtumaini. Aliwalisha kwa mana, akawapa maji ya kunywa, na kuwakinga na hatari zote za jangwani. Musa alikuwa amewaombea na kuwaokoa na maangamizo katika kuwaombea maisha yao mara kadhaa. Alikuwa amewafundisha njia za Mungu na alishughulikia

kwa subira malalamiko yao. Je, watu waliitikiaje wema huo wote? Wanamshtaki Mungu kwa kujaribu kuwaua. Walipinga Musa na Haruni, na wakapanga kuwaua na kuwaweka viongozi waliowapendeza.

Basi wakalala usiku huo wakiwa wagonjwa sana, na kwa maneno ya matusi juu yao; lakini asubuhi wakakimbia kwenye mkutano, **wakitaka kuwapiga kwa mawe Musa na Haruni**, na hivyo kurudi Misri. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 3 Sura ya 14:3

Hii daima itakuwa matokeo ya kutafuta kutatua matatizo kutoka kwenye rasilimali zetu wenyewe. Mungu alikuwa ametoa ushahidi mwingi wa uwezo wake wa kuwakomboa. Waliendelea kumtilia shaka. Hofu ya msingi ya kifo iliendelea kudhihirika katika kufikiri kwao kwamba Mungu alitaka kuwaua. Kama tulivyojadili hapo awali, saikolojia hii ilikuwa ni uelekezeaji wa uadui wao uliofichika dhidi ya Mungu na hamu yao ya kumuua.

Musa na Haruni hawakulipiza kisasi. Walianguka chini na kuanza kuwaombea watu. Kalebu na Yoshua walijaribu kuwaamsha watu wapate baraka zilizowangoja ikiwa wangesikiliza tu kwa imani.

Kisha Musa na Haruni wakaanguka chini kifudifudi mbele ya jumuiya yote ya Israeli. Wawili kati ya watu walioipeleleza nchi, Yoshua mwana wa Nuni na Kalebu mwana wa Yefune, wakararua mavazi yao. Wakawaambia wana wa Israeli wote, Nchi tuliyopita na kuipeleleza ni nchi ya ajabu sana; na BWANA akipendezwa nasi, atatuleta salama katika nchi hiyo na kutupa sisi; ni nchi tajiri inayotiririka maziwa na asali; msimwasi BWANA, wala msiwaogope watu wa nchi hiyo; ni mawindo yasiyo na msaada kwetu! Hawana ulinzi, lakini BWANA yu pamoja nasi! Msiwaogope!” Lakini jumuiya yote ikaanza kuzungumza juu ya kuwapiga kwa mawe Yoshua na Kalebu, ndipo uso wa utukufu wa Yehova ukawatokea Waisraeli wote kwenye Hema. Hesabu 14:5-10

Kama vile Wayahudi katika siku za Yesu walivyopanga kumuua Lazaro ambaye alisimama kama shahidi wa nguvu za Yesu (Yohana 12:10), ndivyo mababu zao walivyopanga kuwaua Yoshua na Kalebu kwa sababu ya kuonyesha imani katika neno la Mungu. Roho ya Kaini ilikuwa hai katika Israeli, wakati roho ya Habili ilitulia juu ya Kalebu na Yoshua katika maombi yao kwa watu.

Tunajikumbusha kuhusu kanuni tulizojifunza katika sura ya 21 kuhusu mitambo ya ua wa ulinzi. Katika kulikataa Neno la Mungu na kuhusisha na Mungu uwongo kuhusu tabia yake, ua wa ulinzi ulivunjwa tena.

Ikiwa Musa hatasimama kwenye pengo kwa ajili ya watu, wataangamia mara moja. Musa anapopokea neno kwamba taifa linataka kuchagua viongozi wapya, bila shaka Shetani angekuwa akimshawishi vikali Musa akifikiri kwamba watu wataangamizwa kwa sababu ya ukosefu wao wa imani na uwongo mkali kuhusu Mungu, Musa na Haruni.

Kama katika kisa cha tukio la ndama wa dhahabu, Bwana anaakisi kwa Musa woga aliokuwa nao juu yake kwa adui.

Bwana akamwambia Musa, "Watu hawa watanidharau hata lini? Je, hawataniamini kamwe, hata baada ya ishara zote nilizozifanya kati yao? Nitawakana na kuwaangamiza kwa tauni, kisha nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa na lenye nguvu kuliko wao!" Hesabu 14:11-12

Roho wa Kristo ndani ya Musa mara moja anaingia kwenye pengo na kuwaombea watu. Musa anashikilia ufunuo aliopewa wa rehema na upendo wa Mungu.

"Sasa ikiwa utawaua watu hawa wote kwa pigo moja, mataifa ambayo yamesikia sifa zako yatasema, 'BWANA hakuweza kuwaleta katika nchi aliyowaapia, hivyo akawaua jangwani.' Tafadhali, Bwana, thibitisha kwamba nguvu zako ni kuu kama ulivyodai. Kwa maana ulisema, 'BWANA si mwepesi wa hasira na amejaa upendo usiokoma, anayesamehe kila aina ya dhambi

na uasi. Lakini Yeye hawapuzii wakosefu. Anaweka dhambi za wazazi juu ya watoto wao; familia nzima huathirika—hata watoto katika kizazi cha tatu na cha nne.’ **Kwa kufuatana na utukufu wa fadhili zako, tafadhali usamehe dhambi za watu hawa, kama vile ulivyowasamehe tangu walipotoka Misri.”** Hesabu 14:15-19

Baada ya kuunda uvunjaji, hatima ya Israeli ilikuwa imewekwa mikononi mwa Musa. Njama ya kikatili ya kuchukua mahali pa Musa ingemjaribu mtu yeyote katika nafasi hiyo ya uongozi. Musa alibakia kabisa mikononi mwa Kristo. Kiburi chake kilisulubishwa pamoja na Kristo, na kukataa tamaa ya asili ya kibinadamu ya kulipiza kisasi kwa wale waliomtendea vibaya. Kwa kweli Musa alikuwa mtu mnyenyekevu zaidi ambaye alikuwa ameishi duniani kufikia wakati huu. Hakuna mtu ambaye angekaribia ufunuo huu wa unyenyekevu hadi Yesu alipotembea juu ya dunia zaidi ya miaka 1400 baadaye.

Ndipo BWANA akasema, Nitawasamehe kama ulivyoomba.
Hesabu 14:20

Baba yetu wa mbinguni alifaulu kufunga pengo lililoizunguka Israeli kupitia maombezi ya Musa. Hiki ndicho hasa ambacho Mungu alitamani kitokee. Kwa mara nyingine tena, tunasisitiza kwamba haiwezekani kwa Musa kuwa na rehema zaidi kuliko Mungu. Rehema zote zilizopo katika ulimwengu huu zinatoka kwa Mungu. Musa anachochewa na huruma ya Mungu na kuidhihirisha katika wakati huu wa shida.

Kama Musa alivyoonyesha, kama Israeli wangeangamia kabisa wakati huu, mataifa jirani yangemdharau Mungu huyu ambaye hangeweza kuwatoa watu wake Misri. Kwa ajili yao, Israeli ilipaswa kuepushwa na hivyo uvunjaji huo ulipaswa kufungwa.

Licha ya neema hii ya kuokoa, dhambi iliyotendwa na Israeli wakati huu iliwaweka katika nafasi sawa na malaika walioanguka kutoka mbinguni; walifanya dhambi dhidi ya nuru ya utukufu wa Mungu iliyoonyeshwa wazi kwao. Walikuwa wamekatiza tumaini lote la kuamini ukweli wa tabia ya Mungu na kwa hiyo wangekufa katika dhambi zao.

“Lakini kama niishivyo, **dunia yote itajawa na utukufu wa BWANA**, kwa sababu watu hawa wote waliouona utukufu wangu, na ishara zangu, nilizozifanya huko Misri, na jangwani, nao wamenijaribu mara hizi kumi, wala hawakuisikiliza sauti yangu; hakika hawataiona hiyo nchi niliyowaapia baba zao, wala hata mmoja wa wale walionikasirisha hataiona; Lakini mtumishi wangu Kaleb, kwa sababu alikuwa na roho nyingine pamoja naye, naye amenifuata kwa utimilifu, nitamleta yeye hata nchi aliyoingia; na wazao wake wataimiliki.” — Hesabu 14:21-24..

Bwana anaelekezea mbele kwenye wakati ambapo ulimwengu wote utajaa utukufu wake kwa sababu ya watu ambao watainuka ili kudhihirisha kikamilifu tabia ya Mungu. Hili ni rejea kwa wale 144,000, wanaotajwa katika kitabu cha Ufunuo, wanaoamini ukweli wa tabia ya Mungu kama inavyoonyeshwa katika Biblia na hasa katika maisha ya Yesu.

Baada ya hayo nikaona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni akiwa na mamlaka kuu, na dunia **ikaangazwa kwa utukufu wake**. Ufunuo 18:1 (NKJV)

Mawazo yale yale yanaelezwa na Isaya.

Hawatadhuru wala hawataharibu katika mlima wangu wote mtakatifu; kwa maana dunia itajawa na kumjua BWANA kama maji yaifunikavyo bahari. Na siku hiyo litakuwako Shina la Yese, litakalosimama kama bendera kwa watu; kwa maana mataifa watamtafuta, na mahali pake pa kupumzika patakuwa na utukufu. Isaya 11:9-10 (NKJV)

Utukufu wa Bwana unadhihirika kwa wale wasiodhuru au kuharibu. Waisraeli walitaka kuwaua Kaleb na Yoshua na walimwamini Mungu ambaye alitaka kuwaangamiza. Watu kama hao hawawezi kamwe kufunua utukufu wa Mungu. Wazo hilihilo linaonyeshwa katika Habakuki.

Ole wake yeye ajengaye mji kwa umwagaji wa damu, auwekaye mji kwa uovu! Angalieni, **je! si kwa Bwana wa majeshi** kwamba

kabila za watu wajitaabishe kulisha moto, na mataifa kujichosha bure? Kwa **maana dunia itajawa na ujuzi wa utukufu wa BWANA**, kama maji yaifunikavyo bahari. Habakuki 2:12-14 (NKJV)

Israeli walitaka kujenga taifa lao juu ya umwagaji damu. Sifa zao za mungu wa vita, mwitikio wao kwa Waamaleki, na mawazo yao kuhusu Mungu kutaka kuwaua yote yalielekeza kwenye ujenzi wa ufalme ambao ulikuwa tofauti kabisa na Mungu na Mwanawe. Bwana alikuwa tayari kuwaleta kupitia hili kwenye ufahamu sahihi, lakini watu walipomkataa mpakwa mafuta wa Bwana katika utu wa Musa, walimkataa kwa njia ile ile kabisa ambayo Wayahudi walimkataa Yesu. Kwa hiyo nyumba yao iliachwa ukiwa. (Mt 23:38).

Tunapotazama kupitia chujio la maisha ya Yesu, tunaona kwamba Waisraeli walihukumiwa kama walivyohukumu. Waliogopa kwamba Mungu angewaua jangwani, na kwa hiyo Mungu aliwaruhusu wafe wakiamini kuwa ni Mungu aliyewasababisha kuangamia wakati ilikuwa tu matokeo ya asili ya uchaguzi wao.

“Msihukumu msije mkahukumiwa; **kwa maana hukumu ile mhukumuyo, ndiyo mtakayohukumiwa**; na kwa kipimo kile mpimacho, ndicho mtakachopimiwa. Mathayo 7:1-2 (NKJV)

“Akamwambia, **Nitakuhukumu kwa kinywa chako mwenyewe**, wewe mtumishi mbaya; ulijua ya kuwa mimi ni mtu mgumu, nikusanyaye nisichoweka na kuvuna nisichopanda.” Luka 19:22 (NKJV).

Nitastahimili jumuiya hii mbaya na manung'uniko yao juu yangu hata lini? Naam, nimesikia manung'uniko ya wana wa Israeli juu yangu. Sasa waambie haya, Kama mimi niishivyo, asema BWANA, **nitawatenda yale yale niliyowasikia mkisema**; nanyi mtaanguka na kufa katika jangwa hili! Kwa sababu mliniung'unikia mimi, kila mmoja wenu aliye na umri wa miaka ishirini na zaidi ambaye alikuwa ameandikishwa atakufa.” Hesabu 14:27-29

Hukumu ya Mungu kwamba Waisraeli wangekufa jangwani ilikuwa ni hukumu yao wenyewe. Mungu hakutaka wafe, lakini “walimwekea Mtakatifu wa Israeli kikomo” (Zab 78:41, NKJV) na walikiri kama Kaini kwamba uovu wao ulikuwa mkubwa kuliko abavyo wangeweza kusamehewa.

Mungu anaposema katika Hesabu 14:23 kwamba Waisraeli hawa hakika hawataiona nchi ya ahadi, ni kwa sababu ndivyo walivyoamini. Waliwaogopa Wakanaani, na wakafikiri kwamba wote wangekufa. Maneno ya Mungu ni onyesho lao wenyewe. Hivi ndivyo kioo kinavyofanya kazi.

Wakati Yesu alipozungumza na mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi maneno “wala mimi sikuhukumu” kulingana na imani ya mwanamke, alizungumza maneno “mtaanguka jangwani na kufa” kwa Waisraeli kulingana na wao.

“Basi nikawakasirikia, na nikasema, ‘Nyoyo zao huwa zinanigeukia mimi. Wanakataa kufanya ninayowaambia.’ Kwa hiyo katika ghadhabu yangu niliapa: ‘Hawataingia mahali Pangu pa pumziko kamwe.’” Waebrania 3:10-11

Na ni akina nani Mungu alikuwa akizungumza na nani alipoapa kwamba hawataingia katika pumziko lake kamwe? Je, si watu waliomuasi? **Kwa hiyo tunaona kwamba kwa sababu ya kutokuamini kwao hawakuweza kuingia katika pumziko lake.** Waebrania 3:18-19

Hasira ya Mungu ni kuruhusu watu kupokea kile wanachoamini, bila kuingilia tena kuwazuia wasijiangamize wenyewe. Kama vile ambavyo Farao hangeweza kupita Bahari ya Shamu bila imani, na Waisraeli hawakuweza kupita jangwani bila imani. Farao, askari-jeshi lake, na Waisraeli wataishia mahali pamoja wakati ulimwengu wote mwovu utakaposimama mbele za Mungu.

Nje ya mji kuna mbwa, wachawi, wazinzi, wauaji, waabudu sanamu na wote wanaopenda kuuishi uongo. Ufunuo 22:15

Hili ni somo lililoje kwetu! Bwana tuokoe na ule uadui uliofichika ambao huona kila kitu kupitia kioo cha mauti. Tuyaamini maneno ya Mungu kwamba atatukomboa na kutuingiza katika Kanaani ya mbinguni. Mashirika makubwa ya ulimwengu huu yanaonekana kuwa hayawezi kushindwa. Big Tech na Big Pharma zinaonekana kutuagamiza, lakini ulinzi wao umeondolewa kutoka kwao katika juhudi zao za kuchinja mamilioni kwa udanganyifu. Tunaweza vizuri kushinda kwa kutembea katika maagizo na sheria za Mungu wetu. Hebu tuombe kwa ajili ya Roho wa Yesu ambaye aliwahuisha Kalebu na Yoshua, na tuamini kwamba Mungu atatimiza ahadi yake ya kutuokoa sisi na watoto wetu.

SURA YA 38

UASI WA KORA

Waisraeli wangetanga-tanga mwaka mmoja nyikani kwa kila siku ambayo wapelelezi walikuwa wametumia kuhifadhi kutokuamini kwao. Hatua hii si ya kiholela kwa upande wa Mungu lakini inaonyesha ulipizaji kisasi ambao Waisraeli wanaamini kuwa upo kwa Mungu. Kama Yesu alivyosema “kipimo kile kile mpimacho, ndicho mtakachopimiwa.” (Mt 7:2, NKJV).

“Kwa hesabu ya hizo siku mlizoipeleleza ile nchi, yaani, siku arobaini kila siku kuhesabiwa mwaka, mtayachukua maovu yenu, ndiyo miaka arobaini, nanyi mtakujua kufarikana kwangu.”
Hesabu 14:34 (KJV)

Bwana anawaambia juu ya uvunjaji wao wa ahadi yake. Wote wenye hiyo ishirini na zaidi wangeanza kufa, kuanzia na mwenye hatia zaidi. Hii ni hukumu kama wanavyohukumu, inayohusiana moja kwa moja na umri ambao mtu alikua askari aliyewezeshwa kuua. (Hesabu 1:3). Ni utimilifu wa neno kwa Nuhu kwamba Mungu angehitaji uhai wa mtu ambaye alimwaga damu ya mtu mwingine. (Mwanzo 9:6). Wote ishirini na zaidi walikuwa wamehusika katika kuua wengine. Kuua wengine ni kujiangamiza mwenyewe, kwa kuwa hatia ya kuua mtoto mwingine wa Mungu iko juu ya roho.

Wale wapelelezi kumi walioanzisha maafa haya hawakuwa na ulinzi kabisa. Mungu alizungumza na malaika zake wasiwalinde tena wale wanaoendelea kukataa kumwamini.

Watu kumi ambao Musa alikuwa amewatuma ili kuipeleleza nchi, wale waliochochea uasi dhidi ya BWANA kwa ripoti yao mbaya, wakupigwa na kufa kwa tauni mbele za BWANA. Kati ya wale kumi na wawili walioipeleleza nchi, ni Yoshua na Kalebu pekee waliobaki hai. Hesabu 14:36-38

Maelezo ya Musa yanachochea tu ukaidi wao dhidi yake. Ikiwa watu wangekuwa na roho ya kutubu, Bwana hangewahi kuwazuia kuingia katika nchi ya ahadi. Badala yake, watu sasa wanaamua kwa ujinga kufanya jambo lile lile ambalo walihisi kuwa haliwezekani. Badala ya kutubu dhambi zao, wangepigwa kuchukua nchi ya Kanaani kwa nguvu zao wenyewe.

Musa alipowaambia wana wa Israeli wote maneno ya BWANA, watu wakajawa na huzuni. Kisha wakaamka asubuhi na mapema na kwenda juu ya safu ya vilima. "Twendeni," walisema. "Tunatambua kwamba tumefanya dhambi, lakini sasa tuko tayari kuingia katika nchi ambayo BWANA ametuahidi."

Lakini Musa akasema, "Mbona sasa mnaasi maagizo ya BWANA ya kurejea jangwani? Haitafanya kazi; msipande kuingia nchi sasa; mtaangamizwa tu na adui zenu, kwa sababu BWANA hayupo pamoja nanyi; mtakapowakabili Waamaleki na Wakanaani vitani, mtauawa; BWANA atakuacha kwa sababu umemwacha." Hesabu 14:39-43

Watu walikiri kwamba walikuwa wametenda dhambi, si kama Petro bali kama Yuda. Petro alitubu, lakini Yuda hakutubu. Musa anawaonya watu, lakini kwa kuwa wana nia ya kibinafsi sana na wenye kukataa kabisa kuwasikiliza mawakala waliowekwa na Mungu, sasa wanaingia kwenye utume wao wa kujua.

Lakini watu kwa ukaidi wakasonga mbele kuelekea nchi ya vilima, ingawa Musa wala sanduku la agano la BWANA

hawakuondoka kambini. Kisha Waamaleki na Wakanaani waliokuwa wakiishi katika milima hiyo wakashuka na kuwashambulia na kuwafukuza mpaka Horma. Hesabu 14:44-45

Ukaidi uliokomaa wa watu unamwacha Mungu bila chaguo ila kuwaelekeza wale wenye umri wa miaka kumi na tisa na pungufu - wale ambao wataokoka safari ya kifo cha miaka arobaini jangwani.

Kisha BWANA akamwambia Musa, “Wape wana wa Israeli maagizo yafuatayo, ‘Mtakapoketi katika nchi nikupayo wewe....” Hesabu 15:1-2

Maagizo haya kuhusu dhabihu na matoleo yanatoa uhakikisho kwamba kizazi kijacho cha Waisraeli hakika kitaingia katika nchi ya ahadi.

Wale waliokusudiwa kufa jangwani kwa kawaida wanaendelea kuasi. Shetani huwashawishi wafanye njama ya kupindua serikali ya Mungu iliyosimamishwa. Shetani anamsukuma Kora Mlawi, pamoja na Dathani na Abiramu, Wareubeni, kupanga mapinduzi dhidi ya Musa na Haruni, na kuwaongoza watu kurudi Misri.

Siku moja Kora mwana wa Ishari, wa ukoo wa Kohathi, mwana wa Lawi, alikula njama pamoja na Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu, na Oni mwana wa Pelethi, wa kabila la Reubeni. Walichochea uasi dhidi ya Musa, pamoja na viongozi wengine 250 wa jumuiya, wote washiriki mashuhuri wa kusanyiko. Wakaungana dhidi ya Musa na Haruni, wakasema, “Mmepita mipaka! Jumuiya yote ya Israeli imewekwa wakifu na Yehova, naye yuko pamoja nasi sote. Mna haki gani ya kutenda kana kwamba ninyi ni wakuu kuliko watu wengine wa BWANA?” Hesabu 16:1-3

Josephus anaongeza maelezo zaidi kidogo.

Kora, Mwebrania wa hesabu kuu, kwa familia yake na kwa mali yake, ambaye pia alikuwa na uwezo wa kusema vizuri, na ambaye angeweza kuwashawishi watu kwa urahisi kwa hotuba zake, aliona kwamba Musa alikuwa katika hadhi kubwa sana, na alikuwa akiheshimiwa, na akamwonea wivu kwa sababu hiyo, (yeye wa

kabila moja na Musa, na jamaa yake,) alihuzunishwa hasa, kwa sababu aliona kuwa alistahiki cheo hicho cha heshima kwa sababu ya utajiri mkubwa, na si duni kwake katika kuzaliwa kwake....

“Kwa sababu ipi Musa anayoweza kutoa, kwa nini amempa Haruni na wanawe ukuhani? Kwa maana kama Mungu aliamua kumpa mmoja wa kabila ya Lawi heshima hiyo, mimi nastahili zaidi kuliko yeye; mimi mwenyewe nikiwa sawa na Musa kwa jamaa yangu, na mkuu kuliko yeye kwa mali na kwa umri; Dathani, na Abiramu, na [Oni, mwana wa] Pelethi, walitaka kukipata; kwa maana hawa ndio wazee wa kabila hilo, na hodari kwa sababu ya utajiri wao mwingi pia.” Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 4, Sura 2:2

Kama vile Shetani alivyohuzunika kwamba Mungu angemweka Mwana Wake mwenyewe kuwa Mfalme na Kuhani juu yao, hivyo Kora alihuzunika kwamba Musa amteue ndugu yake mwenyewe kwenye cheo cha kuhani mkuu.

Na sasa wote walikuwa, katika hali ya msukosuko, wakipaza sauti mbele ya maskani ya Mungu, ili kumfungulia mashitaka yule jeuri, na kuwaondolea umati kutoka katika utumwa wao chini yake ambaye, chini ya rangi ya amri za kimungu, aliweka maagizo ya jeuri juu yao; kwani kama ingalikuwa ni Mungu aliyemchagua mmoja ambaye angefanya kazi ya ukuhani, angaliinua mtu anayestahili kwenye hadhi hiyo, na hangetokeza mtu ambaye ni duni kuliko wengine wengi, wala hangempa nafasi hiyo; na kwamba endapo angeona inafaa kumpa Haruni, **angeruhusu kwa umati kumpa, na asingeiacha ili itolewe na kaka yake mwenyewe.** Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 4, Sura 2:3

Kora alitaka ukuhani uamuliwe kwa njia ya “kidemokrasia” badala ya Musa kumweka mshiriki wa familia peke yake kwenye cheo hicho.

Musa hajitetei, bali anaiweka hali hiyo mikononi mwa Mungu. Anawaalika wapinzani wake kuinua nafasi ya ukuhani waliyokuwa wakitafuta. Walipaswa kuchukua vyetezo vyao, na kuvijaza na

uvumba, na kuviweka mbele za BWANA. Bwana angeamua nani angekubaliwa. Watu wameridhika na shindano hili, na wanangojea kwa kutarajia matokeo.

Musa anamuonya Kora kuhusu njia yake ya kukosa shukurani kwa yale ambayo Mungu tayari alikuwa amempa. Kora alikuwa mmoja wa wale wazee sabini waliokwenda pamoja na Musa juu ya mlima na kuuona utukufu wa Mungu. Alikuwa mmoja wa watu wakuu wa taifa na cheo chake kilimfanya, kama Shetani, kuchukua cheo kikubwa kuliko kile ambacho Mungu alikuwa amempa.

Kora alipoambiwa kwamba dhambi yake ingemzuia asiingie katika nchi ya ahadi, aliasi na kupanga uasi uliosababisha kifo cha karibu watu 15,000. (Hesabu 16:35,49). Musa alipoambiwa hataingia katika nchi ya ahadi kwa sababu ya dhambi yake, alitii hukumu kwa uaminifu bila manung'uniko. Ni tofauti gani ya wahusika! Historia ya Kora ingekuwa tofauti kama nini ikiwa angeamini tu hekima ya Mungu na kukubali hukumu hiyo. Wakati wa kutanga-tanga kwao janwani, Waisraeli walikuwa na wakati mwingi wa kutubu, kuona uovu wa mioyo yao, na kuokolewa.

Musa alipozungumza na Dathani na Abiramu, walimwaga mashtaka yao tena kwake. Malalamiko yao yalilenga katika mali isiyohamishika na ustawi.

Kisha Musa akawaita Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu, lakini wakajibu, “Sisi tunakataa kuja mbele yako; Je, haitoshi kwamba ulitutoa katika nchi ya Misri, nchi inayotiririka maziwa na asali, ili kutuua hapa katika jangwa hili, na kwamba sasa unatutendea kama raia wako? Zaidi ya hayo, hukutuleta katika nchi nyingine inayotiririka maziwa na asali. Hujatupa nchi mpya yenye mashamba na mizabibu. Unajaribu kuwadanganya watu hawa? Hatutakuja.” Hesabu 16:12-14

Wana wa Israeli walimkimbia Musa na kumfanya kuwa sababu ya maafa yao yote. Hawakutamani upole wa Musa; walitaka mashamba na mizabibu.

Musa alihuzunishwa sana na mashtaka yao. Alikuwa amejitoa kabisa kwa kazi ya kuwakomboa wana wa Israeli. Sasa wengi wa kutaniko walikuwa wakiunga mkono Kora na washirika wake. Wakuu wa Israeli 250 walijiunga na uasi na wakasonga mbele kumtolea Bwana uvumba.

Kisha Musa akamwambia Kora, Wewe na wafuasi wako wote mtakuja hapa kesho na kujihudhurisha mbele za BWANA. Haruni naye atakuwa hapa. Wewe na kila mmoja wa wafuasi wako 250 mtatayarisha chetezo na kutia uvumba juu yake, ili nyote mtaviweka mbele za Yehova. Haruni pia ataleta chetezo chake cha kufukizia uvumba.

Kwa hiyo kila mmoja wa watu hao akatayarisha chetezo, akawasha moto na kuweka uvumba juu yake. Kisha wote wakasimama kwenye mwingilio wa Hema la Kukutania pamoja na Musa na Haruni. **Wakati huohuo, Kora alikuwa amechochea jumuiya nzima dhidi ya Musa na Haruni, nao wote wakakusanyika kwenye mwingilio wa Hema la Kukutania.** Ndipo uso wa utukufu wa BWANA ukaonekana kwa jumuiya yote... Hesabu 16:16-19

Kora ameongoza karibu jeshi lote katika uasi dhidi ya Mungu. Uvunjaji ulioanzishwa katika tukio hili ulipaswa kuruhusu Shetani kupata ufikiaji kamili kwa kambi nzima. Bila upatanishi wa Yesu, kuangalia ndani ya pazia, tunasoma kitendo cha Mungu kama hiki.

‘Ondokeni mbali na watu hawa wote ili niwaangamize mara moja!
Hesabu 16:21

Tukitazama kwenye mtazamo wa maisha ya Kristo, inasomeka hivi.

“Ee Yerusalemu, Yerusalemu, mji unaowaua manabii na kuwapiga kwa mawe wajumbe wa Mungu! Ni mara ngapi nimetaka kuwakusanya watoto wako kama vile kuku avilindavyo vifaranga vyake chini ya mbawa zake, lakini hamkuniruhusu. Na sasa tazama, nyumba yako imeachwa na ukiwa. Kwa maana nawaambia ninyi hamtaniona tena kamwe, hata mtakaposema, ‘Baraka kwa Yeye ajaye kwa jina la BWANA!’” Mathayo 23:37-39

Wivu wa Kayafa na viongozi wengine wa Kiyahudi dhidi ya Kristo, uliosababisha hamu yao ya kumuua, ulifungua uvunjaji katika jumuiya nzima. Tangazo la Kristo kuhusu nyumba yao kuachwa ukiwa lilifungua njia kwa Shetani kuharibu Israeli, na kufikia kilele katika uharibifu wa Yerusalemu miaka arobaini baadaye.

Wivu wa kuua wa Kora na viongozi wengine wa Israeli dhidi ya Musa ulifungua uvunjaji katika jumuiya nzima. Tangazo la Mungu kwamba angewaangamiza kwa muda mfupi lilifungua njia kwa Shetani kuwaangamiza Israeli, na kufikia kilele cha uharibifu wa watu wazima wote.

Yesu alipozungumza na viongozi wa Wayahudi huku akitokwa na machozi, ndivyo Musa alivyozungumza na Kora na washirika wake huku akitokwa na machozi.

Musa alipokwisha kusema hayo, huku akitokwa na machozi machoni pake, ardhi ikatikisika ghafla; na msukosuko ulioianzisha ulikuwa kama ule upepo unaotokeza katika mawimbi ya bahari. Josephus, Antiquities of the Jews, Kitabu cha 4, Sura ya 3:3

Uongozi wa Waisraeli ulipomezwa na taifa kuangamia kwa muda wa miaka arobaini iliyofuata, ndivyo wale waliomwua Kristo walilemewa na kuhubiriwa kwa injili iliyopelekea taifa hilo kuangamia miaka arobaini baadaye.

Lakini tunahitaji kuchunguza kwa makini zaidi kile ambacho Mungu anamaanisha anaposema: Nitawaangamiza mara moja au kuwateketeza. Mlolongo huohuo hutokea katika tukio la ndama wa dhahabu, kwenye mipaka ya Kanaani, na katika uasi wa Kora.

Tunahitaji kurudisha hatua zetu kwenye ua wa Farao, ambapo fimbo ya Musa iligeuka kuwa nyoka na kisha ikameza nyoka za waganga, ili kuanza kuunganisha vipande hivi kwa usahihi ili kuondoa pazia juu ya uasi wa Kora.

SURA YA 39

ARDHI IKAWAMEZA

Mungu alizungumza na Farao kupitia Musa kwa lugha ambayo aliielewa. Mungu hangeweza kusema naye juu ya mambo ya kiroho ambayo hangeweza kuelewa. Katika sura ya 19, tulimtaja mungu wa kwanza wa Misri, Atum, ambaye alileta miungu mingine. Atum hatimaye angeharibu kila kitu na kuwa nyoka.

Kuitupa kwa Haruni fimbo ya Musa na kuwa nyoka, ilikuwa ni ishara ya uharibifu uliokuwa unakuja. Somo lilikuzwa wakati nyoka wa mchawi wa Kimisri, walipomezwa na nyoka aliyetoka kwenye fimbo ya Musa.

Wakatupa fimbo zao, nazo zikawa **nyoka!** Lakini fimbo ya Haruni **ikameza** fimbo zao. Kutoka 7:12

Maneno yale yale ya nyoka na kumezwa yanatumika baadaye sana katika historia ya Waisraeli kuelezea kazi ya Nebukadneza katika kuwaponda Israeli.

“Mfalme Nebukadneza wa Babeli amekula na kutuponda na kutumaliza nguvu, **ametumeza** kama **joka kubwa** na kujaza tumbo lake na mali zetu na ametutupa nje ya nchi yetu wenyewe.” Yeremia 51:34

Bwana alituma ujumbe kwa Farao katika lugha aliyoiielewa. Kazi ya uharibifu ingemeza taifa lake ikiwa hangetubu na kuwaacha Waisraeli

waende zao. Farao na jeshi lake walipozama katika Bahari Nyekundu, Israeli walimsifu Mungu kuwa ndiye aliyewameza.

"Uliinua mkono wako wa kuume, na ardhi ikawameza adui zetu."
Kutoka 15:12

Jambo muhimu kuhusu sifa ya Israeli kwa Mungu ni furaha yao katika mungu anayemeza adui.

"Mkono wako wa kuume, Ee BWANA, una utukufu wa uwezo; mkono wako wa kuume, Ee Bwana, wawaponda adui; kwa ukuu wa ukuu wako wawaangusha wakuinukao; wamwachilia hasira yako kali, huwaangamiza kama majani." Kutoka 15:6-7

Israeli waliabudu mungu sawa na Wamisri: yule anayevunja na kuwaangamiza adui zake.

Sehemu inayofuata ya fumbo ilijadiliwa hapo awali katika sura ya 27, ambapo tulikuwa tukizingatia sheria iliyotolewa kwenye Mlima Sinai. Israeli, wakiwa wameacha ushindi wao juu ya Waamaleki, walijikita wenyewe katika ibada ya mungu mwenye kuharibu. Ngurumo, moto, tetemeko la ardhi vyote vilikuwa dhihirisho kupitia asili ya dhana ya Israeli kuhusu Mungu.

Kwa Waisraeli chini ya mlima, utukufu wa BWANA ulionekana kwenye kilele kama moto uteketezao. Kutoka 24:17

Tulijadili sambamba na Eliya kwenye Mlima Sinai ambapo Mungu hakuwa katika upepo, moto, au tetemeko la ardhi; lakini Mungu anapokaribia watu wake, mitazamo yao ya uungu inadhihirika kupitia vipengele vya asili. Mawazo yao ya ndani yanarudishwa kwao kupitia vipengele vile vile ambavyo viliumbwa. Kwa sababu vipengele hivi vinaanza kuharibika vinapokuja katika uwepo wa Mungu, moyo wa mwanadamu unaelekezea wajibu wa majanga haya kwa Mungu kama sehemu ya tabia Yake, na kuyapuuza au kuyakana kama onyesho la tabia zao wenyewe.

Katika Mlima Sinai, Mungu aliwaambia watu wasikilize tu sauti yake, lakini watu walikataa. Kisha, kwa hofu yao ya Mungu, waliahidi

kutimiza wao wenyewe chochote ambacho Mungu alikuwa ameahidi kuwafanyia kwa sababu walitaka tu kutuliza maoni yao juu ya Mungu.

Kushindwa kwao kumsikiliza Mungu na kumtii kulisababisha wajianganalie kwenye kioo na kushikilia sana mawazo yao ya awali yenye uharibifu.

Kwa maana ikiwa unasikiliza neno na usilitii, ni kama kutazama uso wako kwenye kioo. Unajiona, ondoka, na kusahau jinsi unavyoonekana. Yakobo 1:23-24

Kushikamana na mawazo ya mungu mwenye kuharibu huleta faraja kidogo, kwa hiyo upesi wakaanguka katika ibada ya sanamu pamoja na ndama wa dhahabu. Kukataa kwao kwa kweli kumsikiliza Mungu na kutambua neema katika nuru kuangaza kutoka kwenye uso wa Musa, kuliwafunga kwenye hofu kwa Mungu ambaye alikuwa akipanga kuwaua. Ibada yao ya sanamu ilisababisha uvunjaji wa kudumu, na kuleta tauni na magonjwa. Sifa zao za mungu anayemeza adui zake zilitokeza hofu yao kwa Mungu kuwameza katika ghadhabu yake.

Basi BWANA akawapiga hao watu kwa sababu ya ile ndama aliyoifanya Haruni. Kutoka 32:35 (NKJV)

Kwa sababu hiyo, Mungu ilimbidi kuondoa Hema kutoka miongoni mwao. Ikiwa uwepo wa Mungu ungedhihirishwa katika Hema pamoja nao karibu, vitu vya asili vingeanza tena kuwaangamiza watu kulingana na mawazo yao wenyewe.

Musa akaitwaa hema yake, na kuipiga nje ya kambi, mbali na kambi, akaiita, hema ya kukutania. Ikawa kila mtu aliyemtafuta Bwana akatoka kwenda hema ya kukutania, iliyokuwa nje ya marago. Kutoka 33:7 (NKJV)

Laiti Waisraeli wangesalimisha mawazo yao ya uwongo kuhusu Mungu! Laiti wangepahamu kwamba Mungu aliposema, “Usiue,” ilikuwa ni onyesho la tabia Yake Mwenyewe!

Njia pekee ambayo Waisraeli wangeweza kukaribia Patakatifu ilikuwa kupitia upatanishi wa Walawi. Bila maombezi, mambo ya asili yangedhihirisha uharibifu ambao watu walifikiria.

“Nami nimewapa Walawi kuwa zawadi kwa Haruni na wanawe kutoka kati ya wana wa Israeli, ili wafanye kazi kwa ajili ya wana wa Israeli katika hema ya kukutania, na kufanya upatanisho kwa ajili ya wana wa Israeli, **ili pasiwe tauni kati ya wana wa Israeli, hapo wana wa Israeli wanapokaribia patakatifu.**” Hesabu 8:19 (NKJV)

Ripoti ya wapelelezi katika Kanaani ilifunua tena uwongo wa Israeli kuhusu mungu anayemeza vitu.

Wakawaletea wana wa Israeli habari mbaya ya hiyo nchi waliyoipeleleza, wakisema, Ile nchi ambayo tumepita kati yake ili kuipeleleza, **ni nchi inayowala watu wanaoikaa**, na watu wote tuliowaona ndani yake ni watu warefu sana.” Hesabu 13:32 (KJV)

Katika nuru ya mambo haya yote, vipengele vya asili vilikusudiwa kudhihirisha mawazo ya watu, kwa sababu Kora aliwaleta Israeli wote kwenye Hema ambapo uwepo wa Mungu ulionekana.

Wakati huohuo, Kora alikuwa amechochea jumuiya nzima dhidi ya Musa na Haruni, nao wote wakakusanyika kwenye mwingilio wa Hema la Kukutania. Ndipo uso wa utukufu wa BWANA ukaonekana kwenye jumuiya yote... Hesabu 16:19

Kora na washirika wake walikuwa wamekataa upatanishi wa Haruni katika kukaribia patakatifu. Kwa hiyo, kulingana na Hesabu 8:19 , pigo la maelezo fulani halingeweza kuzuiwa. Mawazo ya watu juu ya uungu bila shaka yangedhihirika.

Hii ndiyo sababu iliyomfanya Mungu aendelee kusema kwamba angewaangamiza watu mara moja. Ilikuwa ni mitazamo yao wenyewe ya uungu inayotetemesha dunia ambayo iliimarishwa katika ujio wa uwepo wa Mungu. Sheria ilipoingia, dhambi yao ilizidi, na hakuna kitu ambacho kingeweza kuzuia hili mara tu watu walipokuwa wamejitoa wenyewe kutenda maovu. Bila shaka, maneno ya Mungu

ni onyesho la Uelekezeaji wa Waisraeli. Hao ndio waliokuwa wakisema Mungu anataka kuwaua, hivyo ndivyo lugha inavyotamkwa. Mungu angeweza tu kunena lugha yao. Wangehukumiwa kwa hukumu yao wenyewe.

Lakini Musa na Haruni waliwaomba watu, na Mungu akasikia maombi yao na akawaepusha na matokeo ya matendo yao.

Katika nia yao ya kuua na kuchukua mahali pa Musa, Kora, Dathani, na Abiramu ndiyo ilikuwa chanzo cha uasi huo na walizuia uvunjaji kufungwa kwa ajili yao. Walikuwa wamekunywa habari za wale wapelelezi waovu kwamba nchi imekula wakaaji wake. Kwenye ufuo wa Bahari ya Shamu, walimsifu Mungu ambaye anawameza adui zake. Sasa ardhi ingedhihirisha mitazamo yao na wao wapo mbele ya mungu.

Kwa hiyo watu wote wakasimama nyuma kutoka kwenye hema za Kora, Dathani na Abiramu. Kisha Dathani na Abiramu wakatoka na kusimama kwenye maingilio ya hema zao, pamoja na wake zao na watoto wao na watoto wao wachanga.

Musa akasema, "Hivi ndivyo mtakavyojua ya kuwa BWANA amenituma kufanya mambo haya yote niliyoyafanya; kwa maana sikuyafanya kwa nafsi yangu; watu hawa wakifa kifo cha kawaida, au likitokea jambo lisilo la kawaida, basi BWANA hakunituma. Lakini kama BWANA akifanya jambo jipya kabisa, na ardhi ikifungua kinywa chake na kuwameza wao na mali zao zote, nao watashuka kaburini wakiwa hai, ndipo mtajua kwamba watu hawa wamemdharau BWANA."

Hakuwa amemaliza kusema maneno hayo wakati ardhi ilipasuka ghafla chini yao. Nchi ikafunua kinywa chake na kuwameza watu, pamoja na jamaa zao na wafuasi wao wote waliokuwa wamesimama pamoja nao, na kila kitu walichokuwa nacho. Basi wakashuka kaburini wakiwa hai, pamoja na mali zao zote. Nchi ikawafunika, nao wote wakatoweka miongoni mwa wana wa Israeli. Hesabu 16:27-33

Kama vile Farao alivyomezwa na mawimbi, vivyo hivyo Kora, Dathani na Abiramu walimezwa na ardhi. Kama vile Musa alivyoinua fimbo yake ya nyoka, kuyaleta maji pamoja, ndivyo Musa alivyokuwa chombo kilichotangaza hukumu ya watu hawa ambayo ingeongoza kwenye nchi kuja pamoja juu yao.

Mungu aliwaruhusu Waisraeli wote kuamini kwamba Yeye ndiye aliyewameza kwa sababu huyu ndiye Mungu waliyemwamini. Kuabudu kwao Mungu kwa hakika kulikuwa ni ibada ya joka. Katika udanganyifu wao, Mungu aliwaruhusu watu hao waovu kunaswa katika kazi ya mikono yao wenyewe. (Zab 9:16).

Shetani ndiye mharibifu. Mungu alipoondoa ulinzi Wake kutoka kwa watu na vitu vyao, Shetani alikuwa huru kuwaangamiza. Mungu alijua kwamba dunia ingewameza watu hao kwa sababu ya yale waliyokuwa wameamini. Mungu aliuficha uso wake huku watu wakiamini kuwa yeye ndiye anayewaangamiza.

Wengi huuliza, “Lakini kwa nini Mungu afanye hivi?” Kwa sababu ya ukweli rahisi kwamba mawazo yetu si mawazo ya Mungu. Hatuwezi kusikia kile anachotaka kutuambia. Anaweza tu kukutana nasi katika hali yetu ya upotovu ya akili na kujaribu kututoa nje. Tukikataa, basi kifo ni matokeo.

Kwa sababu ya zana zote ambazo tumegundua katika safari hii, haiwezekani kukubali kwamba Mungu aliwaangamiza watu hawa kwa mkono wake mwenyewe. Tunapoutazama uso wa Yesu tunauliza, “Je, unaweza kusababisha watoto wadogo wamezwe na ardhi wakiwa hai?”

Kwa hiyo watu wote wakasimama nyuma kutoka kwenye hema za Kora, Dathani na Abiramu. Kisha Dathani na Abiramu wakatoka na kusimama kwenye maingilio ya hema zao, pamoja na wake zao na **watoto wao na watoto wao wachanga**. Hesabu 16:27

Njia pekee ambayo watoto hawa wanaweza kufa ni kwa sababu ya kanuni hii:

"... usivisujudie wala kuvitumikia; kwa kuwa mimi, Bwana, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu; nawapatiliza wana maovu ya baba zao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao..." Kutoka 20:5 (NKJV)

Mungu aliruhusu dunia kuwapatiliza wana wa Kora, na kuwafanya waangamie, kwa sababu walifundishwa kumchukia Mungu wa Musa na wazazi wao. Watoto hawa walikuwa wamesikia mashtaka ya mzazi wao kuhusu Mungu na Musa eti alitaka kuwaua wote jangwani; walijazwa roho za wazazi wao na hivyo wakateseka pamoja nao. Mbegu za wazazi zilipandwa kwa watoto. Ingawa mbegu zinaweza kuwa hazijaonekana, zilikuwepo. Ni jambo la kutisha kwa wazazi kuwazoeza watoto wao katika njia za uovu.

Tunaposoma hadithi hii nje ya Kristo, tunamwona Mungu ambaye Kora na Waisraeli walimwona: tunamwona Mungu kama joka lililowameza adui zake. Asili yetu inaelekea kushangilia shughuli kama hiyo kwa sababu ndivyo tunavyoamini kiasili kumhusu. Lakini tunaona kwamba joka hilo halikumeza tu wale waliofanya njama kuu, bali pia liliwapulizia moto wale wakuu 250 na kuwaangamiza.

Kisha moto ukatoka kwa Yehova na kuwateketeza wale wanaume 250 waliokuwa wakifukiza uvumba. Hesabu 16:35

Ndivyo ilivyowapata Nadabu na Abihu kwa wale watu 250. Walipokaribia uwepo wa Mungu kwa moto wa ajabu, wakiadini katika mungu aharibuye, vitu vya asili viliwalipukia kulingana na hukumu yao. Moto kwenye Mlima Sinai ulikuwa udhihirisho wa mawazo yao wenyewe. Ni sawa kabisa na moto uliodhihirishwa katika wakati wa Eliya. Moto ukatoka lakini Mungu hakuwamo ndani ya moto huo.

Hili lingewaonya Waisraeli kwamba hakuna mtu asiye na mamlaka—yeyote ambaye si mzao wa Haruni—atapaswa kuingia mbele ya BWANA ili kufukiza uvumba. Ikiwa yeyote angefanya hivyo, jambo lile lile lingempata Kora na wafuasi wake. Basi maagizo ya BWANA kwa Musa yakatekelezwa. Hesabu 16:40

Tukisoma kifungu hiki na utaji juu ya macho yetu, inaonekana tu kama tishio la kifo; lakini ndani ya tabia ya Yesu, ni ombi la kusikiliza sauti ya Mungu na kutomkaribia Yeye ukiwa umejawa na ibada ya sanamu. Kama vile Hesabu 8:19 inavyosema, watu hawangeweza kukaribia Hema bila upatanishi wa Haruni na wanawe. Hii si kwa sababu Mungu angewaua, lakini kwa sababu maoni yao yenye uharibifu ya uungu yangedhihirika katika mambo yanayowazunguka na kuwaua.

Machoni pa watu, wapatanishi ni wale ambao wana ufasaha zaidi wa kumtuliza mungu mwenye hasira. Bwana anafanya kazi na kanuni hii katika kutoa Haruni na wanawe kama makuhani ili kuwalinda watu. Lakini mara watu wanapotupilia mbali mchakato huu wa upatanishi, hakuna mahali pa kujikinga na Shetani, mharibifu.

Kama ambavyo tungetarajia, wale waliosalia baada ya mauaji hayo walikataa kukubali kwamba mashujaa wao, ambao wangewaongoza kurudi Misri, walikuwa kwa kweli watu waovu ambao waliangamia kwa upumbavu wao wenyewe.

Lakini asubuhi iliyofuata jumuiya yote ya Israeli ikaanza kunung'unika tena dhidi ya Musa na Haruni, wakisema, "Mmewaua watu wa Yehova!" Hesabu 16:41

Watu waliweka hatia ya kifo cha viongozi wao waliopendwa kwa Musa na Haruni. Katika uasi wao, walikuja katika uwepo wa Mungu kwenye Patakatifu ambapo walionywa wasifanye au kungekuwa na tauni.

Kusanyiko lilipokusanyika ili kuwashtaki Musa na Aroni, waligeukia Hema la Kukutania na kuona kwamba wingu limeifunika, na uso wa utukufu wa BWANA ukatokea. Musa na Haruni wakaja na kusimama mbele ya Maskani, BWANA akamwambia Musa, Ondoka mbele ya watu hawa wote, ili niwaangamize mara moja. Lakini Musa na Haruni wakaanguka chini kifudifudi. Hesabu 16:42-45

Kama vile Mungu alivyozungumza na Farao kupitia nyoka ambaye aliwameza nyoka wengine, Mungu kwa mara nyingine tena anaakisi mtazamo wa watu kuwa yeye ni mharibifu. Kwa Musa na Haruni, kwa hakika ilikuwa ni ombi kwao kuingia katika pengo na kuwaombea watu. Kwa sababu watu walikuwa wamefungua uvunjaji kwa mara nyingine tena, ilimruhusu Shetani, mharibifu, kuingia tena na kufanya kazi yake mbaya.

Ona maneno ya kitabu cha Apokrifa, Hekima ya Sulemani, na jinsi kinavyofafanua tukio hilo.

Maana ndipo mtu mkamilifu alipofanya haraka, akasimama ili kuwatetea; na kuileta ngao ya huduma yake ipasavyo, naam, maombi, na upatanisho wa uvumba, **akajiweka juu ya hasira, akakomesha maafa**, akitangaza ya kuwa yeye ni mtumishi wako. **Kwa hiyo alimshinda yule mharibifu, si kwa nguvu za mwili, wala si kwa nguvu za silaha, bali kwa neno alimshinda yeye aliyeadhibu, akidai viapo na maagano yaliyofanywa na baba zetu.**

Kwa maana wafu walipokuwa wameanguka chungu, mmoja juu ya mwingine, akisimama katikati, aliizuia hasira, akawagawia walio hai. Kwa maana katika vazi refu kulikuwa na ulimwengu wote, na katika safu nne za mawe [kifuko cha kifuni] ulikuwa umechorwa utukufu wa baba zao na ukuu wako juu ya upambaji wa kichwa chake. **Mwangamizi akawajia na kuwaogopa**, kwa maana ilitosha wao kuionja tu ghadhabu.” Hekima ya Sulemani 18:21-25

Tunaambiwa hapa juu ya Haruni kumshinda mharibifu. Mtume Paulo anazungumza juu ya tukio hili anapoandika:

...wala kulalamika, kama baadhi yao walivyonung'unika, wakaangamizwa na Mwangamizi. 1 Wakorintho 10:10 (NKJV)

Neno mharibifu katika Kiyunani kwa hakika linamaanisha nyoka mwenye sumu kali. Bwana hangeweza kuwalinda watu kabisa. 14,700 walikufa kwa sababu ya ibada yao ya mungu mwenye kuharibu. Uombezi wa Haruni uliokoa kusanyiko lote kutoka katika uharibifu

uleule. Haruni alimshinda mharibifu kwa kuwaombea rehema kwa ajili ya maisha yao.

Vipande kadhaa vinahitajika kuelezea hadithi hii. Inavutia sana kusoma hadithi tu bila upatanishi wa maisha ya Yesu, lakini tukifanya hivi basi sisi, kama Waisraeli, tutathibitishwa katika ibada ya mungu anayemeza adui zake, pamoja na watoto wadogo, na anayepumua moto na kuwatesa watu.

Ikiwa tunaamini hili, basi tutegemee haya yatatutokea katika mapigo ya mwisho yatakayokuja juu ya dunia. Unapomhukumu Mungu, ndivyo nchi itadhihirisha imani yako juu ya Mungu wakati uwepo wake utakapokukaribia. Hebu tuzingatie mambo haya kwa makini wakati ujio wa Pili wa Yesu unapokaribia.

Hebu tumtazame Yesu, mwema na mpole. Hebu tuamini kwamba Baba yetu ni kama Yeye! Kisha nchi itakuwa na amani pamoja nasi. Tutaweza kuishi machoni pa Mungu mtakatifu bila mpatanishi wa kutuombea kwa maoni yetu ya uwongo juu ya Mungu. Hakuna hukumu kwa wale walio ndani ya Kristo Yesu kwa sababu maisha ya Yesu duniani yanaondoa hukumu zote kutoka kwa tabia ya Mungu.

Kwa wale wanaoamini, yote haya yanawezekana.

SURA YA 40

WIMBO WA MUSA NA MWANAKONDOO

Kwa muda wa miaka 38 iliyofuata nyikani, hatusomi chochote kuhusu Waisraeli kupata fahamu zao na kutambua jinsi walivyokuwa wamemtendea Mungu na viongozi wake waliochaguliwa. Lingekuwa ni tukio la ajabu jinsi gani kujifunza kwamba Israeli walikuwa na tukio la uamsho. Kwa kusikitisha, hii haijawahi kutokea. Hawakuomba radhi kamwe, na kwa hiyo hawakuacha kamwe wazo la kwamba Mungu alikuwa Mfalme mpiganaji mwenye kuharibu. Mambo yangukuwa tofauti jinsi gani ikiwa Israeli wangepanya kile ambacho Waninawi wapagani walifanya.

Watu wa Ninawi waliamini ujumbe wa Mungu, na kuanzia aliye mkubwa zaidi hadi aliye mdogo kabisa, walitangaza kufunga na kuvaa nguo za nguo ili kuonyesha huzuni yao. Mfalme wa Ninawi aliposikia maneno ya Yona, alishuka kutoka kwenye kiti chake cha enzi na kuvua mavazi yake ya kifalme. Alijivika nguo na kuketi juu ya lundo la majivu.

Ndipo mfalme na wakuu wake wakapeleka tamko hili katika mji wote, wakisema: “Mtu yeyote asile wala kunywa chochote, hata mnyama wa mifugo yako na kondoo wako, na watu na wanyama pia wanapaswa kuvaa mavazi ya kuomboleza, na kila mtu anapaswa kumwomba Mungu kwa bidii, na kuacha njia zao

mbaya na kuacha jeuri yao yote. Nani anaweza kusema? Labda bado Mungu atabadili nia yake na kuzuia hasira yake kali isituangamize.” Yona 3:5-9

Kwa miaka arobaini, Israeli walikuwa wamepokea mana jangwani. Nguzo ya wingu na moto ilikuwa imewatia kivuli na kuwatia moto. Hata hivyo, katika wema huu wote, Israeli hawakutubu kamwe.

“Msifanye migumu mioyo yenu, Kama wakati wa kukasirisha, Siku ya kujaribiwa katika jangwa, Hapo baba zenu waliponijaribu, wakanipima, Wakaona matendo yangu miaka arobaini. Kwa hiyo nalichukizwa na kizazi hiki, Nikasema, Sikuzote ni watu waliopotoka mioyo hawa; Hawakuzijua njia zangu;” —Waebrania 3:8-10(KJV)

Hawakujua njia za Mungu. Kwa hiyo, hawakuweza kuwafundisha watoto wao njia za Mungu.

“Na siku tulizochukua kutoka Kadesh-barnea hata tulipovuka bonde la Zeredi ilikuwa miaka thelathini na minane, hata kizazi chote cha watu wa vita kikaangamizwa katikati ya marago, kama BWANA alivyokuwa amewaapia; maana mkono wa BWANA ulikuwa juu yao, ili kuwaangamiza, watoke kati ya marago hata waangamizwe.” Kumbukumbu la Torati 2:14-15 (NKJV)

Wale wote waliochukua upanga walipotoka Misri waliangamia nyikani, na kuthibitisha kuwa kweli kanuni ambayo Yesu alifundisha: kwamba wale wote wanaochukua upanga watakufa kwa upanga.

Urithi pekee ambao kizazi cha wanaume wenye umri wa miaka ishirini na zaidi waliwapa watoto wao ni manung'uniko na kulalamika. Hapakuwa na mfano wa toba, maungamo, na urejesho. Kwa hiyo, wakati Israeli walipofika kwenye mpaka wa Kanaani tena, watoto walirudia dhambi za baba zao.

Hakukuwa na maji ya kunywa mahali hapo, kwa hiyo wakaasi dhidi ya Musa na Haruni. Watu wakamlaumu Musa na kusema, “Laiti tungalikufa pamoja na ndugu zetu mbele za Yehova! Kwa nini mmewaleta kusanyiko la watu wa Yehova katika jangwa hili

ili tufe, pamoja na mifugo yetu yote? Kwa nini umetutoa Misri na kutuleta hapa mahali hapa pabaya? Nchi hii haina nafaka, wala tini, zabibu, makomamanga, wala maji ya kunywa!" Hesabu 20:2-5

Watoto walirudia dhambi za baba zao. Waliamini kwamba Mungu alitaka kuwaua jangwani. Katika mtazamo huu wa akili, isingewezekana kwa Israeli kuitakasa Kanaani kama Yesu alivyofanya hekalu. Hawakuwa na Roho wa Mungu ndani yao ambayo ingewafanya adui zao kukimbia na kuumwa na mavu (au hofu) ya kusadikika. (Kut 23:28 , NLT).

Baada ya yote ambayo Mwenyezi-Mungu alikuwa amewafanyia Israeli, Musa alifadhaika. Maagizo yote, maombi na mwongozo wote ambao Musa alikuwa amewapa kutoka kwa Mwenyezi-Mungu ulitupiliwa mbali. Yesu alikabili jambo lile lile usiku kabla hajafa.

"Lakini hapa mezani kwetu kama rafiki ndiye anayeketi kati yetu, ambaye atanisali, kwa maana imekusudiwa kwamba Mwana wa Adamu lazima afe, lakini ni huzuni gani inayongojea yeye anayemsali."

Wanafunzi wakaanza kuulizana wao kwa wao ni nani kati yao angepata kufanya jambo kama hilo. Kisha wakaanza kubishana wao kwa wao juu ya nani atakuwa mkuu kati yao. Luka 22:21-24

Yesu alipokuwa karibu kukabili jaribu lake kuu zaidi, wanafunzi wanabishana kuhusu ni nani kati yao aliye mkuu zaidi. Je! ni ajabu kwamba Kristo alihisi uzito kama huo ukimjia Alipoingia kwenye bustani ya Gethsemane! Maombi Yake yote, mafundisho, na upendo ulionekana kutoweka mara moja. Jinsi gani ingekuwa rahisi kwa Kristo kufanya kama Musa na kuupiga mwamba mara mbili. Lakini ni nani kati yetu anayeweza kuvumilia jaribu kama hili? Kazi yote ya maisha ya Musa ilionekana kuwa haina maana. Hakika wote walikuwa wanaangamia bila kuacha urithi. Watu waliendelea tu kupiga kelele kama kondoo bubu, "Mungu atatuua nyikani", wakati wote wakijilisha nyuso zao kwa mkate kutoka mbinguni na maji yanayobubujika jangwani!

Musa akatoka kambini kwenda mahali patakatifu ili kumtafuta Bwana na kuomba. Alikuwa akishindana na huzuni yake kuu kwa ajili ya wana wa Israeli na kushindwa kwao kuushika mkono wa Bwana na kumwamini.

Bwana anamwagiza Musa kwa subira kuhusu utaratibu wa kuwapa maji ya kunywa. Alipaswa kusema na mwamba tu; ishara ya Kristo. (1Kor 10:4). Mwanzoni mwa safari yao, Musa aliagizwa kuupiga mwamba, ishara ya Kristo kuchukua adhabu mbele ya Mungu kuonyesha huruma kwa Israeli. Lakini sasa kwenye mipaka ya Kanaani, ishara mpya ilipaswa kutumika: ongea tu na mwamba. Dhabihu na sadaka hazikuhitajika.²⁹

Huzuni ya Musa, iliyosababishwa na dhambi za Israeli, iligeuka kuwa ghadhabu ya kibinadamu. Hamu ya kuadhibiwa inaleta mshindo kutoka katika akili ya Musa ikidhihirika kwa kupigwa mara mbili kwa mwamba. Upole wa subira wa Musa ulikuwa umeenea zaidi kuliko mwanadamu mwingine ye yote aliyepata kuishi, lakini tukio hili lilipata masalio ya mwisho ya nafsi yake, na kulidhihirisha. Mikono yenye nguvu ya Yesu inaweza kutubeba katika majaribu haya yote ikiwa tutahisi utegemezi wetu kamili, usio na msaada, lakini jinsi gani ni rahisi kwetu kuonyesha hasira yetu wakati watu wanaposhindwa kufanya jambo sahihi. Hisia zetu za kushutumu hukumu huinuka papo hapo, zikijieleza kwa nguvu ya jeuri.

Katika enzi hii ya sasa ambapo ubinadamu umeonekana kupoteza uwezo wake wa kufafanua kile ambacho ni mwanamume au mwanamke, kinachotusukuma kuelekea kwenye mgawanyiko kamili wa miundo ya kijamii kama inavyofafanuliwa katika Maandiko, wengi wanaona msukumo huo kutokea na kupiga kulipiza kisasi kwa uasi huo dhidi ya Mungu aliyetufanya wanaume na wanawake. (Mwanzo 1:27).

²⁹ For an expanded view of this, see the book *At-One-Ment* chapter 8. Available for download from fatheroflove.info.

Bila kujali ukweli kwamba watu walikuwa wamewasukuma Musa na Haruni kufikia hatua hii, ilikuwa dhahiri kwamba hawakuwa wamefanya kile ambacho Bwana aliwaamuru. Bado Baba yetu huwa na huruma - kwa nini Hakuweza tu kuwasamehe kwa makosa yao? Kwa nini wao pia walilazimika kufa nyikani?

“Wakati umefika wa Haruni kuungana na babu zake, hataingia katika nchi ninayowapa wana wa Israeli, kwa sababu ninyi wawili mmeasi maagizo yangu kuhusu maji ya Meriba. Hesabu 20:24

Siku moja BWANA akamwambia Musa, "Panda mmojawapo wa milima upande wa mashariki wa mto, utazame nchi niliyowapa wana wa Israeli; ukiisha kuiona, utakufa kama Haruni ndugu yako; kwa maana ninyi nyote mliasi maagizo yangu katika jangwa la Sini. Wana wa Israeli walipoasi, hamkuonyesha utakatifu wangu kwao majini." (Haya ndiyo maji ya Meriba huko Kadeshi katika nyika ya Sini.)

Ndipo Musa akamwambia BWANA, "Ee BWANA, wewe ndiwe Mungu utoaye pumzi kwa viumbe vyote; tafadhali weka mtu mpya awe kiongozi wa jumuiya." Hesabu 27:12-16

Musa hapingi amri ya Mungu. Anamwomba tu Bwana kuteua kiongozi mpya. Lakini kwa nini Mungu alihitaji hili? Tunamtazamia Yesu ili kuelewa fumbo hili.

“Kwa maana hukumu ile mhukumuyo, ndiyo mtakayohukumiwa; na kwa kipimo kile mpimacho, ndicho mtakachopimiwa. Mathayo 7:2 (NKJV)

“Kwa maana Baba hamhukumu mtu ye yote, bali amempa Mwana hukumu yote,” Yoh 5:22 (NKJV).

“Ninyi mwahukumu kwa jinsi ya mwili; mimi simhukumu mtu yeyote.” Yohana 8:15 (NKJV)

Sio Bwana aliyeamua Musa na Haruni wafe, bali ni mfumo wa haki ambao Musa na Haruni walielewa ndio ulioamua hili. Tunakumbuka

kile Musa alichomwambia Bwana wakati Israeli walipofanya dhambi kubwa.

"Lakini sasa, ikiwa utawasamehe tu dhambi yao, kama sivyo, lifute jina langu katika kumbukumbu uliyoandika." Kutoka 32:32

Katika kisa cha ndama wa dhahabu, Musa alikuwa ameamua kwamba watu walistahili kifo. Kwa upendo alimwomba Bwana kama angeweza kuchukua mahali pao. Alipoupiga ule mwamba mara mbili, alijisikia vibaya sana kwa kile alichokifanya. Alijitolea hukumu mwenyewe. Mungu angeweza tu kumhukumu kama alivyohukumu mwenyewe, kwa sababu kama Yesu anavyotuambia, Baba hamhukumu mtu yeyote.

Pili, watu walijua kwamba Musa hakutenda sawasawa na vile Mungu alivyoamuru. Hawakumwamini Mungu anayesamehe tu. Waliamini kwamba dhambi lazima iadhibiwe. Ikiwa Mungu angelimsamehe Musa tu, watu wangeweza kufikiri kwamba haijalishi kama unamtii Bwana au la. Mungu alipaswa kushikilia utakatifu wa sheria machoni pa watu.

Tatu, watu walipoona Musa na Haruni wakiadhibiwa, hatia yao wenyewe iliongezeka ndani yao. Walijua wanahusika kwa kiasi kikubwa na kile kilichotokea. Kifo cha Musa na Haruni kilifanya kama sehemu ya upatanisho kwa ajili ya dhambi zao. Katika kuwaadhibu Musa na Haruni, Waisraeli wangeweza kuanza kujisikia huru wakijua suala hilo lilishughulikiwa, na Mungu alitulizwa kupitia kifo chao. Lakini dhabihu zaidi ilihitajika. Kama tunavyoona katika Msalaba wa Kristo, sio tu kifo cha wasio na hatia kinachohitajika, lakini pia kifo cha wenye hatia. Mara tu baada ya kifo cha Haruni, Israeli waliweka nadhiri ya kuharibu kabila la Wakanaani. Hii ingekamilisha upatanisho kwao.

Lakini kama Kristo aliyeufuliwa muda mfupi baada ya kifo chake, Baba yetu aliye mbinguni alikuwa na mipango mikubwa zaidi kwa ajili ya Musa. Muda mfupi baada ya kufa, Mungu alimwita kutoka kaburini na kumpeleka mbinguni.

Lakini Mikaeli, malaika mkuu, alipokuwa akishindana na Ibilisi, alipohojiana naye juu ya mwili wa Musa, hakuthubutu kuleta mashitaka ya kumtukana, bali alisema, "Bwana na akukemee!"
Yuda 1:9 (NKJV)

Bwana aliweza kuona kwamba uzito wa watu ulikuwa unamchosha Musa. Kwa kumruhusu afe, angeweza kumpeleka rafiki yake mpendwa mbinguni ili akaishi naye milele. Huenda Mungu alimwambia Musa, nimekusamehe, lakini alikuwa na mpango bora na wa rehema zaidi. Hakumpeleka Kanaani ya kidunia bali Kanaani ya mbinguni, utimizo wa kweli wa ahadi kwa Ibrahimu.

Kwa Musa, yote yalionekana kutofaulu kabla tu ya kufa kwake. Lakini alishikilia kwa imani na kumwamini Bwana kabisa. Huu ni wimbo ambao Musa na Mwanakondoo waliimba (Ufu 15:3): wimbo wa uaminifu kamili. Wanafunzi wote walipomwacha Yesu na kukimbia, wote walionekana kupotea. Lakini Yesu alijikabidhi kwa Mungu na kumwamini Baba yake kabisa. Hadithi hii ni muhimu kwetu tunaoishi katika siku za mwisho, kwa kuwa wale 144,000 watapitia mtihani huo. Wote wataonekana wamepotea, watahisi kushindwa kabisa, hata hivyo watatumaini ahadi za Mungu na kumshinda yule mnyama na sanamu yake.

Ni wazo la thamani kama nini: Mungu hakumhukumu Musa kwa matendo yake pale kwenye mipaka ya nchi ya ahadi; Musa alijihukumu mwenyewe na kwa hiyo akatembea katika njia ya huzuni hadi kifo. Lakini Mungu aligeuza laana kuwa baraka na kumpeleka mbinguni. Ni ajabu jinsi gani kutazama matukio haya kupitia maisha ya Yesu huku utaji ukiwa umeondolewa.

SURA YA 41

KIAPO CHA KUANGAMIZA

Akiwa Misri, Mungu alikuwa ameahidi kuwapa Waisraeli nchi ya Kanaani - kama vile alivyomuahidi Abrahamu mtoto.

Kwa hiyo, waambie wana wa Israeli, Mimi ndimi BWANA; nitakuweka huru na kuonewa kwako, nami nitakuokoa na utumwa wako katika Misri; nitawakomboa kwa mkono wenye nguvu na hukumu kuu; nitawafanya ninyi kuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu. Ndipo mtajua kwamba mimi ndimi Yehova Mungu wenu, ambaye nimewaweka huru kutoka katika ukandamizaji wenu huko Misri. Nitawaleta katika nchi niliyoapa kuwapa Ibrahimu, Isaka na Yakobo. nitakupa iwe mali yako mwenyewe. Mimi ndimi BWANA!” Kutoka 6:6-8

Hakuna mahali ambapo Mungu anasema, nitakusaidia kuwaua Wakanaani wote; lakini badala yake Mungu angewapa nchi hiyo. Katika Mlima Sinai, Mungu aliwataka Waisraeli wamsikilize na kuamini kwamba anawapenda na angewapa mahitaji yao. Wakajibu kwa kusema, “Yote uliyosema, tutayafanya.” Baada ya kuwashinda Waamaleki kwa upanga, Waisraeli walijihakikishia kwamba Mungu alitaka wawaue Wakanaani wote ili wajiweke katika nchi ya Kanaani. Walimsifu Mungu wa vita na walishikilia mawazo yao ya Mungu wao kama mharibifu.

Ili kufika katika nchi ya Kanaani, Israeli walipaswa kupitia Edomu na Moabu. Mungu aliwaagiza wasifanye vita na makabila haya.

“Waagize watu hawa, ukisema, Mtapita kati ya nchi ya jamaa zenu, Waedomu, wana wa Esau, wakaao Seiri; Waedomu watatishwa; basi, jihadharini, msiwasumbue, kwa maana nimewapa nchi ya vilima pande zote za mlima Seiri kuwa milki yao, wala sitawapa hata futi moja ya mraba ya nchi yao.”
Kumbukumbu la Torati 2: 2:4-5

Edomu hakuwaruhusu kupita katika nchi yao. Mungu aliwazuia Waisraeli wasiwaue Waedomu. Kikombe cha uovu wao hakijajaa. Israel ililazimika kurudi nyuma na kwenda njia nyingine.

“Tafadhali, turuhusu tupite katikati ya nchi yako, tutakuwa waangalifu tusipite katika mashamba yako na mashamba yako ya mizabibu, wala hatutakunywa maji ya visima vyako. Tutakaa katika njia ya mfalme na kamwe hatutatoka humo mpaka tutakapokuwa tumepita katika eneo lako.”

"Lakini mfalme wa Edomu akasema, Ondoka katika nchi yangu, la sivyo nitakutana nawe na jeshi!"

Wana wa Israeli wakajibu, wakasema," Sisi tutakaa katika njia kuu; mifugo yetu ikinywa maji yako, tutakulipia. Hebu turuhusu tupitie katika nchi yako. Hilo ndilo tunaloomba."

Lakini mfalme wa Edomu akajibu, Ondokeni, msipite katika nchi yetu. Kwa hayo alilikusanya jeshi lake na kutoka nje dhidi yao kwa nguvu kubwa. Kwa sababu Edomu walikataa kuwaruhusu Waisraeli kupita katika nchi yao, Israeli ililazimika kugeuka.
Hesabu 20:17-21

Jambo lile lile lilifanyika kwa Wamoabu. Mungu aliwaagiza Waisraeli wasifanye vita na Moabu. (Kum 2:9). Waisraeli walitii amri ya Mungu, jambo ambalo si la kawaida kwao. Kisha Bwana anaelezea mchakato wa jinsi ambavyo Israeli wataiteka Kanaani. Hawezi kuwasaidia kwa jinsi Alivyotaka mwanzoni kwa sababu mara kwa mara walimwasi. Njia pekee ambayo Mungu angeweza kuwasaidia Israeli sasa ilikuwa

kwa kuruhusu makabila yapendayo vita, ambayo yalikuwa yameyashinda mataifa yaliyotangulia yaliyoishi Kanaani, kupokea adhabu hiyohiyo.

Hii inatambia kwamba Mungu ataruhusu dhambi za baba zipatikane kwa watoto hadi kizazi cha tatu na cha nne. Mataifa ya Kanaani yalikuja huko kwa njia ya kuondoa makabila mengine kwa vita. Mungu hadhihakiwi, kama mataifa haya yalivyopanda, ndivyo wangevuna. Mungu angeadhibu dhambi ya Wakanaani kwa dhambi ya Waisraeli. Israeli wangekuwa wakala wa Mungu wa adhabu juu ya Kanaani.

Bwana alitaka Israeli wawe mawakala wake wa baraka ili kuwavuta Wakanaani kwenye ukweli na kutubu dhambi zao. Haikuwa jambo lisilowezezana kwa Israeli kutimiza lengo hili. Israeli walikuwa wameazimia kufanya mambo kwa njia yao wenyewe, na kwa hiyo sasa wanaume wa Israeli wangejaza akili zao sanamu za Wakanaani waliouawa; wanaume, wanawake na watoto wachanga, wote wameuawa kwa upanga.

Mungu anaelezea mchakato huu kwa uwazi kama ifuatavyo:

"... BWANA akatuonya, akisema, Msiwasumbue Wamoabu, wana wa Lutu, wala msiwafanye vita; nimewapa Ari kuwa mali yao, wala sitawapa ninyi nchi yao yo yote."

(Watu wa majitu walioitwa Waemi waliwahi kuishi katika eneo la Ari. Walikuwa na nguvu na wengi na warefu kama Waanaki, kabila nyingine ya majitu. Waemi na Waanaki pia wanajulikana kama Warefai, ingawa Wamoabu wanawaita Waemi. **Hapo awali Wahori walikuwa wakiishi Seiri, lakini walifukuzwa na kuhamishwa na wazao wa Esau, kama vile Israeli walivyowafukuza wana wa Kanaani, hapo BWANA alipowapa Israeli nchi yao.**) Kumbukumbu la Torati 2:9-12

Maneno kwenye mabano yaliongezwa baada ya Israeli kuingia Kanaani. Yanazungumzia jinsi wazao wa Esau walivyowaangamiza Wahori waliokuwa wakiishi hapo awali. Kisha tunaambiwa kwamba

Israeli waliwafukuza watu wa Kanaani kwa njia sawa na Waedomu walivyowafukuza Wahori. Hii ina maana kwamba dhambi ile ile ambayo Waedomu walifanya katika kuwachinja Wahori ilifanywa na Israeli katika kuwaondoa Wakanaani.

Bwana aliwaruhusu Waisraeli kufanya hivyo kwa sababu kikombe cha uovu cha Wakanaani kilikuwa kimejaa na, kama Kalebu alivyowaambia Israeli, “ulinzi wao ulikuwa umeondoka.” (Hesabu 14:9, KJV). Ua wa ulinzi kuzunguka mataifa haya mengine ulikuwa umeondolewa kabisa kwa sababu ya kukataa kwao amri na sheria za Mungu.

Baada ya tukio la Musa kuupiga mwamba kwenye mipaka ya Kanaani, mfalme wa Kanaani kutoka eneo la Aradi alishambulia Israeli.

Mfalme Mkanaani wa Aradi, aliyeishi Negebu, alisikia kwamba Waisraeli walikuwa wakikaribia njia ya Atharimu. Kwa hiyo akawashambulia Waisraeli na kuwachukua baadhi yao kuwa mateka. Hesabu 21:1

Israeli walikuwa wamejifunza nini katika miaka arobaini? Je, walitazama kuona kwa nini kulikuwa na uvunjaji katika kambi? Je, walitubu kutokana na manung'uniko yao na kuungama kosa la njia zao? Hapana, watoto walirudia utaratibu sawa na wazazi wao, wakitoa matokeo yaleyale.

Kwa hiyo watu wakashindana na Musa, wakasema, "Tupe maji tunywe. Basi Musa akawaambia, Mbona mnashindana nami? Kwa nini mnamjaribu Bwana? Watu wakawa na kiu huko, nao wakamnung'unikia Musa, wakasema, Mbona mmetupandisha kutoka Misri, ili kutuua kwa kiu sisi na watoto wetu na wanyama wetu?" Kutoka 17:2-3 (NKJV)

Basi hapakuwa na maji kwa ajili ya mkutano; hivyo wakakusanyika dhidi ya Musa na Haruni. Watu wakashindana na Musa, wakanena, wakisema, "Laiti tungalikufa ndugu zetu walipokufa mbele za Bwana, kwa nini mmelipandisha kusanyiko

la BWANA katika jangwa hili, hata tufe hapa, sisi na wanyama wetu?" Hesabu 20:2-4 (NKJV)

Wazazi walipolalamika, walisababisha uvunjifu ambao uliruhusu Waamaleki kuwashambulia. Watoto walipolalamika juu ya jambo lile lile, liliruhusu Wakanaani kuwashambulia. Kwa mara nyingine tena, Waisraeli walibadilisha kisasi dhidi ya washambuliaji wao badala ya toba; wangewaua Wakanaani ili kulipia dhambi zao na kurekebisha tatizo.

Ndipo wana wa Israeli wakaweka nadhiri hii kwa BWANA, wakisema, Ikiwa utawatia watu hawa mikononi mwetu, tutaangamiza kabisa miji yao yote. BWANA alisikia ombi la Waisraeli na akawapa ushindi dhidi ya Wakanaani. Waisraeli waliwaangamiza kabisa pamoja na miji yao, na mahali hapo pakaitwa Horma tangu wakati huo. Hesabu 21:2-3

Jina Horma maana yake ni kujitolea kwa uharibifu au ukiwa. Israeli ndio walioweka ombi kwa Mungu. Nadhiri waliyoweka ilikuwa ni tendo la ibada kwa Mungu wao. Ikiwa kweli Mungu alikuwa Mungu mharibifu, je, ni tendo gani bora zaidi la ibada ungeweza kutoa kuliko kuwaua wale wanaompinga Mungu wa mbinguni? Mahali hapo palijulikana tu kama Horma baada ya Israeli kuliangamiza.

Kuna uwezekano wa msukumo wa ndani zaidi kwa nini Israeli ilitaka kuchinja taifa ambalo lilichukua baadhi yao kama wafungwa wa vita.

"Mtakapowakabili Waamaleki na Wakanaani vitani, mtauawa; BWANA atawaacha ninyi, kwa sababu mmemwacha BWANA. Lakini watu kwa ukaidi wakasonga mbele kuelekea nchi ya vilima, ingawa Musa wala sanduku la agano la BWANA hawakuondoka kambini. Kisha Waamaleki na Wakanaani waliokuwa wakiishi katika milima hiyo wakashuka na kuwashambulia na kuwafukuza mpaka Horma. Hesabu 14:43-45

Miaka thelathini na minane awali, Waisraeli walikuwa wameshindwa vibaya sana na Waamaleki na Wakanaani walipojaribu kwa upumbavu kuteka nchi ya Kanaani baada ya Mungu kuwaambia

wasikwee kwa sababu ya uasi wao. Mauaji yakaishia Horma. Je, yawezekana kwamba Israeli walikuwa wakitafuta kwa sehemu kulipiza kisasi mauaji ya baba zao kizazi kimoja awali?

Vyovyote vile, Israeli walitiishwa kupitia kifo cha Miriamu, Haruni, na tangazo la kwamba Musa pia angekufa. Pia walifedheheshwa na Edomu walipokataliwa kupita ili kufika nchi ya ahadi. Tunakumbuka jinsi kizazi kilichopita kilivyoghushi utambulisho wao na maana ya kusudi la kuwachinja Waamaleki.

Kwa hiyo Waebrania sasa walijithamini wenyewe juu ya ujasiri wao, na walidai sifa kuu kwa ushujaa wao; na daima walijilazimisha kuchukua uchungu, ambao kwao waliona kila ugumu ungeweza kushinda. Hayo yalikuwa matokeo ya vita hivi. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 3, Sura ya 16:4

Hii pia ilichangia katika kiapo cha Israeli cha mauaji ya halaiki ya watu wa Aradi. Ingewasaidia kupata tena hisia zao za ushujaa, na zaidi ya yote kuepuka hitaji la kutubu dhambi zao zilizosababisha kifo cha Haruni na Musa.

Ikiwa tunalinganisha Yesu mpole na mnyenyekevu, akiwachukua watoto mikononi mwake na kuwabariki, pamoja na askari Mwisraeli akiwaua watoto wadogo kwa upanga, je, hatulazimiki kuuliza: Tofauti hii yaweza kupataje upatano katika tabia ya Mungu? Inanikumbusha juu ya kiongozi wa kambi ya mateso ya Ujerumani ambaye kila siku alisimamia kifo cha maelfu ya wafungwa na kutokwa na machozi aliporudi nyumbani siku moja na kugundua mbwa wake mwaminifu amekufa. Mkanganyiko huo unawezaje kuwepo katika mioyo ya wanadamu?

Kuamini kwamba Mungu wa mbinguni aliamuru watu wake wachinje mamia ya maelfu ya watu hufunua ukosefu mkubwa wa ufahamu katika saikolojia ya kibinadamu. Ongea na askari yeyote aliyerudi kutoka kwenye mapigano makali kwenye vita. Mara chache, kama itawahi, wanataka kuzungumza juu ya maelezo ya vita. Usiku baada ya usiku, ndoto zao zinakabiliwa na mayowe ya kufa ambayo walifanya na kushuhudia. Usiku mara nyingi huwa tukio

lisilokubalika ambapo mambo ya kutisha ya zamani yanaishi mara kwa mara.

Je, hii ndiyo nchi ambayo Mungu aliwaahidi watu wake? Nchi ambayo wanaume Waisraeli walioathiriwa na PTSD hawawezi kuonyesha upendo kwa familia zao? Kwa moyo wa mwanadamu kujifanya kuwa mgumu kuua mwanaume mwingine ni jambo moja, lakini kujifanya kuwa mgumu kuua wanawake na watoto wadogo wasio na ulinzi kunahitaji ugumu kama huo wa kuharibu kabisa utulivu wa roho za watu.

Hadithi za Agano la Kale zimetumiwa na wanadamu kwa karne nyingi kuhlalisha vita vyao wenyewe dhidi ya mataifa mengine. Vita vya Mungu wa Israeli vimekumbatiwa kwa shauku na mataifa mengine ili kuhlalisha mipango yao ya mauaji.

Donald Trump alipokuwa akiwania urais wa Marekani, aliulizwa andiko alilopenda zaidi la Biblia.

"Nafikiri mengi. Namaanisha, unajua, tunapoingia kwenye Biblia, nafikiri mengi. Ni mengi sana," akajibu. "Na watu wengine - tazama, jicho kwa jicho, unaweza kusema hivyo. Hilo sio jambo zuri sana. Lakini unajua, ukiangalia kile kinachotokea kwenye nchi yetu, namaanisha, unapooni kinachoendelea katika nchi yetu, jinsi watu wanavyotunyanyasa, na jinsi wanavyotudhihaki na kutucheka."

<https://www.politico.com/blogs/2016-gop-primary-live-updates-and-results/2016/04/trump-favorite-bible-verse-221954>

Ni tofauti gani na utu wa Yesu ambaye alisema:

"Mmesikia sheria inayosema kwamba adhabu lazima ilingane na jeraha: 'Jicho kwa jicho, jino kwa jino.' Lakini mimi nasema, msimpinge mtu mwovu! Mtu akikupiga kofi kwenye shavu la kulia, mpe shavu la pili pia. Mathayo 5:38-39

Kama tulivyochunguza katika sura ya 29, kwa nini Mungu aliwapa Waisraeli sheria zenye jeuri na za kulipiza kisasi, kama vile jicho kwa

jicho, ilikuwa kwa sababu hilo lilionyesha mawazo yao wenyewe. Angeweza tu kuwapa kile walichotaka kwa matumaini wangeanza kujifunza upumbavu wa vitu kama hivyo na kugeukia kile alichotaka. Yesu anafunua tamani la kweli la Mungu anaposema kwamba tusimpinge mtu mwovu.

Ushahidi wa Yesu kwa ulimwengu karibu umemaliza kabisa na jinsi Wakristo wanavyolitafsiri Agano la Kale. Badala ya kugeuza shavu lingine, tunaweza kugeukia Agano la Kale ili kuhalalisha vitendo vya uchokozi, mauaji, na kulipiza kisasi.

Lakini licha ya mkasa huu, hata baadhi ya watu wagumu zaidi wametambua kwamba ufalme wa Kristo hauhusishi matumizi ya nguvu. Kinachojulikana zaidi ni ushuhuda wa mmoja wa watu mashuhuri wa vita ambao ulimwengu umewahi kuona.

"Alexander, Cæsar, Charlemagne na mimi tulianzisha himaya. Lakini tuliweka uumbaji wa fikra zetu juu ya nini? Juu ya nguvu tu. Yesu Kristo peke yake ndiye alianzisha himaya yake juu ya upendo; na katika saa hii mamilioni ya wanadamu watakuwa kwa ajili Yake. Katika kila uwepo mwingine isipokuwa ule wa Kristo ni kutokamilika kungapi!" - Napoleon

Inapaswa kuwa kwamba Ukristo ambao Napoleon alikutana nao ulikuwa ule ambapo Wakristo walikuwa tayari kutoa maisha yao kwa ajili ya injili, si kwa vitendo vya vita bali kukataa kupinga uovu kwa nguvu ya jeuri.

Yesu anatutia daima swali la matumizi ya upanga aliposema:

Yesu akajibu, "Ufalme wangu si ufalme wa duniani. Kama ingalikuwa hivyo, wafuasi wangu wangepigana kunizua nitiwe mikononi mwa viongozi wa Wayahudi, lakini ufalme wangu si wa ulimwengu huu." Yohana 18:36

Bwana Yesu aliweka alama hii kwa Petro alipoponya sikio ambalo Petro alikuwa amekata katika kutafuta kumtetea Yesu. Yesu aliamini katika utunzaji wa Baba yake kinyume na upanga.

“Rudisha upanga wako,” Yesu akamwambia. “Wale wanaotumia upanga watakufa kwa upanga. Ama wadhani ya kuwa mimi siwezi kumsihi Baba yangu, naye ataniletea sasa hivi zaidi ya majeshi kumi na mawili ya Malaika?” Mathayo 26:52-53

Yesu Kristo ni yeye yule jana, leo na hata milele. (Waebrania 13:8). Si tabia Yake kutumia chuma kilichochongwa ili kudukua hadi kufa mashine nzuri Aliyoiumba. Kila tendo la uharibifu linamvunjia heshima yule aliyeyumba vitu vilivyoharibiwa.

Hakuna Mkristo anayeweza kukata rufaa kwa hadithi za Agano la Kale kama uhalali wa vita. Mungu alikuwa akiwawumilia Waisraeli katika jitihada za kuwaleta kwenye ufahamu wa kweli wa tabia yake. Kama vile Mungu alivyomfunulia Isaya:

BWANA atakuwa mpatanishi kati ya mataifa na kusuluhisha migogoro ya kimataifa. Watapiga panga zao ziwe majembe na mikuki yao kuwa miundu. **Taifa halitapigana tena na taifa, wala kujizoeza kwa ajili ya vita tena.** Isaya 2:4

Njia pekee inayowezekana kwa mataifa kusitisha tamaa ya vita ni kufikia ufahamu kwamba Mungu wa Biblia hatumii kanuni za nguvu ili kusimamisha ufalme wake. Maadamu tunapata wazo kwamba Mungu anatumia nguvu kujenga ufalme wake, vita haviwezi kukoma wala kuondolewa duniani.

Tukisoma ushindi wa Kanaani kwa njia ya maisha ya Yesu, tunaona rehema na uvumilivu wa Mungu kwa kukataa kuwaacha watu wake waliojitoa katika vita na kuapa mataifa ya mauaji ya kimbari ili kumheshimu na kumwabudu Mungu wanayemtaka.

Wakanaani waliangamizwa kwa sababu walikuwa wameangamiza. Walivyohukumu, walihukumiwa. Israeli ilikuwa chombo cha adhabu dhidi ya Wakanaani kwa njia ile ile ambayo Wakanaani walikuwa wametenda kama vyombo vya adhabu dhidi ya mataifa yaliyowatangulia.

Somo hili ni muhimu kwetu, kwa sababu kama vile mataifa ya magharibi ambavyo yametawala ulimwengu kupitia vita, ni lazima

ifike kwamba utaratibu wa sasa wa ulimwengu lazima upinduliwe kwa namna hiyo hiyo. Sasa kuna vita nchini Ukraine na uvumi wa vita kati ya Marekani na China. Mambo haya yote ni matunda ya kumwamini Mungu wa vita.

Lakini katika ukumbi huu wa sasa wa vita hatimaye itakuja vuguvugu ambalo linajengwa juu ya kanuni ambazo zilishikwa na Ghandhi - Mhindu, si Mkristo. Ingawa aliweka maisha ya Yesu katika mfumo wa upinzani, bado aliweza kuona mada kuu ya upendo katika maisha Yake.

"Yesu anamaanisha nini kwangu? Kwangu mimi, alikuwa mmoja wa walimu wakuu ambao wanadamu wamewahi kuwa nao." "Yesu aliishi na kufa bure ikiwa hakutufundisha kudhibiti maisha yote kwa sheria ya milele ya upendo."

"Yesu alikuwa mpinzani hai zaidi anayejulikana labda katika historia. **Ukosefu wake ulikuwa ubora wa hali ya juu.**" "Yesu alionyesha jinsi ambavyo roho na mapenzi ya Mungu hakuna mwingine angeweza. **Ni kwa maana hii kwamba ninamwona na kumtambua kama Mwana wa Mungu. Na kwa sababu maisha ya Yesu yana umuhimu na upitaji mipaka ambayo nimedokeza, ninaamini kwamba yeye si wa Ukristo pekee bali wa ulimwengu mzima, wa rangi na watu wote.** Haijalishi chini ya bendera, jina au fundisho gani yanaweza kufanya kazi, kudai imani au kumwabudu Mungu waliorithi kutoka kwa mababu zao."³⁰

Je, tutaendelea kusoma hadithi za Agano la Kale kama uthibitisho wa mungu mkali na wa mauaji ya halaiki? Au hatimaye tutamruhusu Yesu kufua panga zetu ziwe majembe?

³⁰ https://www.mkgandhi.org/articles/gandhi_christ.html

SURA YA 42

KUMHESHIMU NYOKA

Ilikuwa muhimu sana kwa Israeli kuhusisha mauaji yao ya Wakanaani kwa Mungu. Ingawa lilikuwa wazo lao, wanajihalalishiaje uchinjaji wa wanawake na watoto wachanga? Katika kumsifu Mungu kwa ajili ya ushindi wao, wanaweza kuelekeza hofu yake yote kwake kama jambo ambalo alitaka lifanyike.

Ikiwa kweli Mungu alikuwa katika ushindi wao, tunapaswa kuona uthibitisho wa shukrani ya kudumu pamoja na imani inayoongezeka katika uongozi wa Mungu. Kinachotokea ni kinyume kabisa.

Kisha wana wa Israeli wakaondoka Mlima Hori, wakashika njia ya kuelekea Bahari ya Shamu ili kuizunguka nchi ya Edomu. Lakini watu walikosa subira kwa sababu ya safari hiyo ndefu, na wakaanza kumtukana Mungu na Musa. “Kwa nini umetutoa Misri ili tufe?

huku nyikani?” walilalamika “hapa hakuna cha kula wala kunywa. Na tunachukia mana hii mbaya!” Hesabu 21:4-5

Ni saikolojia gani inahusika katika kuhama kutoka kwenye kushindwa kwa ushindi wa adui zako, Mungu akiwa upande wako, hadi kufikia hatua ya kumshtaki Mungu kwa kujaribu kuwaua jangwani? Kuelewa tabia ya mwanadamu ya Uelekezeaji, inaleta

maana kamili. Wanajeshi wa Israeli wana picha hizi zote za kutisha akilini mwao kutokana na mauaji yote waliyotengeneza. Katika kuua wengine, hofu yao ya kuuawa iliongezeka. Katika kuelekeza matendo yao ya mauaji kwa Mungu, iliongeza tu wasiwasi wao wenyewe kwamba Mungu huyu wa kifo sasa angewaua kwa ajili ya matendo ya jeuri waliyotenda.

Wakiwa wamepofushwa na woga wao, Waisraeli hawakuweza kutambua kutoka kwenye sababu hadi matokeo ya uvunjaji wa matokeo ya kulalamika dhidi ya Mungu na Musa. Hata hivyo, Shetani alijua, naye akazitia moyo hisia hizo, akijaza akili zao mashaka na woga.

Ilikuwa ni hukumu yao kwamba Mungu alitaka kuwaua jangwani. Kama walivyohukumu, ndivyo Mungu alivyoruhusu jangwa kuanza kufanya kama walivyosema. Israeli walipoacha kumcha Mungu, na kumshutumu kwa kutojali, Hakuweza kuwalinda na Shetani kwa sababu ya uvunjaji wao.

Kwa hiyo BWANA akatuma nyoka wenye sumu kati ya watu, na wengi wakaumwa na kufa. Hesabu 21:6

Tafsiri zote nilizokagua zinasema kwamba Mungu alituma nyoka kati ya watu. Unaposhikilia wazo la kuua, Mungu mwenye ngurumo ambaye anaadhibu kwa kifo, basi inakuwa na maana kamili kuamini kwamba Mungu aliwaadhibu Waisraeli kwa kukosa shukrani na mashtaka ya uwongo dhidi yake.

Waisraeli waliona kwamba Mungu ndiye aliyewatuma nyoka wawaadhibu, wakakiri kwa Musa kwamba walikuwa wametenda dhambi na wakamsihi Musa amwombe Mungu awaondoe nyoka hao.

Ndipo watu wakamwendea Musa, wakamlilia, wakisema, Tumefanya dhambi kwa kumnena BWANA na wewe; omba kwamba BWANA awaondoe nyoka hao. Kwa hiyo Musa akawaombea watu. Hesabu 21:7

Mungu hamwelekezi Musa kuwaambia watu kwamba si Yeye aliyetuma nyoka, kwa sababu watu hawangeelewa hili. Walijua

walikuwa wametenda dhambi dhidi ya Mungu, na katika akili zao wenyewe ilikuwa na maana kamili kwamba Mungu angewaadhibu, na hata kuwaua baadhi yao kwa hasira, kwa sababu ya dhambi zao. Unapochunguza maana ya neno la Kiebrania la kutuma katika wakati uliotolewa, tunaona yafuatayo:

Piel Tense

1c1) kuachisha au kuondoka au kutoka au nje, kukataa, kutoa, kutupwa nje

1c2) kuachilia, kuweka huru

1c3) kupiga (matawi)

1c4) kushuka

1c5) kupiga

Je, Mungu aliwatuma moja kwa moja kuwadhuru Waisraeli? Je, hii inalingana na tabia ya Baba mwenye upendo? Je, Yesu alituma nyoka hekaluni ili kuwaangamiza viongozi wa Wayahudi?

Israeli, wakiongozwa na Shetani, waliamini katika Mungu mwenye kuharibu na kuadhibu. Je, ingepatana na akili kwamba unapokubali kanuni za nyoka Shetani, kwamba hilo linaweza kuvutia jambo lile lile waliloamini? Je, baadhi ya Waisraeli walikuwa bado wameambukizwa na mawazo ya Wamisri ya Atum kuja kama nyoka kuwaangamiza? Mtume Paulo anatupa ufahamu wa kuvutia sana katika hadithi hii:

....wala tusimjaribu Kristo, kama wengine wao walivyomjaribu, wakaangamizwa na **nyoka**;^[G3789] wala tusinung'unike, kama baadhi yao walivyonung'unika, wakaangamizwa na **mharibifu**.^[G3644] 1 Wakorintho 10:9-10 (NKJV)

Neno la Kigiriki ambalo Paulo anatumia kumaanisha nyoka linatumiwa katika sehemu nyingine kadhaa kurejelea Shetani.

Basi yule joka akatupwa, yule mkubwa, nyoka wa zamani, aitwaye Ibilisi na Shetani,... Ufunuo 12:9 (NKJV)

Akamshika yule joka, yule nyoka wa kale [G3789] ambaye ni Ibilisi na Shetani, akamfunga kwa muda wa miaka elfu moja. Ufunuo 20:2 (NKJV).

Juu ya hili, ufafanuzi wa Strong wa neno mharibifu katika mstari unaofuata unamaanisha "nyoka mharibifu, mwenye sumu kali." Tunazingatia pia maneno ya Yesu kuhusu tabia yake.

"Kwa maana Mwana wa Adamu hakuja kuziharibu roho za watu, bali kuziokoa." Luka 9:56 (NKJV)

Haya yote yanaelekeza kwa nguvu kwenye wazo kwamba Mungu aliwaacha nyoka waende huru kutokana na kuzuiliwa kwa sababu ya imani za Waisraeli, na kisha Shetani akawatumia kuwadhuru na kuwaua Waisraeli. Nyoka walikuwa wameishi nyikani tayari, lakini Waisraeli walikuwa wamelindwa dhidi yao. Kwa hiyo, wakati nyoka walipoanza kufurika kambini, Israeli walifikiri ni Mungu aliyekuwa akiwaua kupitia kwa nyoka; wakati kwa hakika ni Shetani akichukua udhhibiti wa nyoka kwa sababu Israeli walikuwa wametoboa ukuta wa ulinzi wa Mungu kupitia kutokuwa na shukrani, mashtaka ya uwongo, na ibada ya sanamu kuhusu tabia ya Mungu.

Ili kupatana na mawazo ya watu, Mungu alimpa Musa maagizo ya ajabu sana.

Kisha BWANA akamwambia Musa, Tengeneza nyoka ya moto [H8314], ukaiweke juu ya mti; na itakuwa ya kwamba kila mtu aliyeumwa, aitazamapo, ataishi. Basi Musa akafanya nyoka ya shaba, akaiweka juu ya mti; na ndivyo ilivyokuwa, ikiwa nyoka amemwuma mtu, alipomtazama yule nyoka wa shaba, aliishi. Hesabu 21:8-9 (NKJV)

Mungu alimwambia Musa atengeneze sanamu ya shaba ya nyoka waliokuwa wakiwauma, kuiweka juu ya mti, na kuwaalika watu wamtazame yule nyoka wa shaba - ndipo wangeishi.

Zoezi hili lilikuwa la kawaida miongoni mwa mataifa ya kipagani ili kutuliza miungu yenye hasira. Tunaona hili likifanywa katika hadithi ya Wafilisti walipolichukua sanduku la Israeli na kwa sababu hiyo

wakapata mapigo ya panya na kupigwa na majipu. Walitengeneza masanamu ya yale yaliyokuwa yakiwasibu: “majipu matano ya dhahabu na panya watano wa dhahabu”.

Sanduku la BWANA likakaa katika nchi ya Wafilisti miezi saba kwa jumla. Ndipo Wafilisti wakawaita makuhani na waaguzi wao, wakawauliza, "Tufanye nini juu ya Sanduku la BWANA, tuambie jinsi ya kulirudisha katika nchi yake."

"Lirudisheni Sanduku la Mungu wa Israeli likiwa na zawadi," waliambiwa. "Tuma sadaka ya hatia ili tauni iishe; kisha, ukiponywa, utajua kwamba ni mkono wake uliosababisha tauni."

"Tunapaswa kutuma sadaka ya hatia ya aina gani?" waliuliza.

Wakaambiwa, Kwa kuwa tauni imekupata wewe, na wakuu wako watano, jifanyieni majipu matano ya dhahabu, na panya watano wa dhahabu, kama hao walioiharibu nchi yenu; **fanyeni hivi kwa utukufu kwa Mungu wa Israeli; labda ataacha kuwatesa ninyi**, na miungu yenu, na nchi yenu. Mbona, basi, mnaifanya migumu mioyo yenu, kama vile wale wamisri, naye Yule farao, walivyoifanya mioyo yao? Hata na hao, hapo alipokwisha kuwadhihaki, je! Hawakuwaruhusu watu, nao wakaenda zao?
1Samweli 6:1-6

Kwa nini Mungu anatumia desturi ya kipagani kuwaponya Waisraeli? Israeli wanapofanya kazi katika Agano la Kale, Mungu anachoweza kufanya ni kusema nao kupitia mawazo yao wenyewe wakitoa matokeo ya kioo kwa sababu mawazo yao hayakuwa mawazo yake. Nyoka aliyeinuliwa kwenye nguzo lilikuwa wazo ambalo wangeweza kufahamu. Kwa mtazamo fulani, kuangalia juu kwa nyoka juu ya mti ilikuwa tendo la heshima, ilikuwa ni kuheshimu uwezo wa nyoka, ambayo ilikuwa ikiwaua. Hivi ndivyo Wafilisti walivyofanya, wakatengeneza sanamu za chuma za vitu vilivyowaua, ili kumtukuza Mungu wa Israeli.

Kupitia mawazo potofu ya Waisraeli Bwana alikuwa anajaribu kuwafundisha jambo fulani. Alitaka kuwafundisha kupitia njia ya

Musa kusema tu na mwamba kwamba baraka ya maji ya uzima itakuja. Kwa kumtazama tu nyoka juu ya mti, wanguweza kupata msamaha na uponyaji. Ni wazi kwamba ikiwa Mungu aliwaponya, wangujua wamesamehewa. Hakuna dhabihu za wanyama zilizohitajiwa, hakuna damu iliyohitaji kumwagwa ili upatanisho ufanyike. Hili ndilo somo ambalo Mungu alitaka kuwafundisha kupitia mawazo yao yasiyo sahihi.

Maana ya hadithi hii ni ya mbali sana kwa sababu Yesu anazungumza kuhusu hadithi hii kama ifuatavyo:

Na kama vile Musa alivyomwinua yule nyoka wa shaba juu ya mti nyikani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa, ili kila mtu amwaminiye awe na uzima wa milele. Yohana 3:14-15

Angalia kwa makini: “Kama vile Musa alivyomwinua yule nyoka wa shaba, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa.” Kama vile Waisraeli walivyokuwa chini ya wazo potofu kwamba Mungu alitaka kuwaua jangwani kwa ajili ya dhambi zao, vivyo hivyo ulimwengu wote unaamini kimakosa kwamba Mungu ametuhukumu sisi sote kifo kwa ajili ya dhambi zetu. Kama vile Mungu alivyozungumza na Israeli kupitia mawazo yao ya uwongo ya kumtuliza Mungu mwenye hasira, ndivyo anavyozungumza na ulimwengu mzima ili kuridhisha haki yake kupitia kifo cha Mwanawe. Katika tabia ya Kristo, kanuni ya uwongo ya kifo katika Mungu inabomolewa. Mungu hajawahi kutamani dhabihu na matoleo kwa ajili ya dhambi, bali amekutana na mwanadamu katika fikra zake zenye giza na kumpa msamaha katika kifurushi anachoweza kuelewa.

Wazo la kwamba Mungu alihitaji Mwanawe kumwagika damu na kupigwa ili atusamehe linatoka kwa nyoka/joka, Shetani. Mekanisa ya Kikristo yanasema juu ya ghadhabu ya Mungu kutoshelezwa katika Mwokozi aliyeinuliwa, lakini kile wanachoinua bila kujua ni mawazo ya nyoka ambayo Mungu alipaswa kukutana nayo. Kristo aliyesulubiwa ni hatua muhimu kwa wokovu, lakini kwanini msalaba

ulihitajika, hakieleweki kabisa. Huu ndio ukweli wa kushangaza katika hadithi ya nyoka aliyeinuliwa.³¹

Kwa watu wengi, wazo hili linakuja kama mshtuko kamili. Msukumo wa asili ni kuukataa, lakini fikiria kwa makini: jinsi gani kuinuliwa kwa Yesu kunaweza kuwa kwa njia yoyote inayowezekana kulinganishwa na kuinuliwa kwa nyoka?

Hii inakuja kwenye kiini cha Kanuni ya Kioo. Je, mwenye dhambi huona nini hasa anapotazama umbo la Yesu pale Msalabani? Je, anaona ghadhabu ya Mungu ikitoshelezwa, au anaona mawazo yake mwenyewe ya haki yakitimizwa ili apate msamaha?

Tafakari kwa makini mawazo haya. Je, kweli tunaamini kwamba Mungu anataka watu wake waangalie juu na kuheshimu wazo la kwamba lazima kuwe na damu na kifo ili tusamehewe? Au hili ni wazo la Mungu ambalo Shetani alikuwa ametunasa ndani yake, na kwa hivyo Yesu alipaswa kuinuliwa kama nyoka juu ya mti kwa sababu ya akili zetu zilizotiwa giza, ilikuwa njia pekee ya kufikia na kutukomboa.

“... uwafumbue macho yao, wapate kugeuka kutoka gizani na kuingia katika nuru, na kutoka katika nguvu za Shetani na kumwelekea Mungu; ndipo watapata ondoleo la dhambi zao, na kupewa nafasi kati ya watu wa Mungu, waliotengwa kwa imani kwangu mimi.” Matendo 26:18

Kwa kushangaza, neno linalotumiwa kwa nyoka wa moto katika hadithi ya nyoka wa shaba linapatikana katika sehemu nyingine katika Biblia inayorejelea malaika.

Katika mwaka ule aliokufa mfalme Uzia, nilimwona Bwana ameketi katika kiti cha enzi, kilicho juu sana na kuinuliwa, na upindo wa vazi lake ukaijaza hekalu. Juu yake walisimama **maserafi**; [H8314] kila mmoja alikuwa na mbawa sita: kwa mawili

³¹ Kwa maelezo ya kina juu ya mjadala huu, tazama kitabu *At-One-Ment* kinachopatikana kwa kupakuliwa kutoka fatheroflove.info.

alifunika uso wake, kwa mawili alifunika miguu yake, na kwa mawili aliruka. Isaya 6:1-2 (NKJV)

Je, ni kwa bahati tu kwamba neno kamili la *nyoka wa moto* linatumiwa pia kurejelea maserafi wanaosimama mbele ya kiti cha enzi cha Mungu? Ni nani malaika ambaye alifanyika nyoka ambaye wakati fulani alisimama kwenye chumba cha enzi cha Mungu? Ishara ya nyoka ni rejea kwa Shetani. Kwa nini Musa anaombwa kufanya ishara ya Shetani na kufuata desturi za kipagani za mataifa mengine ili kuandaa njia ya ukombozi kwa Waisraeli walioumwa? Kwa sababu mawazo yao ya kutuliza yalidai aina hii ya ibada ili watu waamini kwamba Mungu angewasamehe na kuwakubali.

Kinachovutia ni kwamba baadaye katika historia ya Israeli tunagundua Waisraeli walimwabudu nyoka wa shaba aliyetengenezwa na Musa na kumtolea dhabihu.

[Hezekia] aliondoa mahali pa kuabudia patakatifu, akazivunja-vunja nguzo takatifu, na kukata nguzo za Ashera. **Aliivunja ile nyoka ya shaba ambayo Musa alitengeneza, kwa sababu wana wa Israeli walikuwa wakimtolea dhabihu.** Yule nyoka wa shaba aliitwa Nehushtani. 2Wafalme 18:4

Badala ya kutambua kusudi la Mungu kupitia mfano wa nyoka aliyeinuliwa, Waisraeli walikuja kumwabudu badala yake. Je, tunaweza kusema sawa na Msalaba leo? Watu huvaa misalaba, huiweka makanisani, na kuibeba kama aina fulani ya haiba ya bahati. Inaweza kuonekana kuwa kwa wengi, sio mengi yamebadilika kupitia karne nyingi.

Matumizi ya shaba kama inavyoonyeshwa katika baadhi ya tafsiri pia ni kielelezo cha asili ya nyoka aliyeinuliwa. Shaba ni chuma kilichotengenezwa na mwanadamu, kutoka kwenye ukoo wa Kaini. (Mwanzo 4:17-22). Manabii wa Biblia mara nyingi walizungumza juu ya dhambi ya mwanadamu kupitia mfano wa shaba. (Isa 48:4; Yer 6:28; Eze 22:18 NKJV). Ikiwa dhabihu ya Kristo ilikuwa ni tamaa ya Mungu, basi kwa nini usiinue mwana-kondoo wa dhahabu au njiwa? Kwa nini shaba na kwa nini nyoka, ishara ya Shetani? Hebu tuinue

pazia juu ya hadithi hii inayoelekeza kwenye Msalaba, na tuone ni nani aliyehitaji hili. Katika nyoka aliyeinuliwa, tunaona ishara ya kanuni za Shetani za kutuliza, ambazo Bwana huchukua kuzungumza kupitia kwake kanuni za msamaha na kukubalika.

Ni umbali gani ambao Baba yetu amelazimika kushuka ili kukutana na mawazo yetu yaliyopotoka ya msamaha na upatanisho. Anatuwuta kwake kupitia ishara tunazoelewa na kuzithamini.

SURA YA 43

MAUAJI YA WAAMORI

Bila mafanikio tunatazamia kumbukumbu kutoka kwa Musa kwamba wana wa Israeli walitubu, kuungama dhambi zao, na wakaja katika ufahamu wa kina wa tabia ya Mungu kama vile Yesu anavyotufunulia. Walilia tu kama Farao alivyofanya walipoteseka na matokeo ya mwenendo wao mbaya wa kutenda. Kushindwa kwao kutubu kuliweka uvunjaji wazi na kusababishia Israeli majaribu zaidi. Inasikitisha kwamba watu wa Mungu walipaswa kupitia historia hii ya giza ili kuamka na kuona thamani ya njia nyingine ya kuishi.

Hadi ushindi wao wa Wakanaani huko Aradi, Israeli hawakuwa wameona ushindi mkubwa katika vita tangu kuwashinda Waamaleki miaka arobaini awali. Walidumisha itifaki ya kuyauliza mataifa kama yangeweza kupita, walipokaribia Waamori.

Sihoni, mfalme wa Waamori, alikataa ombi lao na akakusanya jeshi kushambulia Israeli. Kama vile shambulio la Waamaleki miaka arobaini iliyotangulia ambalo lilitokana na manung'uniko ya Waisraeli dhidi ya Mungu, vivyo hivyo, Waamori walichochea na Shetani kushambulia Israeli kwa sababu hiyo hiyo.

Mwitikio wa Waamori kwa rufaa ya adabu ya Israeli ulitia muhuri hatima yao. Mungu hangeweza tena kuwalinda kutokana na matokeo ya uamuzi wao wa kikatili wa kushambulia. Israeli waliweka nadhiri kwa Mungu kuwachinja Wakanaani huko Aradi, na kutiwa moyo na

ushindi huu, waliendelea katika njia hii ya kuchinja. Mfalme Sihoni alikuwa akipokea matokeo ya asili ya mauaji ambayo alikuwa amewapiga Wamoabu.

Heshboni ulikuwa mji mkuu wa Mfalme Sihoni wa Waamori. Alikuwa amemshinda mfalme wa zamani wa Moabu na kuteka nchi yake yote mpaka Mto Arnoni. Hesabu 21:26

Bwana angewaokoa Waamori ikiwa wangeruhusu Israeli kupita katika nchi yao bila kudhulumiwa. Mungu alikuwa tayari amewaokoa na kuwalinda Waamori kwa miaka 400 kutokana na matokeo kamili ya uovu wao. Bwana alimwambia Ibrahimu kuhusu Waamori na jinsi dhamiri zao ambazo hazikuchomwa moto kabisa.

“Lakini kizazi cha nne watarudi huku, kwa maana uovu wa Waamori bado haujakamilika.” Mwanzo 15:16 (NKJV)

Lakini Sihoni alipowashambulia Waisraeli bila kuchokozwa, kwa kuzingatia maongozi ya Mungu yaliyo dhahiri kwa Israeli, kikombe cha uovu kilikuwa kimejaa. Bwana hangewalinda tena kutokana na matokeo ya asili ya uovu wao.

Kama vile Sihoni alivyopanda, sasa angevuna. Mungu aliadhibu dhambi ya Waamori kwa dhambi ya Waisraeli. Tunarudia kusema kwamba kukataa kwa Israeli kuingia katika agano la milele, kwa kuahidi kufanya wenyewe yote ambayo Mungu alikuwa ameahidi, kuliweka Israeli katika nafasi ambayo walipaswa kupigana na Wakanaani wenyewe kuchukua nchi ya ahadi kwa matendo yao wenyewe. Bwana alipunguzwa katika kukuza imani ndani ya mioyo ya watu wa vita, lakini oh jinsi gani Alitaka kuwafundisha njia za amani - lakini hawakutaka.

Wanaume kama Yoshua na Kaleb waliposonga mbele katika imani, wakiweka maisha yao mikononi mwa Mungu, imani yao ilisitawi. Mungu angeweza kutuma malaika zake kuwalinda na kuwakinga Waisraeli katika mapambano yao walipoonyesha imani kwake. Wangehitaji msaada, kwa sababu baada ya miaka 40 Israeli ilikuwa imepoteza watu wake wote wa vita. Ulinzi wa Mungu pekee ndio

ungeweza kuwalinda Waisraeli wasiuawe na wapiganaji Waamori wenye uzoefu.

Ulinzi wa Mungu wa Israeli ungeweza kufasiriwa kwa urahisi kuwa nia Yake kwa mataifa haya ya kipagani kuharibiwa, lakini tunajua kwamba Baba yetu hataki kwamba yeyote aangamie bali kwamba wote wafikie toba. (2 Pet 3:9). Kauli za Kristo kuhusu matumizi ya upanga katika Agano Jipya hutoa njia pekee ya kweli ya kusoma hadithi hizi za kuchinja katika Agano la Kale.

Laiti kama Israeli wangukuwa tayari kusikiliza kwa makini zaidi kile ambacho Mungu alitaka kuwaambia. Laiti kama wangeamini kile ambacho Mungu alikuwa amemwonyesha Musa kuhusu tabia yake miaka 40 iliyopita.

Basi BWANA akashuka katika lile wingu, akasimama pamoja naye huko, akalitangaza jina la BWANA. Naye BWANA akapita mbele yake, akatangaza, akisema, "BWANA, BWANA , Mungu mwingi wa huruma, mwenye fadhili, si mwepesi wa hasira, mwingi wa rehema na kweli; mwenye kuwaonea huruma watu elfu elfu, mwenye kusamehe uovu na makosa na dhambi; wala si mwenye kumhesabia mtu mwovu kuwa hana hatia kamwe; mwenye kuwapatiliza watoto uovu wa baba zao, na wana wa wana wao pia, hata kizazi cha tatu na cha nne." Kutoka 34:5-7 (NKJV)

Upendo, rehema, huruma, na msamaha ni sifa zinazofunuliwa pamoja na kuruhusu watu kupokea matunda ya kazi zao, nzuri au mbaya. Hakuna chochote kuhusu kuua, kuchinja, au kuharibu kilichotajwa katika maelezo haya. Lakini Bwana anajinyenyekeza kufanya kazi na Israeli kupitia maoni yao ya awali, na kushikamana kwao na vita na kifo. Namna gani Baba yetu alivyo na huruma ya ajabu kutembea na watu wanaoipinga tabia yake kwa ujinga, akitafuta daima hadi mwisho kabisa kuwavuta kupitia mtazamo wenye giza kuingia kwenye nuru.

Kama tulivyojadili katika sura ya 12, uzoefu wa Agano la Kale ni huduma ya kifo. (2Kor 3:7). Wanadamu wanapokataa kuukubali

ukweli, Mungu hutumia Agano la Kale kama kioo. Anafanya hivyo kwa kuruhusu mawazo yasiyofaa ya wanadamu kukua na kuongezeka, ili watu wapate fursa ya kuona waziwazi makosa yao. Waisraeli wangeweza kutembea kwa uhuru katika nuru ya uzoefu wa Agano Jipya, lakini sasa hii ndiyo njia ambayo wanapaswa kutembea, ili kuona katika kioo upotovu wa kweli wa asili zao katika tamaa yao ya kuchinja.

Katika karne zilizofuata, Israeli ingejiingiza katika vita vingi. Lakini kama walivyoua kwa upanga, ndivyo walivyouawa kwa upanga - hasa kwa kuangamizwa kwao na Ashuru, Babeli na Rumi. Safari ya kifo ya zaidi ya miaka 1400 hadi wakati wa Kristo ambapo, hatimaye, ilifunuliwa kwamba tunapaswa kuwapenda adui zetu, si kuwachukia na kuwaua.

Mungu hakubadilisha tabia yake. Hakuwa mharibifu mkali katika Agano la Kale na mwana-kondoo mpole katika Agano Jipya. Amekuwa yeye yule siku zote, lakini tumepofushwa na pazia, ambalo tulitengeneza na kurithi, ambamo tulitamani kuficha utukufu wa kweli wa Mungu.

Baada ya kuwashinda Waamori upande wa kusini, Israeli kisha wakapeleleza eneo la Waamori la kaskazini lililoongozwa na Mfalme Ogu. Akizungumza na Israeli kulingana na ufahamu wao, Bwana anamwambia Musa:

BWANA akamwambia Musa, Usimwogope, maana nimemtia mkononi mwako, yeye na watu wake wote, na nchi yake; umfanyie kama vile ulivyomtenda Sihoni mfalme wa Waamori, aliyetawala huko Heshboni. Israeli wakamwua mfalme Ogu, na wanawe, na watumishi wake wote; hakuna hata mmoja aliyesalia. Kisha Israeli wakaikalia nchi yao. Hesabu 21:34-35

Ukisoma tafsiri iliyo hapo juu, inaonekana kwamba Mungu anawaamuru Waisraeli wachinje watu hao, kujumuisha kila mwanamke, mtoto na mtoto mchanga. Je, hii ni kweli jinsi tabia ya Mungu ilivyo? Tunaposoma Kiebrania halisi, tunapata picha tofauti.

Bwana akamwambia Musa, Usimwogope, kwa maana nitemtia mkononi mwako, yeye na watu wake wote, na nchi yake; **nawe utamtenda kama ulivyomtenda Sihoni**, mfalme wa Mwamori, anayekaa Heshboni. Hesabu 21:34 (YLT)

Bwana alijua kile ambacho Israeli walikuwa wameazimia dhidi ya Waamori mioyoni mwao. Alijua mawazo yao ya Mungu wa mauti. Kwa sababu kikombe cha uovu kilijaa kwa Waamori, Mungu hakuwalinda, lakini aliwahifadhi Waisraeli kwa sababu uovu wao haukujaa. Lakini kumbuka, hatimaye kikombe cha Waisraeli kingejaa ikiwa hawangekuja kutubu. Kwa hiyo, wakati Bwana alipomwambia Musa asiogope, Alikuwa akitafuta kujenga imani ya Israeli licha ya maoni yao yasiyo sahihi kuhusu tabia yake, kwa matumaini kwamba wangekuwa tayari kumkubali kikamilifu zaidi katika siku zijazo - hasa zaidi kumkubali katika utu wa Masihi.

Ushindi wao juu ya Waamori kwa mara nyingine tena ulipaswa kuzalisha shukrani na imani katika ulinzi wa Bwana. Lakini imani yao katika vita iliwafanya washawishiwe na Balaamu kwa amri ya Balaki, mfalme wa Moabu na Midiani. Ikiwa Mungu angeweza kuwalinda Waisraeli kutoka kwa Waamori, basi kwa nini hakuweza kuwaonya kuhusu njama ya Balaki ya kuwaangamiza? Kwa nini Musa na Waisraeli hawakutambua nia ya Balaamu?

Jibu linalowezezana kwenye hili laweza kupatikana katika hadithi ya Samweli kumuua Agagi, mfalme wa Waamaleki. Baada ya Samweli kuchukua hatua hiyo, anaogopa kwamba Sauli atamuua pale Mungu anapomwagiza amtie mafuta Daudi awe mfalme. (1 Sam 16:1-2). Kwa nini Samweli aogope isipokuwa matendo yake yaliunda uvunjaji kupitia uvunjaji wa Amri Kumi za kutoua?

Samweli alipoenda nyumbani kwa Yese ili kumtia mafuta mteule wa Bwana, hakutambua ni yupi kati ya wana wa Yese anayepaswa kutiwa mafuta.

Walipofika, Samweli akamtazama Eliabu na kuwaza, “Hakika huyu ndiye mpakwa mafuta wa BWANA!” Lakini BWANA akamwambia Samweli, Usihukumu kwa sura yake, wala urefu wa

kimo, maana mimi nimemkataa; BWANA haangalii mambo jinsi uyaonavyo wewe; watu huhukumu kwa sura ya nje, bali BWANA huutazama moyo." 1Samweli 16:6-7

Je, Bwana hangeweza kumwambia mapema ni nani wa kuchagua, kama Alivyofanya alipokuwa akitoa maagizo hususa kuhusu kutiwa mafuta kwa Sauli?

“Kesho wakati kama huu nitakutumia mtu kutoka katika nchi ya Benyamini, na kumtia mafuta awe kiongozi wa watu wangu Israeli, naye atawaokoa kutoka kwa Wafilisti, kwa maana nimewatazama watu wangu kwa rehema na kukisikia kilio chao.” Samweli alipomwona Sauli, BWANA akasema, Huyo ndiye niliyekuambia habari zake; atawatawala watu wangu. 1Samweli 9:16-17

Kwa nini Samweli alihukumu kwa sura ya nje? Bwana alikuwa bado anazungumza na Samweli, lakini alimwambia kwamba wana wote wakubwa hawakupaswa kutiwa mafuta. Daudi alipokuja hatimaye, Bwana akamwambia, huyu ndiye. Lakini kwa nini hali hii ilikuwa tofauti na upako wa Sauli ambapo hapakuwa na kutoelewana hata kidogo? Je, mauaji yake ya Agagi yalihafifisha hisia za Roho wa Mungu? Je, hii inaweza kueleza kwa nini Waisraeli hawakutambua nia ya Balaamu - kutokana na mauaji yao yote?

SURA YA 44

BALAAMU KWENYE KIOO

Wamoabu na Wamidiani walitetemeka kwa kutambua taifa la Waamori, ambalo lilikuwa limewashinda hapo awali, liliangamizwa na Waisraeli. Mfalme Balaki anashauriana na wazee wake ili kuwaza mpango wa kuwashinda Israeli kwa njia ya uaguzi au ulozi. (Hesabu 22:7). Mfalme alikata tamaa sana hivi kwamba akamwita mtu mmoja aitwaye Balaamu kutoka eneo la mbali la Mesopotamia.

Balaamu alikuwa amesitawisha sifa kama mtu mcha Mungu na nabii wa Mungu. Kama inavyotokea kwa wanaume wengi wa kidini wanaopata umaarufu, alipotoshwa na tamaa.

Wajumbe wa Moabu na Midiani walipeleka ombi lao kwa Balaamu ili aje kuwalaani Waisraeli kwa ajili yao. Zawadi walizoleta zilimshawishi Balaamu aende nao, lakini aliazimia kufuata utaratibu na kumuuliza Mungu ni hatua gani anapaswa kuchukua.

Lakini Mungu akamwambia Balaamu, “Usiende pamoja nao, wala usiwalaani watu hawa, kwa maana wamebarikiwa!” Kesho yake asubuhi Balaamu akaamka na kuwaambia maofisa wa Balaki, “Nendeni zenu nyumbani; Mwenyezi-Mungu hataniruhusu niende pamoja nanyi. Hesabu 22:12-13

Josephus anatoa yafuatayo katika suala hili:

Balsamu [Balaamu] akawapokea wale wajumbe, akawatendea wema sana; na alipokwisha kula, akauliza yaliyo mapenzi ya Mungu, na ni jambo gani hili ambalo Wamidiani walimsihi aje kwao. Lakini Mungu alipopinga kwenda kwake, alikuja kwa mabalozi, na kuwaambia kwamba yeye mwenyewe alikuwa tayari sana na anatamani sana kutekeleza ombi lao, lakini akawajulisha kwamba Mungu alikuwa kinyume na nia yake, hata Mungu ambaye alimpandisha sifa kubwa kwa sababu ya ukweli wa utabiri wake; kwa kuwa jeshi hili, ambalo walimsihi kuja na kulaani, lilikuwa katika upendeleo wa Mungu; kwa sababu hiyo aliwashauri waende nyumbani tena, na wasiendeele katika uadui wao dhidi ya Waisraeli; na alipokwisha kuwajibu, akawaaga mabalozi. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 4, Sura ya 6:2

Kama Balaamu hangeeleza nia yake ya kwenda na watu hao wanaompinga Mungu, basi Balaki hangeweza kumsihi tena na ombi lake. Balaki anaongeza mshiko wake juu ya Balaamu kwa kutuma watu mashuhuri zaidi kutoka Moabu na mali zaidi ili kumshawishi nabii huyo mwenye kutamani. Katika hadithi tunahisi mtu akishindana na dhamiri yake. Alijua kwamba Mungu alisema waziwazi kutowalaani Waisraeli. Lakini kama mwana wa Peori, ambalo linamaanisha “kuchoma,” Balaamu alichomwa na tamaa ya mali na heshima ya wanadamu.

Lakini Balaamu akawajibu wajumbe wa Balaki, akasema, Hata kama Balaki angenipa jumba lake la kifalme lililojaa fedha na dhahabu, singekuwa na uwezo wa kufanya neno lo lote kinyume cha mapenzi ya BWANA, Mungu wangu; lakini kaeni hapa usiku mmoja tena, nami nitaona kama BWANA ana neno lingine la kuniambia. Hesabu 22:18-19

Balaamu hasemi kama mwakilishi wa Mungu bali kama mtu asiye na uwezo wa kumpinga. Tayari anajua jibu la swali hilo, lakini anafanya yote awezayo ili kufungua mlango kwa ajili ya mabadiliko fulani katika akili ya Mungu.

Bwana angeweza kusema hapana kwa Balaamu tena, lakini hii ingeficha hali ya kweli ya tamaa yake. Mungu anamwagiza Balaamu kufanya jambo lile lile alilotaka.

Usiku ule Mungu akamjia Balaamu na kumwambia, “Kwa kuwa watu hawa wamekuja kwa ajili yako, inuka uende pamoja nao, lakini fanya tu nitakalokuambia. Hesabu 22:20

Baada ya kujifunza maana ya hasira ya Mungu katika Biblia, tunaweza kujua kwa hakika kwamba Mungu hakutaka aende, bali alimpa Balaamu alichotaka.

Ndipo hasira ya Mungu ikawaka kwa sababu alikwenda, na Malaika wa BWANA akasimama njiani kama adui [Shetani] dhidi yake. Naye alikuwa amepanda punda wake, na watumishi wake wawili walikuwa pamoja naye. Hesabu 22:22 (NKJV)

Kuamini kwamba Mungu alitaka Balaamu aende tu kukasirikia jambo hilo huonyesha Mungu kama mwanadamu anayebadilikabadilika, lakini tunaporuhusu Biblia ifafanue hasira ya Mungu ni nini, ndipo tunaweza kutatua mgogoro unaoonekana. Bwana anamruhusu Balaamu aende ili kufanya dhambi yake ionekane wazi zaidi kwake. Lakini Balaamu anaamini kwamba Mungu anataka aende kwa sababu hilo linapatana na tamaa yake mbaya. Kwa hiyo, jaribio lolote la Mungu la kumzuia Balaamu linaweza kufasiriwa kama Shetani anayejaribu kumzuia.

Neno Malaika wa Bwana mara nyingi hurejelea Kristo. (Ona Kut 3:2; 3:14; 23:20; 32:34). Kristo, kwa upendo kwa Balaamu, alikuwa akitafuta kumwokoa. Punda mwaminifu ambaye alimtumikia Balaamu kwa miaka mingi anaanza kutenda kimakosa. Balaamu alipaswa kutambua kilichokuwa kikitendeka, lakini tamaa yake ilimpofofusha asione ukweli. Alimpiga punda bila huruma. Mungu anampa punda uwezo wa kusema, lakini kwa hasira yake Balaamu anaonekana kutojali muujiza wa punda kusema.

Ndipo BWANA akampa punda uwezo wa kusema. “Nimekukosea nini hata unipige mara tatu?” anamuuliza

Balaamu. "Umenifanya nionekane mpumbavu!" Balaamu akapiga kelele. "Kama ningekuwa na upanga pamoja nami, ningekuua!" Hesabu 22:28-29

Ukatili ndani ya Balaamu na hamu ya kumuua punda wake mwaminifu unaonyeshwa kikamilifu na Kristo anapomwambia Balaamu:

"Mara tatu punda aliniona na kukwepa; vinginevyo, bila shaka ningekuua wewe na kumwacha punda." Hesabu 22:33

Hapa ni muhimu kwetu kutambua jinsi kioo kinavyofanya kazi. Kristo hawezi kumwambia Petro, "weka upanga wako" kwa upande mmoja na kwa Balaamu, "Ningalikuua kwa upanga." Kristo anazungumza na Balaamu mawazo yake mwenyewe ili kumtia moyo kutubu. Haiwezekani kwa Mungu kumsamehe Balaamu isipokuwa akiungama dhambi yake na kutubu kwa kurudi nyumbani. Kristo alisema maneno, "Ningekuua" kwa sababu hivi ndivyo Balaamu alifikiri kwamba Mungu alitaka kumtendea, kwa sababu alijua alichokuwa akifanya si sahihi. Alidhihirisha mawazo yake ya ndani kwa kumpiga na kutaka kumuua punda.

Lazima tutafute uthabiti katika hadithi. Ikiwa tunaamini kwamba Yesu angemuua Balaamu kweli, basi maneno ya Yesu kwa Pilato ni ya uongo aliposema, "Ufalme wangu si wa ulimwengu huu, la sivyo watumishi wangu wangepigana." Wanafunzi walipomwambia Yesu walikuwa na panga mbili, wakifikiri kwamba Yesu alitaka kuzitumia kupigana, Yesu alisema, "Inatosha!" (Luka 22:38) kama ilivyotafsiriwa katika NLT. Tafsiri "Inatosha" katika matoleo mengine ni ya kipumbavu - kama tulivyosema hapo awali, panga mbili hazitoshi kukabiliana na kundi la askari wa Kirumi. Kristo hakutaka kumuua Balaamu, bali kuleta kwake taswira ya kile ambacho Balaamu alifikiri haswa. Kwa nini? Ili kumleta kwenye toba. Hivi ndivyo injili inavyofanya kazi. Balaamu alikaribia kutubu lakini alishindwa.

Ndipo Balaamu akaungama mbele ya malaika wa BWANA, "Nimefanya dhambi; sikujua ya kuwa ulikuwa umesimama njiani

kunizulia; nitarudi nyumbani kama hutaki kwenda kwangu.
Hesabu 22:34

Balaamu alikiri dhambi yake, lakini anang'ang'ania tumaini la kuendelea kwa kusema atarudi nyumbani IKIWA Kristo alikuwa kinyume chake kwenda. Balaamu anapuuza ushahidi wote ambao Kristo alimwambia:

"Kwa nini ulimpiga punda wako mara tatu hizo?" malaika wa BWANA akauliza. "Tazama, nimekuja kukuzuia kwa sababu unanipinga kwa ukaidi." Hesabu 22:32

Balaamu angewezaje kupendekeza neno IKIWA, wakati Kristo alikuwa amemwambia waziwazi, "Ninazuia njia yako kwa sababu unanipinga kwa ukaidi!" Jinsi gani dhambi inavyopofusha macho ya mtu kwa urahisi. Kwa kuwa Balaamu alifungiwa kwenye tamaa yake, Kristo alimruhusu afanye apendavyo. Anamwagiza afanye kama Balaamu apendavyo.

Balaamu anajaribu awezavyo kulaani watu wa Israeli kama Balaki alivyotaka. Lakini uvuvio pekee uliokuja kwa Balaamu ulikuwa ni maneno ya baraka. Mungu hangeweza kumlazimisha Balaamu kuzungumza jambo ambalo hakuwa tayari kusema. Roho wa Mungu alikuwa akishindana na Balaamu na kwa namna fulani bado alikuwa ameathiriwa nayo.

Jambo hilo lilimkasirisha Balaki sana. Alijaribu mara nne kumfanya Balaamu awalaani Israeli. Kwa nini Mungu amechukua sura tatu nzima za Biblia kueleza tukio hili? Mambo haya yote yameandikwa kwa ajili ya maonyo yetu ambao tutapitia matukio ya mwisho ya historia ya dunia.

Je, inaweza kuwa kwamba aina fulani ya Balaamu itatokea wakati watu wa Mungu wanapokuwa kwenye ukingo wa Kanaani ya mbinguni mwishoni mwa nyakati, wakiwa na ujuzi wa jinsi ya kuunda uvunjaji katika ulinzi wa Waisraeli? Ingawa yeye mwenyewe hangeweza kuwalaani Waisraeli, kwa hila anapendekeza kutuma

wanawake wa Moabu ili kuwashawishi Waisraeli katika uasi-tutazungumzia hili katika sura inayofuata.

Malaika wa nne wa Ufunuo 18 atakapoiangazia dunia na utukufu wake, falme za ulimwengu huu zitakuwa na hofu kuu. Watatafuta mtu, kikundi, au shirika ambalo hapo awali lilikuwa mwaminifu kwa Mungu, lakini limepotoshwa na tamaa ya mamlaka na cheo. Shirika hili litashindwa kusimamisha kazi ya malaika wa nne, lakini litakapojua baadhi ya kanuni za ufalme wa Mungu, litawaonyesha wafalme wa dunia njia ya kuunda uvunjaji katika ulinzi wa watu wa Mungu, na kupelekea sehemu yao kwenye kifo chao.

Tujifunze kutokana na historia. Tunapaswa kufahamu kile kinachoweza kuwa kinakuja. Sisi wenyewe tuna uwezo wa kuwa kama Balaamu. Siri ya kubaki safi na mwaminifu kwa Mungu ni kukataa kunywa divai ya Babeli, wala kumtumikia mungu wake. Kwa uchambuzi wa kina wa jinsi ya kuepuka mchakato huu, angalia kitabu *Escaping the Pentagon of Lies* kinachopatikana kwa kupakuliwa katika *fatheroflove.info*.

SURA YA 45

UASI KATIKA YORDANI

Haikuwa kwa bahati kwamba wanawake wa Moabu walikuja kwenye kambi ya Waisraeli ili kuwashawishi wanaume wa taifa hilo wakutane kirafiki.

Sasa Israeli walibaki katika Shitimu, na watu wakaanza kufanya uzinzi na wanawake wa Moabu. Waliwaalika watu kwenye dhabihu za miungu yao, na watu wakala na kuiinamia miungu yao. Hesabu 25:1-2 (NKJV)

Mpango huu mbaya ulianzishwa na Balaamu ambaye alikatishwa tamaa na kushindwa kwake kumsaidia Balaki jinsi alivyotaka. Alijua jinsi ua wa ulinzi ulivyofanya kazi, na alijua kwamba ikiwa wangeweza kuwafanya Waisraeli watende dhambi, basi wangeweza kuangamizwa. Josephus anaelezea hadithi ya usuli.

Lakini Balaki akiwa amekasirika sana kwamba Waisraeli hawakulaaniwa, alimfukuza Balaamu bila kufikiria kuwa anastahili heshima yoyote. Ikawa, alipokuwa tu katika safari yake, ili kuuvuka Mto Frati, akatuma watu waitwe Balaki, na wakuu wa Wamidiani, akawaambia hivi, Ee Balaki, nanyi Wamidiani mliopo hapa, (kwa maana nimelazimika kukuridhisha ninyi pasipo mapenzi ya Mungu;) ni kweli hakuna uharibifu kamili uwezao

kukamata taifa la Waebrania, wala kwa vita, wala kwa tauni, wala kwa uhaba wa matunda ya dunia, wala ajali nyingine yoyote isiyotarajiwa haiwezi kuwa uharibifu wao wote; **kwani majaliwa ya Mungu yanahusika kuwalinda kutokana na maafa kama hayo; wala hataruhusu maafa kama hayo kuwajia ambayo kwayo wote wanaweza kuangamia;** lakini baadhi ya maafa madogo, na yale ya muda mfupi, ambayo yanaweza kuonekana kuwa chini, bado yanaweza kuwapata; lakini baada ya hayo watastawi tena, kwa hofu ya wale walioleta madhara hayo juu yao.

"Ili ikiwa una nia ya kuwashinda kwa muda mfupi, utaipata kwa kufuata maagizo yangu: - Basi, wewe waweke wazuri zaidi katika binti zako walio bora zaidi kwa urembo, na wanaofaa kuwalazimisha na kushinda unyonge wa wale wanaowatazama, na hawa walioandaliwa na waliopambwa kwa daraja la juu uwezavyo. Kisha uwatume wawe karibu na marago ya wana wa Israeli, na kuwawekea amri, ili vijana wa Waebrania watamani ushirika wao, nao wawaruhusu; na watakapoona wamevutiwa nao, wachukue majani yao; na ikiwa watawasihi wakae, wasikubali kibali chao, hata watakapokuwa wamewashawishi kuacha kutii sheria zao wenyewe, na ibada ya Mungu aliyewaweka, na kuabudu miungu ya Wamidiani na Wamoabu; kwa maana kwa njia hiyo Mungu atawakasirikia." Kwa hiyo, Balaamu alipowashauri, akaenda zake. Josephus, *Antiquities of the Jews*, Kitabu cha 4, Sura ya 6:6

Mpango wa Balaamu ulifanya kazi kikamilifu. Israeli walisujudu chini ya miguu ya miungu ya uongo, na kuamsha hasira ya Bwana. Ua wa Malaiko ulivunjwa na Bwana hangezuia matokeo ya ibada ya sanamu. Kama alivyonena katika amri ya pili:

"Usijifanyie sanamu ya kuchonga, mfano wa kitu cho chote kilicho juu mbinguni, wala kilicho chini duniani, wala kilicho majini chini ya dunia; usivisujudie wala kuvitumikia; **kwa kuwa [sababu] mimi, Bwana, Mungu wako, ni Mungu [ninakuwa] mwenye wivu,** nawapatiliza maovu ya baba zao, hata *kizazi* cha tatu, na cha nne; cha wanaonichukia mimi," Kut 20:4-5 (NKJV)

Mungu anaonekana kuwa na wivu pale watu wake wanapoingia katika ibada ya sanamu, kwa sababu Mungu huficha uso Wake wanapogeukia Miungu mingine. Maafa yanapokuja, watu hufikiri kwamba Mungu ndiye anayeleta moja kwa moja mishale ya kifo katika kitendo cha uchokozi, wakati kwa kweli Yeye huvumilia huzuni kwa kuwaacha watu wateseke matokeo ya uchaguzi wao wenyewe.

Nimeongeza baadhi ya maneno kwenye mabano kwenye maandishi hapo juu. Neno kwa linaweza kutafsiriwa kwa sababu. Neno Mimi ni neno lililongezwa. Inaweza kusomwa kwa urahisi kadri inavyokuwa. Mungu hana wivu kama wanadamu wanavyoelewa neno hilo, lakini anaonekana kuwa na wivu kwetu, anaporuhusu matokeo yaanguke juu yetu tunapovunja amri zake.

Mara tu Israeli waliposujudu mbele ya miungu ya Wamoabu, tauni ilianza kuwaangamiza. Watu walimwona Mungu kama mpangaji wa kifo chao. Kanuni ya Adamu ya upatanisho ilidai wawakilishi wa dhabihu za wanadamu wasio na hatia na wenye hatia ili kutosheleza mtazamo wa Israeli wa ghadhabu ya Mungu. Adamu alikuwa amemlaumu Mungu, asiye na hatia, na Hawa, mwenye hatia, kuwa ndio wanaostahili kifo badala ya yeye mwenyewe. Israel sasa inatembea katika nyayo hizo hizo.

Kama tulivyozungumzia katika kisa cha pigo la mwisho huko Misri, kifo cha wazaliwa wa kwanza kilihusisha kifo cha watoto wadogo na vilevile watu wazima. Hii inatimiza kifo cha wakosefu na wasio na hatia. Hili ndilo jambo pekee ambalo lilimfanya Farao aache kuwashikilia Waisraeli. Kuachiliwa kwa Israeli kunawakilisha kile ambacho nia ya mwanadamu ya kimwili inahitaji kabla ya kujiachilia kutoka katika hatia. Mungu hataki dhabihu na sadaka kwa ajili ya dhambi, lakini asili ya dhambi ya Adamu inatamani hilo. Mungu lazima alipe fidia inayodaiwa na Shetani kwa namna ya dhabihu ya Adhabu kwa ajili ya mwanadamu kabla ya kuamini kuwa amesamehewa.

Wengi wa Israeli walikuwa wameingia katika uhusiano na mungu mwingine. Kwa wazi, miungu yote isipokuwa Mungu wa kweli imevuviwa na Shetani. Waisraeli walichagua kuacha ulinzi wa Mungu na kuwa chini ya “uangelizi” wa Shetani. Walijua amri kuhusu kuabudu miungu mingine, hata hivyo walifanya hivyo.

Ikiwa mwanamke atamuacha mume wake na kuingia kwenye uhusiano na mwanaume mwingine kisha akampiga na kumuua, je, tutamlaumu mume wa kwanza kwa kusababisha kifo chake? Ikiwa tungemlaumu mume wa kwanza, basi tuna haki ya kumlaumu Mungu kwa kuwaua Waisraeli.

Huu ndio muktadha wa matukio yaliyotokea katika Hesabu 25 katika kifo cha viongozi wenye hatia katika uasi, na tauni iliyoua watu 24,000. Mchakato wa upatanisho unakamilika katika Hesabu 31, ambapo wenye hatia kutoka Moabu wanauawa pamoja na watoto wao wa kiume wasio na hatia. Hapo ndipo Waisraeli wangeweza kufahamu msamaha na kuamini kwamba Mungu alikuwa ametulizwa, akizuia hasira Yake dhidi yao.

Basi Israeli wakashikamana na Baali wa Peori, na hasira ya BWANA ikawaka juu ya Israeli. Kisha BWANA akamwambia Musa, "Watwae wakuu wote wa watu, ukawatungike hao wakosaji mbele za Bwana katika jua, ili kwamba hasira kali ya Bwana iguekie mbali kutoka Israeli." Hesabu 25:3-4 (NKJV)

Tunapoutazama uso wa Baba yetu anapozungumza maneno, “Wachukue viongozi wote wa watu na kuwatundika wakosaji mbele za Bwana,” je, tunathubutu kujaribu kutambua maana yake bila maisha ya Kristo, mpatanishi? Mungu anatakiwa na watu kuchukua tabia ya hakimu, akiwataka watu wamtolee dhabihu ya kibinadamu ili kumridhisha. Wanahitaji kuona haki ikitendeka kabla ya kuamini kuwa muuaji wao Mungu ametulizwa. Mungu hana chaguo ila kuwatoa wakosaji wafe, kwa sababu huu ndio mchakato wa upatanisho wanaouelewa.

Hii ndiyo njia pekee ambayo watu wangekubali rehema; sadaka au Badala ya Adhabu ilihitajika. Taifa zima lilikuwa limehusika katika

sikukuu hiyo, lakini wale waliokuwa mashuhuri zaidi katika kuwatia moyo wafanye maovu sasa walikuwa wametundikwa mbele ya macho ya watu.

Watu walipowatazama wale watu walioning'inia mbele ya jua, kama mchakato wa kumtazama yule nyoka wa shaba, watu wangeweza kuanza kuamini kwamba Mungu angewasamehe ili waweze kuponywa na tauni.

Tauni ilipokuwa ikitia hofu katika kambi, mmoja wa wakuu wa Israeli akamleta mwanamke Mmidiani katikati ya kambi, mbele ya macho ya wale maiti wakining'inia angani, akikusudia kufanya naye ngono.

Wakati huo huo mwanamume mmoja wa Waisraeli akamleta mwanamke Mmidiani ndani ya hema yake, mbele ya macho ya Musa na machoni pa watu wote, watu wote walipokuwa wakilia kwenye mwingilio wa Hema la Kukutania. Hesabu 25:6

Ijapokuwa wengi katika kambi hiyo walikuwa wamefanya dhambi, matendo ya mtu huyu yalitoa kificho kwa haki ya binadamu kujidhihirisha yenyewe. Zimri, Msimeoni, akawa mchukua dhambi, si kwa ajili yake mwenyewe tu, bali kwa ajili ya taifa zima.

Finehasi mwana wa Eleazari na mjukuu wa kuhani Haruni alipoona jambo hilo, aliruka na kuondoka katika mkutano. Alichukua mkuki na kumkimbiza mtu huyo kwenye hema lake. Finehasi aliuchoma mkuki huo mpaka kwenye mwili wa mwanamume huyo hadi kwenye tumbo la mwanamke huyo. Kwa hiyo pigo dhidi ya Waisraeli lilikomeshwa, lakini sio kabla ya watu 24,000 kufa. Hesabu 25:7-9

Wakati Finehasi (ambalo linamaanisha *mdomo wa nyoka*, maneno mengine yanajumuisha kinywa cha shaba) alipoona matendo ya ukatili ya Zimri, hisia yake ya haki iliamshwa. Waisraeli walipopatwa na hofu na tauni kwa ajili ya dhambi zao, mtu huyu mwovu aliidharau dhambi yake mbele yao. Finehasi, akifuata kanuni za haki ya binadamu (kinywa cha nyoka) na hukumu, alichukua mkuki na kuwaua Zimri na Kosbi katika tendo la ngono. Hili lilionekana kuwa

sawa kwa taifa, na waliamini lingekidhi haki ya Mungu (ingawa kwa hakika ilikuwa ni haki ya kibinadamu ambayo ilielekezewa kwa Mungu ambayo ilitulizwa).

Ilikuwa baada ya kitendo hiki kwamba tauni ilikomeshwa. Kisha Mungu akaweka baraka kwa Finehasi kwa njia ifuatayo:

Finehasi mwana wa Eleazari, mwana wa Haruni kuhani, amegeuza ghadhabu yangu kutoka kwa wana wa Israeli, kwa sababu alikuwa na wivu kwa wivu wangu kati yao, hata sikuwaangamiza wana wa Israeli katika wivu yangu. Kwa hiyo sema, **Tazama, nampa yeye agano langu la amani; nalo litakuwa kwake yeye na uzao wake baada yake agano la ukuhani wa milele**, kwa sababu alikuwa na wivu kwa ajili ya Mungu wake, na **kufanya upatanisho kwa ajili ya wana wa Israeli**. Hesabu 25:11-13 (NKJV)

Katika hatua ya kuwaua Zimri na Kosbi, Finehasi alifanya upatanisho kwa ajili ya Israeli. Kama vile uponyaji ulivyokuja kwa Israeli kwa kumwangalia nyoka, sasa Israeli waliponywa kwa kinywa cha nyoka wakileta radhi kwa Mungu kwa ajili ya Israeli. Huu ulikuwa ni mchakato wa upatanisho ambao waliuelewa. Hivi ndivyo upatanisho unavyoonekana katika kioo cha Agano la Kale.

Hii inafuata muundo sawa na kupigwa kwa mwamba. Israeli hangeweza kuamini kwamba Mungu angewasamehe mpaka Zimri afe, kwa sababu haki ya kibinadamu inadai kifo kabla ya msamaha kutokea. Bila kumwaga damu hakuna ondoleo la dhambi. (Ebr 9:22).

Tunaona mchakato ambao Finehasi alipata ukuhani wa milele; alitoa dhabihu ya kibinadamu ambayo kwayo Mungu aliridhika. Hivi ndivyo hasa ulimwengu wa Kikristo unavyomtazama Kristo. Alijitoa Mwenyewe kama dhabihu ya mwanadamu ili kutuliza ghadhabu ya Mungu. Kwa kuwa alifufuliwa kutoka kwa wafu, alipata ukuhani wa milele.

Na katika kifungu kingine Mungu akamwambia, Wewe ni kuhani milele kwa mfano wa Melkizedeki. Waebrania 5:6

Lakini kwa sababu Yesu anaishi milele, ukuhani wake hudumu milele. Waebrania 7:24

Mungu alimbariki Finehasi kwa sababu Israeli walihitaji mpatanishi wa kuwaombea. Haruni alikuwa amekufa na Finehasi anachukua nafasi kuu kama kuhani wa watu. Mchakato huu wote unakidhi mitazamo potofu ya watu, lakini hakuna njia nyingine kwa Mungu kuwafikia. Kwa hiyo Mungu anambariki Finehasi kulingana na tamanio la watu.

Kama Finehasi hangefanya alichofanya, Israeli wangebaki chini ya hukumu ya Mungu kama walivyoelewa. Hawangeweza kuamini kwamba Mungu angewasamehe. Kwa hiyo, tauni ingeendelea mpaka wengi wa kambi wangeangamia. Ni msamaha tu ambao unafungua moyo wa mwanadamu kutoka kwenye nguvu za Shetani.

"... uwafumbue macho yao, na kuwageuza waiache giza na kuiendea nuru, na **kutoka katika nguvu za Shetani na kumwelekea Mungu; wapate ondoleo la dhambi** na urithi miongoni mwao waliotakaswa kwa imani kwangu mimi." Matendo 26:18 (NKJV)

Kama Israeli wangeelewa kwamba dhabihu si sehemu ya ukweli wa tabia ya Mungu, wangeweza kuja na kuomba msamaha na kukubaliwa. Wangeweza kusema na mwamba na kupokea maji ya uzima bure. Lakini njia za mwanadamu si njia za Mungu, kwa hiyo Zimri alipaswa kufa kwa kinywa cha nyoka ili taifa zima lisiangamie.

Baadaye katika historia ya Israeli, tunapata uelewa wa ndani zaidi katika fikra za wanadamu nyuma ya kuwatundika wanaume mbele za Bwana.

Kulikuwa na njaa siku za Daudi muda wa miaka mitatu, mwaka baada ya mwaka; naye Daudi akauliza kwa Bwana. Naye BWANA akajibu, Ni kwa sababu ya Sauli na nyumba yake ya damu, kwa sababu aliwaua Wagibeoni. Basi mfalme akawaita Wagibeoni na kusema nao. Basi Wagibeoni hawakuwa wa wana wa Israeli, bali wa mabaki ya Waamori; wana wa Israeli walikuwa

wameapa kuwalinda, lakini Sauli alikuwa ametaka kuwaua kwa bidii yake kwa ajili ya wana wa Israeli na Yuda.

Kwa hiyo Daudi akawaambia Wagibeoni, **“Niwafanyie nini? Na niwafanyie na nini upatanisho,** ili muubariki urithi wa BWANA?” Nao Wagibeoni wakamwambia, Hatutakuwa na fedha wala dhahabu kutoka kwa Sauli na nyumba yake, wala hutamwua mtu ye yote katika Israeli kwa ajili yetu. Kwa hiyo akasema, “Lolote utakalosema, nitakufanyia. Nao wakamjibu mfalme, wakisema, Kwa habari ya yule mtu aliyetuangamiza na kupanga njama juu yetu, ili tuangamizwe tusibaki katika nchi yo yote ya Israeli, **watu saba katika wazao wake na wapewe mikononi mwetu, nasi tutawatundika mbele za BWANA katika Gibe ya Sauli,** ambaye BWANA alimchagua. Na mfalme akasema, *“Nitawapa.”* 2 Samweli 21:1-6 (NKJV)

Tunaona katika matendo haya kanuni za upatanisho wa mwanadamu. Njaa ilikuwa imewaangukia Israeli. Ili kurekebisha laana, watu saba walipaswa kufa. Katika kesi hiyo, watu hawakuwa na hatia. Hawakuwa wametenda uhalifu wowote dhidi ya Wagibeoni. Hata hivyo walichaguliwa kama Badala ya Adhabu kwa ajili ya dhambi ya baba yao. Mara baada ya hatua hii kuchukuliwa, Israeli waliamini kwamba dhambi imesamehewa na kwa hiyo mvua inaweza kurudi.

Kama tulivyosema hapo awali, kipengele hiki cha kifo cha wasio na hatia ni sehemu muhimu ya upatanisho wa mwanadamu. Kama tunavyoona katika hadithi ya Msalaba wa Kristo, wasio na hatia lazima wauawe pamoja na wenye hatia.

Ndipo mmoja wa wahalifu waliotundikwa akamtukana akisema, Iwapo wewe ndiwe Kristo, jiokoe nafsi yako na sisi. Lakini yule mwingine akamjibu, akamkemea, akisema, Wewe humwogopi hata Mungu, nawe u katika hukumu iyo hiyo? Na **hakika sisi tuna haki, kwani tunapokea malipo ya vitendo vyetu; lakini Mtu huyu hakutenda neno lolote baya.”** Luka 23:39-41 (NKJV)

Ni maombi yangu ya dhati kwamba unaweza kuona kwamba Mungu alipaswa kuwapa Israeli dhabihu ambayo ingekidhi mawazo yao ya

haki na upatanisho. Mungu hakutaka dhabihu, lakini bila hiyo, taifa zima lingeamia. Mungu alipaswa kujibu mchakato huu wa mawazo:

"Huwezi kutambua kwamba ni bora kwako kwamba mtu mmoja lazima kufa kwa ajili ya watu kuliko taifa zima liangamizwe."
Yohana 11:50

Kayafa hakuvuviwa na Mungu anaposema maneno haya, bali na Shetani. Bwana alilazimika kulipa madai ya fidia ya Shetani ili kuokoa Israeli kutokana na kuangamizwa kabisa na tauni.

Sasa kwa vile tauni ilikuwa imezuiliwa, mwathiriwa asiye na hatia lazima alindwe ili kukamilisha mchakato wa upatanisho. Tutaona hili katika sura inayofuata.

SURA YA 46

KUCHINJWA KWA WAMIDIANI

Tumejadili jinsi ambavyo ndani ya mojawapo ya kauli nzuri sana za Maandiko kuna uadui usiotambulikana.

"Lakini sasa, ikiwa utawasamehe dhambi yao; na kama sivyo, unifute, nakuomba, katika kitabu chako ulichoandika." Kutoka 32:32 (KJV)

Katika Mlima Sinai, Musa anashindana akilini mwake kati ya mipaka ya msamaha wa Mungu na mfumo wa haki ambao watu wote wanaelewa - kifo kama adhabu ya uasi. Akiwa kijana, Musa alionyesha imani yake kwamba wenye hatia lazima waadhibiwe kifo.

Ikawa siku zile, Musa alipokuwa mtu mzima, alitoka kwenda kwa ndugu zake, akatazama mizigo yao. Akamwona Mmisri akimpiga Mwebrania mmoja wa ndugu zake. Basi akatazama huku na huku, na alipoona hakuna mtu, **akamuua yule Mmisri** na kumficha mchangani. Kutoka 2:11-12 (NKJV)

Miaka arobaini nyikani kuchunga kondoo ililainisha kanuni hii ya kulipiza kisasi katika Musa. Lakini bila ufunuo kamili wa tabia ya Mungu kama ilivyofunuliwa katika Kristo, ilikuwa vigumu sana kuondoa kabisa wazo hili potofu.

Mungu, akijua jinsi ilivyo vigumu kuondoa dhana potofu kama hizo zilizokita mizizi ndani ya mwanadamu na kutokuwa tayari kulazimisha ufahamu tofauti juu ya mwanadamu, humfundisha mwanadamu mahali alipo, akiandika maelezo ya kina ya majaribio Yake ya kumfikia, ili siku moja katika siku zijazo mwanadamu aweze kuweka vipande pamoja na kupata ufahamu sahihi zaidi wa tabia ya Mungu na haki Yake. Haya ndiyo yote ambayo Mungu anaweza kufanya na yale ambayo Amefanya kwa miaka 6000: Yeye hutembea na wanadamu kupitia ufahamu wao wenye giza wanapokula tunda chungu la chaguo lao, wakati wote huo akizungumza nao kwa upole kupitia Roho Wake kuhusu njia bora zaidi.

Basi huyo mtu Musa alikuwa mnyenyekevu sana kuliko wanadamu wote waliokuwa juu ya uso wa nchi. Hesabu 12:3 (NKJV)

Musa alikuwa ndiye mtu mvumilivu na mwenye kujali zaidi duniani wakati huo, na kungekuwa na wachache sana baada yake ambao wangemiliki kiwango chake cha unyenyekevu. Hata hivyo hiana iliyofichika tangu wakati wa Adamu bado ilikuwa imefichwa katika tabia ya Musa. Baba yetu wa mbinguni alitaka kumkomboa Musa kutoka katika uadui huo uliofichika.

Njia pekee ya kufanya hivyo ilikuwa kuruhusu mielekeo ya asili ya Musa kuwa mingi katika hali ngumu. Hii ingeruhusu neema ya Mungu kuongezeka zaidi. Mara tu Musa alipoupiga mwamba huo mara mbili kwa hasira kwa sababu ya ukosefu wa imani wa watu, uadui uliofichika ndani ya Musa ulijitokeza. Kupigwa kwa mwamba ilikuwa ishara ya kupigwa kwa Kristo. Kabla Musa hajapanda Mlima Nebo na kwenda kaburini, Mungu angefunua kina cha uadui ndani ya Musa kiasi kwamba ilionekana kwamba Musa alikuwa na asili sawa na Farao ambaye alijaribu kumuua akiwa mtoto mchanga.

Katika sura ya mwisho tuliona mauaji ya wenye hatia ndani ya Israeli kwa kuruhusu ibada ya uongo na uasherati katika kambi. Sasa ulikuwa wakati wa mataifa yenye hatia ya Moabu na Midiani kuvuna walichopanda. Mungu anazungumza na Musa:

"Ulipize kisasi juu ya Wamidiani kwa ajili ya wana wa Israeli, kisha utakusanywa kwa watu wako." Hesabu 31:2 (NKJV)

Hapa kuna kazi ya mwisho kwa Musa kabla hajafa; kisasi juu ya Wamidiani. Lakini kisasi cha nani kilikuwa kikitoshelezwa hapa? Zingatia tafsiri zingine mbili:

"Lipiza kisasi cha wana wa Israeli juu ya Wamidiani; kisha utakusanywa kwa watu wako." Hesabu 31:2 (YLT)

"Na [kulipiza kisasi kwa wana wa Israeli] juu ya Wamidiani; na mwishowe utaongezwa kwa watu wako." Hesabu 31:2 (Apostolic Polyglot)

Musa na Waisraeli walielewa nini kwa kulipiza kisasi?

Basi Musa akanena na watu, na kuwaambia, Wavikeni silaha baadhi yenu kwa ajili ya vita, nao waende kupigana na Wamidiani ili kulipiza kisasi kwa ajili ya Bwana juu ya Midiani. Hesabu 31:3 (NKJV)

Kisasi kwa Musa kilimaanisha kuwaua na kuwaangamiza wale waliofanya makosa. Musa alionyesha kisasi cha kibinadamu kama kisasi cha Mungu. Hii inadhihirisha kwa Mungu sifa za tabia za Israeli, akiwemo Musa. Usaliti wa hila wa Balaamu katika mapatano na Wamidiani wachochea ghadhabu ya Musa na kusababisha kosa la Musa kuwa kubwa. (Warumi 5:20).

Mungu alizungumza na Musa kuhusu kisasi cha wana wa Israeli. Musa alisema juu ya kisasi cha Yehova. Musa anawaambia Waisraeli kujizatiti kwa ajili ya vita. Mungu hakutaja neno vita au kuwa na silaha. Je, Mungu hujilipiza kisasi kwa adui zake kivipi?

Wapenzi, msijilipize kisasi, bali ipisheni ghadhabu; kwa maana imeandikwa, kisasi ni juu yangu mimi, mimi nitalipa, asema Bwana. Kwa hiyo, **"Adui yako akiwa na njaa, mlishe; akiwa na kiu, mnyweshe; maana kwa kufanya hivyo utampalia makaa ya moto juu ya kichwa chake."** Warumi 12:19-20 (NKJV)

Kisasi cha Mungu huwalisha adui zake na kuwapa kitu cha kunywa. Adui yako anapokuwa na fadhili kwako, hutesa dhamiri yako (ikiwa kuna dhamiri yoyote iliyobaki) na husababisha usumbufu mkubwa kwenye nafsi. Hivi ndivyo Mungu anageuza adui zake, ambao ni pamoja na watu wote katika hali yao ya asili, kuwa marafiki zake - wema wake kwetu hutuongoza kwenye toba na upatanisho. (Warumi 2:4).

Elisha aliwatendeaje adui zake?

Basi mfalme wa Israeli alipowaona, akamwambia Elisha, Baba yangu, niwaue? niwaue? Lakini yeye akajibu, "Usiwaue. Je! utawaua wale uliowachukua mateka kwa upanga wako na upinde wako? Uweke chakula na maji mbele yao, wapate kula na kunywa na kumwendea bwana wao."

Kisha akawaandalia karamu kubwa; na baada ya kula na kunywa, akawaacha waende kwa bwana wao. Basi vikosi vya Washami havikuja tena katika nchi ya Israeli. 2 Wafalme 6:21-23 (NKJV)

Kwa nini makundi ya wavamizi wa Siria hayakuja tena katika nchi ya Israeli? Ni kwa sababu ya makaa ya moto juu ya vichwa vyao. Askari hawa walidhani watakufa. Na badala yake wkafanyiwa karamu kubwa iliyofika na kugusa moyoni mwao na kuwafanya waaibike kwa kutaka kuwaua Waisraeli, hivyo wakaacha.

Lakini kama tulivyosema, haikuwa kisasi cha Mungu kilichokuwa kikitekelezwa; kilikuwa kisasi cha Israeli. Musa aliupiga mwamba, mfano wa Kristo, tena kwa kusema ilikuwa kisasi cha Mungu kilichotekelezwa. Ilikuwa ni dhihirisho la uadui uliofichika ambao ulianzia moyoni mwa Adamu.

Mtu mpole zaidi katika dunia yote afunua ghafula uhasama uliofichwa ndani yake katika tamaa ya kuwachinja Wamidiani. Ikiwa Mungu hangesema kile Alichofanya, uadui huu uliofichwa ungeweza kujitokeza.

Ni kutoelewa kile Mungu anachomaanisha ndiko kunakomfanya afunikwe na giza. Kwa njia nyingine, ni Uelekezeaji wa mawazo ya

wanadamu kwenye maneno ya Mungu ambayo humfanya Mungu aonekane amevikwa giza. Hakuna giza ndani ya Mungu, lakini kama wanadamu wanaomwakilisha Mungu hawaelewi tabia Yake, hii husababisha giza kumzunguka Mungu. Giza ni Mungu aliyewakilishwa vibaya na wafuasi wake.

Ni muhimu kwamba kina cha uhasama ndani ya Musa kifichuliwe kabla ya kufa kwake. Mungu hafanyi hivi ili kumhukumu Musa, bali ili Musa apate neema nyingi. Mungu halaani kamwe; Anasadikisha tu kuleta uponyaji wa uadui kwa ajili ya upatanisho wa kina zaidi. Ni mwanadamu ambaye, katika kutoelewa kwake, anaona kazi hii ya kusadikisha kuwa ni ya kuhukumu, na katika hatia na woga anaangamia.

Israeli waliingia vitani na Midiani wakiwa na wazo kwamba walikuwa wakipigana vita vya Mungu na kulipiza kisasi Chake. Wamidiani waliangamizwa. Israeli walihakikisha kwamba Balaamu, yule nabii wa uongo, pia aliangamizwa. Lakini wanaporudi, Musa anatenda kwa hasira kali.

Lakini Musa akawakasirikia maakida wa jeshi, maakida wa maelfu na maakida wa mamia, waliokuja kutoka vitani. Musa akawaambia, Je! mmewaacha hai wanawake wote? Tazama, wanawake hawa waliwafanya wana wa Israeli, kwa shauri la Balaamu, wakamwasi Bwana katika tukio la Peori, kukawa na tauni katika mkutano wa Bwana; basi sasa waueni kila mwanamume katika hao watoto, na kila mwanamke aliyekutana na mume kimahusiano. Hesabu 31:14-17 (NKJV)

Je, Mungu alimwambia Musa lolote kuhusu kuwaua watoto wa kiume? Ni katika njia gani watoto wachanga wa kiume wa Midiani walikuwa wamewadanganya Waisraeli, na kusababisha tauni kuwaangamiza Waisraeli 24,000? Wanawake wote ambao wamewahi kulala na mwanamume waliuawa. Lakini wasichana ambao hawakulala na mwanamume waliwekwa hai ili wafundishwe kulala na wanaume Waisraeli na kuwa watumwa wao.

Si vigumu kuelewa mantiki ya kibinadamu kwa nini wanawake waliuawa, lakini kwa nuru ya tabia ya Yesu ambaye alimsamehe mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi, inatufunulia sisi sote mioyo yetu iliko kwenye jambo hili.

Uhai wa Musa uliokolewa wakati Farao wa Misri alipoamuru kwamba watoto wote wa kiume Waisraeli wauawe na watoto wa kike waachwe.

Ndipo mfalme wa Misri akanena na wazalishaji wa Waebrania, ambao jina la mmoja aliitwa Shifra, na jina la wa pili aliitwa Pua; akasema, Mnapowatunza wanawake wa Kiebrania, na kuwaona katika kuzaa, ikiwa ni mtoto wa kiume, ndipo mwueni; lakini akiwa mtoto wa kike, ataishi. Kutoka 1:15-16 (NKJV)

Inapendeza pia kwamba Musa alipokimbia Misri, alipata kimbilio katika nchi ya Midiani.

Farao aliposikia jambo hili, akataka kumuua Musa. Lakini Musa akakimbia mbele ya Farao, akakaa katika nchi ya Midiani; akaketi karibu na kisima. Kutoka 2:15 (NKJV)

Musa alimwoa binti Yethro, kuhani wa Midiani. (Kut 2:16-21). Mambo haya yote yanapaswa kutufanya tutetemeke. Musa alikuwa mtu mpole zaidi aliyeishi. Jaribio lililo sahihi lilipokuja, ilifunuliwa kwamba Musa angeweza kuonyesha sifa zile zile kama Farao ambaye alitaka kuwaua watoto wa Israeli.

Ikiwa kweli unataka kujua kile kilichofichwa ndani ya nafsi yako, tazama uso wa Musa na ujione mwenyewe. Mambo haya yote yaliandikwa kwa ajili ya kujifunza kwetu. (Warumi 15:4). Hakuna kitu kizuri kwa mwanadamu; hakuna wamtafutao Mungu. (Warumi 3:11-12). Kama Yesu alivyotumbia, hakuna aliye mwema ila Mmoja, Mungu.

Katika mauaji ya wafalme wa Midiani na watu wao, tunaona dhabihu ya wenye hatia. Katika wanawake waliokuwa wamewatongoza wanaume Waisraeli, tunaona pia dhabihu ya wenye hatia. Katika kifo cha wanawake ambao hawakuwadanganya Israeli na wavulana wa

Midiani, tunaona dhabihu ya wasio na hatia - na hii inakamilisha upatanisho wa Ubadilishaji wa Adhabu. Haya yote yana mwangwi wa shtaka la bustanini: “mwanamke ambaye wewe, (Mwana), ulinipa...”: mwanamke mwenye hatia na Mwana asiye na hatia wanahukumiwa kifo ili kukamilisha upatanisho kwa Adamu.

Sura iliyosalia inazungumzia nyara za vita na jinsi zilivyogawanywa na kile kilichowekwa wakfu kwa Mungu. Kisha tunasoma jambo muhimu sana juu ya somo la upatanisho.

“Kwa hiyo tumemletea BWANA matoleo, ambayo kila mtu amepata katika mapambo ya dhahabu: vikuku, na bangili, na pete, na hereni, na mikufu, **ili kufanya upatanisho kwa ajili yetu** mbele za BWANA. Hesabu 31:50 (NKJV)

Kwa kuwaua Wamidiani na kuchukua nyara za vita na kutoa dhabihu kwa Mungu, Waisraeli walifanya upatanisho kwa ajili yao wenyewe. Lakini wanadamu wanafanyaje upatanisho kwa ajili yao wenyewe wakati hakuna mwenye haki, hakuna hata mmoja? Kama Mungu alivyosema, kisasi cha Israeli kilikuwa kinatimizwa, kwa hiyo upatanisho ulikuwa kwa ajili yao wenyewe.

Kwa muda mfupi, Musa anaonekana kama Farao, akiwa na uzao uleule wa uadui unaosukumwa na tamaa ya kuhifadhi taifa lake. Jambo muhimu la kukumbuka ni kwamba Mungu hamhukumu mtu ye yote kwa kushindwa kwake, lakini atawaonyesha ukweli ili apate kuwapa rehema na uponyaji wa kiroho ikiwa watakubali ukweli.

Watu wengi wanashtushwa na pendekezo la kwamba Musa alitenda vibaya. Hili ni jaribio la kuhalalisha uadui uliojificha ndani ya mioyo yao. Yesu hakuwahi kuamuru kuuawa kwa yeyote; si sehemu ya tabia yake. Kristo alivumilia Msalaba katika kifo cha Wamidiani hao wote, ili mchakato wa injili ndani ya Musa ukamilike.

Usifanye makosa, Wamidiani walipokea matokeo ya asili ya uchaguzi wao. Walikuwa wakitafuta kuwaangamiza Israeli, kwa hiyo Mungu akaruhusu maovu ya baba zao yapatiwe watoto wao. Mungu

hakuzuia matokeo kuwangukia, lakini tabia ya Mungu haijawakilishwa katika mauaji ya Wamidiani.

Ni maombi yangu kwamba katika kusoma hadithi hizi kwa macho mapya Kanuni ya Kioo itachukua umuhimu mkubwa zaidi. Tunachosoma katika Maandiko kama upatanisho ni onyesho la upatanisho wa wanadamu. Mawazo ya Mungu si mawazo yetu, lakini Yeye hukutana nasi tulipo. Ninaomba kwamba upotovu wa asili yote ya mwanadamu ufunuliwe na kulazwa mavumbini ili sisi sote tushikamane na Kristo kama tumaini letu la pekee la wokovu. Hakuna aliye mwema, hakuna hata mmoja. Hii ndiyo sababu historia hii inatolewa kwetu:

“Mambo hayo yaliwapata wao kwa jinsi ya mifano kwetu, yaliandikwa ili kutuonya sisi tunaoishi mwisho wa nyakati.” 1 Wakorintho 10:11

Sisi sote tuna mwili sawa na Musa na Farao. Tuna uwezo wa kufanya kama walivyofanya hata ikiwa sisi ni watu wapole zaidi duniani.

SURA YA 47

PAZIA LIKIWA LIMEONDOLEWA

Kwa hiyo sisi sote ambao tumeondolewa pazia hilo tunaweza kuona na kuakisi utukufu wa Bwana. Na Bwana—ambaye ni Roho—hutufanya zaidi na zaidi kufanana Naye tunapobadilishwa kuwa mfano Wake wa utukufu. 2 Wakorintho 3:18

Katika jitihada hii ya kumpata Baba yangu aliye mbinguni, ninakiri ukweli kwamba alinipata kama kondoo aliyepotea. Baba niliyempata kupitia Maandiko ni upendo tangu mwanzo hadi mwisho. Maandiko, yakiunganishwa na uzoefu wangu wa kibinafsi na wazazi wangu, mke, na watoto wangu, yanathibitisha huruma ambayo lazima ipatikane katika moyo wa Muumba wetu, kwa maana sikuweza kuwazia matamanio hayo ya moyo mwororo juu ya mimi mwenyewe, kwa sababu ya giza ninalojua linakaa ndani ya moyo wangu.

Shetani amefanya yote awezayo kunizuia nisimpate Baba yangu kwa kuweka njia ya Agano la Kale kupitia nyumba yake ya vioo. Kutambua ukweli kutoka kwenye uongo inakuwa vigumu kabisa, kwa sababu katika kusoma Maandiko haya ya kale nje ya Kristo, yananiletea tu Mungu ambaye ni kama mimi. Mwili wangu unaridhika na ufunuo kama huo, lakini shahidi mwaminifu, Yesu ananihimiza kutafuta zaidi na zaidi.

Nimefanya bidii yangu kupitia hadithi za vitabu vitano vya kwanza vya Biblia ili kupatanisha nafsi ya Mungu katika Torati na nafsi ya Kristo katika Agano Jipya. Nimejaribu kuonyesha katika hadithi hizi mawazo ya mwanadamu ni yapi na mawazo ya Mungu ni yapi. Katika kiasi hiki, nimeweka mbele yako kanuni kumi ambazo machafuko ya nyumba ya vioo huondolewa.

Yesu Kristo ni ufunuo wa Baba. Yeye ndiye ufunguo pekee wa kuondoa pazia katika usomaji wetu wa Agano la Kale. Inajaribu kufikiria tunaweza kusoma Agano la Kale moja kwa moja na kutambua hadithi ndani yake. Lakini ikiwa Biblia iko sahihi katika kutamka moyo wa mwanadamu kuwa mdanganyifu kabisa, basi ni jambo la hekima kutumia unyenyekevu katika kuifikia, kuhoji mawazo yetu, na kutafuta upatano kamili katika Biblia nzima.

Nimekutana na watu wengi ambao wanahisi kutilia shaka sana wazo kwamba mara nyingi kile wanachosoma ni kioo cha mawazo yao wenyewe. Mara ya kwanza hii inaonekana kudhoofisha sana, lakini mbadala ni kuamini bila kujua kwamba Yesu sio ufunuo kamili wa Mungu, na kwamba Mungu haishi kwa Amri zake Kumi Mwenyewe.

Jambo kuu ambalo linanishangaza ni urahisi wa Wakristo wengi kuhalalisha mauaji ya kimbari ya mataifa, na mauaji ya watoto wasio na hatia. Uhalalishaji wa matendo kama hayo yaliyoidhinishwa na Mungu wa mbinguni ni kuufanya moyo wa mtu kuwa mgumu kiasi kwamba ubinadamu wetu unaweza kukabiliwa na hatari ya kujiingiza katika shimo la hukumu. Mtu aliye katika mtazamo huu atataka kuangamizwa kwa wale wote ambao hawakubaliani naye na kufikiri kwamba Mungu anataka hivyo.

Ibada ya Mungu wa jeuri, mauaji ya halaiki, na kuchoma hadi kufa kwa mabilioni ndiyo sababu kuu ya jeuri na uharibifu katika ulimwengu huu, kwani tunakuwa kile tunachoamini; sisi ni mabalozi wa mungu tunayemuabudu.

Wakristo wengi hupuuza maswali kutoka kwa waaminifu na wasioamini Mungu; ni rahisi (hasa ikiwa unaamini katika kuamuliwa) wakati tayari wanachukuliwa kuwa waovu, wamekusudiwa kwenda

jehanamu. Ukristo unakosa kupenya katika ulimwengu kwa sababu ya ulinzi wake wa jeuri ya Mungu. Hisia za wanaume na wanawake, zikiogopeshwa na ukatili unaohusishwa na Mungu, zinawafanya wageukie njia nyingine ili kupata majibu ya maswali yenye kutatanisha. Badala ya kuwahurumia na kujifunza kwa undani zaidi ili kupata majibu bora, Wakristo mara nyingi huwadharau kuwa wasio na imani na wasioamini.

Ninaomba zana zilizowasilishwa katika kitabu hiki zitupe muda wa kutafakari, zikikuza mbegu ya tumaini katika wazo la furaha kwamba Muumba wa vyote si mharibifu wa wengi. Ikiwa ukweli wa Maandiko unaonekana kuwa wa kweli kwamba kwa kutazama tunabadilika, basi hatupaswi kutazama taswira ya wema kamili, upendo, rehema, na neema bila tishio la vurugu? Picha yoyote ya unyanyasaji lazima ihakikishe, kwa kuzingatia kanuni hii, kwamba unyanyasaji umekusudiwa kuwekwa milele katika uzoefu wa mwanadamu. Ikiwa tutaondoa jeuri kutoka kwetu, basi lazima tuiondoe kutoka kwa Mungu tunayemwabudu. Usahihi wa hoja hii unapaswa kuwa wazi kwa mtu yeyote anayefikiria.

Je, tungetarajia mwanamke mchanga apumzike kabisa mikononi mwa mpenzi ambaye ameuua maelfu ya watoto wachanga, pamoja na mamilioni ya wanaume na wanawake? Je, kuna amani katika kifua cha mharibifu kama huyo? Isaya anaeleza matokeo ya kutazama uso wa Mungu wa kweli kwa uso wazi:

Siku hiyo mbwa-mwitu na mwana-kondoo wataishi pamoja; chui atalala na mtoto wa mbuzi. Ndama na mtoto wa mwaka watakuwa salama pamoja na simba, na mtoto mdogo atawaongoza wote. Ng'ombe atakula karibu na dubu. Mtoto wa simba na ndama watalala pamoja. Simba atakula nyasi kama ng'ombe. Mtoto atacheza salama karibu na shimo la kobra. Ndiyo, mtoto mdogo ataweka mkono wake katika kiota cha nyoka wauaji bila madhara. **Hakuna kitakachodhuru wala kuharibu katika mlima Wangu wote mtakatifu, kwa maana kama vile maji yanavyojaza bahari, ndivyo dunia itakavyojawa na watu wanaomjua BWANA.** Isaya 11:6-9

Hakuna kitakachoumiza au kuharibu katika mlima mtakatifu wa Mungu kwa sababu raia wake wanaongozwa na Roho ambaye hajawahi kuumiza au kuharibu mtu yeyote. Je, hatuwezi kudai kwa ujasiri kwamba tunashikilia ukweli huu kuwa dhahiri kwa kila akili inayotafuta uhuru?

Katika maisha yangu, nyakati fulani nimekuwa nikifadhaika nikifikiria vita vilivyoharibu ulimwengu wetu muda mfupi kabla sijazaliwa. Baba yangu aliishi wakati wa Vita vya Pili vya Ulimwengu katika Uholanzi, na uzoefu wake ulimwathiri maisha yake yote. Nimesoma enzi hizo ili kujaribu kuelewa mambo ya kutisha ambayo baba yangu alilazimika kuvumilia, kama vile kuona maiti zikirushwa barabarani kutokana na mabomu yaliyorushwa kutoka juu.

Nimehuzunishwa na ukatili wa wanaume kwa wanaume kwa karne nyingi za wakati. Kwa nini historia ya mwanadamu imejaa vita na umwagaji damu? Mara nyingi sana, baada ya uhalifu dhidi ya ubinadamu kutokea, mwanadamu amesema “kamwe haijirudii tena,” inaonekana kuna urithi wa hasira na wazimu ambao hatuwezi kuwa huru kutokana nao.

Nimetamani kanuni fulani ya kuishi ambapo ningeweza kujua kwa hakika kwamba nilikuwa nimepata njia ya kuepuka kurudia ukatili huu, si kwa mikono yangu tu bali moyoni mwangu. Oh, kutakaswa kabisa na tamaa ya jeuri kwa mwanamume au mwanamke yeyote!

Katika Yesu Kristo napata mtu ambaye yuko huru na uovu huu ulio ndani ya wanadamu. Shida yangu imekuwa tabia ya Baba Yake, ambayo ilionekana kuwa tofauti kabisa na ile ya Mwanawe. Bado katika muda wa miaka kadhaa iliyopita nimeshikwa kwa furaha na uhakika unaoongezeka kwamba Baba yangu aliye mbinguni si kiumbe cha nguvu, jeuri, au kifo. Tumaini hili lililokuwa likifikia sasa limepamba moto na kuwa hakikisho tamu zaidi - Mungu ni upendo, si kwa maneno tu bali katika kila tendo la kuwepo kwake! Si kwa andiko tu, bali katika roho na kweli!

Nimemtafuta huyu Baba kwa moyo wangu wote; Nimejitolea kwa ufuatiliaji huu, wakati mwingine nikitetemeka, wakati mwingine

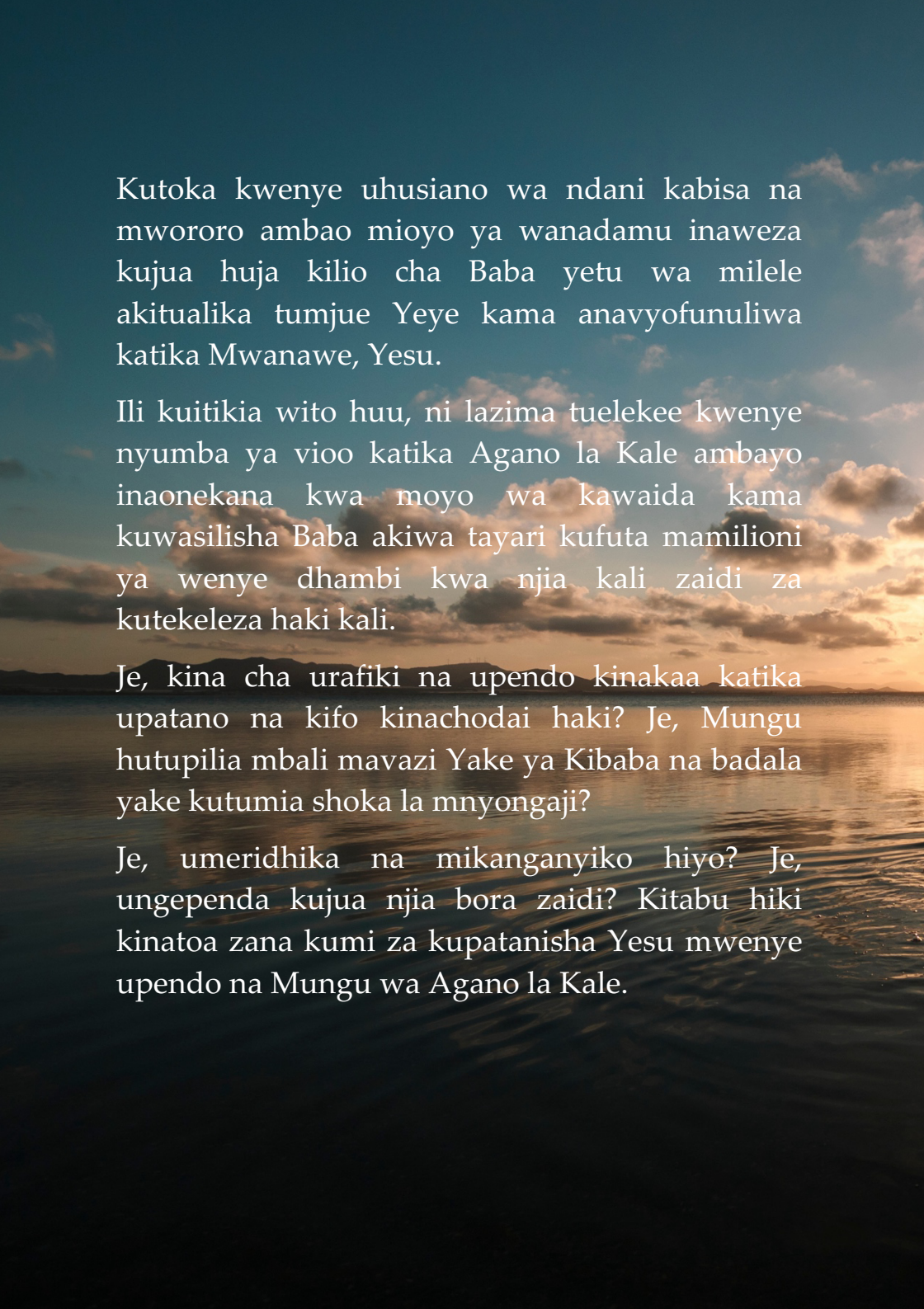
kuchanganyikiwa, mara nyingi katika maombi, mara nyingi machozi wakati uthibitisho unapokuja baada ya masaa mengi ya kuchimba Maandiko kutafuta mishipa yake ya dhahabu.

Sasa ninapotazama uso wa Yesu ambaye alitembea hapa duniani, nina hakika kwamba ninamwona Baba. Mungu kweli yu ndani ya Kristo akijipatanisha na nafsi yake. Ninaona upendo Wake kuwa wa kuvutia sana, subira yake isiyoweza kueleweka, rehema yake ni kuu, na msamaha Wake ni furaha yangu.

Ninasali nikiwa na matumaini makubwa kwamba jitihada zangu dhaifu za kuzungumza juu ya Mungu zimefungua dirisha katika akili yako ili kushika uzuri wa Mungu asiye na kikomo, kuhisi fahari Yake ya kweli kama Baba mpole, mwema, na kujua Amefanya yote katika uwezo Wake mwingi ili kupatanisha akili zetu zilizodanganywa, zilizoambukizwa na uongo wa Shetani, kurudi Kwake.

Onjeni mwone ya kuwa Bwana ni mwema. Chukua kanuni nilizotoa na uzijaribu kwa kujiridhisha kwako mwenyewe, na naomba upate, mpendwa msomaji, furaha ile ile ya thamani ambayo nimepata katika kifua cha Baba yetu mpendwa kupitia Yesu Kristo Bwana wetu.

Hakuna mtu aliyemwona Mungu wakati wo wote, Mwana pekee aliye katika kifua cha Baba, huyu ndiye aliyemfunua. Yohana 1:18 (KJV)

Kutoka kwenye uhusiano wa ndani kabisa na mwororo ambao mioyo ya wanadamu inaweza kujua huja kilio cha Baba yetu wa milele akitualika tumjue Yeye kama anavyofunuliwa katika Mwanawe, Yesu.

Ili kuitikia wito huu, ni lazima tuelekee kwenye nyumba ya vioo katika Agano la Kale ambayo inaonekana kwa moyo wa kawaida kama kuwasilisha Baba akiwa tayari kufuta mamilioni ya wenye dhambi kwa njia kali zaidi za kutekeleza haki kali.

Je, kina cha urafiki na upendo kinakaa katika upatano na kifo kinachodai haki? Je, Mungu hutupilia mbali mavazi Yake ya Kibaba na badala yake kutumia shoka la mnyongaji?

Je, umeridhika na mikanganyiko hiyo? Je, ungependa kujua njia bora zaidi? Kitabu hiki kinatoa zana kumi za kupatanisha Yesu mwenye upendo na Mungu wa Agano la Kale.